

Annamalai Swami

לחיות על פי מילותיו של בהגואן

דייוויד גודמן

התוכן

הקדמה להוסיף מספרי עמודים

מגיעים אל בהגוואן

עבודות בנייה - 1

מזון באשרם

בעלי חיים באשרם

החיים באשרם

מנהלים ומי שעתידיים להיות מנהלים

עבודות בנייה – 2

פלקוטו

תקצירי יומן

שיחות

ביבליוגרפיה

מונחים

הקדמה

בהגוואן שרי רמאנה מהרישי ידוע כאחד הגורואים ההודים הבולטים בעידן המודרני. בשנת 1896, כשהיה עדיין תלמיד בן שש-עשרה, הוא מימש את העצמיות בעקבות חוויית מוות דרמטית שנמשכה כעשרים דקות. היות שבאותו זמן הוא עדיין לא נחשף לשום חשיבה רוחנית או מעשית, הוא התייחס לחוויה כמבלבלת משהו. בשבועות הראשונים אחרי המקרה הוא הבין שהשתלט עליו כוח כלשהו, או שתקפה אותו מחלה מוזרה אם כי די נעימה. הוא לא סיפר לאיש על החוויה וניסה להמשיך את חייו כתלמיד רגיל מדרום הודו. בימים הבאים הוא הצליח בהעמדת הפנים שלו, אבל אחרי כשישה שבועות הוא מאס כל כך בשגרה היומיומית של חיי המשפחה ובית הספר עד כי החליט לעזוב את הבית ולמצוא לעצמו מקום שבו יוכל לנוח בשקט ולחוות את העצמי שלו בלי הפרעות או הסחות דעת כלשהן.

הוא החליט להגיע לארונצ'לה, הר קדוש מפורסם, המרוחק כמאה תשעים קילומטרים ממדראס. הבחירה הייתה לגמרי לא מקרית: בשנותיו הראשונות הוא חש תמיד תחושה של יראת כבוד כשהוזכר השם ארונצ'לה. למען האמת, לפני שקרוב משפחה העמיד אותו על טעותו, הוא חשב שארונצ'לה הוא מקום שמימי כלשהו, ולא מרכז ארצי של עולי רגל, שאפשר להגיע אליו בתחבורה ציבורית. בשנים הבאות הוא סיפר לאנשים שארונצ'לה היה הגורו הראשון שלו, ולפעמים היה אומר גם שכוחו של המקום הוא שהביא למימוש העצמיות שלו ובסופו של דבר גרם משך אותו להתגלותה הפיזית של ארונצ'לה כהר.

רמאנה מהרישי הצעיר השתדל מאוד שאיש ממשפחתו לא ידע לאן פניו מועדות. הוא עזב את ביתו בחשאי והגיע לארונצ'לה, אחרי מסע רב הרפתקאות, בתום שלושה ימים. הוא בילה את ארבעים וארבע השנים הנותרות בחייו על ההר הקדוש או בקרבתו, וסירב לעזוב אותו אפילו ליום אחד.

ביומו הראשון שם, הוא השליך מעליו את כל כספו ורכושו, מלבד אזור חלציים, גילח את ראשו כאות לכניעה רוחנית, ומצא מקום שקט בקרבת המקדש הראשי של ארונצ'לה, שם היה רשאי לשבת באין מפריע. בארבע או חמש השנים הבאות, הוא בילה כמעט את כל זמנו בישיבה כשעיניו עצומות במקדשים שונים, שקוע כולו במודעות עילאית של העצמי. מפעם לפעם הוא קיבל מזון מאורח אוהד או מעולה רגל, ואחר כך מתורן קבוע, אבל מלבד פרק זמן קצר אחד, שבו יצא לבקש מזון, הוא לא גילה שום עניין ברווחתו הגופנית או באירועי העולם שהתרחשו סביבו.

בשנת 1901 הוא עבר למערת וירופקשה, הממוקמת בהר, בגובה של כ-300 רגל מאחורי המקדש הראשי, ונשאר שם כארבע-עשרה שנה. במשך הזמן הוא החל לגלות עניין מועט במבקרים שבאו לראותו, אבל לעתים נדירות דיבר. הוא העדיף עדיין לבלות את רוב זמנו בישיבה שקטה או בשיטוטים על מדרונות ארונצ'לה. הוא החל למשוך אליו תלמידים רוחניים עוד כשישב ללא תנועה במקדש. כשעבר למערת וירופקשה, כבר הייתה לו קבוצה קטנה של תלמידים רוחניים, שנוספו להם עולי רגל אקראיים.

יש בסנסקריט מילה – טאפאס – שפירושה תרגול רוחני אינטנסיבי, מלווה בהתכחשות עצמית לגוף או אפילו סיגוף גופני, שבאמצעותו נשמדת כל טומאה רוחנית באופן שיטתי. היו אנשים שנמשכו אליו מכיוון שחשבו שאדם שביצע טאפאס אינטנסיבי כזה (בשנותיו הראשונות במקדש הוא ישב לעתים קרובות ימים שלמים בלי לזוז) רכש כנראה עוצמה רוחנית גדולה. אחרים נמשכו אליו מכיוון שהרגישו קרינה הכרהשית של אהבה ושמחה הנובעות ממנו.

רמאנה מהרישי הבהיר בשנים הבאות שהוא לא עשה שום טאפאס או מדיטציה בשנותיו בארונצ'לה. כשנשאל על כך היה אומר שההגשמה העצמית שלו קרתה במהלך חוויית המוות בבית משפחתו בשנת 1896 וכי השנים הבאות שבהן ישב בשקט ללא תנועה, היו בסך הכול תגובה לצורך פנימי להישאר שקוע לחלוטין בחוויית העצמי.

בשנותיו האחרונות במערת וירופקשה, הוא החל לדבר אל האורחים ולענות על שאלותיהם הרוחניות. הוא מעולם לא שתק לחלוטין, אבל בשנותיו הראשונות בארונצ'לה היו מילותיו מעטות ונדירות. משנתו נבעה מחוויית העצמי הפנימית שלו, ולא מתוך כבוד לתורות האדוואיטה וְנְדַנטה, האסכולה העתיקה והידועה של הפילוסופיה ההודית, שטוענת כי העצמי (אטמן) או הברהמן, הוא הממשות היחידה הקיימת, וכל התופעות אינן אלא ביטויים שאינם ניתנים להפרדה של המראות בתוכה. המטרה האולטימטיבית של החיים על פי רמאנה מהרישי והמורים הקדמונים של האדוואיטה היא להתעלות מעל האשליה שהאדם הוא אישיות אינדיווידואלית הפועלת באמצעות גוף ונפש בעולם של עצמים נפרדים הפועלים ביניהם פעולות גומלין. משהושגה מטרה זו, נהיה האדם מודע למה שהוא באמת: העצמי, שהוא מודעות פנימית, חסרת צורה.

משפחתו של רמאנה מהרישי הצליחה לעלות על עקבותיו בשנות התשעים של המאה התשע-עשרה, אבל הוא סירב לחזור אל בית משפחתו. בשנת 1914 החליטה אמו לעבור לגור עם בנה בארונצ'לה ובילתה את שנותיה הנותרות איתו. בשנת 1915 עברו הוא, אמו וחבורה של תלמידים רוחניים שגרה במערת וירופקשה, למקום גבוה יותר ששמו סקנדאשרם, אשרם קטן שנבנה במיוחד למענו על ידי תלמידיו המוקדמים.

לפני כן נהגו תלמידיו שגרו איתו לקבץ נדבות מזון בעיירה הקרובה אליהם. סגפנים הינדים דתיים, הנקראים סדויים או סניאסינים, מתקיימים בצורה זו. נזירים קבצנים היו מאז ומתמיד חלק מן המסורת ההינדית ושום סטיגמה אינה מוצמדת לאלה המקבצים נדבות מסיבות דתיות. כשבהגוואן (להבא אקרא לו לרוב בשם הזה, מכיוון שכך פנו אליו כמעט כל תלמידיו) עבר לסקנדאשרם, החלה אמו לבשל ארוחות סדירות לכל אלה שגרו שם. היא נהייתה תוך זמן קצר תלמידה נלהבת של בנה והתקדמה מבחינה רוחנית כל כך מהר, עד כי בעזרת חסדו וכוחו של בהגוואן, היא הצליחה להשיג את הגשמת העצמי ברגע מותה בשנת 1922.

גופתה נקברה במישור הגובל בצד הדרומי של ארונצ'לה. כמה חודשים אחר כך, עזב בהגוואן, בהשפעת מה שאחר כך קרא לו "הרצון האלוהי", את סקנדאשרם ועבר לגור סמוך למקדש קטן שהוקם מעל גופתה. בשנים הבאות צמח סביבו אשרם גדול. מבקרים מכל רחבי הודו, ואחר כך גם מארצות אחרות, באו לראותו, לשאול בעצתו, לבקש את ברכתו, או ליהנות מקרינתו משרת השלווה. כשהוא מת בשנת 1950 בגיל שבעים, הוא הפך למעין מוסד לאומי – התגלמות פיזית של כל העקרונות המזוקקים ביותר של המסורת ההינדית הקיימים אלפי שנים.

פרסומו וכוח המשיכה שלו לא נבעו מנסים שהוא חולל. הוא לא הציג לראווה שום כוחות מיוחדים והרבה לגנות את אלה שעשו זאת. פרסומו גם לא נבע ממשנתו. נכון שהוא שיבח את מעלותיו של התרגול הרוחני, שעד אז ידעו עליו מעט, אבל נכון גם שאת רוב ההיבטים האחרים של משנתו לימדו דורות של גורואים אחרים לפניו. מה שכבש את לבם והכרהם של מבקריו היה אווירת הקדושה שחש כל אדם בנוכחותו. היו לו חיי צנע פשוטים; הוא כיבד והחשיב במידה שווה את כל התלמידים שהגיעו אליו לעזרה, ואולי, מה שחשוב מכול, הוא הקרין, בלי שום מאמץ, כוח

שאותו חש כל מי שעמד בקרבתו כתחושה של שלוה ורווחה. בנוכחות בהגוואן, המודעות של להיות אדם אינדיווידואלי התחלפה לעתים קרובות במודעות מלאה לעצמי הפנימי.

בהגוואן לא עשה שום מאמץ ליצור את האנרגיה הזאת, וגם לא עשה שום ניסיון מודע לשנות את האנשים סביבו. העברת הכוח הייתה ספונטנית, נטולת מאמץ ומתמשכת. אם התחוללו שינויים בעקבותיה, הם קרו בגלל מצבו הרוחני של המקבל, ולא באמצעות החלטות, שאיפות או מעשים של בהגוואן.

בהגוואן היה מודע היטב לכוח הרוחני שהוא מקרין ולעתים קרובות אמר שתמסורת האנרגיה הזאת היא החלק החשוב והישיר ביותר של משנתו. התורה שבעל פי והתורה שבכתב שהעביר לתלמידיו והטכניקות השונות של המדיטציה שלימד, נועדו, לדבריו, רק למען אלה שלא יכלו להישאר מכווננים לזרימת החסד שנבעה ממנו ללא הרף.

אנשים רבים כתבו על חייו של בהגוואן, על משנתו ועל החוויות שחוו תלמידים שונים במחיצתו. עברו כבר למעלה מארבעים שנה מאז מת בהגוואן, ואפשר לסלוח למי שמניח כי כל הסיפורים המשמעותיים עליו כבר פורסמו בצורה זו או אחרת. גם אני חשבתי כך עד 1987, שנה שבה הגעתי לראיין תלמיד זקן של בהגוואן בשם אַנְמֶלַי סוּאָמִי. תוך זמן קצר נאלצתי לשנות את דעתי. במרוצת כמה שבועות הוא סיפר לי כל כך הרבה סיפורים מעניינים שלא פורסמו על בהגוואן, ועל התלמידים שחיו איתו. החלטתי לכתוב את כולם בצורת סיפור בגוף ראשון ולפרסם אותם. אנמלאי סוואמי הרשה לי לעשות זאת וגם קרא את כתב היד שלי כדי לוודא שכל סיפורי נירשמו נכון. הוספתי לדיווחו הערות משלי. רובן מסבירות נקודות עלומות בטקסט, אבל חלק מהן מספקות מידע הקשור לרקע, או סיפורים נוספים רלבנטיים, שלא היו ידועים לאנמלאי סוואמי.

ברצוני להודות לשרי ס' סוֹנְדֶרְס שהיה המתורגמן שלי, לקומארה סוואמי על תרגום יומנו של אנמלאי סוואמי לאנגלית, לסאטיה על תרגום כל השיחות המופיעות בפרק האחרון, לשרי רמאנאשראמאם שהרשה לי להשתמש בחומרים מארכיוני התצלומים שלהם, לנדיה סוֹטְרָה על העזרה בעריכה, ולגיאגרוטי וכמה מחברי "סטסנג בהוואן" בלוקנאו, שהדפיסו והכינו את הטיוטה הסופית.

דייוויד גודמן

לוקנאו, הודו

מרס 1994

מילים בכתב נטוי

בסוף הספר יש רשימת מונחים המגדירים רבים מן המילים בטמילית ובסנסקריט המופיעות בטקסט. לא השתמשתי בכתוב הסטנדרטי שלהן, מכיוון שהוא עשוי לבלבל. לעומת זה, הדגשתי הגאים ארוכים בצורה הבאה:

A (עם קו מעליה) נשמעת כמו במילה אַבא

E " נשמעת כמו במילה אֶרְץ

I " נשמעת כמו במילה דְּלִי

U " נשמעת כמו במילה שׁוּב

O " נשמעת כמו במילה בּוֹא

הצירופים של SH ו-CH נשמעים כמו באנגלית, אבל בשאר המקומות לא שומעים את ה-H. לדוגמה

DH נשמע כמו ה-D H ב-Hard hat

TH נשמע כמו ה-T H ב-Fast horse

מגיעים אל בהגוואן (בספר עמ' 6-34)

נולדתי בטונדנבורג, כפר קטן ובו כמאתיים בתים, בשנת 1906. אבי, גבר ברוך כישרונות, היה אדם חשוב בכפר. מלבד היותו חקלאי, אסטרוולוג, צבע ובנאי, הוא ידע גם לפסל ולבנות גווראמים (מגדלי מקדשים). זמן קצר אחרי שנולדתי, נפגש אבי עם אסטרוולוג אחר כדי לדון בהורוסקופ שלי. שניהם הגיעו למסקנה שאני עומד להיות סניאסין (נזיר הינדי שמנתק את כל קשריו עם משפחתו ועם העולם). אבי, שלא היה מרוצה מן התחזית הזאת, החליט לנסות למנוע את התגשמותה בכך שמנע ממני השכלה ראויה. הוא סבר כי אם לא אלמד קרוא וכתוב כהלכה, לא אקרא לעולם את כתבי הקודש ולא אפתח עניין באלוהים. בגלל אמונתו של אבי בתחזית הזאת, קיבלתי רק השכלה בסיסית מאוד, בבית הספר הכפרי המקומי. מיד אחרי שלמדתי את האלף-בית הוצאתי מבית הספר ונשלחתי לעזור לאבי בעבודת השדה.

אבי, שחשש פן אנסה לחזור לבית הספר בלי ידיעתו או הסכמתו, טרח לוודא שאשאר בור ואמר לאמי: "אם הוא יחזור לבית הספר, אל תיתני לו שום דבר לאכול". זמן קצר אחרי שהוצאתי מבית הספר, כשעברתי דרך כפר סמוך ששמו נפור, שמעתי מלומד אורח שהרצה שם.

הוא אמר לכפריים: "טוב להיות משכיל. גם אם תיאלצו לקבץ נדבות במהלך לימודיכם, עליכם ללמוד כמה שרק תוכלו. רק באמצעות השכלה אנחנו יכולים להבין את תעלומות החיים." בשווי הביתה ניגשתי אל אבי והתלוננתי: "שמעתי היום בנפור מלומד שדיבר על חשיבות ההשכלה. אתה לא מרשה לי ללכת לבית הספר. למה?"

אבי ביטל את דבריי ואמר: "אה, אנחנו בסך הכול חקלאים. אנחנו לא צריכים לדעת לכתוב, אלא רק לחתום את שמותינו."

מכיוון שלא הייתי מרוצה מתשובתו ומגישתו של אבי, החלטתי לנסות ללמוד בעצמי. השגתי שני ספרים, אחד שהיו בו סיפורים על המלך ויקרמדיטקה, והשני שהכיל שירים של פטינקאר (משורר טמילי קדוש בן המאה התשיעית), וניסיתי ללמד את עצמי לקרוא. בצירוף מקרים מוזר, אחד השירים הראשונים של פטינקאר שהצלחתי לפענח סיכם בצורה נבואית את המסלול הרוחני שניסיתי ללכת בו רוב ימי חיי:

"מי שמוותר על הבית גדול פי עשרות מיליונים מזה שחי כבעל בית, ועושה פוניות ודארמות (מעשים ראויים לשבח) לרוב. מי שמוותר על ההכרה, גדול פי עשרות מיליוני פעמים מזה שמוותר על הבית. ומי שמתעלה מעל ההכרה ומעל כל השניות, איך אפשר להביע את גדולתו של אדם כזה?"

אף שמעולם לא נתקלתי במשפטים כאלה לפני כן, הייתה לי מאז ומתמיד נטייה לעבר החיים הרוחניים. איש מעולם לא דיבר איתי על עניינים דתיים, אבל איכשהו תמיד ידעתי שישנו כוח עליון הקרוי אלוהים, וכי מטרת החיים היא להגיע אליו. בלי שנאמר לי, הרגשתי באופן אינסטינקטיבי שכל דבר שאני רואה הוא לא ממשי, אלא אשליה. המחשבות האלה, בצירוף הרעיון שאסור לי להתקשר לשום דבר בעולם הזה, היו חלק מן התודעה שלי בילדותי המוקדמת.

אני זוכר תקרית אחת שהתרחשה כשהייתי רק בן שש. הלכתי עם אמי ליד הכפר כשסדו (נזיר הינדי) בגלימה כתומה עבר על ידנו.

שאלתי את אמי: "מתי אהיה אני סניאסין כמוהו?" בלי לחכות לתשובה, התחלתי ללכת מאחורי הסדו.

תוך כדי הליכה שמעתי את אמי מביעה את סלידתה באוזני נשות הכפר: "תראו איזה אפס הילד הזה! כבר בגיל צעיר כזה, הוא מנסה להיות סדו."

מילולית, סדו פירושו אדם אציל. משתמשים במונח לרוב כדי לתאר אדם שהולך בנתיב הינדי רוחני באופן מלא, בפרט אם הוא עוזב את ביתו כדי לעשות זאת. סניאסין שוויתר על כל קשריו הקודמים עם העולם ובחר במסלול הרוחני נקרא לעתים קרובות סדו.

אבי, לרוע המזל, לא היה שותף להעדפות הדתיות שלי. הוא אמנם ביצע מדי יום מחווה דתית הינדית בשם פוג'ה, שנמשכה כחצי שעה, אבל מניעיו היו חומרניים לחלוטין. פעם, כשהייתי עדיין ילד, שאלתי אותו: למה אתה עושה את הפוג'ה הזאת כל יום?" הוא ענה: "אני רוצה להיות עשיר. אני רוצה לקנות אדמה. אני רוצה שיהיה לי זהב והרבה כסף." אמרתי לו: "כל הדברים האלה הם זמניים. למה אתה מתפלל כדי להשיג את הדברים האלה?"

אבי נדהם לגלות שאני מבין דברים כאלה בגיל כל כך צעיר. "מנין אתה יודע שהדברים האלה זמניים?" הוא שאל. "אני יודע, לכן אני אומר לך, עניתי. הידע היה בתוכי, אבל לא הצלחתי להסביר אותו בשום צורה הגיונית. כשאבי גילה שאני מתעניין בעניינים רוחניים, הוא ניסה לרפות את ידי. הוא הציב בדרכי מכשולים רבים, ורק כעבור שנים רבות השלים לבסוף עם העובדה שנועדתי להיות סדו. בנערותי, אימצו אותי הכפריים כמין קמע של מזל. בכל פעם שמישהו החל לבנות בית חדש, נתבקשתי להניח את המסגרת הראשונה. הוזמנתי לעקור את העשב השוטה הראשון כשהחל העישוב בשדות, ובחתונות נתבקשתי לגעת בפסל של גֶנְפְּטִי בתחילת הטקס. המשימה הנעימה ביותר הייתה לאכול ממתקים. כשאנשי הכפר הכינו ממתקים לכבוד אירוע מיוחד, הייתי מוזמן לבוא ולהתכבד בהם. אין לי מושג מתי החלו הכפריים להאמין שאביא להם מזל, או איך הגיעו למסקנה זו, אבל המסורת נמשכה עד שהייתי כבן שלוש-עשרה.

יש אנשים הנחשבים לבעלי מזל, עד כי כל דבר שהם עושים משגשג ומצליח. בטמילית יש כינוי חיבה לאנשים כאלה: "יד זהב". הם מבוקשים מאוד בהשקות, בפסטיבלים ובאירועים חברתיים, בגלל האמונה שכל דבר שהם מתחילים בו יזכה להצלחה.

גם רמאנה מהרישי קיבל את שם החיבה "יד זהב". בצעירותו, כשיחק כדורגל עם חבריו, הם שמו לב תוך זמן קצר כי הצד שלו מנצח תמיד. לאנמלאי סוואמי כנראה היו תכונות דומות על כן הפך להיות "קמע הכפר".

מעולם לא הייתי ילד חברותי. במקום לבלות עם שאר האנשים בכפר, חיפשתי מקומות מבודדים שבהם יכולתי לשבת ולתרגל שקט פנימי. המקום המועדף עלי היה מקדש ויניאקה ביער הקרוב לכפר. לעתים קרובות הייתי הולך לשם להתפלל לאלוהים. באותם ימים הייתי כל כך נבער בכל הנוגע למנהגים דתיים, עד כי אפילו לא ידעתי איך להתפלל נכון. למדתי לעשות את זה רק כשחיקיתי ילדה קטנה שבאה למקדש וביצעה אשטנגה נמסקרם מסוגנת מאוד בחזית המקדש.

התוודעתי יותר לטקסים דתיים כשביקרתי בן־יִדְשָׁלם, מרכז סאווִיטי של עלייה לרגל סמוך לכפר שלי. ראיתי כמה ברהמינים עושים שם אנושטנות ובקשתי מהם שילמדו אותי לעשות כמוהם. הם סירבו בטענה שסודרה (חבר בכת הנחותה ביותר) אינו רשאי לבצע את הטקסים האלה.

האנושטנות כוללות מגוון רחב של מנהגים דתיים שבדרך כלל מבוצעים רק על ידי ברהמינים. חלקן דתיות, אבל אחרות נוגעות להיגיינה אישית.

זמן קצר אחר כך ראיתי כמה שאוויטים (תלמידי שיוה) שאינם ברהמינים מבצעים את אותם טקסים. הם כנראה למדו איך לבצע את הטקסים האלה מתוך ספר שהכיל תיאור מפורט שלהם. למדתי את האנושטנות האלה מן הקבוצה הזאת וביצעתי אותן באופן קבוע כשחזרתי אל כפרי. אבי, למרות גישתו הצינית לדת, לימד אותי לפני כן מהי סוֹרְיָה נְמִסְקָרְם, טקס ידוע מאוד, שבו חוזרים על כמה מנטרות ואחר כך משתחוים לשמש העולה. הוספתי את הטקסים החדשים האלה לטקס הזה, שאבי כבר לימד אותי לפני כן.

אימצתי לעצמי עוד מנהג אחד: מדי חודש, ביום אקדאסי (היום האחד-עשר מתוך השבועיים הירחיים), ניסיתי למדוט כל הלילה בלי להירדם. תוך זמן קצר התברר לי שאם אני מנסה למדוט בישיבה אני נרדם. ניסיתי מדיטציה בהליכה, אבל גם זה לא עזר, כי נרדמתי תוך כדי הליכה. אחרי התנסות קצרה גיליתי שאני יכול להתנגד לשינה אם אני טובל בנהר המקומי ומשפשף את ירכיי בחול עד כאב. נהגתי גם ללעוס טבק, כי נאמר לי שהוא שומר על ההכרה ברג'וגונה.

על פי הפילוסופיה ההינדית, לכל יצור יש שלוש תכונות שנקראות גוּנוֹת: סְטְבָה (הרמוניה), רְנְיָאס (פעילות) וְקְמָאס (התמדה). שלוש התכונות האלה נמצאות גם בהכרה. לעיסת טבק מעוררת את תכונות הרג'יאס ושומרת על ההכרה ער ופעיל.

בצעירותי התלהבתי מאוד משמירה על חזות חיצונית של אדיקות כדי להפגין את מחויבותי לחיים הדתיים. לבשתי דוטי (בגד שנלבש כמו חצאית) לבן, כיסיתי את ראשי כמו רמלינגה סוואמי (קדוש טמילי בן המאה ה-19), ומרחתי הרבה ויבהוטי (אפר קדוש) על מצחי ועל גופי. הייתי קשור מאוד לרמלינגה סוואמי באותו זמן: ראיתי בכפר תצלום שלו, שהרשים אותי עד כדי ביקור בן־דלור, מקום הסְמִדְהִי (המקדש) שלו.

בנערוטי המוקדמת השגתי עותק של החלק העשירי מתוך יצירה בשם גִיווה בְּרָהמָה אִייקִיָה וְדַנְטָה רְהָסְיָה. למדתי טכניקות של פְּרַנְיָמָה (תרגילי נשימה יוגים) מן הספר הזה והתחלתי לתרגל אותם במקדש שבער. בעקבות הקריאה בספר הזה התעוררה בי תשוקה ללמוד לעומק את כתבי הקודש. באופן רגיל, זה היה דבר קשה מאוד לער במצבי, אבל שילוב בלתי רגיל של נסיבות אפשר לי תוך זמן קצר להגשים את משאלתי. לקרְנָם (רואה החשבון הממשלתי) בכפר שלנו היו ספרי דת רבים מכיוון שהוא היה רואה החשבון של שלושה כפרים שונים. הוא ניהל חיים עמוסים עד כי ימים רבים לא חזר הביתה בלילה. אשתו, אישה מסורה מאוד מטירוֹבְרוֹר, אפשרה לי לבוא אל ביתם ולקרוא את הספרים. מדי יום הייתה מכינה אוכל, מגישה אותו בביתה לפסלו של גְנְפְטִי,

ואחר כך נותנת לי לאכול אותו. היא עצמה אכלה רק אחרי שסיימתי לאכול את מנת-הנדבה הזאת. בסופו של דבר עברתי לביתו של רואה החשבון וחייתי על מנות-הנדבה שאשתו הכינה. מכיוון שהורי לא תמכו בנטייה הדתית שלי, הפסקתי לגמרי להגיע אל בית משפחתי. בתקופה זו, שנמשכה שלוש שנים, לא ביקרתי את משפחתי אפילו פעם אחת.

כשלמדתי את הספרים רכשתי הרגל לקרוא בקול רם. היו שם ספרים רבים לבחירה, אבל המועדפים עלי היו קאיבליה נְבְנִיטָם, ספרים על רְמְקְרִישְנָה פְּרַמְהֶמְסָה, הַטְּבְּרָמִים של אַפָּאר וְנְנְסֶמְבְּנְדָר, הַטִּירוּבְצ'קָם והַהֶקְטָה וִינְיָם.

Kaivalya Navanitam הוא יצירה טמילית על פילוסופיית אדוואיטה; רמקרישנה פְּרַמְהֶמְסָה היה קדוש בנגלי בן המאה ה-19; אַפָּאר וְנְנְסֶמְבְּנְדָר היו קדושים טמיליים בני המאה השישית, ששירי התהילה שלהם לשל שיוה נקראים טברמים; Bhakta Vijayam הוא אוסף סיפורים על קדושים מְרַטָהִים מפורסמים.

ערבי הקריאה שלי משכו אליהם תוך זמן קצר כמה כפריים בעלי נטייה רוחנית. תוך שבועות ספורים החלו כעשרה אנשים לבקר את הבית באופן קבוע כדי להאזין לקריאתי. מדי ערב בין שש לעשר הייתי קורא קטעים מן הספרים האלה. אחרי כל קריאה היינו משוחחים על משמעותם וחשיבותם של הטקסטים.

כמה מאנשי הכפר באו אל אבי וסיפרו לו שאני לומד את כתבי הקודש ומסביר אותם לאחרים. אבי הופתע לשמוע זאת, מכיוון שהניח שאני עדיין נבער. כשהחליט לבדוק את העניין בעצמו, הוא בא והאזין בחשאי לאחד ממפגשי הערב שלנו.

אחר כך הוא כנראה אמר: "אני לא יכול להכריח אותו להמשיך לציית לי. לכן, אני פשוט אקדיש אותו לאלוהים."

אשתו של הקרנָם השתתפה ברוב הפגישות שלנו. היא פיתחה עניין רב ביצירות שקראנו, נהייתה צמחונית ואיבדה עניין בכל דבר גשמי. לרוע המזל, היא גם איבדה עניין בבעלה.

ערב אחד הוא לקח אותי הצדה ואמר בכעס: "בגלל ההתחברות שלך עם אשתי, היא נהייתה כמו סוואמי. אין לה בכלל שום תשוקות. אני לא מוכן שתישאר אצלי. אתה חייב למצוא לעצמך מקום אחר לגור בו."

אנשי הכפר האחרים שמעו את מה שאמר הקרנָם. אחד מהם אמר לי: "אנחנו לא חייבים לקרוא כאן. אנחנו יכולים בקלות למצוא מקום אחר ללכת אליו."

תחילה חשבנו שעלינו לבנות בקתה פשוטה מעלי קוקוס בשביל הפגישות שלנו, אבל בסופו של הערב החלטנו לבנו מֵאָת' אמיתי.

מֵאָת'ים הם מוסדות הינדים שנועדו למטרה ספציפית כמו כיבוד זכרו של קדוש, שירת שירים דתיים, מדיטציה וכו'. הגדולים שבהם, שבדרך כלל גרה בהם קבוצה קבועה של סדויים, הם כמו מנזרים או אשרמים.

כל אחד מאיתנו התחייב לתרום כסף, ותוך זמן קצר הוקם ה"שיוואראם בהגיֵאן מֵאָת'". עברתי לגור בו כשבנייתו הסתיימה והמשכתי את התרגול הרוחני שלי שם תוך כדי שירת שירים דתיים וקריאה בקול רם ממשנתם של קדושים שונים.

כשהסתיימה בניית המאת' בניתי טניר פנדל (מקום שמציע מזון ומשקה למטיילים ולעניים) בדרך הראשית שעברה בכפר שלנו. בעזרת כמה מאמינים אספנו כספים להגיש גנאי (דיסט אורז) מדי יום למאמינים ולמטיילים שעברו בכפר.

זמן קצר אחרי שעברתי לגור במאת', החליטו הוריי לנסות שוב לגמול אותי מחיי הרוח. מכיוון שהייתי בערך בן שבע-עשרה באותו זמן, הם חשבו: "אם לא נמהר לעשות משהו, הוא יהיה, קרוב לוודאי, סניאסין. אם נצליח למצוא בחורה שתינשא לו, אולי הוא יהיה איש משפחה רגיל ויוותר על כל הפעילויות הרוחניות האלה. אולי אז הוא יהיה כמו כלנו."

בלי לטרוח להתייעץ איתי בקשר לעניין, הם מצאו בחורה, עשו את כל הסידורים עם משפחתה, וקנו את כל המצרכים הדרושים לחגיגת הנישואים. שמעתי על כל הפעילויות האלה דרך אחת הנשים המאמינות שנהגה לבוא לבהאג'אן מאת'. כשהתברר לי מה קורה, הודעתי להוריי שעליהם להפסיק את ההכנות לחתונה, מכיוון שאין לי שום כוונה לשאת אישה.

הסירוב המידי הזה לצית להוריי בעניין חשוב כזה, חולל משבר גדול בכפר. רבים מן התושבים שם הגיעו למסקנה שאני מטורף, גם מכיוון שסירבתי להתחתן, וגם מכיוון שהתעקשתי לבלות את זמני בחשיבה על אלוהים ובשירת בהג'אנות. רבים מן האנשים האלה (הוריי לא היו ביניהם) קיימו פגישה והחליטו לרפא את טירופי באמצעים אלימים. הם הוציאו אותי מן הבהג'אן מאת', לקחו אותי לאגם קרוב, חתכו חתך גדול בראשי, והחלו לשפשף לתוכו מיץ לימון. כך, ככל הנראה, נהגו לטפל בטירוף. אחר כך הם החליטו לשפוך דליים של מים קרים על ראשי. אני חושב שהם שפכו עלי כחמישים דליים בערך. אחרי שהם שטפו אותי באופן זה, נשארתי שקט ותרגלתי פְּרָנְיָאמה כדי להסיח את דעתי מן הקור. ידעתי שאין טעם להתנגד. כשהכפריים ראו שאינני מגיב בשום אופן על הטיפול, הם השתכנעו עוד יותר שאני מטורף. לבסוף, כשהטיפול הסתיים, הם לקחו אותי אל אחד הבתים בכפר. שם הם הכינו סמבר (רוטב חריף) מדלעת מרה ואילצו אותי לאכול אותו, כי חשבו שהדלעת המרה היא עוד סוג של טיפול באי-שפיות. כמאה אנשים התקבצו לצפות בכל זה.

בזמן שאכלתי אמר לי אחר מהם: "אתה בחור טוב, נולדת למשפחה טובה, אבל השתגעת."

בשלב זה פקעה סבלנותי.

"לא השתגעת", עניתי לו בעצבנות. "עזבו אותי, בבקשה תגיד לאנשים האלה שיפסיקו להתקהל סביבי או שייתנו לי חדר נפרד שבו אוכל להיות לבדי."

לא ציפיתי לתגובה כלשהי, מלבד אולי לשלב נוסף של "טיפול", אבל להפתעתי הרבה הם נענו לבקשתי והרשו לי לפרוש לאחד החדרים בבית. לפני שהייתה להם הזדמנות לשנות את דעתם נעלתי את הדלת והשתרעתי על הרצפה לנוח ולהתאושש מן הסבל שעברתי.

כעבור זמן קצר קמתי וניסיתי למדוט. כשישבתי שם הגיע לאוזניי קולו של ראש הכפר שדן במקרה שלי בצדה האחר של הדלת.

"אם תרשו לי, אני אקבל מהבחור הזה הבטחה שהוא יתחתן וינהל חיים נורמליים. כי מהטיפול האלה ייתכן שהשיגעון כבר עבר לו."

הוא דפק בדלת ואני הרשיתי לו להיכנס.

כשעמד לפני הוא אמר בתקיפות רבה: "תבטיח לי בבקשה, שאתה כבר לא מטורף,

שתחתן כמו כלנו ותנהל חיי משפחה נורמליים."

עניתי לו: "במקום זה אבטיח לך שאהיה סניאסין." מחאתי כפיים בשעה שהבטחתי לו את ההבטחה הזאת כדי להראות לו עד כמה אני רציני וכדי לחתום את ההבטחה. האיש יצא בלי לומר עוד מילה.

שמעתי אותו מכריז בחוץ: "איו! איו! (קריאה אופיינית לדרום הודו המביעה פליאה או תדהמה). כשביקשתי ממנו להבטיח לי דבר אחד, הוא הבטיח את ההפך!" משפחתי לא שמה לב להבטחתי. כששמעתי מאישה שביקרה אצלי שאבי ממשיך בחשאי בתכניותיו לקיים את החתונה החלטתי שהגיע הזמן לערוך כמה תכניות חשאיות משלי. תחילה כתבתי פתק לבחורה שאותה הייתי אמור לשאת לאישה.

"היות שאני מתעתד להיות סניאסין אין לי כוונה להקים משפחה. לכן, אל תחשבי שאת עומדת להיות אשתי. זה רק יגרום לך סבל."

ביקשתי ממישהו לקחת את המכתב אל ביתה. אחר כך, באותו יום, ברחתי מן הבית ויצאתי בדרכי לצ'ינדמב'רם (מרכז דתי מפורסם בדרום הודו).

התכוונתי ללמוד שם סניאסה, אבל לא עשיתי זאת בצורה פורמלית. לא רציתי ללכת לאף אחד לחניכה. עשיתי הכול בעצמי.

סניאסה היא השלב הרביעי והסופי בחייו של הינדי אורתודוקסי. בשלב הזה מוותר האדם על כל קשר עם משפחתו ועם העולם כדי להקדיש את כל זמנו ליצירת איחוד עם האל או להארה. בדרך כלל אסור לאדם להיות סניאסין אם לא הוכשר לפני כן בצורה נכונה בידי גורו כלשהו או על ידי אחד מראשי המסדרים הקבועים השונים של הסניאסינים, אלא שמן הכלל הזה מתעלמים לעתים קרובות.

התרחצתי בנהר, גילחתי את ראשי, כרתי על צווארי מחרוזת עשויה מזרעי רוד'רקשה, ולבשתי דוטי קצרה ומגבת. חזרתי לכפר שלי בתלבושת החדשה הזאת והכרזתי באוזני כולם שמעכשו אני סניאסין. המראה החדש שלי שכנע לבסוף את משפחתי שאני רציני ושאין לי שום כוונה להתחתן. בעל כורחם הם נטשו את כל תכניות החתונה שלהם מכיוון שידעו כי אנשים שהופכים לסניאסינים נשארים רווקים עד סוף ימיהם.

המשכתי בשגרה הישנה שלי והתחלתי לתכנן תכניות לקומבישקם (טקס הקידוש) של המאת'. הזמנתי כמה קבוצות של זמרי בהג'אן מן הכפרים הסמוכים ואפילו שכנעתי את הוריי לתרום את כל המצרכים שקנו לחתונתי. המזון שהם תרמו אפשר לי להאכיל כארבע מאות איש. המאמינים האחרים שתרמו לבניית הבהג'אן מאת' סיפקו חובצה, ראג'י (סוג של דוחן) ודייסת אורז לכל האנשים שבאו. ביום הקידוש צעדו זמרי הבהג'אן שהוזמנו דרך הכפר שלנו והופיעו בכל רחוב. כשטקס הקידוש החל, ביצעתי טקס פרטי משלי. ביצעתי פאדה פוגיה (סגידה לרגל) להוריי ובאופן רשמי ביקשתי את רשותם להיות סדו.

פאדה פוגיה הוא טקס שבו האדם סוגד באופן טקסי לרגליו של אדם אחר. בדרך כלל עושים פאדה פוגיה לגורו או לסוואמי, כמחווה של כבוד גדול. אפשר לעשות זאת גם להורים או לבני משפחה מבוגרים, אבל זה הרבה פחות שכיח.

ביקשתי מהוריי גם לברך אותי, כדי שהקריירה הרוחנית שלי תצליח. שניהם נתנו לי את רשותם ואת ברכתם. איש מהם לא ניסה עוד אף פעם להניא אותי מללכת במסלול הרוחני.

כעבור כמה שבועות שמעתי שהשנק'צ'ריה של קנצ'יפוראם עומד לעבור דרך הכפר באחד ממסעותיו. זה אותו שנק'צ'ריה ששלח את פול ברונטון לבהג'ואן.

רמאנה מהרישי נהיה מפורסם מאוד מחוץ להודו בשנות השלושים אחרי שפול ברונטון, עיתונאי בריטי, כתב ספר רב-מכר על קדושים וגורואים הודים בשם "מסעות בהודו המסתורית". ברונטון הגיע אל המהרישי אחרי שיעץ לו לעשות זאת השנקרצ'ריה של קנצ'יפוראם ב-1930. השנקרצ'ריה הזו מת בינואר 1994, בגיל תשעים ותשע, כשעבדתי על הטיוטה האחרונה של הספר הזה.

שנקרצ'ריה בהגוואטאפאדה, בן המאה התשיעית, שהביא לפופולריותה של האדוואיטה, הקים חמש מאתות כדי להפיץ את משנתו ולהרים את קרנה של האורתודוקסיה ההינדית. אחד מהם נמצא בעיר ההודית הדרומית קנצ'יפוראם. בכל אחד מן המרכזים האלה הייתה סדרה מתמשכת של מורים שאפשר לעקוב אחריהם עד השנקרצ'ריה המקורי. העומד בראשו של כל אחד מהמרכזים האלה מקבל את התואר שנקרצ'ריה כשהוא מתחיל את תקופת כהונתו. אותו שנקרצ'ריה שפדג אנמלאי סוואמי נחשב לאחד הקדושים של הודו המודרנית.

כששמעתי את הבשורה הזאת החלטתי שאנסה לבקש מהשנקרצ'ריה לעצור בכפר לזמן קצר, כדי שאוכל לזכות בדרשן שלו.

דרשן פירושו "להסתכל על". במובן הדתי פירוש הדבר לראות אלוהות של מקדש או אדם קדוש, או להיראות על ידו.

ידעתי שיהיו אנשים ובעלי חיים רבים בשיירה שלו, ולכן חשבתי שהתכנית הטובה ביותר תהיה לספק לכולם מזון ומים. אם אעשה זאת, ידעתי, ייאלצו כולם לעצור לזמן קצר, בשעה שיאכלו את מנחותיי.

ביום המיועד הכנתי כמות גדולה של חובצה וקנגי לברהמינים שעמדו להתלוות אליו. הכנתי גם עלים ירוקים בשביל הסוסים והפילים. כשהתקרבה התהלוכה לכפר, מיהרתי לרוץ לאורכו של הטור ולהציע עלים ירוקים. השנקרצ'ריה נישא באפריון, אבל לא יכולתי לראותו כי הווילונות הסתירו אותו. כשהצעתי קנגי לאנשים שנשאו אותו, הם החליטו לעצור ולאכול את מנחתי. השנקרצ'ריה פתח את הווילונות לראות מה סיבת העיכוב ואני מיהרתי להשתחוות לפניו. הוא הסתכל עלי בשקט כמה שניות ואחר כך אמר: "בעוד קילומטר וחצי אני עומד לנוח זמן מה. אתה יכול לבוא לפגוש אותי במקום ההוא."

הייתה עיירה קטנה בשם נְפּוּר במרחק קילומטר וחצי מן הכפר. נודע לי מפי אחד מבני לווייתו שהוכנה שם ביקשה (מנחת מזון), וכי השנקרצ'ריה עומד לשהות בבונגלו של המטיילים במקום.

בכפר שלנו גר תת-פקח של המשטרה, שהיה תלמיד די נלהב. כששמענו שהשנקרצ'ריה עומד לשהות בקרבת מקום, הלכנו שנינו לְפּוּר לפגוש אותו. קהל גדול התגודד סביבו כשהגענו, אבל בכל זאת הצלחתי להתקרב אליו במידה מספקת ולגעת בכפות רגליו.

משרתיו הברהמינים התלוננו ואמרו: "מי שאינו ברהמין אסור לו לגעת בו," אבל השנקרצ'ריה השתיק אותם ואמר: "הוא ברהמצ'רי וסְדו, לכן זה לא חשוב."

ברהמצ'רי הוא תלמיד מתנור שמקדיש את עצמו ללימודים רוחניים. ברהמצ'ריה היא אחד מארבעת השלבים המסורתיים ההינדים של החיים (הנקראים אסראמות). לאחר השלמת הלימודים, עובר המתלמד בדרך כלל לשלב השני של החיים - כאדם נשוי ובעל משפחה. כמה שוחרים רוחניים רציניים עוקפים את השלב הזה ונשארים נזירים כל חייהם. אחד התפקידים העיקריים של השנקרצ'רים הוא להרים את קרנם ולחזק את עקרונות ההינדואיזם האורתודוקסי המסורתי. בשנות העשרים היה הדבר כרוך בדבקות חמורה לכללים שקבעו כי קשר גופני בין ברהמינים ובין בני הקסטות הנמוכות יותר והמנודים יביא לזיהום רוחני. שוחרי הרוחניות וסניאסינים נחשבים בעיני רבים כמי שהתנתקו מן ההירארכיה של הקסטות, כך שכללי הזיהום אינם מתייחסים אליהם.

בימינו כללי ההתערבות הבין-כיתתית והמגע יצאו משימוש במידה רבה, אם כי כמה ברהמינים מסורתיים עדיין שומרים עליהם.

מכיוון שהשנקרצ'ריה גילה כלפי יחס מועדף, ביקשתי ממנו שיקדש אותי וייתן לי אופדסה (הדרכה רוחנית). הוא נתן לי את המנטרה "שיוואיה נאמה" כדי שאחזור עליה וגם אמר לי לכתוב אותה מאה אלף פעמים. אחרי שהצלחתי במשימתי חזרתי לכפר שלי והתחלתי לפעול בעצתי. קניתי כמה מחברות ומילאתי אותן במנטרה. אחר כך עשיתי ג'אפה (חזרה מתמשכת) של המנטרה וגם התחלתי למדוט עליה.

באחד הימים בשנת 1928, כשהייתי בן עשרים ואחת, עבר בכפרנו סדו נודד. הוא נתן לי עותק של "אופדסה אונדיאר" שהכיל תצלום של שרי ראמאנה מהרישי. כשראיתי את התצלום הרגשתי שזה הגורו שלי. בו בזמן, תשוקה עזה התעוררה בי ללכת ולפגוש אותו.

"אופדסה אונדיאר" היא פואמה פילוסופית בת שלושים בתים, שנכתבה בטמילית על ידי ראמאנה מהרישי. היא ראתה אור לראשונה בשנת 1927, כשנה לפני שאנמלאי סוואמי ראה אותה. "אופדסה סראם" היא אותה יצירה מתורגמת לסנסקריט בידי שרי ראמאנה. חלק מן התרגומים האנגליים המופיעים תחת הכותר "אופדסה סראם" הם בעצם תרגומים של אופדסה אונדיאר, היצירה הטמילית המקורית.

באותו לילה חלמתי שאני רואה את ראמאנה מהרישי יורד מן המדרונות הנמוכים של ארונצ'לה לאולם הישן. על סף האולם הישן הוא שטף את רגליו במים שהיו בכדו. התקרבתי אליו, השתחויתי לכפות רגליו, ואחר כך נכנסתי למין עילפון מכיוון שההלם מן הדרשן היה חזק מדי בשבילי. כששכבתי על הארץ בפה פתוח, יצק בהגוואן מים מכדו לתוך פי. אני זוכר שחזרתי על המלה "מהדווה, מהדווה" (אחד משמותיו של שיוה) כשהמים זלגו פנימה. בהגוואן הסתכל עלי כמה שניות לפני שפנה להיכנס לאולם.

המונחים "אולם" ו"אולם ישן", מתייחסים לבניין שבו חי שרי ראמאנה ולימד משנת 1928 ועד שנות הארבעים האחרונות. בהגוואן בסנסקריט פירושו אדון. רוב התלמידים פנו אל שרי ראמאנה ככינוי "בהגוואן". הם השתמשו בתואר זה גם כשהתייחסו אליו בגוף שלישי.

כשהתעוררתי למחרת בבוקר, החלטתי שעלי לגשת מיד אל בהגוואן ולקבל את הדרשן שלו. אחרי שהודעתי להוריי שאני מתכנן לעזוב את הכפר, הלכתי אל הבהג'אן מאתי לומר שלום לכל האנשים שם. כמה מהם החלו לבכות, מכיוון שהיה להם חשש רציני שלא אחזור. ביקשתי מהם רשות לעזוב את המקום, קיבלתי אותה, ועזבתי את הכפר באותו ערב. מעולם לא חזרתי לשם. כמה מן המאמינים, שהבינו שאין לי שום אמצעי לפרנס את עצמי, אספו כסף ונתנו לי אותו כמתנת פרידה.

החלטתי ללכת ברגל ארבעים קילומטרים אל עיירה קרובה בשם אולונדרפטאי, כי שמעתי שמשם יש רכבת לטירוואנאמאלאי, העיר שבה גר ראמאנה מהרישי, אבל לפני שהתחלתי את מסעי, עברה בכפר שיירה של שתים-עשרה עגלות רתומות לשוורים בדרכה לאולונדרפטאי. המאמינים בכפר דיברו עם אחד העגלונים וסידרו לי מקום בעגלתו. המסע נמשך כל הלילה, אבל הייתי נרגש מכדי לישון. ביליתי את כל הלילה בישיבה בעגלה ובמחשבות על בהגוואן.

באולונדרפטאי חלקתי את מזוני עם העגלונים לפני שעליתי על הרכבת לטירוואנאמאלאי. מלכתחילה התכוונתי לנסוע ישר לשם, אבל כשאחד הנוסעים סיפר לי שהשנקרצ'ריה חונה ליד אחת העיירות במסלולה של הרכבת, החלטתי לפגוש אותו תחילה ולקבל את ברכתיו. ירדתי

בטירוקוילור (עשרים וארבעה קילומטרים מדרום לטירוואנאמאלאי) ופניתי לעבר פודופליאם, הכפר שבו שהה השנקרצ'ריה. מצאתי את השנקרצ'ריה, ביצעתי לפניו את הנמסקרם אמרתי לו שקיבלתי את הדרשן שלו בוופור.

נמסקרם היא השתטחות או מחווה של כבוד שבה מצמיד המברך את שתי כפות ידיו זו לזו ומכוון את אגודליו לעבר עצם החזה. בכל פעם שמונח זה מופיע בספר הוא מבטא את האפשרות הראשונה.

השנקרצ'ריה הסתכל עלי כמה שניות.
אחר כך, כשזיהה אותי חייד ואמר: "כן, אני זוכר אותך."
"אני בדרכי לפגוש את רמאנה בהגוואן", אמרתי לו. "תן לי בבקשה את ברכתך."
השנקרצ'ריה נראה מרוצה מאוד לשמע דבריי. "טוב מאוד!" הוא הכריז.
הוא פנה אל אחד מעוזריו וביקש ממנו להביא לי מזון. אחרי שסיימתי לאכול, הניח השנקרצ'ריה מעט ויבוטי על צלחת והניח את כפו על האפר כדי לברכו. אחר כך הניח חצי קוקוס ואחת-עשרה מטבעות כסף על הצלחת והגיש לי אותה. לקחתי את הכסף, את האפר ואת הקוקוס והחזרתי לו את הצלחת. בהרגשה שעכשיו קיבלתי את הברכה אשר ביקשתי, השתחוויתי לו, יצאתי מן הכפר והמשכתי במסעי לטירוואנאמאלאי.
בהגיעי לטירוואנאמאלאי נאמר לי שקדוש חשוב אחר בשם סְשָדְרִי סוואמי נמצא שם, ושטוב יהיה אם אקבל את הדרשן שלו לפני שאמשיך אל שרי רמאנאשראמאם, האשרם שבו חי רמאנה מהרישי.

סְשָדְרִי סוואמי, כמו רמאנה מהְרִישִי, בא לארונצילה בצעירותו ונשאר שם עד מותו. בנדודיו בין העיירות של טירוואנאמאלאי הוא התנהג בדרך כלל באופן מוזר עד כי רבים חשבו שהוא מטורף. עם זאת, תדמיתו בעיני אנשי המקום היתה של קדושה מכיוון שהיו לו מגוון מדהים של כוחות על-טבעיים שאותם הרבה להציג לראווה. אף שחלק מכוחו נוצל בדרכים מסורתיות כמו ביצוע מעשי נסים של ריפוי, הוא נטה להציג אותן בצורה מוזרה ובלתי צפויה. הוא היה הורס חנויות בבזאר של טירוואנאמאלאי בתור ברכה. בעלי החנויות קיבלו את התנהגותו ההרסנית, מכיוון שידעו מניסיון שיקבלו פיצוי גדול על הנזק שבטעות הבאים, אם על ידי עלייה מהירה ברווחים ואם בהחזרת הלוואות שנשכחו מזמן.
כשרמאנה מהרישי הגיע לטירוואנאמאלאי ב-1896, היה סשדרי סוואמי אחד הראשונים שזיהה את גדולתו. הוא ניסה להגן על בהגוואן ממטרדים בלתי רצויים ולפעמים התייחס אליו כאל אחיו הצעיר.
בהגוואן העריך מאוד את סשדרי סוואמי. אחרי שאנמלאי סוואמי סיפר לבהגוואן על פגישתו עם סשדרי סוואמי (המתוארת בפסקאות הבאות בסיפורו של אנמלאי סוואמי) אמר בהגוואן: "אין מקום אחד בעיר הזאת שסשדרי סוואמי לא ביקר בו, אבל הוא מעולם לא נתפס במאיה (אשליה)."
סְשָדְרִי סוואמי מת בינואר 1929, כמה חודשים אחרי שהגיע אנמלאי סוואמי לטירוואנאמאלאי. נמצא הסמדהי שלו, שעדיין משך אליו קהל רב, במרחק של כארבע מאות מטרים משרי רמאנאשראמאם.
בסיפורו על פגישתם מזכיר אנמלאי סוואמי שהוא פגש את סשדרי סוואמי במנְדֶפֶם. מנדפם הוא מבנה אדריכלי הינדי, בדרך כלל אולם הנתמך על ידי עמודי אבן. למנדפם יש תמיד גג, אבל הצדדים בדרך כלל פתוחים.

סְשָדְרִי סוואמי לא שהה בשום מקום מסוים, אבל בתוך זמן קצר הצלחתי לאתר אותו במנדפם קרוב למקדש הראשי. היה קל למצוא אותו כי מחוץ למנדפם היה קהל של כ-40-50 איש שחיכו שיצא משם. הוא כנראה נעל את עצמו בפנים. כשהצצתי פנימה דרך אחד החלונות, ראיתי אותו מסתובב שוב ושוב סביב אחד העמודים בפנים. אחרי שעשה זאת כעשר דקות, הוא יצא, התיישב על סלע ושילב את רגליו. הבאתי לאדו (ממתק בצורת כדור) שרציתי לתת לו, אבל לא ידעתי מה לעשות בו. סְשָדְרִי סוואמי כנראה חש במבוכתי, כי הוא הסתכל עלי והורה לי בתנועת יד להניח את הלאדו על הארץ לפניו.

סְדְרֵי סוּאָמִי לַעַס מִן הַסֵּתֶם אֲגוּז בְּטָל מִזֶּה זִמְן מָה.

בטל הוא אגוז קשה, אדום כהה, והמיץ שלו אמור לעזור לעיכול. אוכלים אותו לעתים קרובות עטוף בעלה ירוק של ליים. בשילוב הזה הוא ידוע כ"פאן".

תערובת של רוק ומיץ אדום טפטפה מפיו, נספגה בזקנו והרטיבה את האדמה תחתיו. סְדְרֵי סוּאָמִי הָרִים אֶת הַלְאָדוּ שְׁלִי, מֵרַח אֹת בְּרוֹק וּבְמִיץ בְּטַל שֶׁהַכְּתִים אֶת זָקְנוֹ, וְהַשְׁלִיךְ אֹתוֹ עַל הַדֶּרֶךְ הַקְּרוּבָה. כִּשְׁנַחַת הַחוּמֵר, מִיָּהֵר הַקֵּהֵל לַקְּרָאָתוֹ וְאֶסֶף אֶת הַפִּירוּרִים כְּמוֹ פְּרָאֶסָאָד. גַּם אֲנִי הִצְלַחְתִּי לִהְרִים חֲתִיכָה וְלֹאֲכֹל אֹתָהּ.

כל דבר שמוגש כמנחה לאל או לאדם קדוש נהיה מבורך כשהוא חוזר אל התורם או מחולק לקהל. מזון הוא הצורה המקובלת ביותר של פראסאד.

חבורה של מקומיים התרגזה על סְדְרֵי סוּאָמִי. הוּא הִשְׁתִּיק אֹתָם וְהַשְׁלִיךְ כְּמָה אֲבָנִים לְכִיוּן שֵׁלֵהֶם. הָאֲבָנִים הָאֵלֶּה, בְּמִקוֹם לְנוֹעַ בְּמַסְלֹל רִגִיל, קִיפְצוּ וּפִיזְזוּ סָבִיב רֹאשֵׁיהֶם כְּפִרְפְּרִים. הָאֲנָשִׁים שָׁאֲלִיהֶם הוֹשִׁלְכוּ הָאֲבָנִים נִבְהָלוּ וּבְרַחוּ. הֵם לֹא רָצוּ, כְּמוֹבֵן, לְהִתְעַסֵּק עִם אָדָם בְּעַל כּוֹחוֹת עַל מְסוּג זֶה.

כִּשְׁחֲזַרְתִּי וְעַמְדַתִּי שׁוּב לִפְנֵי סְשָׁאֲדְרֵי סוּאָמִי, הוּא הִחַל לַצְעוֹק עָלַי בְּאוֹפֵן מַעֲלִיב מְאֹד.

"הִטִּיפֵשׁ הַזֶּה בֹּא לְטִירוּוֹאֲנָאֲמָלָאִי! אִישׁ טִיפֵשׁ! בְּשִׁבִיל מָה הוּא בֹּא?"

הוּא הִמְשִׁיךְ כִּךְ זִמְן מָה, וְרִמְזוּ שְׁבוּאֵי לְטִירוּוֹאֲנָאֲמָלָאִי הוּא בְּזָבוּז זִמְן. חֲשַׁבְתִּי שְׁכַנְרָאָה חֲטָאֵתִי חֲטָא גְדוֹל אִם קָדוֹשׁ כִּזֶּה מַעֲלִיב אֹתִי. הִתְחַלַּתִּי לִבְכוֹת, כִּי חֲשַׁבְתִּי שְׁקוֹלְלַתִּי.

בְּסוּפּוֹ שֶׁל דָּבָר נִיגַשׁ אֵלַי גִּבֵּר בִּשְׁם מְנִיקָה סוּאָמִי, שֶׁהִיא עוֹזֵרוֹ שֶׁל סְשָׁדְרֵי סוּאָמִי, נִיחַם אֹתִי וְאָמַר: "הַמְּסַע שֶׁלְךָ לְטִירוּוֹאֲנָאֲמָלָאִי יִהְיֶה מוֹצֵלַח. אֵתָה תִּשְׁיֵג אֶת הַדָּבָר שֶׁלְמַעַנּוּ בָּאת. זֹאת דְּרָכּוֹ שֶׁל סְשָׁדְרֵי סוּאָמִי לְבָרֵךְ אֹתְךָ. כִּשְׁהוּא מַעֲלִיב כְּכָה אֲנָשִׁים, הוּא בְּעַצֵּם מְבָרֵךְ אֹתָם."

מְנִיקָה סוּאָמִי לָקַח אֹתִי אַחֵר כִּךְ לְבֵית מְלוֹן שֶׁהִיא בְּבַעֲלוֹת אַחַד מִתְּלַמִּידָיו שֶׁל סְשָׁדְרֵי סוּאָמִי.

הוּא אָמַר לְבַעַל הַמְּלוֹן: "סְשָׁדְרֵי סוּאָמִי הִרְעִיף זֶה עֵתָה אֶת בְּרֻכּוֹתָיו עַל הָאִישׁ הַזֶּה. תֵּן לוֹ בְּבִקְשָׁה אֲרוּחַת חִינָם."

לֹא הִיִּיתִי רֵעֵב בְּמִיּוּחַד, אֲבָל כִּשְׁהַבְעָלִים הִתְעַקֵּשׁ, הִתִּישְׁבְּתִי וְאֲכַלְתִּי מִשְׁהוּ מִן הָאוֹכֵל שְׁלוֹ. כִּשְׁבָא עַל סִיפּוֹקוֹ קִמְתִּי וְהִלַּכְתִּי אֶת הַמְּרַחֵק הַנּוֹתֵר עַד שֶׁרִי רִמָּאֲנָאֲשָׂרָאֲמָאִם.

הִגַּעְתִּי לִשְׁם בְּשַׁעַה אַחַת בְּצַהֲרִים בְּעֶרֶךְ. כִּשְׁהִתְקַרְבְּתִי לְאוֹלָם, חִלַּק מִן הַחֲלוּם שְׁחַלְמַתִּי בְּכַפֵּר חוֹזֵר עַל עֲצָמוֹ בְּמִצִּיאוֹת. רִאִיתִי אֶת הַגְּוֹוָאֵן יוֹרֵד מִן הַגְּבַעָה, חוֹצָה אֶת הָאֲשֶׁרֶם וְנֹעֵצֵר מִחוּץ לְאוֹלָם שֶׁם הוּא שׁוֹפֵט אֶת כְּפוֹת רִגְלָיו בְּמִים מִהַקְּמִנְדְּלוֹ (כַּד מִים) שְׁלוֹ. אַחֵר כִּךְ הוּא נִכְנַס. הַתּוֹזְתִי מַעֵט מִן הַמִּים הָאֵלֶּה עַל רֹאשִׁי, שְׁתִּיתִי קֶצֶת, וְאַחֵר כִּךְ נִכְנַסְתִּי לַפְּגוּשׁ אֹתוֹ. בְּהַגְּוֹוָאֵן יֵשֵׁב עַל סִפָּה בְּשַׁעַה שֶׁאֶחָד מֵעוֹזְרָיו בִּשְׁם מִדְּהָאוּוֹה סוּאָמִי יֵיבֵשׁ אֶת כְּפוֹת רִגְלָיו בְּבַד. מִדְּהָאוּוֹה סוּאָמִי יֵצֵא כְּעֹבֵר כְּמָה דְּקוֹת, וְהַשְׁאִיר אֶת הַגְּוֹוָאֵן וְאוֹתִי לְבַד בְּאוֹלָם. קִנִּיתִי לִפְנֵי כֵן חֲפִיסָה קִטְנָה שֶׁל צִימוּקִים וְכִמְהָ סוֹכְרִיּוֹת לְתֵת לוֹ. הִנְחַתִּי אֹתוֹן עַל שׁוֹלְחָן קֶטָן שֶׁנִּיצֵב סְמוּךְ לְסִפָּה שֶׁל הַגְּוֹוָאֵן וְהִשְׁתַּחֲוִיתִי לִפְנָיו. כִּשְׁקִמְתִּי רִאִיתִי שְׁבַהֲגוּוָאֵן אוֹכֵל קֶצֶת מִן הַמְּנַחָה שְׁלִי. כִּשְׁרִאִיתִי אֹתוֹ בּוֹלַע, עָלָה בְּדַעְתִּי שֶׁמְנַחְתִּי מְגִיעָה יֵשֵׁר לְקִיבְתוֹ שֶׁל שִׁיּוֹה.

התיישבתי ובהגוואן הסתכלי עלי בשקט 10-15 דקות בערך. הייתה תחושה של הקלה גופנית ושל רוגע כשבהגוואן הסתכל עלי. הרגשתי שקרירות נפלאה ממלאת את גופי, כאילו טבלתי במים קרירים אחרי ששהיתי בחוץ בשמש החמה.

ביקשתי רשות להישאר, וקיבלתי אותה ברצון. הקצו לי בקתה קטנה, ובשבוע הראשון נשארתי שם כאורח של האשרם באותם ימים ראשונים אספתי פרחים לפוגיות של האשרם, או סתם ישבתי עם בהגוואן באולם שלו.

ככל שחלפו הימים השתכנעתי שבהגוואן הוא הגורו שלי. הרגשתי צורך עז להתנחל באשרם. שאלתי את צ'ינסוואמי, אחיו הצעיר של בהגוואן, אם אוכל לעבוד באשרם. צ'ינסוואמי נענה לבקשתי ואמר שאוכל להישאר כעוזרו של בהגוואן. באותו זמן מדהאוה סוואמי עשה את העבודה בעצמו.

צ'ינסוואמי אמר לי: "מדהאוה סוואמי הוא העוזר היחיד כרגע. בכל פעם שהוא יוצא מן האולם או הולך לנוח, אתה צריך להישאר עם בהגוואן ולהיענות לכל צרכיו." כעשרה ימים אחרי בואי שאלתי את בהגוואן: "איך להימנע מאומללות?" זו הייתה השאלה הרוחנית הראשונה ששאלתי אותו.

בהגוואן אמר: "דע את עצמך והישאר נאמן לעצמך. אל תתייחס לגוף ולהכרה. הזדהות איתם היא אומללות. צלול עמוק לתוך הלב, מקור ההוויה והשלווה, ובסס את עצמך שם." אחר כך שאלתי אותו איך אוכל להגיע להגשמה עצמית והוא ענה לי תשובה דומה: "אם תוותר על ההזדהות עם הגוף ותמדוט על העצמי. מה שאתה כבר עושה, תוכל להגיע למימוש עצמי."

כשחשבתי על ההערות האלה הפתיע אותי בהגוואן ואמר: "חכייתי לך. שאלתי את עצמי מתי תבוא."

כמי שרק עכשיו הגיע, עדיין פחדתי ממנו ולא שאלתי איך ידע, או כמה זמן חיכה לי. עם זאת, שמחתי לשמוע אותו מדבר כך מכיוון שדבריו הוכיחו לי שלכך נועדתי, להיות איתו. כעבור כמה ימים שאלתי עוד שאלה: "המדענים המציאו ויצרו מטוס שיכול לנוע במהירויות גדולות בשמים. למה אתה לא יוצר ונותן לנו מטוס רוחני שבו נוכל לחצות בקלות ובמהירות את ים הסמסארה?"

סמסארה היא המחזור האינסופי לכאורה של לידה ומוות דרך גלגולים שונים. משמעותו יכולה גם להיות אשליה חומרית או הסתבכות בעניינים חומריים.

"הדרך לחקר-העצמי," ענה בהגוואן, "היא המטוס שאתה צריך. היא ישירה, מהירה וקלה לשימוש. אתה כבר נע מהר מאוד לעבר המימוש. רק בגלל ההכרה שלך נראה לך שאין שום תנועה. בימים עברו, כשאנשים רק החלו לנסוע ברכבות, היו כאלה שהאמינו שהעצים והאדמה זזים, והרכבת עומדת במקומה. כך זה עכשיו איתך. ההכרה שלך מאפשר לך להאמין שאתה לא נע לעבר מימוש עצמי."

מבחינה פילוסופית, משנתו של בהגוואן שייכת לאסכולה הודית של מחשבה הידועה בשם אדוואיטה ודנטה. (הוא עצמו, לעומת זאת, היה אומר שמשנתו נבעה מניסיונו, ולא משום דבר ששמע או קרא). בהגוואן ומורי אדוואיטה אחרים מלמדים שהעצמי (אטמן) או בְּרָהְמָן הוא הממשות היחידה הקיימת, וכל התופעות הן ביטויים בלתי נפרדים או תופעות בתוכה. המטרה האולטימטיבית בחיים, לפי בהגוואן ומורי אדוואיטה אחרים, היא להתעלות

מעל האשליה שהאדם הוא ישות אינדיווידואלית שמתפקדת ופועלת פעילות גומלין באמצעות גוף והכרה בעולם של עצמים נפרדים זה מזה. אחרי שמצליחים בזה, האדם נהיה מודע למה שהוא באמת: תודעה פנימית חסרת צורה. למצב הסופי הזה של המודעות, הידוע כמימוש עצמי, אפשר להגיע, לדעת בהגוואן, באמצעות תרגול של טכניקה שהוא קרא לה חקר עצמי.

את הטכניקה הזו יש להסביר בפירוט מכיוון שהיא מוזכרת כמה פעמים בסיפורו של אנמלאי סוואמי. ההסבר הבא

מסכם גם את התרגול וגם את התיאוריה שמאחוריו. הוא לקוח מתוך הספר No Mind – I am the Self, עמ' 14, 15.

התזה הבסיסית של שרי רמאנה הייתה שהעצמי האינדיווידואלי אינו אלא מחשבה או רעיון. הוא אמר כי מחשבה זו, שהוא קרא לה "מחשבת אני" מקורה במקום שנקרא מרכז הלב, שהוא מיקם בצד הימני של החזה בגוף האדם. משם עולה מחשבת האני אל ההכרה ומזדהה עם הגוף: "אני הגוף הזה". אחר כך היא יוצרת את האשליה שיש הכרה או עצמי אינדיווידואלי ששוכן בגוף ושולט בכל המחשבות והמעשים. מחשבת האני משלימה זאת בכך שהיא מזדהה עם כל המחשבות והתפיסות שמתרחשות בגוף. לדוגמה, "אני" (כלומר מחשבת האני) עושה את זה, "אני" חושב את זה, "אני" מאושר וכו'. לפיכך, הרעיון שהאדם הוא אישיות אינדיווידואלית נולד מתחזק על ידי מחשבת האני ועל ידי ההרגל שלה להיצמד כל הזמן לכל מחשבה שמתעוררת. שרי רמאנה טוען שאדם יכול להפוך על פיו את התהליך הזה אם ישלול ממחשבת האני כל מחשבה ותפיסה שאינה היא מזהה באופן רגיל. שרי רמאנה לימד כי מחשבת האני הזאת היא בעצם ישות בלתי ממשית, והיא מתחילה להתקיים רק כאשר היא מזדהה עם מחשבות אחרות. הוא אמר שאם אדם יכול לנתק את הקשר בין מחשבת האני ובין המחשבות שהיא מזדהה איתן, תוכל מחשבת האני להצטמצם ולבסוף להיעלם. שרי רמאנה הציע שאפשר לעשות זאת תוך כדי היצמדות למחשבת האני, כלומר לרגש הפנימי של "אני" או של "אני הנני" והתעלמות מכל המחשבות האחרות. בתור דבר שיכול לעזור לאדם להפנות את תשומת לבו להרגשה הפנימית הזאת של האני, הוא ממליץ שהאדם ישאל את עצמו ללא הרף: "מי אני" או "מאין מופיע ה"אני" הזה? הוא אמר שאם יצליח האדם להפנות את תשומת לבו להרגשה פנימית זו של האני, ואם יוכל להתעלם מכל שאר המחשבות, תתחיל מחשבת האני להצטמצם ולהיבלע במרכז הלב.

זה, לדברי שרי רמאנה, כל מה שיכול המאמין לעשות בעצמו. כשהוא משחרר את הכרהו מכל מחשבה מלבד מחשבת האני, כוחו של העצמי מושך את מחשבת האני חזרה לתוך מרכז הלב ובסופו של דבר משמיד אותה עד כי היא לעולם אינה מתעוררת שוב. זה הרגע של המימוש העצמי. כשהוא מתרחש, ההכרה והעצמי האינדיווידואלי (שאת שניהם משווה שרי רמאנה למחשבת האני) נעלמים לעד. נשאר רק האטמן או העצמי.

ההנחיה המעשית הבאה נכתבה על ידי בהגוואן עצמו בשנות העשרים. היא לקוחה מתוך Be As You Are (מהדורת 1992, עמ' 56) והיא מרכזת את משנתו הבסיסית בנושא. כל המבקרים החדשים הוזמנו לקרוא את המאמר (שנקרא "מי אני?") שקטע זה נלקח ממנו. הוא פורסם כעלון ובהגוואן עודד את מנהל האשרם למכור אותו בזול בשפות רבות כדי שכל האנשים החדשים יוכלו לקבל סיכום מוסמך ושווה לכל נפש של משנתו המעשית:

ההכרה תהרס רק הודות לחקירה "מי אני" המחשבה "מי אני" הורסת את כל שאר המחשבות, ובסופו של דבר תיעלם בעצמה כמו המקל המשמש לערבוב מדורת השריפה של המת. אם מתעוררות מחשבות אחרות אמור האדם לשאול, בלי לנסות להשלים אותן: "למי הן מופנות?" מה זה חשוב כמה מחשבות מתעוררות? ברגע שכל מחשבה מתעוררת, אם האדם שואל מיד "אל מי היא מופנית?" התשובה תהיה "אלי". אם השאלה הבאה היא "מי אני?" ההכרה תחזור אל שורשיה, והמחשבה שהתעוררה גם היא תתפוגג. כשחוזרים ומתרגלים זאת, גובר כוחה של ההכרה לציית למקורותיה.

בשנים הבאות היו לי הרבה שיחות רוחניות אחרות עם בהגוואן, אבל המסר הבסיסי שלו מעולם לא השתנה. הוא תמיד היה: "עשה חקירה עצמית, הפסק להזדהות עם הגוף, ונסה להיות מודע לעצמי שהוא טבעך האמיתי."

לפני השיחות המוקדמות האלה ביליתי כמה שעות מדי יום בביצוע פוגיות ואנושטנות ממושכות.

כששאלתי את בהגוואן אם עלי להמשיך בזה, הוא השיב: "אינך צריך להמשיך לעשות עוד פוגיות. אם תתרגל חקירה-עצמית, זה יספיק."

חובותיי כעוזר היו פשוטות למדי, ותוך זמן קצר למדתי מה לעשות. כשהביאו התלמידים מנחות, היה עלי להחזיר חלק מהן כפראסאד. היה עלי גם לוודא שהגברים יושבים בצד אחד של האולם והנשים בצד האחר. כשבהגוואן יצא, היה אחד העוזרים יוצא איתו, והאחר נשאר מאחור לנקות את האולם. היה עלינו לשמור שהבדים המכסים את הספה שלו יהיו נקיים, לכבס את בגדיו, ובבוקר מוקדם היה עלינו לחמם לו מים לרחצה; אם הוא יצא להליכות כלשהן במשך היום, אחד מאיתנו היה מתלווה אליו תמיד.

בגדיו של בהגוואן כללו קאופינות ודוטים. רוב הזמן הוא לבש רק קאופינה, רצועת בד שכיסתה את חלציו ואת מרכז אחוריו. היא הוחזקה במקומה ברצועת בד אחרת שנקשרה סביב מותניו. מפעם לפעם, כשהיה קר, הוא היה מתעטף בדוטי. דוטי היא רצועת בד שלובשים אותה בדרך כלל כמו חצאית. בהגוואן העדיף לעטוף את עצמו באופן כזה שהיא נמשכה מבתי שחיו ועד ירכיו.

כשהגיע בהגוואן בשנת 1896 לטירוואנאמאלאי, הוא השליך את כל חפציו האישיים, ובכללם את בגדיו. הוא מעולם לא לבש עוד בגדים רגילים.

בהגוואן נהג לצאת לטיול קצר כשלוש פעמים ביום. לפעמים היה הולך לפֶלְקוֹטוֹ, אזור סמוך לשרי ראמאנאשראמאם, שבו חיו כמה מתלמידיו, ולפעמים היה מטייל אל המדרונות הנמוכים של ארונצ'לה. הוא הפסיק ללכת לגירי פרדקשינה בשנת 1926, אבל מפעם לפעם עדיין יצא לטיול ארוך.

הליכה סביב אדם או חפץ בכיוון השעון כביטוי לכבוד או הערצה, נקראת פרדקשינה. גירי פירושו גבעה או הר. בהקשר הזה גירי פרדקשינה משמעו הליכה סביב ההר ארונצ'לה. דרך שאורכה כשלושה-עשר קילומטרים מקיפה את בסיסו של ההר. אלפי תלמידים משתמשים במסלול הזה באופן קבוע כדי לבצע גירי פרדקשינה.

אני זוכר שהלכתי איתו פעמיים לאגם סמודרם, המרוחק כשניים וחצי קילומטרים מן האשרם לכיוון דרום מערב. הלכנו פעם אחת כשהאגם עלה על גדותיו, ופעם כשתחנת השאיבה הסמוכה הייתה פתוחה. התלוויתי אליו פעם גם ליער סמוך לאשרם קאטו שיוה, במרחק חמישה קילומטרים בערך מן האשרם. בהזדמנויות האלה גנפרטי מוני בא איתנו, כי בהגוואן רצה להראות לו עץ מיוחד שגדל שם. למסע המיוחד הזה חמקנו מן האשרם כשכל האחרים ישנו את שנת אחר הצהרים שלהם. אילו גילה אותנו מישהו באשרם, הוא היה מנסה להצטרף אלינו. בהגוואן תמיד נהנה מטיוליו. הוא נהג לומר שאם לא טייל על הגבעה לפחות אחת ביום, רגליו היו מתקשחות וכואבות.

בהגוואן ישן רק כארבע עד חמש שעות ביממה. פירוש הדבר היה שעות עבודה רבות לעוזריו, כי אחד מאיתנו היה חייב להיות בתפקיד כל זמן שהוא היה ער. הוא מעולם לא ישן אחרי ארוחת הצהרים, בשעה שרוב תלמידיו ישנו. לעתים קרובות נהג בהגוואן בזמן השקט הזה להאכיל את בעלי החיים של האשרם או לסייר באשרם כדי לעקוב אחרי עבודות הבנייה שנעשו בו באותו זמן.

בהגוואן היה שוכב לישון בדרך כלל בעשר בערב פחות או יותר, קם בערך באחת אחר הצות ויוצא להטיל את מימיו. כשחזר הוא היה יושב לעתים קרובות כחצי שעה או שעה, לפני שחזר לישון. ואז, לפעמים בין שלוש לארבע בבוקר, הוא היה מתעורר ויוצא למטבח לחתוך ירקות.

הביקורים הליליים בשירותים הפכו למין טקס לבהגוואן ולעוזריו. כשהוא התעורר, היה על העוזר לקחת את הקמנדלו של בהגוואן, למלא אותו מים חמים, ולתת לו אותו. המים חוממו על קומוטי (מבער פחמים) שעמד תמיד ליד ספתו של בהגוואן. העוזר היה נותן לבהגוואן את מקלו ואת הלפיד שלו, פותח למענו את הדלת ויוצא בעקבותיו לתוך הלילה. בדרך כלל הלך בהגוואן למקום שבו נמצא עכשיו הסמדהי (הקבר והמקדש) של מורוגר, כי באותם ימים לא היו במקום שירותים ראויים. כשחזר, היה על העוזר לנקות את כפות רגליו של בהגוואן במטלית.

בהגוואן מעולם לא העיר את עוזריו. תפקידם היה להיות ערים ונכונים באחת אחר חצות. בוקר אחד לא הצלחתי להתעורר, כי חלמתי חלום רע שבו התעוררתי באחת אחר חצות וביצעתי את כל התפקידים שזה עתה תיארתי. בסופו של החלום חזרתי לישון, מרוצה שעשיתי את עבודתי. זמן מה לאחר מכן התעוררתי כשבהגוואן חזר לבדו אל האולם. התנצלתי על שלא התעוררתי וסיפרתי לבהגוואן שחלמתי שעשיתי את כל השירותים הרגילים למענו ואחר כך חזרתי לישון.

בהגוואן צחק ואמר: "השירותים שעשית לסוואמי בחלום נועדו לי בלבד." כשרק הגעתי לאשרם היו עדיין כמה נמרים באזור. לעתים רחוקות הם נכנסו לאשרם, אבל בלילה הם פקדו לעתים קרובות את המקום שבו נהג בהגוואן להטיל את מימיו. אני זוכר שפעם אחת הוא פגש נמר באחד ממסעותיו הליליים. הוא לא פחד כלל ורק הסתכל על הנמר ואמר: "פודה!" (הסתלק!) והנמר פשוט הלך משם.

זמן קצר אחרי בואי נתן לי בהגוואן שם חדש. שמי המקורי היה סלפרומל. יום אחד אמר בהגוואן דרך אגב שאני מזכיר לו אדם בשם אנמלאי סוואמי, שהיה פעם עוזרו בסקנדאשרם. הוא החל להשתמש בשם הזה ככינוי חיבה שלי. כשתלמידיו שמעו זאת, עשו כולם כמוהו, ובתוך כמה ימים התמסדו זהותי החדשה.

בהגוואן חי בסנדאשרם על מדוונותיו המזרחיים של ארונצ'לה משנת 1916 עד 1922. אנמלאי סוואמי מת שם במגפה שפרצה ב-1922.

כשבועיים אחרי שהתמניתי לעוזר הגייע הגובה מוולור (הפקיד הבכיר ביותר במנהלת האזור) כדי לקבל מבהגוואן דרשן. שמו היה רנגנתן, והוא הביא מגש גדול של ממתקים כמנחה לבהגוואן. בהגוואן ביקש ממני לחלק את הממתקים לכל מי שהיה באשרם, גם לאלה שלא נכחו באולם באותו זמן. כשחילקתי את הממתקים לאנשים מחוץ לאולם, הלכתי למקום שבו איש לא יכול לראות אותי, ובחשאי לקחתי לעצמי כפליים מן הכמות שקצבתי לכל האחרים. כשהחלוקה נשלמה חזרתי לאולם והנחתי את המגש מתחת לספה של בהגוואן.

בהגוואן הסתכל עלי ואמר: "לקחת לעצמך כפליים ממה שנתת לכל האחרים?"

הייתי המום, כי היה לי ברור שאיש לא ראה אותי עושה זאת.

"לקחתי את זה כשאף אחד לא ראה. איך בהגוואן יודע?"

בהגוואן לא ענה. התקרית הזאת עזרה לי להבין שאי אפשר להסתיר דבר מבהגוואן. מאותו יום והלאה הנחתי אוטומטית שבהגוואן יודע תמיד מה עשיתי. בגלל הידע החדש הזה נהייתי יותר ערני וקשוב לעבודתי, כי לא רציתי לשגות שוב.

אחד מתפקידיהם של העוזרים היה להגן על בהגוואן מתלמידים מוזרים או הזויים. אני זוכר תקרית אחת מסוג זה בבהירות רבה. בחור כבן עשרים הופיע באולם כשלגופו רק אזור חלציים. אחר שהודיע לכול שגם הוא ניאני (אדם מואר), הוא ניגש וישב על הספה ליד בהגוואן. בהגוואן לא הגיב, אבל זמן קצר מאוד אחר כך הוא קם ויצא מן האולם. כשהלך משם, ניצלתי את ההזדמנות לסלק את הפולש. כל הנוכחים באולם כעסו על חוצפתו ועל התנהגותו הבוטה ואני חייב להודות שהתייחסתי אליו די בגסות כשהשלכתי אותו החוצה משם ואסרתי עליו לחזור לאולם. כשהשתרר שוב שקט, חזר בהגוואן לאולם והתיישב במקומו הרגיל על הספה.

שמחתי מאוד שמצאתי גורו נהדר כבהגוואן. מיד כשראיתי אותו הרגשתי שאני מסתכל על אלוהים בעצמו. עם זאת, בתחילה, לא התרשמתי במיוחד לא מן האשרם ולא מן התלמידים

שהתקבצו סביבו. הניהול נראה לי מאוד אוטוקרטי, ורוב התלמידים לא נראו כבעלי עניין רב בחיים רוחניים. עד כמה שראיתי, הם היו מעוניינים בעיקר ברכילות. הרשמים הראשונים האלה הטרידו אותי.

חשבתי לעצמי: "בהגוואן ממש נהדר, אבל אם אחיה בחברת האנשים האלה, אני עלול לאבד את המסירות שכבר הייתה לי."

הגעתי למסקנה שלא יועיל לי מבחינה רוחנית להתחבר לאנשים שלא נראו מסורים במיוחד. עכשיו אני יודע שזו הייתה גישה מאוד שחצנית, אבל אלה היו רגשותי האמיתיים באותו זמן. המחשבות האלה הטרידו אותי עד כדי כך, שבמשך שלושה או ארבעה לילות לא הצלחתי לישון. לבסוף הגעתי למסקנה שבהגוואן יישאר הגורו שלי, אבל אני אחיה במקום אחר.

אני זוכר שחשבתי: "אלך ואעשה מדיטציה על העצמי במקום אחר. בלי החברות והסחת הדעת של בני אדם אחרים, אלך למקום בלתי ידוע ואמדוט על אלוהים. אצא לבהיקשה (לקבץ נדבות מזון) ואנהל חיי בדידות."

כשלושה שבועות אחרי בואי לאשרם, עזבתי אותו כדי להתחיל בחיי החדשים. לא סיפרתי על החלטתי לאיש, אפילו לא לבהגוואן. יצאתי באחת אחר חצות, בליל ירח מלא, והתחלתי ללכת לעבר העיירה. עברתי את העיירה, חלפתי על פני אסניה מאתי (מנזר על הצד הצפוני מזרחי של טירוואנאמאלאי) והמשכתי לכיוון פולור. לא היה לי יעד מסוים שרציתי להגיע אליו. רציתי רק להתרחק מן האשרם. הלכתי כל הלילה והגעתי לפולור (כשלושים קילומטרים מצפון לטירוואנאמאלאי) קצת אחרי עלות השחר. בגלל ההליכה נהייתי רעב מאוד, ולכן החלטתי לבקש נדבות אוכל בעיר. לא הייתה זו הצלחה גדולה. פניתי אולי לחמש מאות בתים שונים, אבל לא קיבלתי מזון באף אחד מהם. איש אחד אמר לי שעלי לחזור לטירוואנאמאלאי, ואיש אחר, שהגיש ארוחה בשעה שהתקרבת אליו, צעק עלי ואמר לי להסתלק. בסופו של דבר נכנעתי ויצאתי מן העיר. מצאתי באר בשדה וביליתי כחצי שעה בעמידה בתוכה, כשהמים מגיעים עד צווארי, בתקווה שהקרירות של המים תפיג את כאבי הרעב שלי. זה לא הועיל. אחר כך פניתי לסמדהי (מקדש) של ויטהוּבָּה וישבתי שם זמן מה.

ויטהובה היה קדוש תימהוני, קצת כמו סשאדרי סוואמי, שחי בפולור בעשורים הראשונים של המאה העשרים. הוא מת כמה שנים לפני שאנמלאי הגיע לשם.

לבסוף קיבלתי משהו לאכול, כשאישה זקנה באה לעשות פוגיה. היא הסתכלה עלי ואמרה: "אתה נראה לי רעב מאוד. העיניים שלך מתחילות לשקוע. אין לי הרבה, אבל אני יכולה לתת לך קצת דייסת ראג'י (דוחן)". בשעה שאמרה זאת, היא נתנה לי כוס וחצי של דייסת דוחן. הכמות לא השקיטה לגמרי את הרעב שלי, אבל בכל זאת שמחתי שקיבלתי משהו לאכול.

ההליכה הממושכת והעדר המזון עייפו אותי מאוד. כשישבתי שם התחלתי לתהות אם טוב עשיתי כשעזבתי את בהגוואן. היה ברור לי שהדברים לא התנהלו כפי שצפיתי. זה הבהיר לי שהחלטה שהחלטתי אולי לא הייתה נכונה. בניתי תכנית שחשבתי שתעמיד במבחן את החלטתי. לקחתי חופן גדול של פרחים, הנחתי אותם על הסמדהי של ויטהובה והתחלתי להוריד אותם, שניים בכל פעם. החלטתי מראש שאם מספר הפרחים יהיה אי-זוגי אחזור אל בהגוואן, ואם

מספרם יהיה זוגי אמשך בתכניתי המקורית. כשהתוצאה הצביעה על כך שעלי לחזור לבהגוואן, השלמתי עם ההחלטה מיד והתחלתי ללכת לכיוון טירוואנאמאלאי.

מרגע שהשלמתי עם כך שהפּרַבדה (יעד) שלי הוא להישאר עם בהגוואן, השתנה מזלי. כשהגעתי העירה, הזמין אותי בעל מלון אל מלוננו ונתן לי ארוחת חניס ומעט כסף. הוא אפילו השתחוה לי. החלטתי לחזור לטירוואנאמאלאי ברכבת, כי רציתי להגיע אל בהגוואן מהר ככל האפשר, אבל לפני שהספקתי להגיע לתחנה, הזמינו אותי עוד אנשים אל ביתם והציעו לי מזון. אכלתי שם קצת והתנצלתי שזה עתה אכלתי ארוחה גדולה. החלטתי לנסות לנסוע בלי כרטיס, בהנחה מוטעית שהכסף שהיה לי לא יספיק לנסיעה. מזלי הטוב נמשך ברכבת. אחרי שעברנו מחצית הדרך לטירוואנאמאלאי, נכנס הפקח וכנראה לא ראה אותי, כי הייתי האדם היחיד בקרון שלא נתבקש להציג כרטיס.

דבר דומה קרה בסוף הנסיעה. כשנעצתי ליד הפקח על הרציף בתחנה, הוא אמר: "אתה כבר נתת את הכרטיס שלך. לך! אתה מעכב אחרים!" כך, בחסדו של בהגוואן, לא נתפסתי בשני המקרים.

הלכתי ברגל את המרחק שנשאר עד האשרם. כשהגעתי ניגשתי ישר אל בהגוואן, השתחויתי לפניו וסיפרתי לו כל מה שקרה. בהגוואן אישר אז שיעדי הוא באמת להישאר ברמאנאשרם.

כשהסתכל עלי הוא אמר: "יש לך עבודה לעשות כאן. אם תנסה להסתלק בלי לבצע את המשימות שנועדו לך, לאן תוכל לפנות?"

אחרי שאמר זאת, הסתכל עלי בהגוואן בתשומת לב כחמש-עשרה דקות. כשהסתכל עלי שמעתי בתוכי פסוק חוזר על עצמו. הקול היה כל כך חזק וברור, עד כי הרגשתי כאילו מישהו השתיל שם רדיו. לא שמעתי את הפסוק הזה לפני כן. רק אחר כך נודע לי שזה אחד הפסוקים מתוך אולאדו נארפאדו אנובאנדהאם (אחת הפואמות הפילוסופיות של בהגוואן, העוסקת בטבעה של האמת). הפסוק אומר:

המצב העילאי המוערך והמושג כאן, בחיים האלה, באמצעות חקירה עצמית צלולה, שמגיעה עד הלב כשנוצר חיבור עם סדו, אינה ניתנת להשגה על ידי האזנה למטיפים, על ידי לימוד והבנת משמעותם של כתבי הקודש, באמצעות מעשים טובים, או בכל אמצעי אחר.

אף שהמילה "סדו" מתייחסת בדרך כלל למישהו שחותר לקראת קריירה רוחנית במשרה מלאה, בהקשר הזה פירושה אדם שמימש את העצמי.

המשמעות הייתה ברורה מאוד. אם אשאר קרוב לבהגוואן הדבר יועיל לי יותר מביצוע סדואנה לבדי במקום אחר.

בסופן של חמש-עשרה הדקות, עשיתי נמסרם לבהגוואן ואמרתי: "אעשה כל עבודה שתטיל עלי, אבל תן לי בבקשה גם מוקשה (שחרור). איני רוצה להיות עבד למאיה (אשליה)". בהגוואן לא ענה, אבל השתיקה שלו לא הטרידה אותי. משום מה, עצם השאלה הרגיעה את רוחי. בהגוואן ביקש ממני אחר כך ללכת לאכול משהו. השבתי שאיני רעב, כי לא מזמן אכלתי.

הוספתי: "אני לא מעוניין במזון. אני מעוניין רק במוקשה, להיות חופשי מצער." הפעם הסתכלי על בהגוואן, הנהן בראשו ואמר: "כן, כן."

הפסוק הזה מתוך "אולאדו נארפאדו אנובאנדהאם", על חשיבות ההתחברות לאנשים שמימשו את עצמם, הוא אחד מתוך חמישה על הנושא שבהגוואן שילב בפואמה. הוא גילה את החרוזים המקוריים בסנסקריט על פיסת נייר שהשתמשו בה לעטיפת ממתקים. הרעיונות שהביעו החרוזים האלה מצאו חן בעיניו כל כך עד כי הוא תרגם אותם לשפה הטמילית בעצמו וצירף אותם בתחילת ה"אולאדו נארפאדו אנובאנדהאם". אלה הם ארבעת הפסוקים האחרים:

באמצעות ססטנג (חיבור עם העצמי, או מה ששכיח יותר, עם אנשים שמימשו את עצמם) המשיכה לאוביקטים המתגלים דבר החושים נפסקת. כשהחיבור הגשמי הזה ייעלם, הקשרים או הנטיות של ההכרה יישמדו. נטיות ההכרה ייעלמו לתוך חוסר תנועה. כך הם משיגים גיוואן מוטקי (שחרור בשעה שהם עדיין חיים בגוף). עלינו להוקיר את החיבור איתם.

אם אדם יוצר חיבור עם סדו, לשם מה הוא זקוק לכל הטקסים הדתיים? כשהרוח הדרומית הקרירה נושבת, מה צורך יש במניפה?

את החום יסלק הירח הקר, את העוני יגרש העץ השמימי מגשים המשאלות, והחטא ימוגר על ידי הגאנגס. אבל דעו שכל אלה, המתחילים בחום, ייעלמו רק אחרי שתחוו דרשן (מראה) של סדו שאין דומה לו. מקומות רחצה קדושים, שיש בהם שילוב של מים ודמויות של אלים, עשויים מאבן ומאדמה, אינם משתווים לנשמות הגדולות (מהטמות).

אה, איזה פלא! מקומות הרחצה והאלים מטהרים את ההכרה אחרי אינספור ימים, ואילו טוהר כזה מוענק מיד לבני אדם ברגע שסדו רואה אותם בעיניו.

כמה שנים אחרי התקרית הזאת, שאל אנמלאי סוואמי את בהגוואן בקשר לאחד הפסוקים האלה:

"אנחנו יודעים איפה נמצא הירח, ואיפה נמצא הגאנגס, אבל איפה נמצא העץ הזה,

המגשים משאלות? "אם אומר לך איפה הוא," השיב בהגוואן, "האם תהיה מסוגל לעזוב אותו?" התשובה המוזרה הזאת הביכה אותי, אבל לא העמקתי בעניין. כעבור כמה דקות פתחתי עותק של "יוגה ואסישטה" שהיה מונח ליד בהגוואן. בעמוד הראשון שעליו הסתכלתי מצאתי פסוק שבו נאמר: "הניאני הוא העץ המגשים משאלות." מיד הבנתי את תשובתו המוזרה של בהגוואן על שאלתי. לפני שהייתה לי הזדמנות לספר לבהגוואן על כך הוא הסתכל עלי וחייך. הוא כנראה ידע שמצאתי את התשובה הנכונה. סיפרתי לבהגוואן על הפסוק, אבל הוא לא אמר דבר, ורק המשיך לחייך אלי.

עבודות בנייה – I

עבודתי כעוזר נמשכה רק חודש אחד בערך. בסופו של פרק הזמן הזה החליט בהגוואן שעדיף להעסיק אותי כמפקח על עבודות הבנייה באשרם. הרמז הראשון על כך שזה מה שבהגוואן מתכנן בשבילי הגיע כשמילאתי את תפקידי הרגילים באולם.
בהגוואן פנה אלי פתאום ואמר: "מישהו בונה קיר ליד מכל המים. לך ותראה מה הוא עושה."

זו נראתה הוראה מעורפלת למדי, אבל אני ביצעתי אותה כמיטב יכולתי. עקבתי אחרי הבנאי כמה דקות ואחר כך שאלתי אותו מה הוא עושה.
הוא השיב: "רמאסוואמי פילאי אמר לי לבנות כאן קיר, אז אני בונה קיר."

באנגלית הודית המונח בנאי ("mason") מתייחס למי שבונה באבן או בלבנים. אין משתמשים במונח הזה לתאר אנשים שחוצבים, מגלפים או מסתתים אבנים.

חזרתי לאולם, דיווחתי לבהגוואן מה שהבנאי אמר וסיפרתי לו בקצרה איך העבודה מתקדמת.

כעבור כמה דקות הביט עלי בהגוואן פעם נוספת וחזר על הוראתו המקורית: "לך ותראה מה הוא עושה."

נבון במקצת יצאתי ושוב שאלתי את הבנאי מה הוא עושה.

הבנאי ענה: "כבר אמרתי לך, אני בונה קיר."

מכיוון שלא ראיתי שום דבר בעייתי בקיר, או באופן שהוא בנה אותו, לא הצלחתי להבין מדוע התעקש בהגוואן כל כך שאבדוק את מעשיו. חזרתי אל בהגוואן ומסרתי לו עוד דיווח על התקדמות העבודה.

כעבור כמה דקות חזר בהגוואן על הוראתו בפעם השלישית. "לך תראה מה הוא עושה."

הבנאי התעצבן קצת, כצפוי, כשחזרתי ושאלתי אותו בפעם השלישית מה הוא עושה.

"אתה מטורף?" הוא שאל. "כבר אמרתי לך שאני בונה קיר. אתה לא רואה בעצמך מה

אני עושה?"

לא הייתי מופתע לגלות שהוא באמת חשב שאני מטורף, מכיוון שהיה לגמרי ברור לכל אדם שהוא בונה קיר בצורה מיומנת למדי. לא הייתה בעצם שום הצדקה לשאלותי החוזרות. הרגשתי צורך לשאול אותן רק מכיוון שבהגוואן רצה בבירור לדעת מה קורה שם. בפעם השלישית חזרתי לאולם ואמרתי לבהגוואן את מה שאמר הבנאי.

אחרי שתיקה שנמשכה כמה דקות, פנה אלי בהגוואן ואמר: "מעכשיו והלאה, מישהו אחר יוכל לעשות את עבודתך באולם. לך תשגיח על הבנאי הזה. ודא שהוא עושה את העבודה נכון."

תגובתי הראשונה למשימה החדשה הזאת הייתה: "למה לא אמר לי בהגוואן את זה

מלכתחילה? למה אילץ אותי לחזור שלוש פעמים לפני שאמר לי מהי כוונתו האמיתית?"

אחר כך הבנתי שבהגוואן אימן אותי להבין את שיטת הפיקוח שלו. אף שלפעמים נתן לי הוראות מדויקות, במקרים רבים היה רומז רק בקצרה מה הוא רוצה שייעשה. אז היה עלי להחליט למה בהגוואן באמת התכוון ולבצע את העבודה בהתאם.

המשימה הראשונה הזו נמשכה זמן קצר מאוד. כשהסתיימה, אמר לי בהגוואן שעלי לפקח על בנייתו של אולם גדול בצד הצפוני של האשרם.

בשנים הראשונות לקיומו של שרי רמאנאשראמאם, זרם במרכז האשרם הנחל, הזורם עכשיו מעבר לקיר האחורי. בהגוואן ביקש אותי לבנות את הקיר הזה כך שהנחל לא ייכנס לאשרם כדי שנהיה מוגנים ממי השיטפון שניגרו מן הגבעה בעונה הגשומה. כבר הייתה סוללה קטנה מאדמה שהגנה על הצד הצפוני של האשרם, אבל בהגוואן חשב כנראה שהיא לא תוכל לעצור שיטפון כבד. כשבהגוואן תכנן את העבודה הוא סיפר לי על כמה מן הבעיות שהיו לאשרם בעבר.

"בשנים הראשונות שלנו כאן," אמר בהגוואן, אחרי גשם חזק, המים הגיעו לגובה של מטר וחצי ומעלה וזרמו בתעלה שחוצה את האשרם."

אילו נתבקש משהו לתאר את מיקומה של תעלה זו יחסית לבניינים הקיימים כיום באשרם, הוא היה אומר שאחרי שעברה בצד המערבי של חדר האוכל, היא פנתה מזרחה ונמשכה דרך החלק האחורי של מה שהוא כיום אולם הסמדה של בהגוואן. היא יצאה מן האשרם ליד הגשר הסמוך למקדש דקשינמורטי.

בהגוואן אמר לי שברצונו לבנות חומה ענקית מאבן ואדמה, באורך של כמאה מטרים, שתסיט סופית את הנחל ותאלץ אותו לזרום לתוך אֶגְנֵי טירת'אם, מאגר מים מלאכותי גדול שנמצא כשלוש מאות מטרים ממזרח לאשרם.

נאמר לי שהמונח הנכון למבנה כזה הוא דיפון. בהגוואן עצמו השתמש במילה רקשנאי, שפירושה "הגנה". הוא אמר לי פעמים אחדות שהדיפון הזה יגן על האשרם מפני שיטפונות עתידיים.

ההוראות שקיבלתי מבהגוואן עצמו היו לבנות שתי חומות אבן מקבילות, הנוטות קלות זו כלפי זו. גובהן עמד להיות מטר שמונים והמרחק ביניהן שני מטר וארבעים בחלק העליון. "כשאתם בונים את החומות," יעץ בהגוואן, "מלאו בבוץ את המרווח ביניהן. אם תערבבו אדמה ומים ותהדקו את העיסה, היא תהיה חזקה מאוד."

כשביצעתי את ההוראות האלה, באו כמה קבוצות של תלמידים לראות. בגלל גודלה ועובייה של החומה, החלו אחדים מהם להתלוצץ שאני בונה רציף של מסילת ברזל. אחרים שאלו אותי בהיתול אם אני בונה סכר או חומה. כולם חשבו שאני מבזבז כסף (לאשרם היה מעט מאוד כסף בימים ההם) בבניית חומה כל כך גדולה וחזקה. ההערות, הביקורת והבדיחות שלהם לא בלבלו אותי כי ידעתי שאני רק ממלא את הוראותיו של בהגוואן.

יום אחד, כשעבדתי על החומה הזאת, בא המונסיף (גובה המסים) של טורבנמלאי לראות אותי עובד.

אחרי כמה דקות הוא אמר: "למה אתה בונה חומה כל כך גדולה? איזה טיפש תכנן את התכנית הזאת?"

לא מצא חן בעיניי העלבון שהשמיע כלפי בהגוואן באופן זה, ואמרתי לו בכעס: "לך למשרד של צ'ינסוואמי לשתות קפה. אל תבוא הנה להפריע לי בעבודה. אם תבוא ותעיר הערות כאלה עוד פעם, אני אכה אותך בסנדלים שלי."

דיברתי כך מכיוון שקראתי באיזשהו מקום משפט של רמאקרישנה פרמהמסה: "אם מישו מעליב את הגורו שלך, עליך להכותו."
המונסיף הלך אל צ'ינסוואמי והתלונן שאימתי עליו. צ'ינסוואמי הביא את המונסיף אלי ודרש לדעת מדוע דיברתי אליו ככה.
אמרתי לו: "האיש הזה בא אלי ושאל: 'איזה טיפש תכנן את התכנית הזאת?' אני מבצע את תכניתו של בהגוואן. מי הוא שיעליב את הגורו שלי?"
צ'ינסוואמי קיבל כנראה את ההסבר שלי, כי הוא הסתלק עם המונסיף ולא הזכיר עוד את העניין. עלי להסביר את התנהגותי המוזרה ולומר שבאותם ימים הייתי חס מזג למדי והשתוקקתי מאוד להגן על כבודו ועל שמו הטוב של בהגוואן.
כשהעבודה כמעט הסתיימה הוספתי שני גרמי מדרגות אבן, אחד בקצה המערבי ואחד באמצע, כדי שבהגוואן ותלמידיו יוכלו לטפס בקלות מעל החומה בדרכם לארונצ'ילה.
שיקוליו של בהגוואן ותחזיתו הוכחו בסופו של דבר כנכונים. במונסון שהגיע אחרי סיום בניית החומה, עלה על גדותיו הנחל מאחורי האשרם. מי השיטפון הגיעו עד כדי שלושה רבעים מגובהה של החומה. למרבה המזל, החומה הייתה חזקה דיה לעמוד בלחץ ולהסיט את כל המים מן האשרם והלאה.
אחרי שהושלמה בניית החומה, מילא רמאסוואמי פילאי את ערוץ הנחל הישן. באותם ימים הוא הקדיש זמן רב ליישור השטח ולבניית טראסות. כשבהגוואן עבר לראשונה לראמאנאשראמאם בשנת 1922, היה השטח מלא מהמורות ומכתשים, בעיקר מכיוון שהמקומיים נהגו לקחת את האדמה משם ולהפוך אותה לבוץ לבניית בתיים. בעבודה שנמשכה כמה שנים מילא רמאסוואמי פילאי את כל המכתשים האלה ויישר את השטח. הוא כל כך התלהב מן העשייה הזאת, עד כי עבד אפילו בלילה.
גובה החומה כבר אינו מגיע למטר ושמונים. זמן קצר אחרי שהושלמה בנייתה הוגבהה האדמה משני צדדיה והושטחה. כיום, רק כמטר וחצי מן החומה המקורית בולטים מעל פני השטח. כהערת שוליים אחרונה לסיפור הזה עלי לומר שאחדים מן התלמידים תכננו לבנות קיר תוחם לאורך הדיפון. את הרעיון הזה הם נאלצו לנטוש מכיוון שלא היה לנו כסף למימון הבנייה הזאת.
אחרי שהושלמה העבודה על החומה, ביקש ממני בהגוואן לפקח על בניית מחסן שכיום הוא שוכן מול דלת המטבח. לפני שאפרט איך נבנה הבניין הזה ורבים אחרים באשרם, כדאי שאסביר איך נראה האשרם באותם ימים.
כשהגעתי למקום בפעם הראשונה, בשנת 1928, התגורר בהגוואן באולם הישן. בניין זה הושלם רק לאחרונה. לפני כן, התגורר בהגוואן חמש או שש שנים בחדר קטן, שהיה חלק מן הבניין שכיסה את הסמדהי של האם.

שרי רמאנאסרמם צמח סביב הסמדהי של אמו של ראמאנה מהרישי. אחרי שהיא מימשה את עצמה ברגע מותה בשנת 1922, נשרפה גופתה בצד הדרומי של ארונצ'ילה. בהגוואן עבר מסקנדאשרם למקדש שנבנה מעל הקבר כעבור כמה חודשים. צ'ינסוואמי לקח על עצמו את ניהול האשרם בערך בסוף שנת 1928. תחילה הוא עבר לגור עם בהגוואן בתקופה שבה בהגוואן היה בסקנדאשרם. הוא נהיה שם סניאסין וקיבל את התואר נירנגנדה סוואמי. מכיוון שהיה אחיו הצעיר של בהגוואן, רוב האנשים פנו אליו בכינוי החיבה שלו, צ'ינסוואמי, שפירושו "סוואמי קטן", או "סוואמי צעיר".

יש סיפור מעניין אחר הקשור לימים הראשונים של האולם הישן. בתחילה לא הייתה שם ספה. בהגוואן ישב על ספסל עץ באחת מפינות החדר. אחר כך, אדם ששמו ראנגאסוואמי גונדר הביא ספה וביקש מבהגוואן לשבת עליה. כשבהגוואן סירב, פרץ ראנגאסוואמי גונדר בבכי. שלושה ימים ברצף הוא בכה באולם והתחנן שבהגוואן יקבל את מתנתו. לבסוף, בלילה של היום השלישי, קם בהגוואן מספסלו ועבר לישון על הספה. מאותו יום והלאה הוא בילה את רוב זמנו בישיבה או בשינה על הספה הזאת.

ישנו עוד סיפור, שבדרך כלל אינו ידוע, על הבניין שכיסה את הסמדהי של האם. במקור, הלינגאם היה מכוסה צריף קטן עשוי מעלי קוקוס.

לינגאם הוא גליל אבן אנכי מעוגל בקצהו העליון. הוא מסמל את האל שיוה ונמצא בכל מקדשיו של האל. לינגאמים מוקמים לעתים קרובות על קבריהם של קדושי שיוה.

באמצע שנות העשרים ניסתה קבוצה של יוצרי לבנים לאפות לבנים סמוך לאשרם. כשהלבנים לא נשרפו כראוי, נטשו אותם הבנאים. בהגוואן, שלא היה מוכן לבזבז שום דבר שיכול להביא תועלת כלשהי, החליט שאפשר להשתמש בלבנים לבניית חומה סביב הסמדהי של האם. כעבור כמה ימים, בשעת לילה מאוחרת, הסתדרו בהגוואן וכל התלמידים שגרו במקום בשורה ארוכה בין כבשן הלבנים ובין הסמדהי. הם העבירו את הלבנים מיד ליד וכך הצליחו להעביר את כולן לאשרם בלילה אחד. למחרת נבנתה חומה סביב הסמדהי. בהגוואן עצמו עשה את כל העבודה בצד הפנימי של החומה, ובנאים מקצועיים עבדו על הצד החיצוני. הבניין החדש הושלם אחרי שגג עשוי קש הונח בקצה החומה.

בין הבניין הזה והאולם הישן שבו עומד כיום אולם הסמדהי של בהגוואן, היה בניין ארוך מכוסה רעפים שהכיל את חדר האוכל והמטבח המקוריים. בהגוואן נהג להתרחץ בבקרים בפינת הבניין הזה לפני שהושלמה בנייתו של חדר הרחצה שלו.

שלושת הבניינים האלה – הסמדהי של האם, חדר האוכל הישן והאולם הישן – היו המבנים העיקריים היחידים שהוקמו עד 1928, השנה שבה הגעתי לשם. נוסף לאלה היו שם כמה בקתות מעלי קוקוס, ששימשו למגורי התלמידים, וכמה צריפים שגגותיהם עשויים קש.

זה היה מצבו של האשרם כשבהגוואן ביקש ממני לפקח על בניית המחסן. ראנגאסוואמי גונדר, האיש שתרם את הספה, תרם כסף לאשרם וביקש שישתמשו בו לבניית רפת. הוא הבטיח גם לתרום כמה פרות אחרי שתושלם בניית הרפת. צ'ינסוואמי סבר כי מחסן יהיה שימושי לאשרם יותר מרפת. הוא המשיך בבניית בניין בצורת רפת, רק כדי לרצות את ראנגאסוואמי גונדר, אבל כשהסתיימה הבנייה, הוא הפך אותו למחסן. השינוי היה חלקי בלבד. גם כיום עדיין תלויות על הקירות הפנימיים טבעות המתכת שאליהן היו הפרות אמורות להיקשר. ראנגאסוואמי גונדר כעס כמובן על השינוי הזה בתכנית. הוא בא וגידף את צ'ינסוואמי והאשים אותו בבזבוז כסף, אבל צ'ינסוואמי שתק וספג את כל גידופיו.

המחסן הזה היה המבנה הראשון שבנית. היו לי כמה חששות בקשר למשימה, מכיוון שלא היה לי שום ניסיון קודם בהקמת בניינים. אבי היה בנאי מעולה, אבל הוא מעולם לא לימד אותי את מלאכתו. בהגוואן, שידע כי אני לחוץ בגלל העדר הניסיון, עזר לי לבצע את המלאכה. העובדים הבינו כי מלכתחילה לא היה לי מושג בענייני בנייה, אבל הם היו דיפלומטים במידה מספקת ולא אמרו על כך דבר. עם זאת, אחרי שספגתי מעט ידע מבהגוואן, אזרתי די אומץ

לשרטט כמה תכניות פשוטות למען העובדים. כנראה היה בהן קצת כישרון, כי כשהתחלתי להסביר אותן לעובדים, השתנתה דעתם עלי לטובה.

כשנמשכה הבנייה, הרבו הפועלים והפועלות לרכל על ענייני העולם. הבנאי הראשי כנראה עודד אותם בכך שהתבדח איתם באופן גס מאוד. עד אז היו חיי מוגנים למדי, והתנהגותם נראתה לי מזעזעת.

בסופו של דבר הלכתי ואמרתי לבהגוואן: "אני חייב להיות קרוב לבנאים ולפועלות כדי לפקח עליהם, אבל הם מדברים תמיד על עניינים גשמיים בצורה וולגרית מאוד. ההכרה שלי סובל קצת מכל הדיבורים שלהם."

בהגוואן הנהן בראשו אבל לא ענה. כעבור זמן קצר שמחתי לגלות שאת ראש הבנאים החליף אדם בשם קופוסוואמי. הוא היווה שיפור גדול יחסית לקודמו. הוא קרא ולמד Kaivalya Navabitam ו-Ribhu Gita (טקסטים טמיליים על פילוסופיית אדוואיטה) וגם השתתף בשיעורי ודאנטה באַסנייה מאת'. הסתדרנו בינינו טוב מאוד.

לבהגוואן הייתה כנראה נטייה טבעית לעבודות בנייה שפיצתה במידה רבה על חוסר הניסיון שלו. הוא ידע תמיד להחליט את ההחלטה הנכונה בזמן הנכון. במחסן, למשל, היו קשתות גדולות מאוד. הבנאים שבנו אותן עשו עבודה גרועה, וסדקים הופיעו בקירות במרומי כל קשת. בהגוואן נתן לי הוראות מפורטות איך לסתום את הסדקים ולהכניס את אבן הראשה במרום כל קשת כדי לחזקה. לא ברור לי מנין הוא ידע דברים כאלה. אני בטוח שהוא מעולם לא בנה קשת. אבני הראשה האלה עדיין גלויות מכיוון שהן בולטות בשלושה סנטימטרים בערך מכל צד של הקיר.

במהלך בנייתו של המחסן קרתה ההתנגשות הראשונה שלי עם צ'ינסוואמי. היו לו רעיונות משלו בקשר לבנייה, והוא התעקש שאבצע אותם. נאלצתי לסרב מכיוון שכבר קיבלתי הוראות סותרות מבהגוואן. מעולם לא הצלחתי להבהיר לו שלהוראותיו של בהגוואן יש קדימות על פני הוראותיו שלו. היו לנו מריבות רבות בקשר לזה, כי אני אף פעם לא הסכמתי לבצע את הוראותיו. העקשנות שלי הרגיזה מאוד את צ'ינסוואמי, כי הוא חשב שאני בכוונה מערער על סמכותו. אי-הסכמתו לא הדאיגה אותי בכלל. דבקתי בעמדתתי, כי ידעתי שלא נכון לפעול בניגוד לרצונו של בהגוואן. אף שלא ידעתי זאת באותו זמן, נועדנו להמשיך במריבות דומות כמעט בכל בניין שבניתי.

מפעם לפעם, בשעה שעדיין למדתי מה צריך לעשות, גבר עלי התסכול. היו בעיות רבות וקשות שצריך להתגבר עליהן. מלבד זאת, במקום לא הייתה אף טיפת צל, וחוסם הקיץ היה לעתים קרובות בלתי נסבל.

כמה פעמים עלתה מחשבה בהכרתי: "מדוע מעמיס עלי בהגוואן את כל הטרחה הזאת, מאלץ אותי לעבוד כך בשמש הקיץ הקופחת?"

פעם אחת, כשמחשבה כזו חלפה בהכרתי, בא בהגוואן לראות כמה התקדמתי. כשהבין באיזה מצב רוח אני שרוי, הוא אמר: "חשבת שאתה אומר לך לעשות משהו, תהיה מוכן לעשותו ברצון. הנחתי שאתה מסוגל לעשות את זה. אם אינך יכול לעשות את זה, או אם המשימה קשה לך, עזוב את זה."

בהגוואן נתן לי הזדמנות להודות בתבוסה, אבל אני סירבתי לנצל אותה. כמה דקות לפני בואו של בהגוואן עלו בהכרתי מחשבות מרדניות. עכשיו, כששמעתי את מילותיו של בהגוואן, התמלאתי נחישות.

"גם אם כל הגוף הזה ייהרס בשירותו של בהגוואן," חשבתי, "אציית לדבריו ואעשה מה שיבקש ממני." אמרתי לבהגוואן שאני מוכן להמשיך.

כשהושלמה בניית המחסן, ביקש אותי בהגוואן ליצור תבליט של ארונצ'לה מעל הכניסה. הוא רצה שהתבליט יהיה עשוי מטיח. הוא כבר לימד אותי לעשות טיח היטב, אבל לא היה לי מושג איך לעצב אותו לתמונה תלת-ממדית.

בהגוואן לקח פיסת נייר וצייר עליו את ארונצ'לה. מלבד הפסגה הגבוהה ביותר, היו עוד שלוש פסגות שבלטו על רקע השמים. כשהשלים את הציור, הוא אמר לי שהפסגה העיקרית מייצגת את שיוה, והשלוש הנמוכות ממנה מייצגות את אמבֶל, וינְיָאקה וסוּבְרָמְניה. בהגוואן נתן לי את הציור ואמר לי ליצור מהטיח צורה שתואמת אותו.

אמבל הוא שם אחר לפארוואטי, אשתו של שיוה; וינְיָאקה (הידוע גם בשם גנפט) וסוּבְרָמְניה הם בניו של שיוה. ההר ארונצ'לה נחשב על פי המסורת להתגלמות של שיוה.

"אבל בהגוואן," אמרתי, "אין לי שום מושג איך הופכים טיח לצורה כזו. איך עושים את זה?" הפעם סירב בהגוואן לספק לי רמז כלשהו.
"זה אנמלאי," הוא אמר. "גם אתה אנמלאי. אתה אמור לדעת איך לעשות זאת בלי שאומר לך."

אנמלאי הוא אחד השמות הטמיליים לארונצ'לה. פירושו "ההר הבלתי מושג", או "שאי אפשר להתקרב אליו".

קיבלתי עלי את המשימה והתחלתי לנסות לבצעה. היו לי חששות רציניים בקשר ליכולתי לעשות זאת היטב, אבל מכיוון שבהגוואן הורה לי לעשות זאת, לא יכולתי לסרב. בניתי כמה פיגומים כדי שאוכל לשבת מול הקיר. שלושה ימים ישבתי שם, שיחקתי בטיח, וניסיתי לעשות משהו שנראה כמו ארונצ'לה. נכשלתי בכל ניסיונותיי.

נחישותי לא הצליחה, למרבה הצער, לפצות על חוסר כישרוני וניסיוני. באמצע היום השלישי ראה בהגוואן שאינני מתקדם בכלל, עלה על הסולם והתיישב לצדי. הוא הסביר איך יש לבצע את העבודה והדגים את הטכניקה הנכונה בכמה חתיכות של טיח. אחרי שהקשבתי לבהגוואן וראיתי אותו עובד כמה דקות, הבנתי פתאום איך יש לעשות את כל העבודה. כשבהגוואן ראה בסיפוק שהשתלטתי על הטכניקה, הוא נתן לי לסיים את המלאכה בעצמי. השלמתי את כל העבודה לפני סופו של אותו יום. למחרת, על פי הוראותיו של בהגוואן, יצרתי תחריט זהה מעל דלת הכניסה מבפנים. שני התבליטים עדיין שם. נאמר לי שכיום הם צבועים בכחול, כדי שיבלטו על רקע הקירות השכנים המסוידים לבן.

הופתעתי להיווכח באיזו קלות רכשתי לעצמי את כל הכישורים הדרושים לפיקוח על עבודת בנייה. רוב התלמידים שגרו במקום הופתעו גם הם לראות באיזו מהירות למדתי. טָנאמה פאטי, אחת המבשלות באשרם, שאלה פעם את בהגוואן על כך.

"אנמלאי סוואמי מסור מאוד לבהגוואן," היא אמרה. "את זה קל להבין. אבל הוא גם נהיה מומחה בעבודות בנייה, בלי שלמד או קיבל הכשרה. איך זה ייתכן?"

בהגוואן הפתיע אותה ואמר: "הוא היה מהנדס בגלגול הקודם שלו."

מרמזים שונים והערות עקיפות שהעיר היה ברור שבהגוואן מודע לחייהם הקודמים של אחדים מתלמידיו לפחות. בדרך כלל הוא שמר את הידע הזה לעצמו. היה נדיר מאוד מצדו להשמיעה אמירה ברורה כזו, שהצביעה בדיוק על מי שהיה אחד התלמידים בחייו הקודמים.

משימתי הגדולה הבאה הייתה פיקוח על בניית הרפת. צ'ינסוואמי הגיע להסכם עם בנאי מקומי על בניית רפת קטנה שתעלה לא יותר מחמש מאות רופי. צ'ינסוואמי חשב שרפת קטנה תספיק מכיוון שבאותו זמן לקשמי הייתה הפרה היחידה באשרם. בהגוואן רצה רפת גדולה יותר, אבל מסיבה כלשהי החליט לא לומר זאת לצ'ינסוואמי.

בוקר אחד, בערך בשעה עשר, לפני תחילת הבנייה, ארגן צ'ינסוואמי מוהורטס (טקס השקה) קטן באתר הרפת הקטנה שלו. אחרי שכולם הסתלקו, לקח אותי בהגוואן הצדה ואמר לי שיש לשנות את התכנית.

"בשנים הבאות תבואנה הנה הרבה פרות," הוא אמר "גם אם נבנה רפת גדולה, חלק מהן תצטרכנה להישאר בחוץ. אנחנו חייבים לבנות רפת יותר גדולה ואתה, ולא הבנאי הזה, חייב לפקח על בנייתה."

הוא לקח אותי לפינת האשרם, שבה נמצאת כיום הרפת, והראה לי איפה עלי לבנות אותה בכך ששרטט קווים על האדמה. לא מדדנו את אורכם של הקווים, אבל בהגוואן אמר לי שהוא רוצה שכל ארבעת הקירות יהיו באורך חמישה-עשר מטרים.

כשהיה מרוצה מכך שהבנתי מה עלי לעשות, הוא הוסיף הערה מוזרה: "אם צ'ינסוואמי יבוא ויתווכח איתך בקשר לתכנית הזאת, אל תאמר לי שביקשתי אותך לעבוד ככה. תעמיד פנים שאתה עושה את זה מתוקף סמכותך."

מעולם לא שאלתי את בהגוואן מדוע רצה שתפקידו בעניין הזה יישאר חשאי. עד היום נשאר הדבר בגדר תעלומה בעיניי.

מיד שכרתי כמה פועלים שיחפרו תעלות בשביל היסודות. צ'ינסוואמי חזר למשרדו, כך שיכולנו להתחיל בעבודה על התכנית החדשה בלי ידיעתו. בערך באחת בצהריים, כשהעבודה הייתה עדיין בעיצומה, הוא החליט לבוא ולראות איך היא מתקדמת.

התגובה הראשונה שלו הייתה זעזוע אילם, אבל אחרי שקלט את ההשלכות של מה שעשיתי, הוא פנה אלי ושאל בלעג: "אהה, שינית את התכנית. עכשיו זו תכנית גדולה מאוד. מי נתן לך את הסמכות לעשות את כל זה?"

השבתי שאני עושה זאת על דעת עצמי. צ'ינסוואמי הורה לי לחזור לתכנית המקורית, אבל אני סירבתי. אמרתי לו שנחוצה לנו רפת גדולה ובכוונתי להמשיך לבצע את התכנית שלי.

צ'ינסוואמי התרגז כמובן מאוד כשסירבתי לציית להוראותיו.

"למה שינית את התכנית בלי להתייעץ איתי?" הוא שאל. "אני הסרוודהיקארי (השליט העליון) באשרם הזה."

כשסירבתי להיכנע, הוא צעק עלי וגידף אותי, אבל אף מילה מדבריו או מאיומיו לא שכנעה אותי לציית להוראותיו. מילותיו האחרונות ביטאו תסכול יותר מכעס.

"אני מתחיל לפתח את האשרם. איך אני יכול לעשות את זה, אם אתה לא מציית להוראות שלי? כשאתה תהיה הסרוודהיקארי, אני אלך למקום אחר."

כשהבין צ'ינסוואמי לבסוף שאין בכוונתי לשנות את דעתי, הוא הסתלק והתיישב על אבן מחוץ לשער האשרם. זה היה מצב מביך מאוד מבחינתו. לא היה לו עד אז שום ניסיון עם עובדים שאינם מצייתים לו בצורה בוטה כל כך. כמה תלמידים באו ואמרו לי שהוא בילה זמן רב ליד השער שקוע בכעסו. חזרתי לפקח על העבודה, ולכן על מה שקרה בהמשך רק שמעתי מעדי ראייה אחרים.

צ'ינסוואמי ישב מחוץ לשער כמה שעות והשמיע הערות ביקורתיות עלי באוזני כל מי שהיה מוכן להקשיב לו.

"אני עומד לעזוב את האשרם," הוא התלונן שוב ושוב, "כי האיש הזה פועל בניגוד לתכניות שלי. שהוא יטפל באשרם. אני אלך לגור בצ'ינגם (עיירה במרחק שלושים קילומטרים בערך) או במקום אחר."

שלושה תלמידים – ט"ק סונדאָרְסָה אייר, רמאקרישנה סוואמי ומונגאלה וְנְקָטְרָמיה – ניגשו אל צ'ינסוואמי לברר מה הרגיו אותו כל כך.

צ'ינסוואמי אמר להם: "אני עוזב את האשרם, כי אנמלאי סוואמי פועל נגד כל התכניות שלי. תנו לי ללכת למקום אחר. אני אחזור רק אם אנמלאי סוואמי יסולק מהאשרם."

שלושת התלמידים האלה הלכו אל בהגוואן ואמרו לו: "צ'ינסוואמי כועס מאוד. הוא רוצה לעזוב את האשרם. הוא אומר שהוא יחזור רק אם אנמלאי יסולק מפה."

בהגוואן בדרך כלל לא התערב כאשר פיטר צ'ינסוואמי עובדים או ביקש ממישהו לעזוב את האשרם, אבל במקרה הזה הוא תמך בי ואמר: "אם אנמלאי ילך מפה, גם אני אלך מפה."

צ'ינסוואמי ביטל את איומו לעזוב את האשרם, השלים עם העובדה שעלי להישאר שם, אבל המשיך עדיין להתנגד לתכנית "שלי" לבניית הרפת. באותו ערב כינס צ'ינסוואמי באולם את כל התלמידים המתגוררים באשרם והעלה לדיון את השאלה תכניתו של מי טובה יותר, שלי או שלו. בהגוואן לא נקט עמדה בדיון הזה. הוא ישב והקשיב לו. כל התלמידים שדיברו תמכו ברפת הקטנה. אני הייתי היחיד שתמך בתכנית הרפת הגדולה, אבל שתקתי כל אותו דיון. אחרי שכולם אמרו את דבריהם, סגר צ'ינסוואמי את הדיון.

"עכשיו נצביע," הוא אמר. "האם עדיף לפעול על פי התכנית שלי או על פי תכניתו של אנמלאי?"

כולם הצביעו בעד תכניתו של צ'ינסוואמי, מן הסתם מכיוון שפחדו ממנו. אני לא הצבעתי בכלל.

בהגוואן שם לב להימנעותי ושאל: "מה דעתך?"

אמרתי לו: "אני חושב שעלינו לבנות רפת גדולה מאוד על היסודות שהתחלתי הבוקר." בהגוואן לא גילה אפילו ברמז באיזה צד הוא תומך. במהלך הדיון, כשאחד התלמידים העלה אפשרות שאני פועל על פי תכנית שניתנה לי בחשאי על ידי בהגוואן, בהגוואן לא אישר ולא הכחיש. הוא נשאר ניטראלי עד הסוף.

אחרי שהשמעתי את דעתי העיר בהגוואן: "עכשיו מסתמן שהאנשים כאן מתחלקים לשתי קבוצות. נחכה ונראה איזו משתי התכניות תתממש בסופו של דבר."

זו הייתה מילתו האחרונה בעניין. אחרי שדיבר, הוא קם ויצא מן האולם. אף שהוויכוח הסתיים ללא הכרעה, בהגוואן השאיר לי מרחב קטן לתמרון. בכך שסירב לאפשר לציניסוואמי לסלק אותי, ובכך שסירב לתמוך בתכניתו של ציניסוואמי, נראה לי שהוא אישר ללא מילים את תכנית הרפת הגדולה. על פי הנחה זו המשכתי לחפור את התעלות ליסודות. ציניסוואמי לא ניסה לעצור בעדי, אבל המשיך להתלונן עלי, בעיקר בגלל עלות המיזם. המצב הזה היה מאוד בלתי רגיל מבחינתו של ציניסוואמי. הוא היה רגיל שאין מערערים על סמכותו, ולכן התערבותו של בהגוואן למעני הייתה משהו נדיר למדי. השלכותיה של תגובה נדירה זו לא נעלמו מעיני ציניסוואמי. הוא הגיע למסקנה, ובצדק, שחייב להיות הסכם חשאי כלשהו בין בהגוואן וביני בקשר לתכנית לבניית הרפת. רק כך היה אפשר להסביר את שני האירועים יוצאי הדופן: את אי-הציות שלי ואת התערבותו של בהגוואן לטובתי. ציניסוואמי לא יכול לאשש את הנחתו. הוא פחד מדי לגשת אל בהגוואן ישירות, כי בהגוואן בדרך כלל סילק אותו ב"פונד"ה" (לך מפה!) כשהתלונן באולם. הוא גם לא יכול לקבל אישור ממני. אני נהגתי על פי דבריו של בהגוואן והתעקשתי באוזני כל מי ששאל אותי, שהתכנית הייתה כולה פרי רוחי.

בערב היום השלישי הלכתי אל ציניסוואמי לקבל את הכסף כדי לשלם לפועלים. בדרך כלל נתתי לו רשימה שהכילה את הסכום שיש לשלם לכל פועל.

באותו ערב, לפני שהספקתי להגיש לו את הרשימה, הוא התרגז עלי מאוד וצעק: "אין לנו כסף! אנחנו לא יכולים לשלם לפועלים היום, כי שינית את התכנית! איך בכלל אנחנו יכולים לשלם על בניין בגודל כזה?"

אחר כך, בלי לטרוח לבדוק את הרשימה, הוא השליך לכיוון שלי את שקית המטבעות שהכילה את שכר העובדים. הוא עשה זאת באלימות רבה ובכעס. למזלי הרב, הוא לא פגע בי. השקית החטיאה את ראשי בכמה סנטימטרים.

זה היה מבחינתי הקש האחרון. ניגשתי ישר אל בהגוואן ואמרתי לו כי ציניסוואמי השליך את שקית המטבעות הזאת עלי. בהגוואן הקשיב לסיפורי ושתק זמן מה. אף שפעלתי על פי הוראותיו, הוא לא הסכים שתלמידים יבואו אליו בתלונות. לבסוף הוא דיבר. הוא מנה באוזניי את הדברים, ובכללם מזון, שאין לו צורך בהם. בלי לומר זאת באופן ישיר, הוא רמז על כך שאילולא בוזבו כסף על כל אותם דברים מיותרים, לאשרם היה די כסף לבנות את הרפת. כעבור כמה דקות ניסה מדהאוה סוואמי להניח רטיות של ג'מבק (משכך כאבים) על רגליו של בהגוואן.

בהגוואן הגיב בכעס. "אין לי צורך בדברים כמו ג'מבק. כל אלה הוצאות מיותרות. אני לא רוצה ולא צריך דברים כאלה." זמן קצר אחר כך סירב בהגוואן לקבל אגוז קטל מאותה סיבה. התלמידים שנכחו באולם ראו את כל חילופי הדברים האלה. כשהתברר להם שלאשרם אין די כסף לשלם לפועלים שנשכרו באותו יום, תרמו כל הנוכחים באולם מכספם לכיסוי הגירעון. הסכום שנאסף הספיק לשלם לפועלים באותו יום ולשכור אותם ליומיים הבאים.

ביום שהכסף עמד לאזול, הגיעו באורח פלא תרומות למימון הרפת של בהגוואן. כעבור כמה שבועות, הגיע עורך ה"סנד"י טיימס", עיתון ממדראס, לקבל דרשן מבהגוואן. הוא התרשם ממה שראה וכתב מאמר מחמיא וארוך על בהגוואן. מאמר זה הגיע לידיעתו של נסיך בצפון הודו. הנסיך התרשם גם הוא מבהגוואן, אבל באותו זמן לא עשה דבר בקשר לזה. כמה שבועות אחר כך, החליט הנסיך הזה לצאת לציד נמרים באחד מיערותיו. הוא הצליח לאתר נמר, אבל כשהרים את רובהו לירות בו, שיתק אותו גל של פחד פתאומי ובלתי צפוי. הייתה בתוכו מודעות עזה לכך

שאילו ירה, הנמר היה מתנפל עליו והורג אותו, אבל בכל מקרה שריריו המשותקים לא היו מסוגלים לפעול.

פתאום הוא נזכר במאמר על בהגוואן והחל להתפלל אליו: "אם אצליח בציד הזה, לא זו בלבד שאשלח לך צ'ק על אלף רופי, אלא גם אשלח אליך את ראשו ועורו של הנמר."

רופי הוא יחידת המטבע ההודית. שלושים ואחד רופי הם דולר אחד בערך. כוח הקנייה של הרופי היה, כמובן, הרבה יותר גדול בזמן שבו התרחש הסיפור הזה. באותם ימים השתכר פועל לא מקצועי כרבע רופי ליום – סכום שהספיק לו לכל צורכי החיים הבסיסיים.

השיתוק נעלם ברגע שנאמרה התפילה, והוא הרג את הנמר בירייה הראשונה שלו. הנסיך קיים את הבטחתו. יומיים אחרי כל המריבות בקשר לרפת, הגיע הדוור עם אלף הרופי. הודות להבזק מוזר של הגורל, הוא נתן את הכסף לי ולא לידי צ'ינסוואמי. לקחתי את הכסף אל בהגוואן, שהעיר בצורה אגבית במיוחד: "כן, ציפיתי לצ'ק הזה. קח אותו אל צ'ינסוואמי במשרד."

כשנתתי את הכסף לצ'ינסוואמי הוא שכח מיד את המריבה שלנו ושלח אלי חיוך גדול. עור הנמר המובטח הגיע כעבור שבוע בערך. בהגוואן ישב עליו כמה דקות כשצלם מקומי צילם אותו כמה פעמים.

אחר כך אמר לי צ'ינסוואמי: "היה לך אומץ, כי בהגוואן אמר לך לבצע את התכנית הזאת. בהגוואן לא מגלה לי את תכניותיו באותו רגע, וגם אתה לא היית מוכן לומר לי מה הן היו. זה הקושי היחיד שהיה לי איתך. מריבות וסכסוכים קטנים הם דבר בלתי נמנע בתנאים כאלה. אני רק מנסה לבצע את תפקידי, אז בבקשה אל תכעס עלי."

השתמשתי בכסף לקנות מלט, עץ וברזל לבניית הרפת. אחרי ארבעה ימים, משהוצא כל הכסף, שוב החל צ'ינסוואמי להתלונן באוזניי על ההוצאות המתמשכות של הבנייה. תלמיד שביקר במקום ושמע אותנו רצה לדעת מה סיבת הוויכוח בינינו. אמרתי לו כי צ'ינסוואמי מותח ביקורת על שתכנתי רפת גדולה, בשעה שאין לנו די כסף לשלם בעדה. התלמיד, שהגיע ממדראס לראות את בהגוואן, אמר: "מה עוד אתם צריכים? אולי אוכל לעזור לכם."

סיפרתי לו שדרושים לנו באופן דחוף 4-5 טון של עץ טיק. ידעתי שזה יעלה הרבה כסף, אבל התלמיד לא נבהל.

"אין בעיה," הוא אמר. "אני יכול בקלות לשלוח לכם את הכמות הזאת ממדראס." צ'ינסוואמי שמח לשמוע זאת, כי ידע שהעץ הזה אמור להיות הרכיב העיקרי בחשבון הסופי. הוא אמר לאותו תלמיד שהעץ נחוץ לנו באופן דחוף וביקש אותו לחזור מיד למדראס ולעשות את הסידורים לשליחתו. התלמיד התרשם כנראה מתחושת הדחיפות של צ'ינסוואמי. הוא הלך לאולם, קיבל את הדרשן של בהגוואן, וחזר למדראס לטפל בענייננו.

העצים הגיעו כעבור כמה ימים בקרון רכבת. יחד איתם בא חשבון בלתי צפוי של שלושת אלפים רופי. כשהתלמיד הציע לשלוח את העץ, הנחנו באופן טבעי שהוא מתכוון לתרום אותו לאשרם. צ'ינסוואמי כמעט התפוצץ כשראה את החשבון, כי הסכום המבוקש היה גבוה בהרבה מכל הכסף שהיה לנו באותו זמן. למזלנו, כמה מן התלמידים העשירים שמעו על מצוקתנו. כולם

חברו יחד, גייסו את הכסף ושילמו את החשבון. אילולא הגיעו העצים והחשבון לאשרם, לא היה עולה בדעתם לתרום את הכסף.

מצבנו הכספי היה תמיד קשה כשבנינו בניינים גדולים באשרם. למרבה המזל, מכיוון שהבניינים הוקמו על פי בקשתו של בהגוואן, מעולם לא חוונו אסונות פיננסיים ממשיים. בשעה שהעבודה נמשכה, הגיעו תרומות שהספיקו לכיסוי כל ההוצאות. אילולא התבצעו עבודות הבנייה, אף תרומה לא הייתה מגיעה. בכל השנים שפיקחתי על מיזמי הבנייה על פי תכניותיו של בהגוואן, מעולם לא קרה שמחסור בכסף מנע את המשך העבודה. צ'ינסוואמי הבין בסופו של דבר שאם מיזם כלשהו קיבל את ברכתו של בהגוואן, לא יהיה צורך לדאוג בקשר למימונו.

כשעמדה להסתיים בניית הרפת, הוא בא אלי ואמר: "הבניין הזה יזכה להצלחה בגלל תכניתו של בהגוואן. רק הודות לו יכולנו לממן אותו. עכשיו אני מאמין לך." בהגוואן בא לעתים קרובות לרפת כדי לחלק הוראות ולראות איך מתקדמת העבודה. הוא אפילו נהג לבקר באתר הבנייה בלילה.

פעם אחת, כשפיקחנו יחד על העבודה, אמר לי בהגוואן: "אם אתה בונה את הרפת הזאת בשביל לקשמי, אנחנו נזכה בכל הפזוניה (מעשים ראויים לשבח הנצברים מביצוע דברים נעלים) הדרושה לבניית חנות ספרים, חדר אוכל ומקדש בשביל האם. כל זה יקרה בבוא הזמן. השטח הפוך בסופו של דבר לעיר."

לקשמי עצמה באה לעתים קרובות לראות איך אנחנו מתקדמים בבניית ביתה החדש. כשבהגוואן היה שם, הוא היה טופח לה על ראשה ואומר: "תצטרכי לחכות עוד כמה ימים. העבודה עדיין לא הסתיימה."

באותם ימים הייתה לקשמי נודדת כרצונה. לפעמים מישהו היה לוקח אותה לרעות ליד אגם סמודרם, אבל לרוב היא נשארה באשרם.

בשלבי הבנייה האחרונים הגיע בהגוואן ואמר לי שיהיה זה רעיון טוב להתקין מכתש ועלי מאבן כדי שאפשר יהיה להכין לפרות עיסה מזרעי כותנה. הוא אפילו אמר לי איפה להתקין את המכתש. כשאמרתי לצי'נסוואמי שאני מתכוונת להתקין את מכתש האבן הזה, הוא התעקש באופן מוזר שאשנה את מיקומו ואשים אותו בפינה אחרת של הרפת. אחרי שהוא הסתלק התעלמתי מהוראותיו ושמתי את המכתש במקום שבהגוואן הצביע עליו. בהגוואן הציל אותי מעוד מריבה חסרת טעם בכך שבביקורו הבא ברפת בא עם צ'ינסוואמי.

לפני שהייתה לצי'נסוואמי הזדמנות להתלונן, הגיע בהגוואן ואמר: "תשאל את צ'ינסוואמי, איזו תכנית טובה יותר, שלו או שלך?"

בהגוואן לא אמר שהרעיון היה שלו, אבל צ'ינסוואמי פירש את ההערה הזאת נכון והבין שבהגוואן עצמו הטיל עלי את המשימה הזאת. צ'ינסוואמי קלט את הרמז והסכים שאת הרעיון שלי צריך לאמץ.

בהגוואן ידע כי צ'ינסוואמי גורם לי הרבה צרות, אבל הוא הניא אותי מלהתלונן. מלבד התקרית הקשורה לשקית המטבעות, התלוננתי באוזניו רק פעמיים על התנהגותו של צ'ינסוואמי. בשני המקרים נזף בי בהגוואן על שהעליתי את התלונה לפניו. באחד המקרים ביקש ממני צ'ינסוואמי להשליך כמה אבנים על כלב ולרדוף אחריו עד שישתלק מן האשרם.

לא רציתי להעניש כלב חף מפשע ולכן ניגשתי אל בהגוואן ואמרתי לו: "צ'ינסוואמי מבקש ממני לזרוק אבנים על הכלב התמים הזה."

בהגוואן הפתיע אותו ותמך באחיו. "אם אתה מבשל מזון, שומר עליו בבית, וכלב מתקרב – האם אתה רשאי להבריח אותו לפני שהוא גוזל את המזון?"

בהגוואן התייחס תמיד בחביבות לבעלי חיים. אילו ראה את אחד מתלמידיו משליך אבנים על כלב שאינו מזיק, היה נוזף בו. הוא ענה לי רק כדי להראות שאינו מסכים שתלמידו יעלו את תלונותיהם לפניו.

כשקרה והתלמידים התלוננו לפניו, הוא היה מותח עליהם ביקורת. אין להבין מכך שהוא הסכים עם המעשה שעשה מי שגרם לתלונה. פירוש הדבר רק שהוא לא עודד את תלמידו למצוא פגמים באחרים.

איני זוכר מה הייתה התלונה השלישית והאחרונה שלי, אבל תשובתו של בהגוואן באותו מקרה הבהירה לי את גישתו כלפי תלונות ומתלוננים.

הוא פתח ואמר: "בעניינים מעשיים, אי אפשר למנוע חילוקי דעות. אל תיתן להם להטריד אותך."

אחר כך הוא שאל אותי: "לשם מה באת לאשרם הזה?"

"קראתי", השבתי, "בפרשנות על ה'בהגוואד גיטה', שאם ההכרה טהורה, היא הופכת ל'עצמי'. אני רוצה שההכרה שלי תהיה נקה כדי שאוכל לממש את ה'עצמי'. באתי הנה רק למטרה זו."

"ראיית הפגמים אצל אחרים מזינה את ההכרה?" שאל בהגוואן.

קיבלתי את ביקורתו של בהגוואן ואמרתי לו שבעתיד אנסה לא לחפש פגמים אצל אחרים.

כמעשה אחרון של חרטה השתחויתי לפני בהגוואן ואמרתי לו: "מהיום והלאה לא אתלונן על אף אחד."

עמדתי בדיבורי: בכל השנים הבאות מעולם לא התלוננתי עוד באוזני בהגוואן על תלמידים אחרים.

אף שבדרך כלל בהגוואן לא אהב לשמוע תלונות, אני זוכר מקרה אחד שבו הוא גילה מידה מדהימה של סובלנות כלפי אורח מתלונן. זה קרה כמה ימים אחר כך, כשבהגוואן ואני הלכנו לכיוון השער האחורי של האשרם. ארוחת הצהריים הסתיימה זמן קצר לפני כן, ועמדנו לצאת לטיול לפלקוטו. סדו נודד, שהגיע לאחרונה, ניגש אל בהגוואן ובפיו תלונות על האשרם.

"התלמידים שלך הם בדיוק כמו הגורו. באתי לאשרם שלך וביקשתי מזון, אבל אף אחד לא נתן לי שום דבר. סוואמי וינקנדה דיבר הרבה על אנה דאנה (נתינת מזון לנוודים או לעולי רגל) ושיבח את זה. הוא דיבר הרבה על ודאנטה ועל סידהנטה (פילוסופיה) אבל גם הדגיש את חשיבות האנה דאנה."

כשהקשבתי לכל התלונות האלה על בהגוואן ועל האשרם גבר כעסי מרגע לרגע.

בסופו של דבר קטעתי אותו ואמרתי לו: "למה אתה מטריד את בהגוואן ככה? לך מפה!"

בהגוואן השתיק אותי במבט כועס והרשה למתלונן להמשיך בתלונותיו. הסדו, שהבין שמעתה איש לא יפריע לו ולא יגרש אותו, הרצה באוזני בהגוואן כחצי שעה על פגמי האשרם והאנשים העובדים בו. כשהשתתק פתאום, אחרי שהסתיימו תלונותיו, שאל אותו בהגוואן בשקט ובנימוס רב אם יש עוד משהו שברצונו לומר לו. הסדו לא הגיב.

בהגוואן אמר: "אני לא מקבל כאן מזון בחינם. כל יום אני חותך ירקות, מטפל בפרות, משמיע דרשן לתלמידים ועונה על ספקותיהם ושאלותיהם. לכן הם נותנים לי מזון."

בהגוואן השתתק לרגע, פנה אלי ואמר: "מה לעשות? קח אותו למטבח ותן לו משהו לאכול."

הסדו אכל את ארוחתו, עזב את האשרם, ומעולם לא חזר.

סגנון הניהול של צ'ינסוואמי הרחיק תלמידים רבים, אבל בעיקרון בהגוואן תמך בו כמעט תמיד במקרה של סכסוכים עם תלמידיו. אני זוכר מקרה אחד שמדגים זאת היטב. פעם באה אישה להיות נוכחת בדרשן של בהגוואן. מכיוון שהייתה ביישנית מאוד, ולא רצתה לשבת בחברת גברים, היא אכלה לבדה בבקתה נפרדת ליד חדר האוכל. במקום לשלוח אל האישה את אחד התלמידים שיגיש לה מזון, החליט צ'ינסוואמי לעשות זאת בעצמו.

כשנודע לבהגוואן מה שקרה הוא נזף בו בפומבי: "למה אתה לא שולח את אחת הנשים לשרת אותה? למה אתה מביא לה מזון? היא ביישנית מאוד. היא לא רגילה להתרועע עם גברים זרים."

כמה תלמידים שהיו עדים לסצנה הזאת החלו לחשוב: "אם בהגוואן מתייחס כך אל צ'ינסוואמי, למה אנחנו חייבים להתייחס אליו בכבוד?" בימים הבאים החלו אותם תלמידים להתייחס רע אל צ'ינסוואמי. בהגוואן ראה זאת בשקט כמה ימים.

כשהבין שהתלמידים הנרגנים אינם מתכוונים לשנות את גישתם ללא התערבותו, הוא החזיר את המצב לקדמותו בכך שאמר להם: "אתם חושבים כי צ'ינסוואמי הוא קילוקיראי (שתיל קטן שאפשר בקלות לעקור מן השורש בציפורניים ולהשליכו)? צ'ינסוואמי הוא הסרוודהיקרי כאן. עליכם לכבד את עמדתו ולמלא אחר הוראותיו."

כשעבודת הבנייה של הרפת הסתיימה לבסוף, כתב צ'ינסוואמי לרנגסוואמי גונדר, האיש שתרים כסף לבניית הרפת שהפכה למחסן. "סיימנו לבנות רפת גדולה. אתה יכול לבוא ולראות בעצמך. בבקשה אל תמשיך לכעוס עלינו."

רנגסוואמי גונדר נענה להזמנה ושמח לראות איזו רפת גדולה בנינו. הוא קיים את הבטחתו המקורית ותרם כמה פרות לאשרם.

כשהראו לו את הרפת וסביבותיה הוא אמר: "כשראיתי איך צ'ינסוואמי מבזבז את תרומתי הראשונה על מחסן במקום על רפת, באופן טבעי כעסתי עליו. חשבתי שהוא בזבז את כל כספי. עכשיו, אחרי שנבנתה הרפת החדשה הזאת, שהיא הרבה יותר גדולה מזו שתכננתי, אני שמח ומרוצה. הכול נגמר טוב בסופו של דבר."

גם צ'ינסוואמי היה מאושר. בשלבים האחרונים של העבודה קיבל האשרם כל כך הרבה תרומות לרפת, שנשאר לנו כסף רב בסיום העבודה. מצב זה שיפר להפליא את הרגשותו של צ'ינסוואמי.

"בכל פעם שתעבוד למען האשרם בעתיד", הוא אמר לי, "בצע את העבודה והוצא עליה כמה כסף שצריך. בהגוואן יספק כל מה שנחוץ."

מכיוון שעכשיו היה לאשרם הרבה כסף מיותר, החליט צ'ינסוואמי, אחרי שקיבל את אישורו של בהגוואן, להתחיל לבנות עוד כמה בניינים.

הוא בא אלי ואמר: "אני נוסע לבורמה לכמה שבועות לקנות עץ טיק בכמות מספקת לבניית חדר אוכל גדול ומטבח. כשלא אהיה כאן, אתה צריך להתחיל לעבוד על חדר רחצה ומשרד לבהגוואן ועל חנות ספרים. אני בטוח שתעשה עבודה טובה כי אני יודע מניסיון העבר שתעבוד על פי תכניותיו של בהגוואן."

המהרג'ה של מייסור כבר תרם לבניית חדר הרחצה של בהגוואן, ולכן יכולתי להתחיל בעבודה הזאת כמעט מיד.

העבודה על כל המיזמים החדשים האלה התקדמה ללא הפרעות והצלחתי להשלים אותן בלי שום תקריות. עלי לומר, לזכות התלמידים שביקרו באשרם, כי הבניין המכיל עכשיו את המשרד ואת חנות הספרים, נבנה אחרי מותו של בהגוואן. המשרד הישן וחנות הספרים, שהיו בשימוש עד סוף ימיו של בהגוואן, שכנו בבניינים הצמודים עכשיו לפינה הצפונית-מזרחית של אולם הסמדה של בהגוואן. הם משמשים היום לאחסון ולהפצה של פרסומי האשרם. חדר הרחצה של בהגוואן הוא חדר קטן הצמוד לצד הצפוני של המשרד הישן, יש לו דלת קטנה הפונה אל ההר.

בעת שהותו של צ'ינסוואמי בבורמה, הוטלה עלי המשימה לשלם את שכרם של הפועלים. אף שלימדתי את עצמי לקרוא כדי להכיר את כתבי הקודש, מעולם לא טרחתי ללמד את עצמי חשבון בסיסי ולכן לא יכולתי לעקוב אחרי כל הכסף. לעתים קרובות טעיתי בכתיבת הסכומים. אחרי כמה ימים החלטתי שאיני מיומן במידה מספקת לתפקיד הזה.

הלכתי אל בהגוואן ואמרתי לו: "לא קשה לי לתת הוראות לבנאים ולשאר הפועלים, אבל לנהל את החשבונות ולשלם את הסכומים הנכונים קשה לי מאוד. אני לא חושב שאני יכול לבצע את המשימה הזאת כמו שצריך, כי אני עושה המון טעויות. כשחסר לנו כסף, אני מוטרד מאוד בגלל הטעויות האלה."

בהגוואן לא ענה אבל אחד המאמינים ששמו רגהוונדרה ראן, שישב באולם באותו זמן, ניגש והתנדב לטפל בכל החשבונות למעני. אותו רגהוונדרה ראן היה מהנדס בגמלאות שבילה את רוב זמנו הפנוי בקריאה ובלימוד הבהגוואד גיטה. נוסף לניהול החשבונות, הוא גם התנדב לעזור לי בפיקוח על עבודת הבנייה. בתור מהנדס, הוא ידע מן הסתם הרבה יותר ממני על בנייה, אבל הוא מעולם לא חלק על אף אחת מתכניותיי. הוא שמח לעבוד כעוזרי, מכיוון שידע שאני בעצם מבצע את ההוראות שקיבלתי מבהגוואן.

כשהטיל בהגוואן משימות על פועלי האשרם, הוא ציפה תמיד שיבצעו את העבודה היטב ומעולם לא השלים עם עבודה רשלנית. כשדיירי האשרם לא ביצעו את העבודה לשביעות רצונו, הוא היה מבטל את השתתפותם בביצועה, או מתעקש שיעשו אותה מחדש. לפעמים, אם בהגוואן לא היה מרוצה מביצוע מסוים של משימה, הוא היה מתערב ועושה את העבודה בעצמו.

אף על פי שהוא דרש ביצועים מדויקים בעבודה שבוצעה על ידי פועלי האשרם, הוא היה פחות מוכן להתערב בעבודה שנעשתה על ידי עובדים חיצוניים. אם מישהו שלא גר באשרם ביצע עבודה גרועה, הוא היה בדרך כלל מבקש מאחד התלמידים המתגוררים באשרם לתקן את הנזק או לבצע את העבודה מחדש. עלי הוא הטיל כמה מטלות כאלה בשנותיי באשרם.

במקרה אחד נדרשו מלקחיים להוציא את הפחם מתוך הקומוטי (מְבֵּר) של בהגוואן. הנפח שנשכר לבצע את העבודה הכין זוג מלקחיים טובים, אבל ידיות המתכת היו מאוד

מחוספסות ולא חלקות. בהגוואן קיבל את המלקחיים בלי להתלונן, אבל כשהנפח הסתלק, הוא פנה אלי וביקש ממני להשלים את המלאכה ולשייף את הידיות במלטשת מתכת ובנייר לטש.

בפעם הבאה שבא הנפח לאשרם, נתן לו בהגוואן את המלקחיים המלוטשים ואמר:

"תראה אם אתה מזהה באלה את המכשיר שאתה עשית."

הנפח קיבל בחיך את הביקורת המרומזת והחמיא לנו על השיפור שביצענו במעשה ידיו. לפעמים ניתזו חתיכות קטנות של פחם מן המבער ונפלו על הרצפה. בהגוואן, שמעולם לא נמנע מלהשמיע לנו לקח רוחני, השתמש פעם בתופעה הטבעית הזאת כדי להסביר את הקשר בין ההכרה ל'עצמי'.

"כך בוקע ההכרה מתוך ה'עצמי', כמו ניצוץ המזנק מתוך אש. כמו שבחתיכת הפחם הזאת לא יהיה שום חום אם היא תיפרד מן האש, גם להכרה אין כוח ולא אנרגיה משלה כשהיא נפרדת מן ה'עצמי'."

אחר כך, אחרי שהרים את הפחם בזוג מלקחיים, הוא החזיר אותו לאש ואמר: "זה הגיוון (ה'עצמי' האינדיווידואלי). חייבת להיות לו אפשרות לחזור לתוך שיוה, ה'עצמי'."

הייתה לי משימת תיקון נוספת לעשות אחרי שכמה עובדים חיצוניים עשו עבודה גרועה בבניית קיר סביב הבאָר של האשרם. המשימה בוצעה בחיפזון רב ובצורה גרועה כל כך, שחלק מן האבנים בלטו מן הקיר בשעה שאחרות היו שקועות בו. הפועלים לא טרחו אפילו לסתום את כל הרווחים. לא יכולתי להפוך את הקיר לחלק לגמרי, אבל עשיתי מה שיכולתי בכך שהכנסתי אבנים קטנות ומלט לחורים הגדולים ומלט לסדקים ולחורים הקטנים. כשאותם בנאים שעשו את העבודה הגרועה באו לאשרם עוד פעם, נהג בהם בהגוואן כמו בנפח.

בלי להשמיע ביקורת גלויה הוא הראה להם את הקיר ואמר: "תראו כמה יפה תיקן

אנמלאי סוואמי את הקיר הזה שבניתם."

שנים רבות אחר כך ביקש אותי בהגוואן לעשות כמה תיקונים דומים במקדש האם. באחד מסירי הפיקוח שלו, ראה בהגוואן כי נשאר כמה רווחים בין אבני הריצוף סביב הגרבהגריהא (המקדש הפנימי). גודלם של כמה מן החורים האלה לא עלה על 2-3 סנטימטרים. הוא גם הצביע על כמה רווחים בין חלק מן האבנים בקיר וביקש ממני לסתום אותם. משימה זו שביצעתי בשנות הארבעים, הייתה אחת מעבודות הבנייה האחרונות שעשיתי למען האשרם.

בתחילה, כשרק התחלתי להשיג על מיזמי הבנייה של האשרם, חשבתי: "התפקיד הזה

יסתיים בקרוב. כשיסתיים, אוכל לחזור לאולם ולשבת עם בהגוואן."

בהגוואן מעולם לא אמר לי: "מעכשיו והלאה עליך לעבוד במשרה מלאה בעבודות הבניין האלה." הנחתי רק שבזמנים שבהם לא תהיה עבודה, אוכל לחזור לאולם ולשבת עם בהגוואן. בהגוואן עצמו היה זה שתיקן את טעותי בעניין זה. מייד אחרי שסיימתי מטלה אחת, הוא היה מוצא לי דבר אחר לעשות. בכל השנים שעבדתי למענו, כמעט לא היה יום שבו יכולתי לשבת איתו באולם בשעות העבודה.

לא הרגשתי בחסר הזה יותר מדי מכיוון שזכיתי כפיצוי בכמה זכויות - יתר. מוקדם בבוקר, לפני שהחלה עבודת הבנייה, מדהאוה סוואמי ואני עזרנו לבהגוואן להתרחף. שנינו עיינו בשמן את גבו ואת רגליו לפני שהתרחף. בערב, בין שמונה לתשע וחצי, הורשיתי גם לעסות את כפות רגליו של בהגוואן בשמן. כשעיסיתי את כפות רגליו יכולתי לדבר איתו על עניינים רוחניים

או לדון איתו בתכניות בנייה. בערבים, אחרי שסיימתי את העיסוי, הרשה לי בהגוואן גם להניח את ראשי על כפות רגליו לכמה דקות.

לפני שאמשיך בסיפורים נוספים, אני סבור שעלי להסביר בקצרה מדוע בעצם כל הגברים בשרי ראמאנאשראמאם נקראו "סוואמי". בדך כלל, התואר "סוואמי" מתאר רק את אלה שבאופן רשמי התקבלו לאחד המסדרים המסורתיים של הסניאסה. אף אחד מן המכונים "סוואמי" באשרם לא אושר באופן רשמי. רובם זכו בתואר מכיוון שבהגוואן החל לפנות אליהם באופן זה. בהגוואן תמיד דיבר לאנשים בצורה מכובדת מאוד. כשרצה לקרוא לאיזה סדו באשרם, הוא היה לעתים קרובו אומר תחילה את שמו, ואחר כך מוסיף את הסיומת "סוואמי" כאות כבוד. הוא עשה זאת לעתים כה קרובות עד כי כל סדו באשרם צירף לשמו את המילה "סוואמי". באופן רגיל, כשאדם נהיה סניאסין, הוא מקבל שם חדש שמקדים אותו התואר "סוואמי". כמעט כל סדו באשרם שמר על שמו המקורי ורק הוסיף את המילה "סוואמי" כסיומת.

תלמידים רבים רצו שבהגוואן יחונך אותם וייתן להם סניאסה רשמית, אבל עד כמה שידוע לי הוא מעולם לא נענה לבקשותיהם. כמה תלמידים עיקשים היו מביאים לאולם את הקשיאם (הגלימה הכתומה שלובש הסניאסין) ומבקשים מבהגוואן לתת להם אותו או לפחות לגעת בו בתור ברכה, אבל הוא לא נענה אפילו לבקשה הקטנה הזאת.

סדו נטנדה, עורך ה"אופאָסה מנג'רי" ("הנחיות רוחניות" בתרגומו האנגלי), היה אחד התלמידים שניסה לשכנע את בהגוואן להעניק לו קשיאם.

בהגוואן סירב ואמר: "אני לא נותן קשיאם לאף אחד."

נטנדה הניח את הקשיאם על שרפרף לפני ספתו של בהגוואן ששימשה למנחות התלמידים. בהגוואן סירב לגעת בבגד ואחרי כמה דקות סילק אותו נטנדה משם.

סדו נטנדה המשיך והיה לסניאסין, אבל תוך זמן קצר מאס באורח החיים הזה. אחרי כמה חודשים הוא חזר לאשרם, פשט את גלימותיו הכתומות, והחל שוב ללבוש בגדים רגילים.

מדי ערב היה עלי לדווח לבהגוואן על הבנייה. סיפרתי לו מה הושלם ומה עדיין צריך לעשות. לפעמים היה בהגוואן נותן לי הוראות ליום המחרת. במקרים אחרים הייתי מציג תכניות משלי ומקבל את אישורו לביצוען. כך מצאתי את עצמי במעמד מעורר הקנאה של מי שיש לו שיחה אינטימית ארוכה למדי עם בהגוואן מדי ערב. תלמידים אחרים שחששו לדבר עם בהגוואן בגלל יראת הכבוד שחשו כלפי גדולתו וחשיבותו השתמשו בי כמתווך. היות שידעו כי אני מדבר בחופשיות עם בהגוואן מדי יום, הם היו מספרים לי על בעיותיהם ומבקשים דרכי שבהגוואן ימצא להן פתרון.

הייתה עוד זכות-יתר קטנה אחת שהערכת מאוד. היו שתי משמרות בארוחת הצהרים ובארוחת הערב. בהגוואן אכל תמיד במשמרת הראשונה ואילו אני בדרך כלל אכלתי בשנייה. בהגוואן סיים את ארוחתו בדרך כלל כשנכנסתי לחדר האוכל. אם עדיין אכל כשהגעתי, הייתי מתיישב מולו וממתין. סבלנותי השתלמה לעתים קרובות. במקרים רבים בהגוואן היה דוחף את צלחת העלה שלו לעומתי כדי לרמוז שאני יכול לקבל את ארוחתי עליה. הנשים המגישות שהבינו את הרמז הניחו את העלה לפני והגישו לי את ארוחתי עליו.

מעט המזון שדבק בעלה נחשב לפרסאד של הגורו. לכן הייתה לעתים קרובות תחרות עזה בין התלמידים לקבל את צלחתו של בהגוואן.

בגלל תשוקתי העזה לאכול את שייריו של בהגוואן חליתי פעם מאוד. זה קרה מכיוון שהושפתי מסיפור על יוגי בשם גורו נאמאסיוואיה שחי על ארונצ'לה שבע שנים לפני כן. יום אחד הגורו של אותו יוגי הקיא וביקש ממנו לנקות את קיאו.

הוא אמר לתלמידו: "שים את זה במקום שלא נוכל ללכת בו, שלא ייגע בכפות רגלינו." גורו נמסיוואיה אכל את הקיא, והתייחס אליו כל הזמן כאל פרסאד של הגורו שלו. הגורו שלו היה מרוצה מאוד ובירך אותו על מסירותו.

זכרתי את הסיפור הזה כשבהגוואן סבל פעם מכאב שיניים קשה. כדי להקל על הכאב החזיק בהגוואן חתיכת עלה טבק בין שיניו לכמה דקות, ואחר כך ירק אותה. החלטתי בטיפשותי להוכיח את מסירותי בחיקוי מעשהו של גורו נמסיוואיה. שכנעתי את עצמי שהטבק הוא הפרסאד של בהגוואן, מעכתי אותו בין שיניי ובלעתי אותו. כמעט מיד אחר כך תקפו אותי כאבי בטן עזים ותחושה חזקה של בחילה. הרגשתי כמה פעמים שאני עומד להקיא, אבל הצלחתי למנוע זאת בכך ששתיתי כמות גדולה של מים.

רבים מן החומרים הכימיים בטבק הם רעילים מאוד. כשמעשנים אותם, חלק גדול מהם נשרף או מסתגן באמצעות הריסים שבריאיות. אם אוכלים טבק, כל הרעלים חודרים לגוף.

בכל פעם שפיקחתי על עבודת בנייה, היה בהגוואן אומר לי: "אתה עובד קשה בחום היום. אתה יכול לאכול מה שתמצא."

המגישות, שידעו על דאגתו של בהגוואן כלפי, הגישו לי תמיד כמויות גדולות של גבינה וגי (חמאה מזוקקת) להפיג את החום. הייתה לי גם תרופה משלי. בקיץ, כשהחום היה כמעט בלתי נסבל, גיליתי שערבוב בצל קצוץ חי באוכל שלי עוזר לי לשמור על קרירות גופי. קיץ אחד אכלתי כל כך הרבה בצל חי שרבים החלו לקרוא לי "אוניון (בצל) סוואמי". בימים הראשונים, לפני שאנשים רבים החלו לבוא לאשרם, היה אפשר לעתים קרובות לדבר עם בהגוואן בשעה שאכל בחדר האוכל. באחת ההזדמנויות ישבתי על יד בהגוואן כשהוא אכל את אידלי הבוקר שלו.

אידלי היא לחמנייה קטנה מבצק מותסס עשוי מאורז ועדשים שחורות. זה הפריט השכיח ביותר בארוחות הבוקר באשרם.

שאלתי את בהגוואן כמה שאלות רוחניות, אבל לפני שהייתה לו הזדמנות להשלים את תשובתו, קטע אותנו צ'ינסוואמי ואמר: "למה אתה שואל שאלות בזמן שבהגוואן אוכל? שאל את שאלותיך בזמן יותר נוח."

לפני שהמשיך בתשובתו, פנה בהגוואן אל צ'ינסוואמי ואמר: "הארה חשובה יותר מאכילת אידלי. הזמן הזה לעולם לא יחזור. אם נפסיק לדבר עכשיו, אולי לא תהיה הזדמנות הולמת אחרת."

כל כך הרבה אנשים רצו לאכול מצלחת-העלה של בהגוואן, עד כי בסופו של דבר הוחלט על רוטציה. בימים הראשונים, כשעדיין השתמשנו בחדר האוכל הישן, לא הייתה שיטה פורמאלית. מכיוון שבכוונה הייתי נכנס לחדר האוכל ומתיישב ליד בהגוואן בשלב שהוא סיים את

ארוחתו, לעתים קרובות מאוד הייתי מקבל את צלחת העלה שלו. לפעמים אחד מן התלמידים האחרים היה מתלונן לפני על כך שהדבר נהיה כמעט מונופול שלי.

"אתה מקבל את העלה של בהגוואן כמעט כל יום. אתה זוכה בכל כך הרבה פוניה. יש לך כל כך הרבה הזדמנויות לקבל את העלה של בהגוואן. תן לי בבקשה לאכול מן העלה שלו לפחות יום אחד."

כשמישהו התלונן באופן כזה, הייתי נותן לו את העלה. אחרי שהושלמה בנייתו של חדר האוכל החדש הצלחתי לקבל את העלה רק במקרים מעטים. בשנים הבאות הפסיק בהגוואן לתת את העלה שלו לאחרים. כשגילה שאנשים נצמדים אליו בסיומה של כל ארוחה, ורק מחכים לעלה שלו, הוא שם קץ למנהג והודיע שמעתה והלאה איש לא יורשה לאכול ממנו.

צורות אחרות של פראסאד היו זמינות בחדר האוכל. בסיומה של כל ארוחה היה בהגוואן שוטף את ידיו בכלי קטן שהחזיק ליד העלה שלו. אני שתיתי את המים האלה כמעט כל יום. נוסף לזה, גם נהגתי לשתות את המים שהוגשו לבהגוואן. המגישות היו תמיד מניחות ספל מים חמים ליד צלחתו של בהגוואן. הוא בדרך כלל שתה מחצית מן המים ומשאיר את המחצית האחרת בספל. בכל פעם שעשה זאת, הייתי שותה מן המים שנותרו. בשנים הבאות, כשגרתי בפלקוטו ובישלתי לעצמי את האוכל, יצא לי לפעמים לשתות את המים האלה. מודליאר פאטי, אחת הנשים שהביאה לבהגוואן מזון מדי יום, לקחה לפעמים את המים מחדר האוכל והביאה אותם אלי, כי ידעה עד כמה אני מעריך אותם.

בהגוואן אילץ אותי לעבוד קשה מאוד, אבל בו בזמן היה תמיד חביב מאוד ומתחשב מאוד כלפי. מקרה אחד שקרה בחדר האוכל ביטא זאת היטב. ביליתי את כל הבוקר בפיקוח על הבנאים שבנו מדרגות ליד בית המרקחת. אילולא הייתי במקום, סביר מאוד שהם לא היו מניחים די חומר איטום מתת לאבן, או מניחים את האבנים עצמן במקום הלא נכון. העבודה נמשכה זמן רב כל כך, שאיחרתי מאוד לארוחת הצהרים. כשהגעתי לחדר האוכל, גיליתי כי האוכל שהוכן בצלחת שלי התקרר, וכי כמה צרעות התיישבו עליו. אחת המגישות נזפה בי שאיחרתי כל כך.

"אתה אולי עובד," היא אמרה, "אבל גם אנחנו עובדות. אתה לא יכול לבוא כל כך מאוחר. אתה צריך לבוא בזמן."

בהגוואן שהיה בחוץ באותו זמן וניקה את שיניו, שמע את דבריה. הוא קרא בקול רם: "אנמלאי סוואמי לא מתבטל. אילו היה בא יותר מוקדם, העבודה שפיקח עליה לא הייתה נעשית כמו שצריך. אם אתן צריכות מנוחה, אתן יכולות ללכת ולנוח. אני אבוא ואגיש לאנמלאי סוואמי את האוכל בעצמי."

התערבות זאת הדהימה את הנשים עד כדי כך שהן לקחו משם את ארוחתי הקרה והגישו לי מנה טרייה וחמה על צלחת אחרת.

אני זוכר שני מקרים אחרים שגם הם העידו עד כמה דאג לי בהגוואן. הראשון אירע אחרי שנפצעתי מאבן שחם גדולה שהפלתי על בוהן רגלי. החלטתי לבלות את היום במנוחה בחדרי, כי הכאב ברגל לא אפשר לי לדרוך עליה. רבים באשרם ידעו שנפצעתי, אבל איש לא זכר להביא לי מזון או תרופה. בהגוואן שם לב להיעדרי בארוחת הצהרים ושאל עלי. כשנדע לו שאני שוכב בחדרי, בלי מזון ובלי טיפול רפואי, הוא כעס מאוד על כל האנשים במקום.

"האיש הזה עובד כל כך הרבה למענכם," אמר בהגוואן. "כולכם אומרים כמה טוב יהיה כשכל הבניינים החדשים האלה יושלמו. אבל עכשיו, כשהוא לא מרגיש טוב, אף אחד לא טורח לטפל בו."

בהגוואן המשיך כנראה להטיף בנושא זה זמן מה. עקב זאת, אחרי ארוחת הצהרים, הופתעתי לקבל משלחת עגומת פנים של תלמידים נושאי מתנות מזון ותרופות. הם התנצלו על הזנחתם הקודמת וסיפרו לי איך הגיב על כך בהגוואן. המקרה השני קרה זמן קצר אחרי חגיגה של ג'יאנטי.

ג'יאנטי פירשו "ניצחון". בספר הזה מתייחס "ג'יאנטי" לתאריך שבו חגגו יום הולדתו של בהגוואן.

תרומה גדולה של ירקות הגיעה לאשרם. היה ברור שאם לא נשמר אותם איכשהו, יירקבו רובם לפני שנצליח להשתמש בהם. בהגוואן החליט שהדבר הטוב ביותר יהיה לחתוך את הירקות ולייבשם בשמש, כדי שנוכל להשתמש בהם כמה שבועות. מכיוון שזו עמדה להיות משימה גדולה, ביקש בהגוואן מציינסוואמי לקרוא לכל התלמידים לעזור בחיתוך. עזבתי את עבודת הבנייה ובאתי לעזור עם כל האחרים.

כשראה אותי בהגוואן מגיע, הוא אמר: "התפקיד הזה אינו בשבילך. הוא מיועד רק לאחרים. אתה כבר עובד כל היום בלי מנוחה."

בהגוואן לא תמיד עודד אותי לנוח כשהייתי חולה או פצוע. במקרה אחד סבלתי מכאב חזק ברגל. הרגשתי כאילו מישהו מכה בה שוב ושוב במוט ברזל. לא נראה ברגל שום סימן שיצביע על סיבת הכאב, ולכן לא יכולתי לעשות שום דבר בקשר לזה. באותו יום הטיל עלי בהגוואן משימות רבות. צלעתי ממקום למקום באשרם, ביצעתי אותן עד כמה שיכולתי, אבל השארתי אחת מהן לא עשויה, כי לא היה לי די זמן. כשהשלמתי את כל העבודה מלבד המשימה הזאת הלכתי אל בהגוואן ואמרתי לו שהרגל כואבת לי מאוד. בהגוואן התעלם מן ההערה שלי ושאל אותי אם ביצעתי את המשימה שלא הצלחתי לבצע. אמרתי לו שלא הייתי מסוגל לעשות זאת בגלל הכאב בכף רגלי.

בהגוואן אמר לי: "לך ועשה את העבודה הזאת והכאב ייעלם. ככל שהעבודה תתקדם, הכאב ייחלש."

תחזיתו של בהגוואן התגשמה, כרגיל, והוכחה כנכונה.

איני יכול לומר שתמיד נהייתי לעבוד כל כך קשה. היה נחמד לקבל מפעם לפעם יום חופש. פעם ניסיתי לצאת להפסקה קצרה, אבל התוצאות היו כל כך קשות, שמעולם לא ניסיתי לחזור על כך. זה קרה כשהייתי עייף מאוד בגלל פרק זמן ארוך של עבודה בלי מנוחה. שאלתי את בהגוואן אם אוכל לקחת הפסקה מתפקידי ולצאת לגירי פרדקשינה (הליכה סביב ההר). אמרתי לו שאני משתוקק לעשות זאת כבר זמן מה. בהגוואן ידע שנשארה לי הרבה עבודה, ולכן סירב לאשר לי את ההפסקה. הוא בעצם לא אמר "לא", אלא שמר על שתיקה. הייתי אמור לקבל את שתיקתו כתשובה, אבל בטיפשותי התעקשתי וחזרתי על בקשתי.

לבסוף נתן לי בהגוואן תשובה חיובית: "אתה אומר לעתים קרובות שאתה רוצה זמן חופשי כדי לעשות מדיטציה. צא לגירי פרדקשינה ותוך כדי הליכה עשה מדיטציה."

הלכתי סביב הגבעה, אבל הכרתי היתה חסרת מנוחה ולא הצלחתי למדוט. הרגשתי אשם על שזנחתי את עבודתי, אף על פי שבהגוואן הרשה לי בעל כורחך לעשות זאת. רגשות האשמה שלי גדלו מאוד כשחזרתי לאשרם. קיבלה אותי קבוצה גדולה של תלמידים, שכולם דרשו לדעת איפה הייתי. הם סיפרו לי כי ברגע שעזבתי את האשרם, עזב בהגוואן את הספה שלו והחל לפקח על העבודה שהעדפתי לזנוח. הוא היה בחוץ בשמש, והשיגח על העבודה כל השעות שבהן לא נעדרתי.

איש לא הצליח לשכנע אותו להיכנס פנימה. התלמידים שבאו לדרשן שלו אולצו לעשות את הנמסרקם שלהם בבוץ ובטיח שהקיפו את רגליו. ציינסוואמי ושאר התלמידים כעסו עלי בצדק שגרמתי לבהגוואן את אי-הנוחות הזאת. בהגוואן עצמו לא אמר דבר, אבל אני הבנתי בקלות את לקח שתיקתו: חשוב יותר לבצע את המטלות שמטיל בהגוואן מלקחת זמן למדיטציה או לגירי פרדקשינה.

בהגוואן היה תובעני פחות כשלא היו באשרם עבודות הדורשות פיקוח. במהלך תקופה אחת כזאת החלטתי לצאת לטיול אל ראש הגבעה. ביקשתי וקיבלתי את רשותו של בהגוואן ללכת, ואחר כך ביקשתי ממנו לומר לי מהי הדרך המהירה ביותר להגיע לפסגה. בהגוואן לקח אותי אל אחורי האשרם והראה לי את האזור המשתפל שהשתרע מן הפסגה כמעט עד חלקו האחורי של האשרם.

כשהצביע על אותו אזור, אמר בהגוואן: "יש להר הזה שלוש פסגות. אתה תראה אותן כשתעלה. שים עין על כל אחת מן הפסגות האלה, ולך תמיד לקראתן. כשתגיע לראש הפסגה השלישית תגלה שאינך יכול להמשיך בקו ישר לעבר הפסגה. לך קצת בצד ואחר כך טפס ישר אל הפסגה הראשית."

רמסוואמי פילאי האזין להוראות האלה. כשסיים בהגוואן את דבריו הוא העיר: "ארבע הפסגות הן כמו הפסגות של קארמה, יוגה, בהאקטי וניאנה. צריך לעלות על כולן בזו אחר זו." הלכתי לפי הוראותיו של בהגוואן והגעתי לפסגה בקלות רבה. מכיוון שהייתי קצת מודאג שמא ארעב בדרך ואשאר בלי כוחות, לקחתי איתי תרמיל שהכיל לחמניות, בוטנים, דאל, בננות, קוקוס ומים. אכלתי משהו מדי פעם, ולא חוויתי רעב או תשישות.

בשובי הודעתי לבהגוואן בגאווה: "הרעב לא השפיע עלי אף רגע במשך היום." בהגוואן צחק ולעג לי כשאמר: "איך יכולת לרעוב בכלל? הרי אכלת כל היום." בהגוואן עצמו הפסיק לעלות לפסגה זמן מה לפני אמצע שנות העשרים. הוא נהנה לטייל על הגבעה, אבל ידע שאם יתחיל לעלות לעבר הפסגה, כולם באשרם ינסו ללכת בעקבותיו. תלמיד מסאלם בשם רג'ופלה אייר שאל את שרי בהגוואן בשנת 1938 על הדרכים השונות אל פסגת הגבעה.

בהגוואן תיאר את המסלולים הטובים ביותר ואחר כך אמר: "אם הטיפוס נעשה לאט, הוא לא קשה לאף אחד."

סוֹבְרַמְניאם אייר, ששמע את בהגוואן אומר זאת, ניסה אחר כך לגייס את בהגוואן לקבוצת טיפוס ואמר: "אם בהגוואן יתלווה אלינו, לאיש מאיתנו לא תהיה שום בעיה." בהגוואן השיב בצחוק: "אם אבוא, כל מי שבאשרם יצטרף אלי. אפילו הבניינים יבואו איתנו!"

אישה אחת שהקשיבה לשיחתנו שאלה את בהגוואן: "בהגוואן יכול עדיין לטפס על הגבעה הזאת?"

בהגוואן צחק ואמר: "אני יכול עדיין לטפס על הגבעה הזאת, ואני יכול גם לטפס על כל גבעה אחרת!"

גובהו של ארוניצ'לה הוא כ-792 מטרים. בזמנה של התקרית הזאת, בהגוואן היה כבן חמישים ושמונה. בשנים קודמות הוא הלך לעתים קרובות ברגל מסקנדאשרם, שנמצא בגובה 182 מטרים, אל הפסגה וחזרה בערך בשעה. לאדם בוגר רגיל הייתה הליכה כזאת נמשכת לפחות פי שניים. יכולת הטיפוס של בהגוואן ראויה לציון עוד יותר אם מביאים בחשבון שהוא מעולם לא נעל נעליים או סנדלים.

בעבר, כשבהגוואן התגורר במערת וירופקשה, הוא עלה פעמים רבות לבדו אל הפסגה, נשאר שם זמן מה וחזר למערה. הוא סיפר לי שבאחד המקרים, כשעלה לבדו אל הפסגה, עקב אחריו בחשאי תלמיד בשם קוטרלאם סוואמי. עשר דקות אחרי שבהגוואן הגיע אל הפסגה, הופיע קוטרלאם סוואמי ובידו כד מים. הוא הלך בעקבות בהגוואן אל הפסגה ונשא את הכד על גבו, כדי שבהגוואן לא יסבול מצמא אחרי הטיפוס הארוך.

קוטרלאם סוואמי, שנודע גם כסיוואנה או מאוני סוואמי, עזב בסופו של דבר את בהגוואן ונהיה דמות רוחנית מפורסמת בזכות עצמו. הוא עמד בראש שבע מאתיות, היו לו תלמידים רבים, ואפילו מכונית גדולה, דבר נדיר מאוד באותם ימים.

היו כאלה שחשבו שהוא שחצן, אבל בהגוואן דיבר איתי פעם עליו במילים חמות: "הוא תלמיד טוב, אבל הוא לא מחצין את מסירותו. המסירות כולה בפנים. הוא מסתיר אותה כל כך טוב, שרוב האנשים חושבים שהוא לא תלמיד נאמן. אני אוהב מאוד מסירות מסוג כזה."

מזון באשרם

כשהתעורר בהגוואן, בדרך כלל בין שלוש לארבע לפנות בוקר, הוא היה נכנס למטבח ומתחיל לחתוך את הירקות שנועדו להתבשל באותו בוקר. שאר עובדי המטבח, שישנו באותה שעה, היו מצטרפים אליו קצת אחר כך. לפני שהחל בעבודה, היה בהגוואן חותך בדרך כלל פיסת שורש ג'ינג'ר לחתיכות קטנות, בוזק עליהן מעט מלח ובלע אותן. זו הייתה התרופה הביתית שלו לבעיות העיכול הכרוניות שמהן סבל.

בהגוואן היה, כנראה, טבח ראשי דמוקרטי מאוד: הוא תמיד התחיל את היום בשאלה שהפנה אל עובדי המטבח, מה היו רוצים לבשל לארוחת הצהרים. כל אחד מהם נשאל בקשר לרעיונותיו ותכניותיו, והחלופות השונות היו נידונות, עד שהגיעו כולם להסכמה. אז היו הירקות נקצצים על פי התכנית המוסכמת, אבל כשהחל הבישול, היה בהגוואן משנה את המרשם לעתים קרובות, בלי להיוועץ באחרים.

לקראת הצהרים כשהבישול כמעט הסתיים, היה בהגוואן אומר לעתים קרובות, בתמימות רבה: "תכננו לבשל בצורה אחת, ויצא משהו אחר."

אלה מאיתנו שעבדו לצדו הרגישו פעמים רבות שהדיונים האלה, של תחילת הבוקר, התקיימו רק כדי לעודד אותנו להתעניין בעבודה. השינויים שחלו בהמשך מעולם לא נדחו. כולנו השלמנו עם סמכותו המוחלטת של בהגוואן, ותמיד שמחנו לקבל את כל השינויים וההצעות שהציע.

מכיוון שבדרך כלל בהגוואן היה הראשון שהגיע למטבח, תפקידו היה להדליק את האש. אדם בשם ראנגה ראו, שגם הוא היה הקדים להשכים בבוקר, ניסה לפעמים לשחרר את בהגוואן מתפקיד זה, אבל הצליח רק לעתים נדירות. אחרים ניסו לשחרר אותו מעבודת הטחינה בהצלחה רק קצת יותר רבה. כשקיצוץ הירקות הסתיים, היה בהגוואן עוטר את ראשו במגבת וטוחן צ'יאטני במכתש האבן. הוא היה משקיע את כל כוחו ומרצו בטחינה, ומרפה ממנה רק אם איזה תלמיד חזק ומנוסה התנדב לעשותה במקומו. אחרי שהסתיימה הכנת הצ'יאטני, הוא היה שוטרף את ידיו והולך לפאראיאנה של הבוקר (קריאה בכתבי הקודש).

בהגוואן המשיך לשמור על קשר עם הנעשה במטבח כשישב באולם. סמפורנמל, אחד הטבחים האחרים, היה מביא דגימות של הסמבר והירקות כשהם היו מוכנים. אחרי שטעם אותם, היה בהגוואן מאשר או נותן הוראות חדשות כגון: "תוסיפו יותר מלח". אם הטבחים שכחו להביא אליו את הדגימות שלהם, בהגוואן היה עוזב את האולם באמצע הבוקר, נכנס למטבח ובודק בעצמו אם האוכל הוכן כראוי או לא.

בדרך כלל כולם מילאו ברצון את הוראותיו של בהגוואן, אבל היו כמה מקרים, שבהם היה עליו לוותר על סמכותו. אני זוכר במיוחד מקרה שבו הוא לימד את הטבחים להכין אוויאל כראוי. אוויאל הוא מנת ירקות מתובלים המכילה סוגים רבים ושונים של ירקות, קוקוס וגבינה. בהגוואן התעקש במקרים רבים שהפלפלים החריפים ושאר התבלינים ייטחנו לממרח לפני שיוסיפו אותם לירקות המתבשלים. מכיוון שזו הייתה פעילות קשה וגוזלת זמן, החליטו הטבחים פעם להוסיף תבלינים יבשים לארוחה במקום את העיסה הטחונה ביד. בהגוואן גילה איכשהו את מה שקרה. בהזדמנות הבאה שהוכן אוויאל, נכנס בהגוואן עצמו למטבח וטוחן א התבלינים. במקרה נכנסתי למטבח כשעשה זאת.

כששמתי לב שהוא עובד לבדו וכל הנשים עומדות מסביב ומסתכלות, אמרתי: "יש הרבה עובדים במטבח. למה רק בהגוואן עושה את העבודה הזאת?"

בהגוואן הסביר את המתרחש: "אמרתי להם להכין ממרח מהפלפלים, אבל הם לא שמעו להוראות שלי. לכן, כדי לוודא שזה ייעשה כמו שצריך, אני עושה את העבודה בעצמי. לי זה לא קשה. זה תרגיל טוב לידיים ולזרועות."

פניתי אל הנשים ונזפתי בהן קצת: "יש כאן כל כך הרבה אנשים, ואתם נותנים לבהגוואן לעשות את כל העבודה הקשה. למה אתם עומדים ככה סתם מסביב?"

בהגוואן לא אמר דבר; הוא רק המשיך לטחון. הנשים קיבלו את שתיקתו כראיה לכך שהוא מוכן להעביר את העבודה למישהו אחר.

כולן החלו לומר: "תן לי לעשות את זה", "אני אעשה את זה", "תן לי להמשיך במקומך".

בהגוואן צחק ואמר: "רק עכשיו אתן מבקשות. למה לא ביקשתן קודם?"

הוא סיים את העבודה ולא הרשה לאיש לקחת ממנו את האבן. אחר כך, אחרי שהוסיף את הממרח לאוויאל ובחש את התבשיל בכף, הוא ניקה בעצמו גם את אבני הטחינה. זה היה לקח טוב לכול: מאז לא הוסיפו אף פעם תבלינים יבשים לאוויאל.

אני זוכר עוד מקרה שבו לימד אותנו בהגוואן לקח בכך שעשה עבודה בעצמו. ליד המטבח היה חדר שנוקה לעתים נדירות. הוא היה מלוכלך ומאובק, והרצפה הייתה לרוב מכוסה עלי בננה ישנים ושיירי ירקות. רבים עברו בחדר הזה, אבל איש לא טרח לנקותו, עד שבהגוואן עצמו לקח מטאטא וניקה את החדר כולו לגמרי.

כשבהגוואן עשה זאת, ניסו כמה תלמידים לעצור בעדו ואמרו: "בבקשה, בהגוואן, תן לי לעשות את העבודה הזאת. אני אנקה את החדר הזה." בהגוואן סירב לתת להם את המטאטא שלו.

לכל המתנדבים הוא השיב אותה תשובה: "רק עכשיו אתם רואים את זה. לא ראיתם את הלכלוך לפני כן?"

בהגוואן אסף את כל האשפה על פיסת נייר גדולה, לקח אותה החוצה והשליך אותה. מאותו יום והלאה החדר היה תמיד נקי.

כשסיפרתי על מעורבותו של בהגוואן עצמו בעבודות הבנייה באשרם הזכרתי שלפעמים היה מתחיל בבניית מבנה כלשהו כשלא היה כסף לסיים את בנייתו. פעם ראיתי אותו מאמץ אסטרטגיה דומה במטבח. בוקר אחד, כשבאשרם לא נשאר מזון, ראיתי אותו לוקח את מעט המזון שנשאר ומתחיל לבשל ארוחה. הייתה לו אמונה מספקת להתחיל בארוחה בציפייה שאלוהים ישלח לו עוד מזון לפני שהבישול יסתיים. השעה הייתה בערך חמש וחצי בבוקר כשבהגוואן החל לנקות חופן של אורז שבור. הוא שטף אותו בסיר, ברר מתוכו את כל האבנים, ואחר כך החל לבשל אותו על קומוטי (מבער פחם). בעיניי נראו הפעולות האלה די מבלבלות.

"האורז הזה, חשבת, לא יספיק אפילו לי. מה יאכלו כל האנשים האלה?"

כשהאורז הגיע לרתיחה, הופיע תלמיד ובידיו שני ליטרים חלב. כשהאורז היה מבושל, הניח בהגוואן כלי גדול על הקומוטי וחל לבשל את האורז והחלב יחד. כעבור כמה דקות בא תלמיד אחר עם מנחה של צימוקים וסוכריות. בהגוואן שטף את המנחה והכניס אותה לסיר. בערך בשש וחצי, כשהבישול כמעט הסתיים, הגיעה חבורה של תלמידים מקומבקונאם. הם הביאו איתם סיר גדול של אידלים, ואדאי, צ'אטני, בננות וכמה ספלים מעלי בננה. הספלים האלה,

העשויים מעלי בננה (טונאי) היו בדיוק הדבר שנוקקנו לו כדי להגיש את הפאיאסאם שבישל בהגוואן.

את הפאיאסאם, דייסה מתוקה ודביקה, עושים בדרך כלל מדגן, חלב, סוכר ולפעמים פירות. הרכיבים השתמש בהם בהגוואן היו מאוד יוצאי דופן.

בערך בשעה שבע בבוקר, אחרי שבהגוואן התרחץ, התיישבנו כולנו ואכלנו ארוחת בוקר נהדרת.

רבים כתבו על סלידתו של בהגוואן מבזבוז כל דבר שיכול להביא תועלת. הרגל זה בא לביטוי פעמים רבות במטבח. פעם אחת, כשהוכנה ארוחת הצהריים, נפלו כמה זרעי חרדל על הרצפה. הטבח התעלם מהם, אבל בהגוואן הרים אותם בזה אחר זה בציפורניו והכניס אותם לסיר קטן.

סאמה אייר, אחד הברהמינים שעבדו במטבח, אמר: "בהגוואן לוקח את זרעי החרדל האלה ושומר עליהם. בהגוואן גם מאוד חסכן בכסף. למי בהגוואן חוסך את כל זה?" "את כל הדברים האלה יצר אלוהים," השיב בהגוואן. "אסור לנו לבזבז אפילו דבר קטן. אם הוא שימושי למישהו, ראוי לשמור עליו."

בהגוואן התעלם מפגמים רבים, אבל לעתים נדירות שתק אם היה עד לבזבוז. ביוני 1939, כשחזר בהגוואן מאחד מטיוליו על הגבעה, ראיתי אותו ניגש ומדבר בכעס עם בנו של ט"ק סונדאָרסֶה אייר ונוזף בו.

"אביך אמר לי שאתה קונה הרבה דברים מיותרים," אמר בהגוואן. "אל תבזבז את ההכנסה שלך. אדם צריך להיות חסכן. אש, חובות כספיים, אובייקטים חושיים מעוררי תשוקה ורעל. אפילו טיפה אחת מכל אחד מאלה יכולה להרוס אותנו."

בהגוואן השמיע פעם באוזניי הרצאה דומה כשפיקחתי על בניית חדר האוכל החדש. הוא נתן לי מסמר חלוד ועקום שאורכו כארבעה סנטימטרים וביקש ממני לנקות אותו, ליישר אותו ולהשתמש בו בחדר האוכל.

"אבל בהגוואן," מחיתי, "רק עכשיו קיבלנו הרבה קילוגרמים של מסמרים חדשים. אנחנו לא צריכים להשתמש במסמרים ישנים כמו זה."

בהגוואן לא הסכים. אחרי שאמר לי שיש להשתמש בכל דבר שיכול להביא תועלת, הוא חזר על הוראותיו בקשר לחידוש המסמר.

התעקשותו של בהגוואן על חיסכון והתנגדותו העזה לבזבוז הביאה אותו לייצר כלים ועזרים רבים מחומרים זמינים ומקומיים. כשגרנו בסקנדאשרם הוא לקח פעם אבן גרניט גדולה, ששטחה כרבע מ"ר, ובילה ימים רבים בשיופה והחלקתה על ידי שפשופה בחול ובמים. בסופו של הזמן הזה, פני השטח של האבן היו חלקים ומבריקים כמו ראי. האבן הזאת שימשה לקירור אורז אחרי שבושל. בשלהי שנות השלושים הגיעו ארבעה או חמישה תלמידים לסקנדאשרם לקחת את האבן הזאת כי ידעו שהיא נוצרה בידי בהגוואן. הם נשאו אותה במורד הגבעה והעמידו אותה במטבח החדש. על פי הדוגמה של בהגוואן, שייפו כמה תלמידים כמה אבנים אחרות, ששטחן קרוב למ"ר, והשתמשו בהן לאותה מטרה.

אף שבהגוואן היה מוכן להקדיש מזמנו שעות רבות מדי יום כדי לוודא שהמזון באשרם מבושל היטב, הוא לא אהב ארוחות מורכבות המכילות מנות רבות. הוא היה מרוצה בהחלט

מאורז, סמבר ומנת ירק אחת. אישה מקראלה, שהתרגלה להכין הרבה מנות לכל ארוחה, באה פעם לדרשן והתעקשה לבשל לכולם. אחרי שהשקיעה זמן ומאמץ רב, היא הצליחה להכין ולהגיש שלושים ושתיים מנות שונות. בהגוואן הרשה לה להגיש כל פריט בנפרד על עלה הבננה שלו, אבל כשהגשה הסתיימה, הוא ערבב את כל המנות לערימה הומוגנית אחת.

כדי להסביר לה את מעשהו אמר: "השקעת הרבה מאוד אנרגיה בהכנת כל האוכל הזה. רק לאסוף את החומרים נדרש לך זמן רב ללא ספק. מספיק ירק אחד – שמנקה את הקיבה ומשחרר את האדם מעצירות. למה להכין את כל זה? ואז מתעוררת עוד בעיה: אם מכינים שלושים ושתיים מנות, ההכרה תמיד חושבת: "מה כדאי לי לאכול, מזו או מזו?" לכן גם ההכרה מתפזרת לכיוונים שונים בזמן האוכל. כשיש רק מנה אחת אין שום בעיה. אנחנו יכולים לאכול אותה פשוט מאוד. חוץ מזה, ארוחות כאלה מציבות דוגמה רעה לאנשים שאין להם אוכל. עניים שישמעו שאנחנו מגישים ארוחות ראוותניות יחשבו: "אנחנו רעבים מאוד, אבל האנשים האלה, שאמורים להיות רוחניים ופשוטים, אוכלים כל כך הרבה מנות." מחשבות כאלה מעוררות קנאה מיותרת.

אחר כך הוא הוסיף: "אילו העדיף בהגוואן מנה אחת על פני האחרות, האישה המגישה תחשוב: "אה, בהגוואן אוהב את זה מאוד." אחר כך היא תבוא ותניח תוספת ממנה על צלחתו. לכן אני מערבב הכול לכדור אחד."

בשנים הראשונות של בהגוואן על הגבעה, סופק רוב המזון על ידי נשים מסורות כמו מודליאר פאטי ואצי'אמאל. הן היו מכינות מזון בבתיהן ומביאות אותו למערת וירופקשה או לסקנדאשרם. גם אחרי שהחלו לבשל באשרם, המשיכו שתי הנשים להביא מזון מדי יום. מודליאר פאטי הייתה מביאה מזון שהספיק לארבעה אנשים בערך, ואצי'אמאל לשניים. שתיהן הביאו את מנחותיהן לארוחות הצהרים ומגישות אותן באופן אישי לבהגוואן ולתלמידים. כשהזדקנו הנשים האלה ויכולות המטבח של האשרם גדלו, ניסה בהגוואן להניא אותן מהבאת מזון, אבל אף אחת מהן לא הייתה מוכנה לוותר על הזכות המיוחדת שזכו בה להגיש לבהגוואן באופן אישי את ארוחתו יום אחר יום.

אף שבהגוואן ביקש מאצי'אמאל כמה פעמים להפסיק להביא מזון, הוא נמנע מלאסור עליה זאת באופן רשמי. כאשר ציינסוואמי אסר עליה פעם להביא מזון למען בריאותו של בהגוואן, סירב בהגוואן להיכנס לחדר האוכל כשהפעמון צלצל לארוחת הצהרים. הוא מעולם לא נימק זאת במלים, אבל התלמידים הניחו שהוא מוחה נגד החרם שהוטל אל אצי'אמאל. אצי'אמאל באותה שעה כבר חזרה העירה, ומשלחת של תלמידים נשלחה להחזירה. תחילה היא לא הייתה מוכנה לחזור, מכיוון שעדיין כעסה על הנהלת האשרם, אבל כשהוסבר לה שבהגוואן עלול לגווע ברעב אם לא תבוא בעצמה, היא הסכימה לחזור כדי לצאת מן המבוי הסתום. כשביקשה מבהגוואן להיכנס לחדר האוכל ולאכול, הוא קם והלך לאכול את ארוחתו. בשעה שקדמה לכך, איש לא הצליח לשכנע אותו לזוז מן האולם הישן. אחרי התקרית הזאת, מעולם לא קרא איש תיגר על זכויות ההגשה המיוחדות של אצי'אמאל.

בכל פעם שראה בהגוואן את מודליאר פאטי באה, עלה חיך על פניו. לעתים קרובות, אחרי שהגישה לו, הוא היה מבקש ממנה תוספת מזון. לפעמים הוא אפילו היה קורא לה לחזור אחרי שסיימה להגיש לו, ולקח בעצמו מן האוכל שנשאר בסלה. זה היה מאוד יוצא דופן: לעתים קרובות בהגוואן מתח ביקורת על המגישות שהניחו יותר מדי אוכל על צלחתו, וכשמודליאר פאטי לא הייתה שם, רק לעתים נדירות הוא ביקש תוספת. כולנו הרגשנו שאהבתה ומסירותה של מודליאר פאטי הן שזיכו אותה בתגובה חמה זו מצד בהגוואן.

מכיוון שלא הייתי ברהמין, לא הורשיתי אף פעם לבשל. במקרים המעטים שעזרתי במטבח, יכולתי רק לחתוך ירקות. קרה פעם אחת, בכל זאת, שבהגוואן הפר את הכללים והרשה לי לבשל. זה היה בבוקר אחרי חגיגת ג'יאנטי. כל הטבחים ישנו, מותשים לחלוטין אחרי שהאכילו אלפי אנשים ביום הקודם. בהגוואן לקח למטבח אותי, את מדהאוה סוואמי ורמאקרישנה סוואמי להכין אופומה, מכיוון שהיה ברור שהטבחים אינם עומדים להתעורר בזמן כדי להכין את ארוחת הבוקר. תחת פיקוחו של בהגוואן חתכנו ירקות, ריסקנו קוקוס והכנו סיר גדול של ראוה אופומה.

אופומה היא דייסה סמיכה עשויה מחיטה, שמכילה כמה ירקות מטוגנים ותבלינים. ראוה, הרכיב העיקרי בדייסה, מופק מגרגרי חיטה מעוכים לחלקיקים קטנים.

כשהדייסה הייתה מוכנה נתן לי בהגוואן לטעום ממנה. תחילה סירבתי להצעה, כי לא היה לי זמן לנקות את שיניי באותו בוקר. בהגוואן לקח אותי ישר מחדרי למטבח. את בהגוואן לא עניין מצב השיניים שלי. "טעם את זה" הוא אמר. "אנחנו יכולים לנקות את השיניים אחר כך."

קצת אחר כך הוא הוסיף: "אל תאמר לאף אחד שאנחנו בישלנו את זה. הברהמינים לא יאכלו את זה אם יתברר להם שאתה בישלת להם את האוכל."

זו הייתה דוגמה טובה לגישתו של בהגוואן לממסד הברהמיני הדתי. הוא התאמץ מאוד להימנע מלפגוע ברגשותיהם של ברהמינים דתיים, בעיקר בכך שהרשה רק לברהמינים לבשל את המזון באשרם, אבל הוא לא היה נוקשה והסכים מפעם לפעם לכופף מעט את החוקים, למען מטרה טובה. גישתו נבעה מרצון להימנע מתלונות ומאי-הסכמות, ולא מרצון לדבוק בחוקים הכתובים של ההשתייכות הכיתתית.

הייתה עוד תקרית, שאינה קשורה למטבח, שהעידה עד כמה הוא לא רצה לפגוע ברגשות הברהמינים באשרם. כשהלכתי עם בהגוואן לעבר הרפת, ראינו כמה נשים מנקות אורז ליד אחד מחדרי האורחים. אחת מהן ירקה לפני זמן מה מיץ בטל על השביל שהלכנו בו. בהגוואן, ברגליו היחפות, כיסה את המיץ וקבר אותו תחת תלולית קטנה של אדמה.

מכיוון שלא רציתי שכפות רגליו של בהגוואן יבואו במגע עם הרוק, ניסיתי לעצור בעדו ואמרתי: "למה בהגוואן עושה זאת? אני אעשה זאת."

בהגוואן התעלם מהצעתי. "מה ההבדל בינך וביני?" הוא שאל. "הרבה ברהמינים הולכים בדרך הזאת לפאת'אסאלה. אם הם יראו את זה על השביל, זה יפריע להם מאוד. אני רק קובר את זה כדי לא לפגוע ברגשותיהם."

כבר סיפרתי לפני כן כי כמה מן העובדים באשרם, שפחדו לדבר ישירות עם בהגוואן, השתמשו בי לפעמים כמתווך. סנטמאל, הטבחית הראשית, ביקשה ממני פעם להעביר הודעה לבהגוואן. היא נחלשה מאוד משעות העבודה הארוכות במטבח.

עד סוף שנות העשרים, היה ציינסוואמי הטבח הראשי באשרם. אחרי שהוא קיבל את ניהול האשרם, רוב הבישול נעשה על ידי חבורה של אלמנות ברהמיניות: סנטמאל, סמפורנמאל, טנמה פאטי לקמאל וסובלקשמי אמאל.

"אתה תמיד מדבר עם בהגוואן", היא אמרה, "תגיד לו בבקשה שיש לי כאבים חזקים בגוף בגלל כל העבודה שאני עושה. שאל אותה בבקשה מה אני אמורה לעשות."
כשהעברתי את ההודעה לבהגוואן הוא לא גילה אהדה רבה.

"היא עובדת למען האגו שלה. על פי הרגשתה היא עושה את כל העבודה. היא אחראית לכול במטבח. היא מנסה להראות לכולם שהיא עושה את כל העבודה ומנסה לזכות בשם טוב הודות לזה. היא מתלוננת כדי שאנשים ידעו כמה קשה היא עובדת. אמור לה שתעבוד פחות. אמור לה שרק תפקח על הנשים האחרות. יש במטבח מספיק אנשים שיכולים לעשות את העבודה הקשה. היא לא צריכה להוכיח את עצמה בצורה כזו. אם היא תפעל על פי הוראותי, הכאבים ייעלמו."

אחר כך, לפני שהספקתי להעביר את הודעתו, ניגש בהגוואן בעצמו למטבח ואמר לה: "מהיום והלאה את רק תפקחי על הנשים האחרות. תני להן לעשות את כל העבודה הקשה."
באותו זמן עבד במטבח גם גבר בשם נאטסה אייר. הוא היה אדם צנוע מאוד, כמעט בלי שום רצון משלו. הנשים המבשלות ניצלו זאת והעבידו אותו קשה מאוד. כל עבודה שהטילו עליו הוא עשה ברצון, בלי שום תלונה, גם כשלעתים קרובות היה עייף מאוד. כשהתברר לנשים עד כמה הוא נמנע מתלוננות ומוכן לעשות כל דבר, הן העבירו אליו את כל העבודה הקשה.
אחרי זמן מה, כשבריא אותו החלה להתערער, הוא ניגש אלי ואמר: "הנשים דורשות ממני הרבה מאוד עבודה. ספר על זה, בבקשה, לבהגוואן. תגיד לו שאני סובל מכאבים בגוף מכל העבודה הזאת. אתה מדבר איתו לעתים קרובות, אז בקלות תוכל להזכיר את זה."

באותה הזדמנות בהגוואן לא הגיב. איני יודע מדוע הוא לא התערב בגלוי בעניין זה, לא הקל על נטל עבודתו וגם לא דיבר איתו על כך, אבל זה היה מאוד אופייני לו להתייחס לשני מקרים דומים מאוד בצורות שונות כאלה. בהגוואן הגיב תמיד על הלכי הנפש של התלמידים ולא דווקא על המצבים שבהם מצאו את עצמם. אילו נתבקשתי לנחש במקרה המסוים הזה, הייתי אומר שמכיוון שבהגוואן העריך את הצניעות יותר מכל תכונה אחרת, ייתכן שחשב שעדיף שנאטסה אייר ימשיך להגיב בדרכו הצנועה על ההתעמרות המתמדת של הנשים המבשלות.

בימי הגיאנטי (שבהם נחגג יום הולדתו של בהגוואן) לא היה אפשר להאכיל את אלפי המבקרים באותו זמן. כמה משמרות היו מתארגנות בחדר האוכל, ובהגוואן תמיד אכל במשמרת הראשונה. כשהסתיימה המשמרת הראשונה, היה בהגוואן יוצא לטיול קצר על הגבעה לפני שחזר לאולם הישן. משעת הצהריים ועד שתיים וחצי בערך, היה בהגוואן נשאר לבדו באולם. בזמן הזה, דלתות האולם היו נעולות כדי שהאורחים לא יוכלו להטרידו. המנהג באשרם היה להאכיל כל מי שבא ביום הגיאנטי, ולכן היו שם אנשים רבים שצריך להאכיל. רבים מן האורחים באו רק מכיוון שרצו לזכות בארוחת חנם. אחרי שהואכלו האורחים והקהל התפזר, היה בהגוואן מתחיל שוב בדרשן.

בגלל מספר האנשים הגדול שרצה לראותו, הוא לא יכול לקיים את הדרשן ממקומו הרגיל בפנית האולם הישן. במקום זה, העמידו העוזרים את ספתו בפתח. האורחים והתלמידים היו באים אל הפתח, שומעים דרשן ומסתלקים.

באחד מימי הגיאנטי, קצת לפני ארוחת הצהריים, שמע בהגוואן את צ'ינסוואמי קורא בקול רם: "פרדסים (סניאסינים) – לא במשמרת הראשונה."

בהגוואן, שהיה בדרכו לחדר האוכל, סב על עקביו ונכנס לאולם הישן. מכיוון שהתייחס אל עצמי כאל פאראדסי הרגיש שנאסרה עליו הכניסה לחדר האוכל. זה יצר בעיה גדולה, כי היה

נהוג מימים ימימה שאיש אינו אוכל כל עוד בהגוואן לא התחיל את ארוחתו. צינסוואמי נכנס לאולם, התנצל על ההוראה המפלה שלו, וביקש מבהגוואן לבוא ולאכול במשמרת הראשונה. כמה מן התלמידים הוותיקים באו גם הם והוסיפו את תחינותיהם. בהגוואן השיב שהוא לא יאכל עד שכל הפאראדסים יורשו לאכול איתו. צינסוואמי הסכים ברצון לתנאי הזה, מכיוון שלא הייתה אפשרות להתחיל בתכנית ההאכלה, שכללה אלפי בני אדם, כל עוד בהגוואן לא התיישב במקומו בחדר האוכל.

כשבהגוואן ערך דרשן בימי הגיאיאנטי, הוא בדרך כלל הפסיק את כל שיחותיו האגביות עם עוזריו ותלמידיו, מכיוון שלא רצה שהאורחים החדשים הרבים יבינו שעליהם לדבר איתו. רוב שעות היום הוא היה יושב על ספתו כמו פסל, כשעיניו פקוחות, בלי להתמקד בשום דבר באופן מיוחד. הוא היה יושב כל כך בשקט, עד שאפילו בטנו וחזהו, שאמורים לעלות ולרדת בעדינות תוך כדי נשימה, לא הראו שום סימני תנועה. תלמידים רבים, ואני ביניהם, הרגישו שהוא מקרין בימים אלה מעוצמתו ומחסדו יותר משהקרין בימים רגילים. כולנו הרגשנו את העוצמה הזאת כשבהגוואן ישב מאובן במצבים האלה, כמו סמדהי.

בעלי חיים באשרם

כמה תלמידים הביאו פעם איילה צעירה והשאירו אותה באשרם. בתחילה, קיבל אותה בהגוואן בעל כורחו.

"למה לנו איילה באשרם? מי יטפל בה?" הוא שאל.

רק כשהתנדב מדהאוה סוואמי, עוזרו של בהגוואן, לטפל בה, הוא הסכים שתישאר. האיילה, שקיבלה את השם ואל, גדלה כחיית מחמד באשרם. בהגוואן האכיל אותה באופן קבוע ונתן לה אורז, דאל ואגוזי קשיו, תערובת שהיא אהבה מאוד. כמה תלמידים האכילו אותם מפעם לפעם ונתנו לה אורז תפוח ודאל. ואל לא גילתה עניין באורז התפוח. היא הייתה אוכלת את הדאל, חתיכה אחרי חתיכה, ומשאירה את היתר.

ואלי נכנסה לעתים קרובות לאולם והניחה את מצחה על סוליות רגליו של בהגוואן. לפעמים, כשעשתה זאת, היה בהגוואן משחק איתה ודוחף את רגליו לעומת ראשה. ואל הייתה מגיבה והודפת תוך כדי משחק את כפות רגליו של בהגוואן. במקרים אחרים, כשואלי רקדה על רגליה האחוריות, היה בהגוואן עומד לידה, מחקה את תנועותיה, רוקד ברגליו ומנופף בזרועותיו. יום אחד יצאה ואל למרעה עם כמה עזים. כשהגיעו לאיסאניה מאת', במרחק חמישה קילומטרים בערך, תקף מישהו את ואל ופגע באחת מרגליה עד כי היא לא יכלה לחזור לאשרם. היא שכבה שם, בלי טיפול, יותר מיום. כשבאותו ערב ואל לא חזרה לאשרם, שלח בהגוואן אותי ואת ראנגאסוואמי לחפש אותה. מישהו הטעה אותנו ואמר שהיא נראתה באחד הרחובות המוסלמיים בעיר. הלכנו לשם, חרדים פן מצאה את סופה בסיר בישול, אבל איש לא זכר שראה אותה שם.

ואלי התגלתה למחרת על ידי קבוצת תלמידים שטיילו ליד איסאניה מאת'. הם חבשו את רגלה והחזירו אותה לאשרם. וטרינר מקומי, שהיה גם תלמיד, בדק אותה והחליט שרגלה נשברה. הוא חבש אותה ונתן לנו כמה הוראות איך לטפל בה. שמנו אותה באחת מפינות חדר האוכל הישן, אבל היא מעולם לא החלימה מפציעתה. כחודש אחרי כן, כשהרגיש בהגוואן שהיא עומדת למות, הוא ניגש אל הסל שבו היא שכבה. השעה הייתה מוקדמת מאוד, בערך ארבע לפנות בוקר. הוא ישב על ידה, הניח יד אחת על ראשה ויד אחת על מרכז לבה.

בהגוואן עשה זאת מפעם לפעם לתלמידים שנטו למות. מטרתו הייתה להחזיר את ההכרה אל הלב על מנת שתיכלה שם. כשטכניקה זו יושמה בהצלחה, התלמיד בר המזל הגיע למימוש עצמי. הוא ניסה לעשות זאת לראשונה עם פאלאניסוואמי, אחד מעוזריו הראשונים, אבל ללא הצלחה. בשנים הבאות הוא הצליח להביא למימוש עצמי גם של אמו וגם של לקשמי הפרה, בכך שנגע בהן באופן זה בשעה שגססו.

בהגוואן השאיר את ידיו בתנוחה זו כשעה. פעם אחת, באותה שעה, השתינה עליו ואל, והוא לא שם לב לכך. הוא נשאר לצדה, נגע בראשה ובמרכז לבה, עד שלבסוף היא מתה בערך בחמש בבוקר. איני חושב שבהגוואן הביא למימושה העצמי כי הוא מעולם לא דיבר על התקרית. אילו הצליח, אני בטוח שהיה מספר לנו על כך.

לאחרונה נודע לי על מקרה אחר של תלמיד שבהגוואן נגע בו בדרך זו. עד כמה שידוע לי, המקרה מעולם לא תועד

במלואו.

בשנת 1939 גסס באחד מחדרי האשרם גבר בשם סאתייה נאראיאנה ראו. הוא התיישר בכאבים עזים. אחד התלמידים הביא את הבשורה הזאת לאולם. בהגוואן נראה מלכתחילה כחסר עניין.

"מה אני יכול לעשות?" הוא שאל. "אני רופא?" ואף על פי כן, אחרי כמה דקות, הוא קם והלך עם קרישנסוואמי אל החדר שבו גסס האיש. סאתייה נאראיאנה ראו שכב על מיטה בחדר קטן, סמוך למחסן. בהגוואן ישב על ידו והניח יד אחת על ראשו ואת האחרת על מרכזו לבו. סאתייה נאראיאנה ראו התפתל לפני כן במיטתו בניסיון להפחית את כאביו, אבל כמה שניות אחרי שבהגוואן נגע בו, הוא נרגע, עצם את עיניו ושכב בשקט במיטה.

אחרי כחצי שעה אמר בהגוואן: "סיימנו כאן. אנוני יכולים ללכת לאכול."

בהגוואן דחה את ההליכה לארוחת הצהריים מכיוון שרצה לסיים את עבודתו עם סאתייה נאראיאנה ראו. בשעה שאכל בהגוואן, בא אחד התלמידים להודיע לו כי סאתייה נאראיאנה מת. לפני מותו הוא פקח את עיניו, חייך ושלח ידיים לגעת בשתי אחיותיו.

כששמע זאת בהגוואן, הוא הסביר: "אה, הגנב שוב חזר. חשבתי שהכרה שלו הפסיקה לפעול לגמרי. הוואסאנות שלו (הנטיית וההרגלים המנטליים) חזרו. בגלל הקשר שלו אל אחיותיו הוא שלח ידיים ונגע בהן."

במקרה של פאלאניסוואמי אמר בהגוואן ש"מחשבת האני" ברחה דרך העיניים ברגע המוות ונולדה מחדש. אפשר להניח שמשוהו דומה קרה במקרה הזה.

את הסיפור הזה סיפר לי קרישנסוואמי, שהיה עד ראייה לכל האירועים האלה. מצאתי גם שרבים מן הפרטים הנסיבתיים אושרו בכתב יד שלא פורסם מאת נאראסימהא ראו, אחיו של סאתייה נאראיאנה ראו.

בהמשך אותו בוקר ביקש ממני בהגוואן לבנות סמדהי (מקדש) קטן ליד השער האחורי של האשרם.

"אנחנו צריכים לבנות סמדהי לוואלי באשרם עצמו", הוא אמר. "אין לנו צורך בבנאים, שנינו יכולים לבנות אותו יחד."

עשיתי את עבודת הבנייה. בהגוואן רק עזר לי בכך שהושיט לי את הלבנים. כשהמבנה העיקרי של הסמדהי הושלם, ביקש ממני בהגוואן להתקין לינגאם ולעשות לו פוגיה. השלמתי את שתי המטלות כשהגוואן עמד על ידי. כל זה נמשך שבע שעות. כשהסמדהי היה בנוי וטקסי ההלוויה בוצעו, בהגוואן לא הלך לאולם. התלמידים שבאו לדרשן נאלצו כולם לבוא למקום שבו עבדנו.

יש שני סמדהים נוספים ליד הסמדהי של וואלי: של ג'קי הכלב ושל עורב אנונימי. על העורב אין הרבה מה לומר. מדהאוה סוואמי מצא אותו יום אחד במצב של חוסר הכרה, שוכב על האדמה לפני האולם. הוא נתן אותו לבהגוואן, שטפח על ראשו ובעדינות עיסה אותו זמן מה. כשהגיע העורב לסמדהי בידיו של בהגוואן, הוא ציווה לבנות לו מקדש שני ליד מקדשה של וואלי.

המילה סמדהי משמשת לעתים קרובות כלשון נקייה ל"מוות". למילה יש שתי משמעויות שכיחות אחרות: 1) מקדש קבורה 2) מצב דמוי טראנס שבו חווה האדם באופן ישיר את ה"עצמי".

נוסף למקדשי החיות בשרי רמאנאשראמאם, בנה בהגוואן שני סמדהים של חיות עוד כשהתגורר על הגבעה. הראשון נבנה לזכרו של טווס שחי בסקנדאשרם, והשני לזכרו של תוכי. אציאמאל ראתה שעורב תקף את התוכי כשטיפסה על הגבעה. היא הביאה אותו פצוע אל בהגוואן, שחי באותו זמן בסקנדאשרם. בהגוואן טיפל בו חמישה ימים לפני שמת.

כשקבר אותו על הגבעה, הוא אמר: "כאן יוקם בניין."

הנבואה התקיימה: בניין הוקם תוך זמן קצר, באתר הסמדהי. המערה הסמוכה לבניין נודעה בסופו של דבר כ"קילי גוהא" מערת התוכי.

עד כמה שידוע לי, הסיפור על הסמדהי של התוכי לא פורסם בעבר. מצאתי את הגרסה הזאת בסיפור חייה של אציאמאל שנכתב על ידי קרישנה פהיקשו ולא ראה אור.

ג'קי הכלב, שבסופו של דבר נקבר ליד האיילה והעורב, הובא לאשרם כשהיה צעיר מאוד. הוא מעולם לא השתלב עם שאר הכלבים, וגם לא הרבה לשחק. במקום זה, הוא חי חיים של סדו. הוא היה יושב לפני בהגוואן על בד כתום שסופק על ידי אחד התלמידים ומביט בתשומת לב על

עיניו של בהגוואן. היות שבהגוואן רחש לו אהבה רבה, והוא התנהג בצורה מופתית כל כך, הוא היה תמיד מטופל יפה מאוד. במיוחד דאג לו רמאסוואמי פילאי. מדי יום הוא היה רוחץ את ג'יקי במים ובסבון ומסלק חרקים שנצמדו אל גופו. בכל פעם שחולק פראסאד, ג'יקי לא היה אוכל כל עוד בהגוואן לא אכל את מנתו. במקרים כאלה הוא היה מסתכל בתשומת לב על פניו של בהגוואן. רק אחרי שבהגוואן הכניס חתיכה קטנה לפיו, היה גם ג'יקי אוכל את מנתו. אני זוכר מקרה אחד הקשור לג'יקי שהתרחש כשבהגוואן ישב על יד הבאר, מוקף תלמידים. ג'יקי ישב עם התלמידים והסתכל בתשומת לב על בהגוואן, כשכלב משוטט נכנס לאשרם דרך השער האחורי. ג'יקי, שדעתו הוסחה על ידי הכלב הזר, החל לנבוח. בהגוואן נזף בו בעדינות ואמר: "אתה חייב לעצום את העיניים. פשוט תעצום את העיניים. עצום את העיניים. אם תעצום אותן, לא תוכל לראות את הכלב. ג'יקי ציית מיד, אבל כמה מאיתנו המשיכו להסתכל על הכלב המשוטט. כשראיתי מה שקרה צחקתי ואמרתי: "זה שיעור טוב. לא רק לג'יקי, אלא לכולם." ג'יקי חי באשרם שנים רבות, אבל אני זוכר איך הוא מת בסופו של דבר. זה קרה מן הסתם בשנות השלושים, כשפיקחתי על עבודות הבנייה, כי אני זוכר שבניתי מקדש סמדהי קטן מעל גופתו, לבקשתו של בהגוואן.

מצאתי את הקטע הבא על מותו של ג'יקי בסיפורו של נאראסימהא ראו שלא פורסם: "בימים הראשונים לכניסתנו לאשרם (שנות השלושים המוקדמות) היה שם כלב בשם ג'יקי. הוא היה אז חולה מאוד. בהגוואן סידר לו מיטה רכה, טיפל בו בחיבה רבה ומילא את כל מחסורו. אחרי כמה ימים נחלש הכלב, והדיף ריח רע. הדבר לא הפחית את תשומת לבו של בהגוואן אליו. הוא נהג לקחתו בזרועותיו, לחבק אותו וללטף אותו באהבה. לבסוף הוא מת בזרועותיו. ג'יקי נקבר בתחומי האשראים ומצבה הוקמה על קברו. הכלב לא הראה שום סימן לסבל ונשא את גסיסתו באומץ."

הסמדהי האחר בשורה זו שייך ללקשמי סיפורה סופר בספרים רבים, לכן לא אחזור עליו כאן. במקום זה אציין רק תקרית אחת או שתיים בקשר אליה שלדעתי לא סופרו. בכל פעם שלקשמי באה לדרשן, היא הייתה הולכת מהר מאוד, בלי לשים לב למי שעמד בדרכה. התלמידים הצטרכו להחליט אם הם רוצים לסור מדרכה או להידרס על ידה. כשהגיעה אל ספתו של בהגוואן, היא הייתה עומדת במקרים רבים לפניו ומניחה את ראשה על כפות רגליו. אם התקרבה קצת יותר, הוא היה מלטף בעדינות את ראשה וצווארה. במקרים רבים, הם היו כל כך קרובים זה לזה, עד כי הרוק של לקשמי היה ניתז על גופו של בהגוואן. אם מזון מיוחד בושל באשרם, בהגוואן היה מביא ממנו ללקשמי באולם עצמו. ראיתי אותו מגיש לה אידלים, פאיאסאם וואדאי על עלה בננה, כאילו הייתה בן אדם. לפעמים הוא היה לוקח את האוכל ישר לרפת ומגיש לה אותו שם.

במקרה אחד, כשהיה מעט מאוד עשב באשרם, בהגוואן שם לב שלקשמי אינה מקבלת די אוכל. באותו יום, כשהלך לחדר האוכל, הוא סירב לאכול את הארוחה שהוגשה לו. במקום זה, הוא ביקש מן המגישים לתת אותה ללקשמי. כשהידיעה על המחווה המוזרה הזאת הגיעה לרפת, הבינו העובדים שם שהוא מוחה באופן עקיף על הטיפול הגרוע בלקשמי. מספוא הובא מן השוק, ואפשר גם לבהגוואן וגם ללקשמי לחזור לארוחותיהם הרגילות.

הידיעה כי לקשמי המליטה עגל ביום הולדתו של בהגוואן נפוצה ברבים. ראיתי פעם את אחד העגלים האלה, שהיה לבן כולו, יושב לפני בהגוואן באולם. בגלל צבעו ומיקומו הוא נראה ממש כמו נאנדי (הוואהאנה או ההר של שיוה). באותו זמן ישב בהגוואן על עור נמר. ואלי האיילה

ישבה בקרבת מקום, הקומוטי דלק לפני הספה, ולצדו נחש קוברה מכסף ששימש לאחסון קטורת. בנוכחות כל סממניו של שיוה המיתולוגי נראה המקום כמו סצנה מהר קאילאס (אחד מהרי ההימלאיה שבו על פי המסורת גר שיוה).

זה מזכיר לי עוד תקרית קטנה, שהתרחשה באולם ואינה קשורה לבעלי חיים. אחד התלמידים הביא אלבום של תמונות דתיות, שאת כולן צייר הצייר הגדול ראוי וארמה. בהגוואן הראה לנו אותן, בזו אחר זו, באולם. כשהגיע לתמונה של האל שיוה מודט בעיניים עצומות, אמרתי שהיא יפה מאוד.

הערתי היחידה של בהגוואן הייתה: "שיוה! אם אתה יושב בעיניים עצומות ככה, מי ישיח על כל הפעילויות בעולם?"

תלמידים רבים האמינו כי לקשמי היא גלגול של קיראיפאטי, אישה ששירתה את בהגוואן והגישה לו מזון כשהוא חי על הגבעה. בהגוואן מעולם לא אישר זאת וגם לא הכחיש. תלמידים רבים האמינו גם כי הטווס הלבן שחי עם בהגוואן בשנות הארבעים היה גלגול של מדהאוה סוואמי, העוזר ששירת את בהגוואן שנים רבות. במקרה זה נראה כי בהגוואן מוכן להודות שאחד מתלמידיו התגלגל בגוף של בעל חיים.

הייתי נוכח באולם כשמישהו שאל פעם את בהגוואן: "איך זה שמדהאוה סוואמי חזר כטווס לבן?" בהגוואן, בלי לטרוח להכחיש או לאשר את ההנחה, השיב: "זה קרה בדיוק כמו שהגופים החדשים נוצרים בחלום."

מדהאוה סוואמי היה עוזרו של בהגוואן שנים רבות. הוא החל לשרת את בהגוואן בשלהי שנות העשרים והמשיך עד שנות הארבעים המוקדמות. בגובהו, בגודלו ובצבע עורו, הוא דמה לי מאוד. הוא היה בעל חוש טלפטי: כשבהגוואן רצה משהו, מדהאוה סוואמי היה קולט את המחשבה וממלא את הבקשה.

אף שהיה כל הזמן במחיצתו של בהגוואן, מחשבותיו הרבו לנדוד. הוא התקשה למדוט ושנא את העובדה שעליו לבזבז את כל זמנו בשירותו של בהגוואן באולם. כשרק הגיע לאשרם הוא חשב שיוכל לבלות את כל זמנו במדיטציה. במקום זה, בתוך שבוע מיום בואו, הוא מצא את עצמו, כמוני, עובד במשרה מלאה כעוזרו של בהגוואן.

מדהאוה סוואמי מעולם לא נהנה מעבודתו ותמיד קינא בתלמידים שיכלו למדוט כל היום. אחרי שיצאתי מהאשראים, ברשותו של בהגוואן, בא אלי מדהאוה סוואמי להתלונן על גורלו.

"הייתי עם בהגוואן עוד לפני שבאת הנה", הוא אמר. "בהגוואן נתן לך את החופש, ואני עדיין חייב לעבוד. בהגוואן עדיין לא העניק לי את חסדו, כך שעלי להמשיך לעבוד."

רוב התלמידים היו נדהמים אילו שמעו אותו מדבר כך. כעוזר הייתה לו הזכות להיות קרוב לבהגוואן כל היום. בהגוואן דיבר איתו לעתים קרובות על עניינים שברוח, והוא היה אחד המעטים שהורשה לגעת בבהגוואן ולעסות את גופו. מדהאוה לא הפיק שום סיפוק מכל זה.

הוא אמר לי פעם: "התלמידים האלה שבאים לאולם של בהגוואן חושבים שזה גן עדן, אבל בשבילי האולם של בהגוואן הוא ממש גיהנום."

מדהאוה סוואמי הביע באופן גלוי את תיעובו כלפי נשים, ובפרט כלפי נשים יפות. כשבאו נשים כאלה לדרשן, הוא היה אומר בקול רם: "למה נשים כאלה באות לראות את בהגוואן?"

כשהשמיע הערות כאלה, היה בהגוואן נוזף בו ואומר: "למה לראות בהן נשים? תראה בהן את עצמך."

לקראת סוף תקופתו באשרם הוא החל לבזז לכל האורחים, גברים ונשים כאחד. פעם הוא אמר לבהגוואן: "אם להיות סדו פירושו שצריך להיות במערה ולעשות מדיטציה כל הזמן, למה כל האנשים האלה באים לראות את בהגוואן?" הוא חשב שכולם צריכים לשבת בבתיים ולמדוט.

בהגוואן אמר לו: "למה אתה רואה את האנשים האלה כ'אחרים' ועושה הבחנות? מלא את חובות השירות שלך וראה את ה'עצמי' שלך. ראה את האחרים כצורות של אלוהים, או כצורות של ה'עצמי'."

בשנותיו הראשונות עם בהגוואן הוא היה רגוע מאוד ומרוצה. רק בשלהי שנות השלושים החלה הכרתו להטרידו. בסופו של דבר הוא נהיה כל כך מוטרד עד כי החל להשתגע. אני זוכר שבמקרה אחד, כשראה כמה מעובדי הגן חופרים בור לקומפוסט, הוא נהיה משוכנע שאנשים מסוימים באשרם מתכננים להורגו ולקבור אותו בבור הזה.

כשנאמר לו שזה רק בור קומפוסט, הוא צעק: "לא! לא! האנשים האלה חופרים את הבור כי הם רוצים לקבור אותי!"

מדהאוה סוואמי התפטר בסופו של דבר מתפקידו כעוזר ועזב את האשרם. הוא חזר לביקורים מפעם לפעם, אבל את רוב זמנו הקדיש לעליות לרגל, בתקווה למצוא שלווה נפש. הוא מעולם לא מצא אותה. כשחלפו השנים גברו אי-השקט וחוסר היציבות שלו. באמצע שנות הארבעים התקבלה באשרם הודעה מדהאוה סוואמי נמצא בקומבקונס והוא זקוק לעזרה. בהגוואן שלח את קונג'ו סוואמי לראות מה אפשר לעשות למענו. קונג'ו סוואמי נדהם לראות עד כמה הוא הידרדר גם גופנית וגם נפשית.

הוא מסר לו את ההודעה שבהגוואן שלח לו. "עבדת בשירותו של בהגוואן שנים רבות. היית תמיד בנוכחותו. מדוע באת הנה? למה אתה לא חוזר לאשרם?"

מדהאוה סוואמי פחד מדי לחזור ולראות את בהגוואן. הוא היה משוכנע שבעיותיו הנפשיות תגברנה בנוכחותו של בהגוואן.

הוא אמר לקונג'ו סוואמי: "אין מילים לתאר את ההדר והחסד של בהגוואן, אבל הקארמה שלי היא יותר מדי בשבילי. מה אני יכול לעשות? אני סובל את הקארמה שלי רק בחסדו של בהגוואן. זה חזק מאוד. אני חייב לסבול ככה."

כמה חודשים אחר כך הוא התאבד מאכילת זרעים רעילים כלשהם. קונג'ו סוואמי, שפעל על פי הוראותיו של בהגוואן, הגיע לקומבקונס ועשה את כל סידורי ההלוויה. למרבה מזלו של מדהאוה סוואמי, זה לא היה סופו של הסיפור. מסירותו לבהגוואן אפשרה לו להיוולד שוב כטווס הלבן של בהגוואן.

היה מקרה אחד או שניים ששכנעו רבים כי מדהאוה סוואמי אכן נולד מחדש כטווס. בכל פעם שנכנס הטווס לאולם, הוא היה מסתכל על כל הספרים על המדפים. הטיפול בספרייה היה אחד מתפקידיו היומיומיים של מדהאוה סוואמי. הוא גם תיקן או פָּרַךְ מחדש ספרים שניזוקו. כשהטווס הגיע לסיור הבדיקה שלו, הוא היה מפנה את מקורו לעתים קרובות אל הספרים שמדהאוה סוואמי כרך מחדש, ולא נוגע באחרים. עוד ראייה נסיבתית נבעה מן העובדה שמדהאוה שנא נשים ולעתים קרובות העיר הערות גסות כשנשים נכנסו לאולם. הטווס שמר על תכונה זו בכך שסירב לכל מגע עם הטווסות שחיו גם הן באשרם. יש לי סיפור אחד קטן משלי להוסיף כראיה. כשמדהאוה סוואמי ביקר בביתו, הוא תמיד היה יושב על ספסל בטון ליד הדלת.

בשנים הבאות ביקר אצלי מפעם לפעם גם הטווס הלבן. בכל פעם שבא, הוא היה יושב במקומו של מדהאווה סוואמי על הספסל.

אם יש לקח שאפשר ללמוד מן הסיפור הזה, אני חושב שאפשר למצוא אותו בתקרית קצרה שהייתי עד ראייה לה באשרם. בהגוואן ניסה, ללא הצלחה, להכריח את הטווס הלבן לשבת בקן שבנה במיוחד בשבילו באשרם.

כשהטווס סירב לשתף פעולה, אמר בהגוואן: "כמעט תמיד התעלמת מהמילים שלי." כשבעל חיים חדש הובא לאשרם, בהגוואן היה בדרך כלל מסרב לקבלו, אלא אם אחד התלמידים התנדב לטפל בו. תחילה סירב בהגוואן לקבל אפילו את לקשמי ואת הטווס הלבן. רק כשתלמידים הבטיחו לו שהם יטופלו היטב, הוא הסכים לאפשר להם להישאר באשרם. כמה בעלי חיים שלא מצאו חן בעיני איש, הוחזרו לתורמים. אני זוכר גור טיגריס שנכלל בקטגוריה זו. תלמיד מֶפֶן הודו הביא אותו לבהגוואן. אף שהגור היה קטן, הוא כבר היה תוקפני. הוא התרגז על כל מי שניסה להתקרב אליו מלבד בהגוואן. בהגוואן הושיב אותו על ברכו והצטלם איתו, אבל איש חוץ ממנו לא הצליח להשתלט עליו. אחרי שבוע, כשהתברר שהטיגריס אינו עומד להירגע, אמר בהגוואן לבעליו לקחת אותו משם.

בנוסף לחיות המחמד והפרות באשרם, היו בו גם חיות בר שבאו לדרשן של בהגוואן. הסיפורים על החמורים ידועים היטב, אבל יש תקרית אחת הנוגעת לשני דרורים שלדעתי איש עדיין לא כתב עליה.

יום אחד הגיעו שני דרורים והתיישבו על הדלתות הכפולות שהיו אז בצד הדרומי של האולם. כל דרוו יושב על דלת משלו והסתכל בתשומת לב על בהגוואן יום שלם. אף אחד מהם לא גילה סימן כלשהו של פחד כשתלמידים ואורחים נכנסו ויצאו. בדרך כלל היו דלתות האולם סגורות כל הלילה, אבל כשהדרורים סירבו לעזוב, גם אחרי רדת הלילה, הורה בהגוואן לעוזריו להשאיר את הדלתות פתוחות. הם נשארו שם כל הלילה והסתלקו למחרת מוקדם בבוקר. אחרי שהתעופפו משם, אמר לנו בהגוואן ששני סידהא פרושה (יצורים מושלמים) באו אלינו בצורת הדרורים כדי להיות נוכחים בדרשן שלו.

קיימת מסורת בטירואנאמאלאי שישנם כמה יצורים מושלמים, הקרויים סידהא, שחיים על ארונצילה בגופים בלתי נראים. יש כמה מקרים אחרים שסופר עליהם שבהגוואן אמר שאחד או יותר מאותם יצורים קיבל צורת בעל חיים ובא לבקר אצלו כדי לקבל את הדרשן שלו.

היו במקום עוד דרורים, פחות מיוחסים. דרורה אחת ניסתה שוב ושוב לבנות קן מעל הספה של בהגוואן. היא לא הצליחה להתקדם הרבה, מכיוון שמדהאווה סוואמי הרס שוב ושוב את הקן במקל ארוך. אחרי כמה ניסיונות כושלים, עפה הדרורה אל דלתות הכניסה, הסתכלה על בהגוואן וצייצה אליו כמה פעמים. לאנשים באולם זה נשמע כמו רעש רגיל שמשמיעה ציפור, אבל בהגוואן הבין שהדרורה מתלוננת.

הוא פנה אל מדהאווה סוואמי ושאל: "מי הרס את הקן שלה? היא מתלוננת באוזניי על

זה."

"אני", אמר מדהאווה סוואמי. "אם היא תבנה את הקן שלה על אחת הקורות האחרות, לא תהיה שום בעיה, אבל אם היא תבנה אותו ממש מעל הספה, זו תהיה בעיה. עשב ייפול כל הזמן על ראשו של בהגוואן."

בהגוואן הסכים והורה לחבר שני לוחות עץ לקורות בפינה אחרת של האולם. הדרורה השתכנעה איכשהו לבנות מחדש את קנה על הלוחות החדשים. בהעדר הפרעות אחרות, הטילה הדרורה כמה ביצים וגידלה שם משפחה. לסיום הסיפור עלי להזכיר כי אחד הגוזלים נפל פעם מן הקן. בהגוואן נתן לו חלב ואחר כך ביקש מאחד התלמידים להחזירו למקומו. הדרורה נשארה שם כמה חודשים. אחרי שכל גוזליה למדו לעוף, יצאה גם היא ומעולם לא חזרה.

בהגוואן היה תמיד מודאג כשאחד מבעלי החיים בסביבתו נפצע או לא חלה. פעם טיילתי עם בהגוואן על הגבעה בשעת בוקר מוקדמת כשיונה נפלה לפנינו. היא הותקפה על ידי ציפור גדולה ממנה, וראשה נפצע קשה. בהגוואן ביקש ממני להרים אותה ולהביאה חזרה לאשרם. כשחזרנו לאולם, בהגוואן הניח את היונה בחיקו ועיסה את הפצע בשמן קיק. מפעם לפעם הוא גם נשף על הפצע. היונה לא התנגדה אם מפני שהייתה המומה ואם מפני שאיבדה את הכרתה. אחרי טיפולו של בהגוואן החלימה היונה במהירות וכמעט באורח פלא. למחרת החזרנו אותה לגבעה ושחררנו אותה. היא עפה לדרכה ולא נראו שום סימנים לפציעה החמורה שממנה סבלה יום קודם.

בהגוואן האכיל לעתים קרובות את בעלי החיים באשרם כשעה לפני ארוחת הצהרים, בשעה שרוב התלמידים ישנו. הסנאים הואכלו באולם עצמו, מכיוון שרובם חיו שם, אבל שאר בעלי החיים הואכלו בדרך כלל בחוץ. החמורים, שהיו די תוקפניים, קיבלו תמיד את מזונם בחוץ. בהגוואן לא רצה שיתרגלו להיכנס לאולם לאכול, כי ידע כי נוכחותם מטרידה רבים מן התלמידים.

בהגוואן נהג להאכיל את הסנאים באולם בערך בשעה אחת בצהרים מדי יום. 10-15 הסנאים שחיו באולם ובסביבותיו, היו באים לקראתו בשעה הזאת ומחכים שבהגוואן יאכיל אותם. הם גם היו מופיעים בזמנים אחרים ביום, בפרט אם שמעו את בהגוואן פותח את פחית האגוזים שהחזיק סמוך לספה שלו. הסנאים מעולם לא פחדו ולא חששו כשהיו עם בהגוואן. אף שהיו חיות בר, הם היו מטפסים בשמחה על רגליו, על זרועותיו ועל ראשו בשעה שחיכו לקבל את מזונם. בגלל חוסר הפחד הזה קרה פעם שסנאי אחד, שנדחק לתוך אחד מכריו של בהגוואן, נחנק או נמעך למוות כשבהגוואן נשען אחורה. למרבה המזל, תאונות כאלה היו נדירות מאוד.

חיבתו של בהגוואן לבעלי חיים לא כללה את ממלכת החרקים, כי הוא נראה די שמח להרשות שחרקים יושמדו אם הם גורמים נזק.

בוקר אחד, למשל, זמן קצר לפני ארוחת הצהרים, ראה בהגוואן נחיל גדול של נמלים שחורות נכנס לאולם מתוך חור הניקוז.

רצפות האבן או הבטון של ההודים נשטפות בדרך כלל במים. בחדרים כאלה יש תמיד חור ניקוז, בקוטר 2-3 סנטימטרים, במקום החיבור של אחד הקירות עם הרצפה. ברצפות רבות יש שיפוע קל כדי שהמים יתנקזו באופן טבעי דרך החור הזה.

בהגוואן פנה אלי ואמר: "תגלה מאין הנמלים האלה באות. אם יש שם קן, חסום את היציאה, כדי שהן לא תוכלנה להיכנס לאולם. אתה חייב להזדרז, כי כל התלמידים יחזרו בשלוש אחר הצהרים."

הרמתי את אבן הריצוף שחור הניקוז היה בה. כשהוצאתי את האבן מן הקיר (כמה סנטימטרים ממנה היו שקועים שם) ראיתי מושבה גדולה של נמלים שחורות חיה בחור מאחוריה.

הנמלים הגיבו על הגילוי הזה בכך שזרמו בהמוניהן לאולם. חלק מהן אפילו החלו להתקדם לכיוון הספה של בהגוואן. היו נמלים רבות כל כך על הרצפה סביב כפות רגליי, שלא יכולתי לצעוד אף צעד בלי להרוג כמה מהן. בהגוואן ראה שאני לא זו מחשש שאהרוג נמלים.

"למה אתה עומד שם ומסתכל עליהן?" שאל בהגוואן. "אתה חייב לסתום את החור לפני שהתלמידים יחזרו. תגייד לי מה אתה צריך בשביל לסיים את המשימה. מה שצריך – בוץ, מים, לבנים – תגייד לי ואני אביא לך אותם."

כל כך חששתי להרוג חלק מן הנמלים, עד כי לא עניתי. בהגוואן חזר על הצעתו: "תגייד לי מה אתה רוצה ואני אלך ואביא לך את זה. להביא לך לבנים שבורות וקצת מלט?" הפעם הצלחתי להסביר מדוע איני זו ממקומי.

"יש כאן נמלים בכל מקום, בהגוואן. אני לא יכול לזוז או לעשות איזושהי עבודה בלי להרוג חלק מהן."

בהגוואן ביטל את התירוץ שלי. "מה זה חטא?" הוא שאל? "אתה הוא זה שעושה את זה? אתה הרי עושה דבר לטובת כולם. אם תוותר על הרעיון של 'אני עושה את זה', לא תהיה לך שום בעיה. זה לא דבר שהחלטת לעשות בעצמך. אתה רק מבצע מה שביקשתי ממך לעשות."

בהגוואן הרגיש שאני עדיין מהסס לדרוך על הנמלים וניסה גישה אחרת. "בי'בהגוואד גיטה' ביקש קרישנה מארגיונה להרוג את אויביו. כשארגיונה היסס, הסביר קרישנה שהוא כבר החליט שאנשים אלה אמורים למות. ארגיונה עמד רק להיות המכשיר שיבצע את רצון האל. באותו אופן, מכיוון שאני אומר לך לבצע את המשימה הזאת, לא יחולו עליך שום פאפאם (התוצאות הקארמיות של ביצוע מעשים בלתי מוסריים)."

אחרי שבהגוואן הבטיח לי זאת, מילאתי את החור בלבנים ובמלט. נמלים רבים מתו תוך כדי עבודה.

בהמשך התברר לי כי בדרך כלל לא עודד בהגוואן את תלמידיו להרוג חרקים, אלא אם כן הם גרמו, או עמדו לגרום, חבלה או סבל לאנשים או לבעלי חיים. עם זאת, אם כבר יצרו בעיה, הוא לא היסס להרוג אותם. פעם ראיתי את בהגוואן מסיר אוני (חרקים מוצצי דם) מעל אחד מכלבי האשרם וזורק אותם לתוך הפחם הבוער בקומוטי שלו.

תלמיד שעקב אחריו שאל: "זה לא חטא להרוג ככה חרקים?" רמאסוואמי פילאי, ששילק גם הוא חרקים מגופם של כלבים והרג אותם באותו אופן, הצדיק את המעשה וסיפר את הסיפור על רמקרישנה פאראמהאמסה.

"נראה", הוא אמר, "שאחד מתלמידיו של ראמאקרישנה פאראמהאמסה תהה אם זה חטא להרוג פשפשים. הוא הלך לשאול את שרי ראמאקרישנה על כך. כשהגיע לשם, הוא מצא את שרי רמקרישנה הורג את הפשפשים במיטתו. שאלתו של התלמיד נענתה בהדגמה ישירה." בהגוואן לא ענה על השאלה בעצמו, אבל כשסיים רמאסוואמי פילאי את סיפורו, הוא הנהן בראשו ואמר "כן."

במקרה אחר, כשאחד האורחים טען כי אסור להרוג שום חרק חי, השיב בהגוואן: "אם אתה מבשל, וחותך ירקות, אינך יכול להימנע מלהרוג כמה חרקים. אם אתה חושב כי הריגת תולעים היא חטא, אינך יכול לאכול ירקות."

אם ראה בהגוואן אנשים הורגים חרקים תמימים בכוונה, הוא היה בדרך כלל מגלה סימנים של חוסר הסכמה. יום אחד, למשל, נכנס לאולם נער ברהמיני קטן והחל לתפוס ולהרוג זבובים לשם שעשוע. הוא מחא כפיים ומחץ זבובים בין כפותיו.

בהגוואן אמר לו: "אל תהרוג כך את הזבובים. זה חטא."
הנער השיב, ללא מבוכה, במה שנראה כנימוק סותר: "אתה הרגת טיגריס באורך מטר
שמונים, ואתה יושב על העור שלו. זה לא חטא?"
בהגוואן צחק והניח לעניין.

אנשים אחרים שאלו את בהגוואן מפעם לפעם מדוע בחר לשבת על עור של טיגריס. רובם חשבו שהוא מוחל על הריגת
טיגריסים בכך שהוא יושב על עורם. בהגוואן היה עונה בדרך כלל שהעורות הגיעו לאשרם כמתנות שלא נתבקשו, וכי הוא לא ביקש
אף פעם שיהרגו טיגריס למענו.
בהגוואן התנגד נמרצות להרג של בעלי חיים בכל צורה. הוא נתן הוראות לא להרוג באשרם אפילו נחשים ועקרבים.
הכלל הנהוג היה שחרקים אפשר להרוג אם הם גורמים כאב או נזק פוטנציאלי, וכל בעלי החיים האחרים, ובכללם המסוכנים
והארסיים, מקודשים.

היתושים היוו בעיה מתמדת לרוב התלמידים. בהגוואן מעולם לא מתח ביקורת על
תלמידים שהרגו יתושים שעקצו אותם. בשנות הארבעים הוא אפילו הרשה לרסס את הרפת
בקוטלי חרקים, כדי שהעקיצות לא יטרידו את הפרות. עם זאת, אם שאלו אותו על ההיבט
המוסרי של הריגת יתושים, הוא היה עונה בדרך כלל שאל לו לאדם להזדהות עם הגוף שנעקץ.
תלמיד אחד ששאל אותו על כך קיבל את התשובה באה: "אילו היית מגיש את תלונתך
נגד היתושים לבית דין, היתושים היו זוכים. הדהארמה (הכללים שעלי פיהם הם חיים) שלהם
היא לנשוך ולעקוץ. הם מלמדים אותך שאתה אינך הגוף. אתה מתנגד לעקיצות שלהם רק מכיוון
שאתה מזדהה עם הגוף."

החיים באשרם

נזיפות בעוזרים ובעובדים

עוזריו של בהגוואן נבחרו וגויסו תמיד על ידי צ'ינסוואמי. למיטב ידיעתי בהגוואן מעולם לא ביקש מאף אחד להיות עוזרו, ואפילו לא ניסה להיפטר מאחד העוזרים שניתנו לו. מפעם לפעם התנדבו אנשים לתפקיד, אבל שירותיהם מעולם לא התקבלו. על פי מסורת האשרם, עוזריו של בהגוואן היו תמיד גברים צעירים ורווקים.

פעם אחת, כשאישה – אחות במקצועה מצפון הודו – התנדבה להיות עוזרת, השיב בהגוואן: "שאלו את האנשים באולם."

קרישנסוואמי, ראש העוזרים, וכמה משאר האנשים באולם התנגדו.

"לא! לא! לא ייתכן שנשים ישרתו את בהגוואן, זה לא ראוי."

בהגוואן פנה אל האישה ואמר: "כל האנשים האלה חושבים כך. מה אני יכול לעשות?" בהגוואן היה מעביד קשוח, שדרש שהעבודות באשרם תבוצענה בדייקנות ובאיכות מעולה בכל עת. עקב זאת, העוזרים שעבדו תחת פיקודו המתמיד מצאו את עצמם לעתים קרובות חשופים להערותיו הביקורתיות. בהגוואן לעתים נדירות כעס על מישהו, אבל כשכעס, זה קרה בדרך כלל בגלל התרשלות של אחד מעוזריו.

פעם אחת, בימיו הראשונים של קרישנסוואמי באשרם, כעס עליו בהגוואן מאוד, לאחר שסירב להבריא את הקופים מן האולם. הקופים המקומיים, שידעו כי אנשים רבים באים לאולם ומביאים מנחות של פירות, נהגו לשבת בקרבת מקום ולנסות לגנוב את הפירות מן האורחים שלא חשדו בשום דבר. בהגוואן שידל את התלמידים לא להאכיל את הקופים בקרבת האולם, כי לא רצה שהם יתרגלו לחכות שם למזון. אף שלפעמים צחק בהגוואן כשקופים הצליחו לגנוב בננה או מנגו, הוא גם כעס על עוזריו כשהקופים הצליחו בפשיטות שלהם באולם. לעתים קרובות נזף בהגוואן בקרישנסוואמי על שלא הבריא את הקופים והרשה להם להיכנס לאולם.

בסופו של דבר אמר לו בהגוואן: "אתה כנראה לא מוכן להקשיב למה שאני אומר. אתה

תמלא את תפקידך כמו שצריך רק אם צ'ינסוואמי יבוא ויצעק עליך."

בהגוואן דיווח על המקרה לצ'ינסוואמי, שמיד הטיף לקרישנסוואמי בתקיפות על הצורך למלא את חובותיו כראוי. אחרי זה נהיה קרישנסוואמי רודף קופים נלהב. הוא החזיק באולם רוגטקה ורדף אחרי הקופים בגלל כל התגרות קלה שלהם.

היה עוזר אחר בשם ראנגאסוואמי, שגם הוא עבר תקופה של חוסר ציות. אחרי פרק זמן מסוים של שירות באולם הוא הפסיק לשים לב לחובותיו והחל למדוט במקום זה. הוא אפילו לא שם לב לקופים. כשאורחים הניחו את מנחות הפירות שלהם ליד בהגוואן, יכלו הקופים לגנוב אותם בלי חשש שמישהו יפריע להם, כי ראנגאסוואמי, האיש שהיה אמור לשמור על הפירות, ישב על הרצפה בעיניים עצומות.

בהגוואן סבל את ההתנהגות הזאת יומיים, אבל בסופו של דבר נזף בו ואמר: "אם אתה רוצה למדוט כך, לך למקום אחר. אם אתה רוצה לחיות כאן, עליך לשרת כמו כולם. המדיטציה כלולה בשירות שאתה מעניק לגורו."

ראנגאסוואמי הבין את טעותו וחזר למלא את תפקידיו.

במקרה אחר כעס עליו בהגוואן מאוד מכיוון ששיקר. כשראנגאסוואמי כיוון את הרדיו באולם, הוא סובב את אחד הכפתורים באופן כזה, שהרדיו הפסיק לפעול. במקום להודות באוזני בהגוואן שהוא שבר אותו, הוא אמר לו: "מישהו כנראה שבר את הרדיו."

בהמשך אותו יום, הודה ראנגאסוואמי באוזניי שהוא קלקל את הרדיו ושיקר לבהגוואן בקשר לזה. חשבתי שיש לומר לבהגוואן את האמת ולכן הלכתי אליו וסיפרתי לו את מה שאמר לי ראנגאסוואמי.

בהגוואן הגיב בכעס ואמר: "הוא משקר גם לי! עדיף שאפילו לא אסתכל עליו!" בהגוואן קיים את איומו והתעלם מראנגאסוואמי המסכן כל אותו יום.

בהגוואן לפעמים גם התרגז כשעוזריו היו בלתי זהירים בעליל. ואיקונטה ואס, אחד העוזרים האחרונים, עורר את חמתו של בהגוואן כשבטעות שרף את רגלו. השעה הייתה בערך תשע בערב, כשואיקונטה ואס היה קצת ישנוני אחרי שאכל יותר מדי בארוחת הערב. בגלל חוסר תשומת הלב שלו הוא שם בקבוק מים חמים על רגליו של בהגוואן בלי לבדוק את הטמפרטורה. המים בבקבוק היו הרבה יותר מדי חמים. בהגוואן התכווץ מכאב, כעס עליו, והורה לו לצאת מן האולם. ואיקונטה ואס כל כך נחרד מטעותו, שהוא עזב מיד את האשרם וחזר אל כפרו שליד פונדיצ'רי.

תובענותו של בהגוואן והתעקשותו על ציות מוחלט, באו לידי ביטוי רק כלפי אלה שעבדו באשרם במשרה מלאה. כשאורחים טעו, הוא כמעט אף פעם לא נזף בהם. היה פעם רופא ממדראס בשם סטיניבאסה ראו, שקיבל רשות לעסות את רגליו של בהגוואן. בדרך כלל, רק העוזרים הורשו לעשות זאת, אבל במקרים מיוחדים, כמה מן התלמידים המבוגרים הורשו גם הם לעסותו.

בהגוואן אמר לרופא הזה: "שפסף מהברכיים למטה עד הקרסוליים, ולא להפך," אבל הרופא התעלם מהוראותיו.

הרופא, שחשב כי הידע הרפואי שלו עולה על זה של בהגוואן, התעקש לעסות בכיוון הנגדי. בהגוואן לא התלונן, אבל אחרי כמה דקות אמר לרופא: "מספיק!" אחרי שהרופא יצא מן האולם, אמר בהגוואן: "בגלל שהוא רופא, הוא לא רוצה לשמוע לעצתי. הדברים שאמר ושיטת העיסוי שלו לא היו נכונים."

בהגוואן הרשה לאיש הזה להמשיך בעיסוי, מכיוון שהיה אורת. אילו אחד העוזרים ניסה להתנהג כך, באופן מנוגד כל כך לרצונותיו, הוא היה מקבל נזיפה מיידית מבהגוואן. בהגוואן גם התרגז מפעם לפעם על אחד מעובדי האשרם אם בכוונה לא ציית לו. היה עובד משרד אחד בשם מאוני סריניוואסה ראו, שגרם לאי שביעות רצונו של בהגוואן כשניסה לעקוף את הוראותיו. אחד מתפקידיו של סריניוואסה ראו היה לכתוב תשובות לשאלות הרוחניות שהגיעו לאשרם בדואר. את הטיוטות האלה היו מראים לבהגוואן, שהיה בודק אותן ומכניס את התיקונים הדרושים. במקרה אחד סירב מאוני סריניוואסה ראו לקבל את תיקוניו של בהגוואן. הוא שינה את תיקוניו של בהגוואן ושלח את המכתב חזרה לאולם. בהגוואן עבר על המכתב פעם שנייה ומחק את כל התיקונים שנוספו בידי מאוני סריניוואסה ראו. כשהמכתב חזר למשרד, שוב שינה סריניוואסה ראו כמה מתיקוניו של בהגוואן. הוא הביא את הטיוטה החדשה לאולם וניסה לשכנע את בהגוואן לקרוא אותה, אבל בהגוואן סירב אפילו להביט על המכתב.

במקום זה הוא השליך את המכתב אל מאוני סריניוואסה ראו ואמר בכעס רב: "אתה עושה מה שאתה רוצה!"

לפעמים הראה בהגוואן את אי-שביעות רצונו בדרכים מעודנות יותר. ערב אחד, אחרי הארוחה, התגלע ריב גדול בחדר האוכל, שבסופו הכה סוברמניאם סוואמי את קרישנסוואמי בפניו. קרישנסוואמי מיד הלך להתלונן עליו לפני בהגוואן, אבל בהגוואן לא גילה שום עניין בדבר. מישהו שילם תמורת בהיקשה גדולה למחרת, שפירושה הרבה עבודה לכולם במטבח. באופן רגיל בהגוואן היה נכנס למטבח בשעה שלוש לפנות בוקר כדי לעזור לסוברמניאם לקצוץ את הירקות, אבל באותו בוקר הוא נשאר באולם וסוברמניאם נאלץ לעשות את כל העבודה בעצמו. בשעתיים הראשונות תהה סוברמניאם מדוע מאחר בהגוואן, אבל בסופו של דבר הוא הבין שהוא נענש אל כך שתקף את קרישנסוואמי. בהגוואן אישר זאת בכך שסירב לדבר איתו, או אפילו להסתכל עליו, כל אותו יום.

רַמְקְרִישְנָה סוּוּאָמִי

רמקרישנה סוואמי, אחד מעובדי האשרם, עשה את הקניות לאשרם בעיר. מסעותיו העירה היו כל כך מרובים, שהוא הצליח לפתח רומן עם אישה שגרה באחד מרחובות הבנאים. גם האישה עבדה באשרם, כך שהוא ראה אותה גם במשך היום. מכיוון שלא הייתה אפשרות לשמור על דבר כזה בסוד, גילתה משפחתה תוך זמן קצר מה קרה. הם אמרו לרמקרישנה סוואמי שהם יכו אותו אם לא ישלם להם אלף רופי. האיום מעולם לא בוצע, אבל שמו של רמקרישנה סוואמי הוכפש כל כך, שהוא עזב את העיר ועבר לגור ברומבקונם. אחרי כמה חודשים, כשחשב שכעס המשפחה פג, הוא חזר בחשאי לטירוואנאמאלאי. מכיוון שפחד עדיין ממשפחת האישה, כשהגיע אל קצה העיר, הוא בחר ללכת נגד כיוון השעון סביב המסלול של גירי פרדקשינה, כדי לא לעבור דרך העיר. הוא היה עדיין נבוך מכדי ללכת ישירות לאשרם. במקום זה, הוא שהה בבקתתו של קונגיו סוואמי בפלקוטו.

עולי רגל המבצעים גירי פרדקשינה הולכים תמיד בכיוון השעון סביב הגבעה. חלק מן המסלול בן שלושה-עשר הקילומטרים עובר דרך העיר טירוואנאמאלאי. כשבחר במסלול בן תשעת הקילומטרים בניגוד לכיוון השעון סביב הגבעה, נמנע רמקרישנה סוואמי מן הקטע בן ארבעת הקילומטרים העובר דרך העיר.

הוא נשאר שם כמה ימים, וניסה ללא הצלחה לאזור די עוז לפגוש את בהגוואן. בסופו של דבר בהגוואן עצמו בא אל הבקתה וביקש מרמקרישנה סוואמי לבוא איתו לאשרם. שם, להפתעת הכול, במקום למתוח עליו ביקורת, הוא ביקש ממנו לעבוד באולם זמן מה כאחד מעוזריו. כמה מן התלמידים שחשבו כי רמקרישנה סוואמי הוציא שם רע לאשרם לא השלימו עם המינוי. אף שהיו מנומסים מכדי להביע את רגשותיהם, הבין בהגוואן שהם אינם מסכימים. כדי לרכך אותם הוא הסביר את התנהגותו.

"לפני כן, כשהוא עבד כאן, הוא בזבוז חלק גדול מזמנו מחוץ לאשרם בענייני האשרם. הוא אף פעם לא בא לפריאנה, וגם לא הקשיב אף פעם לשיעורים באולם. הכרתו היתה מופנה תמיד החוצה, כי הוא לא עשה מדיטציה. אם נשאיר אותו באולם לזמן מה, הכרתו תישתפר."

בהגוואן השתתק ואחר כך המשיך: "המקרה שלו התגלה ברבים, אבל מה שאחרים עשו, ועדיין עושים, לא התפרסם כך."

ביקורו של גנדי

בשנות השלושים בא מהאטמה גנדי לטירוואנאמאלאי לשאת נאום פוליטי. מכיוון שהמארגנים בחרו לצורך זה שטח פתוח במרחק כ-400 מטרים מן האשרם, קיוו רבים באשרם שהמהטמה יבוא גם לביקור אצל בהגוואן. כשהגיע יום הנאום חיכיתי, יחד עם תלמידים רבים אחרים, בשער האשרם, בתקווה לראות בחטף את גנדי כשיעבור שם. כשהוא חלף לבסוף על פנינו, היה קל מאוד לזהותו, מכיוון שהוא נסע במכונית פתוחה. רג'אגופלצ'רי, חבר קונגרס חשוב שארגן את מסע הנאומים בדרום הודו, ישב לצדו של גנדי במכונית. כשהמכונית נעה לאטה רצתי לצדה והצדעתי לגנדי בכך שהצמדתי את שתי ידי מעל ראשי. להפתעתי ולשמחתי החזיר לי גנדי ברכה כשעשה את אותה תנועה. המכונית נעצרה לכמה רגעים ליד שער האשרם, אבל החלה שוב לנסוע כשהורה רג'אגופלצ'רי לנהג בתנועת יד להמשיך לנסוע ולא להיכנס לאשרם.

רג'אגופלצ'רי מונה אחר כך לשר ראשי במחוז ממדראס, שכלל את רוב דרום הודו. אחרי שהודו קיבלה עצמאות הוא היה ההודי הראשון שקיבל תפקיד של מושל כללי.

אחד מדיירי האשרם, ט"ק סונדארסה אייר, הלך לפגישה ונתן לגנדי שני ספרים: "אקשרמנמלאי", ו"רמאנה סנידהי מוראי". כשהוא נתן את הספרים הוא ציטט פסוק מתוך אקשרמאנמלאי: "הו ארונצ'לה! אבן חן של מודעות, זוהר בכל יצור נברא, נמוך או גבוה, ומסלק את הרשעות מלבי." גנדי מכר את הספרים במכירה פומבית ותרם את התמורה לקרן צדקה.

"אקשרמנמלאי" היא פואמה ארוכה שכתב בהגוואן כשיר הלל לארונצ'לה. "ראמאנה סאנידהי מוראי", שנכתב על ידי מורוגנר, הוא אוסף של פואמות המהללות את בהגוואן.

אחרי שהסתיימה הפגישה, הלכתי לאולם וסיפרתי לבהגוואן איך גנדי בירך אותי בדרך. הזכרתי גם שרג'אגופלצ'רי הורה לנהג לנסוע ישר לפגישה, וכך מנע מגנדי את ההזדמנות לבקר ביקור קצר באשרם. בהגוואן ענה לי בהערה מעניינת מאוד.

"גנדי היה רוצה לבוא הנה, אבל רג'אגופלצ'רי חשש מפני התוצאות. הוא יודע שגנדי הוא בעל נשמה מתקדמת, הוא חושש שהוא ייכנס כאן לסמדהי וישכח בכלל את הפוליטיקה. לכן הוא הורה לנהג להמשיך לנסוע."

כעבור כמה ימים, כשגנדי היה במדראס, הלך קרישנ'סוואמי לפגוש אותו וזכה לראיין אותו. כשהציג את עצמו לפני גנדי כמי שגר בסרי ראמאנאשראמאם, אמר גנדי: "הייתי שמח לבוא ולפגוש את בהגוואן, אבל איני יודע מתי הזמן הזה יגיע."

פסוקים אקראיים

פעם שאלתי את בהגוואן: מהם הפסוקים החשובים ביותר ב"קאיוואליה נוואניטאם"? נתתי את הספר שלי לבהגוואן שמיד בחר בפסוקים שנים-עשר ושלושה-עשר מן הפרק הראשון: הבט וראה בני! מי ששכח את טבעו האמיתי נולד ומת, מסתובב שוב ושוב בגלגל הזמן האינסופי, כמו נוצה שעפה ברוח, עד שהוא מבין את טבעו האמיתי של ה"עצמי". אם הוא מצליח לראות את ה"עצמי" האינדיווידואלי ואת תת-השכבה שלו, ה"עצמי", הוא נהיה תת-השכבה, כלומר ברהמן, וחומק מהיוולדות מחדש. כשתכיר את עצמך, שום נזק לא ייגרם לך. כפי ששאלת, אמרתי לך זאת. אחרי שקרא אותם אמר בהגוואן: כל שאר הפסוקים ב"קאיוואליה הם רק הרחבה ופרשנות של שני הפסוקים האלה."

בתרגום האנגלי של היצירה הזאת, שהוציא לאור שרי ראמאנאשראמאם, שונה מספרם של הפסוקים. הפסוקים האלה מפרק א' קיבלו בתרגום את המספרים תשעה-עשר ועשרים. בהגוואן השמיע כנראה הערות דומות באוזני אחרים. מונאגאלה ונקאטאראמיה, העורך והמתרגם של המהדורה של ראמאנאשראמאם, הוסיף הערה תחת הפסוקים האלה ובה נאמר: "המשנה שלמה בנקודה זו."

במקרה אחר, כשביקשתי מבהגוואן לבחור בשבילי חומר קריאה, הוא נתן לי רשימה קצרה של שישה ספרים:

Kaivalya Navanitam, Ribhu Gita, Ashtavakra Gita, Ellam Ondre,
Swarupa Saram, Yoga Vasishta.

הוא הדגיש במיוחד את "אלאם אונדרה" ואמר לי: "אם אתה מעוניין בטקסט שיש בו מוקשה (הארה), קרא ותרגל את ההוראות ב'אלאם אונדרה'."

ה"ריבהו גיטה" הוא טקסט בסנסקריט, שנמצא בתוך יצירה בשם "שיוה ראהאסיה". הספר שנקרא ונלמד בסרי ראמאנאשראמאם הוא תרגום טמילי שלו. "אשטוואקרה גיטה" הוא טקסט ודנטי, המיוחס לחכם אשטוואקרה, שנערך בערך בזמן של האופנישדות המאוחרות. "סווארופה סאראם" מכיל את משנתו של סווארופאנדה, גורו טמילי בן המאה ה-17. "אלאם אונדרה" הוא טקסט טמילי אלמוני מהמאה ה-19 על אדוואיטה, דומה בסגנונו ל"ריבהו גיטה". "קאיוואליה נוואניטאם" הוא יצירה טמילית על אדוואיטה, ו"יוגה ואסישטה" הוא יצירה בסנסקריט שבה החכם ואסישטה מלמד את הטכניקות האדוואיטיות שלו לאל ראמה.

בפברואר 1938 שכנעתי את בהגוואן לכתוב פסוק טמילי קצר על אדוואיטה. בקשתי נבעה מתוך דברים שנשא בהגוואן באולם.

"אדוואיטה (תובנה לכך שהכל אחד) לא אמורה להיות מתורגלת בפעילויות רגילות. מספיק שההכרה אינה מכירה בהבדלים בין העצמים אותם היא תופסת. אם האדם אינו תופס את הכל כאחד, אל לו להעמיד פנים שהכל אחד בעיניו כלפי חוץ."
"אנשים מן המערב עושים כל מיני דברים חברתיים אשר מהם נבעו רק מלחמות. מכל הפעילויות האלה, מי השיג אושר כלשהו?
"העולם הוא תיאטרון ענקי. כל אדם חייב למלא את התפקיד שנועד לו. היקום מטבעו מובדל, אבל בתוך כל אדם לא אמורה להיות תחושת בידול."

כל כך התרגשתי מן הנאום הקצר הזה, שביקשתי מבהגוואן לסכם את הרעיונות האלה בפסוק טמילי. בהגוואן הסכים, לקח פסוק בסנסקריט מתוך טְוּוּפְדָּסָה (פסוק 87) שמבטא רעיון דומה, ותרגם אותה לוונבה טמילית.

טוּוּוּפְדָּסָה היא יצירה פילוסופית המיוחסת לאדי-שנקרצ'ריה. נְנָה היא צורה לשל פסוק טמילי המכיל שלוש שורות של ארבע רגליים ושורה אחת של שלוש רגליים.

כשהיה שבע רצון מן התרגום, הצלחתי לשכנעו לכתוב אותו גם ביומן שלי, שהיה עדין בכתב יד. הפסוק המובא להלן התפרסם בסופו של דבר כפסוק 39 ב"אולאדו נארפאדו אנובאנדהאם".

הו בן, התנסה תמיד בחוסר-שניות (אדוואיטה) בלב, אבל אל תפעיל אף פעם את חוסר השניות. את חוסר השניות נכון (להביע) בשלושת העולמות (של בראהמה, וישנו ושיווה, אבל) דע שלא נכון (להביע) חוסר-שניות עם הגורו. פסוק 29 באותה יצירה נכתב גם הוא לבקשתי. יום אחד שאלתי את בהגוואן: "אם אדם משיג ניאנה, איך ידע שהגיע למטרה הרוחנית? בהגוואן חיבר את הפסוק הבא כתשובה: דע כי כוח האינטלקט והברק יגברו אוטומטית אצל אלה שמכירים את האמת, כשם שהעצמים על האדמה הזאת זוהרים בכל התכונות כמו היופי כשמגיע האביב.

זה אינו חיבור מקורי. זה תרגום טמילי של פסוק (ספר 5, 76,20) מתוך יוגה ואסישטה.

כעבור כמה שנים הייתי בדרכי לפגוש את בהגוואן כשמאוני סריניוואסה ראו קרא לי ואמר: "כמה עותקים של בהגוואד גיטה סאראם הגיעו מהדפוס." צ'ינסוואמי נתן לי עותק חנים שאותו לקחתי לאולם והראיתי לבהגוואן. כשבהגוואן עבר על הספרון הוא שם לב שהפסוק האחרון הושמט בטעות. הוא כתב את הפסוק במקום הנכון, לפני שהחזיר לי את החוברת. כשישבתי באולם וקראתי את הפסוקים, ראתה אישה בשם נְנָמָה, אחותה של אציאמאל, שבהגוואן כתב את הפסוק החסר בעותק שלי. היא לקחה לעצמה עותק של הספר, הלכה אל בהגוואן וביקשה שיכתוב גם בספרה את הפסוק החסר. בהגוואן עטה על פניו הבעה חמורה והעמיד פנים שהוא כועס עלי. "ישבתי לי בשקט כמו שיוה", הוא אמר. "למה נתת לי את הספר הזה והכרחת אותי לכתוב בו? זו אשמתך. אם אכתוב לאישה הזאת, כל שאר הנשים באולם יכריחו אותי לכתוב גם להן. כל זה קרה בגלל שאתה הכרחת אותי לכתוב את הפסוק הזה." גרסתו של בהגוואן על כך שהכרחתי אותו לכתוב בספר שלי הייתה שונה מן העובדות. ידעתי שהוא רק מפגין כעס כדי למנוע את הצורך לכתוב פסוקים בכל מאות הספרים הפגומים. התפרצותו השיגה את האפקט הרצוי כי שאר התלמידים שהיו באולם לא העזו לגשת אליו עם העותקים שלהם.

ארונצ'לה

בהגוואן נקרא לפעמים ארונצ'לה "ההר הרפואי". הוא נהג לומר, "לכל תחלואי הגוף וההכרה גירי פרדקשינה היא תרופה טובה". כדי לשכנע אנשים לנסות את התרופה הזאת, הוא רשם לעתים קרובות פרדקשינה יומיומית לסדו שבילו את רוב זמנם בישיבה ובמדיטציה. הוא אמר להם "פרדקשינה אחת ליום היא דרך טובה לשמור על ההכרה בסאטווה גונה (מצב של שקט הרמוני)". בהגוואן הרחיב פעם את הדיבור על גדולתו של ארונצ'לה והשווה אותו להר המפורסם ברמאיאנה.

"כשראמה, לקשמאנה והצבא שלהם נכנסו ללאנקה", הוא אמר, "אינידראגיט, בנו של ראוואנה, שיגר חץ חזק מאוד נגדם. בגלל החץ איבדו אפילו ראמה ולקשמאנה את הכרתם. כל איש בצבא מלבד הנומאן נהיה חסר הכרה. הנומאן חזר להודו ושב עם הר שלם שהכיל את עשב המרפא סנגיוויני. כשהאוויר שנגע בעשב הזה הגיע אל ראמה, לקשמאנה והצבא שלהם, התעוררו כולם והבריאו".

בהגוואן סיים את סיפורו ואמר: "ארונצ'לה חזק עוד יותר מההר ההוא". מפעם לפעם, כששאלו תלמידים את בהגוואן על גדולתה של הגבעה הוא היה יושב בשקט. הפגנות אלה של מאונה (שתיקה) היו תשובותיו לשאלות. במקרים אחרים, הוא הראה נכונות רבה יותר לדבר. בחודש מרץ 1938, בתשובה לשאלה של אורח, הוא סיכם בקצרה כמה מן הסיפורים המקודשים על ארונצ'לה.

"על גדולתה של הגבעה הזאת דיברו אנשים שונים בדרכים רבות ושונות. בפוראנות (כתבי קודש העוסקים בעיקר במיתולוגיה) נאמר שתוכו של ארונצ'לה הוא בצורת מערה. נאמר גם שסידהים (יוגים מושלמים) וסגפנים חיים שם. גורו נאמאסיוואיה שר על גדולתה של הגבעה הזאת. באחד הפסוקים שלו הוא אומר שההר מזמין אליו את אלה שמתרגלים באינטנסיביות ניאנה-טאפאס. כשאמבאל, אשתו של שיוה, ביצעה טאפאס באנמלאי (אחד משמותיו הטמיליים של ארונצ'לה), בא הדמון בעל ראש התאן, מהישסורה, ודיבר אליה.

"למה שלא תתחנני איתי?" הוא שאל. "איזה אושר מצאת בעשיית הטאפאס?" כשסירבה לו אמבאל, הוא נהיה אליס. אמבאל מיד הפכה לדורגה, התגלמותה המפחידה, בכך שרצתה שהשינוי יתחולל. השינוי הזה הפחיד כל כך את מהישסורה שהוא החליט לחזור הביתה ולכנס את צבאו בלי לפתוח במלחמה. אמבאל, שידעה מהן תכניותיו, שלחה לו את ההיטופאדסה באמצעות סארוגה מוני."

היטופאדסה היא מסה קטנה המכילה עצה למהישסורה. משמעות המילה היא "עצה טובה".

היות שההיטופאדסה הזאת הייתה זמינה רק בסנסקריט, ביקשתי מבהגוואן לכתוב אותה בטמילית. בהגוואן ניאות ותרגם אותה באופן חלקי כלהלן:

המקום הקדוש הזה (ארונצ'לה) הוא מקום משכנם של אנשים צדיקים ומסורים. אנשים שפלים, המתכוונים לפגוע באחרים, לא יחיו כאן. הם ייפגעו במחלות רבות וכוחו של הרצון להרע יאבד להם בן רגע בלי להשאיר עקבות. לפיכך אל תיפלו לתוך האש העזה של כעס האל ארונצ'לה, שצורתו היא גבעה של אש. בהגוואן סיים את שיעורו ואמר לנו: "מי יכול באמת לדבר על גדולתו של ארונצ'לה?"

במשך השנים תרגם בהגוואן בסך הכול שבעה פסוקים מתוך "שרי ארונצ'לה מהטמיאם" (גדולתהשל ארונצ'לה), היצירה בסנסקריט שהיא המקור העיקרי בכתבי הקודש לסיפורים על ארונצ'לה. כל השבעה פורסמו יחד ב"חמישה מזמורים לארונצ'לה" עמ' 18-19.

כעבור כמה חודשים דיבר בהגוואן שוב על גדולתו של ארונצ'לה: "הגבעה הזאת לא נוצרה בזמן מסוים ולא תושמד במועד אחר. היא סוואיאמבו (ביטוי ספונטני) לינגאם. המילה לינגאם מתחלקת ל"לינג" שפירושו "איחוד" ו"גאם" שפירושו "שנוצר". יש הרבה משמעויות אחרות למילה, וביניהן אלוהים, אטמאן, צורה ושיוה."

סוואיאמבו לינגאם מופיע באופן ספונטני כמעשה של אלוהים. מעשים אלה אינם נוצרים או נבראים בידי אדם או בפעילות גיאולוגית טבעית.

"הגבעה הזאת אינה באמת על כדור הארץ. כל הגופים השמימיים קשורים אליה. שמו של הדבר שהוא המקור גם לעלייתה וגם לירידתה הוא לינגאם."

כשבהגוואן העלה זיכרונות באופן זה, הוא סיפר עוד כמה סיפורים פוראניים.

"הסיפורים בפוראנות מספרים שאלוהים אסף את האבק מעל רגלי תלמידיו בתוך קופסה. אחר כך, כשעטף את האבק הזה במשי, הוא עשה לו פוגיה. הוא עשה כך כדי להראות שהוא תלמידם של תלמידיו. הוא אומר: "אני מהלל את מי שמהלל אותי בעולם הזה."

לקשמאנה שרמה

בשלהי שנות העשרים שאל בהגוואן את לקשמאנה שרמה, אחד מתלמידיו המלומדים, אם הוא למד אולאדו נרפאדו. לקשמאנה שרמה השיב: "לא, בהגוואן, הטמילית קשה מדי בשבילי."

אולאדו נרפאדו היא פואמה ובה ארבעים ושניים פסוקים, שחברה בידי בהגוואן בטמילית, והיא מסבירה את טבעה של המציאות ואת האמצעים לגותו.

לקשמאנה שרמה היה אמנם טמילי, אבל הוא לא הכיר את כל הכללים הדקדוקיים של הטמילית הספרותית. לטמילית המדוברת ולטמילית הספרותית יש מבנים דקדוקיים שונים. ההבדלים כל כך בולטים, עד כי אפילו טמילים משכילים, שלא למדו את כללי הטמילית הקלאסית הכתובה, מתקשים בהבנת טקסטים ספרותיים.

מכיוון שבהגוואן חשב כי לקשמאנה שרמה חייב להכיר את היצירה הזאת, הוא הציע להסביר לו אותה, שורה אחר שורה. בשבועות הבאים, מדי יום, זכה לקשמאנה שרמה בזכות הנדירה לקבל שיעורים פרטיים מבהגוואן. הוא רשם הערות בשעה שבהגוואן הסביר את

משמעותו של כל פסוק, ואחר כך השתמש במידע שבהגוואן חלק איתו כדי לכתוב פרשנות טמילית על היצירה.

כדי לוודא שהבין נכון את המשמעות, תרגם לקשמאנה שרמה כל פסוק לסנסקריט. בהגוואן בדק את התרגומים האלה באופן יסודי ולעתים קרובות אילץ את לקשמאנה שרמה לכתוב אותם מחדש, חמש או שש פעמים. הפסוקים האלה בסנסקריט, ותרגומם לאנגלית, פורסמו אחר כך בשם "התגלות". הפרשנות הטמילית המקורית של לקשמאנה שרמה קיימת עדיין בדפוס, אבל היא מעולם לא ראתה אור באנגלית.

פרשנות זאת פורסמה תחילה בצורת סדרה בעיתון בשם "גיאנה מיטראן" שהופיע אחת לשבוע. כשהגיליונות הרלבנטיים של עיתון זה הגיעו לאשרם, היה בהגוואן גוזר את הפרשנות ושומר אותה ליד הספה שלו.

לקשמאנה שרמה רצה שהאשרם ידפיס את הפרשנות בצורת ספר, אבל צ'ינסוואמי סירב, בגלל כמה מריבות שהיו לו עם לקשמאנה שרמה בקשר לדברים אחרים. לקשמאנה שרמה נאלץ בסופו של דבר להוציא בעצמו את ספרו לאור.

בהגוואן כמעט אף פעם לא התערב בענייני היום-יום במשרד של האשרם, אבל כששמע על סירובו של צ'ינסוואמי להוציא לאור את הספר הזה, הוא פעל באופן יוצא מן הכלל. הוא הלך אל חדרו של צ'ינסוואמי והסתכל עליו מבעד לחלון לפרק זמן של כרבע שעה. צ'ינסוואמי לא שם לב אליו כי היה עסוק בבדיקות חשבונות. בסופו של דבר, כמה תלמידים באו ואמרו לו שבהגוואן עומד מחוץ לחלונו כבר זמן רב.

כשבסופו של דבר קם צ'ינסוואמי לקבל את פני בהגוואן, אמר בהגוואן: "כולם אומרים שהפרשנות של לקשמאנה שרמה על "אולאדו נרפאדו" היא הטובה ביותר. איש לא למד את "אולאדו נרפאדו" כפי שלמד אותו שארמה. למה אינך מוציא לאור את הספר שלו?"

צ'ינסוואמי הבין את ה"רמז". הוא הסכים להוציא את הספר לאור כפרסום של האשרם אחרי שהמהדורה הפרטית של לקשמאנה שרמה תאזל מן השוק. בינתיים הוא קנה את רוב העותקים שלא נמכרו מספרו של לקשמאנה שרמה, הדביק את השם "שרי ראמאנאשראמאם" מעל השם והכתובת של המו"ל המקורי, ומכר את הספר בחנות הספרים של האשרם.

גנבות קטנות

בשנות השלושים המוקדמות היו באשרם כל כך מעט אנשים עד כי האולם הישן היה ריק לעתים קרובות. פעם אחת, כשהגוואן הלך להתרחץ, נכנס גנב לאולם הישן, שהיה שומם באותו זמן, וגנב את משקפיו של בהגוואן. את המשקפיים האלה, שהייתה להם מסגרת זהב, הוא קיבל מאחד מתלמידיו.

כשהתגלתה הגניבה, מתח בהגוואן ביקורת על עוזרו. "הם נגנבו בגלל שהשארית את הדלת פתוחה."

מאותו זמן ואילך, עד שרבים החלו לבוא לאשרם באמצע שנות השלושים, היה האולם הישן תמיד נעול כשהגוואן יצא ממנו.

אף שבהגוואן עצמו לא נקשר לרכוש חומרי כלשהו – הוא אמר לעתים קרובות שרכושו היחיד הם מקלו וכד המים שלו – הוא הזהיר אותנו לעתים קרובות להישמר מגנבים. הוא יעץ לנו במיוחד להשאיר את חדרינו נעולים כשאיינו שוהים בהם. הוא היווה דוגמה טובה בכך שסגר את

שער האשרם בעצמו בערך בתשע בערב. באותם ימים, השער הראשי היה ליד עץ אילופאי גדול, ולא סמוך לדרך. לזמן מה בשנות השלושים, התרגלו התלמידים שהתגוררו באשרם לשבת מחוץ לשער הזה מדי ערב. בתשע בערב, בהגוואן היה בא וסוגר את השער, גם כשראה שאנחנו עדיין יושבים בחוץ. תחילה תהיתי מדוע בהגוואן נוהג כך אחר כך הבנתי שזו הייתה תזכורת עדינה מצדו שהשערים חייבים להיות סגורים בלילה.

בהגוואן אמנם עודד אותנו להרתיע גנבים מלגנוב את רכושנו, אבל הוא בדרך כלל היה רחום מאוד כשנעצרו גנבים בגבולות האשרם. אני זוכר שני מקרים שבהם אפשר בהגוואן לגנבים להשתחרר ללא עונש. המקרה הראשון אירע כשהשומר שלנו תפס אדם דג בפאלי טירת'אם בלילה, ברשת גדולה. פעילויות כאלה לא היה מותרות באותם ימים. התברר שהדייג הוא אדם בשם צ'ינה, שהיו לו ארבעה דונם אדמה ליד הרפת של האשרם.

כשהשומר הביא את צ'ינה אל בהגוואן ואמר שהוא רוצה לקחת אותו לתחנת המשטרה כי הוא תפס אותו דג באגם, אמר בהגוואן: "שחרר אותו, זה הרי צ'ינה שלנו."

הגניבה האחרת אירעה לאור היום. תלמיד בשם סומסונדרם סוואמי תפס גבר גונב מנגו מאחד העצים שלנו. הם פצחו בריב קצר שהסתיים בכך שסומסונדרם סוואמי דחף את הגנב אל המקום שבו ישב בהגוואן. כשבהגוואן שמע על הגנבה הוא אמר לסומסונדרם סוואמי לשחרר את האיש.

למחרת הגיעה לאולם חבילה גדולה של פרות מנגו בשלים. על אחד הפרות הדביק מישהו מדבקה שעליה נכתב: "רמאנה בהגוואן".

יחד עם החבילה הגיע מכתב שבו נתבקש בהגוואן לאכול את המנגו שעליו הודבקה המדבקה. שאר הפרות היו מיועדים לתלמידים באשרם.

כשראה בהגוואן את הפרות, את המדבקה ואת הפתק, הוא פנה אל סומסונדרם סוואמי ואמר: "אתמול נאבקת על מה שחשבת שאלה הפרות שלנו. אבל תראה, הפרות שלנו בעצם גדלים במקום אחר. תראה! אפילו שמנו מודפס עליהם."

רמאנת'ה ברהמצ'רי

רמאנת'ה ברהמצ'רי הגיע לראשונה אל בהגוואן בימים שבהם חי בהגוואן במערת וירופקשה. היה לו מראה מיוחד, כי הוא היה נמוך מאוד, את עיניו כיסו משקפיים עבים, וגופו היה מכוסה תמיד בכמות גדולה של ויבהוטי. בימי וירופקשה הוא נהג ללכת לבהיקשה בעיר. הוא היה מביא למערת וירופקשה כל מזון שהצליח לקבל, מגיש אותו לבהגוואן, ואחר כך אוכל את מה שנשאר.

יום אחד, כשהביא לבהגוואן אוכל, הוא פגש את אביו על הגבעה. הוא ישב מחוץ למקדש גוהאי נמסיוואיה במחצית הדרך בין העיר ומערת וירופקשה. אביו אמר שהוא רעב מאוד וביקש לקבל חלק מן המזון שבנו קיבל.

רמאנת'ה ברהמצ'רי חשב שלא יהיה זה יאה ולא מכובד להאכיל מישהו, גם אם הוא אביו, לפני שבהגוואן קיבל את חלקו, ואמר לאביו: "בוא איתי אל בהגוואן. נוכל לחלוק את האוכל שם."

אביו, שלא היה לו שום עניין בבהגוואן, סירב לבוא. הוא ביקש מבנו שייתן לו חלק מן האוכל ואחר כך ילך, אבל רמאנת'ה ברהמאצ'ארי סירב.

בהגוואן ראה את כל זה ממערת וירופקשה. כשהגיע רמאנת'ה ברהמצ'רי לשם, אמר לו בהגוואן: "אני לא אקבל ממך את הכול אלא אם תשרת תחילה את אביך." רמאנת'ה ברהמצ'רי חזר אל מקדש גוהאי נמסיוואיה, אבל במקום לפעול על פי הוראותיו של בהגוואן, הוא שוב ביקש מאביו לבוא ולאכול עם בהגוואן במערת וירופקשה. כשאביו סירב לבוא בפעם השנייה, חזר רמאנת'ה ברהמצ'רי אל מערת וירופקשה בלי לתת לו מן המזון שבידו. בהגוואן אמר לו שוב, הפעם בתקיפות: "אני לא אוכל אם לא תאכיל קודם את אביך. לך והאכל אותו."

הפעם ציית רמאנת'ה להוראה, האכיל את אביו, וחזר אל מערת וירופקשה עם שארית המזון. אני מזכיר את הסיפור הזה רק מפני שהוא מראה עד כמה גדולה הייתה מסירותו לבהגוואן, ועד כמה לא עניין אותו שום דבר אחר, ובכלל זה משפחתו.

רמאנת'ה ברהמצ'רי נהג להאכיל את בהגוואן באהבה ובמסירות רבה, עד כי בהגוואן הרגיש שהוא לכוד באהבתו. זו הסיבה שבהגוואן אמר בהזדמנות אחת: "אני פוחד רק משני תלמידים, רמאנת'ה ברהמצ'רי ומודליאר פאטי." זה לא היה פחד פיזי, אלא הרגשה של חוסר אונים. כשלתלמיד יש אהבה חזקה ובווערת לגורו שלו, הגורו שלו חייב לעשות כל דבר שהתלמיד מבקש. בהגוואן חשש תמיד בכל פעם שרמאנת'ה ברהמצ'רי הגיע, מכיוון שידע שהוא לא יוכל לסרב לאף אחת מבקשותיו. רמאנת'ה ברהמצ'רי הביע פעם את אותו רעיון כשאמר: "כשאדם מגיע לאהבה אקסטטטית, הוא מוצא את החבל לקשור בו את אלוהים."

כמה שנים אחרי שהאשרם עבר אל מרגלות הגבעה, התלקח ריב בין צ'ינסוואמי ובין רמאנת'ה ברהמצ'רי. איני יודע על מה נסב הריב, אבל התוצאה הסופית הייתה שרמאנת'ה ברהמצ'רי לא הורשה עוד לאכול ולישון באשרם. עורך דין מן העיר בשם נילקנטה סאסטרי בא לעזרתו והתנדב להאכילו.

הוא אמר לרמאנת'ה ברהמצ'רי: "אל תדאג לאוכל. מהיום והלאה אתה יכול לבוא אל ביתי כל יום. יש לי תמונות של בהגוואן ושל וינאיאקה. אם תעשה מדי יום פוגיה לשתי התמונות האלה, אתן לך ארוחות בוקר וצהריים בביתי. אתה יכול גם לקחת את שיירי ארוחת הצהריים בכלי המיועד לזה ולאכול אותם בערב."

אחרי סילוקו מהאשרם, בנה רמאנת'ה ברהמצ'רי לעצמו בקתה קטנה בפלקוטו. הוא נמשך לכמה מרעיונותיו של גנדי עוד בימיו של בהגוואן על הגבעה. נוסף לטוויית כותנה, חובה לכל תלמידיו של גנדי באותם ימים, הייתה לו משיכה רבה לרעיון השירות. כשעבר לפלקוטו, הוא ניקח את בקותיהם של כל הסדו שחיו שם ועשה למענם את כל הקניות. לפני שהלך העירה, היה שואל כל אחד בפלקוטו אם דרוש לו משהו, ובשובו מביא להם את אשר ביקשו. בגלל כל הפעילויות האלה נתן לו קונג'ו סוואמי את שם החיבה "פלקוטו הסרוודהיקרי" (השליט העליון של פלקוטו). רמאנת'ה היה מוכן לעשות הכול למען הסדויים בפלקוטו. היו אנשים שניצלו זאת והטילו עליו מטלות פשוטות או לא נעימות לבצע, אבל הוא מעולם לא התלונן. בביצוע כל המטלות בענווה ובשמחה, ובשירות בהגוואן באהבה במסירות רבה, הוא הדגים באופן יוצא מן הכלל איך אמור להתנהג תלמיד טוב.

סדהנות (תירגולים רוחניים) שונות

פעם שמעתי סיפור על אנשי כפר שבאו אל בהגוואן לקבל ממנו ייעוץ רוחני. הם שאלו אותו מהי הדרך הישירה ביותר לשחרור. בהגוואן, כרגיל, אמר להם שחקר העצמי הוא הטכניקה הרוחנית היעילה ביותר. אחד מתלמידיו של גנפטי מוני שנכח באולם הלך לפגוש את גנפטי מוני וסיפר לו על המקרה הזה.

גנפטי מוני אמר ככל הנראה: "איך יכולים אנשים כאלה להבין ולתרגל חקר-עצמי? אילו באו אלי לקבל ייעוץ, הייתי נותן להם לעשות כמה נְמָה-גִ'פָּה (חזרה על שם האל)."
כשהגוואן שמע על ההערה הזאת, הוא אמר לאנשים באולם: "כשאנשים שואלים אותי על מדיטציה, אני נותן להם תמיד את העצה הטובה ביותר. כלומר, אני אומר להם לחקור את עצמם. אם אומר להם לנסות שיטה אחרת, ארמה אותם ואתן להם עצה נחותה. שהוא ייתן לאנשים ג'פה אם זה מה שהוא רוצה. אני אמשך לתת את העצה הטובה ביותר ואומר לאנשים לחקור את עצמם."

אף שבהגוואן המחיש את האמת של אמירה זו בכך שיעץ לרוב מבקריו ללכת בדרך החקירה העצמית, היו כמה מקרים שבהם הוא המליץ על טכניקות אחרות. פעם הוא נתן לתלמיד הריגיני מנטרה לחזור עליה ובכמה הזדמנויות הוא אמר למבקרים לחזור על חלק או על כל הפואמות שכתב על ארונצ'לה.

כשעזבה את האולם קבוצה אחת של כפריים שקיבלה ממנו המלצה לדקלם את "ארונצ'לה סטוטי פנצ'קים" (חמש הפואמות של בהגוואן על ארונצ'לה), שאל אחד התלמידים: "איך יכולים אנשים כל כך לא משכילים להבין את הטמילית הספרותית בפואמות האלה?"
"הם לא חייבים להבין את המשמעות," השיב בהגוואן. "הם יפיקו תועלת כלשהי מעצם החזרה על הפסוקים."

אני יכול לחשוב על עוד מקרה דומה. בכל פעם שבאה נכדתה של אצ'אמאל לראות את בהגוואן, הוא היה מבקש ממנה לקרוא בקול אופדסה אונדיאר (יצירה פילוסופית בת שלושים פסוקים מאת בהגוואן בשפה הטמילית). כשהיא שגתה, בהגוואן היה מתקן את ההיגוי שלה.
מכיוון שהיא נראתה ילדה ארצית למדי, שאלתי פעם את בהגוואן: "הילדה הזאת לא נראית שיש לה עניין כלשהו בניאנה. למה אתה מבקש ממנה לחזור על אופדסה אונדיאר בכל פעם שהיא באה?"

בהגוואן הסביר: "בעתיד, כשהיא תיתקל בבעיה, הזיכרון של הפסוקים האלה יעזור לה."
הילדה הזאת היא עכשיו אישה זקנה. כשראיתי אותה לפני כמה חודשים – אחרי שלא התראינו שנים רבות – הזכרתי לה את השיעורים האלה שבהגוואן נתן לה.
היא אמרה לי: "הפסוקים נשארו בזיכרוני כל חיי, אבל רק בזמן האחרון, בחסדו של בהגוואן, התחלתי להבין את משמעותם."

תיקון-עצמי

בהגוואן לימד שאדם חייב לתקן את עצמו ולא לחפש פגמים אצל אחרים. במונחים מעשיים פירוש הדבר שאדם צריך למצוא את המקור של הכרתו במקום להתלונן על הכרותיהם ומעשיהם של אחרים. אני זוכר תשובה אופיינית שהשיב בהגוואן על הנושא הזה.

אחד התלמידים, שהיה די קרוב אל בהגוואן, שאל אותו: "אחדים מן התלמידים שחיים עם בהגוואן, מתנהגים באופן מוזר מאוד. הם עושים לכאורה דברים רבים שבהגוואן אינו מאשר. למה בהגוואן לא מעיר להם?"

בהגוואן השיב: "המתקן את עצמו, כאילו תיקן את כל העולם. השמש פשוט בוהקת. היא לא מתקנת אף אחד. מכיוון שהיא זורחת, כל העולם כולו מלא אור. שינוי עצמי הוא אמצעי לתת אור לעולם כולו."

פעם, כשישבתי באולם, התלונן מישהו באוזני בהגוואן על אחד התלמידים שישב שם: "הוא בכלל לא מודט כאן, הוא סתם ישן."

"איך אתה יודע?" שאל בהגוואן. "רק מפני שאתה ויתרת על המדיטציה שלך כדי להסתכל עליו. ראה קודם את עצמך, ואל תתעניין בהרגליהם של אחרים."

בהגוואן נהג לפעמים לומר: "לכמה אנשים שבאים הנה יש שתי מטרות: הם רוצים שבהגוואן יהיה מושלם ושהאשרם יהיה מושלם. כדי להשיג את המטרה הזאת הם באים בכל מיני תלונות והצעות. הם לא באים הנה לתקן את עצמם, הם באים הנה רק לתקן אחרים. אנשים אלה אינם זוכרים את הסיבה לבואם אל בהגוואן מלכתחילה. אם הם עושים לנו נמסקרם אחת הם חושבים שהאשרם הופך להיות ממלכתם. אנשים כאלה חושבים שעלינו להתנהג כעבדים שלהם, ולעשות רק מה שלדעתם עלינו לעשות."

ארונצ'לה מודליאר

יש בטירוואנאמאלאי רחוב בשם אווארנגאטו שהייתה בו, בתחילת המאה, קבוצה של שיוה בהגיאן משלו. ראש החבורה הזאת, ארונצ'לה מודליאר נהג לבקר את בהגוואן במערת וירופקשה. אחרי הפסקה של שנים רבות הוא בא שוב לראות את בהגוואן מתישהו בשנות השלושים. הוא עשה נמסקרם ואחר כך בחן את בהגוואן בתשומת לב זמן רב.

לבסוף הוא אמר: "בהגוואן, כשחיית על הגבעה, זרחת כמו השמש, אבל עכשיו המצב השתנה. מאז שאחיד בא, שכל הפרות האלה באו, שכל הרהיטים האלה באו. התקלקלת."

בהגוואן הסכים איתו מיד, הנהן בראשו ואמר: "כן, כן."

ארונצ'לה מודליאר נראה שמח מאוד כשבהגוואן אישר שהוא אכן איבד את כל כוחו. הוא עשה שוב נמסקרם ואחר כך יצא לדבר עם צ'ינסוואמי.

אחרי שעזב את האולם שאלתי את בהגוואן: "למה הסכמת איתו כשהוא אמר שהתקלקלת?" בהגוואן צחק והשיב: "כי זה נכון. ה'אני' שלי התקלקל לתמיד."

הייתי די המום כשבהגוואן הסכים עם האיש הזה, אבל כשמעתי את ההסבר שלו התמלאתי פתאום שמחה גדולה, כי זה הזכיר לי את אחד הפסוקים של מאניקוואצ'גר (קדוש טמילי בן המאה התשיעית): "היאני שלי התקלקל, גופי התקלקל, הגיווה שלי התקלקלה, הכרתי התקלקלה."

היאני של בהגוואן התקלקל זמן רב לפני שהגיע למערת וירופקשה. הוא רק דיבר כך, מכיוון שהאיש הזה לא היה מסוגל להבין שניאני אינו יכול לחזור לסמסרה פעם נוספת.

תקרית דומה קרתה כשבהגוואן עדיין חי על הגבעה. ארונצ'לה מודליאר הסביר בפירוט ובאריכות רבה פילוסופיה שהייתה זרה לגמרי לפילוסופיה של בהגוואן. בהגוואן הנהן בראשו פעמים רבות במהלך השיחה הזאת כדי לתת לארונצ'לה מודליאר את הרושם שהוא מסכים איתו. אחרי שהסתלק ארונצ'לה מודליאר שאל בנו את בהגוואן: "מדוע העמדת פנים שאתה מסכים איתו? אתה יודע שאין אמת בדבריו."

בהגוואן ענה לו ואמר: "כי האמת אינה יכולה בעצם להיות מוסברת במילים. אין טעם לשאול על אמת של אדם בעזרת אוסף של מילים. אני יודע שאתה חולק על דעותיו, אבל אינך חייב לריב איתו. הוא מבוגר ממך. לא ייגרם לך שום נזק אם תבטל את רצונך לפניו ותסכים עם מה שהוא אומר, כשהוא יתחיל לדבר כך."

קרוב לשנת 1908 צמצם בהגוואן יצירה טמילית גדולה מאוד בשם "ויצ'ארה סגראם" (ים של חקירה) לכמה עמודים. הוא קרא ל"ויצ'ארה סגראם" המקוצרת הזו "סרה סנגרהאם". ארונצ'לה מודליאר שאל את בהגוואן אם הוא יכול להוציא לאור את היצירה הזאת בשמו. בהגוואן כל כך לא החשיב את הפרסום עד כי הרשה לו לעשות זאת. כשהופיע הספר בשנת 1909 הוא היה השני ביצירותיו של בהגוואן שהופיעו בדפוס. הראשונה, ב-1908, הייתה תרגומו ל"ויוקצ'ודמאני". בהגוואן הודה שהוא מחבר ה"ויצ'ארה סגרה סרה סנגהאם" שנים רבות אחר כך, כשהוכן התרגום הראשון לאנגלית של היצירה הזאת בידי מונגלה ונקטרמיה (ראה The Mountain Path, 1984, עמ' 93). אחרי שנודע כי בהגוואן הוא שכתב את היצירה, שונה שמה ל"ויצ'ארה מאני מלאי".

עולם לא מושלם

בהגוואן סיפר לי פעם סיפור מיתולוגי על מריבה בין סוברמניה לברהמה. סוברמניה הסתכל פעם על העולם שברא ברהמה וראה שלכל בני האדם בו יש רגשות אובססיביים כמו קנאה, כעס וחמדנות. הוא הסתכל עוד זמן מה וראה שהאנשים האלה כמעט תמיד אומללים, ולעתים קרובות הם נלחמים ורבים זה עם זה. הוא אמר לברהמה שיצירתו פגומה מאוד.

"היית צריך לברוא יקום מלא שלמות, ולא חוסר שלמות," הוא אמר. "למה מילאת את העולם באנשים רעים כאלה?"

כשברהמה סירוב להודות כי עשה שגיאות רבות, ניהלו שני האלים ויכוח לוהט שהסתיים רק כשסוברמניה גבר על ברהמה, כלא אותו ומחק את כ מה שבראה. כדי להדגים את נכונו טיעונו החליט אז סוברמניה לברוא עולם חדש שיהיה מושלם בכל המובנים. הוא החל את מעשה

הבריאה שלו, אבל תוך זמן קצר התברר לו שאי אפשר להכניס שום חיים או תנועה לעולם הזה. אפילו השמש והירח שברא סירבו לנוע בשמים. מכיוון שתושביו היחידים של העולם הזה היו ניאנים, שררה דממה מוחלטת בכל מקום.

זמן קצר אחר כך בא אליו שיוה ושאל: "למה כלאת את ברהמה?"
סוברמניה השיב: "האיש הזה גרם הרבה נזק. הוא תמיד יצר אנשים שרבים ועושים בעיות. תסתכל על היצירה שלי! כולה אנשים המבוססים על העצמי."
שיוה בחן את העולם זמן מה לפני שהעיר: "אין שום תנועה בעולם הזה: לא שמש, לא ירח. יצרת עולם של סוניה (ריק)."

סוברמניה בדק את יצירתו ונאלץ להודות בצדקתו של שיוה. הוא שחרר את בהרמה מן הכלא והרשה לו לברוא עוד עולם שאינו מושלם.

בהגוואן נהג לומר שלא יכול להיות עולם מושלם, מכיוון שהעולם הוא תמיד יצירה של הכרה שאינה מושלמת. חפץ מושלם אינו יכול להיווצר על ידי מכשיר כל כך לא מושלם.
הוא גם נהג לומר: "בשעה שההכרה מתקיימת, הטוב והרע קיימים, אבל בשביל ניאנים, שאין להם הכרה בכלל, אין טוב, אין רע, ואין עולם."

מן הראוי להזכיר עוד אנקדוטה בקשר לבריאה. גיננהסמבנדהר, הקדוש הסייויטי בן המאה השישית, סייר בדרום הודו והגיע למקדש שלא ביקר בו לפני כן.
לפני היכנסו למקדש, הוא חלם חלום שבו האל שיוה הופיע ואמר לו: "אתה תקבל אפריון של פנינים."

באותו יום הופיע שיוה בחלומו של אחד מנאמני המקדש ואמר: "יש אפריון של פנינים במחסן שלך. תן אותו לגיננהסמבנדהר לשימוש."

הנאמן הלך אל החנות, מצא את האפריון ונתן אותו לקדוש. האפריון לא היה חלק מרכוש המקדש. הוא הגיע לשם באופן מסתורי ביום שנראה שיוה בחלומו של הנאמן.

בהגוואן סיפר לנו את הסיפור הזה כשישבנו באולם. בסופו של הסיפור שאלתי את בהגוואן: איך הופיע האפריון במחסן, יש מאין?"

בהגוואן אמר: "לאל שבכוחו לברוא את היקום כולו ברגע אחד, קשה לברוא אפריון אחד קטן?"

סִמְדֵהִי וּפְרִיאָנָה

לפעמים נכנס בהגוואן למצב סמדהי, דמוי טראנס, בשעה שהאזין לפריאנה (השירה היומית של חלקים מכתבי הקודש שהתקיימה בנוכחותו). נאמר לי שזה קרה לעתים די קרובות בסקנדאשרם ובתחילת שנות העשרים בסרי ראמאנאשראמאם, אבל כשהגעתי לאשרם, אירועים כאלה נהיו נדירים למדי.

כשראיתי את זה קורה לראשונה, דַּנְדַּפְּנִי סוואמי היה עדיין מנהל האשרם. בהגוואן נכנס לסמדהי בשעת הפריאנה של הערב, ולא הצליח לצאת ממנו גם כאשר צלצל הפעמון לארוחת הערב. בניסיון להעירו, נשף דנדפני סוואמי שוב ושוב מתוך קונכייה לתוך אוזנו של בהגוואן, בשעה שנאמן אחר החל לטלטל את רגליו של בהגוואן. אף אחת מהפעילויות האלה לא השפיעה עליו. בהגוואן חזר להכרתו הרגילה בסופו של דבר בלי עזרתם, כעבור חמש דקות בערך.

מכיוון שהסתקרנתי קצת מן המצבים האלה, שאלתי פעם את בהגוואן: "מה זה סמדהי?"

במקום תשובה הראה לי בהגוואן את פסוק 25 מפרק 43 של ה"ריבהו גיטה" שבו מסביר ניִדְגָה לגורו שלו, ריבהו, איך הוא הגיע לסמדהי.

ה"אני" הוא תמיד ברהמן, וברהמן הוא בעצם "אני". הדבר הזה, כשהוא נחוה באופן ברור, ידוע כסמדהי מובהק. מדובר בסמדהי כאשר יש ניִרוויקלָפָה, מצב נטול מחשבה (בו הרבים נחווים כאחד), נקי מכל תופעה של שניות. אלי, באמצעות שני סוגים אלה של סמדהי, הגעתי לאושר של ג'וֹנְמוֹקְטָה (שחרור בעודי בחיים) ונהייתי נעלה ונקי מרב.

בהגוואן הגדיר פעם את אופיו האמיתי של ניִרוויקלָפָה סמדהי בצורה הבאה: "העדר התפיסה של של אחדות באוביקטים החושיים הרבים (ויקלפה) בחוץ אינו אופיה האמיתי של ניִרוויקלָפָה. דעו כי העדר תפיסת אי-האחדות בהכרה המתה עצמה היא הניִרוויקלָפָה האמיתית." גורו נְצ'יקָה קוֹבְאִי פסוק 893, מצוטט ב-Be As You Are, עמ' 161.

לפעמים נכנס בהגוואן למצב של סמדהי במקרים אחרים. פעם קלעתי זְרִים במקדש האם כשבהגוואן נכנס והתיישב לא רחוק ממני. אחרי שהחלפנו בינינו כמה מילים, נכנס בהגוואן למצב של סמדהי עמוק, בעיניים פקוחות, ולא זו כחצי שעה. הוא נהיה כל כך דומם, שאפילו נשימתו נפסקה. לא היה שום מצמוץ של העיניים, לא סימן של נשימה – הנחתי את ידי לפני פניו כדי לבדוק – ושום תנועה בגוף. כשהוא חזר למצב נורמלי, הוא צחק והמשיך כאילו דבר לא קרה. אף שסמדהים עמוקים כאלה לא היו שכיחים, בהגוואן נראה תמיד כשרוי במין טראנס קטן בכל פעם ששרו את הפריאנה. הוא היה יושב דומם כפסל, כשמבט מזוגג בעיניו, ולעתים קרובות סיפר אחר כך שהוא לא זוכר ששמע חלק גדול מן השירה. אני זוכר תקרית משעשעת אחת שהתרחשה בוקר אחד בשעה מוקדמת, ממש לפני שעמדו להתחיל לשיר את הפריאנה. מזה כמה שבועות, המעיט בהגוואן לאכול בארוחת הערב. עקב זאת, הוא נטה להיות קצת רעב בסביבות ארבע בבוקר שלמחרת. כדי להשתיק את רעבונו, נהג בהגוואן לקלות בוטנים על הקומוטי שלו ולאכול אותם. אחרי שקלה אותם, הוא נהג להציע מהם לקרישנסוואמי, עוזרו, ולכל מי שהיה במקרה באולם באותו זמן. באותו בוקר הוציא בהגוואן את הבוטנים שלו ואמר לקרישנסוואמי: 'לפני שהם מתחילים בוודה פריאנה שלהם, בוא נעשה פריאנת בוטנים.'

הוודה פריאנה היומית, שהושרה בסנסקריט, החלה בסביבות 1935. לפני הזמן הזה, כללה הפריאנה המתקיימת פעמיים ביום רק פסוקים בטמילית.

נוסף לפריאנה הקבועה שרנו גם הרבה מתוך ה"ריבהו גיטה". בהגוואן העריך כל כך את הספר הזה, שהוא אמר לאחדים מאיתנו לקרוא אותו באופן קבוע כחלק מהסדנה שלנו. הוא אפילו אמר שקריאה תמידית בספר הזה מביאה לסמדהי. הייתי אחד המאמינים שנאמר להם לקרוא את הספר הזה באופן קבוע. הפריאנה הקבועה נעשתה בזמנים קבועים בבוקר ובערב, אבל

הקריאה ב"ריבהו גיטה" הייתה בלתי סדירה. לפעמים היינו קוראים ממנה בערך בשלוש אחר הצהריים, ולפעמים בערך בשמונה בערב.

כשהסתיימה הפריאנה הקבועה, היו בהגוואן וכמה מאמינים יושבים לעתים קרובות בשקט כחצי שעה. פעם אחת, כבשעה שהשגחתי על עבודות הבנייה, נכנסתי לאולם בפרק הזמן הזה של השתיקה והשתחויתי לבהגוואן, שישב כשעיניו עצומות עד אז. הוא פקח אותן מיד והחל לדבר על ענייני בנייה.

כשהסתיימה שיחתנו, העיר אחד המאמינים לבהגוואן: "ישבת בשקט בעיניים עצומות, אבל כשאנמלאי סוואמי הופיע, מיד פקחת אותן והתחלת לדבר על עבודת בנייה". בהגוואן השיב על שאלה זו ואמר: "הכרתו של אנמלאי סוואמי היה מלאה במחשבות על בנייה. אתם כולכם יושבים כאן בשקט ובשלווה. גם אני הייתי שקט. אנמלאי סוואמי נושא בראשו את כל עבודות הבנייה באשרם. כשהוא נכנס לאולם, בגלל כל המחשבות האלה דיברתי."

נמסקרמים (השתטחויות)

מדי פעם היה בהגוואן מתעצבן כשמאמינים השתטחו לפניו בהגזמה או כלאחר יד, בלי מסירות. אני יכול להביא כמה דוגמאות לכך. פעם קלעתי זרים לקראת הפוגיה של האם כשבהגוואן נכנס למקדש והתיישב בפדמאסנה (תנוחת לוטוס שלמה).

בשעה שהשתטחתי לפניו, הוא מתח עלי ביקורת ואמר: "אם אתה עושה זאת, כל האחרים ירגישו חייבים להתנהג בהתאם. למה אתם כולכם משתטחים לפני ככה? אני לא חושב שאני גדול מכם. כולנו אחד."

האחרים התעלמו מרמזים אלה והמשיכו בהשתטחויות שלהם.

אם ישבו מאמינים על האדמה כשבהגוואן יצא מן האולם, הם היו מיד קמים כאות כבוד. מחוות הכבוד המכאנית הזאת הרגיזה אותו לפעמים.

במקרה אחד כזה הוא אמר למאמינים העומדים: "למה אתם עומדים ככה? למה אתם לא נשארים לשבת על הרצפה? אני נמר או נחש, שאתם חייבים לקפוץ ממקומכם בכל פעם שאני מגיע?"

במקרה אחר, כשבהגוואן יצא לטיול לרגלי הגבעה, ראה אותו אחד מעובדי האשרם, הפסיק את עבודתו, והשתטח לכל אורכו על האדמה.

בהגוואן אמר לו: "אם אתה ממלא את חובתך היטב, הדבר הזה עצמו הוא נסמקרים גדול אם כל אדם היה ממלא את החובה המוטלת עליו (סוודהרמה) בלי לסטות ממנה, היה קל להגיע אל היעצמי".

בהגוואן הסביר פעם את התיאוריה מאחורי הנמסקרים ואמר מדוע לא מצאו חן בעיניו אנשים שהשתטחו לפניו כל הזמן.

"במקור הונהג הנמסקרים על ידי אנשים גדולים כעזרה להקדשת הכרתם וגופם לאל. המטרה המקורית הזאת אבדה לגמרי. כיום אנשים חושבים: אם נבצע נמסקרים לפני סוואמי, נוכל לשכנע אותו לעשות מה שנרצה." זאת טעות חמורה, כי אי אפשר לרמות סוואמי. אפשר לרמות רק אנשים אנוכיים המבצעים נמסקרים מתוך מניעים שגויים. איני אוהב לראות אנשים באים ומשתטחים לפני. לשם מה זה נחוץ? לאפשר להכרה להישאר במסלול הרוחני הנכון – דבר זה עצמו הוא הנמסקרים הגדול מכולם."

בהגוואן לא שם לב אם אנחנו מבצעים נמסקרם באהבה; הוא רק התנגד במקרים המעטים שבהם חשבה שאנחנו משתטחים לפניו מתוך הרגל ולא מתוך מסירות.

אני זוכר תקרית אחת שמסבירה את זה היטב. יום אחד, אחרי ארוחת הצהריים, טיילתי עם בהגוואן בפלקוטו. בהגוואן הסתתר מאחורי שיח כדי לעשות את צרכיו, מכיוון שבאותו זמן לא היו באשרם בתי שימוש. בשעה שחיכיתי לו שיחזור, שמת לי לב ששיירה צבאית גדולה מתקרבת לעבר בנגלור. חייל אחד, שכנראה היה מאמין, עצר את רכבו, ירד ממנו ורץ לתוך האשרם. הוא כנראה מיהר מאוד, כדי לא לעכב את השיירה. אחר כך סיפרו לי המאמינים שהיו באשרם, שהוא רץ לתוך האשרם ומיד ביקש לראות את בהגוואן. כשנאמר לו שבהגוואן הלך לפלקוטו, הוא המשיך לרוץ והגיע אלי כעבור כמה דקות.

כשהוא צעק "איפה בהגוואן? איפה בהגוואן?" נעמד בהגוואן ויצא ממקומו שמאחורי השית.

זה היה באמצע היום, בחלק החם ביותר של השנה. החול והאבנים היו כמעט חמים מדי למגע, אבל למרות זאת, השתטח החייל למלוא אורכו על האדמה לפני בהגוואן.

כעבור כמה שניות הוא קרא לעבר בהגוואן: "הקארמה שלי קשה מאוד. אני לא יכול להתעכב כאן ליותר מכמה שניות ברוך אותי בבקשה."

בהגוואן הסתכל עליו ברגש ו"בירך" אותו בחיך מלא חסד. אחרי כמה שניות קם החייל ורץ חזרה אל רכבו המחכה לו.

בלכתנו חזרה אל האשרם, שיבח בהגוואן את פעולתו של החייל: "למרות שהייתה לו קארמה מסובכת מאוד, היה לו דחף חזק מאוד לבוא ולראות אותי. מעשיו מראים שהוא כבר הגיע לדרגה גבוהה של מסירות."

כשבהגוואן יצא לטייל בפלקוטו או על הגבעה, היה נהוג שרק אחד מעוזריו יכול להתלוות אליו. עוזר זה קיבל הוראות להניא את כל האחרים מלהתקרב אל בהגוואן או לשאול אותו שאלות. לפעמים קרה, שמאמינים שהיו להם בעיות שהם לא רצו לדון בהן בגלוי באולם, היו תופסים אותו ודנים בבעיה בשעה שהוא טייל, אבל הזכות הזאת ניתנה רק לקרובים מבין המאמינים. האחרים הורחקו. אילו הקפדתי על מילוי ההוראות, הייתי מרחיק את החייל מבהגוואן, אבל מכיוון שהיה ברור שהוא ממהר מאוד, לא ניסיתי למנוע אותו מלקבל את הדרשן הקצר שלו.

אני זוכר מקרה אחד אחר שבו נראה כאילו בהגוואן אישר את נפילתו של אחד המאמינים לרגליו. בהגוואן ישב על ספה מחוץ לאולם, ומאמינים רבים הגיעו, השתחוו ועזבו. כומר נוצרי נכנס לאשרם, אבל לא התקרב לבהגוואן, וגם לא ניסה להשתחוות. הוא רק עמד מרחוק ועקב אחרי בהגוואן בסקרנות גלויה כארבעים וחמש דקות, לבסוף, ממש כמו עץ שנופל, הוא השתחוה מלוא קומתו על הרצפה, ואחר כך הסתלק. היה ברור שהוא חווה משהו ששכנע אותו בגדולתו של בהגוואן, אבל הוא לא גילה מהו הדבר, מכיוון שהסתלק בלי לומר מילה.

אחרי לכתו, חיך בהגוואן ואמר: "הוא לא הצליח להמשיך לשלוט בעצמו בלי לבצע נמסקרם."

פעם ניגש אחד המאמינים אל בהגוואן ושאל אותו אם יוכל להשתטח לפניו ולגעת בכפות רגליו.

בהגוואן ענה: "כפות הרגליים האמיתיות של בהגוואן קיימות רק בלבו של המאמין. לאחוז בכפות הרגליים האלה ללא הרף – זה אושר אמיתי. אתה תתאכזב אם תאחז בכפות רגליי הגשמיות, כי יום אחד הגוף הגשמי הזה ייעלם. ההערצה הנעלה ביותר היא הערצת רגלי הגורו שנמצאות בקרבך."

מנהלים ומי שעתידים להיות מנהלים

כשרק הגעתי אל בהגוואן, ניהל את האשרם דַּנְדַּפְנִי סוואמי, חותנו של מורוגנר. הוא היה איש גדול וחזק שאהב לבזבז כסף ולאכול אוכל טוב. בשנים שהיה מנהל, הוא בזבז את כספי האשרם בחופשיות רבה, עד כדי כך שלעתים קרובות היינו שרויים בחובות. בימים ההם, היה האשרם עני מאוד. בקושי היה לנו כסף, ובתרומות המאמינים השתמשו לעתים קרובות לתשלום החובות. למרבה המזל, צרכינו היו מעטים מאוד; לעתים נדירות היה עלינו לקנות דבר מלבד מזון. אם המזון שתרמו המאמינים לא הספיק להאכיל את כולנו, נהגנו לקנות מזון מאחד המאמינים שהייתה לו חנות בעיר. החנות הזאת (שנקראה חנות פולורן, כי בעליה בא מפולור), הייתה ממוקמת ליד המקדש, לא רחוק מרחוב טירובודל. הבעלים נתן לנו אשראי בלתי מוגבל כי ידע שבמוקדם או במאוחר יגיע מאמין עשיר לביקור ויפרע את כל חובותינו.

ניהולו של דנדפני סוואמי חיזק את ההתנהלות הזאת, מן היד אל הפה. אם בא מאמין ותרם סכום כסף, היה דנדפני סוואמי מבזבז את כולו על פריטים יקרים, כמו ודאי, פאיסאם וחלווה בדאם (ממתק עשוי משקדים) היינו חוגגים יומיים, חיים כמו מלכים, ואז, ביום השלישי, אחד מאיתנו היה נאלץ ללכת לחנות של פולורן לקנות בהקפה את המזון ליום הבא. דנדפני סוואמי בזבז כסף באופן חופשי גם כשהיה לנו מעט כסף וגם כשלא היה כסף בכלל. במקרה אחד הוא שכר את אחד מקרוביו כטבח ב-15 רופי לחודש. לאשרם לא היה כסף לשלם לו, ואת המזון שהוא בישל נאלצנו לקנות בהקפה. בהגוואן לא אישר את ההוצאה המיותרת הזאת.

אני זוכר אותו אומר פעם לדנדפני סוואמי: "למה אתה מבזבז ככה כסף? יכולת להכין דייסה, או משהו זול אחר, לצמצם את הוצאותינו וכך היו התרומות האלה מספיקות לנו לזמן רב. אתה מבזבז כסף על דברים מיותרים, ואחרי יום מתלונן שאין כסף."

כדי לאזן את החשבונות ניסה דנדפני סוואמי לגייס כסף בשמו של בהגוואן או בשם האשרם. בהגוואן התנגד לכך בתוקף. הוא לא התנגד לכך שמאמינים יתרמו כסף מרצונם, אבל התרגז לעתים קרובות כשמע שנציגו הרשמיים של האשרם ביקשו כסף בשמו. בהגוואן דיבר על כך עם דנדפני סוואמי בכמה הזדמנויות, אבל העניין בא לסיומו לבסוף כשהגיע אלינו לביקור הראגיה של רמנתיפורם.

כשהגיע הראגיה, עסק בהגוואן בניקוי עלים ירוקים במטבח. נאמר לו שהראגיה הגיע, אבל הוא לא שם לכך לב. הוא המשיך בניקוי העלים, לאט וביסודיות רבה. לבסוף, כשסיים את העבודה, הוא נכנס לאולם והתיישב על הספה שלו. הראגיה השתחוה לפניו, נשאר שם כשעה, שאל כמה שאלות והלך.

כשעזב הראגיה את האשרם, ליווה אותו דנדפני סוואמי עד מקדש דקשנמורטי. כשהלכו השניים יחד, אמר דנדפני סוואמי לראגיה: "כפי שאתה רואה, לבהגוואן אין בניינים טובים. יש לנו מעט מאוד כסף לדברים כאלה. לפעמים אפילו אין לנו מספיק לקניית מזון."

בלי שבעצם ביקש כסף, הוא הבהיר היטב כי תרומה תתקבל ברצון. כמה מאמינים שמעו את ההערות האלה ודיווחו עליהן לבהגוואן. כשחזר דנדפני לאשרם, נזף בו בהגוואן בחומרה רבה.

"קילקלת את הראגיה הזה", הוא אמר. "יש לו ארמון, הרבה מאוד כסף, וכל ההנאות שכסף יכול לקנות, אבל הוא נהיה מתוסכל, אחרי שהחל להבין שכסף לא יכול לקנות לו אושר. הוא בא אלי, אדם שלובש רק אזור חלציים ואמר: 'אני אומלל. יש איזושהי דרך שבה אוכל להשיג אושר?' הוא בא הנה למצוא אושר, אבל אתה סיכלת את תקוותיו בבקשות ובתלונות שלך. עכשיו הוא יחשוב: 'האיש הזה לא מאושר בעוני שלו. הוא עדיין זקוק לדברים.' הוא יחזור הביתה ויחשוב: 'העוני הוא לא התשובה. רק כסף יכול להביא אושר ואת כל הדברים שאפשר לקנות בו.' אתה הרסת את האיש הזה כשדיברת איתו כך. כשיבואו הנה אורחים, אסור לך לומר להם כי סוואמי זקוק לכסף. לעולם אל תבקש כסף."

בעיות נוצרו גם מפני שדנדפני סוואמי היה תוקפני ונוטה לווכחות. כמה שנים לפני שבאתי לשרי ראמאנאשראמאם הוא תקף פיזית את צ'ינסוואמי במהלך בהיקשה שניהל לכבוד בהגוואן בפלקוטו. הבעיה החלה כשצ'ינסוואמי החל לנזוף בכמה מאמינים על התנהגותם הלא ראויה. בהגוואן ראה זאת ומתח ביקורת על מעשיו.

כשראה זאת, צעק דנדפני סוואמי בכעס על צ'ינסוואמי: "למה פעלת כך בניגוד לרצונו של בהגוואן?"

צ'ינסוואמי השיב משהו, אבל ריב גדול פרץ ביניהם. מרוב כעס תפס דנדפני סוואמי את צ'ינסוואמי בצווארו ודחף אותו לעבר מאגר המים של פלקוטו. בהגוואן עקב אחריהם בשקט, אבל כשנראה כי דנדפני עומד להשליך את צ'ינסוואמי למים, הוא התערב, והכה במקל על גבו של דנדפני סוואמי. המריבה הסתיימה מיד.

בהגוואן פנה אז אל שניהם ואמר: "לא מעניין אותי מי מנצח במאבק שלכם. זה לא איכפת לי כלל, אבל שניכם לובשים גלימות כתומות של סניאסינים. אם אחד מכם יהרוג את האחר, יצא שם רע לסניאסינים בכל מקום. אז תפסיקו את זה."

מצאתי בשלושה מקומות דיווחים על התקרית הזאת: אחד שכתב סדו נתנאנדה (רמאנה דרשם, פרק 45), אחד שכתב מ"ו קרישנן (The Mountain Path, 1979, עמ' 10-109). אין התאמה מלאה בין הדיווחים, אבל כולם מסכימים שהיה מאבק גופני בין צ'ינסוואמי ובין דנדפני סוואמי, וכי בהגוואן קטע אותו בכך שהכה את דנדפני סוואמי. אנמלאי סוואמי לא היה עד ראיה לתקרית הזאת, אלא רק שמע את הסיפור מיד שנייה. הגרסה ששמע תואמת מאוד את זו שפרסם סדו נתנאנדה.

בשנים שבהן היה דנדפני סוואמי המנהל, ניסו גם בהגוואן וגם צ'ינסוואמי לשכנע אותו לשנות את דרכיו, אבל איש מהם לא זכה להצלחה רבה. כשהשכנוע לא הועיל, פתח צ'ינסוואמי בקמפיין נגדו וסיפר גם למאמינים המתגוררים באשרם וגם לבאים לביקור שהוא לא מנהל היטב את האשרם ומבזבז את משאביו. בסופו של דבר הוא גייס די תמיכה לסילוקו של דנדפני סוואמי. מנהלי אשרם לא נבחרו על ידי בהגוואן, אלא מונו על ידי המאמינים. כשמנהל איבד את תמיכתם של רוב המאמינים, נהיה תפקידו בלתי נסבל. זה מה שקרה במקרה של דנדפני סוואמי. תוצאת הקמפיין של צ'ינסוואמי הייתה שמשלחת של מאמינים בלתי מרוצים הגיע מן העיר ואמרה לו שהם אינם רוצים שימשיך להיות מנהל. אחרי שאמרו לו את זה, הם לא היו מוכנים לסבול עוד את ההוצאות המוגזמות שלו והורו לו לעזוב בו ביום. נאמר לו שאם ירצה לחזור, הוא לא יוכל ישאר במקום יותר משלושה ימים בכל פעם. דנדפני סוואמי פנה אל בהגוואן כדי שיחזיר אותו לתפקידו, אבל בהגוואן סירב להתערב.

הוא אמר לדנדפני סוואמי: "לפני כן אתה שלטת בכולם בכך שהשתמשת בכוחותיך. עכשיו הם שולטים בך. מה אני יכול לומר? עבודתי היא רק להסתכל על כל ההתרחשויות האלה." כשהתברר לו שבהגוואן לא יציל אותו, נכנע דנדפני סוואמי לדרישות המאמינים ועזב את האשרם.

אחרי שביצעו את ההפיכה הזאת, התכנסו המאמינים מן האשרם ומן העיר והחליטו שצ'ינסוואמי יהיה המנהל החדש. בהגוואן לא השתתף בדיונים האלה. הוא רק אישר את בחירת המאמינים כשהוצגה לפניו. צ'ינסוואמי שמח על ההחלטה, כי חשק בתפקיד כבר שנים רבות. לא כולם היו מרוצים מן הבחירה הזאת. גנפטי מוני, למשל, רצה את התפקיד לעצמו, אבל לא הצליח לגייס תמיכה מספקת. העדר התמיכה לא הרתיע אותו. כמה חודשים אחרי שצ'ינסוואמי זכה, הוא החליט לעקוף את מאמינים ולשאול את בהגוואן עצמו אם יוכל לקחת על עצמו את ניהול האשרם.

כשהלך לכיוון האשרם, בלויית כמה מתומכיו, ראה אותו שדרי סוואמי, קרא את מחשבותיו, ופרץ בצחוק.

"הו! הו!" הוא קרא. "אתה עומד לנהל את רמנאשרם, נכון?"

שדרי סוואמי היה הקדוש התימהוני שעל מפגשו עם אנמלאי סוואמי מסופר בפרק הראשון. בשנות העשרים באו אנשים רבים שרצו כי בהגוואן יגשים את בקשתם. לעתים קרובות הם היו באים תחילה לראות את שדרי סוואמי כדי לקבל מושג אם יש סיכוי להגשמת משאלתם. שדרי סוואמי היה קורא את מחשבותיהם ומגיב בצורה שלילית כשהרגיש שבהגוואן לא ימלא את בקשתם.

ההערה השלילית הזאת, שהושמעה בצורה כל כך לגלגנית מפי שדרי סוואמי, הייתה מרתיעה את רוב בני האדם, אבל גנפטי מוני המשיך בשליחותו. הוא הלך לאולם הישן והחל לספר לבהגוואן כי צ'ינסוואמי אינו מנהל את האשרם כראוי.

כשאמר לבהגוואן שהוא היה רוצה לנהל את האשרם בעצמו, קטע בהגוואן את דבריו ואמר: "בשביל זה באת הנה? צ'ינסוואמי כבר ממלא את התפקיד הזה. הוא עושה טאפאס שנים רבות כדי לקבל את התפקיד הזה. למה אתה מתערב?"

כשהתברר לו שבהגוואן לא יתמוך בו, חזר גנפטי מוני העירה ומעולם לא העלה שוב את הנושא.

בהגוואן לא התערב כאשר דנדפני סוואמי וצ'ינסוואמי רבו על ענייני ניהול, אבל הוא היה בהחלט נגד התערבותו של גנפטי מוני בניהול האשרם. זמן קצר אחרי התקרית הזאת שמעתי את בהגוואן מדבר עם צ'ינסוואמי על גנפטי מוני ועל חסידיו.

"פיציה", הוא אמר, "תיזהר מהאנשים האלה. אם תיתן להם סמכות כלשהי כאן, הם ישתלטו על הכול לגמרי, ואתה תצטרך לבקש מהם רשות לכשכש בזנב."

פיציה הוא שם חיבה שקיבל צ'ינסוואמי בילדותו. דבריו המוזרים לכאורה של בהגוואן הם בעצם תרגום של פסוק

טמילי.

בשעה שהתנהלו קרבות הניהול האלה, היו חיכוכים רבים בין צ'ינסוואמי לגנפטי מוני. שניהם היו בעלי אישיות חזקה מאוד, ולעתים קרובות הם התנגחו ביניהם על היבטים שונים של מדיניות האשרם. הם רבו אפילו על עניינים פעוטים וחסרי חשיבות. אני זוכר היטב ויכוח ילדותי למדי שהם ניהלו בפומבי. גנפטי מוני אמר שהוא תלמידו הראשי של בהגוואן. הצהרה זו הרגיזה

את צ'ינסוואמי, כי הוא נהנה תמיד לחשוב שהוא המאמין הראשון במעלה של בהגוואן. צ'ינסוואמי סירב לקבל את הטענה ואמר לגנפטי מוני שהוא מאמין טוב ממנו. כשגנפטי מוני סירב להודות בכך, פרצה מריבה בין שניהם. בסופו של דבר הם העלו את טענותיהם לפני בהגוואן וביקשו ממנו להכריע בדבר. מלכתחילה סירב בהגוואן להביע דעה כלשהי, אבל כשהתברר, אחרי כמה ימים של התנצחות פומבית באולם, שהמחלוקת אינה עומדת להסתיים, הוא החליט להתערב. באותו זמן הייתי עוזרו של בהגוואן, ולכן הייתי במקום טוב לעקוב אחרי המחלוקת המתפתחת ולהיות עד לתגובתו של בהגוואן עליה. בהגוואן אמר תחילה כמה דברים טובים על צ'ינסוואמי, ואחר כך החמיא לגנפטי מוני, אבל סירב להכריע בריב לטובת אחד מהם. אחר כך הוא הזכיר לשניהם את הצורך בענווה במסלול הרוחני.

'בכל מאמץ שעושה אדם כלשהו, האמת היא זו שתישאר. אין אדם, גדול ככל שיהיה, שיכול להעניק לאדם אחר מוקשה או בנדהא (שחרור או כבלים).

"טבעי שאדם יחשוב שעליו להיות ידוע לאנשים בעולם ולזכות בתהילתם, אבל אם מחשבה זו קיימת, לא יוכל האדם להגיע לגדולה אמיתית או לאושר אמיתי. אלוהים אינו מתעניין באלה שמקדמים את ענייניהם בדרך לגדולה. מי שאינו ראוי בעיני האל הוא אדם נחות, נטול גדולה. אם מישוהו מקדיש גם את הכרתו וגם את גופו לאל בכל דרך אפשרית, האל יביא לפרסומו ולתהילתו בפי כול בעולם."

בהגוואן הביא אחר כך סימוכין לדבריו בציטוט פסוק מתוך וַאִי־רְגִיָה סְטָקָם :

"הו, הכרה, את חושבת איך להשפיע על אנשי העולם שיראו את גדולתך. רק האל הנצחי משחרר וכובל. מה טעם באחרים המכירים בגדולתך? הו, הכרה, בצעי את הסיגופים הנדירים של כניעה לרגליו המוזהבות הקדושות של האל. אז ירוממך האל עד שהעולם כולו יכיר בגדולתך ויהלל אותך. דעי זאת."

בהמשך אותו יום, כשטיילתי על הגבעה עם בהגוואן, דיברתי איתו על התקרית הזאת. "כשהיללת לסירוגין את גנפטי מוני ואת צ'ינסוואמי, לא ידעתי לומר, על פי דבריך, במי מהם אתה באמת תומך."

בהגוואן צחק ואמר: "צ'ינסוואמי חושב: 'אני אדם גדול' וגנפטי מוני חושב 'אני אדם גדול'. האמת היא שאיש מהם אינו גדול."

בשובנו לאולם, נתן לי בהגוואן יצירה טמילית בשם סיוואבהוגה סראם והראה לי את פסוק תשעים ושש:

"על אלה המדכאים את המחשבה 'אני גדול' בכך שאינם מקדישים לה תשומת לב, אומרות הוודות שהם גדולים. האומרים על עצמם 'אני גדול' הם אנשים קטנים. מי מלבדם מתייסר בעולם הזה?"

אנמלאי סוואמי כתב על הוויכוח הזה ביומנו בשנת 1938. התקרית עצמה קרתה ב-1928. כשמוֹנְגְלָה וְנְקִטְרַמִּיה שאל ממנו את היומן כדי למצוא חומר חדש לכתב היד שבסופו של דבר יצא לאור כ"שיחות עם שרי רמאנה מהרישי" הוא קיצר וצנזר את הסיפור הזה. מה שנשאר אחרי הצנזור הוכנס כשיחה מס' 544. בדיווח הקצר הזה מוזכרים גנפטי מוני וצ'ינסוואמי כ"שני בהקטים".

באותו זמן היה באשרם מאמין אחר שבעיניי לפחות סימל את משנתו של בהגוואן בכל הנוגע לענווה ולמסירות נטולת אנוכיות. שמו היה ויָן והוא הועסק באשרם כסבל של מים. בימים הראשונים של האשרם היה תמיד מחסור במים. היות שהבאר של האשרם לא הצליחה לענות על כל צרכינו, נאלצנו להביא מים נוספים מבחוץ. בערך בארבע אחר הצהריים מדי יום, כל הנמצאים באשרם, מלבד בהגוואן, נאלצו ללכת למאגר המים בפלקוטו כשבידיהם דליים כדי להביא משם מים. כל אחד הצטרך להביא כעשרה דליי מים ביום לאשרם. זו הייתה פעילות מאמצת למדי, כי הבניינים העיקריים של האשרם היו במרחק של כ-150 מטרים מן המאגר. בקיץ, כשמפלס המים במאגר פלקוטו היה נמוך מאוד, הובאו מי השתייה שלנו בעגלה ממאגר בומנדה, הממוקם ליד המסגד בעיר. כל המים האלה אוחסנו במכלים גדולים באשרם.

מכיוון שכל הפעילויות האלה עדיין לא הצליחו לספק די מים לכל צרכינו, העסקנו גבר בשם וירן כמוביל מים במשרה מלאה. נוסף להובלת המים, הוא מילא גם תפקידים קטנים אחרים, שהיו צריכים להיעשות באשרם. אף שהוא נזכר בעיקר לביצוע עבודת באשרם, הוא היה מוכן לעזור גם לכל אחד מן התלמידים שהתגוררו בו במטלותיהם היומיומיות. אם קרא לו מישהו לבצע עבודה כלשהי, הוא היה בא מיד. שום עבודה לא הייתה קשה מדי בשבילו. הוא היה מוכן אפילו לעבוד בלילה, אם מישהו ביקש זאת ממנו. הוא היה אדם צנוע מאוד, שמטרתו העיקרית בחיים הייתה לרצות אחרים. אם מישהו פנה אליו בזלזול, בגלל מוצאו ממעמד נמוך, היה בהגוואן מביע מיד את התנגדותו.

"מדוע פנית אליו כך?" הוא היה שואל. "אם אתה רוצה שהוא יעשה עבודה כלשהי, עליך לפנות אליו באהבה ובחיבה."

בהגוואן גילה לעתים קרובות אהבה רבה לאיש הזה, מכיוון שידע שהוא צנוע מאוד ואת כל מטלותיו הוא מבצע במסירות ובאהבה.

בהגוואן לא היה היחיד שהתרשם מעבודתו. מאמין עשיר אחד, שראה את וירן בעבודה, החליט לעזור לו בכך שישלם את שכר הלימוד של בנו. המאמין הכניס את הילד לבית ספר טוב במדראס ושילם את כל הוצאותיו. דיירי האשרם נהגו גם הם לעזור לו ונתנו לו שיירי מזון מן המטבח לקחת הביתה למשפחתו.

צניעותו של וירן הייתה דוגמה מובהקת למשנתו של בהגוואן בפעולה. בהזדמנויות רבות אמר לי בהגוואן: "קנא בכל אדם הנמוך ממך. עליך להיות קטן מאוד. למען האמת, עליך להפוך לאין. רק אדם שאין לו שום חשיבות עצמית יכול לציית לעצמי." בהגוואן דיבר איתנו לעתים קרובות על הצורך בענווה. בהזדמנות אחרת הוא אמר לי: "אף אחד לא צריך להיות נחות מאיתנו. מי שלמד להיות הנחות, יהיה הנעלה מכול." מלבד צ'ינסוואמי, גנפטי מוני ודנדפני סוואמי, היה אדם בשם פְרוּמל סוואמי, שרצה להיות מנהל האשרם.

הסאגה של פרומל סוואמי היא אחד הפרקים המפתיעים והפחות ידועים בהיסטוריה של שרי רמאנאשראמאם. זה סיפור ארוך ולעתים לא מכובד על תאוותו של אדם אחד לכוח ולנקמה. הוא מדגים היטב איך הכוח הנובע מהניאני מעורר לפעמים את האגו במקום להרגיעו. כשערכתי מחקר בקשר לסיפור הזה, הזכרתי דרך אגב לאנמלאי סוואמי שאף דיווח הולם על מעשיו של פרומל סוואמי לא הופיע בדפוס.

אנמלאי סוואמי העיר בצחוק: הניסיון לספר את סיפור של בהגוואן בלי להזכיר את פרומל סוואמי הוא כמו הניסיון לספר מחדש את סיפורו של רמיאנה בלי להזכיר את רוואנה (הנבל העיקרי באפוס)."

אחרי שהסתיים איסוף המידע לסיפור הזה, הגעתי לכמה מסקנות והחלטתי לפרסם סיפור ארוך. זה כנראה המקום ההולם ביותר לכלול את אחד הסיפורים האישיים שלי. אחרי שהשלמתי טיוטה ראשונה של הספר הזה, חלמתי חלום ובו מצאתי את עצמי יושב באולם הישן לפני בהגוואן, כשעל ברכיי התיק שהכיל את כתב היד של הספר.

"מה זה?" שאל בהגוואן והצביע על התיק.

"כתבתי ספר על אנמלאי סוואמי," השבתי. "כמה חלקים ממנו יהיו אולי שנויים במחלוקת, לכן

שאלתי את עצמי מה לעשות איתם."

"תראה לי את זה," אמר בהגוואן.

הושטתי לו את התיק. בהגוואן לקח את משקפי הקריאה שלו והחל לעלעל בכתב היד, כשהוא מתעכב לכמה שניות בכל עמוד. הוא החל את הבדיקה במבט רציני ומרוכז על פניו, אבל אחרי שהפך כמה דפים, ראיתי שהוא מתחיל לחייך.

בסוף הוא פרץ בצחוק, הסתכל עלי ואמר: "זה טוב מאוד. פרסם את זה כמו שזה."

פרומל סוואמי הגיע לראשונה לאשרם ב-1914, בשעה שבהגוואן עדיין חי במערת וירופקשה. תחילה הוא היה עוזרו של בהגוואן, אבל אחרי כמה שנים הוא לקח על עצמו את תפקיד ניהול האשרם. כשהגוואן עבר מן הגבעה לגור בשרי רמאנאשראמאם, עזב פרומל סוואמי את האשרם ועבר לגור במולה מנדפם במקדש ארונצ'ישווארה. הוא המשיך לבוא לפגוש את בהגוואן מפעם לפעם, אבל אחרי 1922 לא היה לו עוד חלק בניהול האשרם. אחרי עזיבתו באו ועזבו שלושה מנהלים אחרים – גופל ראו, וסודווה ססטרי, ודנדפני סוואמי – לפני שבסופו של דבר קיבל צ'ינסוואמי את תפקיד המנהל והסרוודהיקרי.

בשנים שקדמו לניהול האשרם בידי צ'ינסוואמי היו כמה מחלקות באשרם שתפקדו בצורה אוטונומית לגמרי. כשריכוז צ'ינסוואמי את כל הפעילויות תחת פיקודו, הוא העניק לעצמו את התואר "סרוודהיקרי" שפירושו "השולט בכול". מטרתו בזה הייתה להעביר מסר שהוא ורק הוא אחרי על ניהול כל פעילויותיו השונות של האשרם.

כמה שנים אחרי 1922, לא היה לאשרם מנהל יחיד. ענייניו טופלו בידי חבורה של סדויים שחיו במולה מנדפם בעיר. הם גייסו כספים ומזון לאשרם והעבירו אותם למאמינים ששהו בשרי רמאנאשראמאם. הם גם הוציאו לאור כתבים של בהגוואן ומכרו אותם בחנות הספרים "רמאניה וני", שגם היא הייתה ממוקמת במולה מנדפם. גופל ראו היה האנרגטי ביותר בקבוצה הזאת. הוא גייס כמעט בעצמו את הכספים שנדרשו לבניית האולם הישן. חבורה זאת שכללה את פרומל סוואמי, אסווארה סוואמי וכמה אחרים, קראה לעצמו האשרם של ברהמצ'רי.

כשהגעתי לראשונה לאשרם ב-1928, קבוצה זו עדיין ניהלה את ענייני הכספים של האשרם. גיליתי זאת כשמאמין אורח נתן לי 200 רופי כתרומה לאשרם.

ניסיתי להעביר את הכסף לצ'ינסוואמי, אבל הוא סירב לקבלו ואמר: "אין לי סמכות

לקבל תרומות. אתה צריך לקחת את הכסף לוסודווה ססטרי בעיר."

רוב הדיירים בשרי רמאנאשראמאם חשבו שכמה חברים באשרם של ברהמצירי לא העבירו את כל התרומות שקיבלו לידי האשרם. במקום זה, הם השתמשו בכספים בעצמם. צ'ינסוואמי שם קץ לדבר הזה כשהשתלט על הניהול והורה לכל המאמינים לעקוף את החבורה הזאת ולתת את תרומותיהם ישירות לשרי רמאנאשראמאם. הוא גם לקח את כל הספרים מחנות הספרים "מאניה וני" ופתח חנות ספרים משלו באשרם. בכך הוא מנע מהאשרם של ברהמצירי את אחד ממקורות ההכנסה העיקריים שלו. רבים מתחו ביקורת על צ'ינסוואמי, אבל מגיע לו קרדיט על ידי שרי רמאנאשראמאם ניהול מרכזי חזק, שהבטיח כי כל התרומות ישמשו למיזמי האשרם.

כתב היד שנערך בידי פול ברונטון, ופורסם אחר כך על ידי שרי רמאנאשראמאם בשם Conscious Immortality, מכיל כמה התייחסויות לפרומל סוואמי ולבעיות של תקופה זו. לרוע המזל, כולן הוצאו לפני פרסום הספר. אני אתייחס אל כתב היד הזה כאל "כתב היד של ברונטון" בהערות הבאות. בעמוד 114 של המסמך הזה, מדווח ברונטון איך בהגוואן עצמו לא שבע רצון מאלה שעסקו בניהול האשרם לפני דנדפני סוואמי.

"מהרישי אמר לדנדפרי סוואמי, שהתלונן על ההתנהגות החומרנית של מנהל האשרם (אחד מקודמיו, לא צ'ינסוואמי), שלעתים קרובות קרה שאשרם חדל לפעול למען מטרתו המקורית, שהייתה לכנס אנשים שרצו לפרוש מן העולם למען התפתחות רוחנית. לעתים קרובות קרה שהאשרם דאג יותר לפרטי הארגון החומרי ופחות למילוי מטרתו הרוחנית, ולכן סטה ממסלולו הרוחני. בכל מקרה, אמר מהרישי שהשירותים החומריים, עבודת הכפיים והעבודה המשרדית של אשרם, מכוונים בעצם לאלה שנמצאים בשלבים נמוכים של התפתחותם, בשעה שאלה המתקדמים יותר יכלו לעשות את המדיטציות שלהם הרחק מן האשרם ובבדידות מוחלטת.

'מהרישי גם התוודה שהוא לא דיבר עם רוב האנשים באשרם, כי בחדרי ליבם הם לא היו מעוניינים כל כך במימוש עצמי רוחני, כמו בעבודה ובארגון החומרי של האשרם, ולכן הוא חשב לעצמו שאין טעם לדבר איתם על דברים נשגבים.

כשבאתי לראשונה לאשרם ב-1928, פרומל סוואמי עדיין טען שהוא המנהל האמיתי של האשרם. הוא הרגיש ששלושת המאמינים שמילאו את התפקיד אחריו, השתלטו על תפקידו. הוא שפע כעס ומרירות, כי הייתה לו דעה מוצקה שרק הוא רשאי לנהל את האשרם. הוא היה עדיין מנומס ומלא כבוד בבואו לפגוש את בהגוואן, אבל היה קל לראות שהוא מסתיר את רגשותיו האמיתיים. כל הכעס הזה פרץ רק כשצ'ינסוואמי מונה למנהל.

פרומל סוואמי לא תמיד היה כזה. בימים הראשונים בסקנדאשרם הוא גילה מסירות רבה כלפי בהגוואן. פעם אחת, כשבהגוואן נחלש בעקבות התקפה של דיזנטריה, פרומל סוואמי נשאר איתו יומם ולילה. בהזדמנות אחת באותה תקופה, כשבהגוואן סבל משלשול חמור, פרומל סוואמי תפס את הצואה בידיו, ואחר כך שפך אותה בחוץ, כי ידע שבשביל בהגוואן יהיה זה מאמץ גדול לקום ולצאת. מסירותו הוכחה גם בדרכים אחרות. כשהתמנה למנהל בסקנדאשרם, הוא גייס הרבה כסף כדי שיוכל לחגוג את הג'יאנטי של בהגוואן בקנה מידה גדול. מדי שנה, ביום הג'יאנטי, הוא שילם תמורת תהלוכה גדולה שתעבור ברחובות טירוואנאמאלאי, עם תמונתו של בהגוואן בראשה. הוא גם אסף די כסף להקמת פסל של בהגוואן מחמש מתכות שונות. גובהו של הפסל הזה היה כ-90 סנטימטרים. שנים רבות אחרי שהפסיק להיות מנהל בסקנדאשרם הוא המשיך לחגוג את יום הולדתו של בהגוואן בתהלוכה השנתית הזאת דרך העיר.

בואו של צ'ינסוואמי לסקנדאשרם היווה נקודת מפנה בחייו. כחדש במקום, נאלץ צ'ינסוואמי לשאול את פרומל סוואמי אם יוכל להישאר באשרם. כשפרומל סוואמי דיווח על כך לבהגוואן, בהגוואן התבדח ואמר: "האיש הזה יהפוך לאויב שלך. אם אתה רוצה להיות בטוח, אתה צריך לסלק אותו מפה." פרומל סוואמי דחה את העצה והרשה לו להישאר. הערתו של בהגוואן הוכחה תוך זמן קצר כנכונה. כשצ'ינסוואמי התבסס באשרם, הוא החל להתעניין בניהולו, ועקב זאת עשה דברים שפרומל סוואמי לא ראה בעין יפה. בעיות הניהול של פרומל סוואמי גברו עקב פעולותיו של דנדפני סוואמי, שגם הוא ניסה להשפיע על אופן תפעולו של האשרם. בסכסוך האישי הזה, הגיע פרומל סוואמי למסקנה, מוטעית לגמרי, שבהגוואן מעדיף את צ'ינסוואמי מכיוון שהוא אחיו. בתחושה שסמכותו ומעמדו מתערערים, הגיב פרומל סוואמי ברודנות הולכת וגוברת. הוא החל להתעקש שהוא המנהל היחיד, והכול חייב להיעשות בדרכו. גישה זו רק עוררה סכסוכים נוספים.

בשיחה שהייתה לי עם רמאנסוואמי פילאי (אחד מדיירי סקנדאשרם בזמן שהותו של בהגוואן שם), הוא העיר שהמעמד היה גורם חשוב בפוליטיקה המקומית. פרומל סוואמי, ואיתו קומץ מאמינים אחרים שאינן ברהמינים, הרגיש שהברהמינים מנסים להשתלט. פרומל סוואמי התנגד לניסיונותיהם לקחת על עצמם תחומי אחריות נוספים, והרגיש שכל ניסיונותיהם נועדו לערער על סמכותו.

פעם שאלתי את בהגוואן למה הפך פרומל סוואמי לאויב האשרם, אחרי שבתחילה היה מאמין כל כך מסור. בהגוואן השיב: "הוא לא שירת בענווה; הוא תמיד שירת בתחושה של אגו. תמיד הייתה לו הרגשה של "אני חייב להיות המנהל היחיד של האשרם הזה".

בהגוואן המשיך וסיפר לי את הסיפור על ג'איה וויג'איה. וישנו מינה אותם לשומרים בואיקונטה (אחד מעולמותיו השמימיים). שניהם היו מסורים מאוד לווישנו, אבל היו גם גאים מאוד במעמדם. זה הפך אותם לאנוכיים מאוד. היה להם כוח רב, כי כל מי שרצה להיכנס לואיקונטה נאלץ לקבל תחילה את אישורם. יום אחד הגיעו לואיקונטה ארבעה רישים (חכמים או נביאים) – סננדנה, סנטקומרה, סנקה וסנטסוג'טה – לפגוש את האל וישנו. ג'איה וויג'איה התרגזו עליהם מהם, בלי סיבה ניכרת לעין, וסירבו לאפשר להם להיכנס. הרישים, שכעסו בגלל הסירוב הזה, החליטו לקלל את ג'איה ואת ויג'איה. הם אמרו ששני השומרים האלה יצטרכו להיוולד כאויביו של האל וישנו שלוש פעמים בזו אחר זו לפני שיורשו לחזור לואיקונטה. כשהקללה התגשמה, נולדו ג'איה וויג'איה מחדש כרקשסים (שדים) בעת תחיותיהם של נרסימהא, ראמה וקרישנה.

בהגוואן סיים את סיפורו ואמר: "מכיוון שהם שירתו בתחושה עזה של אגו, הם נאלצו להיוולד כאויביו של וישנו. פרומל סוואמי שירת גם הוא בסקנדאשרם בתחושה עזה של אגו. כשהאגו שלו השתלט עליו, הוא נהיה אויב האשרם.

אנוכיותו של פרומל סוואמי ועוינותו כלפי בהגוואן היו גלויים לעין בשנותיו האחרונות בסקנדאשרם. בהגוואן סיפר לי על תקרית המתארת זאת היטב. באותה שעה עזרתי לבהגוואן להתרחף. שמת לי לב שאחת מבהונותיו הגדולות הייתה מעוקמת קצת. שאלתי אותו איך זה קרה.

"זה קרה כשהייתי בסקנדאשרם," אמר בהגוואן. "אמא הייתה חולה באותו זמן, ואני טיפלתי בה. חשבתי שיהיה טוב להרים לה קצת את הראש, ולכן ביקשתי מפרומל סוואמי להביא לי לוח עץ קצר, שישמש ככרית. פרומל סוואמי כעס בגלל ויכוח כלשהו שהיה לו. במקום לתת לי את הלוח, הוא זרק אותו עלי. הוא פגע בבוהן ועיקם אותה. היא נשארה מעוקמת מאז. לא אמרתי לפרומל סוואמי שום דבר באותו זמן. רק הנחתי את הלוח מתחת לראשה של אמא והמשכתי לטפל בה."

בחודש האחרון שלו בסקנדאשרם זנח פרומל סוואמי את תפקידו כעוזר ובעצם החל לתת הוראות לבהגוואן.

בתקרית אחת שסופר לי עליה, אמר פרומל סוואמי לבהגוואן: "זה האשרם שלי. אתה צריך לעשות מה שאני אומר."

בהגוואן ענה: "אם זה האשרם שלך, אתה יכול להשאיר אותו אצלך. אני אלך ואחיה במקום אחר."

כעבור זמן לא רב עזב בהגוואן את סקנדאשרם והלך לגור ברמאנאשראמאם. בהגוואן מעולם לא אמר שהמריבות האלה היו הסיבה לעזיבתו, אבל ייתכן שהן היו גורם שתמך בהחלטתו להסתלק.

בכתב היד של ברונטון, עמ' 124, מסופר כי פרומל סוואמי אמר פעם לבהגוואן: "זה (סקנדאשרם) הבניין שלי, הרכוש שלי. אני הקמתי אותו."

בהגוואן אמר לו: "אתה מלא ב'אני'. אנחנו מנוגדים לגמרי, ולכן אני אעזוב אותך." אחר כך, על פי ברונטון, "מהרישי השאיר במהירות את סקנדאשרם לפרומל סוואמי... הלך אל מרגלות הגבעה ונשאר בבקתה קרוב אל קבר אמו עד שהאולם הנוכחי נבנה." בשנים הבאות, כששאלו מאמינים את בהגוואן מדוע עזב את סקנדאשרם, הוא היה אומר שלא הייתה סיבה מיוחדת, או שזה היה 'רצון האל' שהאיץ בו לעבור (ראה Raman Maharshi and the Path to Self-knowledge, עמ' 80).

כמה ספרים על בהגוואן מספרים שהוא עבר אל הסמדהי של אמו למרגלות הגבעה כדי להקל על המאמינים להגיע אליו. נכון שרבים ממאמיניו המבוגרים התקשו לעלות כמה מאות רגל במעלה ההר לראות אותו בסקנדאשרם, אבל לא מצאתי בספרים שום אמירות של בהגוואן המאששות את התיאוריה הזאת.

כשבא בהגוואן לחיות בשרי רמאנאשראמאם, התייחס אליו פרומל סוואמי בתחילה יפה מאוד. הוא היה עושה נמסקרם, יושב בשקט זמן מה, ואחר כך חוזר העירה. פעם ראיתי אותו מביא ספל קטן של קפה לבהגוואן במכל נחושת. בהגוואן לגם לגימה לפני שהחזיר את השאר כפרסאד. עם זאת, כשהתמנה צ'ינסוואמי למנהל, ניצת מחדש זעמו של פרומל סוואמי, ובא לידי ביטוי בקמפיין מרושע נגד בהגוואן והנהלת האשרם.

הוא החל בכך שאסף את הדואר של האשרם ממשדד הדואר הראשי בעיר. הוא שכנע את מנהל הדואר שהוא עדיין מנהל האשרם, וכך הצליח לעכב את הדואר של האשרם ולגנוב חלק גדול מן התרומות שנשלחו אליו. כדי לחפות על מעשי הגנבה שלו הייתה לו חותמת גומי שנשאה את השם שרי רמאנאשראמאם. אחרי שגנב את הכסף הוא היה שולח לתורמים מכתבי תודה על תרומותיהם, ומחתיים כל מכתב בחותמת הזאת כדי שהמכתבים ייראו רשמיים.

כשהידיעה על כך הגיעה לאשרם, הוציא בהגוואן מסמך שבו הרשה רק לצי'נסוואמי לאסוף מכתבים שנועדו לרמאנה מהרישי או לשרי רמאנאשראמאם. כאמצעי זהירות נוסף כתב צי'נסוואמי מכתב לכל מאמיניו של בהגוואן ואמר שהתרומות לאשרם חייבות להישלח אליו (כלומר אל צי'נסוואמי), על שמו.

לפני האירועים האלה חתם צי'נסוואמי על כל התכתובת בחותם שנשא את הכתובת "אזהגמל פורם".

אזהגמל היה שם אמו של בהגוואן ופורם פירושו "מקום" עד אותה לתקריט רצה צי'נסוואמי לקרוא לאשרם על שם אמו ולא על שם בהגוואן.

כשפרומל סוואמי החל להחתיים את התכתובת שלו בשם "שרי רמאנאשראמאם", ויתר צי'נסוואמי על חותמת "אזהגמל פורם" שלו והחל גם הוא להשתמש בחותמת הנושאת את המילים "שרי רמאנאשראמאם". הוא עשה זאת כי רצה שלא יהיה ספק איפה נמצא השרי רמאנאשראמאם האמיתי.

כשנשאל בהגוואן על כך כעבור שנים רבות, הוא אמר: "בכל מקום שאני נמצא בו, המקום הוא שרי רמאנאשראמאם".

אחרי שהסתיימה פרשת משרד הדואר, העסיק פרומל סוואמי ברהמין מן העיר שיבוא לאשרם ויעליב את בהגוואן. לפני בואו, השקה אותו פרומל סוואמי ערק וטודי (משקאות אלכוהוליים תוצרת בית) כדי לשפר את ביצועיו. הם באו יחד אל האשרם ועמדו בפתח הדרומי של האולם הישן. האינגר צעק משהו מעליב לעבר בהגוואן ופרומל סוואמי עמד על ידו וחייך בשקט. לא הייתי באולם כשהם הגיעו, כי הייתי במקדש והכנתי זרים עם רנגסוואמי. כשרמאנקרישנה סוואמי בא וסיפר לנו ששיכור העליב את בהגוואן, התרגזתי מאוד.

נזכרתי באמרה של ראמאנקרישנה פרמהמסה: "אם מישהו מעליב את הגורו שלך, עליך לסלק אותו מן האשרם, או לעזוב את המקום בעצמך בחרפה." החלטתי לפעול על פי עצה זו. אחרי ששכנעתי את רנגסוואמי שחובתנו לחסוך מבהגוואן בעיות כאלה, מיהרנו שנינו אל האולם.

אף שפרומל סוואמי היה רק עד אילם לסצנה, היה ברור מן החיוך על פניו שהוא ההכרה מאחוריה. בכעס רב ניגשתי אליו ונופפתי באגרופי תחת אפו.

"אם אכה אותך בצד הזה של הפנים", אמרתי לו, והצבעתי על הצד השמאלי של פניו, "המכה תהיה חזקה כל כך עד שיתנפח גם הצד הזה של פניך (הצבעתי על הצד הימני)!" גופי היה גדול וחזק באותם ימים, ובקלות הייתי יכול לממש את האיום. כשפרומל סוואמי ראה שאני רציני, הוא אמר לאינגר ברהמין להפסיק. בלי לומר מילה נוספת שניהם עזבו את האשרם.

צי'נסוואמי וכמה ברהמינים אחרים בירכו אותנו על אומץ לבנו. כולם אמרו שהם שמחים לדעת שישנם עדיין שני אנשים נטולי פחד באשרם, שמוכנים להגן על בהגוואן מפני התקפות כאלה. בשנים קודמות הם היו תלויים בכוחו של דנדפני סוואמי שיגן עליהם. את התייחסותו של בהגוואן היה קשה יותר להעריך. בשעה שהמתקפה נמשכה, הוא ישב שלוב רגליים על הספה כשעיניו עצומות. גופו רעד קלות, והוא נראה לי כמו אדם שמנסה לשלוט בכעסו. הוא מעולם לא

דיבר איתי על התקרית הזאת, אבל נראה כאילו אישר את תפקידי בה. בימים שבאו אחר כך, הוא היה חביב אלי באופן בלתי רגיל. אני קיבלתי זאת כאישור שקט להתערבותי.

מכתב היד של ברונטון, עמוד 114: "פעם, כשמהירשי הותקף באלימות מצד שליח של פרומל סוואמי, הוא הקשיב בשקט לכל הנאום.

לבסוף הוא אמר: "יום אחד אני אקום ואסתלק לגמרי".
אנמלאי סוואמי אינו זוכר שבהגוואן הכריז הכרזה זו באותו זמן.

בערך באותו זמן ניסה פרומל סוואמי להיפטר מן הפסל המפורסם שלו. הוא החזיק אותו בפבלקונדרו, אחד המקדשים שבהם חי בהגוואן לפני שעבר אל הגבעה. פרומל סוואמי הראה את הפסל לנפח וביקש ממנו ליצור למענו עגלה קטנה. כשהנפח שאל אותו לאיזה צורך תשמש העגלה, אמר לו פרומל שהוא מתכוון להוביל את הפסל ברחובות טירוואנאמאלאי ולירוק עליו בו בזמן. כשיצליח למשוך קהל מספיק גדול בעזרת המעשים האלה, הוא עמד לשבור את הפסל בפומבי. הנפח, שהיה מחסידיו של בהגוואן, סירב להיות שותף לתכנית הזאת. אין לי מושג מה קרה לפסל בסופו של דבר. אני יודע רק שאיש בטירוואנמאלאי לא היה מוכן לבנות למענו את העגלה.

זמן קצר אחרי התקרית עם איינגר שמענו שפרומל סוואמי תכנן לבנות צריף ליד עץ האילופאי שעומד ממש סמוך לשער הקדמי של האשרם, מצדו הפנימי. הוא כנראה חשב שיוכל להמשיך בקמפיין שלו בצורה יותר יעילה אם יחיה באשרם עצמו. מכיוון שידע כי ציינסוואמי לעולם לא יאשר לו לבנות שם, הוא החליט לבנות את הצריף שלו בחשאי בשעות הלילה. אחד התלמידים מן העיר שמע על תכנית זו והזהיר אותנו מראש. בטירוואנאמאלאי היה תת פקח של המשטרה, שהיה חסיד נאמן של בהגוואן. ט"ק סונדרסה אייר הלך לפגוש אותו כדי לשאול מה עליו לעשות בקשר לאיום הזה. התת-פקח אמר שאם נצליח לבנות גדר זמנית שתקיף את האשרם, ובגדר פתח קטן מלפנים, הוא יעמיד שני שוטרים בכניסה כדי למנוע מפרומל סוואמי את הכניסה לשטח בלילה. לאשרם היה מעט מאוד כסף, אבל עשינו כעצתו של התת-פקח והקפנו את כל שטח האשרם בגדר עשויה מעמודי במבוק וחבל. לפני כן שטח האשרם מעולם לא גודר. לפרומל סוואמי לא דווח על הגדר וגם לא על השומרים מטעם המשטרה. הוא הופיע באחד הלילות עם עגלה מלאה עמודי במבוק ועלי קוקוס, שנועדו ללא ספק לבניית צריף. השוטרים ששמרו בשער סילקו אותו ואמרו שקיבלו הוראות למנוע ממנו את הכניסה לשטח.

כשנכשל ניסיונו להיכנס לאשרם, הגיש פרומל סוואמי תלונה נגד בהגוואן וציינסוואמי. אני לא יודע את כל הפרטים, כי ציינסוואמי מעולם לא דיבר על ענייני האשרם עם המאמינים, אבל אני יודע כי פרומל סוואמי טען שהוא המנהל האמיתי של האשרם.

בפנייתו לבית המשפט חיזק פרומל סוואמי את טענתו בנימוק מורכב. קודם כול, הוא טען כי מכיוון שבהגוואן סניאסין, הוא אינו יכול להיות, על פי החוק, בעל אדמה או רכוש כלשהו. מכיוון שכך, טען פרומל סוואמי, לבהגוואן אין שום זכויות על השטח הידוע כשרי רמאנאשראמאם. פרומל סוואמי המשיך וטען כי מכיוון שבהגוואן אינו יכול להיות בעליו של שטח האשרם, אין לו שום סמכות למנות את ציינסוואמי לנהל אותו. אחרי שביטל את טענתו של ציינסוואמי באופן זה, הוא קידם את טיעונו בכך שאמר כי מכיוון שהוא היה המנהל שאינו שנוי במחלוקת של האשרם, עליו להמשיך ולנהל אותו מכיוון שגם בהגוואן וגם לא אדם אחר אינם רשאים על פי החוק לפטרו או לסלקו.
תלונתו של פרומל סוואמי התעלמה משנתי נקודות חשובות:

1) בהגוואן מעולם לא טען שהוא סניאסין. מכיוון שהוא מעולם לא התקבל באופן רשמי לשום מסדר או סניאסה, הייתה לו עדיין הזכות להיות בעליו על שטח אדמה או לוותר עליו.

2) פרומל סוואמי ויתר מרצונו על תפקיד מנהל האשרם בשנת 1922. מאותו תאריך (התלונה הוגשה ב-1933) הוא לא התגורר באשרם ולא לקח שום חלק בניהולו.

אף כי טענתו של פרומל סוואמי הייתה שקרית בעליל, קיבל בהגוואן הוראה להופיע בבית המשפט כדי להשיב על הטענות. דיפלומט בריטי בשם גרנט דאף, שהיה מחסידיו של בהגוואן, שכנע את השלטונות הבריטיים שבהגוואן הוא נשמה בלתי מזיקה, וכי אין לאלצו להופיע בבית משפט. במקום זה, הוא דאג שבית המשפט ישמע את עדותו של בהגוואן באשרם עצמו. כשעורכי הדין באו, הורשינו כולנו להקשיב להליכים. תשובותיו של בהגוואן היו כל כך מעניינות, שטרחתי לרשום אחדות מהן ביומני.

עורך דין: סוואמי, מה שמך?

בהגוואן: אנשים קראו לי בשמות שונים ורבים. איזה מהם הוא שמי? (צחוק)

עורך דין: אנשים כיום קוראים לך רמאנה מהרישי, נכון?

בהגוואן: כן.

עורך דין: לפי המסורת ההינדית יש ארבע אסראמות: ברהמצ'ריה, גריהסתה, ודנאפרסתה וסניאסה. באיזו אסראמה אתה?

בהגוואן: אני באטיוורנסראמה. היא עולה על שאר האסראמות.

המסורת ההינדית מכירה בארבעה שלבי חיים שנקראים אסראמות: ברהמצ'ריה, שבה האדם מנהל חיי נזירות ולומד יצירות דתיות; גריהסתה, שבה האדם מתחתן ומנהל חיים של בעל בית; ונפרסתה, שבה האדם פורש מן העולם מקדיש את זמנו למדיטציה; סניאסה, שבה האדם מנתק את כל קשריו עם בני משפחתו ועם העולם. החיים בכל אסראמה מתנהלים על פי כללים ונהלים מסורתיים מסוימים. אטיוורנסראמה פירושו: 'מעל כל הכתות והאסראמות'. מכיוון שזו אינה אחת מארבע האסראמות המסורתיות, עורך הדין שאל את בהגוואן אם שלב כזה מוזכר בכתבי הקודש. אנמלאי סוואמי לא כתב את השאלה הזאת, אבל היא נמצאה בתעתיק של בית המשפט. בהגוואן השיב בציטוט מה"סוטה סמהיטה", תת-חלוקה של הסקנדה פורנה, כסמכות בעניין האסרמה הזאת (ראה "שיחות עם שרי רמאנה מהרישי" מס' 291).

הסוטה סמהיטה היא טקסט חשוב מאוד: אדי-סנקרה (מן המאה התשיעית) קרא אותו כנראה שמונה-עשרה פעמים לפני שהחל לעבוד על הפרשנות המפורסמת שלו. בחלק הידוע בשם מוקטי קנדה, הפסוקים 14-30 מפרק ה' מתארים ומגדירים את מצב האטיוורנסראמה. פסוקים 29 ו-30 מסכמים את מצבו של בהגוואן:

באמצעות מימוש העצמי, מתבטלים מעצמם האיסורים הנכפים על ידי וארנסראמה דהרמה (חובות הכת וצויה). אדם כזה מתעלה מעל המחסומים של האסראמות והוארנות (כתות) ונשאר ב"עצמי" הפרטי שלו. לפיכך, אדם שמתעלה מעל כל האסראמות והוארנות ונשאר ב"עצמי" הפרטי שלו, מוכרז כאטיוורנסראמי על ידי כל המומחים הוודנטים.

עורך דין: אם זה נכון, האם יש חוקים כלשהם לאסראמה הזאת?

בהגוואן: האטיוורנסראמה אינה כוללת שום חוקים.

עורך דין: יש לך תשוקות לדברים מן העולם הזה?

בהגוואן: אין שום שנאה לשום דבר בעולם.

חלק מן תשובה הזו כנראה חסר. בגרסה שרשם הקצרון של בית המשפט השיב בהגוואן:
"אין לי שום תשוקה לרכוש דברים, אבל כשמגיעים דברים אני מקבל אותם. אני מודה שזה גשמי
להיות בעל רכוש, אבל איני שונא את ענייני העולם." (תעתיק מתוך O.S. 30/36, מחוז מונסיף,
טירוואנאמאלאי, 15 בנובמבר 1936).

עורך דין: כל יום באים אנשים רבים לראות אותך. למה הם באים?

בהגוואן: לכל אדם סיבה משלו. אני לא אומר להם לבוא, ללכת או להישאר.

עורך דין: יש לך אויבים?

בהגוואן: אין לי לא אויבים ולא חברים.

עורך דין: מי הגורו שלך?

בהגוואן: אין לי לא גורו ולא תלמיד.

עורך דין: אפשר להשיג משהו בלי גורו?

בהגוואן: באמת אי אפשר.

עורך דין: אז מיהו הגורו שלך?

בהגוואן: בשבילי ה"עצמי" הוא הגורו.

עורך דין: אתה מתעסק בכסף?

בהגוואן: לא.

עורך דין: אנשים אומרים שאתה התגלמות האל סוברמניה (אחד האלים ההינדים).

בהגוואן: זה וכל האלים הם רק אני (צחוק)

עורך דין: פרומל סוואמי כתב ביומן שלו שאתה אווטאר (התגלמות) האל סוברמניה (עורך הדין
הראה לבהגוואן שיר מתוך יומנו של פרומל סוואמי) השיר הזה אומר שאתה סוברמניה. זה כתב
ידך?

בהגוואן: כתב היד שלי, אבל הרעיון היה של פרומל סוואמי.

בהגוואן חיבר את השיר הזה כשגר במערת וירופקשה. באותו זמן כמה ממאמיניו של בהגוואן
סיגלו לעצמם מנהג לכתוב שירים המדברים בשבחו. פרומל סוואמי התלונן באוזני בהגוואן שהוא מרגיש
כאילו השאירו אותו בחוץ מכיוון שלא היה מסוגל לחבר שירים כאלה. בהגוואן עזר לו בכך שחיבר את
השיר הזה, המתאר את עצמו כסוברמניה וכתב אותו ביומנו של פרומל סוואמי. בסופו של השיר הוא כתב
את השם 'פרומל סוואמי' כדי שפרומל סוואמי יוכל לטעון שהוא חיבר אותו אם ירצה בכך. נראה שהרעיון
של בהגוואן נועד לכך שכאשר אחד המאמינים המלומדים יבוא ויחבר שיר המפאר את בהגוואן, יוכל
פרומל סוואמי לצטט את השיר הזה ולטעון שהוא פרי עטו. ואלה דברי השיר:

האל בעל ששת הפנים, בנם של האם אזהגו והאב סונדראם בטירוצ'וזהי, בא לעולם כדי
להרוס הקארמות של אלה המחפשים מפלט לרגליו. אחרי שדיכא את חמשת החושים הוא רוכב
על טווסו של לוטוס ומשחק במשחק הטלת החנית שהיא מבטו של ניאנה. הוא בעצם האל שחי
באושר כארונמלאי-רמאנה.

התרגום לקוח מתוך The Mountain Path, 1984, עמ' 94. האל בעל ששת הפנים הוא
סוברמניה; אזהגו וסונדראם הם הוריו של בהגוואן; טירוצ'וזהי הוא מקום הולדתו של בהגוואן; שם-
עשרה הידיים, החנית והטווס אלה תכונות איקונוגרפיות של סוברמניה.

מאמינים רבים של בהגוואן האמינו כי בהגוואן הוא התגלמות של סוברמניה. אף שנראה כי בהגוואן עצמו טען זאת בשיר, יש לזכור שהוא כתב אותו מנקודת המבט של פרומל סוואמי, ולא מנקודת המבט שלו. פרומל סוואמי היה אחד מאלה שהאמינו כי בהגוואן אכן היה התגלמות שמימית. בהגוואן מצביע על כך כשהוא אומר: "כתב היד שלי, אבל הרעיון היה של פרומל סוואמי." בהגוואן עצמו מעולם לא טען זאת. עורך הדין ששאל את השאלות כנראה קיווה שיוכל לחבל באמינותו של בהגוואן אם יאלץ אותו להודות שהוא טען בעצמו שהיה התגלמות של אחד האלים ההינדים

עורך דין: אמרת שאתה שייך לאטיורנסראמה. ידוע לך על עוד מישהו במעמד הזה?

בהגוואן: לא.

עורך דין: היה עוד מישהו בעבר?

בהגוואן: סוקהא, ג'דבהראטה (חכמים בהודו העתיקה) ועוד אחדים.

עורך דין: למה אנשים שונים אומרים דברים שונים על האשרם שלך?

בהגוואן: כי הכרתו של כל אדם מבינה את זה אחרת.

עורך דין: יש לך אהבה מיוחדת לאחיד?

בהגוואן: אני אוהב אותו כשם שאני אוהב את כל בני האדם.

עורך דין: מי מקבל את התרומות שמגיעות לאשרם?

בהגוואן: כולן ניתנות בשמי, אבל אני לא משתמש בהן בעצמי. כל האנשים כאן חולקים אותן.

עורך דין: אם פרומל סוואמי ירצה להישאר שוב באשרם, תאפשר לו להישאר?

בהגוואן: אם הוא יסכים להתנהג כמו כל שאר המאמינים, הוא יוכל להישאר.

עורך דין: אם אנשים רוצים להישאר באשרם, את מי הם צריכים לשאול?

בהגוואן: זה אינו תפקידי. הם צריכים ליצור קשר עם הסרוודהיקרי.

עורך דין: פרומל סוואמי היה המנהל של סקנדאשרם?

בהגוואן: הוא ניהל אותו כשאני הייתי בסקנדאשרם, אבל גם שם התנהגותו לא הייתה טובה. הוא

בזבז הרבה מאוד כסף.

תעתיק תשובותיו של בהגוואן (בלי השאלות) נרשם בידי אחד המאמינים בזמן הראיון. תעתיק זה, הכתוב ביד והכולל שבעה-עשר עמודים, נמצא בתיקי המשרד של שרי רמאנאשראמאם. הגרסה ביומנו של אנמלאי סוואמי דומה מאוד לתעתיק הזה אם כי היא קצרה בהרבה וסדר השאלות שונה במקצת. רישומים חלקיים אחרים של החקירה נמצאים ב"שיחות עם שרי רמאנה מהרישי" מס' 281 ו-291 ובכתב היד של ברונטון. הדיווח ביומנו של אנמלאי מסתיים בתשובה 'כי הכרתו של כל אדם מבינה את זה אחרת'. כמה מן השאלות והתשובות, שהוא זכר כאשר ראינתי אותו, אבל לא רשם אותן בזמן השימוע עצמו, אינן מופיעות באף אחד מן המסמכים האחרים. ייתכן שהוא שמע את בהגוואן משמיע את ההערות האלה בהזדמנות אחרת.

היו שאלות רבות אחרות, רובן על ענייני ניהול. עורך הדין ששאל את השאלות התייחס ללא ספק אל בהגוואן בזלזול והרבה להתווכח איתו. בתוך שבועות אחדים השתגע בנו והחל לשוטט ברחובות טירוואנאמאלאי כשהוא מחזיק צואת אדם בידיו. אחר כך עורך הדין עצמו השתגע. גם הוא וגם בנו מתו כעבור זמן קצר. מאמינים רבים סברו שהדברים האלה קרו מכיוון שהוא זלזל כל כך בכבודו של בהגוואן.

פרומל סוואמי הפסיד במשפט, אבל המשיך בקמפיין שלו נגד האשרם באמצעות הוצאתו לאור של ספר קטן בשם Ramana Mahaeshiyin Nija Swarupam (טבעו האמיתי של רמאנה מהרישי). הוא האשים את בהגוואן בהתנהגות מינית בלתי הולמת כלפי נשים מבין מאמיניו וכלל רשימה ארוכה של כל הפגמים באופיו. צ'ינסוואמי רצה לנקוט נגד פרומל סוואמי פעולה משפטית, אבל בהגוואן שכנע אותו לא לעשות זאת.

כשקרא בהגוואן את הקטע הזה על הפגמים באופיו, הוא צחק ואמר: "למה הוא לא בא אלי לפני שהוא כתב את כל זה? הייתי יכול לספר לו על הרבה פגמים נוספים שלי, שרק אני יודע עליהם." בסוף הספר, שהיה די קצר, הייתה הערה מאת פרומל סוואמי שבה נאמר: "הייתי יכול לספר עוד סיפורים רבים אחרים על אופיו הרע של בהגוואן, אבל לרוע המזל אין לי די כסף להדפיס את כולם." כשבהגוואן קרא את זה הוא שוב צחק ואמר: "למה הוא לא בא אלינו אם חסר לו כסף? היינו יכולים לתרום לו משהו."

פרומל סוואמי קיווה שתיק משפטי יועיל להפצת ספרו. כשהאשרם סירב להגיב, הוא ניסה ליזום פעולה משפטית בעצמו, בכך שהעמיד פנים שהוא מאמין מקופח. סוואראגיה מודליאר, אחד ממאמיניו של בהגוואן שהיה עורך דין, נתבקש על ידי בהגוואן לטפל בעניין בשם האשרם. מודליאר הצליח לעצור את הדיון לפני שהחלו הליכים משפטיים כלשהם. דיווח קצר על אפיזודה זו אפשר למצוא בעמוד 12 של ספר הזיכרונות שלו, My Recollections.

הזכרתי את הספר הזה לבהגוואן כשעזרתי לו פעם להתרחץ. בהגוואן אמר: "תאפשר לספר להימכר לפני שער האשרם". בהגוואן אמר זאת קצת ברצינות וקצת בצחוק. הוא המשיך והסביר: "אם אנשים רגילים יקראו את הספר הזה, הם יאמינו לו ויימנעו מלהיכנס לאשרם. מאמינים טובים, שלא יאמינו לשטויות האלה, ימשיכו לבוא לבקר." בהגוואן לא אהב שקהל גדול של אנשים בא לבקר אותו. הוא קיווה שאם יחול פחות במוניטין שלו ויאבד לו שמו הטוב, מספר המבקרים יקטן.

מתוך כתב היד של ברונטון, עמ' 113: "אחד התלמידים התרגש פעם מכיוון שמישהו בעיר דיבר בזלזול על בהגוואן."

'מהרישי אמר: "אני מרשה לו לדבר כך. שיאמר אפילו עוד. שאחרים יעשו כמוהו. רק שיעזבו אותי לנפשי. אם מישהו מעז להאמין בכל המילים השערורייתיות האלה, אני אחשוב זאת לשירות חשוב שנעשה למעני, כי אם הוא (פרומל סוואמי) משכנע אנשים לחשוב שאני סוואמי מדומה, הם יפסיקו לבוא לבקר אותי ואז אוכל לנהל חיים שקטים. אני רוצה שיעזבו אותי לנפשי, ולכן אני מקדם בברכה את העלון המשמיץ. סבלנות, ועוד סבלנות – סובלנות, ועוד סובלנות."'

יכולתו של פרומל סוואמי לפגוע הייתה כנראה אינסופית. אחרי כמה חודשים של הפוגה, הוא מצא דרך חדשה להציק לאשרם. באותו זמן היו בנייני האשרם ממוקמים על שטח אדמה שהיה שייך למוסד בשם ה"מאת' הבאוואגיי". ראש המאת' הזה התגורר בטירוואנאמאלאי. הוא קיבל את אישור האשרם להשתמש באדמה מכיוון שהעריך מאוד את בהגוואן. באחת ההזדמנויות, כשהוא בא לדרשן, הוא אמר שהוא שמח מאוד שמהטמה חי על אדמתו. האשרם

ניסה פעם לקנות ממנו את האדמה, אבל הניסיון לא הצליח, מכיוון שהיה סעיף בשטר המכר שאסר עליו למכור אותו.

כשפרומל סוואמי הפסיד במשפט הראשון נגד בהגוואן, הוא הצליח לשכנע איכשהו את ראש המאת' הזה להגיש תלונה אחרת נגד בהגוואן. ראש המאת' שלח לבית המשפט המקומי בקשה להורות לבהגוואן לעזוב את אדמתו. אין לי מושג איך שכנע אותו פרומל סוואמי להתחיל בזה. בגלל הכבוד הרבה שראש המאת' רחש כלפי בהגוואן לפני כן, אני יכול רק להניח שהוא שוחד באופן כלשהו. התלונה הזאת לא הייתה בעייתית כמו הקודמת. אחרי שנשלחה משלחת לשאת ולתת עם ראש המאת', כל העניין נסגר מחוץ לבית המשפט. על פי תנאי ההסכם, שרי רמאנאשראמאם רכש חלקת אדמה בטירוואנאמאלאי, שהייתה באותו גודל בדיוק כמו החלקה שעליה עמדו בנייני האשרם. החלקה הזאת שנרכשה ניתנה לראש המאת' בתמורה לחלקה שבה השתמש האשרם.

זה היה ניסיונו הרציני האחרון של פרומל סוואמי לפגוע באשרם. זמן קצר אחרי כן הידרדרה בריאותו במידה כזו שהוא בילה את עשרים שנותיו האחרונות כנכה בביתו. כשחלפו השנים ומחלתו גברה, הוא החל להבין כמה רע הוא התנהג. באחד הביקורים האחרונים שלו באשרם (הוא הגיע בעגלה רתומה לסוס, מכיוון שהיה חלש מכדי ללכת) הוא בא לאולם ודיבר עם בהגוואן.

'בהגוואן, " הוא אמר, 'אני אלך לגיהנום מכיוון שעשיתי הרבה מאוד דברים רעים. סלח לי בבקשה ואל תשכח אותי.'

בהגוואן השיב: 'גם אם אתה תשכח אותי, אני אותך לא אשכח.'

"אבל אני אהיה בגיהנום!" קרא פרומל סוואמי.

בהגוואן הסתכל עליו זמן מה ואחר כך אמר: "אני נוכח גם שם."

בימיו האחרונים ננטש פרומל סוואמי על ידי כל חבריו וכספו נגזל ממנו. בתקופה זו הוא גר זמן מה בביתו של אדם בשם מודליאר. האיש הזה לווה את כל כספו של פרומל סוואמי ואחר כך סירב להחזירו. כשמודליאר הבין כי לפרומל סוואמי אין עוד כסף לתת לו, הוא ניסה לסלק אותו מביתו. הוא הזמין עגלה רתומה לסוס, הושיב בתוכה את פרומל סוואמי, ואמר לעגלון לקחת אותו לשרי רמאנאשראמאם.

"אני שולח אותך לשרי רמאנאשראמאם," הוא אמר. "הרבה אנשים אוכלים שם בלי

שלמים שום דבר. אתה עבדת למענם שנים רבות, אז הם ללא ספק יטפלו בך."

אחרי שאמר זאת, הוא אמר לעגלון להכניס אותו בשער ואחר כך להשאירו שם במהירות

האפשרית.

רשויות האשרם סירבו לקבל את המשלוח של מודליאר. הם שכרו עגלה אחרת רתומה לסוס ושלחו אותו חזרה ישירות אל ביתו של מודליאר. מודליאר, שלא רצה לקבלו חזרה, סירב להכניסו הביתה. במקום זה הוא שכר עוד עגלה ואמר לעגלון להחזיר את פרומל סוואמי לאשרם. האשרם שוב סירב לקבלו, ושוב שלח אותו חזרה אל ביתו של מודליאר. בסופו של דבר הודה מודליאר בתבוסתו ואפשר לפרומל סוואמי להישאר בביתו.

פרומל סוואמי מת לבסוף בשנות החמישים, בודד ומוזנח, על ספסל אבן אי שם בעיר.

מעט מאוד אנשים רחשו לו אהדה באותו זמן. כמעט כולם הגיעו למסקנה כי כל צרותיו נבעו כתוצאה מהקמפיינים שהוא ניהל נגד בהגוואן.

עבודות בנייה – II

183-144

בשנות השלושים, עד 1938, עסקתי פחות או יותר בעבודות בנייה. המשימה הגדולה ביותר שלקחתי על עצמי בתקופה זו הייתה הפיקוח על בניית חדר אוכל חדש ומטבח. כשלושים-ארבעים בנאים עבדו שם מדי יום על בניין ששטחו היה כעשרים וחמישה מטרים רבועים. למרבה המזל, בהגוואן גילה עניין רב בבניין, והדריך אותי בכל שלבי העבודה. בערב, כשבאתי לדווח לו על התקדמות העבודה, הוא היה אומר לי איזו עבודה יש לעשות למחרת. אם היו משימות קשות לביצוע הוא היה מסביר איך לבצע אותן.

אחד הדברים הראשונים שהצטרכתי לעשות היה להרוס את חדרי. כעשר בקתות מעלי קוקוס, ושלי ביניהן, עמדו בשטח שנועד למטבח החדש. את כולן היה צריך לפרק ולבנות מחדש במקום אחר. בערך באותו זמן נבנה חדר מכוסה גג רעפים בחזית המחסן. עברתי לחדר הזה ונשארתי לגור בו שנים רבות.

יום אחד, כשבניית חדר האוכל הייתה בעיצומה, התחוללה סערה שמנעה ממני את האפשרות לקבל תכניות כלשהן מבהגוואן. באותו זמן הייתי רגיל לדבר עם בהגוואן על ענייני הבנייה כשהוא יצא מחדר האוכל אחרי ארוחת הערב שלו. באותו ערב, בגלל הגשם, הוא הלך ישר לאולם בלי לדבר איתי. לא היתה לי הזדמנות נוספת לדבר איתו באותו ערב, מכיוון שבאותו זמן בהגוואן לא אהב לדבר על תכניותיו בפומבי.

למחרת בבוקר, לפני תחילת העבודה, הלכתי אל בהגוואן ושאלתי אותו: מה התכנית

להיום?"

בהגוואן השיב: "סוואמי נמצא בתוכך. לך ועשה את העבודה."

זה היה מבחינתי הלם, מכיוון שהתרגלתי להיות תלוי בעצתו של בהגוואן. במובן מסוים, בהגוואן בעצם החמיא לי. סירובו לעזור לי הצביע על כך שהוא מרוצה ממה שלמדתי וחשב שזה מספיק לניהול הבנייה בכוחות עצמי. לפני שהלכתי לאתר לחלק את הוראותיי, התפללתי בשקט אל בהגוואן וביקשתי ממנו שידריך אותי בעבודה. בערך בתשע בבוקר יצא בהגוואן מן האולם לראות מה עשיתי. אחרי שבדק את העבודה הוא נתן לי "דיפלומת בנייה" בכך שחיך והשמיע מילה אחת "בייש", שפירושה "עבודה טובה!"

היו שתי תקריות קטנות, ששתיהן קשורות לבניית חדר האוכל, שמן ראוי לספרן. הראשונה היא דוגמה טובה לכך שבהגוואן שנא מאמינים שהקדישו לו תשומת לב מיוחדת. הייתי בחוץ בשמש, והשגחתי על פריקת מטען של סיד. הייתה לי שמשיייה שהגנה עלי מפני השמש ומשקפי שמש שהגנו על עיניי מאבק הסיד. כשבהגוואן בא לראות מה אני עושה, חלצתי את סנדליי והנמכתי את השמשיייה שלי כאות כבוד. בהגוואן מיד נזף בי.

"למה אתה עושה את הדברים האלה כשאתה רואה אותי? למה אתה מקדיש לי תשומת

לב מיוחדת באופן כזה? הדברים האלה נועדו להגן עליך מהשמש והאבק. אני אבוא לראות אותך

להבא רק אם תבטיח להשאיר את השמשיייה שלך מעליך ואת סנדליך על רגליך."

התקרית השנייה מוזרה מזו. השגחתי על העבודה בחדר האוכל כשנעשיתי מודע לכך

שהאגו שלי נהיה חזק מאוד. יכולתי להרגיש תחושה בלתי רצויה של גאווה והשג שגדלה בתוכי.

"אני אחראי על כל זה! אני לבדי מפקח על העבודה הגדולה הזאת!"
כשתקפו אותי מחשבות חזקות אלה, בא בהגוואן לפגוש אותי. לפני שהגיע אלי, ראיתי ענן שחור, דמוי צל, עוזב את גופי. כשהענן עזב אותי הרגשתי שמחשבותיי האנוכיות הסתלקו יחד איתו. סיפרתי לבהגוואן על האירוע המוזר הזה.

הוא אישר שמהו בלתי רגיל קרה בכך שציטט פסוק טמילי ידוע: "הרוחות הרעות יעזבו כשיראו את הכהן."

לפני בניית חדר האוכל, דאג בהגוואן תמיד לתת לי הוראות בנייה, כשאיש לא הקשיב. מכיוון שאיש מעולם לא ראה את בהגוואן מדבר איתי על ענייני בנייה, הגיעו כמה מאמינים למסקנה שאני פועל על פי תכניות שלי, ולא של בהגוואן. הייתי מאוד לא מקובל על חבורה זו למשך זמן רב, מכיוון שכולם סברו שאני מבזבז את כספי האשרם ובונה בניינים גדולים באופן מוגזם. מעולם לא יכולתי להזים את טענתם, מכיוון שבשנים הראשונות שבהן פיקחתי על הבנייה, בהגוואן מעולם לא הודה בפומבי שהוא נותן לי הוראות.

מסיבה כלשהי, רצה בהגוואן שתפקידו בתכנון הבנייה יישמר בסוד. פעמים אחדות הוא אמר לי: "אל תאמר לאיש שאמרתי לך לעשות את זה, רק בצע את העבודה. גם אל תספר לאנשים מה בכוונתך לעשות בעתיד. אם אנשים ידעו מה אתה מתכנן להבא, הם יבואו אליך עם רעיונות משלהם וינסו לשכנע אותך לאמץ אותם. אם דבר זה יקרה, קרוב לוודאי שזה יבלבל אותך."

בהגוואן גם אמר לי איך להימנע מן הצורך לענות על שאלות. "אם מהנדסים יבואו אליך ושאלו אותך איך אתה מבצע את כל העבודה הזאת, אמור להם: 'אני עסוק מאוד כרגע אין לי זמן להסביר.' אחר כך הסתלק והעסק את עצמך בעבודה כלשהי. יש כאן הרבה אנשים המתעניינים בעבודת הבנייה הזאת. כולם ירצו לבוא ולומר לך מהן תכניותיהם. אם תתחיל להקשיב להם, זה רק יקשה על עבודתך."

המדיניות של שמירה על חשאיות גמורה השתנתה זמן קצר אחרי שרס"ן צ'דוויק הגיע לאשרם. צ'דוויק בא לעתים קרובות לראות אותי עובד, וכשבהגוואן ואני ערכנו את סיורי הפיקוח שלנו בצהרי היום, הוא הרבה להתלוות אלינו. באותם ימים בהגוואן נהג לתת לי הוראות במהלך הסיורים האלה מכיוון שבאותה שעה ביום יכולנו להיות לבדנו באתר. בהגוואן המשיך לתת לי הוראות גם אחרי כשצ'דוויק החל להצטרף אלינו בסיור היומי שלנו בצהריים. כשאחר כך שמע צ'דוויק שיש רבים באשרם החושבים שאני פועל מתוקף סמכותי שלי, הוא דאג לומר לכולם שהוא עצמו היה עד ראייה לכך שבהגוואן נתן לי הוראות. מרגע שה"סוד" הנודע לכול, הפסיק בהגוואן להעמיד פנים שהוא אינו מעורב בתכנון והחל לתת לי הוראות בגלוי באולם.

לפני השינוי הזה חווייתי הרבה קשיים עם צוות המשרד ועם כמה עובדים אחרים באשרם. אלה שחשבו שאני מבזבז כסף על תכניות גרנדיוזיות משלי סירבו לשתף איתי פעולה כשנזקקתי לעזרה. למשל, היו תמיד שישה-שמונה אנשים שעבדו במשרה מלאה בגן האשרם, אבל אם אני ביקשתי שמישהו מהם יבוא לעזור לי, המפקח היה מסרב לאפשר להם לבוא. למען האמת, בתקופה מסוימת מעמדי באשרם היה כל כך נמוך, שאיש לא היה מוכן לעזור לי. נאלצתי לסמוך באופן בלעדי על פועלים בשכר.

פעם אחת באותה תקופה, כשאכלתי לחמניות עם בהגוואן, הוא אמר לי: "לפני שהבנאים באים הבוקר, אני רוצה שתעביר כמה אבנים גדולות."

כשבהגוואן אמר לי באילו אבנים מדובר, ידעתי מיד שזו אינה משימה לאדם אחד.

"איך אני יכול לעשות את זה?" שאלתי את בהגוואן. "דרוש לזה יותר מאדם אחד. האנשים במשרד לא יאפשרו לאף אחד מעובדי האשרם לעזור לי." "אם כך," אמר בהגוואן, "אני אבוא ואעזור לך בעצמי."

כשהאנשים במשרד שמעו שבהגוואן התנדב לעשות עבודת כפיים קשה מכיוון שלא נמצא איש שיהיה מוכן לעשות אותה, הם שלחו מיד גבר בשם מוני סוואמי לעזור לי. מכיוון שעד מהרה נודע שבהגוואן עצמו רצה שהעבודה תיעשה, ותיעשה מהר, עוד אדם בשם דנופילאי בא גם הוא לעזור לי. שלושתנו, עם קצת עזרה מרגהוונדרה ראו, הצלחנו לבצע את העבודה לפני שהבנאים הגיעו.

להעדר דומה של שיתוף פעולה "זכיתי" מצד עובדי המטבח. לא היו לי בעיות הקשורות לאוכל מאז שגם בהגוואן וגם צ'ינסוואמי אמרו לצוות המטבח שאני יכול לקחת מהמטבח מה שאני רוצה. עם זאת, עובדי המטבח קיבלו הוראות שלא לתת מזון לאף אחד מן העובדים ששכרתי. זה היה חוק מיוחד שנגע רק לעובדים שלי. עובדים שנשכרו למלא תפקידים אחרים באשרם, הורשו לאכול בחדר האוכל.

יום אחד פנה אלי אחד מפועליי ואמר לי שהוא לא אכל באותו בוקר. הוא קיווה לקבל ארוחת בוקר באשרם. אותו אדם נדרש לבצע משימה חשובה מאוד באותו יום. כל עוד הוא לא סיים, שאר העובדים לא יכלו להמשיך בעבודתם.

כדי לרצות את אותו אדם, הלכתי למטבח ואמרתי לנשים שם: "אני שוב רעב. תנו לי בבקשה עוד כמה לחמניות."

אחת הנשים אמרה: "אבל רק עכשיו אכלת. למה אתה מבקש עוד?" בשלב זה שמעתי את בהגוואן צוחק בקול רם. הוא עבד בחלק של המטבח שלא יכולתי לראות.

לא הייתי מסוגל לשקר שוב כשבהגוואן הקשיב לי, ולכן אמרתי לאישה: "את הרי תיתני לי אותן רק אם אגיד לך שאני עומד לאכול אותן. באמת הן נועדו לאחד העובדים שלי." בהגוואן הופיע כשעל פניו חיוך גדול והורה לה לתת לי את הלחמניות שביקשתי. כולנו התייחסנו אל בהגוואן כאל אדם ישר והוגן לגמרי, לכן הופתעתי מאוד פעם כשהוא סיפר לי כי שיקר שלוש פעמים ביום שעזב את הבית ובא לארונצילה. המקרה הראשון, אמר, היה בביתו של מותוקרישנה בהגוואטאר, כשהיה עדיין בדרכו לארונצילה. במקום ההוא הוא אמר שהוא איבד את כספו וחפציו, מה שלא היה נכון.

בביתו של מותוקרישנה בהגוואטאר הוא משכן את עגיליו כדי להשיג כסף להמשך מסעו לטירוואנאמאלאי. הוא לא איבד את חפציו – אלא פשוט לא היה לו כסף להמשך המסע.

השקר השני באותו יום נאמר כשאמו נשארה איתו בפבלקונדרו.

פבלקונדרו הוא מקדש על בליטה קטנה של סלע במרחק כשלוש מאות מטרים מן המקדש הראשי של ארונצילשווארה. בהגוואן חי שם זמן מה בשנות התשעים של המאה ה-19. סיפור זה התרחש כנראה באחד מביקוריו האחרונים, מכיוון שאמו לא באה לגור איתו עד שנת 1915. ס"ס כהן, (גורו רמאנה, עמ' 13-14) כתב כנראה על התקרית הזאת, אבל הוא ממקם אותה בסקנדאשרם. כשהזכרתי זאת באוזני אנמלאי סוואמי, הוא אמר לי שהוא היה בטוח שבהגוואן סיפר לו שהדבר הרחש בפבלקונדרו.

כשבהגוואן ישב במקדש, מן הסתם במצב כלשהו של סמדהי, החליטה אמו ללכת ולבקר את אצ'מאל בעיר. לפני צאתה לדרך, היא החליטה לנעול את בהגוואן במקדש, כדי שאיש לא יפריע לו ולא יפגע בו. בהגוואן לא היה באמת בסמדהי, אלא רק ישב בעיניים עצומות. אחרי שאמו הלכה, הוא הוציא את ידו דרך חור בדלת, שחרר את המנעול ויצא. אחרי שהשתחרר באופן זה, הוא שב ונעל את הדלת. כשחזרה אמו, היא נדהמה לראותו יושב מחוץ לדלת הנעולה. בהגוואן הבין שהיא חושבת שהוא בעל סידהי (כוח) מיוחד שאפשר לו לעבור דרך חומר מוצק. בתור בדיחה הוא אישר את חשדותיה.

כשהיא שאלה: איך הצלחת לצאת? הוא נראה רציני מאוד ואמר: "דרך האקאסה (חלל או אתר)".

השקר השלישי היה בסקנדאשרם. פעם, כשאמו של בהגוואן סבלה מכאב אוזניים, ביקש אותה בהגוואן להטות את ראשה, כדי שיוכל לראות את פנים אוזנה. לא היה שם מה לראות, אבל כשבהגוואן הציץ לתוך אוזנה, הוא העמיד פנים שהוא רואה שם צרעה ודיווח לאמו על מעשיה. "יש צרעה שזוחלת שם בפנים. היא בדרך החוצה. עכשיו היא עומדת על יד הפתח. ועכשיו היא עפה משם!"

אמו הייתה כל כך משוכנעת כי הצרעה הדמיונית הזאת היא הסיבה לכאבה, עד כי כאשר בהגוואן אמר: "היא עפה משם!" כאבה נעלם לחלוטין.

שכרתי גם גברים וגם נשים לעבוד בחדר האוכל. חלק מהנשים היו נאות למדי, ועלי להודות שמפעם לפעם הטרידו אותי תשוקות מיניות. דיברתי עם בהגוואן על הבעיה הזאת, די מוקדם בקריירה שלי באשרם. אמרתי לו: "אני לא מעוניין במוקשה (שחרור). אני רק רוצה שהתשוקה לנשים לא תיכנס לי לראש."

באותה הזדמנות צחק בהגוואן ואמר: "כל המהטמות (נשמות גדולות) משתוקקות רק לזה".

תשובתו עודדה אותי שאני לא היחיד הסובל מבעיה זו, אבל היא לא נתנה לי שום רמז איך עלי להתגבר עליה. יצרתי לעצמי תיאוריה שאם לא אצטרך לראות נשים בעבודה כל היום יהיה לי הרבה יותר קל להימנע ממחשבות מיניות. בימים ההם נהגנו לשלם לעובדים ארבע אנות ליום ולעובדות שלוש אנות (ברופי היו שש-עשרה אנות). עלה בדעתי שאם אחליף את הפועלות בפועלים, אוכל לקנות לעצמי שלוות נפש במחיר של אנות מעטות. לפיכך אמרתי לנשים שלא תהיה להן בעתיד עוד עבודה.

באותו ערב שאל בהגוואן, כרגיל, איזו עבודה אני מתכנן ליום המחרת. אמרתי לו: "ביסוס הקירות הסתיים כבר לגמרי. מחר אני מתכנן להכניס הרבה חול לבניין כדי להעלות את האדמה לגובה הרצפה של חדר האוכל."

בהגוואן שאל אז: "כמה גברים וכמה נשים שכרתי?" סיפרתי לבהגוואן שלא שכרתי בכלל נשים, והסברתי לו את סיבותיי. בהגוואן לא התרשם כלל מן ההסבר שלי. הוא לא ראה סיבה מדוע הנשים תצטרכנה לסבול רק מפני שאני איני מסוגל לשלוט במחשבותיי.

"למה אמרת שלא נזדקק כאן עוד לעבודת נשים?" הוא שאל. "אתה שוכר פועלות. אתה שוכר פועלות. אתה שוכר פועלות."

שמתי לב לפני כן, שכאשר בהגוואן רצה להדגיש את חשיבותו של רעיון מסוים, או משפט מסוים, הוא היה חוזר עליו שלוש פעמים. פעלתי על פי הוראותיו ושכרתי מחדש את כל הנשים. אני זוכר עוד מקרה שבו מחשבותיי המיניות כמעט גברו עלי. השעה הייתה בערך אחת אחר הצהריים באמצע הקיץ. ישבתי לפני דלת המחסן כשראיתי אישה יפה מאוד באה לדרשן של בהגוואן. כעבור כמה דקות היא יצאה מן האולם והחלה ללכת לעבר הגבעה. הייתי כל כך מושפע ממראיה, שתהיתי בלבי אם היא אלילה בדמות אישה. הרגשתי תשוקה מינית חזקה גוברת בתוכי. באותו רגע הופיע פתאום בהגוואן וראה באיזה מצב נפשי אני נמצא. הוא קרא לי החוצה וביקש ממני לעמוד בשמש על סלע גדול שהיה קרוב למחסן. מכיוון שלא היו עלי רגלי סנדלים, החום מן הסלע הכאיב מאוד לכפות רגליי. בהגוואן התעלם לחלוטין מחוסר הנוחיות שלי. כמה דקות הוא דיבר בשלווה על נושאי בנייה שונים. הכאב בכפותיי הבוערות נהיה כמעט בלתי נסבל, אבל לא העזתי לזוז מכיוון שבהגוואן אמר לי בפירוש לעמוד על הסלע הזה. אחרי זמן מה עלתה בדעתי המחשבה שהכאב שחוויתי החליף לגמרי את התשוקה לאישה הזאת. ברגע שמחשבה זו עלתה בדעתי, בהגוואן סיים במהירות את שיחתנו והסתלק. הורדתי את רגליי הבוערות בשמחה אל תוך הצל. טיפולו של בהגוואן הוכח כמרפא לגמרי. כשהכאב שכך גיליתי שאין לי עוד שום עניין באישה.

אחת מתכונותיו האופייניות של בהגוואן היא שלעתים קרובות הוא הגיב על מצבים זהים בדרכים שונות. ב-1938, כשהייתי שוב מוטרד בגלל תשוקות מיניות, הוא הגיב בצורה שונה לגמרי. במשך שלושה ימים היתה הכרתי מלאה במחשבות מיניות, עד כדי כך שהתחלתי לחשוב: איך אוכל אי פעם להגיע לשחרור, אם מחשבות כאלה באות אלי ללא הרף?"

הייתי כל כך מוטרד מן המחשבות האלה, שבמשך אותם שלושה ימים לא הייתי מסוגל לאכול או לישון היטב. לבסוף החלטתי שבהגוואן הוא האדם היחיד שיוכל לעזור לי. באותו ערב הלכתי בעקבות בהגוואן כשהוא יצא לטיולו והסברתי לו את בעייתתי.

"מאז שהתשוקה הזאת לנשים תקפה אותי ביום ההוא, לא ישנתי ולא אכלתי שלושה ימים. המחשבות האלה עולות בהכרתי לעתים די קרובות, מה יקרה לי בסופו של דבר?" בהגוואן, אחרי שנשאר שקט כמה דקות, השיב: "למה שתחשוב תמיד שמחשבה רעה עלתה בדעתך בזמן כזה וכזה בעבר? אם במקום זה תמדוט "אל מי באה המחשבה הזאת?" היא תעוף לדרכה מעצמה. אתה לא הגוף או ההכרה, אתה ה"עצמי". אם תמדוט על זה, כל תשוקותיך תעזובנה אותך."

במקרים רבים, בזמן שהבנייה נמשכה, היה בהגוואן מגיע, מתיישב על אבן ומפקח על מעשינו. לפעמים הוא אפילו הצטרף לעבודה בעצמו.

הוא נהג לומר לעתים קרובות: "כשאני בחוץ אני יותר בריא. הספה הזאת, שאתם מאלצים אותי לשבת עליה, היא בשבילי כמו כלא."

לעתים קרובות בילה בהגוואן שעות בחברתנו. כשהיה במצב רוח של פיקוח, הוא היה חוזר לאולם רק אם נאמר לו שכמה מאמינים חדשים באו לדרשן שלו. במקרים אלה היה מדהאוה סוואמי, שהשגיח על האולם בהעדרו של בהגוואן, בא ואומר לנו שכמה אנשים חדשים

הגיעו. אני זוכר מקרה אחד, שבו בהגוואן ראה את מדהאוה סוואמי בא לקראתנו. הוא בא ללא ספק לומר לבהגוואן שכמה אנשים חדשים הגיעו.

בהגוואן פנה אלי ואמר: "צו מעצר חדש מגיע אלי. אני חייב לחזור לכלא שלי."

בהגוואן קיבל בברכה כל הזדמנות להצטרף לעבודה. אני יכול להביא דוגמה טובה לכך מימי הראשונים באשרם. באותם ימים לא היה לנו מקום בטוח לאחסן בו את שקי האורז של האשרם. הם נזקקו לבמה עמידה בפני מים למקרה שהאדמה תירטב. בהגוואן ביקש ממני לבנות במה כזאת מלבנים וממלט בבקתה קטנה שניצבה במקומו של המשרד הישן. אחרי שהשלמתי את העבודה, התחלתי להחליק את המשטח בלבנה ישנה, כדי שהרצפה תהיה ישרה לגמרי. בהגוואן בחר עוד לבנה והצטרף אלי בעבודה. הוא החזיק את הלבנה בשתי ידיו והחל לעבוד במרץ.

ניסיתי להפסיקו ואמרתי: "למה בהגוואן עושה את העבודה הזאת? אני יכול בקלות לעשות את כולה."

"אני עושה אותה כי אני זקוק לפעילות גופנית," השיב בהגוואן. "כשאני עובד, הגוף שלי מתחזק. אין לי תיאבון באותו רגע. אם אני עובד, אני נהיה רעב. בעיית הגזים שלי נפתרת גם היא כשאני עושה פעילות גופנית רבה."

לא ניסיתי להניא אותו שוב, מכיוון שהיה ברור שהוא נהנה מכך מאוד.

היות שבדרך כלל לא צירפנו את בהגוואן למשימות קשות באשרם, הוא שמר על בריאותו בעזרת טיולים תכופים על הגבעה. בשנות הארבעים הוא אפילו שילב זאת בתכנית יומית של תרגילי התעמלות לשיפור העיכול שלו. הוא היה מניח את זרועותיו מעל ראשו, שומר על רגליים ישרות, מכופף את גוו במוותניים ומנסה לגעת בבהונות רגליו. הוא היה עושה זאת כשלושים פעם מדי בוקר. באופן רגיל, הוא היה עושה את התרגילים האלה במקום שאנשים לא יכלו לראותו, אבל בכמה מקרים הוא נצפה על ידי הנשים ששוטטו על הגבעה וליקטו עצי הסקה.

אחת מהן, אחרי שראתה את בהגוואן מתכופף שוב ושוב, אמרה: "בהגוואן אכל יותר מדי באשרם והוא מנסה להקיא."

אישה אחרת בעלת דמיון יותר פורה חלקה על דעתה.

"לא, אלה תרגילים מיוחדים. בהגוואן אוסף אבנים מהגבעה והופך אותן לזהב. הוא משתמש בזהב לממן את הבנייה של מקדש האם. איך אחרת הוא יכול לשלם בעדו? האיש הזה שאת רואה על ידו (עוזרו של בהגוואן) שומר עליו. הוא מוודא שאף אחד לא יפריע לבהגוואן כשהוא עושה את הזהב. הוא גם מונע מאנשים אחרים לגנוב אותו ועוזר להחזיר אותו לאשרם."

שגשוגו הגובר של האשרם בשנות הארבעים נידון בהרחבה על ידי המקומיים. רבים מהם, שלא היה להם מושג איך מומן האשרם באמת, הגיעו למסקנה שהנהלת האשרם מזייפת כסף כדי לממן את צמיחתו. שמעתי רבים שאינם מאמינים מעלים את התיאוריה הזאת. פעם אחת, כשעמדתי קרוב למשרד האשרם, ראיתי את אחד הכפריים המקומיים עוקב אחרי מאוני סריניוואסה ראו מדפיס משהו. הכפרי, שמעולם לא ראה מכונת כתיבה לפני כן, הגיע למסקנה, שזו כנראה המכונה שהנפיקה את כל השטרות המזויפים. היה מחסן קרוב למשרד שבו המאמינים היו מאחסנים את מזוודותיהם לפני כניסתם לאשרם. מכיוון שהחדר הזה תמיד נשמר מבחוץ כדי להגן על רכוש המאמינים המבקרים, הגיעו רבים מן הכפריים המקומיים למסקנה שזה צריך להיות המקום שבו נשמר הכסף שיצרנו.

בהגוואן המשיך בטיוליו התכופים גם כדי לשפר את העיכול שלו וגם כדי להקל על ההתקשות בברכיו. גם בימים הראשונים באשרם, שמתו לב שבהגוואן סובל מנפיחות שגרונת

ומכאבים בברכיו. כשעברו השנים, החמירה הבעיה. לבהגוואן הייתה על כך בדיחה קבועה, שהוא חזר עליה כמה פעמים.

הוא היה אומר: "הנומן תפס את רגליו של ראמה, ואילו אביו תפס את רגליי".
במיתולוגיה ההינדית אביו של הנומן הוא ואיו, אל הרוח. הנומן, המלך הקוף, הוא אחד מחסידי החשובים של ראמה. בטמילית אנחנו נוהגים לומר שיש ואיו ברגל כאשר היא מתחילה להתנפח.

עוזריו של בהגוואן עיסו באופן קבוע את ברכיו בשמן, אבל העיסוי לא שינה כמעט דבר. הכאב היה חמור עד כי מאמיניו נאלצו לשים כרית תחת ברכיו, כי כאב לו לשבת ברגליים ישרות. אם מסתכלים על התמונה המפורסמת שנמצאת עכשיו על הספה באולם הישן, אפשר לראות איך הכרים שימשו לתמיכה ברגליו הכפופות. בהגוואן הרשה לעוזריו לעסות אותו, אבל הייתה לו אמונה רבה יותר בתרגול כמשחרר כאבים.

הוא נהג לומר: אם לא אצא להליכה מדי יום, יכאבו לי הרגליים."
פעם עיסיתי את כפות רגליו של בהגוואן בשמן, כשאישה זקנה באה ושאלה אותי מה הבעיה.

אמרתי לה: "אני מעסה את כפות רגליו של בהגוואן, כי כואב לו שם."
האישה לעגה להסבר שלי.
"לבהגוואן לא כואב שום דבר," היא אמרה. "אתה רק מנסה להיטהר מחטאיך כשאתה עושה את זה."

כשניסה בהגוואן לעזור לנו במטלות היומיומיות שלנו, הוא נתקל בהתנגדות רבה מצד המאמינים דיירי האשרם. רובנו הרגשנו שאנחנו לא מכבדים אותו במידה מספקת אם אנחנו מאפשרים לו לעסוק בעבודת כפיים. יום אחד, למשל, בשנותיי הראשונות באשרם, התכנסו המאמינים למפגש בלתי רשמי כדי לחלק ביניהם את העבודה שהייתה צריכה להתבצע באותו יום. אחד התנדב לבשל, אחד לנקות וכן הלאה.

בסוף המפגש הודיע בהגוואן, שלא קיבל שום משימה: "יש תפקיד אחד ששכחתם לחלק ביניכם. איש לא מונה לכבד בגדים. אם תיתנו לי כולכם את הבגדים שלכם, אני אקח אותם ליאמה טירת'ם ואכבס את כולם."

איש לא רצה שבהגוואן יעשה את העבודה הזאת. הטלנו את משימת הכביסה על מישהו אחר והשארנו אותו מובטל.

יאמה טירת'ם הוא "טנק" במרחק קילומטר וחצי בערך מן האשרם. באנגלית הודית "טנק" הוא כל מבנה מעשה-ידי-אדם גדול מבאר שנבנה לאגירת מי גשמים. יאמה טירת'ם מכיל מים במשך השנה, כאשר המכלים הקרובים יותר לאשרם מתייבשים בקיץ לעתים קרובות. לפיכך הגיוני להתייחס אל התקרית הזאת כאל דבר שאירע בקיץ. בחורף הכביסה הייתה מתבצעת במקום קרוב לאשרם.

לפעמים, היה בהגוואן מצליח בכל זאת לתכנן עבודות לעצמו. פעם אחת הוא החליט לבנות מדף מלבנים ובוץ בגומחה במטבח הישן. הוא תכנן לאחסן עליו כלים המכילים חמוצים. בהגוואן עצמו חפר באדמה בעזרת קדפראי (מנוף יד) שאורכו מטר שמונים. סנטמאל, אחת המבשלות, הכינה ממנה בוץ אחר כך. בהגוואן עשה את העבודה בעצמו במקום לתת לי לעשות

אותה, מכיוון שמי שאינו ברהמין אינו ראשי להיכנס למטבח. עשיתי עבודה כלשהי בחדר האוכל הצמוד למטבח, אבל לא ראיתי מה עשה בהגוואן, מכיוון שאישה ברהמינית אדוקה מאוד חשבה שמכיוון שאינני ברהמין אסור לי אפילו להסתכל על מה שנעשה במטבח.

כשנשא בהגוואן את עיניו מהנחת הלבנים וראה מה היא עושה, הוא אמר: "למה את מחזיק את הסארי ככה? זה רק אנמלאי סוואמי שלנו."

באותו רגע הופיע פתאום צ'ינסוואמי. הוא חיך אלי ואמר: "בהגוואן נתן לך תואר חדש, 'אישתא ברהמין' (ברהמין אהוב מאוד).

יש להזכיר, ואולי גם להסביר, כי גם אם בהגוואן הקפיד לשמור על מצוות הכתות בענייני בישול, בעיקר למען מאמיניו הברהמינים, שאחרת לא היו אוכלים באשרם, הוא נטה לא להסכים עם כמה מן הביטויים הקיצוניים שלהם.

היה סוג אחר של עיסוק שהיה אהוב על בהגוואן – יצירת מקלות הליכה. לפעמים הוא עשה זאת כשלא היו דברים אחרים שדרשו את תשומת לבו. פעם ראיתי אותו יוצר כמה מהם במרץ רב. צ'ינסוואמי קנה צרור קטן של עצי הסקה, ובהגוואן ביקש מעוזריו לבחור מתוכם ארבעה או חמישה מקלות ישרים. הוא ניקה תחילה את המשטח החיצוני של המקלות האלה בסכין קטנה, אחר כך שפשף אותם בחתיכות זכוכית. ההחלקה הסופית נעשתה בעזרת עלה. הנסורת התפזרה על גופו של בהגוואן. חלק ממנה נשאר במקום שנשרה. חלקיקים אחרים נישאו משם על ידי נחלי הזעה הקטנים של זרמו על גופו.

ניסיתי לצנן אותו במניפה, אבל בהגוואן עצר בעדי ואמר: "אני עובד כדי להזיע. כשהזעה זורמת בלי מעצורים, הגוף מבריא. אם אתה מנופף ככה, כל הזעה תיעלם."

מכיוון שלא היה מאוורר חשמלי באותם ימים, כל הנפנוף נעשה ביד. בדרך כלל, כשאנשים החלו לנפנף סביבו, בהגוואן היה אומר להם להפסיק. כמה נאמנים, כמו מודליאר פאטי, התמידו בניסיונותיהם לאוורר אותו. פעם באמצע הקיץ, כשגופו של בהגוואן נצץ מזעה, ראיתי את בהגוואן תולש מניפה מידיה של מודליאר פאטי מכיוון שהיא התעקשה לאוורר אותו. הוא כבר אמר לה: "בלי מניפה" כמה רגעים לפני כן.

כשהוא לקח מידיה את המניפה הוא חזר על דברי הנזיפה הרגילים שלו: "הזעה טובה לגוף. למה את מנסה לעצור אותה בעזרת המניפה?"

לפני שהגעתי, כשלא הייתה פעילות רבה באשרם, בילה בהגוואן את רוב זמנו בישיבה באולם. הוא עבד באופן קבוע במטבח ויצא להליכות על הגבעה, אבל את רוב שעות היום הוא בילה בישיבה. כל זה השתנה ברגע שהחלו בתכנית הבנייה. הוא היה יוצא לעתים קרובות לראות מה עשינו, הפציץ אותנו בעצות ובהוראות, ומפעם לפעם הצטרף לעבודה בעצמו. כמה אנשים חשבו שהאשרם צמח באופן ספונטני סביב בהגוואן, בלי שום התערבות מצדו. אנשים אלה היו משנים תוך זמן קצר את דעתם אילו ראו את בהגוואן בעבודה בשנות השלושים. היה זה בהגוואן, ובהגוואן לבדו, שהחליט מתי בניינים צריכים להיבנות, איפה הם אמורים להיבנות, באיזה קנה מידה יש לבנות אולם, באילו חומרים יש להשתמש, ומי אמור להיות הממונה על הבנייה.

בהגוואן נהג לומר: "איני קשור לאף פעילות כאן. אני רק עד ראייה לכל מה שקורה." מנקודת המבט של ה"עצמיי" זה אולי נכון, אבל מנקודת מבט יחסית אני יכול לומר שאף אבן לא זזה באשרם בלי ידיעתו והסכמתו. כפי שכבר הזכרתי, התחום היחיד שבו סירב להתערב היה הפיננסי. הוא היה מתחיל מיזמים כאשר לא היה כסף זמין לשלם בעדם, תוך כדי התעלמות מכל תחזיותיו של צ'ינסוואמי מפני אסון פיננסי שעומד לקרות. הוא מעולם לא ביקש מאיש כסף

ואסר על ציינסוואמי לבקש תרומות בשם האשרם; עם זאת, איכשהו הגיעו די תרומות להשלמת כל בניין.

ציינסוואמי, שהרגיש שהוא אחראי בסופו של דבר על כל ענייני הפיננסיים של האשרם, נטה לדאוג מאוד כאשר בהגוואן פצח בתכניות שלא היה להן מימון הולם. בהזדמנויות כאלה שמעתי לעתים קרובות את בהגוואן אומר: "אני כאן, לכן הוא לא צריך לדאוג."

בכל פעם שבהגוואן דיבר כך, הייתי מעביר את המסר לציינסוואמי. מסרים כאלה היו מעודדים אותו לזמן מה, אבל אמונו המחודש היה נמוג בדרך כלל כשהחשבון הגדול הבא הגיע. בהגוואן ציפה שהמאמינים יהיו חסרי דאגה לעניינים הפיננסיים של האשרם, כמוהו. הוא אמנם הרשה להם לתרום לאשרם אם רצו בכך, אבל לא רצה שהתורמים יהיו מעורבים בעניינים הפיננסיים של האשרם. פעם אחת, למשל, כשבהגוואן היה חולה מאוד, נתן מוריס פרידמן אלף רופי לציינסוואמי וביקש אותו להשתמש בכסף לקניית פרות בשביל בהגוואן. באותם ימים זה היה סכום גדול מאוד של כסף. ציינסוואמי, שידע כי בהגוואן לא יאכל פרות אם לא כולם יקבלו את חלקם באופן שווה, החליט שיהיה זה בזבוז כסף לקנות פרות מדי יום לכל דיירי האשרם. כמה חודשים אחר כך בא פרידמן ושאל את ציינסוואמי אם הכסף שימש למטרה שקבע לו. ציינסוואמי התרגז עליו ואמר לו שהוצאות האשרם אינן מענייניו. באותה הזדמנות תמך בהגוואן בציינסוואמי. כשכנס פרידמן לאולם להתלונן כי תרומתו לא הושקעה כראוי, אמר בהגוואן, די ברוגז: "כשאתה נותן משהו, עליך לראות בזה עניין סגור. איך אתה מעז להשתמש במתנה הזאת כדי להעצים את האגו שלך?"

בעיני בהגוואן, המעשים עצמם היו לא טובים ולא רעים; הוא תמיד דאג בעיקר למניעים ולמצבי הרוח מאחורי המעשים.

בתקופה שבניתי את בנייני האשרם, החליטו כמה מהנדסים אורחים, שהיו בעצמם מאמינים, לתרום את שירותיהם באמצעות תכניות לבניינים שונים שעמדו להיבנות. ציינסוואמי רצה שאני אבצע את התכניות האלה, אבל זה לא היה אפשרי, מכיוון שהיו תכניות שונות וסותרות לכל בניין שהוא רצה שאבנה. כשניסיונותינו למצוא פשרות משביעות רצון הסתיימו רק בבלבול גדול ובדחיית הבנייה, הצעתי שניתן את כל התכניות לבהגוואן ונאפשר לו להחליט את ההחלטה הסופית. לקחתי את כל התכניות המגולגלות אל האולם הישן, אבל בהגוואן אפילו לא טרח לפתוח אותן.

הוא הניח אותן בצד ואמר: "לפני שבאנו הנה, כל הבניינים האלה כבר תוכננו על ידי כוח עליון. בכל רגע נתון כל הדברים קורים על פי אותה תכנית. למה אם כן צריכים אנחנו לטרוח בקשר לכל התכניות הכתובות האלה?"

בהגוואן עצמו שרטט את כל התכניות לבנייני האשרם. לפני תחילתו של כל יום עבודה הוא היה אומר לי מה לעשות. אם ההוראות היו מסובכות, הוא היה משרטט כמה קווים על פיסת נייר כדי להבהיר או לאייר את מה שאמר. הדיאגרמות הקטנות האלה היו התכניות היחידות שהיו לנו. מלבד מקדש האם, שנבנה על פי תכניתו של הסטפאטי (אדריכל מקדשים) הראשי, והמחסן, שבמקור עוצב על ידי קבלן מקומי, כל שאר הבניינים נבנו על פי תכניותיו הבלתי רשמיות של בהגוואן.

כשבהגוואן נתן לי תכנית, הוא היה תמיד אומר שהיא רק הצעה. הוא מעולם לא העז לתת לי פקודות.

בדרך כלל הוא היה אומר: "תכנית זאת עלתה רק עכשיו בדעתי. אם אתה מרגיש שמתאים לך לבצע אותה, עשה זאת אחרת – עזוב אותה."

ברור שבכל פעם שבהגוואן דיבר כך, קיבלתי את דבריו כהוראה ישירה. מעולם לא סירבתי למשימה ומעולם לא הצעתי שינוי כזה או אחר בתכניותיו של בהגוואן.

כשבניית חדר האוכל והמטבח עמדה להסתיים, בא אלי צ'ינסוואמי עם תכנית סודית משלו. הוא רצה שאבנה חדר על גג חדר האוכל כדי שבהגוואן יגור בו. הוא גם רצה שאתקין מעלית בחדר שתחבר אותו עם קומת הקרקע של חדר האוכל. הוא רצה בזה כדי שהמאמינים יצטרכו לקבל את רשותו כדי להיות נוכחים בדרשן של בהגוואן. רק אלה שיקבלו רשות יוכלו להיכנס למעלית.

צ'ינסוואמי ביקש ממני להעביר את התכנית הזאת לידי בהגוואן. אחרי שהדגיש את הפרטים הוא אמר לי: "אתה הולך אל חדר האמבטיה של בהגוואן מדי יום כדי לעזור לו להתרחץ. בהגוואן תמיד נותן את תכניות הבנייה שלו ישירות לך. לך ודבר על העניין הזה עם בהגוואן ותראה אם תוכל לקבל את הסכמתו לתכנית. אם תוכל לשכנע אותו להסכים לה, אני אוסיף לך תואר חשוב כמו "סר אנמלאי סוואמי". אולי אפילו יותר חשוב מזה."

כל הרעיון היה מגוחך לגמרי, ואני ידעתי שבהגוואן לעולם לא יאשר אותו. שנים רבות לפני כן, כשבעל מערת וירופקשה ניסה לשלוט בגישה אליו, עזב בהגוואן את המערה. ידעתי שהוא לעולם לא יסכים לשום תכנית שתרחיק ממנו את המאמינים. ובכל זאת, חשבתי שלא זיק לומר לו מהי תוכנית של צ'ינסוואמי. התכוונתי להבהיר לו היטב שזה לא היה רעיון שלי.

כשהתקרבתי אל דלת חדר האמבטיה בהמשך אותו יום בכוונה לספר לבהגוואן על התכנית הזאת, הוא קרא אלי: "עצור! אל תיכנס! אל תבוא היום!"

נדהמתי. בכל השנים שבהן עזרתי לבהגוואן להתרחץ, מעולם לא נמנעה ממני הכניסה לחדר האמבטיה. החלטתי שהוראה מוזרה מרמזת על כך שהוא ידע לשם מה באתי לראות אותו. יתר על כן, הרגשתי שסירובו לראות אותי פירושו שהוא מתנגד לתכנית עד כדי כך, שהוא אפילו לא היה מוכן לדון בה איתי. חזרתי אל צ'ינסוואמי, הסברתי לו מה קרה, ואמרתי לו שאין לי שום עניין בתכנית הזאת כי עכשיו היה לי ברור שבהגוואן מתנגד לה באופן מוחלט.

הוספתי: "אם אתה רוצה לקבל את אישורו של בהגוואן, תצטרך לבקש אותו בעצמך." צ'ינסוואמי הודה בתבוסתו. מכיוון שהוא פחד מבהגוואן הוא לא ניסה לגשת אליו ישירות עם רעיון נועז כזה, וכל התכנית בוטלה.

מערכת היחסים שלי עם צ'ינסוואמי השתפרה אחרי המריבות הראשונות בקשר למחסן ולרפת. הוא ניסה עדיין לתת לי הוראות מפעם לפעם בקשר לבנייה, אבל מכיוון שידע שאני כפוף ישירות לבהגוואן, הוא אף פעם לא התלונן מאוד כשסירבתי למלא את הוראותיו. הוא האמין תמיד ברעיון המוזר שאני יכול איכשהו לבצע בו-זמנית שתי מערכות מנוגדות של הוראות – שלו ושל בהגוואן.

הוא היה אומר לי: "אף על פי שאתה מציית להוראות של בהגוואן, אתה חייב לציית גם לי."

צ'ינסוואמי ניסה תמיד לשלוט באופן מוחלט על כל דבר שהתנהל באשרם. העובדה שבעצם לא הייתה לו שום שליטה על מיזמי הבנייה או עלי עצבנה אותו מאוד. זאת, לדעתי, הייתה הסיבה האמיתית לכל המחלוקות שהיו לו איתי.

עף על פי שכלפי חוץ הוא שמר על חזות של עוינות, עם חלוף השנים הוא החל לגלות כלפי עבודתי כבוד רב והתעניין בשלומי באופן כללי. הוא היה שואל לעתים קרובות על מצב בריאותי ומזכיר לי לאכול היטב. הוא אפילו נתן הוראות שיכינו לי מים חמים כדי שאוכל לעשות אמבטיה כמה בסופו של כל יום.

הוא נהג לומר לי: "אם תחלה, מי ישגיח על העבודה? אתה חייב לאכול היטב ולנוח מספיק."

כחלק מהקמפיין שלו לשמור על בריאותי הוא הורה לנשים במטבח להביא לי יוגורט בשעות קבועות בזמן שעבדתי.

בהגוואן החליט שגג חדר האוכל צריך להיבנות בסגנון שנקרא "סְרָאסֵת מדראס", כלומר, גג שטוח עם שכבות של לבנים וסיד שנתמכות בקורות עץ. ביום שהתחלנו להניח את הלבנים שכרתי כשלושים בנאים. מסיבה כלשהי, איש מהם לא נראה מעוניין במיוחד לעשות עבודה טובה. כששמתי לב בפעם הראשונה כמה גרוע הם ביצעו את העבודה, אמרתי להם: "אנחנו כולנו נלך בקרוב, אבל הבניינים האלה אמורים להישאר שנים רבות אחרי מותנו. לכן אנחנו חייבים לנסות לבנות אותם חזקים עד כמה שאפשר."

אמרתי לכל הבנאים: "אתם חייבים לשים את הכמות הנכונה של סיד בין הלבנים. אם לא, הלבנים לא יישארו במקומן."

הבנאים כבר ידעו זאת, אבל רבים מהם, וביניהם הבנאי הראשי, התעלמו מהוראותיי. בסופו של דבר התחלתי לצעוק על הבנאי הראשי: "אתה הבנאי הראשי פה! אם אתה לא עושה את העבודה כמו שצריך, איך אתה יכול לצפות שהפועלים שלך יעשו אותה נכון?"

הצעקות שלי לא השפיעו כנראה על איכות העבודה. בשעה עשר בבוקר כבר צעקתי כל כך הרבה שנהייתי צרוד לגמרי.

הלכתי לפגוש את בהגוואן וקרקרתי: "אני כבר לא מסוגל לפקח על האנשים האלה בצורה יעילה. איבדתי את הקול מרוב צעקות. אבל אם לא אצעק על הפועלים הם לא יעשו את העבודה כמו שצריך."

בהגוואן הבין את הבעיה שלי. "לך תנוח", הוא אמר. "אני אשגיח על העבודה בעצמי."

בהגוואן עזב את האולם, לקח איתו את צ'ינסוואמי ואיש בשם סובר מניאס, ועלה לגג כדי להשגיח על העבודה. סובר מניאס, שהיה לו קול חזק מאוד, לקח על עצמו את תפקיד "הצועק הראשי" ואילו בהגוואן וצ'ינסוואמי עקבו אחרי הפועלים כדי לוודא שהעבודה תיעשה כראוי. בעזרת שלושה אנשים שעקבו אחרי הנחת הלבנים, הייתה ההשגחה יעילה בהרבה. איכות העבודה השתפרה והמלאכה הושלמה תוך זמן קצר.

בימים ההם סבלתי לעתים קרובות מכאבי גרון, מכיוון שנאלצתי לצעוק הרבה על הפועלים. סמפורנמאל, אחת המבשלות, נהגה להכין לי משקה ממי אורז, ג'י וסוכר תמרים, ונתנה לי אותו בכוסית קטנה. היא הייתה אומרת לי שזה יועיל לכאב הגרון שלי. שתיתי את התמיסה הזאת מדי יום, כי התברר לי, כפי שאמרה סמפורנמאל, שהיא יעילה מאוד לשיכוך כאבי גרון.

היא נתנה לי את המשקה הזה באהבה ובחיבה כזו שבאחד הימים שאלתי אותה: "בהגוואן ביקש ממך להכין את המשקה הזה בשבילי?"

היא ענתה לי בנוזיפה קלה: "בשביל מה אתה עובד? בהגוואן צריך להגיד לי לעשות דבר כזה?"

לעתים קרובות נאלצתי לכעוס על הפועלים כדי שהעבודה תיעשה. גיליתי בשלב די מוקדם בקריירה שלי, שאם אני לא מרבה לצעוק איכות העבודה וכמותה מיזדרדרת. במקרה אחד הגזמתי, ואפילו הכיתי את אחד הפועלים, מכיוון שהוא פעל בכוונה בניגוד להוראותיי. זה קרה ביום שבו השגחתי על העבודה בחדר האוכל. בשעה מוקדמת באותו בוקר, לפני בוא הפועלים, ביקש ממני בהגוואן לומר לסתת לחתוך אבן שאורכה ארבעים וחמישה סנטימטרים. הממדים היו אמורים להיות מדויקים, כי הוא נזקק לאבן למקום מסוים בקיר חדר האוכל. מכיוון שבהגוואן נתן לי הוראות מדויקות מאוד בקשר לאבן הזאת, אמרתי לסתת להיות זהיר במיוחד כשהוא חותך אותה. נתתי לו הוראות מפורטות איך לחתוך את האבן באופן שלא תישבר. כשהלכתי להשגיח על משהו אחר, התעלם הסתת מכל הוראותיי ושר את האבן בכך שניסה לחתוך אותה באופן אחר. כשחזרתי וראיתי את מה שעשה, כל כך התרגזתי עליו, שהכיתי אותו בגב. זה קרה בערך בשעה תשע בבוקר. כל אותו יום הרגשתי אשם מאוד שנתתי לכעס לשלוט בי באופן כזה. בערב ההוא, כשדיווחתי לבהגוואן כרגיל על מה שנעשה באותו יום, התוודיתי לפניו והתנצלתי על מעשיי.

בהגוואן שאל אותי: "מתי תקף אותך הכעס, ומתי הכיתי אותי?"

אמרתי לו שהתקרית קרתה בערך בתשע בבוקר באותו יום.

"הכעס שתקף אותך בתשע בבוקר כבר חלף," אמר בהגוואן. "למה אתה עדיין חושב שהתרגזת והכית מישהו? למה אתה עדיין ממשיך לעסוק במחשבות האלה? במקום להרגיש אשם על מה שעשית, שאל את עצמך: 'את מי תקף כל הכעס הזה?' גלה את טבעו האמיתי של האדם שהתרגז בבוקר הזה.

"לצורך העשייה, הכעס היה דרוש. עכשיו הכול עבר, אינך צריך להמשיך לחשוב עליו. אז

השלך את זיכרון הכעס והמשך במשימה הבאה."

בשנותיי ברמאנאשראמאם הכה אותי בהגוואן עצמו פעמיים בגב, אבל בכל פעם זה נעשה ברוח טובה ולא מתוך כעס.

קיבלתי את הסטירה הראשונה כשעמדנו לפני האולם הישן ושוחחנו על בנייתן של כמה מדרגות חדשות. זו הייתה משימה קטנה, שדרשה כשלושה פאדי של מלט. פאדי הוא כמות של כשני ליטרים.

כשהגוואן אמר: "כמה מדרגות אנחנו צריכים כאן?" חשבתי שהוא שואל אותי בקשר לכמות המלט, מכיוון שבטמילית פאדי זה גם מדרגות. אמרתי לו ששלושה פאדי של מלט יספיקו להשלמת המשימה. בהגוואן שאל על מספר המדרגות שלוש פעמים, ושלוש פעמים אמרתי לו כמה מלט יידרש.

בסופו של דבר פתר בהגוואן את הבעיה בכך שסטר לי על גבי ואמר: "אני מדבר על מדרגות ואתה מדבר על מלט." הבנתי מיד את טעותי, ושנינו צחקנו צחוק גדול על כך. את המכה השנייה קיבלתי כעבור כמה שנים. טבחי האשרם הכינו מנה עשויה מקמבון, שהוא מין דוחן.

כשהמנה נאכלה בחדר האוכל, שאל בהגוואן את סנטמאל, אחת הטבחיות: "איפה אנמלאי סוואמי?"

סנטמאל באה לחפש אותי ומצאה אותי ממש בכניסה לחדר האוכל. היא אמרה לי שהוכן קמבו וכי בהגוואן הזמין אותי לאכול אותו בכך ששאל עלי. נכנסתי לחדר האוכל והתחלתי לאכול את המזון שהוגש לפני. מכיוון שהגעתי מאוחר לארוחה, המשכתי עדיין לאכול כשכל האחרים כבר קמו על מנת לצאת. כשהם יצאו בשורה, נעמד בהגוואן על ידי ועקב אחרי כשסיימתי את מנתי.

כשאכלתי הוא הצביע במקל על צלחתי ושאל: "אתה יודע ממה זה עשוי?"
כשאמרתי: "זה קמבו", נראה בהגוואן קצת מופתע. הוא חשב שהמרכיב העיקרי היה מוסווה היטב.

"איך ידעת שזה עשוי מקמבו?" הוא שאל.
אמרתי לו כי סנטמאל סיפרה לי על המזון כשהיא הזמינה אותי לאכול.
בהגוואן צחק ובמקלו הכה אותי בצחוק על הגב כשאמר: "גם זה קמבו". (kambu הוא גם מקל בטמילית).

אחת המשימות האחרונות בחדר האוכל הייתה קביעת שמו של הבניין במרום הקיר המזרחי. האותיות היו אמורות להיות עשויות ממלט בשטח שאורכו כ-75 סנטימטרים וגובהו עשרים ושניים וחצי סנטימטרים. בהגוואן עצמו כתב את המילה הטמילית pakasalai, שפירושה חדר אוכל, באותיות גדולות על פיסת נייר. הוא רצה להראות לי איך לעצב ולרווח את האותיות כך שכל השטח הזמין ינוצל.

כשכתב בזהירות את השלט הוא אמר לי "היום הרגשתי שאני לא מסוגל לשבת בשקט. הרגשתי שאני חייב לעשות עבודה כלשהי. לכן, אני עושה את התכנית הזאת בשבילך. אם תרגיש שאתה יכול לעצב את האותיות האלה במלט, בהתאם לצורה, לגודל ולפרופורציות ששרטטתי כאן, עשה את זה. אחרת, אתה יכול להשאיר את העבודה למישהו אחר."

גבר בשם סריניוואסה ראו שצפה בכל זה ניגש אל בהגוואן ואמר: "הוא בסך הכול בחור כפרי. הוא אפילו לא יודע לכתוב כמו שצריך. אני אעשה במקומו את העבודה הזאת."
בהגוואן סירב לתת לו להשתלט על המשימה. "אל תתערב בעבודה שלו", הוא אמר. "לך למקום אחר ועסוק בענייניך."

מכיוון שבהגוואן הבהיר היטב שהוא רוצה שאני אבצע את המשימה, ביצעתי אותה כמיטב יכולתי. רשמתי למעלה את התאריך, 1938, ומתחתיה את המילה pakasalai בטמילית. על פי הצעה אחרת של בהגוואן, כתבתי את השם שרי רמאנאשראמאם מתחתיו בכתב דוואנגארי.

דוואנגארי הוא הכתב בהינדית ובסנסקריט. הסיפור הבא הוא על בניית בית הספר הוודי של האשרם. מוסדות אלה, הידועים כ-Pathasalas מקנים את ידע הוודות לנערים ברהמינים.

בעת בנייתו של חדר האוכל, השגחתי גם על בניית הפתסאלה. הרעיון המקורי לבניין הזה הועלה על ידי ראג'ו סאסטרי, ברהמין מקומי שהיה אחד ממאמיניו של גנפטי מוני. הוא ביקר באשרם מזה כמה שנים כדי לדקלם את הוודות לפני הסמדהי של האם. מכיוון שהאמין מאוד במסורת הוודית, הוא הציע לצינסוואמי שבאשרם יהיה Veda Pathasala. כשצינסוואמי ובהגוואן הסכימו לתכנית הזאת, מוניתי לפקח על בניית בית הספר.

מכיוון שזו הייתה משימה קלה בהרבה מבניית חדר האוכל, הצלחתי לבנות את בית הספר בלי שום קושי. התקרית המוזרה היחידה שאני זוכר קרתה זמן קצר אחרי השלמת הבנייה. עליתי על הגג השטוח, בלי שום סיבה מיוחדת, ומצאתי שם את בהגוואן מתגלגל קדימה ואחורה על הרצפה. הוא לא הסביר את ההתנהגות המוזרה הזאת ואני לא העזתי לשאול מה הוא עושה. התיאוריה שלי הייתה שהוא האציל מכוחו על הבניין באופן כלשהו.

אם הדבר נשמע קצת דמיוני, עלי לומר שכבר ראיתי אותו בעבר מאציל מכוחו על אחד הבניינים האחרים באשרם. כשהגוואן השתתף בטקס הפתיחה של המשרד, הוא ישב בכיסאו של צ'ינסוואמי ובאופן לא צפוי נשאר שם כרבע שעה. בשעה שישב שם, הוא שקע בתוך עצמו באותו אופן שעשה זאת במהלך פריאנה (קריאה בכתבי הקודש). אלה מאיתנו שנכחו במקום הרגישו את הכוח שבשתיקתו. רבים מאיתנו הגיעו למסקנה שהוא עשה זאת כדי לאפשר לסרבדהיקרי ולמשרד באופן כלל לפעול בשמו ולנהל את האשרם בשמו. מובן שזו רק השערה. בהגוואן עצמו מעולם לא הסביר את התנהגותו ביום ההוא.

כשהסתיימה כל עבודת הבנייה של חדר האוכל, התקיים טקס פתיחה גדול. כולם, ובכללם בהגוואן, השתתפו בו. במהלך הטקס, לקח צ'ינסוואמי זר גדול וניסה לשים אותו על צווארו של רגהאוונדרה ראו, המהנדס הגמלאי שעזר לי.

הוא סירב לקבל את הזר ואמר: "אני בסך הכול עוזר. אנמלאי סוואמי היה הממונה על הבנייה. הוא עבד קשה מאוד לסיים את הבנייה. תן לו את הזר."

צ'ינסוואמי לא רצה להכיר בפומבי בתפקידי, אם כי באופן פרטי אמר לי שעשיתי עבודה טובה. אחרי כמה דקות של היסוס, הוא הניח את הזר על תצלום של בהגוואן והתיישב.

בשלב מסוים באותה תקופה, איני זוכר בדיוק מתי, ביקש ממני בהגוואן לבנות כמה מדרגות בצד הפאלי טירתם של האשרם, כדי שהמאמינים יוכלו לרדת בקלות אל המים. הוא לקח אותי אל ה"טנק", הראה לי איפה הוא רוצה את המדרגות, ואמר בפירוש מה צריך להיות רוחבן. פאלי טירתם הוא "טנק" גדול, כ-40 מ"ר שטחו, שהיה צמוד לצד המערבי של האשרם. הוא ניזון ממי נחל שירד מן ההר. כשה"טנק" התמלא, הגיע גובה המים לארבעה וחצי מטרים.

באותו זמן לא היו בכלל מדרגות. מאמינים שרצו להגיע אל המים נאלצו לעבור על פני סדרה של סלעים, שהושקעו בצד המזרחי של ה"טנק". תפקידי הראשון היה לסלק את הסלעים האלה. השעה כבר הייתה מאוחרת מכדי לשכור פועלים, לכן התחלתי לבצע את המשימה בעצמי. ניסיתי להיזיז אחדים, אבל הם היו כבדים מדי בשבילי. אחרי כמה ניסיונות לא מוצלחים הלכתי ושאלתי את רמאסוואמי פילאי אם יוכל להשאיל לי כמה מפועליו. באותם ימים הוא היה אחראי על הגן של האשרם בעזרת שבעה או שמונה אנשים. רמאסוואמי פילאי לא גילה עניין בבעיה שלי. הוא אמר לי שהוא לא יוכל לוותר על אף אחד מפועליו, מכיוון שכולם נשכרו לעבודה חשובה. חזרתי אל בהגוואן, אמרתי לו שלא הצלחתי להיזיז את הסלעים בעצמי, והוספתי כי רמאסוואמי פילאי סירב להשאיל לי כמה מעובדיו.

בהגוואן האזין לבעיות שלי ואז, באופן מפתיע למדי, אמר: "מכיוון שאינך יכול למצוא מישהו אחר שיעשה את העבודה, אני אבוא ואעזור לך בעצמי."

בהגוואן הלך אל ה"טנק" והצביע על סלע גדול בולט. "אנחנו יכולים להתחיל בזה," הוא

אמר.

כשהתאמצנו שנינו להרימו, החליקה מגבתו של בהגוואן מכתפיו ונפלה לתוך הבוץ. תוך זמן קצר התברר שהסלע הזה גדול מדי בשבילנו. הצלחנו להרים צד אחד שלו בכמה סנטימטרים, אבל לא הצלחנו לסלקו מן המדרון. בהגוואן אמר לי לשחרר את הסלע, והוסיף שהוא כבד מדי בשבילנו ולא נוכל להזיזו. כשהסלע נפל חזרה, הוא הצמיד את מגבתו של בהגוואן אל הבוץ. בהגוואן עזב, באופן מפתיע, גם את העבודה וגם את מגבתו, וחזר לאולם. החלטתי שצ'ינסוואמי הוא האדם היחיד שנשאר שיוכל לעזור לי. ניגשתי אליו ואמרתי: "אתה יודע איפה המגבת של בהגוואן? היא תקועה מתחת לסלע בפאלי טירתם."

לקחתי אותו אל ה"טנק" הראיתי לו את המגבת, וסיפרתי לו בקצרה מה שקרה שם באותו יום.

צ'ינסוואמי נדהם לשמוע שבהגוואן נאלץ לעבוד כפועל פשוט, מכיוון שלא הצלחתי למצוא מישהו אחר באשרם שיהיה מוכן לעזור לי. הוא ניגש אל רמאסוואמי פילאי וביקש ממנו לשלוח את כל פועלי הגן שלו אל ה"טנק". רמאסוואמי פילאי התנגד בתחילה. "אלה עובדי גן. למה שאני אשלח את כולם להרים סלעים בטנק? מי ישגיח על הגן אם כולם ילכו לעבוד שם?"

צ'ינסוואמי השתיק אותו ושלח את כל עובדי הגן אל ה"טנק" לעבוד אצלי. במבט לאחור אני חושב שניסיונו הקצר של בהגוואן לעזור לי היה בעצם מזימה שתאפשר לי לקבל עובדים נוספים. הוא הורה לי לשחרר את הסלע הראשון ההוא, בידיעה ברורה שהוא יתפוס את המגבת שלו. הוא גם ידע מניסיון העבר איך יגיב צ'ינסוואמי על בשורה כזו.

לעתים קרובות התקשיתי לבצע משימות מוזרות שבהגוואן הטיל עלי. פעמיים או שלוש נאלצתי לומר לו שזה בלתי אפשרי מבחינתי לבצע משימה מסוימת בעצמי. בכל מקרה כזה הציע בהגוואן לעזור לי. המאמינים האחרים לא אהבו לראות את בהגוואן עובד בעבודה פיזית ולכם הם שכנעו את צ'ינסוואמי לתת לי פועל קבוע שיעזור לי בכל המשימות הקטנות שהייתי צריך לבצע. כל זה קרה אחר כך. בזמן שבניתי את המדרגות של פאלי טירתם, עדיין נאלצתי לבצע את כל המשימות הקטנות בעצמי.

רמאסוואמי פילאי התרגז מאוד בגלל התערבותו של צ'ינסוואמי. הוא חשב לעצמו: "גם בהגוואן וגם צ'ינסוואמי עומדים לצדו של אנמלאי סוואמי. אין לי עוד מה לעשות במקום הזה. אני אחזור לכפר שלי ואחיה שם."

הוא עזב את האשרם, אבל כעבור זמן קצר התחרט על החלטתו. בתוך חודש הוא כתב מכתב אל צ'ינסוואמי: "ניסיתי למכור מחטים ברחובות של נפחים. כשכולם מייצרים מחטים ברחוב ההוא, מי ירצה לקנות אותן?"

הוא לא אמר ישירות שהוא רוצה לחזור, אבל כולנו שיערנו שזאת הייתה הסיבה לכתיבת הפתק. צ'ינסוואמי הראה את הפתק לבהגוואן ושאל מה עליו לעשות. בהגוואן אמר לו לא להשיב עליו. אחרי עוד חודש, כאשר רמאסוואמי פילאי חזר בעצמו, שמח צ'ינסוואמי לתת לו את תפקידו הישן.

בהגוואן הורה לי לבנות שני גרמי מדרגות: אחד באמצע הגדה המזרחית, עם מדרגות רחבות, ועוד אחד קרוב לבנייני האשרם, עם מדרגות קצת יותר צרות. אחרי שעבדתי ימים רבים, הצלחתי להשלים את כל המדרגות הרחבות ואת כל המדרגות הצרות, מלבד ארבע או חמש. זה היה המצב בסופו של יום עבודה רגיל באמצע הקיץ. פתאום הרגשתי צורך עז להשלים את

המלאכה באותו יום. מכיוון שידעתי שלא אצליח לעשות זאת לבדי, הצעתי לעובדים תוספת שכר כדי שיישארו ויעזרו לי. כולם הסכימו להישאר עד שהעבודה תושלם. בהגוואן קיבל כנראה בהסכמה את תכניתי וביקש מקרישנסוואמי, הממונה על האולם, להוציא כמה נורות, כדי שנוכל לראות מה אנחנו עושים.

"אנמלאי סוואמי פיתח פתאום נחישות עזה לסיים את העבודה הערב. לך ועזור לו בכך שתעביר לשם כמה נורות."

העבודה נמשכה ללא תקלות והצלחנו לסיים את המדרגה האחרונה בערך ב-11 בלילה. זמן קצר אחר כך התחוללה סערה עזה, שמילאה את ה"טנק" בתוך פחות משעה. לפני הסערה היה הטנק כמעט ריק. הנחל מאחורי האשרם הפך בתוך דקות מיבש לחלוטין לזרם ברוחב של מטר וחצי ועומק של שישים סנטימטרים. גובה המים בטנק לא ירד שבועות אחדים. אילולא נשארנו לסיים את המדרגות באותו ערב, סיום העבודה היה נדחה עד אין סוף. האם בהגוואן הוא זה ששתל בהכרתי את הרעיון לסיים את העבודה באותו ערב? קשה לומר, אבל לא אופתע לדעת שזאת האמת.

לא היה זה דבר נדיר בשבילי לעבוד בלילה. ככל שהדבר נגע לבהגוואן, הייתי זמין לעבודה עשרים וארבע שעות ביממה. לעתים קרובות נאלצתי לצאת מהמיטה בלילה, כדי להשגיח על פריקת אבני גרניט גדולות שהוזמנו מאדי אנמלאי. הזזת האבנים האלה, שאחדות מהן היו באורך שלושה מטר ויותר, הייתה עבודה מאמצת. העגלונים לא אהבו לבצע אותה בחום היום. במקום זה הם היו מגיעים בין חצות לשתיים אחר חצות. כשהמשלוחים הגיעו, בהגוואן היה בא אל חדרי ומעיר אותי. תמיד החזקתי מנורת נפט בחדרי למקרה שנקבל משלוח מפתיע של אבנים בלילה.

בהגוואן היה בא בדרך כלל ואומר: "קח את מנורת הנפט שלך והראה לאנשים האלה איפה לשים את האבנים. תן להם גם מנוף יד כדי שיוכלו להזיז את האבנים בקלות."

הזמנת האבנים האלה הייתה אחד התפקידים היותר נעימים שלי. הכפר אדי-אנמלאי נמצא בדרך גירי פרדקשינה במרחק שישה קילומטרים בערך מן האשרם. בכל פעם שנוקקנו לאבנים חדשות, הייתי עוזב את האשרם בערך בשש בבוקר והולך אל הכפר. הייתי לוקח איתי חבילה קטנה של לחמניות, בננות ואורז, כי תהליך הקנייה נמשך לפעמים כמה שעות. לפני צאתי הייתי תמיד ניגש אל בהגוואן ואומר לו שאני מתכנן ללכת. אני חושב שהוא היה רוצה לבצע בעצמו את המשימה הזאת.

כמה פעמים הוא אמר לי: "אילו נתנו לי מזון כמו שנותנים לך, הייתי שמח לבצע את המשימה."

ההליכה אל הכפר נמשכה כשעה וחצי. אחרי זה נדרשו רוב שעות הבוקר לרשום את פרטי ההזמנה לכל הסתתים. כשזה הסתיים, הייתי ניגש אל מקדש אדי-אנמלאי, כי היו בו מי שתייה טובים, ואוכל שם את ארוחת הצהרים שלי. בערך באחת הייתי חוזר לאשרם, באותה דרך שבה הלכתי בבוקר.

למרות סדר היום העמוס שלי, התעקש בהגוואן פעם שאשנן את עשרת הפסוקים מתוך סיוונדה לאהארי, שהוא עצמו בחר.

בהזדמנות אחרת הוא אמר לי: "אם אתה רוצה מוקשה, העתק את הספר הזה (Ellam

Ondre) למחברת שלך. אחר כך למד אותו וחייה לפי עקרונותיו."

אמרתי לבהגוואן: "הודות לך אני עסוק מאוד. אין לי זמן להעתיק. אם מישהו אחר יכתוב את זה, אני אשמח לקרוא את החומר וללמוד אותו."

אלאם אונדרה (הכול אחד) הוא טקסט אדוואיטי בטמילית מהמאה ה-19. התרגום היחיד לאנגלית שהצלחתי לאתר ראה אור באופן פרטי בשנת 1950 בקולומבו, שרי לנקה, לכבוד יום הולדתו ה-71 של בהגוואן.

בהגוואן סירב לקבל את התירוץ שלי. "יש לך זמן לכתוב את המקדו שלך (הרשימה היומית המראה כמה צריך צי'נסוואמי לשלם לכל עובד). אתה מנסה לקבל מוקשה בכך שאתה משלם תמורתה? ביקשתי ממך לכתוב את זה בעצמך, כי אם תעשה את זה ככה, הכתוב ייחרת בהכרתך. כתיבה של אחת שקולה לקריאה של עשר פעמים. כתוב מעט בכל יום. אין סיבה למהר. גם אם זה ייקח לך חודש, עליך לעשות את זה בעצמך."

מאותו יום והלאה הקדשתי מעט זמן מדי יום לעבודת ההעתיקה. בהגוואן עצמו עזר לי בכך שרשם את ראשי הפרקים לכל פרק על דף התוכן של מחברתי. הוא גם השלים את ההעתיקה בכך שכתב את השורה האחרונה בעצמו. כשמלאכת ההעתיקה הושלמה, הוא עבר על המחברת ותיקן את כל טעויותיי. אף על פי שיכולתי לקרוא לא רע, מעולם לא טרחתי ללמוד לכתוב כראוי. בהזדמנות אחרת, כשהוא נתן לי כמה תכניות בנייה, הוא כתב פסוק מתוך ה"טירוקורל" ונתן לי אותו: "מצב האחדות שבו האדם מתקבע בעצמי עולה בממדיו על הר גדול."

עדיין נמצא אצלי הפסוק הזה. עכשיו הוא מודבק בחדרי מתחת לתצלום של בהגוואן. בהגוואן אמר לי לעתים קרובות, שעלי להיות מודע ל"עצמי" בשעה שאני עובד. הוא אמר לי שוב ושוב: "אל תשכח את טבעך האמיתי. אינך חייב לשבת ולמדוט. עליך למדוט כל הזמן, גם בשעה שאתה עובד."

בתחילה, כשרק באתי אל בהגוואן, ביקשתי ממנו מנטרה. בתגובה הוא אמר לי לחזור על המילים "שיוה שיוה" פעמים רבות. אחר כך יעץ לי בהגוואן למקד את תשומת לבי בלב בשעה שאני עובד. קראתי שבהגוואן דיבר על מקום שנקרא "מרכז הלב" שנמצא בצד הימני של החזה. הנחתי שבהגוואן רצה שאתמקד במרכז המסוים הזה. עם זאת, כשהתחלתי לתרגל באופן זה, בהגוואן עצר בעדי ותיקן אותי.

"מרכז הלב בצד ימין אינו הלב האמיתי," הוא אמר. "הלב האמיתי אינו ממוקם בשום מקום. הוא נמצא בכל מקום."

"תפסיק למדוט על מרכז הלב," הוא המשיך. "מצא את המקור. זה הלב האמיתי. כמו שהחשמל לא מגיע מהמונה האינדיווידואלי בבתיים, אלא ממקור יחיד, כך גם לעולם כולו יש מקור יחיד, שהוא העצמי או הלב. חפש וחקור את המקור הזה של האנרגיה האינסופית. אילו מרכז העצמי היה באמת ממוקם בגוף, העצמי היה מת עם מותו של הגוף."

הבנתי מן ההערות האלה, שכמו שאדם אינו מסוגל לחוות את טבעו ומקורו של החשמל בהסתכלות על המונה בביתו, אדם גם אינו יכול להשיג חוויה ישירה של הזרם של העצמי באמצעות התמקדות במרכז הלב. ויתרתי על ההתרכזות במרכז וניסיתי לעשות כפי שיעץ לי בהגוואן.

כדי למקד את תשומת לבי ב"עצמי" בשעה שעבדתי, אימצתי, ברשותו של בהגוואן, את הגישות המסורתיות של "נְטִי-נְטִי" (לא זה ולא זה) ואת האמירה: "אני לא הגוף וההכרה; אני ה'עצמי'; אני הכול."

תוך כדי דיבור על עניינים שברוח עלי להזכיר שפעם קיבלתי מבהגוואן מעין הֶסְטָה דיקשה (חניכה באמצעות מגע), אם כי בהגוואן עצמו היה ללא ספק מכחיש שזו הייתה כוונתו. זה קרה בחדר האוכל הישן. היה שם ברז, ששימש כמקור המים העיקרי לאשרם. המאמינים נהגו למלא שם את דלייהם, וכמה מהם אפילו התרחצו בקרבת מקום. היות שהזרם התמידי של המים הפך את האדמה סביב הברז לבוצית מאוד, ביקש אותי בהגוואן לבנות שיפוע של לבנים ומלט סביב הברז. עשיתי את העבודה כשבהגוואן ישב סמוך לשם בכיסא. בשלב מסוים נעמדתי ובטעות נתקל ראשי בברז. חבורה גדולה הופיעה כמעט מיד. בהגוואן ביקש ממדהאוה סוואמי להביא לי מעט גִ'מְפֶק (משכך כאב). כשזה הגיע, מרח בהגוואן את ראשי בחומר ואחר כך עיסה את החלק הפגוע בשתי ידיו כרבע שעה. בינתיים המשכתי בעבודה. חשבתי לעצמי: "בהגוואן תמיד אומר שאני לא הגוף. למה שאעשה עניין גדול בגלל דבר קטן כזה?"

ואז עלתה בהכרתי מחשבה אחרת: "נוצרה בעיה, אבל הבעיה התגלתה כבר־כָּה. רק בגלל התאונה הזאת התמזל מזלי וקיבלתי את מגע שתי ידיו של בהגוואן על ראשי. אף שאני הייתי הראשון המודע לכך, בהגוואן מברך אותי עכשיו ב'הֶסְטָה דיקשה'."

בהגוואן סירב תמיד להעניק באופן רשמי הֶסְטָה דיקשה, אף על פי שכמה אנשים ביקשו ממנו לעשות זאת. צ'דוויק היה אחד האנשים שרצו לקבל חניכה בדרך זו. מתישהו בשנות השלושים הוא ניסה להכניס את בהגוואן לחדרו כדי שיוכל לבקש ממנו הֶסְטָה דיקשה. באותם ימים, בערך בשעה אחת בצהריים, מדי יום, היה בהגוואן יוצא ברגל לפלקוטו במסלול שעבר על ידי עצי הבניאן שעכשיו נמצאים מאחורי המרפאה. צ'דוויק ביקש מרנגסוואמי, שהיה עוזרו של בהגוואן באותו זמן, להחזיר אותו לאשרם דרך חדרו. הוא כבר הכין שביל מיוחד שבהגוואן יוכל בקלות ללכת אל חדרו בדרכו חזרה לאשרם. בהגוואן כנראה ידע מה קורה, מכיוון שביום שרנגסוואמי ניסה להסיטו, הוא סירב לחזור אפילו במסלול הרגיל שלו. במקום זה, הוא עשה עיקוף גדול ולבסוף חזר דרך שביל על הגבעה. צ'דוויק קלט את הרמז וזנח את תכניתו.

פגשתי את רס"ן צ'דוויק ביום הראשון לבואו לשרי רמאנאשראמאם. למן האמת, הייתי הראשון מבין דרי האשרם שהוא פגש כשנכנס בשער בשנת 1935. עמדתי מתחת לעץ אילופאי גדול שעדיין עומד ליד הכניסה הראשית. צ'דוויק ניגש אלי, החליט שאני כנראה רמאנה מהרישי, והשתחוה לרגליי.

ניסיתי לומר לו: "אני לא רמאנה מהרישי. רמאנה מהרישי בפנים. אם אתה רוצה להיות נוכח בדרשן שלו, אני אראה לך איפה הוא."

כל זה בא לידי ביטוי בתנועות ובמילים, מכיוון שאיש מאיתנו לא הבין את שפתו של האחר. כדי שהדברים יובהרו, לקחתי אותו לאולם, כדי להראות לו מיהו הבהגוואן האמיתי. כשהסתיימה ההיכרות, דיברו צ'דוויק ובהגוואן כמה שעות באנגלית. זה היה די נדיר. בהגוואן כמעט אף פעם לא דיבר ארוכות באנגלית, אף על פי ששלט היטב בשפה זו.

תוך זמן קצר התברר שצ'דוויק תכנן שהות ארוכה באשרם. תכניתו זו עוררה בעיה קטנה, מכיוון שלא היה לנו מקום מגורים מתאים בשבילו. היות שלי היה אחד החדרים הגדולים באשרם, החליט צ'ינסוואמי בסופו של דבר שעלי לפנות אותו לטובת צ'דוויק. זאת לא הייתה

בעיה מבחינתי, כי יכולתי בקלות לעבור לאחת מבקתות עלי הקוקוס שבאשרם. לצ'דוויק לא הוצע לקבל את אחת הבקתות האלה, כי כולנו הסכמנו שהן פרימיטיביות מכדי שאדם זר יתגורר בהן. לצ'דוויק הראו את חדרי בשעה שאני עדיין ארזתי את חפציי. כשנודע לו שפוניתי מחדרי כדי לספק לו מקום מגורים, הוא סירב לקבל את החדר.

"האיש הזה מוצא חן בעיניי מאוד," הוא אמר. "לא ייתכן שהוא יושלך מחדרו בגללי. אם תכריחו אותו ללכת, גם אני אלך ואחיה במקום אחר. זה חדר גדול. אנחנו יכולים לגור בו יחד." כולנו הופתענו קצת מכך שהזר המכובד למראה מוכן לחלוק חדר עם אדם שכלל לא הכיר, בפרט מכיוון שידענו שהוא יכול לקבלו כולו לעצמו אילו רצה בכך. עם זאת, מכיוון שלא הייתה שום התנגדות לסידור הזה, עבר צ'דוויק לגור בחדרי ונשאר שם כשנה וחצי.

ב"זיכרונות של סדו" סיפורו האישי של צ'דוויק על השנים שבילה עם בהגוואן, הוא כותב שהוא חלק את החדר איתי רק שלושה חודשים. כשאמרתי את זה לאנמלאי סוואמי, הוא אמר כי צ'דוויק שכח כנראה את התאריכים. אנמלאי סוואמי אומר שהוא זוכר ששניהם חלקו את החדר הרבה יותר משנה.

אף על פי שלא יכולנו לומר הרבה זה לזה, לפחות בתחילה – אחר כך למדתי כמה מילים באנגלית וצ'דוויק למד קצת טמילית – תוך זמן קצר נהיינו חברים טובים. לעתים קרובות טיילנו יחד סביב הגבעה, לרוב בשביל דרך היער ולא בדרך החיצונית. בהזדמנויות אלה הייתי מספר לו סיפורים מתוך Yoga Vasishtha ו-Kaivalya Navanitam תוך כדי הליכה.

"קאיבליה נבניטם" הוא טקסט אדוואיטי טמילי, רובו פילוסופי. יוגה וסישטה הוא יצירה המיוחסת לואלמיקי, שבה החכם וסישטה עונה על שאלות ששאל אותו ראמה. ברור שיכולתי להעביר לו בסיפורי רק מסגרת מעורפלת, מכיוון שידעתי אז כחמישים מילים באנגלית. לצ'דוויק לא הפריע לשמוע את הסיפורים המוזרים האלה באנגלית רצוצה, מכיוון שהם סיפקו לו הזדמנות לדבר עליהם אחר כך עם בהגוואן. בכל פעם שחזרנו מטיולנו, הוא היה מספר לבהגוואן: "אנמלאי סוואמי ניסה לספר לי סיפור מתוך יוגה וסישטה אבל הצלחתי להבין רק מעט ממנו."

בהגוואן היה שואל אותי אחר כך על איזו תקרית סיפרתי. אני הייתי אומר לבהגוואן את שמו של הסיפור, והוא היה מספר לצ'דוויק את הסיפור במלואו באנגלית.

באחת הפרדקשינות שלנו נקרעה רצועה באחד מסנדליו של צ'דוויק. זה היה אסון גדול מבחינתו, מכיוון שהוא לא היה מסוגל ללכת יחף בשבילי היער. הוא התיישב והחל לקרוא "ארונצ'לה! ארונצ'לה!" בקול רם. כעבור כמה שניות שמענו קול עונה: "אום ארונצ'לה!" הקורא, רועה מקומי, הופיע מאחורי סלע ושאל אותנו מדוע צעקנו. הסברתי לו שצ'דוויק קרע את סנדלו, והראיתי לו את הרצועה הקרועה. הרועה הציל אותנו בכך שתיקן את הסנדל בעזרת שני מסמרים שהוציא מתוך סנדליו. כעבור כמה דקות הוא עזב אותנו, ואמר שעליו להשגיח על העזים שלו. צ'דוויק סיפר על התקרית לבהגוואן כשחזרנו לאשרם.

אחרי שסיפר לו את הסיפור הוא סיים ואמר: "קראתי בשמה של ארונצ'לה, וארונצ'לה באה לעזור לי."

בהגוואן הסכים איתו: "כן, ארונצ'לה בעצמה באה לעזור לך."

בתקופה שבה גרנו יחד, התעקש צ'דוויק להתייחס אלי בכבוד רב עד כדי מבוכה. בהזדמנות אחת הוא אפילו השתחוה לפני ואמר למשרת שלו לצלם תמונה של הסצנה. הוא גם צילם תמונות רבות שבהן אני משגיח על עבודת הבנייה. איני יודע מה קרה בסופו של דבר לתמונות האלה, כי צ'ינסוואמי דרש מצ'דוויק לתת לו את כולן.

עברתי על כל ארכיון התמונות של שרי רמאנאשראמאם, בתקווה שאוכל לצרף כמה מהן לספר הזה. לרוע המזל, אף אחת מהן לא שרדה. התמונות בספר הזה הגיעו ברובן ממקורות אחרים בארכיונים.

אחרי שנה וחצי החליט צ'דוויק שהוא מעוניין בחדר לעצמו. צ'ינסוואמי הרשה לו לבנות בתוך האשרם, זכות שניתנה לעתים נדירות באותם ימים. בהגוואן כמובן אישר את הרעיון, כי הוא עזר לי להשגיח על בנייתו של החדר החדש. הוא גם השתתף בג'ריהפראָווסס (טקס הפתיחה), כשהוא יושב בכיסא עץ גדול שצ'דוויק סיפק לו בהתחשבות רבה.

זמן קצר אחרי שהושלם החדר, החליט צ'דוויק לנסוע ליפן לחודש ימים. הוא כנראה השתוקק לנסוע לשם כבר שנים רבות. בזמן היעדרו, ביקש ממני בהגוואן לבנות מרזב סביב גגו של צ'דוויק, כי הוא שם לב שמי הגשמים זורמים בין הקיר הקדמי ובין גג הקש של המרפסת. הוא אמר לי איך לבצע א העבודה, ואחר כך בא לבדוק אותה כדי לוודא שנעשתה כראוי. משרתו המלאי של צ'דוויק קיבל רשות לחזור לרקאלה בחודש שבו שהה צ'דוויק ביפן. כשצ'דוויק כתב לנו על מועד שובו, הורה בהגוואן למשרד להודיע על כך למשרתו, כדי שיעשה את הסידורים הדרושים לחזור בזמן. אני מזכיר את התקריות הקטנות וחסרות החשיבות האלה, רק מכיוון שהן מוכיחות כמה דאגה ואכפתיות הרעיף בהגוואן על מאמיניו האמיתיים.

אחרי שצ'דוויק שהה באשרם כמה חודשים, צלצל אחד המאמינים בשם סשאייר והתלונן באוזני בהגוואן שצ'דוויק מקבל חבילות בשר בדואר. זו הייתה טענה אבסורדית, אבל מכיוון שהנהלת האשרם לא אפשרה להכניס אליו בשר, שלח בהגוואן לקרוא לי ושאל אם זה נכון. היות שחלקתי חדר עם צ'דוויק, וראיתי אותו אוכל מדי יום, יכולתי להבטיח לבהגוואן שהתלונה חסרת יסוד לחלוטין.

בהגוואן סגר את העניין בכך שציטט פסוק מתוך אפאר :

אם אדם רע עד כדי אכילת בשר פרה, ובכל זאת הוא נהיה חסיד של האל שיווה, שהאנגס בשערו, אף שהוא עושה מעשה רע כל כך, הוא אֵלִי ואני חייב להשתחוות לפניו.

לפני שאמשיך בסיפורו של אנמלאי סוואמי, ברצוני לספר איך אספתי וחיברתי את החומר לספר הזה. ראיינתי את אנמלאי סוואמי בפרק זמן של שישה שבועות בשנת 1987. אף שהוא גילה זיכרון ראוי לציון לפרטים קטנים שאירעו 50-60 שנה לפני כן, הוא לא זכר באיזה סדר התרחשו הסיפורים, או באיזה תאריך קרו אירועים מסוימים. כדי לבסס כרונולוגיה הגיונית ואמינה, הצלבתי את סיפורי עם סיפורים שראו אור על ידי מאמינים אחרים, ועברתי על ספרים ישנים של רמאנאשראמאם כדי לגלות מתי מיזמים מסוימים היו בשלבי עבודה. בדקתי גם את כל התצלומים הישנים של האשרם כדי לגלות באיזה סדר נבנו הבניינים. בכל אפשרות ניסיתי לאמת את הסיפורים באמצעות שיחות עם מאמינים כמו רמנסוואמי פילאי וקונג'ו סוואמי, שחיו ועבדו באשרם בשנות העשרים והשלושים. בעקבות התחקיר הזה אני יכול לומר כי אף שהסיפורים נבעו מזיכרונו של אנמלאי סוואמי והרשימות שרשם ביומנו, המבנה הכללי של הספר

והסדר שבו מסופרים הסיפורים כולם שלי. לצורך אימות סופי, עבר אנמלאי סוואמי בעצמו פעמיים על כתב היד שלי, ואחרי שתיקן כמה תיקונים קטנים, היה מרוצה שסיפוריו סופרו מחדש כפי שקרו. במקרה אחד או שניים הצלחתי לשכנע את אנמלאי סוואמי שהתאריכים שמצאתי במהלך התחקיר שלי אמינים יותר מאלה שהוא זכר. למשל, עד שהוכחתי לו כי ששארדי סוואמי (איש שהוא פגש בדרכו לרמאנאשראמאם) מת בינואר 1929, הוא היה די משוכנע שהוא הגיע אל בהגוואן בפעם הראשונה בשנת 1930. היה קובץ אחד של סיפורים הקשורים לבניית מקדש האם, שעליהם לא הצלחנו להגיע להסכמה. אנמלאי סוואמי עזב את האשרם (הנסיבות יתוארו בהמשך הפרק הזה) בשנת 1938 ועבר לגור בפלקוטו כדי להקדיש את עצמו למדיטציה. כל הראיות שחשפתי מצביעות על כך שהעבודה על מקדש האם החלו בשנת 1939. טקס ההשקה של העבודה התקיים בספטמבר של אותה שנה ושלט זיכרון מתאריך זה אפשר עדיין למצוא על הקיר הדרומי מחוץ למקדש. עם זאת, אף על פי שהראיתי לאנמלאי סוואמי את כל התייעוד הרלוונטי, הוא עדיין סבור שהעבודה שעשה במקדש הזה התנהלה לפני עזבו את האשרם באמצע שנת 1938. מתוך כבוד לרצונו כללתי איפוא את סיפורי המקדש שלו בפרק הזה. אישית, אני סבור שהם שייכים לשנות הארבעים המוקדמות ואילך, תקופה שבה אנמלאי סוואמי שוב פיקח על עבודות הבנייה באשרם.

תפקידי החשוב האחרון באשרם היה פיקוח על עבודה שנעשתה בגרבגריהא (מקדש פנימי) של מקדש האם. הסתפאטי (אדריכל מקדשים) הראשי היה הממונה הכללי. אני רק השגחתי על כמה מן העובדים והחלטתי כמה ישלמו להם מדי יום. ציינסוואמי רצה לבנות מקדש גדול על שרידיה של אמו מזה שנים רבות. בהגוואן אישר את רעיון המקדש, אבל הבנייה נדחתה עד שהסתיימה בנייתם של רוב שאר הבניינים הגדולים באשרם. מתישהו בסוף שנות השלושים ביקש ממני ציינסוואמי לגלות מה היו באמת דעותיו של בהגוואן על המקדש.

"בהגוואן תמיד מספר לך ישירות על תכניותיו", הוא אמר. "שאל אותו בבקשה מה עלינו לעשות בקשר למקדש האם. האם עלינו לבנות אותו בפשטות, או בקנה מידה גדול." העברתי את המסר הזה לבהגוואן. תשובתו הייתה: "אם המקדש ייבנה היטב, ובקנה מידה גדול, אשמח מאוד."

ציינסוואמי, שכבר שנים היו לו ספקות בקשר לכוונותיו של בהגוואן, שמח מאוד לשמוע את החדשות והחל מיד בהכנות לבנייה.

מכיוון שזו לא הייתה עבודת בנייה רגילה, הובא לשם כך מומחה מבחוץ. כל המיזם נמסר לידי של מומחה באדריכלות מקדשים והנדסתם. הוא הביא איתו הרבה בנאים מומחים בעבודות אבן שהיה להם ניסיון רב בבניית מקדשים. מכיוון שכל העובדים קיבלו שכר על בסיס יומי, נתבקשתי להשגיח על אחדים מהם כדי לוודא שהאשרם מקבל תמורה מלאה לכספו. אף שלא ידעתי שום דבר על בניית מקדשים, היה לי די ניסיון בפיקוח על פועלים שאפשר לי לראות שבנאי האבן עבדו בכוונה לאט מאוד. מכיוון שהם סווגו כפועלים מיומנים, הם קיבלו שכר יומי גבוה מאוד תמורת עשייה מעטה מאוד. נראה לי שהם בכוונה מתחו עבודה של יום אחד על פני שלושה ימים. אמרתי להם שהם מרמים את האשרם וניסיתי לשכנע אותם לעבוד ביושר, אבל הם סירבו לשנות את דרכם.

אחד מהם אמר לי: "כל האנשים כאן אוכלים וישנים בחינם. למה את מטריד אותנו בקשר לעבודה? אתה לא מפסיד שום דבר כשאנחנו עובדים לאט." אחרי כמה ניסיונות כושלים להאיץ בהם, דיווחתי על כך לבהגוואן.

"עובדי המקדש עובדים לאט מאוד. בערב ציינסוואמי משלם להם לפי מה שאני כותב ברשימת מקבלי השכר. איני אוהב לבזבז את כספי האשרם על פועלים רמאים, אבל אין לי סמכות לפטר אותם. מדי יום אני כותב במקדו שמגיע להם שכר של יום עבודה. אם אני כותב שיש לשלם להם תמורת עבודה שהם לא עשו, האם גם אני בעצם מרמה את האשרם?"

"אל תיתן לזה להדאיג אותך," אמר בהגוואן. "אם הם מרמים כך ומקבלים כסף שלא הרוויחו באשרם, הכסף הזה לא יישאר אצלם. בסופו של דבר הם יגלו שהחפצים היחידים שלהם הם הפטישים והאזמלים. המשכורות שקיבלו במרמה ירדו לטמיון. הם אינם יכולים לרמות את בהגוואן, הם יכולים רק לרמות את עצמם. הם אינם יכולים לנצל את בהגוואן." הוא השתתק לזמן מה ואחר כך הוסיף: "הם מנצלים את האשרם ולוקחים את כספו. הכסף הזה לא יישאר אצלם. אין לנו מה לדאוג בקשר להיבט הפיננסי של העבודה, כי אלוהים יספק לנו את כל הכסף שנצטרך."

כרגיל, אמונתו של בהגוואן הייתה מוצדקת. המקדש הטיל על האשרם עומס כספי כבד, אבל תמיד הצלחנו להמשיך בעבודה. בימים מסוימים נאלץ האשרם לסמוך על תרומות שהתקבלו באותו יום, כדי לשלם את המשכורות בערב. בתחילת היום היינו שוכרים פועלים, אף על פי שידענו שאין לנו כסף לשלם להם. בהמשך היום היו התרומות מגיעות בדרכים שונות, ועד הערב תמיד היה לנו די כסף לשלם את שכרם של הפועלים.

לבסוף החלטתי שמצפוני אינו מאפשר לי להשגיח על הפועלים במקדש.

"אני לא רוצה להמשיך בעבודה הזאת," אמרתי לצינסוואמי. "בכל פעם שאני עורך את רשימת מקבלי השכר, אני מרגיש שאני מרמה את האשרם."

צינסוואמי קיבל את התפטרותי וביקש מהאדריכל הראשי לקחת על עצמו את כל העבודה. חזרתי להשגיח על מיזמים אחרים באשרם שבנייתם טרם הסתיימה.

ידוע היטב כי בהגוואן מעולם לא קיבל כסף, אבל פעם אחת, בעת בנייתו של מקדש האם, ראיתי אותו מחזיק סכום מסוים לכמה דקות. אחד האדריכלים שעבד היטב פוטר מכיוון שהאדריכל הראשי שנא אותו.

האיש הזה ניגש אל בהגוואן, הניח את כל שכרו בידיו ואמר לו: "עבדתי במסירות רבה, אבל האיש הזה ביקש ממני לעזוב. אני מבקש את ברכתו של בהגוואן, אם אפשר."

בהגוואן בירך אותו בשקט בכך שהסתכל עליו כעשר דקות. בסופן החזיר לו בהגוואן את כספו.

כשקירות המקדש הפנימי הגיעו לתקרה, ביקש אותי בהגוואן לצבוע את שם המקדש על הקיר הקדמי. אם מסתכלים על הכניסה למקדש הפנימי, אפשר לראות שני פילים מגולפים באבן. תחת רגליהם יש מגילת אבן מגולפת. השם המלא של המקדש מטרובהוטסווארליאם (מקדש האל בדמות האם) מגולף באבן על המגילה הזאת. בהגוואן כתב את השם הזה למעני באותיות סנסקריט. הרעיון שלו היה שאכין סטנסיל ואחר כך אצבע את האותיות על המגילה. אחר כך יגלף אחד האדריכלים את השם בעזרת אזמל שיבליט את השטח המכוסה באותיות הצבועות שלי.

ישבתי בנוכחות בהגוואן באולם, ובזהירות גזרתי את השם. הפניתי את כל תשומת לבי לעבודה מכיוון שידעתי שלא אוכל לטעות ולו טעות קטנה ביותר. בהגוואן עקב אחרי כל הזמן. בערך בשלוש אחר הצהרים נהג בהגוואן לצאת מן האולם על מנת להטיל את מימיו. באותה שעה ביום ההוא הוא קם והחל ללכת לעבר הדלת. כל הנוכחים באולם, מלבדי, קמו. אני הייתי באמצע

חיתוכה של אחת האותיות, ולא רציתי להסתכן ולקלקל אותה בכך שאזיז את המספרים מן הנייר.

שמעתי מישהו ממלמל מאחוריי: "בהגוואן נעמד, אבל לאיש הזה אין שום כבוד. הוא ממשיך לשבת על הרצפה. הוא לא הפסיק אפילו לעבוד."

בהגוואן כנראה שמע גם הוא את דברי האיש הזה, כי הוא שינה את דעתו ולא יצא. במקום זה הוא בא והתיישב לצדי על הרצפה. הוא הניח את ידו על כתפי ועקב בתשומת לב עד שסיימתי לגזור את אותה אות. אחר כך, בלי לטרוח לצאת כמצופה, הוא קם והתיישב שוב על הספה שלו. אחרי זה לא נשמעו עוד תלונות בקשר לזלזול שלי.

כשהסתיימה גזירת האותיות, צבעתי אותן על המגילה הקטנה תחת רגלי הפילים. כשעבדתי שם ניסה האדריכל הראשי לעצור בעדי. הוא לא חיבב אותי במיוחד, מכיוון שתמיד דיברתי איתו על עצלותם של פועליו.

הוא קרא לי ואמר: "תפסיק לעשות את זה! אני היחיד שמוכשר לכתוב ככה אותיות! איך אתה יכול לעשות את הדברים האלה כמו שצריך?"

גם בפעם הזאת הגן עלי בהגוואן. הוא עמד קרוב אלי ועקב אחרי כשצבעתי את האותיות. הוא השתיק את האדריכל ואמר: "הוא לא עשה את זה מיוזמתו. אני אמרתי לו לעשות את זה."

האדריכל, שידע שלא יוכל להתחרות עם בהגוואן, הרשה לי לסיים את העבודה. כשעבודת הבניין כמעט הסתיימה, הוזמן פסל מומחה ליצור פסל יוגמביקה מחמש מתכות שונות בשביל המקדש. הפסל היה אמור להיוצר בשיטת ה"שעווה האבודה". בטכניקה זו יוצרים תחילה פסל משעווה, ואחר כך מכסים אותו בחומר, ומשאירים רק חור אחד קטן. אחרי שהחומר מתייבש אופים אותו עד שהוא מתקשה. בגלל החום מתנקזת כל השעווה דרך החור הקטן, ונשארת תבנית חומר אפויה שלתוכה שופכים את המתכת המותכת.

יציקת המתכות המותכות הייתה צריכה להיעשות בשעה מבושרת טובות. האסטרוולוגים היועצים בחרו יום מסוים ואמרו שהיציקה צריכה להסתיים בין שמונה ל-30:11 בערב של אותו יום. התבנית נוצרה לפני כן, מכיוון שאותה לא היה צריך לבנות בזמן מבשר טובות.

הפסל הדליק את האש בשעה שמונה בערב ביום המיועד בין המרפאה של האשרם ובין עצי הבניאן. הוא עבד קשה כמה שעות, אבל לא הצליח להתיך את המתכות בכור ההיתוך. איני מומחה בעניינים האלה, אבל אפילו אני הבנתי שהאש הייתה חמה מאוד. הפסל נאלץ לעתים קרובות לשטוף את בגדיו במים קרים כנגד החום, והוא תמיד טיפל באש ממרחק באמצעות זוג מלקחיים ארוכים מאוד.

בהגוואן הלך לישון בשעה הרגילה שלו, אבל כשהגיעה השעה 30:11 וגם חלפה בלי שום סימן שהמתכות הותכו, הרגשתי שיהיה מוצדק להעיר אותו. ניגשתי אל האולם, הסברתי לו את המצב ושאלתי מה עלינו לעשות. בהגוואן לא ענה. במקום זה הוא קם ובא לראות בעצמו איך העבודה מתקדמת. הוא התיישב על שרפרף במרחק שלושה מטרים בערך מכור ההיתוך והסתכל בתשומת לב על האש. תוך דקה או שתיים, ובלי שום מאמצים נוספים מצד הפסל, החלו המתכות להתרכך.

בהגוואן ראה איך יוצקים את הנוזל לתוך התבנית דרך החור ברגל. כשהיה מרוצה שהעבודה בוצעה כראוי, הוא חזר לאולם והמשיך לישון. למחרת, כשהפסל שבר את התבנית ובדק את הפסל, הוא הודיע בגאווה שאין בו שום פגם.

בשלב מסוים בשנות השלושים, כשכבר השלמתי בניינים רבים באשרם, זכיתי לביקור לא צפוי של אבי. לקחתי אותו לאולם להציגו לפני בהגוואן.

בדרך לשם אמרתי לו: "מכיוון שאתה הולדת אותי, הבאתי אותך אל בהגוואן. בבקשה קבל ממנו כל ברכה שאתה צריך."

היה ברור לי כי אבי מרוצה מכך שנהייתי מאמין נחוש של בהגוואן. "כשהיית צעיר," הוא אמר, "לא רציתי שתהיה סדו, אבל עכשיו אני מרוצה שהולדתני בן כמוך. כמו אביו של מרקנדייה, אני שמח שיצרתי טפאסווין (מבצע טאפאס) כזה."

לפני שנולד מרקנדייה, עשה אביו טאפאס שנים רבות כדי שייולד לו בן. שיוה בסופו של דבר הופיע אצלו ושאל אותו את השאלה הבאה. "האם אתה משתוקק שיהיה לך בן וירטואוזי שיחיה רק עד גיל שש-עשרה, או בן טיפוש, חורש רעה, שישרוד עד גיל זקנה?" אביו של מרקנדייה בחר בבן האדוק, שנועדו לו חיים קצרים.

כשלקחתי אותו אל בהגוואן, התחיל בהגוואן לספר לו על כל עבודתי באשרם.

"את כל הבניינים הגדולים האלה בנה הבן שלך!"

מיד הכחשתי זאת ואמרתי: "לא! לא!" אמרתי לבהגוואן. "כולם נבנו בחסדך. הכול חלק מהלילה (המשחק האלוהי) שלך. איך הייתי יכול לעשות את כל זה בעצמי?"

אבי אמר אז משפט מפתיע: "בלי קשר לאן שתלך, המקום הזה ישגשג. ראיתי את זה בהורוסקופ שלך. היה שם צירוף מסוים שהצביע על כך שמקדשים ובניינים יופיעו בכל מקום שבו תגור. זאת הסיבה שניסיתי להשאיר אותך בבית. רציתי שהבניינים האלה יהיו בכפר שלנו. ידעתי שאם תהיה סניאסין, תלך ותגור במקום אחר. ניסיתי לא לאפשר לך להיות סניאסין בכך שלא שלחתי אותך לבית ספר. הרעיון שלי היה: 'אם הוא לא ילמד לקרוא, הוא לעולם לא יקרא את כתבי הקודש ולא יהיה לו שום עניין באלוהים.' התכנית שלי נכשלה מכיוון שנועדת לבוא הנה. אין לי חרטות. אני שמח שהדברים קרו כפי שהם קרו."

אבי נשאר כמעט חודש איתנו, בזמן הזה עשינו גירי פרדקשינה כמעט כל יום. בסוף ביקורו ליוויתי אותו לתחנה. כשחיכינו לרכבת, הוא פרץ בבכי. מבעד לדמעות הוא שאל אותי אם הוא יראה אותי שוב בגלגול הזה. הייתה לי תחושה פנימית עזה שהתשובה שלילית.

עם זאת, כדי לנחמו, אמרתי: "אני לא חושב שניפגש שוב בגלגול הזה, אבל ייתכן שבגלגול הבא תבוא אלי. בגלגול ההוא נאהב שנינו זה את זה. אלוהים יכול לעשות את כל הסיפורים הדרושים לשם כך."

תחושתי התאמתה. מעולם לא ראיתי עוד את אבי.

כעבור זמן מה באה גם אמי ונשארה חודש. הצגתי אותה לפני בהגוואן וגם עשיתי איתה גירי פרדקשינה כמעט מדי יום. בסופו של החודש היא הכריזה שהיא רוצה להישאר באשרם ולטפל בי כשם שאמו של בהגוואן טיפלה בו בסקנדאשרם. מכיוון שהייתה לי תחושה עזה שזה אינו ייעודה, ביקשתי ממנה לנסוע ודיברתי על כך עם בהגוואן. בהגוואן לא הרשה לה להישאר. למען האמת, הוא לא היה מוכן לדון בנושא איתה.

כשהיא שאלה אותו אם עליה לנסוע או להישאר, אמר בהגוואן: "פו! פו! פו!" (סעי! סעי! סעי!) ושילח אותה לדרכה בתנועת ידו.

כמה שנים אחר כך קיבלתי מכתב שבו נאמר שאבי ניפטר.

אחרי שהראיתי את המכתב לבהגוואן אמרתי: "ברך אותך בבקשה, כי הוא הוליד אותי. בלעדיו איך הייתי מגיע אליך?"

בהגוואן הנהן בראשו ואמר: "כן." כשאמי מתה, חזרתי על אותה בקשה, וקיבלתי את אותה תשובה.

ימי כעובד באשרם הגיעו לסיומם, אם כי לא הבנתי זאת באותו זמן. במבט לאחור אני זוכר רק תקרית קטנה אחת, שהצביעה על כך שבהגוואן ידע כי זמני באשרם הגיע לסיומו. חפרתי בעזרת מנוף יד כשבהגוואן בא ושאל אותי: "החלטת לעשות את העבודה הזאת בעצמך, או שצ'ינסוואמי ביקש אותך לעשות את זה?"

אמרתי לו שצ'ינסוואמי ביקש ממני לעשות את זה. בהגוואן לא היה מרוצה.

"ככה, הוא הטיל עליך עבודה. ככה, הוא הטיל עליך עבודה. למה הוא מטיל עליך עבודה כזאת?"

זמן קצר אחר כך העיר יוגי רמאיה: "אנמלאי עובד קשה מאוד. גופו נחלש מאוד. אתה צריך לתת לו מנוחה."

בהגוואן הסכים איתו. "כן, אנחנו צריכים לתת לו מנוחה. אנחנו צריכים לתת לו חופש." כעבור כמה ימים הלכתי אל בהגוואן לעזור לו ברחצת הבוקר שלו. מדהאוה סוואמי ואני עשינו לו אמבטיית שמן ועיסינו אותו.

כשהרחצה הסתיימה שאל מדהאוה סוואמי: "בהגוואן, האנשים שאוכלים גנ'ה להיאם (תכשיר איורודי שהמרכיב העיקרי בו הוא קנביס) חווים סוג של אננדה (אושר). מה טיבו של האננדה הזה? האם הוא אותו אושר שעליו מדובר בכתבי הקודש?"

"אכילת הגנ'ה הזאה היא הרגל רע מאוד," השיב בהגוואן. ואחר כך בצחוק רם הוא ניגש אלי, חיבק אותי וקרא בקול: "אננדה! אננדה! כך מתנהגים האנשים האלה, אוכלי הגנ'ה!"

החיבוק הזה לא היה קצר. מדהאוה אמר לי אחר כך שהוא החזיק אותי חזק כשתי דקות. אחרי שעברו כמה שניות, איבדתי לגמרי את תחושת הגוף והעולם. מיד אפפה אותי תחושה של אושר, אבל זו התחלפה מיד בתחושה שאין שום רגשות ושום חוויות. לא איבדתי את ההכרה, אלא רק הפסקתי להיות מודע לכל דבר שהתרחש סביבי. נשארתי במצב הזה כרבע שעה. כשחזרתי למצב התודעתי הרגיל שלי, עמדתי לבדי בחדר האמבטיה. מדהאוה סוואמי ובהגוואן כבר מזמן הלכו לאכול ארוחת בוקר. לא ראיתי אותם כשפתחו את הדלת ויצאו, וגם לא שמעתי את הפעמון הקורא לארוחת הבוקר.

חוויה זו שינתה לחלוטין את חיי. כשחזרה אלי המודעות הרגילה שלי, ידעתי שחיי העבודה שלי בסרי ראמאנאשראמאם הגיעו לסיומם. ידעתי שמכאן והלאה אחיה מחוץ לאשרם ואבלה את רוב זמני במדיטציה. בדרך כלל, רק מי שעבד למען האשרם יכול לגור בו באופן מלא. אלה שרצו לבלות את זמנם במדיטציה נאלצו לגור במקום אחר. לכן ידעתי שאיאלץ לעזוב את האשרם ולדאוג לעצמי, אבל המחשבה שאפסיד את ארוחותיי הקבועות ואת חדרי מעולם לא הטרידה אותי.

הגעתי באיחור לחדר האוכל לאכול את ארוחת הבוקר האחרונה שלי. ברגע שסיימתי לאכול עליתי על הגבעה לחפש את בהגוואן. מצאתי אותו יושב על סלע גדול.

"החלטתי לעזוב את האשרם," אמרתי "אני רוצה לעבור לפלקוטו לחיות לבדי ולמדוט."

פלקוטו הוא שטח אדמה סמוך לצד המערבי של האשרם. כמה מאמינים של בהגוואן, שלא רצו להישאר באשרם כל הזמן, חיו שם ומדטו שם.

"אה! טוב מאוד! טוב מאוד! טוב מאוד!" הכריז בהגוואן.
היה ברור שהוא מאשר את החלטתי. איך ייתכן אחרת, היות שבהגוואן עצמו העניק לי את החוויה שקדמה להחלטה הזאת?
אחרי שקיבלתי את אישורו של בהגוואן, ארזתי את חפציי ונעלתי את חדרי. נעלתי גם את כל שאר המקומות שהיו נתונים לפיקוחי.
הבאתי את צרור המפתחות לצי'נסוואמי ואמרתי לו: "החלטתי לעבור לגור בפלקוטו. קח בבקשה את המפתחות האלה ושמור עליהם."
צי'נסוואמי היה מופתע מאוד, באופן די טבעי. "למה אתה עוזב?" הוא שאל. "אתה הרי בנית את כל הבניינים האלה. עשית כאן כל כך הרבה. איך אתה יכול לעזוב אחרי שעשית את כל העבודה הזאת? איפה תישן? איך תאכל? יהיו לך הרבה קשיים כי אין לך איך לפרנס את עצמך. אל תלך, תישאר פה."
אמרתי לו שאין בכוונתי לשנות את דעתי. ניסיתי גם לתת לו את המפתחות, אבל הוא סירב לקבלם. לא הייתי מעוניין בעוד ויכוח איתו, אז נתתי את המפתחות לסוברמניאם, שהיה גם הוא במשרד באותו זמן, והלכתי.
זה היה שינוי פתאומי בחיי. שעות ספורות אחרי שעברתי את החוויה, הלכתי לפלקוטו, בידיעה ברורה שהשארתי מאחורי את כל חיי העבודה שלי.

פלקוטו

כשיקשתי את רשותו של בהגוואן לעבור לפלקוטו, לא היה לי מושג איפה אגור, או איך אתפרנס כשאהיה שם. חשבתי שאלה דברים חסרי חשיבות שישתדרו מעצמם בבוא זמנם. מכיוון שבהגוואן אישר באופן ברור את החלטתי, הייתי בטוח שהוא ימשיך להשגיח עלי. אמונתי בו הוכיחה את עצמה תוך זמן קצר. כשהלכתי לכיוון פלקוטו פגשתי את מונגלה ונקטרמיה, עורך ה"שיחות עם שרי רמאנה מהרישי".

"רק עכשיו עזבתי את האשרם", אמרתי לו. "אני בדרך לפלקוטו לחפש מקום לגור. מעכשיו והלאה החלטתי לבלות את זמני במדיטציה."
מונגלה ונקטרמיה הופתע לשמוע את החדשות, אבל בו בזמן שמח מאוד מכיוון שרצה שמישהו ישגיח על הבקתה שלו.

"הבוקר", הוא אמר, "קיבלתי מברק מבומביי שבו נקראתי לחזור מיד. עכשיו אני בדרך לתחנה. קח את המפתחות לבקתה שלי והישאר שם עד שאחזור. לא תצטרך לקנות שום דבר. בחדר כבר תמצא כל דבר שתזדקק לו. אני כנראה אחזור בעוד חודש בערך."
אחרי שנתן לי את המפתחות הוא מיהר להגיע לתחנה. לא היה לו אפילו זמן להראות לי את החדר.

נדרשו לי כמה דקות בלבד להעביר את חפציי הדלים לבקתה. נשאר לי לפתור רק את בעיית המזון – לא היה לי כסף, ולא סיכוי לקבל כסף – אבל הכרתי הכחישה את המצב. במצבי האופורי הנחתי שבהגוואן ידאג לכול. אמונתי בו הוכיחה שוב את צדקתה. כעבור שעות ספורות הופיע משרתו של רב סרן צ'דוויק ובידיו תנור, כמה סירי בישול ומצרכים להכנת ארוחה. הוא הסביר את נוכחותו ואמר כי צ'דוויק הורה לו לבוא ולהכין את ארוחת הצהרים בשבילי. הופתעתי כל כך שצ'דוויק החליט לעזור לי. הוא ואני היינו חברים מזה כמה שנים. מה שהפתיע אותי בכל זאת, היו הנסיבות שהביאו להצעה. צ'דוויק ישב באולם הישן עם בהגוואן באותו בוקר וניסה למדוט. הוא לא הצליח במיוחד, מכיוון שבכל פעם שעצם את עיניו עלתה בעיני רוחו תמונה של פניי. אחרי כמה ניסיונות לא מוצלחים להיפטר ממנה, הוא ויתר על הניסיון למדוט ועזב את האולם. כשחזר אל חדרו – הוא סיפר לי את כל זה בהמשך אותו יום – הטרידה אותו הדאגה בקשר לאי-יכולתו למדוט. הוא הגיע למסקנה שלא טוב בשבילו להיות חבר קרוב של תלמידים אחרים, מכיוון שמערכת יחסים כזאת מטרידה את הכרתו.
כשהגיע אל חדרו, אמר לו משרתו: "אנמלאי סוואמי עזב הבוקר את האשרם והלך לגור בפלקוטו".

צ'דוויק הופתע כמו כולם לשמע הבשורה, אבל הפתעתו התחלפה תוך זמן קצר בתחושת הקלה. הוא החליט שתמונות פניי שראה כמה דקות לפני כן לא היו, כפי שחשב לפני כן, הפרעות בלתי רצויות למדיטציה שלו, אלא מסר מבהגוואן שעליו לשלוח לי עזרה כלשהי.
הוא פנה אל משרתו ואמר לו: "אנמלאי סוואמי הוא תלמיד טוב ששירת את בהגוואן שנים רבות. אני מרגיש חובה להשגיח עליו. קח מצרכים לבקתה שלו והכן לו ארוחה. עכשיו השעה עשר. כשפעמון האשרם יצלצל לארוחת צהרים ב-11:30 אני רוצה שאנמלאי סוואמי ישב ויאכל ארוחה טובה. אני לא רוצה שהוא לא ירגיש נוח רק מפני שהוא עזב את אשרם."
צ'דוויק עצמו הגיע בהמשך אותו יום לראות איך אני מסתדר.

"כמה שנים ראיתי אותך מבצע את תכניות הבנייה של בהגוואן", הוא אמר. "עכשיו כשהאשרם כבר לא מפרנס אותך, אני אדאג לכל צרכיך. אני אוודא שלא תצטרך ללכת לשום מקום לחפש מזון."

כדי לחזק את דבריו הוא מיד סיפק לי תנור, כלי בישול, ודי מזון לימים רבים. בשבועות הבאים הוא בדק את מצב המזון שלי בכל פעם שבא לבקר אצלי. הוא מעולם לא שאל אם אני זקוק למשהו, ותמיד הסתכל בעצמו. אם חשב שעומד להיגמר לי פריט מסוים של מזון, הוא היה מורה למשרתו לקנות אספקה חדשה ולהביא לי אותה.

זה היה סידור נוח מאוד, מכיוון שבהגוואן עצמו הורה לי, זמן קצר אחרי שעברתי לפלקוטו: "אל תבקש מאף אחד שום דבר. עליך לחיות ממה שאלוהים יחליט לשלוח לך, כל עוד זה מזון סאטווי. התרחק מהדברים שקורים סביבך. הישאר בבקתה שלך עד כמה שתוכל, ואל תבזבז את זמנך על ביקורים אצל אנשים אחרים."

בהגוואן סיפר לי פעם סיפור מוזר, על חבורה של מאמינים בעלי בתים שחיו בימי קדם. אנשים אלה חיו עם משפחותיהם בעיר, אבל היה להם מעט מאוד קשר איתן. מדי בוקר הם היו מבשלים ואוכלים משהו, הולכים לעיר קרוב, ומבלים את רוב היום בשינה תחת העצים. בערך בשעת השקיעה הם היו חוזרים אל בתיהם בעיר. משקיעת השמש ועד עלות השחר הם היו שרים בהגינות (שירי תפילה) ועושים דברים רוחניים אחרים. מכיוון שהיה להם די כסף לחיות בלי לעבוד, הם יכלו גם לחזור על אותו מחזור מדי יום. בעלי הבתים האלה מעולם לא התבוללו באנשי העולם הזה. במקום זה הם חיו מנותקים לגמרי, ובילו את כל זמנם במחשבה על אלוהים ובסגידה לו.

בהגוואן מעולם לא עודד התנהגות מוזרה, אבל כשדיבר איתי על האנשים האלה היה ברור שהוא מסכים עם אורח החיים שלהם. אני חושב שהוא ניסה להסביר לי שהתחברות עם אנשי העולם הזה מזיקה לסדהנה. כשעברתי לפלקוטו בשנת 1938, ניסיתי לחיות על פי עצתו ולחיות חיים של בדידות וניתוק.

נשארתי בבקתתו של מונאגלה כחודשיים. כשהוא חזר מבומביי, מצאתי לעצמי במרחק מטרים ספורים משם בקתה ריקה שפונתה זמן קצר לפני כן על ידי טמבירם, בנה של מודליאר פאטי. הוא שמח מאוד לתת לי את חדרו, מכיוון שעזרת לי לו קצת כשהוא בנה אותו.

"כל הדברים שסדו צריך נמצאים בפנים", הוא אמר. "קח את המפתח והשתמש בחדר כל זמן שאיעדר מכאן."

בשבו אחרי כמה חודשים הוא סירב לקבל את חדרו.

"הצעתי לך את החדר הזה", הוא אמר. "למה שאקח אותו ממך עכשיו? יש כאן הרבה בקתות. אני אלך ואגור במקום אחר."

בימים ההם הייתי די מיודד עם ואיקונְטָה ואס, איש שנהיה אחד מעוזריו של בהגוואן בשנות הארבעים. הוא חי בפונדיצ'רי באותו זמן, אבל לעתים קרובות בא לביקור אצלי עם חבורה גדולה של מאמינים. בכל פעם שהם באו, ישנו כולם בבקתה שלי. באחד הביקורים שלהם ירד גשם די חזק. לא היה מקום לבשל בחדר, מכיוון שהיו בו כל כך הרבה אנשים, והגשם לא אפשר גם לבשל בחוץ. ואיקונטה ואס נאלץ בסופו של דבר לשלוח את אנשיו העירה לקנות לנו מזון.

אחרי שהם הלכו הוא אמר לי: "המקום הזה קטן מאוד. אנחנו גורמים לך הרבה טרחה כשאנחנו כאן. אם תבנה סככה או מרפסת, נוכל לישון שם בביקורים הבאים שלנו, בלי להפריע לך. אל תדאג בקשר להוצאות, אנחנו יכולים לשלם הכול."

כל המאמינים תרמו כמיטב יכולתם. גם אני תרמתי 50 רופי מכיוון שחשבתי שזה רעיון טוב. שלחתי הודעה לאדם בשם ארמוגם, בנאי שעזר לי הרבה בימי עבודתי, וביקשתי ממנו לעזור לי בבנייה. הוא בא מיד. בשעה שארמוגם ואני הסתכלנו על המקום והחלטנו מה צריך לעשות, ראה אותנו בהגוואן ובא לשאול מה אנחנו עושים. הוא הלך בעצלתיים בערוץ העובר לאורך הצד האחורי של פלקוטו. כשראה אותנו, מיד שינה כיוון ובא לפגוש אותנו.

"אתה מתכנן לבנות בית לסוואמי?" שאל בהגוואן את ארמוגם.

זה לא היה חלק מהתכנית שלנו, אבל ארמוגם מצא פתאום את עצמו אומר: "כן, אני אבנה לו בית."

"באילו חומרים תשתמש?" שאל בהגוואן. "בוץ או לבנים? גג רעפים או שטוח?"

"אני חושב שאבנו את הקירות מלבנים," אמר ארמוגם, "ואשים עליהם גג שטוח."

הופתעתי מאוד לשמוע את זה. לפני בואו של בהגוואן לא נאמר שום דבר מעבר לבקתה מעלי קוקוס. עכשיו, בנוכחות בהגוואן, התחייב ארמוגם בעצמו (וחייב גם אותי) לבנות בית יקר. בהגוואן נראה כמאשר את התכנית.

"בוא נראה בהדרגה איך זה קורה," הוא אמר. ואחר כך, אחרי שסיים את עניינינו איתנו, הלך משם.

שאלתי את ארמוגם מדוע הבטיח את כל ההבטחות היקרות האלה כשידע שאני מתכנן לבנות רק בקתה קטנה.

"אני לא יודע," ענה לי ארמוגם. "המילים יצאו מפי באופן אוטומטי כשבהגוואן שאל את השאלות. אבל עכשיו, אחרי שהבטחתי לבהגוואן, אני נאלץ לקיים את הבטחתי. בהגוואן אילץ אותי לומר את המילים האלה, לכן הוא כנראה רוצה שהבניין הזה ייבנה. אל תדאג לכסף. גם אם אצטרך למכור את הבית שלי, אני אממן את הבית שלך. אני אעשה את זה."

תכנית הבנייה זכתה להתחלה מבשרת טובות. יום אחרי שקיבלתי את הבטחתי של ארמוגם הגיעה לידי תרומה בלתי צפויה של 100 רופי. ארמוגם קנה 4,000 לבנים בכסף הזה והניח אותם במקום בולט לפני בקתתו של קונגיו סוואמי, כאות לבהגוואן שהוא רציני בקשר לקיום הבטחתי.

ארמוגם מעולם לא נאלץ למכור את ביתו. כמו במיזמי הבנייה של בהגוואן, הכסף פשוט הגיע בכל עת שהוא היה דרוש. התרומה הראשונה של ואיקונטה ואס וחבריו מפונדיצ'רי אפשרה לנו להתחיל בעבודה מיד. התחלנו בחפירת תעלות גדולות בעומק מטר שמונים בערך. זו הייתה עבודה קשה כי האדמה הייתה מלאה אבנים. כדי להשלים את החפירות היה עלינו להוציא משם כ-200 אבני גרניט גדולות.

כשראה בהגוואן את האבנים האלה באחד מטיליו לפלקוטו, הוא צחק ואמר: "מצאתם אוצר קבור."

בעיני האבנים לא נראו בעלות ערך במיוחד; הן נראו כמו אבנים רגילות. בהגוואן המשיך: "ואם היית מוצא אוצר קבור, מה היית עושה בו? היית צריך למכור את האוצר כדי לקנות אבנים בשביל היסודות שלך. עכשיו תראה מה קרה פה. אלוהים לא רק סיפק לך אבנים בחינם, הוא גם שלח אותן אליך."

בהגוואן התייחס לבית שלי כאילו היה בניין השייך לאשרם. הוא בא כל יום לעקוב אחרי הבנייה, נתן לנו עצות, ולעתים קרובות שאל מהן תכניותינו לעתיד. כשארמוגם ראה כמה עניין

היה לבהגוואן, גברה התלהבותו. מכיוון שהרגיש שבזכות בהגוואן הוא קיבל את העבודה, תמיד החזיק בדעה שהוא מבצע את תכניותיו של בהגוואן, ולא את שלו.

כשהקירות הגיעו אל הקצה העליון של החלונות, נגמר לנו הכסף. מכיוון שלא היה כסף ולא עבודה לעשות, החלטתי לפרק את הפיגומים. לא היה לי מושג מתי נוכל להמשיך שוב לבנות. בהגוואן כנראה ראה אותי עושה זאת באחד מטיווליו לפלקוטו. כשהלכתי לאולם בהמשך אותו יום, שאל אותי בהגוואן מיד מדוע סילקתי את הפיגומים. אמרתי לו שלא נשאר לנו כסף. בהגוואן פנה אל קרישנאסוואמי, עוזרו, ואמר: "לאנמלאי סוואמי אין כסף. הוא אומר שאין לו כסף."

כשמעתי את בהגוואן מדבר בצורה כזאת (קרישנאסוואמי כבר שמע מה שאמרתי) ידעתי שהבעיה הכספית שלנו תיפתר. כשבהגוואן גילה עניין בבעיות של מאמיניו, כפי שעשה במקרה הזה, כוח שמימי כלשהו היה מגיע אוטומטית לפתור אותן. בהגוואן עצמו לא עשה שום דבר. הוא מעולם לא אמר שהוא עומד לפתור בעיה, ולא לקח על עצמו אחריות על אירועים יוצאי דופן או צירופי מקרים שהביאו לפתרון מספק של בעיות המאמינים. הוא רק ידע מניסיונו הרב שאם מאמין העלה לפניו בעיה, אותה בעיה תיפתר ברוב המקרים באמצעות ביטוי מסתורי וספונטני של ה"עצמי".

למחרת קיבלתי תרומה של 200 רופי מרמאנסוואמי מודליאר, מאמין שהיה ידידותי כלפי כשעבדתי באשרם. הוא גר באציארפקס, כפר השוכן בין מדראס לטירוואנאמאלאי. כשהוא שמע שאני בונה לעצמי בית, הוא שלח לי את הכסף ואחר כך בא בעצמו לעזור לי בעבודה. ואיקונה ואס גם הוא ביקר אצלי והתנדב לעזור. מכיוון שמחצית העבודה כבר נעשתה, הצלחנו שלושתנו לסיימה בתוך פחות מחודש.

היינו מוכנים להתחיל לעבוד על הגג כשבהגוואן בא והציע: "יהיה טוב אם תשתמשו בעץ פלמירה לקורות. זה העץ שהשתמשו בו בביתנו בטירוציוזי (העיר שבה נולד בהגוואן והמקום שבו הוא גר עד גיל שתיים-עשרה בערך).

קלטנו את הרמז. כמה ימים אחר כך הלך רמאנסוואמי אל כפר קרוב וקנה כמה עצי פלמירה.

כשהודעתי לבהגוואן ששמעתי לעצתו וקניתי כמה עצי פלמירה, הוא החל מיד לשאול אותי על ממדי הקורות.

"מה יהיה רוחב התחתית של הקורה?" הוא שאל.

לא זכרתי בדיוק מה שאמרתי לו כשעניתי, והוא אמר: "בייש!" כלומר: טוב מאוד!"

"מה בקשר לעובי?" שאל בהגוואן.

כשאמרתי לו שאני מתכנן לעשות אותן בעובי שנים-עשר סנטימטרים בהגוואן נראה קצת מודאג.

"זה יהיה מספיק חזק?" הוא שאל.

כשהבטחתי לו שכך יהיה, הוא חיך ושאל: "אז מה עוד אתה צריך?"

סיפרתי על השיחה הזאת, רק כדי להדגים את האכפתיות של בהגוואן בכל שלבי הבנייה. כמה שבועות אחר כך הוא שאל אם זכרתי להתקין אבן ריחיים. כשעניתי בחיוב, הוא שאל: "מה עוד אתה צריך? מה עוד אתה צריך? מה עוד אתה צריך?" קיבלתי הערות כאלה בברכה.

הבית הושלם בלי שום בעיות נוספות. לא היה לי שום רצון לערוך טקס גדול לחנוכתו. הלכתי לאולם וסיפרתי לבהגוואן: "היום אני מתכוון להיכנס לבית בפעם הראשונה. ברוך אותי בבקשה."

בהגוואן, כמובן, מעולם לא בירך אנשים בגלוי. במקרה זה הוא רק הנהן בראשו כדי להצביע על כך שאני יכול להמשיך בתכניתי. במקום לערוך טקס רשמי של גריהפרווסאם (טקס פתיחה) ערכתי בהיקשה (חגיגה) רשמית לקופים בפלקוטו. פרשתי שני ליטרים של פונגל (אורז ודאל מבושלים יחד) על הסלעים ליד ה"טנק", אפשרתי לקופים לבוא ולאכול, ואחר כך עברתי לביתי החדש. זה היה שינוי אחרון של כתובות מבחינתי. מאותו יום גרתי בחדר הזה למעלה מחמישים שנה.

בהגוואן רצה להישאר במקום הזה, ולא לעבור לשום מקום אחר. כשעדיין גרתי בבקתה של טמבירם, זמן רב לפני שנבנה החדר החדש, הציע ארומוגם לקנות לי מגרש של שני אקרים בדרך פרדקשינה, כקילומטר אחד מסרי רמאנאשראמאם. ארומוגם לא הבטיח רק לקנות את האדמה, אלא גם לבנות לי בית עליה. סיפרתי על ההצעה הזאת לבהגוואן כשהוא עבר בטוילו דרך פלקוטו. בהגוואן לא אישר את ההצעה באופן ברור. הוא הפנה את ראשו לצד אחד, בלי לענות לי, ומיהר ללכת משם ולהתרחק ממני.

היה עוד מקרה, גם הוא לפני שנבנה החדר שלי, כשניסיתי לחיות במקום אחר. בעקבות תשוקה למדוט במערה על ההר, מצאתי מערה כזאת והפכתי אותה נוחה למגורים. עדיין ישנתי בבקתה שלי. ולמערה הלכתי במשך היום. הייתי מתעורר בשעה ארבע לפנות בוקר, מכין לעצמי אוכל לאותו יום, ולוקח אותו איתי למערה. עשיתי זאת כשבוע. זו לא הייתה הצלחה גדולה, מכיוון שלעתים קרובות הפריעו לי אנשים שבאו לבקר במקום. חבורה של גברים ונשים נהגה לבוא לשם שלוש פעמים ביום, לשבת מחוץ למערה ולדבר בצורה המונית מאוד. הם אפילו ניסו לבקש ממני אוכל. הם לא הבינו שאני מעוניין להישאר לבדי ולמדוט. רציתי להיות לבדי בשביל הטאפאס שלי, אבל האנשים האלה רצו להתבדר והפריעו לי. לבסוף ניגשתי אל בהגוואן וסיפרתי לו מה שקרה. אחרי שתיארתי את כל סוגי ההפרעות שחוויתי, הסברתי איך הבאתי את עצמי למצב הזה.

"יש לי רצון עז לחיות במקום שבו איש אינו מבקר. אני מרגיש גם רצון להשיג מזון מבלי להתאמץ. אני רוצה גם למדוט בלי הרף בעיניים עצומות, בלי לראות בכלל את העולם. הרצונות האלה עולים בי לעתים קרובות. הם טובים או רעים?"

"אם יש לך רצונות כאלה," אמר בהגוואן, "תצטרך לעבור לגלגול הבא כדי להגשימם. מה זה משנה איפה אתה גר? תשאיר את מחשבותיך מכוונות תמיד אל העצמי. אין מקום מבודד מלבד העצמי. בכל מקום שההכרה נמצאת, יימצא גם קהלי".

"אין צורך לעצום את העיניים כשאתה מודט. מספיק שתעצום רק את עין ההכרה. אין עולם מחוץ לך שאינו נמצא בהכרה.

"מי שמנהל חיי אמת לעולם לא יתכן תכניות כאלה. למה? כי האל כבר החליט מה יקרה לנו עוד לפני ששלח אותנו לעולם הזה."

הייתי צריך לצפות לתשובה כזאת, כי היא כללה בתוכה את אחד הפסוקים מתוך סיבנדה להארי (פסוק 12) שהוא ביקש ממני לשון שנים רבות לפני כן:

אדם יכול לתרגל התנזרויות במערה, בבית, במקום פתוח, על ראש הר, תוך עמידה במים, או מוקף אש, אבל מה הטעם? הו סמבהו (שיוה!) יוגה אמיתית היא המצב שבו הכרתו של האדם שוכן תמיד לרגליך. מי שמבין את המצב הזה הוא יוגי אמיתי. רק הוא חווה אושר.

בשנות השלושים ראיתי פעמים רבות באשרם את פול ברונטון, מחבר הספר "מסעות בהודו המסתורית". הכרנו זה את זה יותר אחרי שעברתי לפלקוטו, בעיקר עקב אי הבנה שאותה אסביר בהמשך. ספרו של ברונטון, הספר המערבי הראשון שסיפר על בהגוואן, הביא מאמינים חדשים רבים לאשרם. בשנת 1931, כשגרתי בפלקוטו, ניסה צ'ינסוואמי למנוע ממנו את הכניסה לאשרם.

הוא אמר לו: "אל תבוא עוד לדרשן של בהגוואן. אל תכתוב על בהגוואן בעתיד, ואל תשאל אותו שום שאלות."

צ'ינסוואמי כעס עליו, מכיוון שהוא לא ביקש רשות לכתוב על בהגוואן, ולא נתן מרווחי על הספר לאשרם.

ברונטון פנה אל בהגוואן ואמר: "אני כותב עליך לטובת העולם. זה הוגן להחרים אותי בצורה כזאת?"

בהגוואן, כתמיד במקרים כאלה, הגן על צ'ינסוואמי.

"אם תשאל את צ'ינסוואמי, הוא אמר, "גם הוא יגיד 'אני עושה טוב לעולם'. אתה אומר שאתה עושה טוב לעולם. מה אני יכול לומר?"

אחר כך השתתק בהגוואן וסירב להעיר עוד הערות בקשר לנושא. צ'ינסוואמי, מעודד מסירובו של בהגוואן להתערב, אמר לברונטון: "אמרתי לך ללכת. אם לא תסתלק, אני אזמין את המשטרה."

אנמלאי סוואמי היה עד ראייה לחילופי הדברים האלה. תיעוד מעניין אחר הקשור לגירושו של ברונטון אפשר למצוא בכתב היד של "שיחות עם שרי רמאנה מהרישי". ששת הפרטים הבאים על ביקורו האחרון של פול ברונטון, נמחקו כולם לפני פרסום הספר.

(1) שיחה 638, תאריך משוער 1.2.39: שרי בהגוואן אמר למישהו באולם: "אוניברסיטה אמריקנית אישרה תואר של דוקטור לפילוסופיה למר ברונטון. אז עכשיו הוא דוקטור ברונטון. הוא יגיע לכאן בקרוב."

(2) תעריך 7.3.39: "דוקטור פול ברונטון, דוקטור לפילוסופיה, הגיע לטריבונמלאי ברכבת הבוקר. הוא בא לאשרם בשעה 8:30 בבוקר. הוא נראה טוב אבל אומר שהוא לא מרגיש טוב כפי שהוא נראה. היה רוגע בלתי רגיל בתחומי אשרם. למה? היה הבדל גדול בקבלת הפנים הפעם לעומת קבלת הפנים בביקורו הקודם. אז התייחסו אליו כמו לאל; הפעם איש אינו מעז לדבר איתו. אז הם התחרו ביניהם מי ישרת אותו; הפעם אין איש חופשי להתקרב אליו. הוא חושב שלא השתנה בו שום דבר. "הוא עזב את האולם בערך בשעה 9:45 בבוקר."

(3) תאריך 11.3.39: "דוקטור ברונטון הביא שני מקלות הליכה נאים ועט נובע מקסים אחד כמתנות לשרי בהגוואן מאחריים. כולן התקבלו בהערכה."

(4) שיחה מס' 649 מסתיימת כשהגוואן אומר: "... ה'עצמי' אינו נפרד מברהמן." מונגלה ונקטרמיה כתב אז: "השיחה המעניינת הזאת הסתיימה באופן פתאומי מכיוון שרוח קרה נשבה בין הסרוודהיקרי ובין דוקטור פול ברונטון בשלב זה של השיחה.

- 5) תאריך 19.3.39: "דוקטור ברונטון עזב באופן פתאומי אתמול בערב."
- 6) תאריך 21.3.39: "דוקטור ברונטון כתב למר ו"ג סאסטרי שהוא לא ידבר ולא יכתוב על האשרם או על שרי מהרישי לאף אחד, ויסתפק בראיית שרי מהרישי בלבד. "שרי בהגוואן אמר שדוקטור ברונטון נאלץ לעזוב את המקום על פי פקודתו של כוח גבוה ממנו. הוא לא יכול להתעכב כאן דקה מעבר למה שהרשה לו אותו כוח; הוא גם לא יכול להישאר מרוחק מכאן כשיימשך שוב על ידי אותו כוח." ברונטון מעולם לא שב לבקר באשרם בימי חייו של בהגוואן.
- ברונטון הסתלק והלך לגור עם מאמין בשם גנפטי סאסטרי בעיר. אותו סאסטרי סיפר לברונטון שגם אני סולקתי מהאשרם, דבר שלא היה נכון. ברונטון, שריחם על מי שחשב שגם הוא קורבן לגחמתו של צ'ינסוואמי, הביא לי דהוטי ושק גדול של אורז. כשנתן לי אותם הוא אמר: "אני מאוד לא מאושר שעזבת את האשרם. אני מוכן לספק לך כל מה שאתה צריך. רק שלח לי פתק, אם תצטרך משהו." כבר הסברתי קודם שעזבתי את האשרם מרצוני, אבל זה לא הפחית את נכונותו לעזור. גם גנפטי סאסטרי הורחק מן האשרם מכיוון שצ'ינסוואמי שמע שהוא עזר לברונטון. גנפטי סאסטרי, כמו ברונטון לפניו, בא אל בהגוואן והתלונן על החלטה זו. "צ'ינסוואמי אמר לי לא לבוא לאשרם," הוא אמר. "בהגוואן רק יושב כמו פסל אבן. אני שירתי את האשרם זמן רב. תרמתי גם שלושה ארונות מלאי ספרים לאשרם. בהגוואן לא ישאל את צ'ינסוואמי למה הוא לא מרשה לי לבוא לאשרם?" בהזדמנות זו בהגוואן אפילו לא טרח לענות. לעתים נדירות נשארו ההשעיות של צ'ינסוואמי תקפות לנצח. התנצלות והבטחה להיענות לרצונו של צ'ינסוואמי בדרך כלל הספיקו להשגת כניסה מחודשת לאשרם. צ'ינסוואמי השתמש בסילוק או באיומי סילוק כדי לשמור על ערנות מצד עובדי האשרם והמאמינים. בהגוואן בדרך כלל תמך בו מכיוון שלא הסכים שמאמינים יתווכחו עם הנהלת האשרם. תגובתו הסטנדרטית של בהגוואן לכל מי שרצה למצוא פגמים בצ'ינסוואמי, או בהנהלת האשרם באופן כללי, הייתה: "שים לב לדבר שלמענו באת הנה." למאמינים רבים הייתה סיבה טובה להתלונן על הטיפול שקיבלו מידי צ'ינסוואמי, אבל בהגוואן סירב תמיד לשמוע את תלונותיהם.
- כשעוזרו של אנמלאי סוואמי תרגם את החלק הזה לטובת כמה אורחים דוברי טמילית, קטע אותו אנמלאי סוואמי כדי להעיר את ההערות הבאות:
- 'אל תחשוב שצ'ינסוואמי היה איש רע. הוא רק מילא את תפקידו. בהגוואן לא יכול לנהל בעצמו את האשרם, כי לא הייתה לו נטייה לכך והוא גם לא רצה בזה. הוא נזקק למישהו אחר שייקח פיקוד. צ'ינסוואמי היה האדם האידיאלי, מכיוון שהיה נאמן, אמין וחרוץ. בהגוואן האציל מכוחו על צ'ינסוואמי, ואותו כוח אפשר לו לטפל בכל ענייני האשרם. הוא עשה את עבודתו של בהגוואן באמצעות חסדו של בהגוואן. מפעם לפעם היה עליו להיות רודני ואכזר כי היו רבים שניסו להפריע לניהול האשרם. היו גם אנשים שניסו לשכנע את בהגוואן עצמו ולומר לו מה לעשות. אף שהדבר יישמע אולי מוזר, במובנים רבים בהגוואן וצ'ינסוואמי היו כמו שני צדדים של אותו מטבע. בהגוואן היה שיוה, המרכז השקט ודומם של האשרם, ואילו צ'ינסוואמי היה שאקטי, הכוח שנובע מסיוה ומארגן את כל הפעילויות סביבו."

בכל השיחות שהיו לי איתו, מעולם לא הרגשתי שהייתה לאנמלאי סוואמי טינה כלשהי כלפי צ'ינסוואמי או כל אדם אחר. הוא תמיד סיפר את סיפוריו בלי מרירות, בצורה עובדתית מאוד. אם היו רגשות כלשהם, היו אלה רגשות של פליאה כשהוא נזכר באירועים המסעירים של נעוריו. בכמה מקרים הוא אמר לי: "אני אספר לך את כל סיפוריי, אבל אל תשתמש בהם כדי לפתוח בקמפיינים נגד מישהו. כתוב אותם בצורה עובדתית עד כמה שתוכל. לא טוב לחשוב רעות על מישהו. צריך רק לדבוק בעובדות."

זכרתי את הנחייתו זו לכל אורך הכנתו של הספר הזה. אחרי שעברתי על הטיוטה הסופית, הודיע לי אנמלאי סוואמי שהוא מרוצה גם מן האופן שבו סיפרתי את סיפוריו וגם מן הצורה שבה יצרתי מחדש, בצורה כל כך מוצלחת, את האווירה של שרי רמאנאשראמאם בשנות העשרים, השלושים והארבעים.

אחרי כמה חודשים בפלקוטו, שמת לי לב שמחשבותיי מתחילות להיות רגועות ושקטות. במהלך ימי עבודתי היתה הכרתי עסוקה ללא הרף במחשבות על ענייני בנייה. ההכרה היתה ממשיכה בפעילויותיה הבלתי פוסקות, גם בסופו של כל יום עבודה. תכניות, בעיות ופתרונות תיאורטיים לבעיות היו ממשיכים למלא את הכרתי זמן רב אחרי שהעבודה הממשית הסתיימה. בתנאים אלה התקשיתי מאוד למדוט.

בהגוואן אמר לי: "אתה לא הגוף, אתה לא ההכרה. אתה התודעה הטהורה, ה"עצמי". אתה קיים בכול. היה מודע לזה בכל עת, גם כשאתה עובד." השתדלתי בכל כוחי לתרגל את האופֶדְסָה הזאת בזמן שעבדתי, אבל איני יכול לומר שהצלחתי בזה מאוד.

כשעברתי לפלקוטו התברר לי שקל בהרבה לתרגל שם את משנתו של בהגוואן. הכרתי נרגע ואפילו גופי החל להשתנות. בשעה שעבדתי ברמאנאשראמאם היה תמיד חום רב בגופי. העבודה עם הסיד יצרה תחושת חום, שעליה נוספו גם שעות רבות של שהייה בשמש מדי יום. אחרי כמה חודשים של מדיטציה בפלקוטו הכרתי נהיתה שקטה ורגועה יחסית וקרירות נפלאה מילאה את גופי. במשך הזמן, אחרי שנים רבות של תרגול, שני המצבים האלה נהיו תמידיים. בהגוואן בא לביקור אצלי לעתים קרובות כשעבר בפלקוטו בטיולו היומי. פעם אחת הוא נכנס כשבישלתי את ארוחתי ושאל אותי מה אני מכין.

כשאמרתי לו: "רק אורז וסמבר," הוא היה מרוצה מאוד.

"טוב מאוד," הוא אמר. "חיים פשוטים הם הכי טובים."

סמבר הוא רוטב חריף המוגש ברוב הארוחות בדרום הודו. ארוחה המכילה רק אורז וסמבר נחשבת לדלה מאוד בעיני רוב האנשים מדרום הודו. בדרך כלל, נוספת לאלה לפחות מנה אחת של ירקות, וכן חובצה, רסאם (נוזל מתובל) ומלפפון כבוש חריף.

באחד מביקוריו האחרים הוא אמר לי שעלי להכין צ'אטני מעלה ירוק בשם טירובֶקְשִי. הוא אמר לי כמה פעמים לפני כן שהפרחים והעלים של הצמח הזה טובים מאוד לגוף. באחד מביקוריו הבאים הצעתי לו לטעום מהצ'אטני שלי, בעיקר כדי להוכיח לו שפעלתי כעצתו והכנתו אותו באופן סדיר. הוא לקח כמות קטנה אבל ביקש ממני לא להציע לו אותו להבא.

"זה לטובתך, לא לטובתי," הוא אמר. "לי יש המון מזון באשרם. התכוונתי שהעצה הזאת

תיושם רק עליך."

הצלחתי להאכיל את בהגוואן שלוש פעמים בביתי החדש, פעמיים באורז ופעם אחת בצ'אטני הזה.

סדו אחד שחי בפלקוטו ראה את בהגוואן אוכל בביתי ואמר בצחוק: "האוכל שבהגוואן אכל באשרם לא הספיק לו, לכן הוא בא אל אנמלאי סוואמי לקבל מנדפאפאדי."

ארונצ'אלשווארה, האל הראשי במקדש העיקרי בטירוואנאמלאי נלקח מפעם לפעם לסיבוב במסלול הגירי פרדקשינה. במרווחים קבועים נעצרת התהלכה כדי שהמאמינים יוכלו להציע מזון לאל. מנחות אלה נקראות מנדפאפאדי.

מפעם לפעם גם נתתי לבהגוואן פרי שגדל פרא בפלקוטו. פעם נתתי לו תפוחים ובהזדמנות אחרת כמה פרות אלנדאי שגדלו מחוץ לחדרי. כשבוע אחרי שנתתי אותם לבהגוואן באתי לאולם לדרשן. אחרי שהשתחויתי לפני בהגוואן, הוא אמר לי שהאשרם קיבל זה עתה חבילה של פרות אלנדאי מתוקים מאוד מצפון הודו.

בהגוואן נתן לי אחד והעיר בצחוק: "בשבוע שעבר נתת לי אלנדאי חמוץ. היום אני נותן לך בתמורה אחד מתוק."

בהגוואן נתן לי את הפרסאד הזה במו ידיו בשעה שאכל. זה היה דבר נדיר ביותר: כשישבנו באולם, את הפרסאד חילקו תמיד העוזרים ולא בהגוואן עצמו.

אף שכבר לא הורשיתי לאכול באשרם אלא בהזדמנויות מיוחדות, בהגוואן עדיין נתן לי לפעמים אוכל מחדר האוכל. פעם עברת דרך השער האחורי של האשרם בערך בשעה שמונה בערב, כשראיתי את בהגוואן ואת סוברמניאם עומדים ליד המרפאה. בהגוואן ביקש מסוברמניאם להביא לי משהו לאכול.

"כשאנמלאי סוואמי היה כאן," הוא אמר, "הוא אהב לאכול אוויאל (קארי עשוי מחלב קרוש, קוקוס וירקות). היום הכינו הרבה מאוד אוויאל, הרבה יותר מכפי שנצטרך. לך למטבח והבא קצת על צלחת. אוכל להגיש לו את זה כאן."

סוברמניאם הביא את האוויאל ובהגוואן עצמו הגיש לי אותו. בהגוואן עמד על ידי בשעה שאכלתי, והאיר את ארוחתי בפנסו.

ניסיתי לעצור בעדו ואמרתי: "אור הירח מספיק לי," אבל הוא לא שם לב אלי. הוא האיר בפנסו על צלחתי עד שנאכלה הטיפה האחרונה.

בשנה הרביעית לשהותי בפלקוטו, יעץ לי בהגוואן לצמצם את הדיאטה שלי.

"מדי יום," הוא אמר, "עליך לאכול רק קוקוס אחד, חופן בוטנים, מנגו אחד וכמות קטנה של ג'אגרי (סוכר חום). אם לא תוכל להשיג מנגו טרי, תוכל לאכול אותו יבש."

בהגוואן אמר לי שהדיאטה הזאת תטהר את גופי ותעזור לשמור על הכרתי יציבה וממוקדת ב"עצמי".

הוא גם הזהיר אותי: "בהתחלה תשלשל, אבל אל תדאג, הבעיה תיעלם אחרי כמה ימים."

באותו זמן הוא אמר לי שעלי לשמור על מְאוּנָה (שקט) ולבלות זמן רב ככל האפשר במדיטציה. ההוראה לשמור על שתיקה הייתה מאוד נדירה. בדרך כלל בהגוואן לא עודד אנשים

להתחייב לשתיקה ואמר: יותר חשוב לשלוט בהכרה ולא בלשון. מה הטעם בשתיקה אם אינך יכול לשמור על הכרה שקטה?"

שבועות ספורים אחרי שאימצתי את המשטר הזה, רזיתי כל כך שעצמותי החלו לבלוט. אנשים היו שואלים אותי: "אתה לא אוכל? אתה רעב? אתה צריך כסף?" כדי להימנע מהערות כאלה כיסיתי את גופי והלכתי לפגוש את בהגוואן רק בלילה. רזיתי ונחלשתי עד כי לא היה לי כוח להרים דלי מים. כדי להסתיר את מצבי נסגרתי בחדרי בשעות היום. להימנע מלפגוש אנשים לא היה קשה. כשהבינו המאמינים שגזרתי על עצמי שתיקה הם עזבו אותי לנפשי.

ביליתי את רוב זמני במדיטציה על הרעיון של "אני הוא היעצמי". אני הכול." בשעת המדיטציה הרגשתי לעתים קרובות הצטברות של אנרגיה בראשי. איני יודע אם זה היה קונדליני או סוג אחר של אנרגיה. כך או כך, זה קרה מעצמו. אני מעולם לא ניסיתי לגרום לזה לקרות וגם לא לשלוט בזה בצורה כלשהי. המדיטציה הזאת, המשולבת בדיאטה ובמאונה, הניבה תוצאת לוואי מעניינת אחת: מצחי נהיה בוחק מאוד וכהבעת פני קורנת ומלאת אור. כמה אנשים שמו לב לדברים האלה והעירו עליהם.

חייתי כך שנה בערך. ואז, פתאום, באופן לא צפוי, פנה אלי בהגוואן יום אחד באולם ואמר: "אתה לא צריך עוד להגביל את עצמך למזונות האלה. אתה יכול לאכול כרגיל וגם להתחיל שוב לדבר."

איני יודע מדוע הוא נתן לי סדהנה מיוחדת זו, וגם לא מדוע אחר כך ביטל את הוראותיו. כל זה היה בלתי רגיל. איני זוכר מקרה אחר שבו אמר בהגוואן לאחד ממאמיניו לחיות כך. בשנותיי הראשונות בפלקוטו, באתי באופן סדיר לפגוש את בהגוואן באולם. הייתי בא בדרך כלל פעם בבוקר ופעם בערב. ב-1942, אחרי כמה שנים שחייתי כך, בהגוואן החליט לשים קץ לפרישתי.

הוא בא אל חדרי ואמר: "אתה לא מראה הרבה את פניך כמו פעם. בוא איתי." כשנכנסו לאשרם דרך השער האחורי, אמר בהגוואן: "הם מתכננים לבנות בית חולים קטן. אתה צריך לבנות כאן בית חולים יותר גדול."

בהגוואן עצמו קרא לבניין "ואידיאסאלה" מילה שבדרך כלל מתורגמת כ"בית חולים". מונח זה מטעה מכיוון שבבניין יש רק שלושה חדרים קטנים למדי. אף שניתוחי הסרטן של בהגוואן בוצעו ב"בית חולים" זה, בדרך כלל הוא מתפקד רק כמרפאה וכבית חולים לאלה שאינם זקוקים לאשפוז.

הוא הצביע על האתר שעליו עומד כיום בית החולים והורה בתנועה של זרועו איפה אמורה להיות הכניסה. כבר אמרתי לפני כן שלפעמים בהגוואן נתן לי רק רמזים קצרים במקום תכניות ממשיות. זו הייתה דוגמה קלאסית לכך. מלבד ההצבעה על האתר, ההוראה הראשונה שלו הייתה רק תנועה קלה של הזרוע.

לפני שהלך, הזכיר בהגוואן רק איסור אחד מוכר היטב: "אל תגייד לאף אחד שנתתי לך את ההוראות האלה. תתחיל לעבוד ותעמיד פנים שאתה עושה את זה מתוקף סמכותך." כששמעתי את המילים האלה ידעתי שאורח חיי השקט והנוח עומד להתערער בגלל עוד מאבק גדול עם צ'ינסוואמי.

היו שני עצי לחם ועץ מנגו אחד באתר שבהגוואן הצביע עליו. משימתי הראשונה הייתה לכרות אותם. כשבדקתי את השטח כדי לתכנן את היסודות, בא לראות מה אני עושה גבר, שמפעם לפעם עשה עבודות מזדמנות למעני בפלקוטו. מכיוון שידעתי שהוא פועל אמין, מיד שכרתי אותו לעזור לי לכרות את העצים האלה. הוא הצליח להתחיל בעבודה בלי הפרעות או שאלות, מכיוון שכל דרי האשרם נמו את שנת הצהרים שלהם. רק אחרי שהעצים נכרתו, בא צ'ינסוואמי לראות מה קורה.

בתשובה לשאלותיו על מעשיי, עניתי בכנות עד כמה שיכולתי: "שמעתי שאתם עומדים לבנות בית חולים קטן. חשבתי שנחוץ כאן בית חולים יותר גדול, אז באתי לבנות לכם אותו." לא עלה בדעתו של צ'ינסוואמי שלא הייתי מתחיל לבנות בניין כזה בלי שבהגוואן אישית ביקש ממני לעשות זאת.

צ'ינסוואמי צעק עלי: "אתה כבר לא עובד של האשרם. עזבת את האשרם ועברת לפלקוטו! למה באת שוב להטריד אותנו? איזו סמכות יש לך לכרות עצים ככה? את התכניות לבניית בית החולים כבר שרטט מישהו בעיר. למה אתה מתערב?" לגיבוי טענתו הוא שלח את רמנסוואמי פילאי העירה להביא את האיש ששרטט את התכניות.

צעקותיו של צ'ינסוואמי ורעש העצים הנכרתים משך למקום קהל של 20-30 איש בערך. רבים מהם רצו לדעת מדוע אני כורת את העצים האלה. אילו המשך צ'ינסוואמי בתכניתו, הם היו נשארים במקומם.

הסברתי שוב: "אני עומד לבנות כאן בית חולים גדול. את העצים האלה היה צריך לכרות כדי לפנות לו מקום."

ניסיתי להישמע הגיוני עד כמה שאפשר, אבל כולם ראו שהיה חור גדול בטיעון שלי: אם איש לא הרשה לי לכרות את העצים האלה, לא הייתה לי שום סמכות לעשות זאת. כשלבסוף הגיע צ'ינסוואמי למסקנה שאני פועל מתוקף סמכותי בלבד, ושכחונתי להמשיך, הוא שאג לעומתי: "איך אתה מעז לא לציית לי בצורה כזאת? איזו סמכות יש לך כאן? אתה יודע מי אני?"

עניתי בשלווה ככל שיכולתי: "אתה אינך יודע מי אתה, ואני איני יודע מי אני. לכן אנחנו נאבקים בצורה כזאת."

קהל הצופים תמך בצ'ינסוואמי בעיקר מכיוון שלא הצלחתי לספק הסבר משביע רצון להתנהגותי. כמה מהם הצטרפו לקטטה לצדו של צ'ינסוואמי. "למה אתה מתנהג ככה? חזור לפלקוטו! למה חזרת לאשרם? למה אתה כורת את העצים שלנו?"

הוויכוח הפך לסצנה המונית מכוערת. התרחקתי משם ועמדתי בפינה, כאילו השלמתי עם תבוסתי. באותו רגע החליט בהגוואן להופיע. שמת לי לב שהוא עוקב אחרינו מבעד לחלון האולם. הוא היה מודע היטב למריבה שהתפתחה, במרחק של לא יותר משלושים מטרים מחלוננו, אבל בחר לא להתערב עד שהיא כמעט הסתיימה.

בהגוואן ניגש אלי, קירב את ראשו אל ראשי ולחש: "מה אומרים האנשים האלה?" לחשתי בתשובה: "הם אומרים: באיזו סמכות באת הנה?" וילמה אתה כורת את העצים האלה?"

בהגוואן נאנח ואמר: "אָוּנְגָה אישטס. אוונגה אישטס. אוונגה אישטס. (שתימלא משאלתם!). אתה יכול לחזור לפלקוטו."

זמן מה אחרי שעזבתי, פנה מאמין חדש, שנמשך למקום בגלל הרעש, אל אחד המתקהלים ושאל אותו מה קרה.

האיש שבחר אמר: "אחד בשם אנמלאי סוואמי, שפעם עבד כאן. תכנן לבנות בית חולים גדול. אנחנו לא יכולים להרשות לעצמנו בית חולים גדול, כי אין לנו די כסף. סילקנו אותו מפה, בין היתר מכיוון שאין לו שום סמכות לבנות כאן, וגם מפני שאין לנו כסף לבצע את תכניתו." "אם אתם רוצים בית חולים גדול," אמר המאמין החדש, "אני יכול לתת לכם את כל הכסף הדרוש לכם. אל תיתנו לעניין הכספי להוות שיקול. אם אתם רוצים לבנות בית חולים גדול, לפי תכניתו של אנמלאי סוואמי הזה, אני אשלם הכול."

זה היה בונס בלתי צפוי לאשרם. התכנית הישנה נזנחה, וציניסוואמי בא אישית לבקש ממני לפקח על הבנייה לפי התכנית החדשה. אכן, נסתרות דרכיו ושיטותיו של בהגוואן.

לא חזרתי לגור באשרם. אכלתי שם את ארוחותיי כל עוד העבודה הייתה בעיצומה, אבל מדי ערב חזרתי לפלקוטו. בתחילה המשכתי לבשל לעצמי את ארוחתי, אבל בהגוואן הפסיק זאת תוך זמן קצר.

"למה אתה מכין אוכל בפלקוטו, אם אתה עובד כאן בשבילנו? בוא ותאכל כאן. כך יהיה לך יותר נוח."

בהגוואן גילה עניין מיוחד בבית החולים, כפי שלא גילה באף אחד מהבניינים האחרים. הוא בא לאתר הבנייה, גם כשלא היה על מה לפקח, ובודק בתשומת לב כל דבר שנעשה. כשהייתה רק התקדמות מעטה, או כשלא הייתה שום התקדמות בעבודה, ולא היה על מה לפקח, הוא היה בכל זאת בא לאתר ויושב שם פרקי זמן ארוכים. בהזדמנויות האלה הוא היה לעתים קרובות מסתכל עלי ומעניק לי אותו סוג של דרשן, שיש בו תמסורת ישירה של חסד דרך העיניים, שלעתים קרובות העניק למאמינים באולם.

הבניין הושלם בלי תקריות רציניות. כמו בחדר האוכל, המשימה האחרונה הייתה לקבוע את השם מעל הכניסה. גם הפעם בהגוואן כתב את המילים על נייר וביקש ממני להעתיק אותן על הקיר. בניתי פיגום והתיישבתי לבצע את המשימה. כשישבתי שם ועבדתי, בא ציניסוואמי והחל להרעיד את עמודי הפיגום.

"כל בנאי רגיל יכול לעשות את העבודה הזאת," הוא אמר. "יש עבודת בנייה שמתנהלת בבית ההארחה 'מוֹרְבִי'. לך ותשגיח על העבודה ההיא."

בית ההארחה "מורבי" הוא בניין שנבנה בצדה האחר של הדרך מעבר למתחם העיקרי של האשרם. כיום הבית משמש לאירוח מאמינים.

סירבתי ללכת, מכיוון שבהגוואן הורה לי לעשות את העבודה המסוימת הזאת. "שהעבודה שם תחכה קצת," אמרתי. "הייעוד שלי כעובד של האשרם והייעוד של בית החולים קשורים זה בזה. כשאסיים את המשימה הזאת, אחזור לפלקוטו ואשאר שם." בהגוואן עקב אחרי שיחתנו מרחוק מבלי להתערב או להעיר דבר. תחזיתי התגשמה: כתיבת המילה "ואידיאסאלה" מעל הכניסה לבית החולים, הייתה עבודת הבנייה האחרונה שעשיתי אי פעם למען האשרם.

בפרק הקודם אמרתי שחשבתי כי עבודת הפיקוח של אנמלאי סוואמי במקדש האם התרחשה בשנות הארבעים. לדעתי בניית המקדש נעשתה בערך בזמן הזה, והסתיימה לפני שביית החולים הושלם. מיזם בית החולים החל ב-1942, אבל לא ברור מתי הושלם סופית. ייתכן שהמילה "ואידיאסאלה" מעל הפתח נוספה על ידי אנמלאי סוואמי זמן רב אחרי שהעבודה העיקרית הושלמה. בצילום מטקס הפתיחה שתלוי עכשיו בחדר האוכל של האשרם, הקשת איננה.

בזמן שעבדתי על בית החולים, היה עלי להשלים עם עוינותו הגלויה של צ'ינסוואמי. לפעמים הוא אפילו לא טרח להסתירה.

פעם עברתי על פניו בדרכי לאולם כשהוא אמר בקול רם לאנשים שהיו בקרבתו: "אם מי שמעוניין בפונייה (מעלה רוחנית) צריך להיות כמו אנמלאי סוואמי. בהגוואן נותן לו הרבה משימות לבצע. בגלל זה הוא מאוד מקורב אל בהגוואן. צ'יזוויק מטפל בכל הצרכים הפיזיים שלו, אז למה שיהיה אכפת לו מאנשים כמונו?"

כך היה גם בעבר: הוא כעס מכיוון שלא הייתה לו שום שליטה עלי. מבחינתי, האשרם באותו זמן היה סביבה מלחיצה לעבוד בה. שמחתי מאוד לחזור לפלקוטו כשהסתיימה העבודה על בית החולים.

כמה חודשים אחרי שנשלם בית החולים אישר בהגוואן שזמני כעובד באשרם הגיע לסיומו.

ישבתי באולם בדרשן הערב כשבהגוואן פנה אל ואמר: "אתה אדם עצמאי. אתה אדם עצמאי. אתה אדם עצמאי. הקארמות (מעשים) שלך הסתיימו. מעכשיו והלאה, איש לא יצווה עליך ולא יאמר לך מה לעשות, לא מלך, לא דווח, לא אסורה ולא שום יצור אנושי אחר.

במיתולוגיה ההינדית יש שתי ממלכות רוחניות, אחת שבה חיות הדוות, שהן הרוחות הטובות, והשנייה שבה חיות האסורות, שהן אלימות ותוקפניות מאוד. תושבי שני העולמות נמצאים לעתים קרובות במצב מלחמה אלה עם אלה.

הייתה לי תחושה עזה של כוח ושלווה כשבהגוואן אמר את המילים האלה. הוקל לי גם מאוד לדעת שלא אצטרך לחזור עוד לעבוד באשרם.

באמצע שנות הארבעים, כשבהגוואן החל להתקשות בהליכה, יישרנו, ארומוגס ואני, ופינינו את השביל שעליו עשה בהגוואן בדרך כלל את טיולו היומי. המסלול עבר דרך האשרם לפלקוטו וחזר לאשרם דרך המדרונות הנמוכים של הגבעה. כדי ליצור משטח חלק, מרחנו בוץ על השביל וכיסינו אותו בחול רך. שמנו גם אבן גבוהה במקום שבו נקטע השיפוע, כדי שבהגוואן יוכל להיאחז בה כשהוא מטפס. השביל היה זקוק מפעם לפעם לתחזוקה בגלל עדרי העזים ששוטטו סביב המדרונות הנמוכים של הגבעה ולעתים קרובות כיסו אותו בצמחים קוצניים. יום אחד, כשהלכתי במסלול הזה, שמת לי לב לכמה קוצים חדשים. לקחתי ענף מעץ סמוך וטיאטאתי את השביל.

באותו ערב, כשהלכתי לדרשן באשרם, שאל אותי בהגוואן: "מי ניקה את השביל הזה?" אמרתי לו שהחלטתי לנקות אותו כי ראיתי עליו קוצים כשיצאתי לטייל. בהגוואן שאל אותי בחריפות: "למה אתה חושב על המעשה הזה שעשית?"

מיד הבנתי שבהגוואן מנסה לומר לי שאסור לי לטפח בקרבי את הרעיון: "עשיתי את זה למען בהגוואן". לא הייתי מודע לכך שעסקתי במחשבה הזאת, אבל בהגוואן כנראה ראה אותה בהכרתי.

"אתה יכול לקרוא את מחשבותיי. לא הייתי מודע למחשבה שהייתה לי 'עשיתי את זה'. בסך הכול ניקיתי את השביל, כי לא רציתי שבהגוואן ידרוך על קוצים." בהגוואן אמר: "אם לא תסתכל אחורה על מעשים שעשית, תפיק מזה תועלת רבה." בהגוואן ניסה כנראה לומר לי שבאופן מודע עסקתי במעשה שעשיתי, ולכן אמרתי לו שוב: "בהגוואן יודע שלא חשבתי באופן מודע על מה שעשיתי." אחר כך ציטטתי פסוק מאת טאיוֹמְנוֹבֶרְג: "הו, אלי, אתה מכיר את הכרתי, אתה מכיר את מעשיי. אם, למרות זאת, אתה מרחיק אותי ממך, יהיו לי צרות רבות." בהגוואן חיך לשמע הציטטה שלי ולא המשיך לעסוק בעניין.

פעמים רבות הזהיר אותי בהגוואן מן הסכנות הצפויות מהיצמדות לרעיון של "אני העושה". באחת מאותן הזדמנויות הוא סיפר לי סיפור על המלך וְלָאָן, מלך סאיוויטי של טירוואנאמאלאי, שמסירותו לאל שיוה מתוארת ביצירה טמילית בשם "ארונצילה פורדנאם". המלך הזה היה אחראי על בניית אחד המגדלים הגדולים במקדש המרכזי של טירוואנאמאלאי. אחרי שהשלים את בניית הגופורם (מגדל) הזה, הייתה לו תחושה חזקה של "בניתי את המגדל הגדול הזה". בימי הפסטיבל הזה, מוציאים את האל של המקדש, ארונצילשווארה, מתוך המקדש וצועדים איתו בתהלוכה בעיר. אגדה מקומית מספרת שבפסטיבל אחד כזה, שנמשך עשרה ימים, ארונצילשווארה סירב לעבור דרך המפלש מתחת למגדל החדש של המלך וללאן, מכיוון שהמלך היה גאה מדי בהישגו. בתשעת הימים הבאים בחר ארונצילשווארה דרכים שונות לעזוב את המקדש. ביום העשירי והאחרון הבין המלך את טעותו ונהיה צנוע. הוא נשבר ובכה לפני האל והתחנן שישתמש במגדל הזה לפחות יום אחד. ארונצילשווארה ראה שגאוותו של המלך פגה ונענה לבקשתו.

בתחילת שנות הארבעים ראיתי שבהגוואן ממתקשה לטפס במדרגות בתחתית השביל לסקנדאשרם. מכיוון שלעתים קרובות הוא הלך בדרך זו בטיוליו על הגבעה, חשבתי שיהיה זה רעיון טוב לבנות מעקה מתכת שיוכל לתמוך בו כשהוא עולה ויורד. הזכרתי את תכניתי באוזני בהגוואן, והוספתי שאני מוכן לשאת בכל ההוצאות ולבצע את העבודה בעצמי.

בהגוואן ויתר על הצעתי. "זה לא נחוץ", הוא אמר. ואחר כך הוסיף: "אם יש לך כסף מיותר. בנה בניינים נוספים בפלקוטו."

בשנות הארבעים הדאיגה בריאותו המידרדרת של בהגוואן את כולם מלבד בהגוואן עצמו. כשאנשים הראו שהם דואגים לו, הוא היה מותח עליהם ביקורת בעדינות על כך שבטעות זיהו אותו עם גופו. ראיתי דוגמה מעניינית לגישה זו כשבהגוואן היה באחד מטיוליו היומיים לפלקוטו. באותו זמן הייתה לבהגוואן בעיה רצינית במערכת העיכול שלו. הוא נהיה חלש מאוד, מכיוון שהיה מסוגל לאכול רק מנות קטנות של מזון. היק קל לראות עד כמה הוא נחלש, כי הילוכו נהיה בלתי יציב והוא רבה למעוד. כשבהגוואן נכנס לפלקוטו, ניגש אליו אדם בשם ג'גדיסה סאסטרי, שהיה מאמין ומלומד ודאנטי גדול, ואמר לו עד כמה הוא מודאג לראותו חלש כל כך.

בהגוואן האזין זמן מה להערות האוהדות האלה ואמר: "השנקרצ'ריה של קנציפורם העניק לך את התואר 'ודאנטה רטנה בהושנאם (היהלום של ודאנטה). איך אתה יכול, עם כל הידע הודאנטי שלך, לחשוב שבהגוואן הוא הגוף שלו? הגוף הזה הוא בהגוואן?"

אחרי שהייתי בפלקוטו כשש שנים, הפעיל צ'ינסוואמי לחץ רב על צ'דוויק וניסה לשכנע אותו להפסיק לתמוך בי. באותו זמן צ'דוויק הפסיק לשלוח לי מזון. הוא רק נהג לתת לי 50 רופי מדי חודש. זה היה טוב לא פחות מהסידור הקודם, מכיוון שהסכום הספיק בהחלט לכל צרכי. צ'ינסוואמי לא פנה אל צ'דוויק באופן ישיר, אלא השתמש באדם בשם נאראיאנה אייר כמתווך. אותו נאראיאנה אייר קיבל הוראה להעביר לצ'דוויק את המסר הבא:

"אתה חייב להפסיק לתמוך באנמלאי סוואמי. התמיכה שלך בו מהווה דוגמה רעה לשאר המאמינים כאן. אם כל המאמינים האלה, שכיום עובדים באשרם, ייצמדו למאמין עשיר ויעזבו, לא יישאר באשרם מי שישרת את בהגוואן או ישגיח על האשרם."

צ'דוויק התעלם תחילה מן ההוראה והמשיך לתמוך בי, אבל כשצ'ינסוואמי שלח אליו שוב ושוב מסרים דומים, הוא ידע שעליו להגיב איכשהו. הוא מצא את עצמו במצב מבין: מצד אחד רצה להמשיך ולעזור לי, אבל בו בזמן לא רצה לפגוע בצ'ינסוואמי. הוא ידע, מניסיונו כמי שחי באשרם, כי צ'ינסוואמי גירש לעתים קרובות מאמינים שפעלו בניגוד לרצונו. מכיוון שבהגוואן מעולם לא סתר הוראה של צ'ינסוואמי בעניינים אלה, הוא ידע שהוא עלול להיות מסולק מן האשרם אם ימשיך לעזור לי. צ'דוויק החליט, בצדק, שבהגוואן הוא האדם היחיד שיכול ליעץ לו נכונה בעניין זה. כשהם שוחחו ביניהם על הגבעה, הסביר לו צ'דוויק את המצב.

"אני תומך באנמלאי סוואמי כבר שנים רבות. צ'ינסוואמי שולח לי עכשיו מסרים תכופים שבהם הוא אומר שעלי להפסיק לתמוך בו. האם עלי להמשיך לעזור לו או להפסיק?"

בהגוואן ענה: "מי אתה שתעזור לאנמלאי סוואמי?"

צ'דוויק לא הסכים להפסיק לתמוך בי, גם אחרי שבהגוואן רמז שעליו להפסיק. הוא המשיך בזה עוד כמה שבועות, עד שלבסוף הבין שמחויבותו הראשונה היא לציית להוראותיו של בהגוואן.

באופן טבעי זאת הייתה תקופה די קשה בשבילי. מכיוון שצ'דוויק סיפר לי על הוראותיו של צ'ינסוואמי, ידעתי שהתמיכה בי עומדת להיפסק בכל רגע. אילו הייתה לי יותר אמונה בבהגוואן, הייתי יודע כי בהגוואן לעולם לא ינטוש אותי. ואכן, הפסקתי לחשוש עקב תקרית מוזרה שקרתה על הגבעה. טיילתי על המדרונות הנמוכים של ארונצילה, בליל ירח מלא, ותהיתי בלבי מה יקרה אם תיפסק תמיכתו של צ'דוויק.

פתאום הגיע קול חזק מאחורי סלע: "ילד, אל תדאג! ילד, אל תדאג! ילד, אל תדאג!"

סרקתי את השטח באופן יסודי אבל לא מצאתי איש בטווח הקרוב. לבסוף נאלצתי להגיע למסקנה שהיה זה בהגוואן עצמו שדיבר אלי. אף שהקול לא היה קולו, המשפט החוזר על עצמו שלוש פעמים היה מאוד אופייני לו.

באותה תקופה, לפני שקיבלתי את העידוד הזה מבהגוואן, החלטתי להוריד את הלחץ מעל צ'דוויק ולהתחיל לבקש נדבות מזון.

חשבתי "במקום להיות תלוי באדם אחר, אצא העירה לבהיקשה (קיבוץ נדבות מזון)".

מכיוון שזה עמד לחולל שינוי רציני באורח החיים שלי, ידעתי שתחילה עלי לקבל את רשותו של בהגוואן. הוא אמר לי בעבר לא לבקש שום דבר, אבל חשבתי שעכשיו הוא ירשה לי לעשות זאת, כדי לחסוך מצ'דוויק מבוכה נוספת. ערב אחד, כשישבתי באולם, הסברתי לבהגוואן

את המצב וביקשתי את רשותו לצאת לבהיקשה. בהגוואן נשאר שקט כרבע שעה. בסוף קמתי כדי ללכת. ידעתי ששתיקה ארוכה של בהגוואן מצביעה על כך שהוא אינו עומד להרשות לי לעשות כפי שביקשתי. באופן לא צפוי, בהגוואן הורה לי לחזור ולשבת.

"ישבת זמן כל כך ארוך," הוא אמר. "למה אתה עומד עכשיו?"

התיישבתי. כעבור כמה דקות, נכנס לאולם ארומוגם, האיש שעזר לי לבנות את חדרי ולפנות את שבילו של בהגוואן. שמת לי לב שהוא השאיר מחוץ לדלת שק גדול של אורז.

כששאלתי אותו: "בשביל מה האורז הזה?" הוא אמר. "הבאתי אותו בשבילך. פתאום

הרגשתי צורך לתת לך משהו."

הופעתו של ארומוגם באותו רגע הייתה תשובתו של בהגוואן לבקשתי: איני צריך לבקש

דבר מאיש. עלי לסמוך על מה שהמאמינים ייתנו לי מרצונם.

צ'ינסוואמי היה מאוד לא מרוצה כששמע שארומוגם תמך בי גם הוא. הוא אמר לו שאם

ימשיך לתמוך בי במזון, הוא לא יורשה להיכנס לאשרם. זה היה איום רציני מאוד, כי נוסף להיות מאמין, ארומוגם הרוויח את רוב כספו מעבודות בנייה באשרם. ארומוגם נבון מן ההוראה הזאת.

"מה עשיתי לא טוב?" הוא שאל את בהגוואן. "בסך הכול עזרתי לאנמלאי סוואמי. זה

צודק שישלקו אותי מהאשרם רק בגלל שעזרתי למאמין אחר?"

כפי שהזכרתי לפני כן, בהגוואן מעולם לא התערב כשצ'ינסוואמי פיטר עובדים או אמר

למאמינים לעזוב את האשרם.

הוא אמר לארומוגם: "אתה צריך לדבר על זה עם צ'ינסוואמי. אני לא נוהג להתערב

בעניינים האלה."

ארומוגם, כמו צ'דוויק לפניו, נענה בעל כורחו להוראותיו של צ'ינסוואמי.

הדאגות בקשר לכסף ואיומי הסילוק היו כולם חלק מן הלילה (דרמה אלוהית) של

בהגוואן. הוא היה מסוגל להעמיד את המאמינים במבחנים ובניסיונות, אבל מעולם לא זנח את אלה שהאמינו בו. כל זה הובא לידיעתי באופן ברור מאוד כשצ'דוויק הפסיק בסופו של דבר ובעל

כורחו לתמוך בי. למחרת קבלתי שלושה רופי באופן שאפשר לכנותו פלאי. אחד המאמינים של בהגוואן, גבר בשם אַדיווירָגהוואן פילאי, חי בכפר בשם סְלור, קרוב לַנְדוואסי (ארבעים וחמישה

קילומטרים מצפון מזרח לטירוואנאמאלאי). מזה כמה ימים הוא הרגיש צורך לשלוח כסף לסדו אחד בסרי רמאנאשראמאם. היה זה צורך מעורפל מכיוון שהוא לא חשב על אדם מסוים באופן

מיוחד. ואז, לילה אחד, הוא ראה בחלומו את המילים 'אנמלאי סוואמי', פלקוטו', כתובות על פיסת נייר. ולכן, למחרת, הוא שלח את שלושת הרופי האלה אלי. הוא לא שלח אותם ישירות,

אלא בשמו של גיאראם מודליאר, שחי בכפר. כתבתי למודליאר מכתב תודה, ובו אמרתי, שהכסף הגיע ביום שבו נסתם מקור ההכנסה היחיד שהיה לי.

כשבוע אחר כך באו כמה מאמינים מן הכפר הזה והודיעו שהם רוצים לספק את כל

צרכיי. שנים רבות אחר כך הם נתנו לי די כסף לפרנסתי. האם זו אינה דוגמה מעולה לחסדו של בהגוואן? כשהגעתי לראשונה אל בהגוואן, שרי רמאנאשראמאם דאג לכל מחסורי. ביומי

הראשון בפלקוטו צ'דוויק לקח על עצמו לדאוג לי למעלה משש שנים. יום אחרי שנפסקה תמיכתו של צ'דוויק שלח בהגוואן את הכפריים האלה שידאגו לי. בהגוואן אמר לי לעולם לא לבקש מאיש

דבר. מכיוון שהוא לא אפשר לי מעולם לגווע ברעב, הוא כנראה ידע שנועדתי לקבל תמיכה חומרית כל חי.

חיי עם בהגוואן לימדו אותי את ערכה של האמונה, הצייתנות והכניעה. כשצייתי לדבריו של בהגוואן, או האמנתי בכל לבי שהוא ידאג לכל צרכי הרוחניים והגופניים, הכול התנהל כשורה. כשניסייתי לעצב בעצמי את ייעודי (כשעברתי לגור במערה או כשברחתי לפולור) הדברים לא התנהלו היטב. לקחי חיים לימדו אותי את הערך והצורך בכניעה מוחלטת. אם אדם נכנע באופן מוחלט לבהגוואן; אם אדם חי על פי מילותיו, מתעלם מכל השאר; אם לאדם יש אמונה מספקת בבהגוואן והוא מפסיק לתכנן תכניות לעתיד; אם אדם מסוגל להתעלם מכל ספק ודאגה מתוך אמונה ביכולתו המלאה של בהגוואן – אז, ורק אז, ישנה בהגוואן את נסיבותיו, ויהפוך אותן באופן כזה, שצרכיו הרוחניים והגופניים של אותו אדם יסופקו תמיד.

כבר הזכרתי לעיל שנהגתי לבוא לראות את בהגוואן מדי ערב. בדרך כלל, הייתי מבקר אצלו בין תשע לעשר בערב, מקשיב לדבריו וסופג מה שיכולתי משתיקתו רבת החסד. זכיתי בזכות מיוחדת קטנה באותו זמן: בהגוואן היה מבקש ממני לעתים קרובות לשלוף את הקוצים מכפות רגליו. קיבלתי ממנו את התפקיד הזה מכיוון שמילאתי אותו יותר טוב מעוזריו הרגילים. רגליו של בהגוואן קלטו קוצים לעתים קרובות, מכיוון שהוא מעולם לא טרח לנעול סנדלים.

בשעה שהוצאתי את אחד הקוצים האלה, בהגוואן היה שואל אותי בדאגה: "הראייה שלך מאפשרת לך לראות את הקוצים? אתה רואה מה שאתה עושה?"

פעם אחת הוא שאל אותי: "אתה מוציא את הקוצים החדשים או את הישנים?" זו הייתה שאלה שקשה לענות עליה. לעתים קרובות היו הקוצים נשארם ברגליו של בהגוואן ימים ואפילו שבועות, בלי שהוא היה מודע להם בכלל.

הביקורים הליליים האלה היו מיוחדים מאוד בעיניי. בכל פעם שביקרתי אצלו, היה בהגוואן מדבר איתי באהבה רבה. לרוע המזל, כפי שהתברר לי די מהר, תקופה זו בחיי עמדה להסתיים.

כעבור כמה ימים, כשנכנסתי לאולם, כיסה בהגוואן את ראשו ואת פניו בדהוטי וסירב להסתכל עלי. זה היה מאוד לא רגיל. בדרך כלל הוא קיבל אותי בכמה מילים ידידותיות בכל פעם שנכנסתי לאולם. הוא התנהג בדיוק באותו אופן גם בשני הערבים הבאים.

ביום השלישי שאלתי אותו: "למה בהגוואן מכסה את פניו כמו אישה מוסלמית בכל פעם שאני נכנס לאולם? האם פירוש הדבר שאסור לי להמשיך לבוא?"

בהגוואן השיב במשפט שלא ממש הבנתי: "אני רק מתנהג כמו שיוה. למה אתה מדבר איתי?"

המשפט הראשון בתשובתו של בהגוואן היא תרגום פשוט של משפט שיש לו משמעות יותר כללית: 'אני יושב כאן, ומתעסק רק בענייניי.'

הבנתי זאת כאילו בהגוואן לא רצה שאבוא לפגוש אותו. יצאתי מן האולם ועמדתי תחת אחד העצים. כעבור זמן מה קרא לי בהגוואן לחזור לאולם. שמת לי לב שלא היה שם אף אדם אחר באותו זמן.

"אתה אתיאיסט שאינו מאמין באלוהים?" שאל בהגוואן.

הייתי נבוך מכדי לענות לו.

"אם לאדם אין אמונה באל," המשיך בהגוואן בסופו של דבר, "הוא ירבה לחטוא ויהיה אומלל. אבל אתה, אתה מאמין בוגר. כשההכרה מגיעה לבגרות, במצב הבוגר הזה, אם אדם חושב שהוא נבדל מן האל, הוא יגיע למצב של אתאיסט שאינו מאמין באל.

"אתה סדקה (שוחר רוחני) בוגר. אינך צריך להמשיך לבוא הנה. תישאר בפלקוטו ועשה את המדיטציה שלך שם. נסה למחוק את הרעיון שאתה שונה מאלוהים."

עזבתי את האשרם ולא חזרתי אליו עוד. אף שחדרי מרוחק לא יותר מ-200 מטרים משער האשרם, לא ביקרתי באשרם אפילו פעם אחת מאז אותו יום גורלי בשנות הארבעים.

אחרי עשרים יום בערך, כשבהגוואן עבר בפלקוטו, הוא בא אלי, חיך ואמר: "באתי לתת לך דרשן". הייתי די המום לשמוע את בהגוואן מדבר כך, אף שידעתי שהוא מתלוצץ.

כשביקשתי ממנו הסבר, הוא אמר: "אתה מציית לדבריי. אתה חי בפשטות ובצניעות כפי שלימדתי. זה לא נפלא?"

אף שבהגוואן ביקש ממני לא לבוא עוד לאשרם, עדיין חשבתי שנשארה לי החירות לדבר איתו כשהוא בא לבקר בפלקוטו. בהגוואן תיקן את טעותי זו זמן קצר אחר כך, כשבאתי לראות אותו כשטייל על הגבעה.

הוא פנה אלי ואמר: "אתה מאושר ממני. את מה שהיה לך לתת נתת. מה שהיה לי לתת נתתי. למה אתה ממשיך לבוא אלי?"

אלה היו מילותיו האחרונות אלי. נשמעתי להוראותיו ולא התקרבת אלי שוב. המשכתי לבוא לדרשן של בהגוואן כשהוא בא לטיולו היומי בפלקוטו, אבל מעולם לא דיברנו זה עם זה שוב. כשנפגשנו במקרה, הוא היה רק עובר על פני בלי להכיר בנוכחותי.

בהגוואן אמר לי פעם: "אל תיצמד לאף גורו, כי סופו להיעלם; אל תיצמד לרגליו כי עוזריו יעזרו בעדך. הבהגוואן האמיתי שוכן בלבך כמו העצמי שלך. זה מי שאני באמת."

כשניתק בהגוואן את הקשר האישי בינינו, הוא ניסה לטעת בי את המודעות למי שהוא באמת. בהגוואן אמר לי לעתים קרובות שאל לי להתחבר לשם ולצורה של ה"עצמי" או להתייחס אליו בדרך כלשהו כאל הוויה אישית.

פעם, כשהסתכלנו על דמות של אלה שקושטה לכבוד פסטיבל הַנְוֹרְטְרִי (פסטיבל שמתרחש בדרך כלל באוקטובר ונמשך עשרה ימים) באשרם, הוא הזהיר אותי: "אל תאמין למציאות שבדמות הזאת. אל תאמין שלאילוהים יש צורה כלשהי. העצמי קיים בכל מקום. אל תחשוב שהוא מוגבל לצורה של גוף, אפילו לא לגוף של אל."

בהגוואן נתן לי את ברכתו ואחר כך שם קץ למערכת היחסים האישית בינינו. קשר האהבה והמסירות לא נותק; הוא רק הוגבל להכרה וללב.

כשבהגוואן נהיה חולה מאוד בסוף שנות הארבעים, התפתיתי מאוד לבקרו. מעולם לא נכנעתי לפיתוי כי ידעתי שבהגוואן הורה לי להתרחק ממנו. כמה אנשים שלא ידעו מה אמר לי בהגוואן חשבו שאני מזלזל בו בכך שנשארתי מרוחק. מאמין אחד אפילו שאל את בהגוואן על זה.

"אנמלאי סוואמי שירת את בהגוואן זמן רב," הוא אמר, "אבל הוא לא בא לראות את בהגוואן עכשיו, כשהוא חולה מאוד."

בהגוואן, שגילה בשאלה צדקנות מסוימת, אמר: "הוא האיש שאינו גורם שום בעיה."

ואחר כך הוסיף: "אתם כאן, אבל מחשבותיהם נמצאות במקום אחר. הוא במקום אחר, אבל מחשבותיו כאן."

רנגסוואמי, עוזרו של בהגוואן, דיווח לי על כך בהמשך אותו יום. שמחתי לשמוע שבהגוואן יודע שאני חושב עליו כל הזמן ודואג לו.

בשנה האחרונה לחייו של בהגוואן סבלתי מכאבי בטן חמורים ומתמשכים. כמה רופאים שבאו לטפל בבהגוואן טיפלו גם בי, אבל איש מהם לא הצליח להביא הקלה לכאביי. לא יכולתי לאכול דבר מלבד דייסה, ואפילו את זה רק בכמויות קטנות. כשניסיתי לאכול כמות גדולה של דייסה, או סוג אחר של מזון, הכאב בבטני נעשה בלתי נסבל. בימיו האחרונים של בהגוואן החמיר הכאב מאוד.

המצב נהיה כל כך חמור עד שאני זוכר שחשבתי: "תן לי לוותר על הגוף הזה לפני שבהגוואן יוותר על שלו. איני יכול לסבול עוד את הכאב הזה."

לבסוף החלטתי להתפלל אל בהגוואן, לא למען בריאותי הטובה, אלא למען מותי. באותו זמן היו כמה מדרגות שהולכנו אל הגג השטוח שלי. עליתי בהן לאט ובכאב והסתכלתי לכיוון של בהגוואן.

"אנא, בהגוואן התפללתי, תן לי להגיע לסמדהי לפני שאתה מגיע לסמדהי (תן לי למות לפני שאתה מת)". באותו רגע ראיתי את האור הגדול בשמים, האור שבישר על מותו של בהגוואן. רבים ראו את האור ודיווחו על כך שהוא דמה למטאור. אני ראיתי אותו בצורה אחרת: ראיתי במרכז השמים עמוד גדול של אור, כשבעה מטרים גובהו, וכחצי מטר רוחבו. הוא נשאר שם כשתי דקות וירד לאט לכיוון האשרם. כמה דקות אחר כך בא סדו ואמר לי כי בהגוואן מת. בדיוק ברגע שהוא בישר לי את הבשורה, נעלמו כאבי הבטן שלי ומעולם לא חזרו עוד.

בהגוואן נקבר למחרת. סוואמי סטיאננדה, אחד משכניי בפלקוטו, עזר בקבורה. ראיתי אותו חוזר לפלקוטו בערך ב-30:8 באותו ערב, וכל גופו מכוסה ויבהוטי (אפר קדוש). באופן טבעי שאלתי אותו איך הגיע למצב הזה.

"שמתי את גופו של בהגוואן בבור הסמדהי", הוא אמר. "מכיוון שהמאמינים שמו שם הרבה ויבהוטי, הוא כיסה את כולי. תוכל לתת לי מים לרחצה?"

לפני שנתתי לו את המים, חיבקתי אותו בניסיון לכסות את גופי בויהוטי הזה. מכיוון שהוא נגע בגופו של בהגוואן, התייחסתי אל האפר הזה כאל הפרסאד האחרון שלו.

קיבלתי באותו ערב שתי צורות אחרות של פרסאד. נערה שעבדה אצלי אספה מעט מן המים שבהם רחצו את גופתו של בהגוואן והביאה אותם אלי. שתיתי אותם בהנאה רבה. אישה אחרת שנודעה כלא לגמרי שפוייה הביאה לי את אחד הזרים שקישטו את גופתו של בהגוואן. כל כך הרבה אנשים רצו לקשט אותו בזרים (דבר שהוא מעולם לא הרשה בעודו בחיים), וכל זר היה צריך לסלק כדי לפנות מקום לבא אחריו. קטפתי כמה פרחים מן הזר הזה ואכלתי אותם. המים והפרחים היו המגע האחרון שהיה לי עם גופו של בהגוואן. בשנים הבאות ניסיתי להישאר בקשר עם בהגוואן האמיתי, בהגוואן שקיים לנצח בלב.

תקצירי יומן

בעשר השנים הראשונות שביליתי ברמאנאשראמאם (1928-1938) דאג בהגוואן לכך שאהיה עסוק כל הזמן. אם ראה פעם שאין לי מה לעשות, הוא היה חושב בדרך כלל על משימות חדשות למעני, רק כדי להעסיק אותי. בגלל זה היה לי מעט מאוד זמן פנוי בשנים האלה. כשעברתי לפלקוטו התהפך המצב: לא הייתה לי עבודה, מלבד מטלות משק הבית, וזמני הפנוי היה כמעט בלתי מוגבל. החלטתי להשתמש בזמן הפנוי הזה למדיטציה, ללימוד הספרים שבהגוואן רשם לי, ולניהול יומן שיכיל דיווחים על מה שבהגוואן אמר ועשה. התחלתי בכתיבת היומן במחצית השנייה של 1938 וכתבתי בו באופן קבוע כשנה.

כמה מן הסיפורים בפרקים הקודמים נכתבו במקור ביומן הזה בשנת 1938 או 1939. אחדים מהם מצאו את דרכם לשיחות עם שרי רמאנה מהרישי (שיחות 530-532 ו-534-561). מכיוון שנשארו עדיין דיאלוגים מעניינים רבים שלא פורסמו, החלטתי לכלול את רובם בפרק הזה.

השאלות והתשובות הבאות אינן מתיימרות להיות דיווח שיטתי של משנת בהגוואן, אלא מהוות דוגמה מייצגת של סוגי הדיאלוג שהתקיימו באולם הישן בשנות השלושים המאוחרות.

1

את השאלות הבאות שאלה גברת אמריקנית אצילת מראה. תשובותיו של בהגוואן מסכמות את משנתו המעשית.

שאלה: מהי האמת שעלי למצוא? הסבר לי אותה והראה לי אותה בבקשה.
בהגוואן: מה שעלינו למצוא ומה שכל אדם רוצה זה אושר אינסופי. אף שאנחנו מנסים להשיגו בדרכים שונות, זה לא דבר שאפשר לחפש או להשיג כחוויה חדשה. טבענו האמיתי הוא תחושת ה"אני" שנחווית על ידי כל אדם. היא נמצאת בתוכנו ולא בשום מקום אחר. אף שאנחנו חווים אותה תמיד, מחשבותינו נודדות, מחפשות אותה, חושבות מתוך בורות שזה משהו נבדל מאיתנו. הדבר דומה לאדם האומר בעזרת לשונו שאין לו לשון.

שאלה: אם זה כך, לשם מה נוצרו כל כך הרבה סדהנות (תרגולים רוחניים)?

בהגוואן: הסדהנות נועדו רק כדי להיפטר מהמחשבה שה"עצמי" הוא דבר שיש להשיגו מחדש. שורש האשליה נעוץ במחשבה המתעלמת מן ה"עצמי" וחושבת: "אני הגוף הזה". אחרי שמחשבה זו עולה, היא מתרחבת בן רגע לכמה אלפי מחשבות ומעלימה את ה"עצמי". מציאות ה"עצמי" תוכל לזרוח רק אם כל המחשבות האלה תיעלמנה. אחר כך, מה שנשאר הוא רק ברהמנדה (האושר של הברהמן).

שאלה: עכשיו אני יושבת בשקט בלי לחשוב "אני הגוף הזה". האם זה המצב המציאותי?

בהגוואן: מצב זה חייב להישאר כפי שהוא ללא שום שינוי. אם הוא משתנה אחרי זמן מה, את תדעי שהמחשבות האחרות לא נעלמו.

שאלה: מהי הדרך להיפטר משאר המחשבות?

בהגוואן: אפשר לסלק אותן רק בעזרת האפקט החזק של השאלה: "אל מי באו המחשבות האלה?"
למחרת עלו ספקות נוספים בלבה של הגברת האמריקנית. היא באה שוב אל בהגוואן והחלה לשאול עוד שאלות.

שאלה: מהי הדרך לראות את אלוהים?

בהגוואן: איפה לראות את אלוהים? קודם כול, את עצמך את יכולה לראות? אם את יכולה לראות את עצמך, את יכולה לראות את אלוהים. אדם יכול לראות את עיניו? היות שאי אפשר לראות אותן, האם יכול אדם לומר: "אין לי עיניים?" בדיוק באותו אופן, גם אם הראייה קיימת תמיד, איננו יכולים לראות את אלוהים. לוותר על המחשבה שאנחנו נפרדים מאלוהים פירושה לראות את אלוהים. הפלא הראשון והעיקרי בעולם הזה הוא המחשבה: "אני נפרד מאלוהים". אין פלא גדול מזה.

בצ'נדוג'ה אופנישד יש סיפור המסביר את זה. אדם שישן בשקט בביתו החל לחלום. בחלום בא מישהו והכניס סם כלשהו לאפו ואז, אחרי שכיסה את עיניו וקשר את ידיו, השאיר אותו ביער והסתלק. בלי לדעת את הדרך לביתו, הוא שוטט זמן רב בין הקוצים והאבנים שביער. בסופו של דבר הוא פרץ בבכי.

דְּוּוּה (הווייה רוחנית) הופיעה ושאלה: "למה אתה בוכה? מי אתה? למה באת הנה?"
האיש קשור העיניים אמר לה את פרטי שמו, כפרו וכולי.
אחר כך הוא אמר: "מישהו בא וסימם אותי, קשר לי את העיניים והידיים, השאיר אותי ביער והסתלק."

הדְּוּוּה שחררה אותו, הראתה לו את הדרך ואמרה לו: "אם תלך בדרך הזאת תגיע אל כפרך."

האיש פעל על פי ההוראות, הגיע אל כפרו ונכנס אל ביתו. באותו רגע הוא התעורר מחלומו. הוא הסתכל על הדלת וראה שהיא נעולה מבפנים. כך קלט שהוא בילה את כל הלילה במיטתו, לא היה בשום יער וגם לא חזר ממנו. הוא הבין כי הסיבה לכל הסבל שלו הייתה האַוּוּיֶצְרָה בּוּדְהִי (העדר חקירה ברורה) שלו.

הרעיון שאנחנו נבדלים מן האל והרעיון שעלינו לעבור איזושהי סדנה קשה כדי להגיע אליו שגויים כמו הרעיונות שהיו לאיש הזה בחלומו. בשעה שהוא שכב בנוחיות במיטה, דמיונו פיתה אותו להאמין שהוא סובל ביער וכי עליו להתאמץ כדי לחזור אל מיטתו. אדם מגיע אל האל ונשאר במצב ה"עצמי" כשנפסקת המחשבה על הרצון להשיג.

את השאלות הבאות שאל מוריס פרידמן:

שאלה: שרי בהגוואן כתב (אוֹלְדוֹ נְרָפְדוֹ אָנוּבְנָדְהָם, פסוק 38) שאסור לאדם להראות אֶזְוואיטָה במעשיו. מדוע? הכול אחד. לשם מה ההפרדה?

בהגוואן: היית רוצה לשבת במקום שבו אני יושב עכשיו?

שאלה: לא אכפת לי לשבת שם, אבל אילו באתי והתיישבתי שם, הסרוודהיקרי ושאר האנשים כאן היו מכים אותי ומסלקים אותי מפה.

בהגוואן: כן, איש לא היה מרשה לך לשבת כאן. אילו ראית מישהו מטריד אישה, היית מתעלם ממנו וחושב: "הכול אחד?" יש על כך סיפור בכתבי הקודש. כמה אנשים התכנסו פעם יחד לבדוק אם נכון, כפי שכתוב בבהגוואד גיטה, שניאני רואה הכול כאחד. הם לקחו לחצר המלך גִּינְקָרָה, שהיה ניאני, ברהמין, אדם מכת הטמאים, פרה, פיל וכלב. כשכל אלה הגיעו, שלח המלך גִּינְקָרָה את הברהמין למקום הברהמינים, את הפרה לרפת שלה, את הפיל למקום המוקצה לפילים, את הכלב למלונתו ואת האיש מכת הטמאים למקום שבו חיו שאר הטמאים. אחר כך הוא ציווה על משרתיו לטפל באורחיו ולהאכיל אותם כראוי.

האנשים שאלו: "למה הפרדתם אותם? האם לא כולם שווים בעיניך?"

"כן, כולם שווים," השיב גִּינְקָרָה, "אבל שביעות הרצון משתנה על פי טבעו של הפרט.

האם אדם יאכל חציר שאוכלת הפרה? האם תיהנה הפרה ממזון שאוכל אדם? אדם צריך לתת את מה שישביע את רצונו של כל אדם או בעל חיים."

אף שאותו אדם עשוי למלא את תפקידן של כל הדמויות במחזה, מעשיו יוכרעו על ידי התפקיד שהוא משחק בכל רגע. בתפקיד של מלך הוא יֵשֵׁב על כס המלכות וישלוט. אם אותו אדם יקבל תפקיד של משרת, הוא יישא את סנדלי אדונו וילך אחריו. ה"עצמי" הממשי שלו אינו גדל ואינו קטן בשעה שהוא ממלא את התפקידים האלה. הניאני לעולם אינו שוכח שהוא עצמו מילא את כל התפקידים האלה בעבר.

3

שאלה: בהגוואן, קראתי הרבה וְדוֹת וסאסטורות, אבל לא הגעתי למצב של אֶטְמָה ניאנה (ידע עצמי). למה?

בהגוואן: אטמה ניאנה תגיע אליך רק אם היא נמצאת בסאסטורות (כתבי הקודש). אם אתה רואה את הסאסטורות, הסאסטרה ניאנה (ידיעת כתבי הקודש) תגיע. אם אתה רואה את ה"עצמי" ידע העצמי יגיע.

שאלה: איך רואים את ה"עצמי"?

בהגוואן: כל אדם אומר "אני קיים". איך אתה יודע שזה נכון? אנחנו יודעים זאת מהסתכלות במראה, או שאנחנו יודעים זאת רק אחרי שאנחנו מסתכלים בסאסטרוט? אמור לי. אם ה"עצמי" הוא משהו שצריך לראות, צריכים להיות שני "עצמיים" (ה"עצמי" שמסתכל וה"עצמי" שנראה). אתה מסכים שיש לך שני "אנייים"?

שאלה: לא.

בהגוואן: האמת הקיימת היא רק אחת. אם כך, איך יכול להיות עצמי אחר שצריך לראות? כולם רואים את ה"עצמי" בכל מקום אבל אינם מבינים. כמה חבל! מה עושים? אם מוותרים על המחשבה ש"אני הוא הגוף הזה", מה שנראה הוא רק ה"עצמי".

שאלה: מה עלי לעשות? מהי חובתי?

בהגוואן: עכשיו אין לך מה לעשות. בדוק "מי אני?" ואחר כך (כשתמצא מי אתה) אם תישאר עדיין חובה, תוכל לעשותה.

4

ערב אחד שאל אחד המאמינים את שרי בהגוואן: "אמרת שאטמה וידיה (ידע ה"עצמי) הוא דבר קל מאוד.¹ איך ייתכן שאטמה וידיה קלה מאוד?" בהגוואן השיב: "בתור דוגמה לתפיסה ישירה, כל אדם יצטט את המשל של הנליקאי המונח בכף היד.² ה"עצמי" ברור אפילו יותר מן העץ על כף היד. כדי לראות את הפרי חייב להיות הפרי, הכף שעליה הוא מונח, והעיניים שרואות אותו. ההכרה חייבת להיות גם היא במצב הנכון (כדי לעבד את המידע). בלי אחד מתוך ארבעת הדברים האלה, אפילו בעלי מעט מאוד ידע יוכלו לומר מתוך ניסיונם הישיר: 'אני קיים'. היות שה"עצמי" קיים בדיוק כמו ההרגשה 'אני קיים', האטמה וידיה באמת קלה מאוד. המסלול הקל ביותר הוא לראות את זה שעומד להשיג את האטמה."

מאמין אחר שאל שאלה דומה זמן קצר אחר כך ובהגוואן השיב תשובה דומה:

שאלה: למה אי אפשר לקלוט את ה"עצמי" באופן ישיר?

1 הכתוב מתייחס לפזמון החוזר (פלאווי) ולתת-הפזמון (אנופלאווי) של אטמה וידיה קירטנס.

2 נלטיקאי דומה לדומדמנית אבל גדל על עץ ולא על שיח. אם משהו מובן מאליו, הטמילים יאמרו "ברור כמו נלטיקאי על כף היד".

בהגוואן: רק על ה"עצמי" נאמר שהוא נתפס ישירות (פְּרִיטְיָאקְשָׁה)³. על שום דבר אחר לא נאמר שהוא פּרִיטְיָאקְשָׁה. אף שאנחנו חווים את הפרטיאקשה הזאת, המחשבה ש"אני הוא הגוף הזה" מטשטשת אותה. אם נוותר על המחשבה הזאת, אורה של האטמה, שקיימת תמיד בחוויה הישירה של כל אדם, יצליח לפרוץ.

שאלה: שרי בהגוואן אמר שזה כל כך פשוט, אבל המחשבה של "אני הוא הגוף" אינה עוזבת אותנו.

בהגוואן: היא לא עוזבת אותך כי היא חזקה מאוד.

שאלה: מדוע ואיך נוצרה המחשבה הזאת?

בהגוואן: היא נוצרה בגלל העדר חקירה מצדך. פסוק בקאיווליה נוואניטס (2.95) מסביר את אותו דבר:

"מכיוון שטבעה אינו ניתן להגדרה, אומרים על המאיה שאי אפשר להביע אותה. אלה החושבים "זה שלי – אני הגוף – העולם ממשי" נאחזים במחשבה הזאת. הו, בני, איש אינו יכול לדעת לבטח איך נוצרה האשליה המסתורית הזאת. ואשר לשאלה מדוע היא נוצרה, זה קרה בגלל שהאדם אינו שואל מספיק."

אם אנחנו רואים את ה"עצמי", העצמים הנראים לא ייראו כנבדלים מאיתנו. אחרי שראינו את כל האותיות על נייר, אנחנו מפסיקים לראות את הנייר שהוא הבסיס. באותו אופן, הסבל נוצר רק מכיוון שאנחנו רואים את מה שנוצר על הבסיס, מבלי לראות את הבסיס עצמו. מה שנוצר אינו צריך להיראות בלי שרואים גם את התשתית.

איך היינו בשינה? כשהיינו במצב שינה, המחשבות השונות כמו "הגוף הזה" ו"העולם הזה", לא היו קיימות. קשה להזדהות עם אותם מצבים (התעוררות וחלימה) שמופיעים ונעלמים {אבל כולם עושים זאת}.

כל אדם חווה "אני תמיד קיים". כדי לומר "ישנתי היטב", "התעוררתי", "חלמתי", "כשלא הייתי בהכרה לא ידעתי שום דבר" הכרחי שהאדם יהיה קיים וידע שהוא קיים, בכל שלושת המצבים האלה. אם אדם מחפש את ה"עצמי" ואומר: "אני לא רואה את עצמי" איפה הוא יכול למצוא אותו? כדי לדעת שכל דבר שאנחנו רואים הוא ה"עצמי" די בכך שהמחשבה ש"אני הוא הגוף" תפסיק להתקיים.

3 בפילוסופיה ההודית משתמשים לעתים קרובות במונח פרטיאקשה כדי להצביע על חוויה ישירה של החושים. לפיכך שמיעת רעש או טעימה של טעם מסוים היא פרטיאקשה. עם זאת, כפי שבהגוואן הבהיר בתשובה הקודמת, חוויה כזאת אינה ישירה, מכיוון שאפשר לחוות אותה רק דרך המתווכים של החושים והמוח. כשהמוח פרטיאקשה הוזכר בשיחה, בהגוואן היה בדרך כלל מעיר שהמודעות הסובייקטיבית "אני קיים" היא בעצמה פרטיאקשה, כי כל שאר החוויות מתווכות באמצעות תפקודי המוח והגוף.

שאלה: מה זה סאטסנג?⁴

בהגוואן: סאטסנג פירושו רק אַטְמָה סנג (התחברות עם העצמי). רק אלה שאינם יכולים לתרגל את זה אמורים לתרגל הווייה בחברת יצורים ממומשים או סדו.

שאלה: מתי זוכה אדם לחברתו של סדו?

בהגוואן: ההזדמנות להיות בחברתו של סדו ניתנת ללא מאמץ לאלה שביצעו סגידה לאל, גיאפה, טאפאס, עלייה לרגל וכיו"ב, לפרקי זמן ארוכים בגלגוליהם הקודמים. יש פסוק של טאיומנובר, האומר אותו דבר: "הו, אל הראשית והאחרית, אלה המתחילים לסגוד כראוי לאלילים, למקומות קדושים ולמים קדושים, יגשו את הסאט-גורו שיאמר להם את מילות האמת."

רק מי שביצע הרבה קארמות של מישקאמיה (מעשים המבוצעים בלי שום מחשבה על שכר או על תוצאה) בגלגולים קודמים יזכה לשפע של אמונה בגורו. אדם המאמין בדבריו של הגורו ילך בדרכו וישיג את מטרת השחרור.

שאלה: אנחנו חיים במקום שאין בו סדו. מה אנחנו יכולים לעשות? אנחנו לא יכולים לזכות בדרכו או לראות סדו מדי יום.

בהגוואן: מה לעשות? תמונות, שמות של האל ופוגיות נוצרו למטרה זו. רק אלה שהשיגו את חסדו של אישווארה יזכו לחסדו של הגורו. רק באמצעות חסדו של הגורו יכול אדם להשיג את חסדו של ה"עצמי" שנמצא בתוכו. דבר זה עצמו הוא מוקשה או שחרור.

בהזדמנות אחרת הסביר בהגוואן את חשיבותו וגדולתו של סאטסנג בכך שציטט מתוך הסוטה סמהיטה:

אלה שזוכים למבטם המברך של הגייוואנמוקטות (אלה שהגיעו לשחרור בעודם בחיים) משתחררים מסוגים רבים של חטאים והופכים בעצמם לגייוואנמוקטות. משפחת הגייוואנמוקטה מטהרת. אמו היא אדם שעשה את המעשים הנכונים. כל האדמה מיטהרת באמצעותו.

אחרי שאמר שיש דרכים אחרות רבות בסוטה סמהיטה שמהללות את הניאנים, המשיך בהגוואן ואמר: "כשניאני נולד בעולם הזה, נהנים מזה המאמינים, התלמידים, אלה שאדישים לאל ואפילו החוטאים. תולדות חייהם של אנשים רבים מהוות דוגמה לכך."

⁴ בדרך כלל פירוש הדבר "התחברו אם אלה שהכירו ב"עצמי", אבל מכיוון ש"סאט" פירושו "הווייה", "אמת" או "מציאות", אפשר לתרגם את המונח באופן יותר ספרותי כ"התחברות עם הווייה" או "התחברות עם מה שממשי".

מכיוון שבהגוואן הילל לעתים כל כך קרובות את גדולת וחסדו של סאטסנג, שאלתי אותו פעם: "אומרים שמוקשה מושגת בקלות רק בחסדו של הגורו. איך זה ייתכן?"

בהגוואן ענה: "ביתו של המוקשה אינו בשום מקום בחוץ. הוא בתוך כל אדם. מי שיש לו תשוקה חזקה להגיע למוקשה נמשך על ידי הגורו שבתוכו. הגורו שנמצא בחוץ מרים את ידו ודוחף אותו פנימה. כך פועל חסדו של הגורו."

בהגוואן ציטט אז שניים מן הפסוקים החביבים עליו מתוך קאיוואליה נוואניטאם שבהם התלמיד מודה לגורו שנתן לו את חסדו ואפשר לו כך להגשים את ה"עצמי".

1.86 "אלי, אתה המציאות הנשארת כ"עצמי" הפנימי ביותר שלי, השולט בי בכל גלגולי האינסופיים! השבח לך, שלבשת צורה חיצונית כדי להדריכנו! איני רואה איך אוכל להשיב לך כגמולך על כי בחסדך שחררת אותי. השבח והתהילה לרגליך הקדושות!"

1.87 האדון קרן בדברו, קירב אותו אליו ואמר באהבה רבה: "התמורה הגדולה ביותר שתוכל לתת לי היא שתישאר קבוע ב"עצמי" בלי שלושת סוגי המכשולים (בערות, ספק וידע הנובע ממקורות שגויים) המשבשים את ניסיוןך."

6

שאלה: הופעתו של היקום הנבדל נכונה או לא נכונה?

בהגוואן: תלוי איך מבינים את המונחים נכון ולא נכון. אם נסתכל על ברהמן, אין שום יקום.

שאלה: אז מדוע מופיע היקום?

בהגוואן: מופיע לעיני מי? היקום אינו אומר "אני קיים". האם יש ראייה המאפשרת לומר שהיקום מופיע? בעיני מי היקום הזה מופיע?

שאלה: בעיניי.

בהגוואן: מי אתה? גלה מי אתה ואחר כך אמור לי אם יש יקום.

שאלה: המצב של סמדהי עדיין לא הגיע אלי.

בהגוואן: המצב הזה לא בא ולא הולך. זה המצב הטבעי שלך הקיים תמיד.

שאלה: סוואמי, אני יכול לקבל על עצמי את הבהוואנה (גישה נפשית) של "אני ברהמן"?

בהגוואן: אם תחליט "אני ברהמן" תקבל הרבה מכות. למה? כי הכול כבר ברהמן. למה צריך להחליט על כך? צריך להחליט "אני בן אדם?" אם קיימת המחשבה "אני הגוף", צריך להחליט: "לא, זה לא אני".

שאלה: מכיוון שיש לי אישה וילדים, יש לי בעיות רבות. איני יכול לברוח מהן.

בהגוואן: הסמסארה (פעילויות יומיומיות) החיצונית אינה יכולה לעשות לך שום דבר. רק על הסמסארה הפנימית צריך לוותר.

שאלה: זה נמשך רק חמש דקות. ואז זה משתנה.

בהגוואן: (אחרי שתיקה ממושכת) מחשבה כזאת חייבת להיעלם.

7

מאמין מקריצי הביא את בנו לאולם. אחרי שעשה נמסקרם לבהגוואן הוא התיישב. הילד, אף שהיה עדיין צעיר מאוד, הראה באופן ברור סימנים שהוא מודאג מאוד. אחרי ששניהם התיישבו, שאל בהגוואן: "באיזו רכבת באתם?" המאמין ענה: "באנו הבוקר בשמונה וחצי". בהגוואן שאל: "מה שלום דטאטריה (הנער שנראה מודאג)? המאמין ענה: "אחרי שניסינו ללא הצלחה כל מיני תרופות ומנטרות, באנו אל שרי בהגוואן כמוצא אחרון." כשהוא אמר זאת, הוא שילב את ידיו במחווה של תחינה. שרי בהגוואן דיבר אל הילד: "עם שם כמו דטאטריה, למה אתה כל כך מודאג? אתה צריך להיות תמיד מאושר. למה שהמחשבות תקלקלנה את האושר?" בהגוואן סיפר לילד ולכל שאר המאמינים את ההיסטוריה של הניאני הגדול דטאטריה, שחי בימי קדם.

"דטאטריה נהג לשוטט ביערות אפילו בלי אזור חלציים. הוא היה תמיד מלא אושר של ברהמן. כשראה את זה יאדו מהארה (שליט מקומי), הוא חשב לעצמו: "איך ייתכן שהוא תמיד מאושר? לי יש הכול, ואני עדיין חייב לסבול." במחשבה זו הוא הלך יום אחד אל דטאטריה ושאל אותו: "איך זה שאתה תמיד מאושר?"

דטאטריה ענה: "מה יש מלבד אושר?"

המלך שאל אותו: "איך האושר הזה הגיע אליך?"

דטאטריה ענה: "בדרך להשגת האננדה (אושר) הזאת, היו לו לי כמה מורים. הוא הגיע

אלי דרכם."

כשהמלך שאל אותו מי היו מוריו, סיפר לו דטאטריה סיפור ארוך: "הו, מלך, יש לי עשרים וארבעה מורים. מצאתי אותם בעזרת השאלות ששאל האינטלקט שלי. אני משוטט בעולם

הזה כמוקטָה (אדם משוחרר) רק הודות לניאנה שקיבלתי באמצעות האצ'אריות האלה. תבין מי הן האצ'אריות: האדמה, האוויר, השמים, המים, האש, השמש, הירח, יונת בר, פיתון, היס, חגב, דבורה, פיל, רודה הדבש, אייל, פינגלה הזונה, ילד, ילדה קטנה, קֶשֶׁת, נחש ועוד אחדים. בין העשרים וארבעה, היו כמה שדחיתי.

"למדתי סובלנות מן האדמה, נוכחות בכול מן האוויר, ניתוק מן השמים, ניקיון מן האש, טוהר מן המים, ומן הירח את האמת שרק הגוף עובר שינויים ולא ה"עצמי".

"השמש זורחת באופן שווה על כל הדברים, אבל היא אינה מושפעת מהם. מזה למדתי שגם אם היוגי רואה עצמים, הוא אינו אמור להיות מושפע מהגונות (פעילות, אינרציה, טוהר) שגורמות לפעילות גומלין ביניהם.

"מיונת הבר למדתי שמי שנצמד למקום מגוריו ייפול ממעמדו המורס. הבנתי שכמו הפיתון, אדם חייב לקחת כל מזון שמגיע אליו בעצמו. מן היס הבנתי שעלי להיות שקט, מלכותי, יציב וקשה להבנה.

"החגב שנופל לתוך להבת המנורה נשרף למוות. מזה הבנתי שאדם שנופל לתוך אש התאוה לנשים מתפגר. מהדבורה למדתי שאדם צריך להשיג מזון שמספיק להזין את גופו מבלי לאלץ אחרים לתת.

"אפילו הפיל הזכר החזק סובל כשהוא בא במגע עם הפילה. מזה למדתי שאדם גם הוא מועד לסבול אם נגעה בו אישה או אם הוא מבלה את זמנו בחברת נשים.

"הדבש הנאגר על ידי הדבורים ימים רבים נגנב על ידי רודה הדבש. ממנו למדתי שעושר הנצבר בעמל רב נגזל לעתים קרובות בידי אחרים.

"האייל נתפס ברשתו של הצייד אחרי שפותה על ידי המוזיקה שלו. באופן דומה, הסניאסין ימצא את עצמו כבול אם יפתח פתח למוקא (אשליה שנוצרת על ידי התשוקה). לכן, מהאייל הבנתי שסניאסין אמור לא לשים לב לדברים חושיים.

"הדג, שאינו מסוגל לשלוט בלשונו, מת אחרי שהוא נתפס בחכה. למדתי מן הדג שכל אדם שאינו שולט בלשונו (כלומר בתשוקה למאכלים טעימים) יסבול. אדם צריך לשלוט בלשונו.

"פינגלה הזונה, אחרי שהתקשטה יפה, טיילה פעם בשעה שחיכתה למאהב שהבטיח להביא לה כסף. כשהוא לא בא, היא נהייתה עצובה ומדוכדכת מאוד. פניה החווירו ורוחה נדכאה. היא בדקה את הסיבה למצוקתה והבינה את טבען הכואב של ההנאות הקטנות. כשהתברר לה כי מקור כל האושר הוא ה"עצמי" הנעלה, היא השיגה זאת באמצעות ואיֶראגיה (ניתוק). היא העריצה את ה"עצמי" העליון כבעלה וכך הגיעה לאושר האמיתי של ניאנה. מפינגלה הזונה למדתי שאין אושר בשום דבר חיצוני, וכי ההישג היחיד בעל הערך הוא האושר של ה"עצמי".

"מהילד למדתי שאדם צריך להתעלם מכבוד ומזלזול.

"עכשיו אספר לך את סיפורה של הילדה הקטנה. כשהוריה לא היו בכפר, באו כמה אנשים לקחת אותה כדי לשאתה לאישה. היא רצתה להאכילם, אבל כשהחלה לטחון את האורז בעצמה כדי לבשלו בשבילם, היא נהייתה ביישנית מכיוון שצמידיה הקימו הרבה רעש. אחרי שהסירה אותם מידיה, לא היה עוד רעש. ממעשה זה של הילדה הבנתי שיוגי חייב להישאר לבדו.

"מן הקשת למדתי שאדם צריך להיות מכוון למטרותיו.

"הנחש חי באושר בחור שיצרה החולדה. מהנחש למדתי לחיות באושר בבתי אחרים.

"יש לי עוד מורה, העשרים וחמישה במספר; זה גופי. הגוף הזה הוא הסיבה לניאנה ולוואיראגיה (היעדר תשוקה) שלי. הודות לשילוב עם הארי (אלוהים), עם ה"עצמי" באהבה ובמסירות, מצבי עכשיו זהה למי שאינו יודע דבר.

"באופן זה לימד דטאטריה את יאדו מהראג' את כל הניאנה שרכש באמצעות עשרים וחמשת מוריו וסיים את סיפורו."

אחרי שסיפר לילד על כל האופדסות (התורות) שדטאטריה סיפר למלך, שאל אותו בהגוואן: "גם לך קוראים דטאטריה, נכון? לפחות בגלל שמך אתה צריך להיות מאושר."

8

הראשונה מבין שתי השאלות נשאלה על ידי ד"ר סייד סאהיב. את השנייה שאל תלמיד אלמוני.

שאלה: האל נמצא בכל מקום. למה הוא נהיה אווטאר (מתגלגל לגוף פיזי) פעם אחר פעם? הוא לא יכול למלא את תפקידו בכך שפשוט יהיה נוכח בכל מקום?

בהגוואן: על פי הוראת איסווארה, יצורים מושלמים רוחנית (אָדְהִיקְרִיקָה פּוּרוּשָׁאס) יחד עם מאמיניהם, נשלחים להיוולד על פני האדמה. יצורים אלה נהיים אווטארים כדי לתת מחסדם לאלה שעשו מיִשְׁקָמִיָה פּוּנְיָה (מעשים טובים שנעשים ללא כל רצון לקבל תמורה). הם גם באים להעניש חוטאים. אחרי שהם משלימים את השליחות שלמענה באו, הם חוזרים אל מצבם הקודם. אף שגופים שונים באים לאווטארה פּוּרוּשָׁאס, ניסיון האחדות שלהם עם ה"עצמי" אינו משתנה לעולם. גבר, אחרי שנולד, עובר שלבים שונים בחיים – ילדות, נעורים, בגרות וזקנה – אבל בכל השלבים האלה המחשבה שהוא אותו אדם שנולד נשאר ללא שינוי. באותו אופן האווטארה פּוּרוּשָׁאס נשארים כ"עצמי" האחד, אף שהם עוברים גלגולים רבים. בשבילם זה כמו לראות עשרה חלומות שונים בלילה אחד.

כל השאלות האלה לא יעלו על הדעת כשאדם מכיר את עצמו. בלי לדעת את האמת על עצמך, יהיה זה בזבוז זמן לנסות להבין את התורות השונות של אנשים אחרים.

שאלה: מה ההבדל בין איסווארה (אלוהים) ובין המוקטה (האדם המשוחרר)?

בהגוואן: איסווארה והניאני הם אותו דבר, מלבד זה שהמוקטה נטה בתחילה לשכוח את ה"עצמי". בהמשך, הודות לעוצמת התרגול, הוא החל להכיר את ה"עצמי" אצל איסווארה זה לא היה ככה. בתור המשוחרר הנצחי (ניִטְיָה מוֹקְטָה) אלוהים מבצע את הפְּנְצ'ה קְרִיאָס (התפקוד המחומש של בריאה, שימור, הרס, כיסוי וחסד). בגלל זה, הַרִיטִי (תפקוד) שלו קרוי בְּרַהֲמַקְרָה וְרִיטִי (פעילות בצורה של ברהמן). זה כמו לקרוא לנהר שמשתלב בים סמוּדְרָקְאָרָה נְאָדִי (הנהר

בצורת הים). הַרְיָטִים (פעילויות או תפקודים) של איסווארה והניאני אחידים וזהים. אבל בשביל האוואטארה פרושאס הגופים ישתנו עד סוף הקלפה.⁵ זה אינו קורה אצל הניאנים.

בשלב הזה התערבתי בשאלה משלי: "לשרי ראמה היה כנראה רעיון של אני-הוא-הגוף ברגע שהוא נולד. האם זה נכון?"⁶

בהגוואן כנראה הסכים: "שרי ראמה נתן תחילה דרשן לקאוסליה (אמו) כוישנו; רק אחר כך הוא עבר אוואטארה. אחר כך, כשראמה היה ביער, הוא שוטט בכל מקום וחיפש את סיטה (החטוף). אחר כך, פארוואטי (שהשקיפה משמים) שאלה את איסווארה: האם ראמה (שנמצא באוואטארה ולכן הוא מושלם) יודע איפה סיטה? למה הוא משוטט ומחפש אותה?"

בתשובה אמר לה איסווארה: "לכי והופיעי לפני ראמה בצורת סיטה. אחר כך תביני." פארוואטי עשתה כפי שהוא הציע, אבל ראמה לגמרי התעלם ממנה. הוא המשיך לחפש את סיטה.⁷

בהגוואן חזר אל השאלה השנייה וקרא לנו פסוק מתוך קאיוואליה נוואניטאם (2.36) הקובע כי איסווארה והניאני שווים הם:

תלמיד: הו, המורה, חסר הצורה, המתפקד כמו איסווארה ומופיע בדמות אדם (כאן). אתה מדבר על ניאנה ועל איסווארה כעל אותו דבר. איך ייתכן שהם זהים?" המורה: "כן, איסווארה והניאני זהים, כי הם חופשיים מ"אני" ומ"שלי". הניאני הוא בעצמו איסווארה, הטטליות של הגיוות וגם הקוסמוס.

⁵ קלפה, יחידת הזמן הגדולה ביותר בקוסמולוגיה ההינדית, היא בדרכך כלל נחשבת כנמשכת כמה מיליארדי שנה. בסוף כל קלפה, כל היצורים ביקום נמסים לברהמן חסר צורה. זה נקרא מאהא פרליה, או הפיזור הגדול. זמן מה אחר כך, מתחיל קלפה חדשה ויצורים חדשים נבראים.

⁶ שרי ראמה, האוואטרה השביעי של וישנו, לא היה מודע מלכתחילה לאלוהותו. רק לקראת סוף הרמאיאנה (שפירושה הדרך של ראמה) הוא נהיה מודע למי שהוא באמת היה. לפיכך הגיוני להסיק שהוא, כמו בני תמותה אחרים, הזדהה מלכתחילה עם ראיון "אני הוא הגוף".

⁷ סיפור זה התרחש בזמן שבו ראמה כנראה לא היה מודע לכך שהוא אוואטארה. בהגוואן כנראה מציע שאם הוא לא היה מודע לטבעו האמיתי בזמן הזה, האלים היו מגלים שקל לשטות בו.

באוגוסט 1939 שאלתי את בהגוואן שאלה על קארמה: "בהגוואן אומר שכאשר אדם מגיע למצב של ניאנה, כל שלוש הקארמות⁸ מפסיקות להתקיים. אבל בקאיוואליה נואניטאם (1.103) נאמר כי הניאני ייחווה רק פרארבדהא קארמה. למה הוא אומר זאת? בהגוואן השיב: "פרארבדהא הוא הכלל הקודם להשגת הניאנה. בתור שכזה, גם אחרי הגיעו לשלב הניאנה, הניאני נראה כחווה פראדבדהא בעיני המסתכלים. יש כמה דוגמאות שמשתמשים בהן בדרך כלל להסביר זאת: מאוורר חשמלי ממשיך להסתובב זמן מה גם אחרי שמכבים אותו; חבל שרוף נראה כמו חבל, אבל אי אפשר להשתמש בו לקשור שום דבר; עץ שהופל נראה בדיוק כמו עץ חי, אבל הוא כבר אינו חי; אפונים שנקלים עדיין נראים כמו אפונים, אבל הם אינם יכולים לנבוט.

את הפרארבדהא של ניאני אפשר להשוות לדוגמאות כאלה. כשאנשים מסתכלים על הניאני, הוא נראה להם כחווה פרארבדהא, אבל מנקודת מבטו של הניאני עצמו, אין שום פרארבדהא בכלל."

חודשיים לפני כן שאלתי את בהגוואן שאלה דומה: "בסאסטראס נאמר שאפילו הגיינומוקטה יתנהג בהתאם לפרארבדהא שלו. מדוע אומר לנו בהגוואן שלניאני אין בכלל פרארבדהא?"

באותה הזדמנות אמר בהגוואן: "בשביל הניאני אין לא סאסטרה ולא פרארבדהא. שאלות כאלה אינן נוגעות לניאני. כל הכללים האלה בסאסטרות נוצרו רק בשביל אניאנים (אלה שאינם ניאנים) תרשו לי לתת לכם דוגמה. נגיד שלאדם יש שלוש נשים. כשהאיש מת, מי יסכים איתנו אם נאמר שרק שתיים מנשותיו הקודמות הן אלמנות? האם לא נכון שכל השלוש הן אלמנות?⁹ באותו אופן, בעיני הניאני כל שלושת סוגי הקארמה אינם קיימים. פרארבדהא הוא רק לאלה שרואים את הבעיה הזאת ושואלים שאלות עליה."

10

בהגוואן נשאל לעתים קרובות שאלות על מצב הניאני. לעתים קרובות הוא השיב תשובות מתחמקות או ביקש מן השואל לגלות מי שואל את השאלה, אבל אני זוכר מקרה אחד שבו הוא נידב מידע כלשהו בעצמו בלי להישאל בכלל. בשעה שהסתכל על ילד קטן באולם, הוא פתאום

⁸ 1. סנציטה קארמה: מאגר החובות הקארמיים שהצטברו מגלגולים קודמים.

2. פרארבדהא קארמה: החלק בסנציטה קארמה של אדם שחייב להתממש בחיים הנוכחיים. היות שחוק הקארמה מרמז על דטרמיניזם, פרארבדהא מתורגם לעתים קרובות כייעוד.

3. אגאמיה קארמה: קארמה חדשה שמצטברת בפרק החיים הנוכחי שנמשך קדימה לתוך חיים עתידיים.

⁹ זו הייתה התשובה המועדפת על בהגוואן לשאלה זו (ראה אולאדו נארפאדו v . 33) בהגוואן נשאל לעתים קרובות שאלות על הפרארבדהא של ניאנים, כי היה ידוע שדעותיו בנושא שונות מדעותיהם של מורי אדוויטה רבים אחרים.

העיר: "אדם יכול להגיע לאושר של ברהמן רק כאשר ההכרה נהיית טהורה וענוה כמו הכרתו של הילד הזה."

זה דחף אותי לשאול: "מה ההבדל בין ילד לניאני?"

שרי בהגוואן אנה: "הילד הוא ילד נבער, בגלל אניאנה ואילו הניאני הוא ילד חכם בגלל הניאנה."

זמן מה אחר כך שאל אחד המאמינים את בהגוואן: "למה ניאני נראה כמי שמעניק מחסדו לכמה אנשים וכועס על אחרים? למה הניאני אינו מתקן את על אלה שבאים אליו? לקראת מה אותו ניאני פועל?"¹⁰

בהגוואן ענה: "הבגרות וקארמת העבר של כל תלמיד רוחני שונות הן. בגלל זה חייבים הניאנים לדבר בדרכים שונות עם אנשים שונים."

אחר כך הוא ציטט חמישה פסוקים מתוך קאיוואליה נוואניטאם:

2.60 תלמיד: "הו, האדון, שהוא גלגול של אושר, איך זה שאלוהים, שאינו מפלה, מקדם אחדים ומוריד בדרגה אחרים?"

מורה: "הוא כמו אב המעודד את בניו הפוסעים בדרך הנכונה, ומזעיף פניו לבנים האחרים שהולכים בכיוון הלא נכון. דע כי הענשת השוגים והפנייתם לעבר הדרך הנכונה אלה מעשים מלאי רחמים."

2.62 "הו, הבן, שאזיקו מן החיים הגשמיים נשברו! העץ השמימי המגשים משאלות, האש, והמים מגנים על אלה שמחפשים אותם באמצעות הגשמת משאלותיהם, שמירה על חום גופם והרווית צמאונם. כך גם איסווארה חביב אל מאמיניו ולא לאחרים. עכשיו חשבו היטב והחליטו אשמתו של מי היא."

2.50 המורה: "בני, הגיוויות (נשמות) אינן מוגבלות וגם מעשיהן אינם מוגבלים באותה מידה. בשלושה חלקים (קארמה, אופסאנה, וניאנה) מורות הוודות המיטיבות בהתאם לנטיית השוחרים, מתוך השקפות מוקדמות שקדמו להן מסקנות סופיות, כפי שהפריחים מקדימים את הפרות.

2.59 אותם טיפשים שפניהם אל האסון, שבבערותם מייחסים לאל את שש הרעות (תאוה, כעס, חמדנות, אשליה, מרמה וקנאה), שנבראו על ידם, אבל החכמים יגיעו לשחרור הטהור כאשר יבינו שאותן רעות הן מעשה ידיהם ולא מעשה ידי האל.

2.35 "נערי הטוב, הסכת ושמע. מעשיו של החכם נעשים אך ורק לשיפור העולם. הוא

אינו עומד להפסיד או להרוויח משהו. הכל-יכול, שהוא מאגר החסד היחיד בעולם, אינו מושפע מתכונות טובות או רעות של היצורים בעולם."¹¹

¹⁰ אף שהשואל אינו מותח ביקורת ישירה על בהגוואן, הוא בעצם רומז שבהגוואן אמור להעניש את מאמיניו השוגים. על גישתו של בהגוואן לעונש אפשר ללמוד מן הקטע הבא מתוך "ארונצילה רמאנה (אוגוסט, 1983, עמ' 22).

"פעם התלונן מישהו באוזני בהגוואן על אי הסדרים והשחיתות באשרם.

בהגוואן השיב: "לא באתי הנה להעניש אתכם. אם אתחיל להעניש אנשים לא יהיה אפילו עורב שיוכל לנוח באשרם."

שאלה: בהגוואן, אני רוצה להשיג מוקטי. לשם כך אתה לבדך הגורו שלי. איני מחפש אדם אחר. הענק לי בטובך מחסדך.

בהגוואן: השגת המוקטי אינה הישג חדש כלשהו. כולנו באותה צורה של מוקטי. מכיוון שאנחנו שוכחים זאת ובמקום זה חושבים בטעות: "אני הגוף הזה" אלפי מחשבות צצות בגלים ומסתירות את מה שאנחנו באמת. מוקטי יזרח רק כאשר המחשבה הזאת ("אני הוא הגוף") תחוסל.

שאלה: איך נפטרים מהמחשבה הזאת, "אני הגוף"?

בהגוואן: מכיוון שהתפללת לגורו, היכנע לו באופן טוטאלי.

שאלה: הגורו איננו בכפר שבו אני גר. מה אני יכול לעשות?

בהגוואן: הגורו נמצא בתוכך. היכנע לו שם.

שאלה: ואם בתוכי נמצא רק ה"עצמי" שלי?

בהגוואן: גורו, אטמה איסווארה – אלה רק שמות שונים לאותו דבר. המהות של כל אחד מהם היא אותה מהות.

שאלה: אחרי שאכנע, האם עלי להמשיך בעבודה שלי?

בהגוואן: כמובן! אבל המחשבה "אני עושה את זה" לא תתעורר.

שאלה: "אם מחשבת ה"אני" אינה שם, איך תתמלאנה חובותיי?"

בהגוואן: הדבר שעליו משלמים לך, ייעשה בשיויון נפש. היפטר מחובות המשפחה שלך באותה אדישות שבה אתה נפטר מעבודת המשרד שלך. הדברים שבאים וחולפים במשרד שלך אינם גורמם לך דאגה. עשה את כל עבודותיך וחובותיך באותו ניתוק.

שאלה: קשיים ממשיכים לבוא אלי. מתי הם ייפסקו.

¹¹ קבוצת הפסוקים הזאת היא ללא ספק התרסה לא-מעודנת-מדי של השואל שבאופן ברור סבר כי בהגוואן צריך לשנות את התנהגותו.

בהגוואן: אם תוותר על רעיון ש"אני הוא הגוף" כל קשייך ייעלמו.

12

שאלה: אני חושב לעזוב את הכפר שלי ולעבור ליער לבצע טאפאס. החלטתי ללכת ברשותו של שרי בהגוואן.

בהגוואן: אדם יכול לעזוב את הכפר, אבל לא את עצמו. אם הכפר קיים בנפרד ממנו, הוא ייעזב. לחיות במקום של ה"עצמי" זה כמו לחיות ביער. אם תעזוב את ה"עצמי" גם אם תלך ותחיה ביער, זה יהיה אותו דבר כמו לגור ביער.

מי שחושב שהוא סניאסין אינו סניאסין. בעל הבית שאינו חושב שהוא בעל בית הוא סניאסין.
מי שאינו חושב שהוא האחד העושה את כל מעשיו עולה על מי שחושב שהוא ויתר על הכול.

13

בהגוואן אמר לפעמים: "מאונה (שקט) הוא דיבור בלתי פוסק. להישאר דומם זה לעבוד ללא הרף."

זה היה אחד המשפטים המבלבלים שבהגוואן השמיע מפעם לפעם בקשר למאונה, מונח שהוא השתמש בו לעתים קרובות כמילה נרדפת ל"עצמי". הבנתי כמה מדבריו של בהגוואן על מאונה, כגון: "מאונה היא הסדהנה להשגת כל סוגי העושר (הרוחני), אבל הביכו אותי אמרותיו על כך שהשקט הוא שווה ערך לדיבור בלתי פוסק ולעבודה בלתי פוסקת. פעם, כשבהגוואן חזר מאחד מטיוליו, סיפרתי לו על ספקותיי.

"בהגוואן אומר שלהיות דומם פירושו להיות פעיל תמיד, ולהיות שקט פירושו לדבר תמיד. אני לא מבין איך זה יכול להיות."

"באמת?" שאל בהגוואן. "אתה רואה ש'אני קיים'?"

"כן, אני רואה," אמרתי.

"איך אתה רואה?" שאל בהגוואן.

הודיתי שאיני יודע איך ראיתי זאת.

בהגוואן הסביר לי: "בדיוק כך 'להיות דומם' פירושו 'לעבוד תמיד'. עבודה אין פירושה להחזיק מעדר ביד. עבודה פירושה לזרוח תמיד כ"זה" (ה"עצמי"). רק שתיקה היא דיבור תמידי. יתר על כן, אין הבדל בין השניים. זה בדיוק הדבר שהחכמים הגדולים ביטאו כ"אני זוכר בלי לשכוח", "אני סוגד בלי להיפרד", "אני חושב בלי לחשוב", "אני מספר בלי לספר", "אני מקשיב בלי להקשיב", וכן הלאה. אם אינך מדבר, אלוהים יבוא וידבר. כתבי הקודש החשובים ביותר הם

מצבי השקט. רק אם תקרא את כתבי הקודש האלה ייעלמו כל ספקותיך. אחרת, גם אם תקרא עשרות מיליוני ספרים אינספור פעמים, הספקות לעולם לא ייעלמו." בהגוואן ענה פעם תשובה דומה לאחד המאמינים שהחל להתלונן: "אני לא יודע איפה נמצא ה'אני' הזה."

בהגוואן ענה לו ואמר: "היה במקום שה'אני' נמצא". למחרת אמר אותו אדם לבהגוואן: "אני לא יודע אם לחזור לכפר שלי ולעשות את עבודתי או רק לשתוק."

בהגוואן אמר: "אכילה, רחצה, יציאה לשירותים, דיבור, חשיבה, ופעילויות רבות אחרות הקשורות לגוף, כולן עבודה. איך זה שביצוע דבר מסוים אחד נחשב בעצמו לעבודה? להיות דומם פירושו להיות תמיד עסוק בעבודה. לשתוק פירושו לדבר כל הזמן."

14

יום אחד באה לדרשן אצל שרי בהגוואן אישה שהייתה פעילה במפלגת הקונגרס. אחרי שנשארה באולם זמן מה, היא שאלה את בהגוואן: "הרבה חכמים גדולים כמוך ערכו סיורים ונתנו הרצאות שהעבירו הלאה חוכמה מועילה לאנשים בעולם. אתה השגת לעצמך ניאנה, אבל אתה יושב בפינה בשקט. איזה תועלת זה מביא לעולם?" בהגוואן השיב: "להכיר את העצמי ולהישאר במצב של 'עצמי' זה הדבר המועיל ביותר שאדם יכול לתת לעולם. כל ההרצאות הנישאות מעל במה יהיו יעילות לאנשים מסוימים רק כל עוד המרצה עומד על הבמה. אבל הרצאת השקט יכולה להישמע תמיד בכל העולם. היא תהיה תמיד יעילה."

הדממה שבהגוואן התייחס אליה הייתה שקט פנימי ולא חיצוני. בהגוואן אהב שאנשים שומרים על שקט פנימי, אבל באופן כללי לא הסכים אם ביקשו את רשותו לשמור גם על שקט חיצוני. עם זאת, במקרה שלי, הוא כנראה הסכים. כשפעם הודעתי לבהגוואן שהחלטתי לשמור על מאונה מהיום הבא והלאה, הוא בירך אותי ואמר: "אהה! טוב מאוד!" אלא שאז הוא שאל אותי: "למה? לאן אתה הולך? אתה לא נשאר פה?" עניתי: "גם אם אני כאן, כמה אנשים, מרצונם, באים אלי לבזבז את זמני ברכילות. רק בגלל זה חשבתי שיהיה טוב לנדור מאונה וראטאם (נדר של שתיקה). בהגוואן נראה מרוצה מתשובתי.

יומיים לפני התקרית הזאת, ניסיתי לתת לבהגוואן כמה נונגוס (פרות פלמירה). אחסנתי אותם במרפסת של מר כהן בפלקוטו, כי זה היה מקום נוח לעכב בו את בהגוואן בטיולו היומי. כשבהגוואן עבר שם הוא הסתכל עלי בחשדנות ושאל אותי כמה פעמים: "למה באת הנה?" אחרי היסוס אמרתי לבהגוואן: "באתי הנה לתת כמה פרות כאלה לבהגוואן." בהגוואן קיבל את הפרות, אבל כשלקח אותם הוא צחק ואמר: "היית צריך לאכול אותם בעצמך, ותוך כדי אכילה לחשוב 'גם אני בהגוואן'." סירובו של בהגוואן לאכול נעלם תוך זמן קצר. הוא מעך פרות רבים באצבעותיו וינק את המיץ. לבסוף, אחרי שאמר: "אפאדי! (ביטוי לשביעות רצון) אני מלא." הוא הלך לדרכו.

ערב אחד כשליווייתי את בהגוואן באחד מטיווליו שאלתי אותו: "כשאני מודט נשימתי כאילו נעצרת בבטן. זה טוב?".

בהגוואן אמר: "זה טוב מאוד".

מעודד מן התגובה החיובית הזאת, המשכתי לשאול: "אם אמשיך למדוט אחרי זה, מה יקרה?"

"תגיע למצב של סמדהי", אמר בהגוואן.

"סמדהי פירושו שהאדם אינו מודע לשום דבר?" שאלתי.

"לא", אמר בהגוואן. "המדיטציה תימשך בלי מאמץ מצדנו. זה סמדהי."

"אז מה זה סהאגיה סמדהי?" שאלתי.

בהגוואן ענה ואמר: "במצב הזה המדיטציה תמיד תימשך. במצב הזה המחשבה של 'אני מודט' או של 'אני לא מודט' לא תעלה בדעתך."

אחר כך שאלתי את בהגוואן על פרקי זמן במדיטציה שלי, שבהם הייתי מודע רק לריקנות מוחלטת בכל מקום.

"לפעמים לא רואים שום דבר", אמרתי. "זה טוב?"

בהגוואן לא נראה כמסכים עם המצבים האלה. "בהתחלה", הוא אמר, "זה טוב אם המודטים עושים זאת מתוך מודעות עצמית."

המצב של סהאגיה סמדהי המשיך לסקרן אותי. אחרי שבועות אחדים שאלתי אותו עוד שאלה על כך. "אדם יכול לתרגל סהאגיה סמדהי מיד בהתחלה?"

בהגוואן אמר שזה אפשרי.

"אבל איך לתרגל את זה?" שאלתי. "ואיך אדם מתרגל נירוויקאלפה סמדהי? כמה סוגים שונים של סמדהי יש?"

"יש רק סוג אחד של סמדהי", אמר בהגוואן, "ולא הרבה סוגים. כדי להישאר זמנית שקוע באמת, בלי שום מחשבה, יש נירוויקאלפה סמדהי. להישאר לתמיד ביעצמי בלי לשכוח אותו יש סהאגיה סמדהי. שניהם מעניקים את אותו אושר."

פעם השמייע בהגוואן את ההערות הבאות על מצבי ערות וחלום.

"העולם כפי שאנחנו רואים אותו במצב של ערנות והעולם כפי שנראה בחלום זהים הם. אין שום הבדל ביניהם. מצב החלום קורה רק כדי להוכיח את חוסר המציאות בעולם שאנחנו רואים במצב של ערנות. זו אחת הפעולות של החסד האלוהי.

"העולם במצב הערנות משתנה באותו אופן שעושה זאת העולם במצב של חלום. שניהם באותה מידה לא יציבים ולא ממשיים.

"כמה אנשים חולקים על כך ואומרים: 'אבל אותו עולם שראינו אתמול קיים גם היום. עולמות חלומיים משתנים תמיד מלילה ללילה. לפיכך איך אנחנו יכולים להאמין שהעולם במצב הערנות אינו מציאותי? ההיסטוריה אומרת לנו שהעולם הזה היה קיים כבר לפני אלפי שנים'.

"אנחנו מקבלים את הראייה שהעולם המשתנה הזה היה קיים כבר לפני זמן רב ומחליטים שהיא מהווה ראייה לכך שהעולם ממשי. זאת מסקנה בלתי מוצדקת.¹²

"העולם משתנה כל רגע. איך? הגוף שלנו אינו כפי שהיה בצעירותנו. מנורה שאנחנו מדליקים בלילה עשויה להיראות אותו דבר בבוקר, אבל כל הנפט בלהבה השתנה. האם זה לא כך? מים זורמים בנהר. אם אנחנו רואים את הנהר יום אחר יום, אנחנו אומרים שזה אותו נהר, אבל זה לא כך; המים השתנו לחלוטין.

"העולם משתנה כל הזמן. הוא אינו פרמננטי. אבל אנחנו קיימים ללא שינוי בכל שלושת מצבי הערות, החלום והשינה. איש אינו יכול לומר באמת: 'לא הייתי קיים בשלושת המצבים האלה'. לפיכך עלינו להגיע למסקנה שה'אני' הזה הוא חומר פרמננטי כי כל דבר אחר נמצא במצב של שינוי תמידי. אם לא תשכח את זה, זה שחרור."

מכיוון שהשקפה זו על העולם מנוגדת כל כך למה שאנחנו קוראים "שכל ישר", בהגוואן העלה שוב ושוב שאלות בקשר לזה. גם מאמיניו הוותיקים ניסו לפעמים לשכנע אותו לשנות קצת את השקפותיו. אני זוכר, למשל, ערב אחד באולם, כשרב סרן צ'דוויק ניסה לשכנע את בהגוואן שבעולם יש מידה מסוימת של מציאות והתמדה.

"אם העולם קיים רק כשההכרה שלי קיימת," הוא פתח ואמר, "כשההכרה שלי שוקעת במדיטציה או בשינה, האם העולם החיצוני נעלם גם הוא? אני לא חושב. אם אדם מביא בחשבון את ניסיונם של אחרים שהיו מודעים לעולם בשעה שאני ישנתי, עליו להגיע למסקנה שהעולם נשאר קיים אז. האם לא יהיה נכון יותר לומר שהעולם נוצר ושהוא קיים תמיד בהכרה קולקטיבי ענקי כלשהו? אם זה נכון, איך יכול אדם לומר שאין עולם ושיש רק חלום?"

בהגוואן סירב לשנות את עמדתו. "העולם אינו אומר שהוא נוצר בהכרה הקולקטיבי, או שהוא נוצר בהכרה הפרטית. הוא רק נראה בהכרה הקטנה שלך. אם ההכרה שלך תהרס לא יהיה שום עולם."

כדי להבהיר את האמת הזאת, סיפר בהגוואן סיפור.

"לפני זמן רב חי אדם שאביו מת שלושים שנה לפני כן. יום אחד הוא חלם ובחלומו אביו היה חי. בחלום הוא (החולם) היה ילד והיו לו ארבעה אחים צעירים ממנו. אביו שבחלום צבר הון רב, שאותו הוא חילק בין חמשת האחים. ארבעת האחים הצעירים לא היו מרוצים בחלקם. מתוך קנאה הם החלו לריב עם האח הבכור והכו אותו. כשהוא קיבל את המכות בחלום, הוא התעורר ממנו.

"כשהתעורר הוא שמח לגלות שאין לו אב וגם לא אחים. התברר לו שמכל הדמויות שעליהן חלם, רק הוא לבדו קיים באמת.

"באופן דומה, אם נלך מעבר לחלום ההתעוררות הזה ונראה רק את ה'עצמי' הממשי שלנו, נגלה שאין עולם ואין אנשים אחרים. מצד שני, אם נתרחק מן ה'עצמי' ונראה את העולם, נגלה שאנחנו כבולים.

¹² בהגוואן, כמו מורים הודים רבים אחרים, סבר שכל מה שמתחלף או משתנה אינו יכול להיות ממשי. על פי השקפתו, אי-ההשתנות היא אחת מסימני המציאות. אלה שמאמינים בדעה זו אומרים כי מכיוון שה'עצמי' אינו משתנה, רק הוא ממשי. תומכי האדוואיטה, הפילוסופיה שטוענת כי העצמי חסר הצורה רק הוא ממשי, ואין דבר נבדל או נפרד ממנו, אומרים כי הופעתו של עולם משתנה תמיד היא אשליה שנוצרה על ידי ההכרה. בהגוואן, שהחזיק במשנות האדוואיטה, סבר כי גם ההכרה וגם העולם אינם ממשיים לחלוטין מכיוון שאין הם אלא הופעות אשלייתיות ב'עצמי' הבלתי משתנה.

בהגוואן סיכם את הדעות האלה קצת אחר כך ואמר: "כל גיווה ("עצמי אינדיווידואלי) רואה עולם שונה, אבל ניאני אינו רואה דבר מלבד עצמו. זה מצב האמת."

17

יום אחד שאלתי את בהגוואן: "לעתים קרובות אני סובל מכאבי בטן. מה עלי לעשות בקשר לזה?" קיוויתי שהוא יציע תרופה כלשהי.

בהגוואן השיב: "מה לעשות בקשר לזה? הגוף עצמו הוא מחלה גדולה. כדי להרוס את המחלה הזאת, כולנו צריכים לשמור על שקט. כל שאר המחלות יעזבו אותנו." אחר כך, בתור בדיחה, הוא אמר: "אתה בא ומספר לי על המחלות שלך. למי אני יכול לספר על המחלות שלי?"

בהגוואן מעולם לא התלונן כשהיה חולה. אני זוכר תקופה אחת שבה הוא סבל מטחורים זמן רב ולא טרח לספר על כך לאיש. כשהבעיה התגלתה, הכינו כמה מאמינים תרופה, נתנו אותה למדהאוה סוואמי, ואמרו לו לתת אותה לבהגוואן פעמיים ביום.

מדהאוה סוואמי אמר לבהגוואן שעליו ליטול את התרופה הזאת, אבל בהגוואן סירב ואמר: "אל תכין לי שום תרופה ואל תיתן לי אותה. נטילת תרופות רק מגבירה את המחלה. כשם שהחמור (המחלה) בא, כך הוא יסתלק. תן לי להסתדר איתו עד שהוא ילך. אתה לא צריך להביא לי שום המלצות."

אחרי זה הוא סירב אפילו להסתכל על התרופה. בהגוואן אמר לבסוף שהוא ייטול את התרופה, אם כל שאר המאמינים באולם יקבלו אותה מנה. מכיוון שכולנו רצינו שבהגוואן יבריא, הסכמנו כולנו לעבור את הטיפול הקולקטיבי.

18

בהגוואן אמר לעתים קרובות שמכיוון שאין סבל ב"עצמי" כל הסבר חייב להיות תוצר של ההכרה.

כשפעם שאלתי אותו: "אין דרך אחרת להימלט מן הסבל הגשמי?" הוא השיב לי תשובה אופיינית: "התרופה היחידה היא להישאר במצב של 'עצמי' בלי לאבד את המודעות על כך." בעיית הסבל הייתה נושא פופולרי לשיחות באולם מכיוון שאיש מאיתנו, מלבד בהגוואן, לא היה חסין מפני פרץ אקראי של בלבול מנטלי. השאלות והתשובות הבאות, שרשמתי בהזדמנויות שונות, מכילות מבחר אופייני לתשובותיו של בהגוואן למאמינים שרצו להבין או להתגבר על סבל.

שאלה: בהגוואן, כל חיי לא חוויתי דבר מלבד סבל. האם זה קרה בגלל קארמה עתירת חטאים מגלגוליי הקודמים? פעם שאלתי את אמא שלי אם הייתי מאושר ברחמה. היא אמרה לי שהיא סבלה מאוד באותו זמן. איך זה שצברתי כל כך הרבה חטאים? למה אני סובל כל כך?

בהגוואן: אפשר לומר שזה בגלל פורווה קארמה (קארמה מן העבר), אבל במקום לחשוב שקארמה זו קשורה למשל לגלגול שלפני האחרון, עדיף לגלות אל מי הגיע הגלגול הנוכחי הזה. אם הגוף הזה הוא שנולד, שהוא ישאל את השאלה. אתה אומר שאתה תמיד חווה סבל. אלה רק המחשבות שלך. במציאות קיים רק אושר. מה שבא וחולף הוא הסבל.

שאלה: איך זה שסבל רב כל כך פוקד אנשים שמתנהגים היטב?

בהגוואן: זה טוב שהמאמינים סובלים. הדוטי (כובס), כשהוא מכבס בגדים, חובט בהם חזק על סלע. אבל הוא עושה זאת רק כדי להסיר את הלכלוך מן הבגדים. באופן דומה, כל הסבל ניתן למטרה יחידה של טיהור ההכרה של המאמין. אם נהיה סבלניים, האושר יבוא אחר כך.

את שתי השאלות הבאות שאלתי אני בשתי הזדמנויות שונות.

שאלה: אושר וסבל מתרחשים על פי קארמה קודמת של האדם. אם מישהו רוצה שאירועים יקרו בצורה מסוימת, האם זה יוכל להתרחש?

בהגוואן: אם אדם עשה הרבה פוניה (מעשים טובים) בעבר, מה שהוא חושב ברגע זה יקרה. אבל הוא לא ישנה את מה שנקבע מראש. שאיפותיו יתאימו את עצמן למה שכבר נקבע על ידי תשוקה או רצון של ה"עליון". אם יש הרבה פאפאם (חטאים מצטברים), תוצאות המעשים האלה יתממשו גם הם ממש עכשיו. תוצאות של פוניה ופאפאם מוגזמים שעברו מחיים קודמים יתממשו בלידה הזאת. לווידיאראניה סוואמי ירד גשם של זהב.¹³

שאלה: כשאדם עושה מעשים טובים, הוא סובל. אבל אדם אחר, שעושה הרבה מעשים רעים אינו סובל בכלל. למה זה?

בהגוואן: כל אדם זוכה לאושר ולסבל בגלל הקארמה שעברה קדימה מגלגולים קודמים. לקבל את שני הדברים בסבלנות, להישאר ב"עצמי", לעשות כל מעשה שצריך לעשותו מבלי לחפש בו אושר או סבל - זה כבר טוב.

השאלה "מי אני?" מפסיקה את הסבל וגורמת לאושר נעלה.

19

שאלה: (של מלומד מקראלה) אני מנסה ללכת בדרך הטובה, אבל אני מגלה שזה בלתי אפשרי. ההרגלים המנטליים הקודמים שלי מונעים את זה ממני. מתי הם ייעלמו?

בהגוואן: שאל את עצמך: "מי אני?" ההרגלים המנטליים הקודמים שלך ייעלמו כשתגלה מי סובל מהם.

שאלה: כשאני מודט, השינה גוברת עלי. אני לא מסוגל להישאר ער. מה עלי לעשות?

בהגוואן: אם אני אומר: "התעוררתי", זה בא אחרי "ישנתי". כשהתעוררות מגיעה, עלינו להיות במצב שהיינו בו כשישנו. כשהשינה באה עלינו להתעורר. זה המצב של שינה מתוך ערנות.¹⁴

שאלה: זה בלתי אפשרי מבחינתי.

בהגוואן: המכשול הגדול ביותר הוא המחשבה: "זה בלתי אפשרי מבחינתי".

שאלה: מה לעשות כשהמחשבה הזאת אוחזת בנו ומטלטלת אותנו?

בהגוואן: המחשבה אינה אוחזת בנו ואינה מטלטלת אותנו. המחשבה האוחזת בנו מטלטלת את עצמה.

שאלה: אם זה כך, איך אני יכול לשלוט בהכרה?

בהגוואן: שליטה בהכרה מרמזת על צורך בהכרה שני לשלוט בראשון. הניסיון לשלוט בהכרה הוא כמו אדם המנסה לבצע את המשימה הבלתי אפשרית של מדידת אורך צלו בעצמו. איך היינו בשינה? עכשיו אנחנו אותו "אני" (נטול גוף ונטול הכרה) שהיינו כשישנו. הטעות הראשונה שלנו היא לעזוב את המצב הזה ולחשוב שהגוף הוא "אני".

שאלה: אניאנה (בורות) היא דבר שצריך להרוס. אני צודק?

בהגוואן: יספיק אם תחקור את זה שאת האניאנה שלו צריך להרוס.

¹⁴ בהגוואן אמר לעתים קרובות שהמאמינים צריכים להיות במצב שהוא קרא לו ערות או שינה ערנית: בזמן של שינה עמוקה, ההכרה נחה ב"עצמי" אבל אינה מודעת לאושר או לשלווה שקיימת שם. בהגוואן גילה שאם אדם מסוגל לתת להכרתו לשקוע לגמרי לתוך ה"עצמי" מבלי לאבד את ההכרה, הוא ייחנה מן האושר שבשינה מודעת. שני מונחים דומים משמשים לתיאור החוויה הזאת: שמירה על הכרה מלאה בזמן שינה נקראת "שינה ערנית"; כשההכרה נשארת ב"עצמי" במצב של ערנות המצב נקרא "שינה מתוך ערנות". אף שהשמות שונים, החוויה של ההכרה בשני המצבים זהה.

בהגוואן: כשחייתי במערת וירופקשה, הרבה אנשים היו באים לשם עם סוגים שונים של חטיפים וארוחות. רבים מהאורחים היו מאלצים אותי לאכול ארוחות גדולות, ובהם הרבה פריטים מיוחדים כמו וְדָאי ופְּנָאָס. יום אחד החלטתי לצום, כדי לתת לקיבתי מנוחה שלמה. ידעתי שמסוכן להישאר במערת וירופקשה מכיוון שאורחים עשויים לבוא אלי עם מזון, ולכן יצאתי לטיול ארוך ביער שבצד הדרומי-מערבי של הגבעה. כשטיילתי ביער הזה, הלכו אחרי שבע נשים, ועל ראשה של כל אחת צרור. כשהן ראו אותי שמעתי אותן מדברות ביניהן.

"זה שהולך לפנינו הוא הסוואמי שלנו."

אחרי שהסכימו ביניהן שאני הוא ה"סוואמי" הן באו בריצה לקראתי.

אחת מהן אמרה: "סוואמי, שב בבקשה וטעם מן האוכל שלנו."

אישה אחת נתנה לי לחמניות, שנייה נתנה לי מורוקו, שלישית נתנה לי דוּסָה¹⁵ וכן הלאה.

בדרך הן התחרו ביניהן על הזכות להגיש לי את הפריטים השונים שלהן.

אחרי שאכלתי וחשבתי: "אה! איזה צום מעולה היה לי היום," התחלתי להתרחק מהן.

חשבתי לברוח מהן, אבל הנשים קראו אחרי: "סוואמי, אתה חייב להיות מוכן לארוחות

הצהרים שלנו. אנחנו לא נעזוב אותך." אחר כך הן הסתלקו לכיוון הגבעה.

חשבתי איך לא להיתפס על ידן בהמשך היום, והלכתי לאט מרחק קצר, ואחר כך

התיישבתי לרגלי אחד העצים לנוח בצלו. בערך בשתיים-עשרה יצאו הנשים מן היער וניגשו ישר

אלי. כשהתקרבו, הן עמדו על כך שאקח אותן למקום שבו תוכלנה למצוא מי שתייה. לקחתי אותן

לסונה טירתם ביער, וחשבתי לעצמי: "איזה אופאוואסס (צום) נפלא יש לי היום."

כשהנשים סיימו לשותות, הן ביקשו ממני להתיישב ולאכול. עלי בננות נפרשו לפני ומנות

שהוכנו מכל ששת הטעמים¹⁶ וכללו אורז, ירקות, סמבר, רסאם, ודאי ופאיסאם.

חשבתי לעצמי: "הו אלוהים, מה שאכלתי הבוקר הספיק לשלושה ימים. איך אני אמור

לאכול את כל זה?" הרגשתי שאני נחנק.

"סוואמי," שאלה אחת הנשים, "למה אתה מסתכל ככה? תאכל כאילו כולנו אונמולאי¹⁷

המשרתות אותך." כך העניקו לי הנשים קצת אופדסה (משנה רוחנית).

כשסיימתי לאכול, הן החלו ללכת ואמרו: "סוואמי, מיום שנולדנו מעולם לא היינו ביער

הזה, אבל היום באנו הנה ללקט עלים." פתאום נעלמו כולן.

"אה! אלו נשים מופלאות" חשבתי כשהמשכתי בפרדקשינה שלי והלכתי לאט ביער. אחר

כך, במטרה להגיע לוטרילאי מנדפאם כדי לשבת, יצאתי מן היער.

בינתיים אחד המאמינים, רמאסוואמי אייר, קנה שני פרות מנגו גדולים כמו דלעות. הוא

הכין מהם רסאם והביא לי אותו למערת וירופקשה, יחד עם אורז שבישל.

כשלא הייתי שם הוא שאל: "איפה סוואמי?"

¹⁵ מורוקו הוא מנת קינוח מתובלת, קשה ופריכה, דוּסָה היא פנקייק עשוי מאורז וקמח עדשים שחורות.

¹⁶ מתוק, חמוץ, מלוח, מר, עפיץ וחריף.

¹⁷ אונמולאי הוא השם המקומי לפרוואטי, אשתו של סיווה.

כששמע אנשים אומרים: "סוואמי כנראה הלך לפרדקשינה על הגבעה," הוא חשב: "סוואמי יקיף את הגבעה בכיוון השעון. אני אלך נגד כיוון השעון, אפגוש אותו ואתן לו את המרק והאורז."

רמנסוואמי אייר מצא אותי בדיוק כשיצאתי מן היער. כשראה אותי, הוא אמר מיד: "סוואמי, באתי למערת וירופקשה לראות אותך, אבל לא מצאתי אותך. לכן באתי הנה לחפש אותך במסלול פרדקשינה. אתה חייב בבקשה לאכול מהמרק והאורז שלי." סיפרתי לו על כל אירועי היום, ובכללם כמה אכלתי, אבל הוא לא הקשיב לתירוצי. הוא התעקש שעלי לאכול מן האוכל שלו. אכלתי קצת ואחר כך אמרתי: "די! מספיק! העונש שקיבלתי היום היה טוב מאוד!" אחר כך התחלתי לחזור למערת וירופקשה, כשבקושי יכולתי ללכת.

בהגוואן המשיך לתאר עוד תקרית שקרתה בערך בשנת 1903.

יום אחד טיילנו, פלאניסוואמי (עוזרו באותו זמן), עוד איש אחד ואני, על הצד הדרומי של הגבעה לאורך גדת הנחל. ראינו אישה זקנה אוספת ענפים יבשים להסקה בראשו של אחד העצים. נשאתי את עיני לראות מי מלקט זרדים להסקה בגובה כזה. האישה מיד הפנתה את פניה והסתכלה עלי.

היא מתחה את שתי זרועותיה ואמרה: "הי, אתה! שתושלך על מדורת ההלוויה!"¹⁸ למה אתה משוטט בכל היער במקום לשבת בשקט במקום שבו אתה נמצא? "אמא, השבתי, את צודקת. אני טועה; באמת טועה. אני אסטור לעצמי בתור עונש." כשחשבתי על הדבר הזה הפניתי את מבטי למעלה אל האישה, אבל היא לא נראתה בשום מקום.

"אה! עוד אישה מופלאה!" הייתה המסקנה שלנו.¹⁹ אחר כך, אחרי ששוטטנו זמן מה ביער, חזרנו למערת וירופקשה.

21

כשאחד האורחים שאל את בהגוואן על סידהים (כוחות על-טבעיים) הוא ענה: "להישאר ללא שינוי במצב של 'עצמי' זה הסידהי הנצחי, הגדול מכולם. כל השאר הם רק פרארבודה של ניאנים שגילו את האמת. הסידהים האחרים האלה חסרי חשיבות."

¹⁸ בטמילית זו קללה ידידותית ודי וולגרית. אף שהיא נאמרה בצחוק, זה היה מאוד לא רגיל שאישה עובדת ענייה תפנה כך אל סוואמי.

¹⁹ בהגוואן סיפר את שני הסיפורים האלה בכמה הזדמנויות. לפעמים, כשסיפר על האירועים האלה, הוא השאיר בלב שומעיו את הרושם ששבע הנשים שהאכילו אותו והאישה שקיללה אותו היו יצורים רוחניים ולא בני תמותה רגילים. בגרסה המסוימת הזו, הטקסט כאילו מצביע על כך שה"אישה המופלאה" בראש העץ נעלמה באוויר אחרי שקיללה את בהגוואן. לא סביר שהיא הצליחה לרדת מן העץ ולהתרחק משם בלי שראו אותה בהגוואן או שני הגברים האחרים.

תשובה זו דמתה מאוד לתשובה שקיבלתי בעצמי כמה שבועות לפני כן. כששאלתי את בהגוואן על סידהים, הוא ענה: "תרגול של סידהים רק ישמין את האגו עוד יותר. הסידהי הגדול מכולם הוא לא לראות דבר מלבד ה"עצמי" כל הסידהים יבואו וישרתו את הניאני המושלם."
באותה הזדמנות הוא ציטט מתוך אולאדו נרפדו, פסוק 35:
"לממש את העצמי הנוכח תמיד ולהישאר כזה – זה הסידהי האמיתי. כל השאר הם רק אלה המופיעים בחלום. האם הם ממשיים כשהאדם מתעורר? האם אלה שנפטרו מהאשליה והתבססו במצבם האמיתי, ישגו שוב באשליות?"

22

בנובמבר 1938 יצאתי לגבעה עם בהגוואן. בשובנו שאלתי אותו: "מה עלי לעשות כדי לא להירדם בזמן המדיטציה שלי?"
בהגוואן ענה: "המודטים צריכים לא לעבוד יותר מדי, ולא למלא את קיבותיהם במזון רב מדי. ככל שאדם ממלא את קיבתו, מצבו המנטלי יורד. אם הבטן תהיה ריקה ברובה, יצליח האדם להגיע לדרגה גבוהה של רוחניות. אין למתוח יותר מדי את מיתרי הווינה²⁰ וגם לא להשאירם רפויים מדי. כך גם יש להחזיק את הגוף.
"כך גם השינה. שליש מן הלילה יש להקצות לשינה. כלומר, אדם צריך לשכב לישון בשעה 10 בערב, ולהתעורר בשתיים אחר חצות. לא לישון במשך היום. יש עוד שיטה, שלפיה אמור האדם לקום כשהוא מתעורר, ולישון כשהשינה גובהת עליו. אבל אין על האדם לחשוב "ישנתי" או "התעוררתי".
אחר כך הוא ציטט פסוק 33 מתוך דוויקאלוטארה:
ההכרה שוקע לפעמים בחלומות או נרדם. היו ערניים והעבירו אותו למצבו הטהור שוב ושוב.

23

מישהו פעם שאל את בהגוואן על הרופָה (צורה) והארופה (חוסר צורה) של ההכרה. בהגוואן ענה ואמר: "הכרה טהור נקרא מנאקאסה (חלל הכרה או הכרה ריק. מיד עם ההתעוררות משינה, נוצרת בהירות של מודעות (גינאפט), בלי יוצא מן הכלל, אצל כל בני האדם. זו ההכרה חסרת הצורה. מחשבות כמו "אני הגוף", "זה העולם" עולות אחר כך. זו ההכרה עם הצורה. בסרט קולנוע האור מופיע ראשון. הצורות נראות על המסך רק אחר כך. באותו אופן אורו של ה"עצמי" מפציע ראשון ומספק את המרחב לכל מה שאחריו.
עוד מאמין רצה לדעת: "באיזו שיטה עלי להשתמש כדי שהכרתי תיהיה יציבה וחזקה?"
בהגוואן אמר לו: "מספיק שתחשוב תמיד על דבר אחד. אם ההכרה אינה מצייתת, התחל שוב לחשוב על דבר אחד בלבד. במשך הזמן, ההכרה תציית להוראותיך."

²⁰ כלי נגינה הודי גדול.

מאמין שלישי שאל על פעילויות יומיומיות: "לפעמים יש מדיטציה, בזמנים אחרים יש פעילויות יומיומיות. מה ההבדל בין הדברים?"

בהגוואן ענה: "להיות שקוע במדיטציה ולעסוק בפעילות כלשהי, אין הבדל בין השניים. זה כמו לקרוא לדבר בשמו בשתי שפות שונות; כמו עורב בעל עין אחת, שרואה לשני כיוונים שונים²¹; כמו הפיל שמתמש באותו חדק לשתי פעילויות, של נשימה ושתיית מים; כמו הקוברת המשתמש בעיניו לשתי מטרות, לראייה ולשמיעה.²²

אחר כך הוא ציטט את הפסוק הבא (2.173) מתוך קאיוואליה נוואניטאם:

אם תישאר תמיד מודע לכך ש"אני" הוא מודעות מושלמת, מה זה משנה כמה תחשוב, או מה תעשה? כל זה אינו ממשי, כמו חזיונות חלום אחרי ההתעוררות. "אני הווה" כולו נועם! הדיכוטומיה הגלויה בין מדיטציה לחיים גשמיים האיצה בי לשאול שאלה משלי.

"בהגוואן, "שאלתי, "איך זה שאדם זוכה לאותו אושר מפעילויות גשמיות וממדיטציה?"

בהגוואן הסביר שרגשות סותרים הם כולם תוצר של ההכרה.

"אושרו של האדם וסבלו תלויים במצב נפשו. האושר הוא מצבנו הטבעי. הסבל מתרחש כשאדם נוטש את העצמי וחושב שהגוף וההכרה הם 'אני'. מה לעשות בקשר לזה? המחשבה ש'אני הוא הגוף הזה' התחזקה במשך גלגולים רבים. מה שנשאר אחרי שמחשבה זו נעלמת, זה האושר.

בהגוואן לא ענה ישירות על השאלה שלי בקשר לסוגים השונים של האושר, אבל העניין הובהר אחר כך, כשמאמין אחר שאל שאלה דומה: "בהגוואן, הסאסטרות מדברות על הרבה סוגים שונים של אננדה (אושר). האם באמת יש כל כך הרבה סוגים?"

"לא", אמר בהגוואן, "אננדה יש רק אחת. האננדה הזאת עצמה היא אלוהים. מצבנו הטבעי הוא אננדה. מכיוון שהאושר נחוה באופן חיצוני דרך הנאות חושיות שונות, ניתנים לו שמות שונים. עם זאת, גם אם יש סוגים רבים ושונים של אושר, גם בסוגים רבים של אומללות יתנסו בני האדם. אלא שזה לא כך המצב אצל הניאני. הוא נהנה מכל האושר הנחוה על ידי כל אדם בעולם כאילו זה הברהמנדה (אושר של ברהמן) שלו. ברהמנדה הוא כמו ים. הסוגים החיצוניים של האושר הם כמו הגלים, הקצף, הבועות והאדוות.

"אננדה חווים הכול בשנתם. כל יצור חי וכל אדם מדלפון ועד קיסר חווים אננדה באותה המידה כשהם ישנים."

24

שאלה: סוואמי, מיום ששמעתי את שמך ניעור בי רצון עז לראות אותך. עכשיו באתי. מנין הגיע אלי הרצון הזה?

²¹ בדרום הודו שוררת האמונה שלעורבים יש עין אחת גדולה במרכז גולגולתם. אלה שמאמינים בזה אומרים שהעין מסתובבת מצד אל צד, כדי שהעורב יוכל להשתמש בה ולראות משתי תושבות העיניים.

²² עוד אמונה עממית שכיחה.

בהגוואן: באותו אופן שגופך הגיע אליך.

שאלה: מהו פרי חייו של האדם.

בהגוואן: אם אדם חושב שעליו להתנהג על פי העקרונות האמיתיים של החיים, דבר זה עצמו הוא פרי של טאפאס גדול שנעשה בחייו הקודמים. אלה שאינם חושבים כך מבזבזים את זמנם.

25

ערב אחד, בשעה שכולנו ישבנו על הגבעה, סיפר לנו בהגוואן על שתי תקריות שקרו במערת וירופקשה.

"בשנים הראשונות שלי כאן, ישבתי פעם על סלע על הגבעה כשילד בא לראות אותי. הוא היה בערך בן שמונה.

"כשראה אותי הוא שאל ברחמים גדולים: 'סוואמי, למה באת הנה לחיות לבד ובלי בגדים?'²³

"נתתי לו תשובה שתניח את דעתו. 'המבוגרים אצלי בבית כעסו עלי, אז עזבתי אותם ובאתי הנה'.

"הילד שאל: 'סוואמי, מנין יש לך אוכל?'

"עניתי: 'אם מישהו נותן לי קצת אוכל, אני לוקח אותו. אם לא, אני לא אוכל'.

"הילד נדהם שעלי לחיות חיים קשים כל כך.

"איו!" הוא אמר. "בוא איתי. אני אדבר עם הבוס שלי והוא ייתן לך עבודה. אם תעבוד

רק בשביל האוכל כמה ימים, הוא ייתן לך אחר כך משכורת'. במקום לענות לו שתקתי.²⁴

"ביום אחר, כשישבתי על הספסל במערת וירופקשה, בא אלי ילד קטן והביט בי זמן רב.

אחר כך הוא בכה והתייפח מרה.

"פלאניסוואמי, שהיה במערה, יצא ושאל אותי: 'למה אתה בוכה?'

"אני מרחם עליו מאוד כשאני מסתכל עליו," אמר הילד והמשיך לבכות.

שרי בהגוואן, כפי שעשה לעתים קרובות כשסיפר סיפורים, החיה את סיפורו בכך ששיחק

את תפקידי הדמויות בסיפור. במקרה הזה הוא חיקה את דיבורו של הילד ואת בכיו."

26

²³ בהגוואן נהג באותו זמן לא ללבוש דבר מלבד אזור חלציים.

²⁴ אירוע זה והבא אחריו מסופרים ב"יום עם בהגוואן" עמ' 10-11. באותה גרסה אמר בהגוואן לילד שהוא יכול לשאול את הבוס שלו על אפשרות של עבודה. היות שהילד לא חזר, בהגוואן המשיך להישאר "מובטל".

שאלה: הפוראנות אומרות שמוקשה פירושו חיים בקאילש ואיקונטה או ברהמלוקה (הגן עדין ההינדי) ולזכות בדרשן של אלוהים שם. האם זה נכון? או אולי מוקשה מגיעה רק כשאדם עובר עם ברהמן למצב שבו אין ידע של הגוף, של העולם ושל ההכרה?
בהגוואן: חיים של ואיקונטה וקאילש אינם מוקשה. אם כולם יגיעו לקאילש ולואיקונטה, איפה יהיה מקום לכולם? אם עלי לחיות וליהנות מאושר עם האל, האל חייב להיות ג'דה (אינרטי). אם הוא ג'דה, איפה נוכל ליהנות מאושר?²⁵
אחר כך ציטט בהגוואן פסוק 31 מתוך "אולודו נרפדו" המתאר את המצב הממשי של השחרור.
מי שהרס את עצמו (את האגו שלו) והוא ער לטבעו כאושר, מה נשאר לו להשלים? הוא אינו רואה כל דבר (כהויה) מלבד עצמו. מי יכול להבין את מצבו?

27

כמה אנשים באו מן הדרום לדרשן של בהגוואן. ביניהם היה ילד קטן, כבן חמש. הוא עשה נמסקרם ואחר כך התקרב אל בהגוואן והסתכל עליו באהבה. בהגוואן הניח את ידו השמאלית על ראשו של הילד ושאל אותו: "מה אתה רוצה?"
הילד השיב בתקיפות: "אני לא רוצה שום דבר."
"אוהו!" אמר בהגוואן. "אתה שייך אלינו."
אחר כך, כשפנה אל האנשים שאיתם בא הילד, הוא הוסיף: "אם הוא יישאר במצב של 'לא רוצה' הכול יגיע אליו."
זה הזכיר לבהגוואן תקרית ישנה מחייו.
"כשחייתי במקדש פצ'אימן, נקרע בגד אזור החלציים שלי. מעולם לא ביקשתי שום דבר מאף אחד, ולכן נאלצתי לתפור אותו בעצמי. בתור מחט השתמשתי בקוץ מצמח קקטוס. יצרתי חריץ בקצה, וחיברתי אותו בחוט שהוצאתי מאזור החלציים שלי. אחרי שהתיקון הסתיים, יכולתי ללבוש את אותו בגד עוד חודשיים.
"באותה תקופה היו במגבת שלי כל כך הרבה חורים שהיא נראתה כמו רשת. יום אחד ניסה רועה ללעוג לי, אחרי שראה את המגבת הזאת, ואמר: "סוואמי, המושל (המחוזי) רוצה את המגבת הזאת!"
"אחרי שכיבסתי את המגבת וייבשתי אותה השתמשתי בה לעטוף את ידי, כדי שאיש לא יראה באיזה מצב היא. איכשהו, אלה שהיו איתי ידעו על כך והביאו שלושה אזורי חלציים ושלוש מגבות. הם לקחו את המגבת הישנה ואילצו אותי להחליף את אזור החלציים שלי באחד חדש.
"אם תישאר במצב של 'לא רוצה', הכול יגיע אליך. לכן גם רצונות וגם תיעובים אינם רצויים."

²⁵ כמה כתות הינדיות דואליסטיות מאמינות שאדם חייב להישאר נפרד מן האל כדי ליהנות מברכתו. הדואליסטים האלה מצטטים לעתים קרובות את העובדה שאת המתיקות שבסוכר אפשר לחוות רק אם מפרידים אותו וטועמים אותו. בהגוואן אמר לעתים קרובות שאת האנלוגיה הזאת אי אפשר ליישם, כי אלוהים אינו דבר אינרטי, ונפרד מחוויית ה"אני".

מוריס פרידמן: לפעמים כשאני מודט אני נכנס למצב שבו איני יודע שום דבר. האם זה מנולאיה או מנונאסה?"

בהגוואן: בשני המצבים האלה לא מתעוררות שאלות.

פרידמן: מהי מנונאסה?

בהגוואן: רק הישארות תמידיית באותו מצב, בלי שמתעורר שום ספק או מחשבה כמו: שום דבר לא ידוע", או: "משהו ידוע" היא מנונאסה.

שאלה: כתבי הקודש אומרים כי יש להקדיש תשומת לב למרכז בין שתי הגבות. האם זה נכון?

בהגוואן: "ההרגשה "אני קיים" קיימת אצל כל אדם. איזה אושר יש בכך שרואים אל כלשהו, אם מתעלמים מן ההרגשה הזאת? אין טיפשות כמו המחשבה על כך שהאל קיים רק בנקודות מסוימות כמו המקום שבין הגבות. הפניית תשומת הלב לאותן נקודות היא צורה אלימה של סדנהנה שמטרתה לרכז את המחשבה כדי למנוע אותה מלשוטט לכל עבר. לשאול את השאלה "מי אני" היא שיטה הרבה יותר קלה לשליטה בהכרה. כל השיטות הקיימות בדת טובות רק ברמות מסוימות של התפתחות. המאיה שנוצרת על ידי הרוח חייבת להתחסל על ידי ההכרה עצמו.

שאלה: איזה סוג של מזון צריך לאכול בן אדם רוחני?

בהגוואן: הניאמה (כלל) של אכילת כמויות מתונות של מזון סאטווי טובה יותר מכל שאר הכללים.

שאלה: בכתבי הקודש מוזכרים סוגים שונים של אסאנות (תנוחות ביוגה). מהי התנוחה הטובה ביותר? איזו תנוחה יש לתרגל?

בהגוואן: נידהיאסנה (מדיטציה ללא תנועה) היא הטובה ביותר. אין צורך לתרגל יותר מזה.

בזמנים שונים נהגתי לרשום תשובות קצרות או משפטים של בהגוואן, שמסיבה זו או אחרת העניקו לי השראה בשעה שנאמרו. בדרך כלל מחקתי את השאלה, או את ההקשר של התשובה, כי באותו זמן לא חשבתי שהם רלבנטיים במיוחד. הרשימה הבאה מכילה שנים-עשר פריטים כאלה.

- (א) זרימת הנהר נפסקת כאשר הוא מגיע לים ומתאחד איתו. באותו אופן, אם מחשבתי של אדם מכוונת תמיד במדיטציה אל ה"עצמי" בסופו של דבר היא נהיית אטמא מניאם (כלומר, היא תהיה זהה בטבעה ל"עצמי").
- (ב) כאשר מישוהו שאל את בהגוואן איך להיפטר מכעס, הוא ענה: "צריך לכעוס על הכעס. תשוקה היא שורש הכעס. חוסר תשוקה הוא אושר מוחלט."
- (ג) שמו הטבעי של כל אדם הוא מוקטי.
- (ד) אדם אמיתי הוא זה שאינו מוותר על אחיזתו במצב ה"עצמי" בשעה שהוא מטפל בבעיות כלשהן שקורות מעצמן ובלי רצונו.
- (ה) מי שחושב "אני הוא הגוף" חוטא בהתאבדות. מי שחושב "אני הוא האטמן" הוא אדם בעל מזל רב. רגע של מדיטציה על "אני האטמן" יהרוס את כל הסנציטה קארמה, כמו שהשמש מסלקת את החשכה. איך יכולה קארמה להישאר שלמה אצל מי שמודט ללא הרף באופן כזה?
- (ו) כשהשינה באה, היו ערים. שנו כשאתם ערים. זה מה שנקרא לישון בלי לישון. להיות חופשי מדאגות זה לישון בלי לישון.
- (ז) תשוקה היא מאיה. היעדר תשוקה הוא אלוהים.
- (ח) מי שאוהב את האל התומך בכול בהבנה ששום דבר הוא לא יוכל להשיג בעצמו, והמצפה במקום זה שכל המעשים יבוצעו בידי האל עצמו, אדם כזה מודרך כל רגע בידי האל במסלול האמת.
- (ט) כל אדם רואה את עצמו בכל מקום. האדם הוא באותו מצב שבו נמצאים האל והעולם.
- (י) מסירות טבעית היא להכיר את ה"עצמי" הפרטי ולהישאר תמיד במצב הזה בלי לשכוח אותו.
- (יא) האל קטן מאטום וגדול מהיקום. כל דבר הוא צורה של האל. בגלל תחושת הבידול שלנו, אנחנו חושבים שאנחנו אדם אינדיווידואלי. אין טעות גדולה מזו בעולם.
- (יב) אחרי שאדם מזיק לעצמו, הוא מסוגל לחשוב רק איך להזיק לאחרים.

א) האם אלוהים ברא את העולם בתחילה כשיש בו הבדלים רבים כמו שיש היום? או שהבדלים האלה נוצרו אחרי זמן מה?

ב) אם אלוהים שווה לכול, למה ישנם אנשים טובים ואנשים רעים? אחד פיסח; אחר עיוור; אדם אחד הוא ניאני, ורבים אחרים אניאנים. למה הוא ברא את כל ההבדלים האלה?

ג) האם האשטה דיק פלקאס (הרוחות המנחות בעלות שמונה הקדקודים), שלושים ושלוש הקרורות או הדוות (הרוחות המתגלגלות) והמהרישים (נביאים גדולים) קיימים גם כיום?

בהגוואן (אחרי שהסתכל על הנייר): התשובה לכל שלוש השאלות האלה תגיע אליך מעצמה אם תשאל את עצמך: "אצל מי מתעוררות השאלות האלה?"

אחרי שנכיר תחילה את עצמנו, אם נסתכל על העולם שנברא בידי האל, נבין את האמת. לנסות להכיר את האל ואת העולם בלי לדעת את עצמנו תחילה זו בורות לשמה. דעותיו של אדם שאינו מכיר את עצמו הן כמו דעותיו של אדם הסובל מצהבת ואומר לאחרים שהצבע השולט בכול הוא צהוב. מי יסכים איתו?

זרע קטן מכיל עץ בניאן גדול, אבל מה נברא קודם, העץ או הזרע? מה יכול אדם לומר בתשובה לשאלה זו?

יש תשובה אחת ממשית לשאלות כאלה: "אם אדם יודע אצת טבעו האמיתי, אין עולם."

בהגוואן הביא אז תימוכין להצהרה זו וציטט שורות מתוך כתביו הפילוסופיים. האם אין זו בורות להכיר כל דבר בלי לדעת את ה"עצמי" שהוא מקור כל הידע? האם זה יכול להיות ידע? (אולודו נרפדו, פסוק 11, שורות 1 ו-2) אם לאדם יש צורה, גם לעולם ולאל יש צורות. (אולודו נרפדו, פסוק 4, שורה 1) מה עוד יש לדעת כאשר ה"עצמי" ידוע? (אטמה וידיה קירטנאם, פסוק 3, שורה 2)

זמן מה אחר כך השיב בהגוואן תשובה דומה למאמין אחר, שרצה מידע על האל ועל הבריאה.

שאלה: למה אלוהים, שהוא מן הסתם משוחרר מכל תשוקה, יצר את העולם?

בהגוואן: לשאלה זו יהיה מקום רק אם היא קיימת בנפרד מן האל. למה לשאול על דברים כאלה? מי הוא ששואל בכלל? האם שאלה זו קיימת בשעה שאתה ישן? "אני אחד; האל הוא אחר." מי אמר לך לחשוב כך? רק כשנכיר את תכונותינו אנו, נוכל להכיר את תכונותיו של האל. האם אין זה נכון? תחילה גלו מי אתם. מהו ה"עצמי", אחר כך תוכלו ללמוד מהו האל.

שאלה: מכיוון שמוטלת עלי עבודה רבה מדי, אני שוכח למדוט. אם אני שוכח כך לעתים קרובות, מתי אוכל להתקדם בכלל?

בהגוואן: זה לא חשוב. ניאנה לא מגיעה ביום אחד. סמסקרות (הרגלים מנטליים) נרכשים רק בהדרגה. היום אנחנו עשויים לחשוב מדי ארבע שעות: "אוי, שכחתי למדוט," מחר אנחנו עשויים להיזכר בזה כל שלוש וחצי שעות. ומחרתיים מדי שלוש שעות. באופן כזה הרצון למדוט יגיע לאט.

מדוע אתה חושב: "למה לא מדטתי?" או "למה לא עבדתי?" אם מוותרים על מחשבות כמו "עשיתי" ו"לא עשיתי", כל המעשים יסתיימו במדיטציה. במצב זה אי אפשר לוותר על המדיטציה. זה המצב של סהאגיה סמדהי.

שאלה: האם עשיתי פוניה בגלגוליי הקודמים?

בהגוואן: אם לא, איך יכלו המחשבות האלה לעלות בדעתך?

את השאלות הבאות שאלה ראמסווארי נהרו, אישה שעבדה במפלגת הקונגרס.

שאלה: מה דעתו על בהגוואן על כניסת ההריגינים²⁶ למקדשים?

בהגוואן: אין לי דעה נפרדת. כל הדברים קורים בכוח האל. כל הדברים שצריכים להיעשות נעשים על ידי האל בזמן הנכון, במקום הנכון ובצורה הנכונה.

שאלה: האם טוב לאדם להעניק שירות חברתי? או אולי עדיף מבחינתו להיכנס למערה ולמדוט במקום זה?

בהגוואן: שני הדברים טובים, רק מי שהעניק שירות לעצמו יודע איך לשרת אחרים.

²⁶ הריגינים, או טמאים, הם הינדים שאינם שייכים לארבע הכתות הגדולות. עד שנות השלושים, הם לא הורשו להיכנס למקדשים הינדים. כיום כולם רשאים להיכנס לכל מקום קדוש להינדים.

אישה בשם גברת בייטמן באה לאשרם עם חבריה ופמלייתה ונשארה כמה ימים. היא באה לדרשן עם קבוצתה ושאלה את בהגוואן: "בהגוואן, בדיוק כמונו, אוכל, מדבר, משתמש בתרופה לכאב שיניים וכן הלאה. מה שונה בינינו? אני לא רואה שום הבדל." בהגוואן הסביר את ההבדל בין הניאני והאניאני בעזרת כמה משלים.

"ממש לפני ששכב לישון, החל ילד קטן לבכות ושאל את אמו: 'אמא, אני רעב. תני לי אורז.' האם ענתה: 'חכה קצת, האורז עדיין מתבשל.' הילד נרדם לפני שהאורז היה מוכן. קצת אחר כך העירה אותו אמו והראתה לו את סוגי האורז השונים שהכינה. 'אתה רואה, זה אורז דאל, זה אורז רסאם, וזה אורז עם יוגורט.' הילד היה ישנוני מאוד, אבל הצליח בכל זאת לאכול לפני שנרדם שוב. למחרת בבוקר, כשהתעורר, הוא שאל את אמו: 'למה לא נתת לי אורז אתמול בערב?' כל האנשים בבית ידעו שהוא אכל, מלבד הילד עצמו, שלא היה מודע לכך, מכיוון שמבחינתו זו הייתה הפסקה מנומנמת באמצע הלילה. מעשיו של הניאני דומות בכמה מובנים לאלה של הילד הקטן. כלומר, אנשים אחרים רואים שהוא משתתף בפעילויות שונות, אבל הניאני עצמו אינו מודע לכך שהוא עושה משהו.

יש שני משלים דומים אחרים: אדם יכול לומר, שמצב הניאני הוא כמו אדם המקשיב לסיפור בשעה שמחשבותיו במקום אחר, או שהוא הוא כמו עגלון של עגלה רתומה לשוורים, שעגלתו ממשיכה לנוע בדרך גם כשהוא ישן.

"תרשי לי להביא עוד דוגמה. שני אנשים ישנו באותו מקום. אחד מהם חלם חלום ובו שניהם סבלו בשעה ששוטטו ביערות רבים. האחר ישן היטב בלי לחלום בכלל. האיש שחלם חשב שהאחר סבל גם הוא. החולם הוא כמו האניאני: הוא יוצר עולם חלומי לעצמו, סובל בחלום הזה, ומכיוון שאינו מסוגל להבין שזה רק חלום, הוא חושב שכל שאר האנשים בחלומו סובלים גם הם. הניאני, מצד שני, אינו יוצר בשנתו עולם חלומי. הוא לא ממציא סבל, לא לעצמו ולא לאחרים. זאת מכיוון שהניאני רואה את הכול כניאנה, כ"עצמי" שלו, ואילו האניאני רואה רק אניאנה סביבו.

"הניאני ישן למה שהאניאני ער. האניאני ישן, למה שהניאני ער.

"סוואמי ראמה טירתה עשה פעם ג'אפה עם שמו של שיוה על גג בניין גבוה. אדם שהיה אניאני עלה אליו ואמר: "קפוץ למטה מכאן. כך נוכל לדעת אם המילה הזאת שאתה חוזר עליה מסוגלת להציל אותך."

"סוואמי ראמה טירתה שאל אותו: "איפה זה למעלה ואיפה זה למטה?" בשביל הניאני שרואה רק ניאנה, הבדלים כאלה אינם יכולים להתקיים.

"האניאני הוא כמו האדם שרואה רק את השמות והצורות המופיעים על מסך הקולנוע. הניאני, מצד שני, מודע תמיד למסך שעליו השמות והצורות מופיעים."

35

בשנת 1939 באו שני חברי קונגרס לאולם והחלו להמטיר שאלות על בהגוואן.

שאלה: אתה יכול להגיע לניאנה באמצעות חסדך וללמד אותו לאנשים בעולם?

בהגוואן: תחילה דע את עצמך; עזוב את הרעיון ללמד אחרים. אם העולם והאנשים יישארו אחרי המימוש שלך, תוכל ללמד אותם. הניסיון לעזור לעולם בלי להכיר את עצמך דומה לעיוור המנסה לטפל במחלות העיניים של אחרים. דאג תחילה לעיניך. אם תעשה זאת, תראה את עיני האחרים כמו את עיניך שלך. ואז, אם תראה את עיני כל האחרים כשלך, איך תוכל להתקיים בלי לעזור להם?

שאלה: אחרי קריאת המהוואקיה 'אהם ברהמסמי'²⁷ מתוך הוודאנטה סאסטראס (האופנישדות) כמה פעמים, מדוע אין האדם מסוגל להשיג ניאנה?

בהגוואן: הכרת העצמי אינה נמצאת בוודאנטה סאסטראס. להכרת העצמי אפשר להגיע רק על ידי לימוד העצמי.

שאלה: איך יכול אדם ללמוד את עצמו?

בהגוואן: אדם יכול ללמוד את עצמו רק אם קיימים שני עצמיים (אחד שלומד והאחר שנלמד). להישאר כ"עצמי" פירושו ללמוד את ה"עצמי". אם תלמדי את הוודות ואת הסאסטרות תוכלי לכבד את העולם. החברה תקשט אז את צווארך בזרים, תשלח לך מכתבים מחמיאים, תיתן לך מזון טוב, שם טוב והרבה כסף. אבל כל הדברים האלה יהיו מכשולים גדולים להשגת הניאנה והסדהנה.

שאלה: גם אם אנחנו משתדלים מאוד, הסבל הכרוך בסמסרה אינו נעלם.

בהגוואן: אם נראה מי חי בסמסרה הסבל ייעלם.

שאלה: נאמר שאדם יכול להגיע אל ה"עצמי" באמצעות היוגה של פטנג'לי. זה נכון?

בהגוואן: יוגה פירושה אחדות של שני דברים קיימים. האם תסכים שקיימים שני "אני"ים?

שאלה: לא.

בהגוואן: איפה אמור אדם להשיג את ידע ה"עצמי"? מכיוון שאנחנו כבר ה"עצמי", הסבל מתקיים רק כאשר אנחנו חושבים "אני הוא הגוף" או "יש 'עצמי' שעלי להשיג". ה"עצמי" אינו דבר שנמצא רחוק. אנחנו לא צריכים לחפש אותו במסעות ארוכים באווירונים או ברכבות. מי

²⁷ אהם ברהמסמי פירושו "אני ברהמן". יש באופנישדות (שנקראות כאן וודאנטה סאסטראס) ארבע מהווקיות או אמירות גדולות, (שנקראות כאן ודנטה סאסטרות) שמאשרות את מציאותו של ה"עצמי" או הברהמן. מתרגלים מסורתיים של הסאסטרות האסוטיביות חוזרים על אחת המהדווקיות או יותר עד שהם מגיעים לשכנוע ברור, או טוב מזה לחווייה שרק ה"עצמי" קיים.

שמחפש אותו כך כמוהו כאדם השקוע במים וצועק: אני צמא! אני צמא!" איך ייתכן שנרצה להשיג את ה"עצמי", אם אנחנו כבר עכשיו ה"עצמי"?

שאלה: אמור לנו בבקשה מהי השיטה להרס ההכרה.

בהגוואן: גלו למי שייכת ההכרה. אם ההכרה עדיין שם, אחרי שתצליחו, חפשו את השיטה להרוס אותה.

שאלה: לי יש הכרה.

בהגוואן: מי אתה? אתה הגוף הזה? למה אתה לא שואל שאלות כאלה כשאתה ישן? אתה מסכים שההכרה והפראנה (כוח החיים שמניע את הגוף) אינם אתה?

שאלה: לא.

בהגוואן: אתה ה"עצמי". אם יש משהו נפרד ממך, אתה יכול לחשוב לעשות לו דברים טובים או רעים. אבל אם אתה הדבר היחיד שקיים, איך ייתכן שיהיו אהבות או שנאות? חוסר תשוקה הוא אושר מוחלט.

שאלה: אנחנו שואלים אותך שוב, כי אנחנו בורים. אנחנו מתפללים לשרי בהגוואן שיסלח לנו ויתן לנו תשובה. אומרים שאדם חייב לבצע תרגול רוחני (אבהיאסה) כדי להיפטר מההכרה. איך זה נעשה?

בהגוואן: על ידי חקירה בעזרת ההכרה. של מי ההכרה שצריך להיעלם? זה התרגול הרוחני שיש לעשות כדי להיפטר מההכרה.

שאלה: מי אני? אין לי מושג.

בהגוואן: בלי ידע של מי אנחנו, אנחנו רוצים להשיג משהו אחר. הדבר שאנחנו רוצים להשיג הוא מה שאנחנו. החוויה של כל מצב או של עולם שמימי שמגיע אלינו תיעלם בסופו של דבר שוב. מה שבא והולך אינו ה"עצמי". מה שנמצא תמיד בתוך חווייתו של כל אדם, רק זה הוא ה"עצמי" האמיתי שלנו. זוהי מוקשה.

שאלה: איזו תועלת יכול הגורו להביא לתלמיד?

בהגוואן: גורו ואלוהים יכולים רק להצביע על הדרך בכך שהם אומרים: "אתה הדבר ההוא." שום דבר אחר לא יכול להיעשות. הליכה בדרך היא עבודתו של התלמיד.

שאלה: אני רוצה להכיר את עצמי. אתה חייב לומר לי איך עושים את זה.

בהגוואן: אתה מסכים שיש לך שני 'אני'ים?"

שאלה: על זה אני לא יודע שום דבר. מה עלי לעשות כדי להרגיע את ההכרה?

בהגוואן: מספיק שתמשיך לבדוק את המקום שממנו נובעת ההכרה.

36

פעם, כשהלכתי על הגבעה עם בהגוואן, ביקשתי ממנו טובה: "בהגוואן, יש רק דבר אחד שאני רוצה מהעולם, שלא יעלה בדעתי שוב הרעיון של "אני הוא הגוף". בהגוואן הנהן בראשו בעדינות והשיב ברוב חסדו: "כל האנשים הגדולים עבדו רק בשביל זה. גם אתה כזה."

שיחות

אף שאנמלאי סוואמי אוהב לנהל חיי בדידות, הוא בדרך כלל מקדם בברכה אורחים שרוצים לדבר על בהגוואן ומשנתו. במשך תשעה חודשים בשנת 1986 הקליט סניאסין אמריקני בשם סאטיה שיחות רבות שלו ותרגם אותן. הפרק האחרון הזה מכיל קטעים נבחרים וערוכים מחילופי הדברים שהתרחשו באותה תקופה. השואלים היו כולם זרים ורובם באו אל אנמלאי סוואמי להתייעץ איתו איך למדוט נכון. אנמלאי סוואמי השיב להם בכך שנתן להם סיכום אלגנטי וחזק ממשנתו של בהגוואן על תרגול רוחני.

כל אחת מן השיחות הממוספרות להלן מכילה דברים שנאמרו ביום מסוים באותה תקופה. לא יכולתי לזהות את השואלים, אבל עלי להצביע על כך שבכמה מקרים היו כמה אנשים ששאלו שאלות. זה מסביר כמה מן השינויים בנושא המדובר וכמה מן הסתירות בגישות, בתרגולים ובחוויות של השואלים.

כדי להגן על פרטיותו של אנמלאי סוואמי, עלי לציין שהוא אינו מעודד אנשים לבוא ולדבר איתו. הוא אינו מעוניין לראות מבקרים, וגם לא להמליץ על מעלותיהן של פילוסופיות שונות. הוא אפילו אינו אוהב אנשים שבאים רק כדי לשבת ולמדוט איתו. אם אנשים כאלה באים, הוא בדרך כלל אומר להם ללכת ולמדוט באולם הישן. אורחים פוטנציאליים צריכים לדעת שהם יתקבלו בברכה רק אם יבואו עם שאלות רציניות על בהגוואן, על משנתו, או על התרגולים הרוחניים שלהם.

שאלה: מה היא הדרך הקלה ביותר להיות חופשי מן "העצמי הקטן"?

אנמלאי סוואמי: תפסיקו להזדהות איתו. אם תצליחו לשכנע את עצמכם: "העצמי הקטן הזה הוא לא באמת אני" הוא פשוט ייעלם.

ש: אבל איך לעשות את זה?

ת: "העצמי הקטן" הוא משהו שרק נראה אמיתי. אם תבינו שאין לו קיום ממשי הוא ייעלם וישאיר מאחוריו את החוויה של ה"עצמי" האמיתי היחיד. הבינו שאין לו קיום ממשי, והוא יפסיק להטריד אתכם.

תודעה היא דבר אוניברסלי. אין בה מגבלה או "עצמי קטן". רק כשאנחנו מזדהים עם הגוף ועם ההכרה ומגבילים את עצמנו אליהם נולד העצמי המזויף. אם תגיע, באמצעות אל שורשו של אותו "עצמי קטן", יתברר לך שהוא נמוג לתוך האין.

ש: אבל אני רגיל להרגיש שאני הוא ה"עצמי" הקטן הזה. אני לא מסוגל להיפטר מן ההרגל הזה באמצעות חשיבה שאני לא ה"עצמי" הקטן הזה.

ת: ה"עצמי" הקטן הזה יפנה מקום ל"עצמי" הממשי רק אם תמדוט באופן קבוע. אינך יכול לרצות שהוא יסתלק בעזרת כמה מחשבות תועות. נסה לזכור את משל החבל שנראה כמו נחש באור הדמדומים. אם אתה רואה את החבל כנחש, טבעו האמיתי של החבל נסתר ממך. אם אתה רואה רק את החבל, הנחש איננו שם. לא זו בלבד, אלא שאתה גם יודע שמעולם לא היה שם נחש. כשיש לך תפיסה ברורה ונכונה כזאת שהנחש מעולם לא היה קיים, נעלמת השאלה של איך להרוג את הנחש. ישם את המשל הזה על ה"עצמי" הקטן שאתה מודאג בגללו. אם אתה מסוגל להבין שה"עצמי" הקטן מעולם לא היה קיים מחוץ לדמיוןך, לא תהיה מודאג בקשר לדרכים ולאמצעים שיאפשרו לך להיפטר ממנו.

ש: הכול ברור מאוד, אבל אני מרגיש שאני זקוק לעזרה. אני לא בטוח שאני מסוגל לחולל את ההבנה הזאת בכוחות עצמי.

ת: הרצון להיעזר הוא חלק מן הבעיה שלך. אל תטעה לחשוב שיש מטרה כלשהי שיש להגיע אליה או להשיגה. אם אתה חושב כך, תתחיל לחפש שיטות לתרגול ואנשים שיעזרו לך. זה רק מנציח את הבעיה שאתה מנסה לפתור. במקום זה, טפח מודעות חזקה של "אני הוא העצמי". זה אני. אני ברהמן. אני הכול. אינך זקוק לשיטות כדי להיפטר מרעיונות מוטעים שיש לך בקשר לעצמך. אתה צריך רק להפסיק להאמין בהם. הדרך הטובה ביותר לעשות זאת היא להחליף אותם ברעיונות המשקפים בצורה נכונה את מצב העניינים הממשי. אם אתה חושב ומודט "אני הוא העצמי" זה יועיל לך הרבה יותר מחשיבה בנוסח "אני הוא העצמי" הקטן. איך אפשר להיפטר מה"עצמי" הקטן הזה?

ה"עצמי" מוגשם תמיד, הוא ממומש תמיד, הוא אינו דבר שעליך לחפש, לגשש או לגלות. הוואסאנות (נטיות והרגלים מנטליים) וכל הרעיונות השגויים שיש לך בקשר לעצמך חוסמים את

חויית ה"עצמי" האמיתי ומסתירים אותה. אם לא תזדהה עם הרעיונות השגויים, הטבע העצמי שלך לא ייעלם מעיניך.

אמרת שנזקקת לעזרה. אם רצונך להגיע להבנה אמיתית של טבעך הממשי חזק במידה מספקת, העזרה תגיע באופן אוטומטי. אם אתה רוצה להגיע למודעות של טבעך האמיתי, מיד תיעזר באמצעות מגע עם הניאני. הכוח והחסד שמקרין ניאני מרגיע את ההכרה ובאופן אוטומטי מפחית את הרעיונות השגויים שיש לך בקשר לעצמך. אתה יכול להתקדם באמצעות סאטסנג של גורו ובאמצעות תרגול רוחני תמידי. הגורו לא יוכל לעשות למענך הכול. אם תרצה לוותר על ההרגלים המגבילים של פרקי חיים רבים, עליך לתרגל כל הזמן.

רוב בני האדם רואים את הופעת הנחש בחבל כממשית. מכיוון שהם פועלים על פי תפיסותיהם המוטעות, הם חושבים על דרכים רבות ושונות להרוג את הנחש. הם לא יוכלו לעולם להצליח להיפטר מהנחש כל עוד לא יוותרו על הרעיון ששיש שם בכלל נחש. אנשים שרוצים לחסל את ההכרה או לשלוט בה נתקלים באותה בעיה: הם מדמיינים שישנה הכרה שזקוקה לשליטה ונוקטים צעדים דרסטיים להכניעה. אם, במקום זה, תגיע להבנה שאין דבר כמו הכרה, כל בעיותיך תסתיימנה. עליך לחולל את הידיעה: 'אני התודעה השורה בכול, שבה כל הגופים וההכרות בעולם מופיעים ונעלמים. אני אותה תודעה שנשארת ללא שינוי וללא פגע מאותן הופעות והיעלמויות.' ייצב את עצמך בידיעה הזאת. זה כל מה שעליך לעשות.

בהגוואן סיפר פעם סיפור על אדם שרצה לקבור את צלו בבור עמוק. הוא חפר את הבור ועמד בתנוחה כזו שצלו שכב על קרקעית הבור. אחר כך ניסה האיש לקבור את הצל בכך שכיסה אותו באדמה. בכל פעם שהשליך אדמה לבור, הצל הופיע מעליה. הוא, כמובן, לא הצליח לקבור את הצל. רבים מאמינים בזה כשהם מודטים. הם יוצאים מהנחה שההכרה ממשית, מנסים להיאבק בה ולהרוג אותה, ותמיד נכשלים. מאבקים אלה נגד ההכרה כולם רק מחזקים את ההכרה במקום להחלישה. אם ברצונך להיפטר מההכרה, כל שעליך לעשות הוא להבין שהוא "לא אני". טפח מודעות של "אני התודעה האימננטית". כשהבנה זו תתייצב, ההכרה הלא-קיימת לא תוסיף להטרידכם.

ש: אני לא חושב שחזרה על משפט כמו 'אני לא ההכרה, אני התודעה', יצליח לשכנע אותי אי פעם שאני לא ההכרה. זו תהיה רק עוד מחשבה שעוברת לי בראש. אילו יכולתי להתנסות, ולו רק לרגע אחד, איך זה להיות בלי ההכרה, הייתי משתכנע באופן אוטומטי. לדעתי שנייה אחת של חויית התודעה כפי שהיא באמת הייתה מצליח לשכנע יותר מכמה שנים של חזרות מנטליות.

ת: בכל פעם שאתה שוכב לישון אתה מתנסה בלהישאר בלי הכרה. אינך יכול להתכחש לכך שאתה קיים בשעה שאתה ישן, ואינך יכול להתכחש לכך שההכרה שלך אינו מתפקד בשעה שאתה שקוע בשינה ללא חלום. החוויה היומיומית הזאת אמורה לשכנע אותך שאפשר להמשיך את הקיום בלי הכרה. ברור, אינך חווה תודעה מלאה בשעה שאתה ישן, אבל אם תחשוב על מה שקורה במצב הזה, תגיע להבנה שהקיום שלך, המשכיות הווייתך, אינם תלויים בשום אופן בהכרה שלך או בהזדהות שלך איתה. כשההכרה שהב ומופיעה, מדי בוקר אתה מיד מגיע למסקנה "זה האני האמיתי". אם תחשוב על הקביעה הזאת זמן מה, תבין עד כמה היא אבסורדית. אם מה שאתה באמת קיים רק כשהכרתך קיימת, עליך להשלים עם כך שלא היית קיים בשעה שישנת. איש לא ישלים עם מסקנה כזאת. אם תנתח את המצבים המתחלפים שלך, תגלה שהחוויה

הישירה שלך היא שקיימת בין שאתה ער או ישן. תגלה גם שההכרה נהיית פעילה רק בשעה שאתה ער או חולם. מחוויית יומיות פשוטות אלה קל להבין שההכרה היא משהו שבא והולך. הקיום שלך אינו נמחק בכל פעם שההכרה מפסיקה לתפקד. אינני מגלה לך כאן תיאוריה פילוסופית; אני אומר לך משהו שאתה יכול לבדוק בהתנסות ישירה בכל פרק זמן של עשרים וארבע שעות בחיידך.

קח את העובדות האלה, שאתה יכול לגלות בהתנסות ישירה איתן, ובדוק אותן עוד קצת. כשההכרה מופיע מדי בוקר אל תקפוץ למסקנה הרגילה: "זה אני; המחשבות האלה הן שלי". במקום זה עקוב אחרי המחשבות האלה שבאות ונעלמות, בלי להזדהות איתן בשום צורה. אם אתה יכול להתנגד לדחף המבקש להכריז על כל מחשבה כעל שלך, תגיע למסקנה המדהימה: יתברר לך שאתה התודעה שבה המחשבות מופיעות ונעלמות. יתברר לך שהווייה זו הקרויה הכרה קיימת רק כאשר מאפשרים למחשבות האלה לרוץ חופשיות. כמו הנחש שמופיע בחבל, יתברר לך שההכרה אינו אלא אשליה, שמתגלה באמצעות בורות או חוסר הבנה.

אתה רוצה חווייה כלשהי שתשכנע אותך כי מה שאני אומר נכון. אתה יכול לזכות בחווייה הזאת אם תוותר על ההרגל שיש לך כל חיידך שבו אתה ממציא "אני" הטוען כי כל המחשבות הן "שלו". הייה מודע לעצמך כתודעה בלבד, עקוב אחרי כל המחשבות הבאות ונעלמות. הגע למסקנה, באמצעות התנסות ישירה, שאתה בעצם התודעה עצמה, ולא התוכן החולף שלה. עננים באים ונעלמים בשמים, אבל הופעתם והיעלמותם של העננים אינה משפיעה על השמים. טבעך הממשי הוא כמו השמים, כמו החלל. הישאר כמו השמים ותן לענני המחשבה לבוא וללכת. אם תטפח גישה זו של אדישות כלפי ההכרה, בהדרגה תפסיק להזדהות איתה.

2

ש: כשרק התחלתי לעשות סדנה הכול התנהל כשורה היה הרבה שקט ואושר, והניאנה נראתה קרובה מאוד. כיום, לעומת זה, כמעט שאין שלוה, רק מכשולים מנטליים ועיכובים.

ת: בכל פעם שמכשולים מופיעים בדרך, חשוב עליהם כ"לא אני". טפח גישה שהאני הממשי שלך הוא מעבר להישג ידם של כל הבעיות והמכשולים. אין מכשולים ל"עצמי". אם תוכל לזכור שאתה תמיד ה"עצמי", המכשולים יאבדו את חשיבותם.

אחד האלווארים (קבוצה של קדושים ואישנאוויטים) אמר פעם שאם אדם אינו עושה שום תרגול רוחני, הוא אינו מודע לבעיית הכרה כלשהי. הוא אמר כי רק כאשר אדם מתחיל למדוט, הוא נהיה מודע לאופנים השונים שבהם ההכרה יוצר בעיות. זה נכון מאוד, אבל האדם אינו צריך לדאוג בקשר לשום מכשולים ולא לחשוש מהם. עליו רק להתייחס אליהם כ"לא אני". הם יוכלו להפריע לך רק כל עוד תחשוב שהם הבעיות שלך.

הוואסאננות (נטיות והרגלים מנטליים) המפריעות עשויות להיראות כהר גדול המעכב את התקדמותך. אל תרגיש מאוים מגודלו. זה אינו הר או סלע, זה רק הר של קמפור. אם תאיר זוית אחת שלו בלהבה של תשומת לב קפדנית, יבער כולו ולא ישאר אחריו דבר¹.

התרחק מהר הבעיות, סרב להכיר בכך שהן שלך, והן תיעלמנה לנגד עיניך. אל תיתן למחשבות ולוואסאננות שלך להטעות אותך. הן תמיד מנסות לעבוד עליך ולשכנע אותך להאמין שאתה אדם גדול, שהעולם ממשי, וכל הבעיות שלך ממשיות. אל תילחם בהן; פשוט התעלם מהן. אל תסכים לקבל אף משלוח של רעיונות מוטעים הממשיכים להגיע אליך. יצב את עצמך בדעה שאתה ה"עצמי" ושום דבר לא ידבק בך ולא ישפיע עליך. ברגע שתהיה משוכנע בזה, תגלה שאתה מתעלם באופן אוטומטי מהרגלי ההכרה. כשהדחייה של הפעילויות המנטליות תהפוך לאוטומטית ומתמשכת, תתחיל לחוות את ה"עצמי".

אם אתה רואה שני זרים רבים מרחוק, אינך מקדיש להם תשומת לב רבה, כי אתה יודע שהריב אינו עניינך. התייחס לתוכנו של ההכרה שלך באותו אופן. במקום למלא את מוחך במחשבות ואחר כך לארגן מאבקים ביניהן, אל תשים לב למוח בכלל. נוח בשקט בתחושה של "אני קיים", שהיא תודעה, וטפח את הגישה שכל המחשבות, כל התפיסות הן "לא אני". אחרי שתלמד להתייחס אל מוחך כאל זר רחוק, לא תשים עוד לב לכל המכשולים שהוא ממשיך להמציא למענך.

בעיות מנטליות ניזונות מתשומת לב שאתה מקדיש להן. ככל שתרבה דאגתך בקשר אליהן, הן רק תתחזקנה. אם תתעלם מהן, הן תאבדנה את כוחן ובסופו של דבר תעלמנה.

ש: אני תמיד חושב ומאמין שישנו רק ה"עצמי" אבל משום מה יש עדיין הרגשה שאני רוצה או צריך עוד משהו.

ת: מיהו זה שרוצה? אם אתה יכול למצוא תשובה לשאלה הזאת, לא יהיה עוד מי שרוצה משהו.

ש: ילדים נולדים בלי אגו. כשהם מתחילים לגדול, איך מתעורר האגו שלהם ומכסה את ה"עצמי"?

ת: ילד קטן אולי נראה כמי שאין לו אגו, אבל האגו שלו וכל הוואסאננות החבויות שבאות איתו קיימים אצלו בצורת זרע. כשגופו של הילד גדל, גם האגו גדל. האגו נוצר מכוח המאיה (אשליה), שהיא אחד השאקטים (כוחות) של ה"עצמי".

ש: איך פועלת המאיה? איך היא נוצרת? מכיוון ששום דבר אינו קיים מלבד ה"עצמי" איך מצליח ה"עצמי" להסתיר את טבעו מעצמו?

¹ קמפור הוא חומר מוצק דליק מאוד, שאפשר להציתו בקלות בגפרור דולק. כשהוא בוער, הוא אינו משאיר אחריו אפר. אחרי שמציתים אותו הוא יבער עד שדבר לא יישאר ממנו מלבד כתם שחור קטן.

ת: ה"עצמי" שהוא כוח אינסופי ומקור של כל כוח, אינו ניתן לחלוקה. עם זאת, בתוך ה"עצמי" הזה, יש חמישה שאקטים, או רוחות, בעלי תפקודים משתנים, שפועלים בו זמנית. חמשת השאקטים הם יצירה, שימור, הרס, כיסוי (שהוא המאיה שאקטי) וחסד. השאקטי החמישי, החסד, נוגד את השאקטי הרביעי, שהוא המאיה, ומסלק אותו.

כאשר המאיה אינה פעילה לחלוטין, כלומר, לאחר שבוטלה ההזדהות עם הגוף ועם ההכרה, קיימת מודעות של תודעה, של הווייה. כשאדם מתקבע במצב הזה, אין גוף, אין הכרה ואין עולם. שלושת הדברים האלה אינם אלא רעיונות שמגיעים למצב של קיום מוחשי כשהמאיה נוכחת ופעילה.

כשהמאיה פעילה, הדרך היעילה היחידה לפתור זאת, היא הדרך שהראה בהגוואן: אדם חייב לחקור את עצמו ולהבחין בין מה שממשי ומה שאינו ממשי. כוח המאיה הוא זה שמשכנע אותנו להאמין במציאותם של דברים שאינם מציאותיים מחוץ לדמיון שלנו. אם אתה שואל: "מה הם הדברים הדמיוניים האלה?" התשובה היא: "כל דבר שאינו ה"עצמי" חסר הצורה." רק ה"עצמי" ממשי; כל השאר הוא יציר דמיונו.

לא יועיל לחקור מדוע יש מאיה ואיך היא פועלת. אם אתה בסירה דולפת, אינך מבזבז זמן ושואל אם החור נוצר על ידי איטלקי, צרפתי או הודי. אתה פשוט סותם את החור. אל תחשוש בקשר למקור שממנו באה המאיה. כוון את כל האנרגיה שלך לבריחה מהשפעותיה. אם תנסה להשקיע במקור המאיה בהכרה שלך סופך שתיכשל, כי כל תשובה שתגיע אליה תהיה תשובה של מאיה. אם תרצה להבין איך המאיה פועלת ונוצרת, עליך להתמקד ב"עצמי", המקום היחיד שבו אתה יכול להיות חופשי ממנה, ואז לעקוב איך היא משתלטת עליך בכל פעם שאתה לא מצליח להשאיר שם את תשומת לבך.

ש: אתה אומר שמאיה היא אחד השאקטים. למה בדיוק אתה מתכוון שאתה אומר שאקטי?

ת: שאקטי הוא אנרגיה או כוח. השם שניתן להיבט הדינמי של ה"עצמי". שאקטי וסאנטי (שלווה) הם שני היבטים של אותה תודעה. אם אתה רוצה להפריד ביניהם, אתה יכול לומר שסאנטי הוא ההיבט הלא מוצהר של ה"עצמי" בשעה ששאקטי הוא ההצהרה. אלא שבאמת הם אינם נפרדים. ללהבה יש שתי תכונות: אור וחום. אי אפשר להפריד בין השתיים.

סאנטי ושאקטי הם כמו הים וגליו. סאנטי, ההיבט הלא מוצהר, הוא הגוף הגדול השקט של המים. הגלים המופיעים ונעים על פניו הם השאקטי. סאנטי חסר תנועה, רחב ידיים וחובק כול, ואילו הגלים פעילים.

בהגוואן נהג לומר שאחרי המימוש חווה הג'יוונמוקטה סאנטי בתוכו, והוא מתבסס באותו סאנטי. במצב זה של מימוש הוא רואה כי כל הפעילויות נגרמות על ידי שאקטי. אחרי המימוש האדם נהיה מודע לכך שאין אנשים אינדיווידואלים שעושים משהו, אלא ישנה מודעות לכך שכל המעשים הם שאקטי של ה"עצמי" האחד. הניאני, המבוסס כולו בסאנטי, מודע תמיד לכך שהשאקטי אינו נפרד ממנו. במודעות הזאת כל דבר הוא ה"עצמי" שלו וכל המעשים שם שלו. לחילופין, באותה מידה נכון לומר שהוא לעולם אינו עושה דבר. זה אחד הפרדוקסים של ה"עצמי".

היקום נשלט על ידי השאקטי האחד, שלפעמים נקרא פרמסווארה שאקטי (כוחו של האל העליון). זה מה שמניע את כל הדברים ומסדר אותם. חוקי הטבע, כמו אלה המשאירים את הכוכבים במסלוליהם, הם הביטוי לשאקטי הזה.

ש: אתה אומר שהכול הוא ה"עצמי", אפילו מאיה. אם זה כך, למה אני לא יכול לראות את ה"עצמי" באופן ברור? מדוע הוא נסתר ממני?

ת: כי אתה מסתכל לכיוון הלא נכון. אתה נאחז ברעיון שה"עצמי" הוא משהו שרואים או חווים. זה לא כך. ה"עצמי" הוא המודעות או התודעה שבה הראייה וההתנסות מתרחשות. גם אם אינך רואה אותו, ה"עצמי" עדיין קיים. בהגוואן העיר לפעמים בהומור: "אנשים פשוט פותחים עיתון ומסתכלים דרכו. אחר כך הם אומרים: 'ראיתי את העיתון'. אבל בעצם הם לא ראו את העיתון, הם רק ראו את האותיות והתמונות שעל הנייר. לא יכולות להיות מילים או תמונות בלי הנייר, אבל אנשים שוכחים את הנייר בשעה שהם קוראים את המילים." אחר כך בהגוואן היה משתמש במשל הזה כדי להראות כי בשעה שאנשים רואים את השמות והצורות המופיעים על מסך התודעה, הם מתעלמים מן המסך עצמו. הודות לתמונה חלקית כזו קל להגיע למסקנה שכל הצורות אינן מחוברות זו לזו ונפרדות מן האדם הרואה אותן. אילו היו האנשים מודעים לתודעה במקום לצורות המופיעות בה, הם היו מבינים שכל הצורות הן רק תופעות שבאות לידי ביטוי בתוך התודעה האחת והבלתי ניתנת לחלוקה. תודעה זו היא ה"עצמי" שאתה מחפש. אתה יכול להיות התודעה הזאת, אבל לעולם אינך יכול לראותה, כי היא אינה דבר שקיים בנפרד ממך.

3

ש: אתה מדבר הרבה על ואסאנות. תוכל בבקשה לומר לי מה הן בדיוק ומה תפקידן?

ת: ואסאנות הן הרגלים של ההכרה. הן הזהויות השגויות ודפוסי החשיבה החוזרים שעולים בדעתך שוב ושוב. הוואסאנות הן שמסתירות את חוויית ה"עצמי". ואסאנות עולות, מקבלות את תשומת לבך, ומושכות אותך החוצה אל העולם במקום פנימה לעבר ה"עצמי". זה קורה לעתים כל כך קרובות שההכרה לעולם אינו מקבלת הזדמנות לנוח או להבין את טבעה האמיתי. תרנגולים אוהבים לשרוט את האדמה. זה הרגל קבוע אצלם. גם כשהם עומדים על סלע חשוף הם עדיין מנסים לגרד את האדמה.

הוואסאנות מתפקדות כמעט באותו אופן. מדובר בהרגלים ובדפוסי חשיבה שמופיעים שוב ושוב כשהם אינם רצויים. רוב הרעיונות והמחשבות שלנו אינם נכונים. כאשר הם עולים בדעתנו כוואסאנות הם שוטפים לנו את ההכרה ולכן אנחנו חושבים שהם נכונים. הוואסאנות הבסיסיות כגון "אני הוא הגוף" או "אני הוא ההכרה" עלו בדעתנו כל כך הרבה פעמים שבאופן אוטומטי אנחנו מקבלים אותן כנכונות. גם הרצון שלנו להתעלות מעל הוואסאנות שלנו הוא ואסאנה. כשאנחנו חושבים: "אני חייב למדוט" או: "אני חייב להתאמץ", אנחנו רק מארגנים מאבק בין שתי ואסאנות שונות. אפשר להתחמק מן ההרגלים של ההכרה רק על ידי ציות לתודעה

כתודעה. הייה מי שאתה. הייה כפי שאתה. רק הייה שקט. התעלם מכל הוואסאנות שעולות בדעתך ובמקום זה הפנה את תשומת לבך אל ה"עצמי".

ש: בהגוואן אמר לעתים קרובות למאמינים "להיות שקטים" האם התכוון שעליהם להיות שקטים מנטלית?

ת: ההוראה המפורסמת של בהגוואן "סומה אירו" (הייה שקט) אינה מובנת נכון במקרים רבים. אין פירושה שעליך להיות שקט פיזית; פירושה שעליך לציית תמיד ל"עצמי". אם יש יותר מדי שקט פיזי, נוצרת טמוגונה (מצב של אדישות מנטלית) ומשתלטת. במצב זה אתה תהיה ישנוני מאוד וקהה מנטלית. רג'וגונה (מצב של פעילות מנטלית מוגזמת), מצד שני, יוצרת רגשות והכרה חסרת מנוחה. בסאטווה גונה (מצב של שקט ובהירות מנטלית) יש שקט והרמוניה. אם פעילות מנטלית נדרשת בשעה שאדם נמצא בסאטווה גונה, היא מתקיימת, אבל בשאר הזמן שורר שקט. כאשר שולטות הטמוגונה והרג'וגונה, ה"עצמי" אינו מורגש. אם הסאטווה גונה שולטת, האדם חווה שלוה, אושר, בהירות והעדר מחשבות משוטטות. זה השקט שבהגוואן ממליץ עליו.

ש: בהגוואן, ב"שיחות עם סרי רמאן מהרישי" מדבר על bhoga vasanas (ואסאנות שיוצרות כבלים). הוא אומר שלניאני יש ואסאנות בהוגה אבל לא ואסאנות בנדהא. תוכל בבקשה להסביר את ההבדל.

ת: אין דבר שיכול ליצור כבלים לניאני כי הכרתו מתה. בהעדר הכרה הוא מכיר את עצמי רק כתודעה. מכיוון שההכרה מתה, הוא כבר אינו יכול לזהות את עצמו עם הגוף, אבל אף על פי שהוא יודע שהוא אינו הגוף, עובדה היא שגופו עדיין חי. הגוף הזה ימשיך לחיות, והניאני ימשיך להיות מודע אליו, עד שהקארמה שלו תיגמר. מכיוון שהניאני עדיין מודע לגוף, הוא יהיה גם מודע למחשבות ולוואסאנות המתעוררות באותו גוף. לאף אחת מן הוואסאנות האלה אין יכולת לכבול אותו, מכיוון שהוא מעולם לא הזדהה איתן, אבל יש להן הכוח לאלץ את הגוף להתנהג באופנים מסוימים. גופו של הניאני נהנה וחווה את הוואסאנות האלה אם כי הניאני עצמו אינו מושפע מהן. זאת הסיבה שלפעמים אומרים כי לניאני יש ואסאנות בהוגה אבל לא ואסאנות בנדהא.

ואסאנות בהוגה משתנות מניאני לניאני. חלקם עשויים לצבור עושר, חלקם עשויים לשבת בשקט; חלקם אולי ילמדו את הסאסטורות (כתבי הקודש) בשעה שאחרים אולי יישארו נבערים; חלקם יינשאו ויקימו משפחות, ואחרים יהפכו לנזירים. ואסאנות בהוגה הן שקובעות את אורח החיים שינהל הניאני. הניאני מודע לתוצאות כל הוואסאנות האלה בלי להזדהות איתן. בגלל זה הוא לעולם אינו חוזר לסמסרה.

הוואסאנות מתעוררות בגלל הרגלים ותרגולים מפרקי חיים קודמים. לכן הן משתנות מניאני לניאני. כאשר ואסאנות מתעוררות אצל בני אדם רגילים, שעדיין מזדהים עם הגוף וההכרה שלהם, הן יוצרות התייחסויות של אהבה ושנאה. חלק מן הוואסאנות מתקבלות בברכה ובשמחה, ואילו אחרות נדחות כבלתי רצויות. האהבות והשנאות האלה מחוללות רצונות ופחדים שבתורם יוצרים עוד קארמה. כשאתה עדיין שיפוטי בקשר למה שטוב ומה רע בעיניך, אתה

מזדהה עם ההכרה ויוצר קארמה חדשה לעצמך. כשקארמה חדשה נוצרת באופן זה, פירושה שעליך להיולד עוד פעם כדי ליהנות ממנה.

גופו של הניאני מבצע את כל המעשים שנועדו לו, אבל היות שהניאני אינו עוסק בשיפוטים על מה שטוב או רע, ומכיוון שאין לו אהבות ושנאות, הוא אינו יוצא קארמה חדשה לעצמו. מכיוון שהוא יודע שהוא אינו הגוף, הוא יכול להיות עד לכל הפעילויות שלו בלי להיות מעורב בהן בשום אופן.

לניאני לא תהיה לידה מחודשת, מכיוון שאחרי שההכרה חוסל, אין עוד אפשרות שתיווצר קארמה חדשה.

ש: זאת אומרת שמה שקורה לנו בחיים קורה רק בגלל אהבות ושנאות מן העבר?

ת: כן.

ש: איך יכול אדם ללמוד לא להגיב כאשר הוואסאנות מתעוררות בהכרתו? האם יש משהו מיוחד שעלינו לחפש?

ת: עליך ללמוד לזהות אותן כשהן מתעוררות. זאת הדרך היחידה. אם תהיה מסוגל לתפוס אותן בשלב מוקדם למדי ולעתים קרובות למדי, הן לא יגרמו לך הרבה טרחה. אם תרצה לשים לב לתחום מסוים של סכנה, בדוק איך פועלים חמשת החושים. טבעה של ההכרה לחפש גירוי באמצעות חמשת החושים. ההכרה קולטת את הרשמים החושיים ומעבדת אותם באופן כזה שהם יוצרים שרשרת ארוכה של מחשבות בלתי נשלטות. למד לעקוב איך מתנהגים החושים שלך. למד לעקוב איך ההכרה מגיבה על רשמים חושיים. אם תוכל לעצור את ההכרה מלהגיב על רשמים חושיים, תוכל לבטל מספר רב מן הוואסאנות שלך.

ש: כדי להגיע למצב שבו מומש ה"עצמי", חייבים היו הניאנים לעשות הרבה פוניה וטאפאס בחייהם הקודמים. אם הניאנים חווים את פרות כל הפוניות הקודמות שלהם בחייהם הקודמים, היו צריכים להיות להם חיים קודמים מאוד מהנים. לא נראה לי שזה המקרה. רבים מהם נהיים חולים מאוד. לעתים קרובות הם נאלצים להתמודד עם הרבה בעיות גופניות.

ת: יש כמה סיבות לכך. לפעמים מימוש ה"עצמי" מחליש מאוד את הגוף. גופו של בהגוואן רעד לעתים קרובות. כששאלו אותו על כך, הוא היה אומר לפעמים: "אם פיל נכנס לבקתה חלשה, מה יקרה לבקתה?" הפיל היה המימוש העצמי והבקתה החלשה הייתה גופו.

כמה ניאנים מקבלים את הקארמה של אחדים מתלמידיהם וחווים אותה בעצמם בצורת מחלה. במקרים כאלה, אי אפשר לייחס את המחלה למשהו שקרה בחייו הקודמים של הניאני. רוב הניאנים נפטרו מרוב הקארמה שלהם, גם הטובה וגם הרעה, לפני שהחלו בפרק החיים האחרון שלהם. כולם עשו טאפאס בחייהם הקודמים. כשמתחילים חייהם האחרונים,

נשאר להם לעתים קרובות מעט מאוד קארמה. רק למעטים, כמו וידיארניה סוואמי, נשארות פוניות רבות ליהנות מהן.

וידיארניה סוואמי חי לפני כמה מאות שנים. בפרק חיים אחד, כשהיה מאוד עני ורעב, חנך אותו אחד ממוריו ואמר לו לעשות אופסנה (מדיטציה) על האלה לקשמי (אלת העושר). הוא עשה את האופסנה הזאת שנים, בתקווה להתעשר, אבל שום עושר לא הגיע אליו באותו פרק חיים. באחד הגלגולים הבאים שלו הוא קיבל חניכה מניאני, עשה הרבה מדיטציה ולבסוף מימש את ה"עצמי". אחרי המימוש הוא התייצב במעמד של היעדר תשוקה טוטלי. רק אחרי המימוש שלו החלה האופסנה שלו על לקשמי לשאת פרות.

זמן מה אחרי מימוש ה"עצמי" שלו, החל זהב ליפול מן השמים לתוך העיר שבה התגורר. וידיארניה סוואמי הבין שזה קרה בגלל המדיטציות הקודמות שלו, אבל מכיוון שכבר לא היו לו שום רצונות, כבר לא היה לו גם שום עניין בצבירת כסף או זהב. הוא אמר למלך שגשם הזהב ירד בזכות הטאפאס הקודמים שלו. הוא גם הבהיר שאין לו עניין בזהב לעצמו. המלך הודיע שהאנשים בעיר יכולים לשמור אצלם את הזהב שנפל עליהם. הוא שמר לעצמו את הזהב שנפל במקומות ציבוריים, ואחר כך השתמש בו לבניית מקדשים ומאגרי מים חדשים.

המלך לקח את הזהב שירד על הרחובות ויצר ממנו לבני זהב. כדי לבדוק אם וידיארניה סוואמי היה באמת חסר כל רצון, הניח המלך כמה מן הלבנים האלה מחוץ לביתו של וידיארניה. אחר כך הוא ואשתו עקבו בחשאי כדי לראות מה הוא יעשה בהן. וידיארניה סוואמי יצא בסופו של דבר מביתו, ראה את הלבנים והשתופף עליהן כשעשה את צרכיו. מכיוון שלא היה לו שום עניין בכסף, זה היה הדבר השימושי היחיד שיכול לעשות בהן.

ש: אנשים עדיין משתמשים בלבני זהב לבנות מהם בתי שימוש גם כיום. המושב בשירותים במטוסו הפרטי של השאה של אירן היה עשוי מזהב טהור. השאה השאיר את מטוסו מאחור, כשנאלץ לברוח מארצו. כשהאנשים מהממשלה החדשה בדקו את המטוס הם מצאו את מושב הזהב הזה.

ת: אורחים ניסו תמיד לשכנע את בהגוואן להשתמש בדברי מותרות, אבל לו מעולם לא הייתה תשוקה כלפיהם. גברת אחת הביאה לו פעם שמיכת קטיפה כדי שישב עליה, אבל הוא סירב לקבלה.

האישה החלה להתחנן לפני בהגוואן: "בבקשה, בהגוואן, קח את שמיכתי ושב עליה." איש לא הצליח להשתיקה. אחרי כארבע שעות של תחנונים ובקשות, הסכים בהגוואן לקבל את המתנה רק כדי להשתיקה. הוא ישב על השמיכה כחצי שעה, ואחר כך שלח אותה אל צ'ינסוואמי לאחסון. הוא מעולם לא שב להשתמש בה.

עוד מישהו הביא לו סנדלים מכסף טהור ועלה בננה מכסף כדי שיאכל ממנו. בהגוואן השתמש בעלה לארוחה אחת, רק כדי לשמח את המאמין, ואחר כך נתן גם את העלה וגם את הסנדלים למקדש. הוא מעולם לא טרח אפילו למדוד את הסנדלים. באשרם היה חדר שבו אוחסנו כל המתנות שאנשים נתנו לבהגוואן. בהגוואן מעולם לא השתמש באף אחת מהן. נאמר לי שזמן קצר אחרי מותו של בהגוואן, נתן צ'ינסוואמי כמעט את כל המתנות האלה למאמינים.

כשעורך דין שאל את בהגוואן, במשפט של פרומל סוואמי, "יש לך תשוקה לכסף בכלל?" בהגוואן ענה: "אני לא אוהב אותו ולא שונא אותו."

בהגוואן מעולם לא אהב ולא שנה שום דבר. אם יש לנו אהבות או שנאות, אם אנחנו שונאים או אוהבים מישהו או משהו, ייווצרו כבלים כלשהם בהכרה. ניאנים לעולם אינם אוהבים ואינם שונאים שום דבר. לכן הם חופשיים מכבלים כלשהם.

4

ש: איך אני אמור לדעת אם אני מתקדם במדיטציה שלי?

ת: אלה המרבים למדוט, מפתחים לעתים קרובות צורה מתוחכמת של אגו. הם נהיים מרוצים מן הרעיון שהם מתקדמים; הם נהיים מרוצים ממצבי השלווה והאושר שמהם הם נהנים; הם נהיים מרוצים מכך שלמדו לתרגל שליטה מסוימת על הכרותיהם הגחמניות; או שהם מקבלים סיפוק מן העובדה שהם מצאו גורו טוב או שיטה טובה למדיטציה. כל הרגשות האלה הם רגשות של אגו. כאשר רגשות אגו קיימים, המודעות ל"עצמי" נעדרת. המחשבה "אני מודט" היא מחשבת אגו. אם מדיטציה אמיתית מתרחשת, המחשבה הזאת אינה יכולה להתעורר.

אל תדאג בקשר לשאלה אם אתה מתקדם או לא מתקדם. תמשיך להקדיש את תשומת לבך ל"עצמי" עשרים וארבע שעות ביממה. מדיטציה אינה דבר שיש לעשות בתנוחה מסוימת או בזמן מסוים. זו מודעות וגישה שחייבת להישאר כל היום. כדי שמדיטציה תהיה יעילה, עליה להתמשך.

אם ברצונך להשקות שדה, אתה חופר תעלה אל השדה ומזרים לתוכה מים לפֶרֶק זמן ארוך. אם אתה שולח מים רק לעשר שניות, ואז מפסיק, המים ישקעו באדמה לפני שיגיעו אל השדה. לא תוכל להגיע אל ה"עצמי" ולהישאר שם בלי מאמץ ארוך ומתמשך. בכל פעם שאתה מפסיק לנסות, או שדעתך מוסחת, חלק מן המאמץ הקודם שלך יורד לטמיון.

שאיפה ונשיפה מתמשכות חיוניות לחיים מתמשכים. מדיטציה מתמשכת חיונית לכל אלה שרוצים להישאר ב"עצמי".

אתה מחלק את חייך לפעילויות שונות: "אני אוכלי", "אני מודט", "אני עובד", וכיו"ב. אם יש לך רעיונות כאלה, אתה עדיין מזדהה עם הגוף. היפטר מכל הרעיונות האלה והחלף אותם במחשבה היחידה: "אני הוא העצמי". היצמד לרעיון הזה ואל תרפה ממנו. אל תקדיש תשומת לב כלשהי לרעיונות מסוג "אני הוא הגוף".

"אני חייב לאכול עכשיו"; "אני אלך לישון עכשיו"; "אעשה אמבטיה עכשיו"; כל המחשבות מן הסוג הזה הן מחשבות של "אני הוא הגוף". למד לזהות אותן כשהן מתעוררות ולמד להתעלם מהן או להתכחש להן. הישאר איתן ב"עצמי" ואל תאפשר להכרה להזדהות עם משהו שהגוף עושה.

ש: מהי הדרך הנכונה לחקירה-עצמית?

ת: בהגוואן אמר: "כאשר מתעוררות מחשבות, אל תיתן להן להתפתח ושאל: 'אצל מי התעוררה המחשבה הזאת?' ברגע שהמחשבה מופיעה. מה זה חשוב אם מחשבות רבות ממשיכות להתעורר? חקור את מוצאן או גלה מיהו זה שחושב אותן, ובמוקדם או במאוחר זרם המחשבות ייפסק."² כך יש לתרגל חקירה עצמית.

כשבהגוואן דיבר כך, הוא השתמש לפעמים במשל על המבצר הנצור. אם סוגרים באופן שיטתי את כל הפתחים למבצר כזה ואחר כך תופסים את התושבים אחד-אחד כשהם מנסים לצאת, במוקדם או במאוחר המבצר יישאר שומם. בהגוואן אמר שעלינו ליישם את אותן טקטיקות בקשר להכרה. איך עושים את זה? סוגרים את כל הכניסות והיציאות אל ההכרה בכך שלא נמשכים אל מחשבות שעולות או אל רשמים חושיים. אל תיתנו לרעיונות, דעות, אהבות, שנאות חדשות וכיו"ב לחדור להכרה, ואל תאפשרו למחשבות העולות לפרוח ולהתחמק מתשומת לבכם. אחרי שתאטמו את מוחכם באופן זה, אתגרו כל מחשבה יוצאת כשהיא מופיעה ושאלו אותה: "מנין באת?" או "מי האדם שבמוחו עלתה המחשבה הזאת?" אם תצליחו לעשות זאת בצורה מתמשכת, במלוא תשומת הלב, מחשבות חדשות תופענה לרגע ומייד תיעלמנה. אם תצליחו לשמור על המצור לפרק זמן ארוך למדי, יבוא יום שבו לא תעלינה עוד מחשבות; ואם תעלינה, הן תהיינה רגעיות, תמונות חסרות חשיבות בפריפריה של התודעה. במצב כזה של חופש ממחשבה, תתחילו לחוות את עצמכם כהתמשכות, ולא כמוח או כגוף.

לעומת זאת, אם תרגיעו את הערנות שלכם אפילו לכמה שניות ותאפשרו למחשבות חדשות להימלט ולהתפתח בלי לאתגר אתכם, המצור יוסר וההכרה יקבל שוב חלק מעוצמתו הקודמת או את כולה.

במבצר אמיתי זקוקים התושבים לאספקה שוטפת של מזון ומים כדי להחזיק מעמד במשך המצור. כשהאספקה נגמרת, עליהם להיכנע או למות. במבצר של ההכרה, הדיירים, שהם המחשבות, זקוקים לחושב שישים לב אליהם ויספק את משאלותיהם. אם החושב אינו מקדיש תשומת לב למחשבות המתעוררות או מאתגר אותן לפני שיש להן הזדמנות להתפתח, המחשבות תגווענה ברעב. אתה מאתגר אותן בכך שאתה חוזר ושואל את עצמך "מי אני? מיהו האדם שחושב את המחשבות האלה?" אם האתגר הוא להיות יעיל, עליך לעשות זאת לפני שהמחשבה המתעוררת תספיק להתפתח לזרם של מחשבות.

ההכרה הוא רק אוסף של מחשבות והאדם החושב אותן. החושב הוא מחשבת ה"אני", המחשבה הראשונית שעולה מתוך ה"עצמי" לפני כל השאלות האחרות, שמזדהה עם על שאר המחשבות ואומר "אני הוא הגוף הזה". אחרי שמסלקים את כל המחשבות מלבד החושב עצמו באמצעות חקירה בלתי פוסקת או סירוב להקדיש להן תשומת לב, שוקעת מחשבת ה"אני" לתוך הלב ונכנעת, כשהיא משאירה מאחוריה רק מודעות לתודעה. הכניעה הזאת תתרחש רק כאשר מחשבת ה"אני" תפסיק להזדהות עם מחשבות שעולות. כל עוד יש עדיין מחשבות תועות שמושכות את תשומת לבך או חומקות ממנה, מחשבת ה"אני" תכוון תמיד את תשומת לבך החוצה במקום פנימה. החקירה העצמית נועדה לכוון את מחשבת ה"אני" לעבור פנימה, לעבר ה"עצמי". זה יקרה באופן אוטומטי אחרי שתפסיק להתעניין בכל מחשבה המתעוררת בקרבך.

² זוהי פרפראזה על הוראותיו של בהגוואן מתוך "מי אני?". המשל על המבצר הנצור המופיע בפרק הבא גם הוא לקוח מ"מי אני?" אבל אנמלאי סוואמי מסביר את המשל הזה בהרבה יותר פירוט מכפי שעשה זאת בהגוואן.

ש: בעיני רבים החקירה העצמית קשה מאוד. אפילו רוב נאמני בהגוואן נוטים ללכת במסלול הבהקטי. אם אדם אינו יכול להצליח בחקירה העצמית, האם עליו לטהר תחילה את הכרתו בג'אפה?

ת: לא. אם יש לך עניין כלשהו במסלול החקירה העצמית, עליך ללכת בדרך זו גם אם אתה חושב שאינך מצליח בה כל כך. אם אתה רוצה שהחקירה העצמית תהיה יעילה ונכונה עליך לדבוק בשיטה הזו ולא באף אחת אחרת. שיטות אחרות אולי טובות בזכות עצמן, אבל הן אינן טובות כהכנה לחקירה עצמית. אם אתה רציני בכוונתך להיות כנר טוב, אתה לומד אצל מורה טוב ומתאמן כמיטב יכולתך. כשאתה נתקל בקשיים, אינך עובר לקלרנית לכמה חודשים, אלא נשאר עם הכלי שבחרת וממשיך להתאמן עד שאתה מתגבר על הקושי. ההכנה הטובה ביותר לחקירה עצמית היא חקירה עצמית.

ש: עברתי כמה טקסי חניכה טיבטיים. קיבלתי כמה מנטרות וטקסים שעלי לקיים. האם להמשיך בהם?

ת: המנטרה הטובה ביותר היא "אני הוא העצמי"; כל דבר הוא העצמי שלי; "הכול אחד." אם תזכור זאת היטב, כל הזמן, ה"עצמי" יתגלה אליך בסופו של דבר. אל תסתפק בטקסים ובטכניקות אחרות של גן ילדים. אם אתה רציני, פנה ישירות אל ה"עצמי". היצמד אליו עד כמה שאתה יכול, ואל תיתן לשום דבר ולאף אחד לשחרר את אחיזתך.

ש: ההכרה זורמת תמיד כמו נהר שאי אפשר לעוצרו. רוב הזמן אני אפילו לא מסוגל להגיע אל ה"עצמי". איך אני יכול לאחוז במשהו שאני אפילו לא מסוגל להתקרב אליו?

ת: כשהמחשבה עולה, ההכרה יוצא אוטומטית אל העולם. חקירה עצמית תוכל לכוון אותו לזרום לעבר ה"עצמי". בשינה עמוקה ההכרה עובר אוטומטית אל ה"עצמי" אבל אתה אינך מודע לזה. באמצעות תרגול קבוע של החקירה העצמית אפשר לאמן את ההכרה באופן כזה שהיא תזרום באופן אוטומטי לעבר ה"עצמי" גם במצבי ערות וחלום. זה קשה מאוד תחילה, אבל התרגול מאפשר לעשות זאת. חקירה עצמית חוזרת מאלצת את ההכרה לחזור לתוך ה"עצמי". שיטות אחרות עשויות לספק חוויות טובות, אבל החוויות הטובות לא תאלצנה את ההכרה לחזור אל ה"עצמי" ולהישאר שם.

ש: כמה מדיטציה טוב לעשות? כמה שעות ביום?

ת: מדיטציה חייבת להיות דבר מתמשך. זרם המדיטציה חייב להיות נוכח בכל מעשיך. בעזרת תרגול, המדיטציה והעבודה יכולות להתבצע בו-זמנית.

ש: אני עושה ג'אפה. עברתי חניכה אצל קדוש בנגלי. אני עושה את זה כפי שבהגוואן מציע. אני מנסה לעקוב אחרי מקור הקול.

ת: התרגול שלך יהיה יעיל יותר אם תנסה לגלות מיהו שעושה את הג'אפה.

ש: האם תשוקות אפשר לדכא באמצעות מדיטציה או שיש לממש אותן לפני שהן נמוגות בסופו של דבר?

ת: כל התשוקות הן של האגו, והאגו נמוג באמצעות ציות מתמיד ל"עצמי". אם אתה נכנע לתשוקותיך, אתה מזדהה עם האגו שלך. אם אתה מפנה את מחשבותיך אל ה"עצמי" ומשאיר אותן שם, אתה מזדהה עם ה"עצמי". אם ההכרה מקובעת היטב ב"עצמי" רוב התשוקות לא תתעוררנה. המעטות שתתעוררנה לא תפרענה לך בשום אופן מכיוון שלא יהיה שום דחף לפעול להגשמתן.

ש: האם טוב להקדיש זמן מה לשמירה על הבריאות? האם עלינו לתרגל למשל האטה יוגה, כדי לשמור על הגוף במצב טוב?

ת: קשה לעשות סדנה אם הגוף אינו במצב טוב. האטה יוגה היא אחת הדרכים לשמור על הבריאות. בהגוואן נהג לומר, שמתוך כל האסאנות, נידידהיאסאנה היא הטובה ביותר. הוא היה מוסיף אז שנידידהיאסאנה פירושה ציות ל"עצמי".

אל תקדיש תשומת לב יתרה לגוף. אם אתה דואג לבריאות הגוף שלך, אתה מזדהה איתו יותר ויותר. הסתכל עליו כעל כלי רכב שימושי: שמור עליו, תדלק אותו כראוי ותקן אותו אם הוא מתקלקל, אבל אל תיצמד אליו. אם אתה מסוגל להקדיש את תשומת לבך ל"עצמי" בלי שדעתך תוסח על ידי תחושות גוף לא נעימות, אתה בריא במידה מספקת לבצע סדהאנה. אם אתה עושה את המדיטציה שלך ברצינות ובהתמדה, תתחיל לגלות שבעיות בריאות אינן מסיחות את דעתך. כשהציות שלך ל"עצמי" חזק ותקיף, אתה מפסיק להיות מודע לגוף ולכאביו.

5

ת: בהגוואן אמר פעם: "תיקון עצמי הוא תיקון העולם כולו". כשאדם מתקן את עצמו לגמרי הוא מגלה שאין איש מלבדו לתקן. הוא נהיה שקט ורגוע מבפנים, והספונטניות שלו מקרינה אושר לכל הברואים.

אם האור החזק זורח, הוא אינו צריך לומר לחשכה: "הסתלקי בבקשה". בנוכחותו של אור חזק כזה, כל חשכה נעלמת מיד. באופן דומה, הניאני מקרין באופן ספונטני אור רוחני שבאופן אוטומטי מגרש את החשכה של הבורות הרוחנית.

ש: למה אלוהים ברא את העולם הזה בצורה כל כך לא מושלמת? מהי מטרת העולם שבו כולם סובלים תמיד? למה קיים החושך שהניאני צריך לגרש?

ת: המטרה האולטימטיבית של החיים היא לחקור את טבעו של ה"עצמי" ולהתייבב שם. מכל הלידות, לידת האדם היא היקרה ביותר, כי בלידה זו ניתנה לנו היכולת לחקור. באמצעות היכולת הזאת אנחנו יכולים לחקור את טבעו האמיתי של ה"עצמי". הלידה היקרה הזאת אינה ניתנת לנו כדי שנבזבז אותה על הנאות חושניות. היא ניתנת לנו רק כדי להכיר את ה"עצמי" האמיתי שלנו.

הקדוש טאיומנובר שר בפסוק אחד:

באתי לעולם הזה רק כדי לממש את עצמי, אבל שכחתי את מטרת בואי.
הכרתי הוטענה מהצטברות העושר ומהשקיעה בהנאות החושים. הוטעיתי,
הלכתי לאיבוד במאיה הזאת, וחיפשתי הנאות חולפות של עושר ונשים.
כדי לחסל את האשליה הזאת, נתן לי הגורו שלי את החרב היפה של
הניאנה.³

ש: כמה זמן עלינו להישאר עם הגורו?

ת: עד שתיפקד "עין התבונה" צריך אדם להתחבר עם סדהו שמימש את ה"עצמי" כדי שיוכל להיות מודע ל"עצמי" שלו. עליו גם ללמוד ולתרגל את משנתו של הגורו.
אם אתה מתחבר עם אנשים רעים או עם אנשי העולם הזה, המדיטציה שלך תופרע מזרמי החשיבה שלהם. עדיף להימנע מחברתם. אדם צריך לא לשנוא ולא לתעב אותם, אלא פשוט להתרחק מהם.

ש: האם יש להימנע מדברים גשמיים עד שמגיעים לדרגה כלשהי של שליטה בהכרה?

ת: כל עוד הגוף חי, הוא זקוק למזון, לבגדים ולקורת גג. פרנסה לצורך סיפוק הצרכים הבסיסיים אינה מכשול לניאנה.

ש: יש אנשים שמרגישים חופשיים לוותר על דברים גשמיים. יש כאלה שאינם מרגישים כך. הם חייבים לחיות ולעבוד עם אנשי העולם הזה כל הזמן.

ת: לפני שבאנו לעולם הזה, כל אירועי חיינו נקבעו מראש: איפה עלינו לגור, אילו מעשים עלינו לבצע וכו'. אם אנחנו משתוקקים למשהו מלבד הפרארבדהא שלנו, זו שכבר נועדה לנו, לא נוכל להשיגו.

ש: אם כך אין טעם בתכנון מיזמים עתידיים. עדיף לחיות על פי מה שקורה, יום אחר יום.

ת: לפי הפרארבדהא של האדם, המאמצים הדרושים ואלה שחייבים לקרות יתעוררו בהכרתו.

³ כשאנמלאי סוואמי מצטט מיצירות של סופרים טמיליים או מכתבי הקודש, הוא במקרים רבים מעביר את העיקר ולא את הפסוק עצמו. לפיכך יש להתייחס לחומר המצוטט כאל פרפראזה ולא כאל תרגום.

ש: זאת אומרת שאנחנו רק חושבים שיש לנו בחירות. תחושת הבחירה אינה ממשית.

ת: נכון! כל הקשיים שאנחנו חווים בחיים, ניתנו לנו על ידי בהגוואן כדי להפנות את הכרותינו לעבר ה"עצמי".

פעם שאל מישהו את בהגוואן: "למה בחר אלוהים בדרך הזאת להעניק מחסדו רק באמצעות סבל? למה הוא לא בחר דרך אחרת?"

בהגוואן השיב: "זו דרכו. מי אתה שתטיל בו ספק?"

בהזדמנות אחרת שאל אחד המאמינים: "למה אלוהים לא מופיע לפני?"

בהגוואן ענה: "אם הוא יופיע לפניך באופן אישי אתה לא תעזוב אותו בשקט. הוא אינו מופיע כי הוא פוחד ממך. הוא פוחד להתגשם בצורה חומרית שתוכל לראותה כי הוא יודע שאם יעשה זאת אתה פשוט תגיש לו רשימה ארוכה של דברים שאתה רוצה."

ש: האם זה טוב לרצות לראות את אלוהים?

ת: מניקוואציגאר אמר באחד משיריו: אלוהים אינו אדם, והוא גם אינו דבר מסוים. עם זאת, בלעדיו אין שום דבר כי הוא עצמו הכול.

לראות את ה"עצמי", ולראות את ה"עצמי" הזה בכול, זה לראות את אלוהים."

ש: אז עדיף לרצות רק את ה"עצמי" חסר הצורה.

ת: פעם שמעתי את בהגוואן אומר לפול ברונטון: "אם תעשה אופסנה (מדיטציה) על ה"עצמי" הקיים בכל מקום, תקבל אנרגיה אינסופית." כל הברואים, כל הדברים, כל בני האדם בעולם הם ה"עצמי" שלך. כולם חלק בלתי נפרד ממך. אם אתה מסוגל לראות הכול כ"עצמי" שלך, איך אתה יכול להזיק לאדם אחר? כשיש לך ראייה ברורה כזאת, כל מה שתעשה לזולתך, תדע שזה נעשה רק ל"עצמי" שלך.

לאהוב דבר אחד במקום דבר אחר זו סמסרה: לאהוב את כל הדברים זו תבונה. אם אדם מבין מזה שכל בני האדם הם ה"עצמי" הפרטי שלו, הוא נהנה מאותה שלוה שנהנים ממנה במצב של שינה עמוקה. ההבדל הוא, שנהנים ממנה בשעה שערים ונמצאים כאן ועכשיו.

ש: האם אין בכלל הפסקות במודעות של הניאני ל"עצמי"? למשל, אם הוא שקוע בקריאת ספר טוב, האם תשומת לבו המלאה תופנה אל הספר? האם בו בזמן הוא יהיה מודע לכך שהוא ה"עצמי"?

ת: אם יש הפסקות במודעות העצמית, פירוש הדבר שהוא עדיין לא ניאני. לפני שאדם מתבסס במצב הזה, בלי שום הפסקות, בלי שינויים, עליו להתחבר וליהנות ממנו פעמים רבות. באמצעות מדיטציה מתמדת הדבר נהיה בסוף קבוע.

קשה מאוד להגיע לציות עצמי, אבל אחרי שמשיגים את המטרה הזאת, היא נשארת ללא מאמץ ואינה הולכת לאיבוד. הדבר דומה קצת לשליחת טיל לחלל. מאמץ רב ואנרגיה רבה דרושים כדי להתנתק מכוח המשיכה של כדור הארץ. אם הטיל אינו נע במהירות מספקת, כוח

המשיכה יחזיר אותו ארצה. אבל ברגע שהוא מצליח לחמוק מכוח המשיכה, הוא יכול להישאר בחלל כמעט ללא מאמץ בלי ליפול חזרה אל כדור הארץ.

ש: קראתי הרבה דיווחים על גורואים וקדושים שמעניקים ברכות. איני מבין לגמרי מהי הברכה הזאת. האם פירושה שהקדוש נותן לך או משחרר אנרגיה מתוכו? האם הוא עושה הסכם על משהו שיקרה בתודעה? איך זה פועל?

ת: לאהוב יצור אנושי אחר – זו ברכה, ולכעוס עליו זו קללה.

ש: האם פירוש הדבר שכאשר אנחנו אוהבים גורו אנחנו מושכים אלינו את ברכותיו? האם הקארמה של האדם היא שצריכה לפגוש גורו ולאהוב אותו?

ת: אדם מגיע ליצירת קשר עם חכם רק כשהקארמות הטובות שלו נותנות פרי. רק אלה שצברו קארמה טובה בגלגולי חיים רבים זוכים להזדמנות לפגוש חכם ולאהוב אותו.

ש: האם ברכה שמקבל אדם מחכם היא חלק מן הייעוד שלו? האם החכם יכול לתת ברכה שתסלק חלק מן הקארמה של האדם או תשנה אותה באופן כלשהו?

ת: ברכה של ניאני מפחיתה את עוצמת הפרארבודהא קארמה (הקארמה שחייבים לחוות בגלגול הנוכחי). גם אם היא אינה משנה את הקארמה, היא מקטינה את עוצמתה. להיות נתון להגנתו של הגורו זה קצת כמו לשבת בצלו של עץ גדול. אחרי שאדם ששהה בשמש, מגיע לנוח תחת עץ, סבלו פוחת במקצת.

ש: זו הפעם האחרונה שנוכל לבוא ולראות אותך. אנחנו חוזרים מחר לצרפת. היינו רוצים להודות לך על כל העצות המועילות שנתת לנו.

ת: אם יהיו לכם ספקות כלשהם אחרי שובכם לצרפת, בדקו וחשבו: "אצל מי התעוררות הספקות האלה?" אם תאתגרו אותם באופן כזה, הם ייעלמו במהרה.

ש: כן, במקום הזה, הרגשת ה"עצמי" ברורה מאוד. בצרפת לא יהיה כל כך קל להישאר במגע עם ההרגשה הזאת.

ת: אם תתמידו במדיטציה, ספקות כאלה לא יצליחו לחדור להכרתכם.

ש: הביקורים האלה אצל סוואמי היו רגעי השיא של הטיול שלנו להודו.

ת: אם הפקתם מהם תועלת יש לייחס אותה לחסדו של בהגוואן.

ש: כשאני קורא את הפרסומים של ראמאנאשראמאם, בהגוואן מופיע בהם לעתים קרובות כאדם מאוד קפדן וקשות. האם היה בהגוואן חביב אליך כפי שאתה היית כלפינו?

ת: אנשים שונים זכו ממנו לתגובות שונות. במקרה שלי, הוא היה תמיד אדיב ומתחשב מאוד. אבל אל לכם לשפוט את בהגוואן על פי התנהגותו. כשהוא כעס על אנשים או התעלם מהם, זה תמיד היה לטובתם. הוא העניק חסד דרך הכעס שלו כמו דרך חביבותו.

ש: גופו של בהגוואן איננו עכשיו. אני יודע – ידיעה אינטלקטואלית – שהוא ה"עצמי" ושהוא בכל מקום, אבל לפעמים אני עדיין מייחל לכך שאוכל לשבת בנוכחותו הפיזית. אני יודע שהגוף בסופו של דבר אינו חשוב, אבל הייתי שמח ובטוח אילו ידעתי שאני יכול לבוא ולדבר איתו או רק לשבת עם בהגוואן בכל פעם שיש לי בעיה.

ת: כל דבר שאתה רואה הוא גופו של בהגוואן. הנוכחות המנחה שאתה משתוקק אליה קורנת דרך כל הצורות ומעניקה להן חיים. אל תיקשר אל צורתו או אל גופו של בהגוואן. בהגוואן האמיתי הוא מעבר לצורה ומעבר למוות.

גם אם מים זורמים דרך פיו של פסל טיגריס מאבן, הכול יודעים שהמים אינם נובעים מן הטיגריס. כולנו יודעים שהם באים מן המאגר. באופן דומה, בהגוואן מדבר עכשיו דרך כל אדם שמכיר וחווה אותו כפי שהוא באמת.

6

ת: ערות, חלימה ושינה עמוקה, הם כמו חלום ארוך המתרחש בתודעה. אם אנחנו רואים חלום, ומעורבים בחלום הזה, כל האירועים שאנחנו רואים ייראו לנו ממשיים כל עוד נמשך החלום. אבל כשאנחנו מתעוררים, החלום נעלם, ואנחנו מבינים ששום דבר לא ממש קרה, אלא במחשבותינו. כשאנחנו ערים לתודעה הממשית, כל תהליך של ערות, חלימה ושינה נעלם כמו חלום הלילה שעבר. אנחנו מבינים מיד שזה מעולם לא היה ממשי. מכיוון שאנחנו לא מודעים ל"עצמי", אנחנו חולמים את העולם הזה ומדמיינים שהוא ממשי. אנחנו שקועים בחלום עד כדי כך שאנחנו מאמינים שהוא המציאות היחידה.

חיי הערות האלה הם רק חלום ארוך שמסיט את תשומת הלב שלנו ממה שאנחנו באמת. אם תאמצו את הגישה שכל מה שקורה בעולם אלה אירועי חלום, ההכרה שלכם תירגע. רק כאשר אתם חושבים שעולם החלום הוא ממשי, אתם נסערים.

ש: אני מרגיש חזק מאוד שהחיים הם חלום ארוך, אבל אני לא מסוגל לראות מבעד לחלום. שנים רבות זה כבר ככה.

ת: אילו באמת האמנת שהכול אינו אלא חלום, שום דבר בעולם לא היה מטריד אותך. אם עדיין יש לך בעיות ודאגות, כמו שאינך מסוגל לראות מבעד לחלום, פירוש הדבר שעדיין לא הפסקת להזדהות עם מה שבאופן זמני נראה כמו התודעה שלך.

אתה חייב לשאול: "מי אינו מסוגל לחדור דרך החלום?"

ה"אני" האמיתי אינו מזוהה עם החלום. אם אינך שוכח את ה"עצמי" האמיתי שלך, הערות, החלימה והשינה אינם משפיעים עליך. הדברים סביבך משתנים תמיד, אבל מה שאנחנו באמת נשאר ללא שינוי.

קיום טהור, "אני קיים" בלי שום דבר מוכתב מראש או קשור אליו, מוכר לכול. איש אינו יכול להתכחש לקיומו שלו. ב"אני קיים" הזה אין שום מגבלות, אבל כאשר בטעות אנחנו מזהים את ה"אני קיים" הזה עם הגוף וההכרה ויוצרים לעצמנו זהות מוגבלת, מתחיל הסבל. רק בלידה האנושית הזאת קיימים שלושת המצבים של ערות, חלימה ושינה עמוקה יחד עם התחושה של משהו שמעבר להם, משהו שאפשר לחוות אותו ולחיות אותו.

אנחנו רואים חלום, ועם זאת כשאנחנו מתעוררים החלום נעלם ואנחנו נשארים במצב של ערות. כשאנחנו שוכבים לישון, כל העולם נעלם. דרך הבנת שלושת המצבים האלה אנחנו מבינים שזה טבעם להופיע ולהיעלם. אם נבדוק את הדבר לעומקו ונחקור בקפידה את טבעו של הדבר הקרוי הכרה, נוכל לחוות ישירות שהתודעה עצמה היא מה שאנחנו באמת. כשאנחנו מפסיקים להזדהות עם הגוף וההכרה אנחנו נעשים מודעים לכך שהתודעה הטהורה הזאת אינה מושפעת מאף שינוי ואירוע שנראים כמתרחשים בתוכה.

המטרה היחידה של החיים היא ללמוד איך לציית לתודעה הזאת. עלינו ללמוד איך לנוח בטוהיה, המצב הרביעי והעיקרי, שהוא עד הראייה לשאר שלושת המצבים. עשיית סדנה בכל צורה מבלי להבין תחילה שהעצמי האינדיווידואלי אינו קיים היא פינוק עצמי. זו צורה של בידור רוחני שבו ה"אני" המדומה משחק משחקים עם עצמו. הקדוש טאיומנובר אמר פעם: "בשביל מה כל סוגי היוגה? כל סוגי היוגה האלה הם מאיה!"

אם תנסה למדוט בלי להבין שטבעך האמיתי הוא ה"עצמי" ורק ה"עצמי", תרגולי המדיטציה שלך רק יובילו אותך לעוד כבלים מנטליים. בהגוואן אמר פעם: "כדי להשאיר את ההכרה ב"עצמי", כל שעליך לעשות הוא להישאר שקט."

כדי להבין את ה"עצמי" אינך צריך ממש לעשות דבר מלבד להיות בשקט. לוותר על ההזדהות עם ההכרה ולהיצמד ל"עצמי" זה מספיק. הייה שקט וטפח את המודעות של "אני הוא העצמי"; ה"עצמי" הוא הכול". אילו קשיים עשויים להתעורר מעשיית תרגיל פשוט כזה?

ש: ההכרה אינה רוצה שיתעלמו ממנה. היא רוצה להסתובב ולהיות פעילה לנצח. באתי אליך כי חשבתי שתוכל לעזור לי להשיג שליטה כלשהי על המחשבות התועות שלי.

ת: 'מי בא הנה לבקש עזרה?' גלה מיהו אותו אדם. אל תניח באופן אוטומטי שהוא קיים ושהוא זקוק לעזרה כדי לפתור את בעיותיו. אם אתה חושב כך, בעיותיך תרבינה ולא תפחתנה. הזדהות עם הגוף ועם ההכרה מביאה להתעלמות מן ה"עצמי". כך נולד האגו. התנתקות והתרחקות מן הגוף וההכרה מביאים למותו של האגו.

בהגוואן אמר לי פעם: "מי שמגביל את העצמי ומאמין שהוא הגוף וההכרה, הרג את העצמי" שלו. על הריגת העצמי עליו להיענש. העונש הוא לידה ומוות וסבל מתמשך."

ש: האם סיום הסבל נקבע על ידי פרארבודה קארמה, או שאנחנו יכולים לקרב אותו במאמץ אישי?

ת: הסבל מגיע לקצו רק על ידי מימוש העצמי ולא בשום אמצעי אחר.

ש: זה יכול לקרות בכל זמן?

ת: כאן ועכשיו אתה כבר העצמי. אינך זקוק לזמן כדי לממש את העצמי. אתה צריך רק הבנה נכונה. בכל רגע שאתה מזדהה עם הגוף ועם ההכרה, אתה הולך לכיוון האגו והסבל. ברגע שאתה מוותר על ההזדהות הזאת, אתה נע לעבר העצמי הממשי שלך, לעבר האושר.

ש: אנחנו רגילים להבחין בין דברים. אתה אומר: מדוט על זה שאתה הוא העצמי. אם אנסה לעורר את ההרגשה הזאת שיאני הוא העצמי היא לא תהיה הדבר האמיתי. היא תהיה רק עוד רעיון בהכרה. האם חשיבה על הרעיון הזה יכולה באמת לעזור לי?

ת: כשאני אומר לך למדוט על העצמי, אני מבקש אותך להיות העצמי, לא לחשוב עליו. הייה מודע למה שנשאר כשהמחשבות נפסקות. הייה מודע לתודעה שהיא המקור לכל מחשבותיך. הייה אתה התודעה הזאת. תרגש שזה מה שאתה באמת. כאשר אתה עושה כך, אתה מודט על העצמי. אבל אם אינך מסוגל להתמקד בתודעה הזאת כי הוואסאנות שלך חזקות מדי ופעילות מדי, יועיל לך להיאחז במחשבה "אני הוא העצמי"; אני הכול. אם תמדוט באופן כזה לא תשתף פעולה עם הוואסאנות שחוסמות את תודעת העצמי שלך. אם אינך משתף פעולה עם הוואסאנות שלך, במוקדם או במאוחר הן תעזובנה אותך.

אם שיטה זו אינה מושכת אותך, עקוב פשוט אחרי ההכרה בתשומת לב מלאה. בכל פעם שהמחשבות נודדות, הייה מודע לכך. ראה איך מחשבות מתחברות זו לזו ועקוב איך רוח הרפאים הזאת שנקראת הכרה נצמדת לכל מחשבותיך ואומרת: "זאת המחשבה שלי". עקוב אחרי הדרכים של ההכרה מבלי להזדהות איתן בשום צורה. אם תקדיש למוח שלך את מלוא תשומת הלב, תתחיל להבין את חוסר התועלת בכל הפעילויות המנטליות. עקוב אחרי המחשבות הנודדות לכאן ולשם, המחפשות דברים חסרי תועלת או רעיונות מיותרים שבסופו של דבר רק יגרמו לאומללותך. המעקב אחרי המחשבות מעניק לנו ידע על התהליכים הפנימיים של ההכרה. זה נותן לנו תמריץ להישאר מנותקים מכל המחשבות שלנו. בסופו של דבר, אם נתמיד, הדבר יאפשר לנו להישאר מודעים, אבל לא מושפעים ממחשבות חולפות.

ש: האם עדיף למדוט כך לבד, או שיש יתרון במדיטציה עם אנשים אחרים?

ת: אם תימצא כל הזמן בחברת אנשי העולם הזה, המתייחסים אל ההכרה ואל הגוף כאל "אני", תושפע מדרך החשיבה שלהם. התעלמות עצמית יכולה להיות מידבקת. אל תתחבר עם אנשי

העולם הזה. או שתמדוט לבדך, או שתעשה זאת עם אנשים שגם הם משתוקקים לוותר על הקשרים המנטליים שלהם.

ש: אני חושב שזאת עצה מועילה מאוד, אבל במערב קשה מאוד לתרגל עם אנשים אחרים השותפים לאותה דעה. מעטים הם האנשים הרוחניים, והמרחקים ביניהם גדולים.

ת: דברך אולי נכונים. אם המדיטציה שלך תהיה חזקה ומתמדת, איש לא יוכל להפריע לה. אם מטרתנו היא לחיות עם אנשים שאינם רוחניים, כלפי חוץ עלינו לנהוג כמוהם. אבל מבפנים, תשומת הלב המוחלטת שלנו חייבת לפנות לעבר ה"עצמי".

ש: התרגול שאתה מדבר עליו הוא דרך חיים חדשה לגמרי.

ת: אלה החיים האמיתיים. כל השאר הוא מאיה. אל תתייחס אל חיי המאיה כאל ממשיים. הקדוש מאניקוואצ'גר אמר פעם: "האל שיוה עשה איתי חסד שלא אוכל לתת ממשות לחיי המאיה האלה."

ש: אנחנו כל רגילים למאיה. לכן כל כך קשה לנו להתקדם.

ת: התשובה היא שוב: שאל, "למי זה קשה?" אל תאפשר למציאות להיות הדבר שגורם את כל הקשיים בחיך.

ש: האם אין לנו תפקיד אחר בעולם מלבד גילוי ה"עצמי" שלנו? האם אין זו חובתנו להראות קצת אהבה וחמלה לזולת?

ת: אם תגלה את עצמך, תוכל להעניק אהבה וחמלה לכל העולם. האהבה תזרום ממך באופן אוטומטי. השמש מלאה אור, שאותה היא נותנת לעולם בלי אפליה. אם תוכל להיות מלא אור רוחני הודות למימוש ה"עצמי", אותו אור יגיע לכל מקום. הזרימה השופעת הזאת של ה"עצמי" שלך היא אהבה וחמלה ליקום כולו. אדם יכול לנסות לעשות מעשים טובים לזולת, אבל לא הרבה טובה תצמח מזה אם הוא לא יכיר את עצמו. איך יכול עיוור לעזור לזולת?

ש: אני יכול להבין מה שאתה אומר: שאנחנו לא הגוף וההכרה, וכי את האמת הזאת יש לחוות עוד ועוד. אבל אנחנו חייבים לטפל בגוף הזה, ובמוח הזה. וחוף מזה, עלינו לעשות משהו בעולם. אנחנו לא יכולים רק לשבת ולמדוט כל הזמן. אם נעשה כך, ניפול למעמסה על אחרים.

ת: עלינו לטפל בגוף בכך שניתן לו מזון, קורת גג ובגד. זה חיוני, כי המסע אל ה"עצמי" קל רק כאשר הגוף בריא. אונייה, אם איננה זקוקה לתיקון, אם מצבה טובה, יכולה בקלות להמשיך במסע. אבל אסור לנו לשכוח את המטרה שלשמה קיבלתנו את הגוף הזה. אסור לנו לטעות ולחשוב יותר מדי על בריאות טובה או לדאוג בקשר לבעיות הזולת. מטרתנו בחיים היא לממש את ה"עצמי".

לא קשה להשיג מעט מזון ולמצוא מקום סביר לחיות בו ולמדוט. אם השגנו זאת, אין לנו סיבה להמשיך ולהתעניין בעולם ובעיותיו.

ש: עושה רושם שהאנשים בארץ הזאת מעריצים אלים רבים ושונים. מי הם כל האלים השונים ומדוע צריכים להיות כל כך הרבה אלים?

ת: יש רק אל אחד, אבל הביטויים שלו רבים. כשהאל האחד יוצר הוא נקרא ברהמה, כשהוא מגן ומשמר הוא נקרא וישנו, וכשהוא הורס הוא נקרא שיוה. זה דומה לתפקידים השונים של ממשלה אחת, או לתפקידים השונים של הגוף. יש אברים רבים ושונים שעושים דברים שונים, אבל הגוף הוא אחד.

7

ש: הייתי אתמול בסקנדאשרם. כשישבתי שם ירדו מעיניי דמעות בלי שום סיבה. בכיתי ובכיתי. אני קצת נבוך מזה. למה שדבר כזה יקרה?

ת: דבר דומה קרה לי פעם. כשהייתי צעיר מאוד הגעתי לעיר ולמקדש שבו הופיע שיוה לראשונה לעיני מאניקוואציגר. כשישבתי במקדש, דמעות זלגו על פני. דמעות כאלה הם לעתים קרובות סימן של חסד. כשהדמעות שלך נועדו לאל ולא לדברים של העולם הזה, ההכרה והלב מיטהרים. אם אתה רוצה את האל עד כדי כך שאתה בוכה כשאתה קורא, לו, הוא ללא ספק יבוא אליך. כשתינוק בוכה, אמו באה להאכיל אותו. כשהמאמין בוכה כי הוא רעב לחסד, אלוהים שולח את החסד להזינו.

ש: אני חוזר על המילים אום נאמו בהגוואטה סרי רמנאיה (אום-קידה עמוקה לבהגוואן סרי רמאנה). אני גם עושה מדיטציית זן. האם עלי להמשיך בשניהם?

ת: בלי גורו בהאקטי לא יכול להיות ניאנה, אבל עדיף לתרגל את משנתו של בהגוואן ולא רק לחזור על שמו. הטאפאס הטובים ביותר הם ללכת בדרך שהתווה הגורו. אם אתה מבין את משנתו של בהגוואן ומתרגל אותה בכך שאתה מציינת תמיד ל"עצמי" תתאחד עם בהגוואן. זה הגורו בהאקטי האמיתי.

ביווקצ'ודמאני נאמר: "מכל הדרכים למימוש ה"עצמי" הטובה ביותר היא בהאקטי." אבל שנקארה ממשיך ומגדיר בהאקטי ואומר: "הבהאקטי הנשגב ביותר הוא מסירות קבועה ל"עצמי"; ציות תמידי ל"עצמי".

ש: רבים מרגישים צורך להעריץ משהו מחוץ להם. הם לא קשורים במיוחד ל"עצמי". במקום זה הם רוצים להעריץ גורו או אל חיצוני.

ת: צורות של סגידה לאל או לגורו מועילות כל עוד האדם אינו בוגר דיו להכיר את המציאות חסרת הצורה. צורות אלה הן רק סימנים שמצביעים על המציאות הלא ברורה.

אם ברצונך להראות למישהו כוכב מסוים, אתה עשוי לומר: "אתה רואה את קצה העלה
ההוא על העץ? הכוכב נמצא משמאלו."

העלה הוא רק סימן שעוזר לך להעביר את תשומת הלב למה שברצונך באמת לראות.
לגורו יש תפקיד דומה. הוא קיים בצורת תזכורת מתמדת לכך שתשומת הלב שלנו חייבת להיות
מופנית תמיד אל המציאות חסרת הצורה.

ש: אני הולך במסלול המסירות והכניעה. אני אוהב לעשות פוגיה ופעולות טקסיות אחרות, כי הן
עוזרות לי למקד את תשומת לבי באלוהים. רצוי לסייג את מושג האל שלנו לצורה מסוימת?

ת: פוגיות והיבטים אחרים של האל נועדו לאלה שמעוניינים בדברים ארציים. היות שהאל מיוצג
בכל הצורות, הפוגיה הטובה ביותר היא לסגוד לו בכל הצורות. היקום כולו הוא ביטוי לאל. אם
אתה יכול לאהוב את כל הברואים ביקום במידה שווה, אתה מבצע את הפוגיה בדרגה הגבוהה
והטובה ביותר.

ש: אני מנסה להיכנע לגורו. איך אני יכול לדעת אם אני מצליח? קל מאוד לומר "אני נכנע" אבל זו
רק הצהרה מילולית. אין זה אומר שהתבצעה כניעה ממשית. לדעתי הצלחתי במידה מסוימת
בתרגול שלי, אבל איך אני יכול להיות בטוח?

ת: אם באמת נכנעת לגורו, תראה את הגורו בכל הצורות. לאן שתלך תראה רק את הגורו. אם
ההכרה שלך אינה יציבה, פירוש הדבר שהכניעה שלך אינה שלמה. הגורו שלך עשוי ללבוש כמה
צורות. אם יעדך הוא להגיע למקומות שונים, הגורו שלך עשוי ללבוש צורה של קדושים שונים,
אבל גם אם הוא עושה זאת, עדיין יש רק גורו אחד, כי הגורו הוא ה"עצמי" חסר הצורה. עליך
ללמוד לראות את הגורו בכל דבר; עליך ללמוד לראות את הגורו בכל מקום.

קונג'ו סוואמי ביקר פעם בקילון מאתי. בשובו הוא אמר לבהגוואן שהוא לא עשה
נמסקרם לגורו של המאת'.

בהגוואן שאל אותו: למה אתה מגביל את בהגוואן לצורה הזאת? הגורו הוא אחד, לא
רבים."

שדרי סוואמי עשה פעם נמסקרם לחמור. כששאלו אותו מדוע עשה זאת, הוא ענה: "זה
לא חמור, זה ברהמן."

בהזדמנות אחרת, כשמישהו שאל אותו מדוע הוא מסתכל על תאו, הוא ענה: "אני לא
רואה שום תאו. אני רואה רק ברהמן."

ש: לפעמים אלוהים מופיע לעיני מאמיניו בצורה פיזית. האם צורת האל ממשית או שהיא רק פרי
דמיון?

ת: אם אתה רואה שמות וצורות, אתה מסתכל על פרי דמיוןך. אם אתה רואה רק את ה"עצמי"
אתה מסתכל על האמת.

נאמֶדְב וטוקראם היו מסורים מאוד לקרישנה. הם חשבו עליו כל כך הרבה, עד כי הוא
הופיע לפניהם ודיבר איתם.

פעם שאלתי את בהגוואן: "איך הקדושים האלה ראו את קרישנה? הצורה שהם ראו הייתה צורה ממשית?"

בהגוואן ענה: "איך הם ראו אותו? באותו אופן שאני רואה אותך ואתה רואה אותי. הם ראו צורה פיזית באותו אופן שבני אדם רגילים רואים צורות רגילות." למילים האלה הייתה השפעה כל כך חזקה עלי, שמיד נכנסתי למצב מבורך שבו כל שערותיי סמרו.

כשמאמינים סיפרו לבהגוואן שהיו להם חזיונות של ראמה או קרישנה, הוא היה עונה לפעמים: "אה, באמת? ואיפה ראמה עכשיו?"

כשהמאמין הודה שהוא כבר לא רואה את החזיון, בהגוואן היה אומר: "חזיונות באים והולכים; הם אינם קבועים. גלו מיהו שראה את החזיון."

ה"עצמי" חסר הצורה הוא המציאות היחידה. זה טבעו האמיתי של האל. בצורתו האמיתית, האל לעולם אינו מופיע ולא נעלם; הוא קיים תמיד. אם אתה מפנה את תשומת לבך אל ה"עצמי" ומשאיר אותה שם, תחוה אותו כפי שהוא באמת.

ש: סוואמי, לפעמים אני מרגיש חסד מופלא ויש לי תחושה אדירה של בריאות. ההרגשה הזאת נמשכת כמה ימים, ואז היא נעלמת. למה זה כך?

ת: אם המודעות לחסד אינה נמשכת, פירושה שהכניעה שלך חלקית בלבד. אל תישאר צמוד לבעיות שלך, ואל תיתן להן להדאיג אותך. תן לבעיות שלך להיעלם והשאר אותן בידי בהגוואן. טפח את ההרגשה ש"זו בעיה של האל, לא שלי".

כשאתה נכנע לבהגוואן, אינך צריך לדאוג לשום בעיה או צורך שלך. עליך להאמין שבהגוואן דואג לכול אם אתה עדיין מוצא את עצמך דואג למשהו, פירוש הדבר שלא נכנעת לגמרי.

טאיומנובר ביקש פעם משויה לעשות עמו חסד:

"אתה, שנושא עליך את כל בעיות העולם, קח גם את בעיותיי. קח ממני כל

תחושה שאני העושה. פעל לבדך; אתה עושה הכול דרכי."

היכנע לגמרי והשלם עם הרעיון שכל מה שקורה לך ולעולם הוא רצון האל.

ש: איך להבחין בין מעשים שקורים כרצון האל ובין מעשים שנגרמים על ידי האגו?

ת: פשוט מאוד. כאשר הכניעה מוחלטת, הכול הוא האל. כל מה שקורה, הוא מעשה ידיו. במצב הזה יש שלוה, הרמוניה והעדר מחשבות. עד שמגיעים למצב הזה, כל המעשים הם תוצר של האגו.

ש: אתה מדבר הרבה על מאמץ, ורק לעתים נדירות על חסד. אתה לא מייחס חשיבות רבה לחסד?

ת: חסד הוא דבר חשוב; למען האמת הוא חיוני. הוא אפילו יותר חשוב ממאמץ. מימוש ה"עצמי" מגיע משילוב של מאמץ וחסד. כאשר אדם עושה מאמץ קבוע לציית ל"עצמי", הוא זוכה לשפע של

חסד מהגורו. החסד מגיע לא רק דרך צורת הגורו של אותו אדם. כאשר אתה מודט ברצינות, כל הגיוואנמוקטות של העבר וההווה מגיבות על מאמצך ושולחות אליך את ברכת האור.

ש: האם דרושה לאדם תשוקה עזה למימוש? האם תשוקה כזו נחוצה אם נרצה לעשות סדהנה רצינית? או שעלינו להכניע גם את התשוקה הזאת ופשוט להמשיך במדיטציה?

ת: פעם, כשנראדה הלך לוואיקונטה,¹ הוא פגש שני סדויים, שעשו טאפאס. הם שאלו אותו לאן הוא הולך, והוא השיב: "לוואיקוטה". שניהם רצו לדעת איך הטאפאס שלהם מתקדמים ולכן הם ביקשו מנראדה לשאול את וישנו מתי הם יגיעו לשחרור. נראדה הלך לוואיקוטה וחזר עם המידע. לסדו הראשון הוא אמר: "אתה קרוב מאוד. אחרי ארבעה או חמישה גלגולים נוספים תגיע לשחרור."

הסדו די התעצבן מן התחזית הזאת, מכיוון שהרגיש שהוא כבר כמעט מואר. "עשיתי טאפאס מיום שנולדתי," הוא אמר, "ואני יודע שעשיתי טאפאס גם בגלגולים הקודמים שלי. למה אני צריך להיוולד עוד ארבע או חמש פעמים? לא ייתכן שהתחזית הזאת נכונה."

לסדו השני אמר נראדה: "עשית טאפאס תחת עץ תמרהינדי. גם אתה תזכה לשחרור בסופו של דבר, אבל תחילה עליך להיוולד כמה פעמים, כמספר העלים על העץ הזה." הסדו השני שמח מאוד לשמוע תשובתו. "השחרור מובטח לי!" הוא קרא. "הוא יגיע יום אחד. וישנו עצמו הבטיח לי את זה!" באותו רגע באה רוח גדולה וכל העלים נשרו מן העץ. כשהעלה האחרון נגע בקרקע הוא מימש את ה"עצמי".

הסדו שהיה סבלני ומרוצה הראה שהוא נכנע באמת. הסדו האחר הוכיח את חוסר הבגרות שלו באמצעות תסכולו וקוצר רוחו. מי שנכנע באמת, אינו דורש מהאל מימוש. הוא מרוצה ממה שהאל נותן לו.

ש: עושה רושם שדרוש זמן רב לממש את ה"עצמי"; הרבה פרקי חיים בעצם. בשבילי, המימוש נראה תמיד כמו אירוע בעתיד הרחוק.

ת: אינך זקוק למאות פרקי חיים כדי לממש את ה"עצמי". למען האמת אינך זקוק בכלל לשום זמן. תפיסת הזמן שלך היא אחד הדברים שמשאירים אותך כבול. הזמן הוא אחת התכונות של ההכרה. שחרור אינו מגיע אחרי פרק זמן, כי ב"עצמי" אין זמן. שחרור מגיע כשאתה מבין וחווה באופן מלא שאין אף אחד שזקוק לשחרור. ההבנה הזו והחוויה הזו מתעוררות רק כשההכרה והרעיונות בה בקשר לזמן הפסיקו לתפקד. אם אתה חושב על זמן ומתחיל לדאוג כמה זמן יעבור

¹ ואיקונטה הוא העולם השמימי שנשלט על ידי וישנו. במיתולוגיה ההינדית נראדה הוא שליח האלים. יש לו נטייה שובבה שבה הוא משתמש לעורר בעיות גם על פני האדמה וגם במלכות השמים. תעלוליו משעשעים יותר משהם זדוניים. התערבותו בענייניהם של בני אדם אחרים מתגלה תמיד כברוכה בטווח הארוך.

לפני שתממש את ה"עצמי", תשומת הלב שלך תופנה אל ההכרה ולא אל ה"עצמי". תוכל להתקדם רק כשהכרה תהיה ממוקדת ב"עצמי".

ש: לעתים קרובות אתה אומר כי הסאטסנג חשוב. אפשר לקבל סאטסנג מבהגוואן אף על פי שהוא עכשיו מת? אני שואל את זה, כי פעם הייתה לי חוויה עזה מאוד של נוכחותו כשהייתי בשווייץ. זה קרה שנים רבות אחרי מותו של בהגוואן.

ת: בהגוואן נמצא בכל עת ובכל מקום. מכיוון שהוא ה"עצמי" ולא שום צורה פיזית מסוימת, לא חשוב שהגוף שבעינינו היה בהגוואן עכשיו מת. גלי רדיו אפשר לקלוט בכל מקום. אם אתה מכוון את עצמך לאורך הגל של בהגוואן, שפירושו ציות ל"עצמי", תוכל להיות מודע לשידורי החסד שלו בכל מקום שבו תהיה.

לעולם אין שום הפרדה מצד בהגוואן. כל אטום ביקום החומרי הוא בהגוואן. כל דבר שקורה בעולם נעשה על ידי בהגוואן לבדו. כל הוויה, כל גוף הוא בצורתו של בהגוואן. כשתהיה מכוון באופן ברור אל בהגוואן, תחוה בהירות ושלווה. תזכה להנחיה בכל מקום שבו תהיה.

8

ש: אני משוכנע שאני קיים, אבל אני לא בטוח מה אני. באופן אינטלקטואלי אני יודע שאני הוא ה"עצמי" אבל אני לא חווה את זה. עלי לעשות מאמצים רבים.

ת: כדי לחוות את ה"עצמי" עליך לצלול עמוק לתוך התודעה של "אני קיים".

ש: אתה מתכוון שעלי להשאיר את ההכרה שם?

ת: כן. כשאתה רואה את החבל כחבל אין שום נחש. אתה גם יודע שמעולם לא היה שם נחש. כשאתה מפסיק לדמיין שאתה הוא גוף והכרה, האמת מאירה בעצמה. אם אתה מתייצב במצב הזה, אתה יכול לראות שההכרה לא הלכה לשום מקום; אתה מבין שהיא מעולם לא היתה קיימת באמת. "השאר את ההכרה במקורה", זו רק דרך לומר "הבן שהיא מעולם לא היתה קיימת."

ש: איך מתעוררים מתודעת-גוף מתמדת? כדי שתודעה תבוא לידי ביטוי, אדם חייב שיהיה לו גוף.

ת: אם מתמידים במדיטציה, התודעה הזאת היא האמת שבה כל התופעות מופיעות ונעלמות, ואותה מדיטציה היא הפעילות של ההכרה הסאטווי. זו הפעילות שמוחקת ומפיגה את הטאמאס והראג'אס שמסתירים את האמת. הגוף האנושי הוא הכלי היחיד שבו נוח מאוד לממש את ה"עצמי" הלא ממומש. עם הגוף וההכרה אנחנו יכולים לחקור ולגלות את האמת שנשארת בלתי מושפעת מן הגוף ומן ההכרה. בעזרת מכונית טובה אנחנו יכולים לנסוע מהר ולהגיע ליעדנו. אנחנו יודעים שהמכונית אינה האדם; האדם יושב במכונית. עלינו להתייחס לגוף באותו אופן שאנחנו

מייחסים למכוננית. אל לנו לחשוב "אני הגוף". עלינו לחשוב: "הגוף הזה הוא כלי שימושי. אם אשמור עליו ואתדלק אותו בדלק הנכון, אוכל להשתמש בו כדי לקחת אותי ליעד שלי."

ש: גם כשאני שקט והכרתי רגוע, אני לעולם לא מצליח לראות את העולם כשלם בלתי מתחלק. גם כשההכרה רגועה לגמרי, כשאני פוקח את העיניים אני עדיין רואה עולם של עצמים נפרדים.

ת: כשהאדם הרואה נעלם, נעלם איתו עולם הריבויים. כשהאדם הרואה נעלם, אינך רואה את האחדות ואת חוסר האפשרות להתחלק, אתה הוא האחדות הזאת. לעולם לא תוכל לראות את ה"עצמי" או את הברהמן, אתה רק יכול להיות הם.

יש הרבה פנינים במחרוזת, אבל בכולן עובר חוט מחבר אחד. באופן דומה, יש תודעה אחת שמיוצגת בכל הגופים. איננו רואים את זה כך. אנחנו חושבים: "אני הפנינה האחת הזאת. לפיכך כל שאר הפנינים שונות ממני." בחשיבה כזאת אנחנו מתעלמים בכוונה מן החוט האחד המחבר את כולם. אם נבדוק כל פנינה לגופה, ייתכן שנמצא הרבה מאוד הבדלים, אבל החוט העובר בין כולן הוא אחד. החוט שמחבר וקושר את כל היקום לישות יחידה הוא ה"עצמי" שלך. הגופים נראים שונים מבחוץ, אבל התודעה המחיה את כולם היא אחת ויחידה בכל הגופים. זה אינו משל מדויק, מכיוון שמנקודת המבט של ה"עצמי" אין הבדל בין הפנינים ובין החוט. כולם הם מת האחת והיחידה. גוף, הכרה ועולם – כולם הם ביטויים של אותה אמת אחת. כולנו עושים טעות גדולה: אנחנו מתייחסים אל הגוף וההכרה כאל ה"עצמי" ושוכחים את התודעה האינסופית האימננטית, שהיא האמת של קיומנו. הניאני מודע לכך שכל הגופים, התהכרו והעולם קיימים ב"עצמי" שלו, אבל מי שלא מבין את האמת של ה"עצמי" שלו רואה את עצמו ואת האחרים כישויות נפרדות. אדם כזה חי בתוך הבדלים ובקרובם.

ש: אנחנו כל כך רגילים לראות הבדלים. זה בלתי אפשרי להפסיק.

ת: אפשר לוותר על ההרגל להבחין הבחנות ולראות הבדלים, רק כאשר מממשים את ה"עצמי". כל עוד אנחנו נשארים ברמה של גוף-הכרה, אי אפשר לוותר על זה. לכן לך אל המקור של הביטוי הזה. אין שם שום הבדלים.

הוויתור על ההזדהות עם הגוף ועם ההכרה היא טאפאס, סמדהי, דהיאנה ונישטה (להיות ב"עצמי" וכמוהו).

לשוחרים רוחניים יש הרגל מוזר: הם תמיד מחפשים דרך להגיע, להשיג, לגלות, לחוות או לממש את ה"עצמי". הם מנסים כל כך הרבה דברים, כי הם אינם יכולים להבין שהם כבר ה"עצמי". הדבר דומה למי שמנסה לחפש את עיניו בעזרת עיניו.

מדוע עליך לדמיין שזו חוויה חדשה כלשהי שצריך לגלות או למצוא? אתה ה"עצמי" כבר עכשיו, ואתה מודע לזה כבר עכשיו. האם אתה זקוק לחוויה חדשה להוכיח שאתה קיים? התחושה של "אני קיים" היא ה"עצמי". אתה מעמיד פנים שאינך חווה זאת, או מחפה על כך בכל מיני רעיונות מזויפים, ואז אתה רץ ומחפש אותו כאילו זה משהו חיצוני שיש להגיע אליו או למוצאו. יש סיפור על אדם כזה.

מלך אחד דמיין פעם שהוא איכר עני ואביון.

הוא חשב: "אם אלך ואפגוש את המלך אולי הוא יוכל לעזור לי ולתת לי קצת כסף."

הוא חיפש את, המלך במקומות רבים, אבל לא הצליח למוצאו בשום מקום. בסופו של דבר הוא נהיה מדוכא מאוד, כי חיפושיו לא הניבו שום תוצאות. יום אחד הוא פגש בדרך אדם ששאל אותו מדוע הוא כל כך מדוכא.

הוא ענה: "אני מחפש את המלך. אני חושב שהוא יוכל לפתור את הבעיות שלי ולגרום לי אושר, אבל אני לא מצליח למצוא אותו בשום מקום."

האיש, שכבר זיהה אותו, אמר בפליאה: "אבל הרי אתה הוא המלך." המלך התעשת ונזכר מיהו. בעיותיו הסתיימו כולן ברגע שהוא נזכר בזהותו האמיתית. אתה אולי חושב שהמלך הזה היה טיפש, אבל לפחות היה לו השכל להבין את האמת, כשאמרו לו אותה. הגורו עשוי לומר לתלמידיו אלף פעמים: "אתם היעצמי"; אינכם מה שאתם חושבים, "אבל איש מהם לא מאמין לו. כולם ממשיכים לבקש מהגורו שיטות ודרכים להגיע אל המקום שבו הם כבר נמצאים.

ש: למה אנחנו לא מוותרים על הרעיונות המוטעים שלנו ברגע שאומרים לנו שהם מוטעים?

ת: הזדהינו עם הרעיונות המוטעים שלנו פרקי חיים רבים קודמים. ההרגל חזק מאוד, אבל לא חזק עד כי אי אפשר לשנותו בעזרת מדיטציה מתמדת.

ש: לסדהקה (שוחר רוחני) יש רעיונות רבים: 'אני גיווה', 'אני כבול', 'אני חייב לעשות סדהנה', 'אני חייב להגיע למימוש'. האם עלינו לשכוח את כל הרעיונות האלה. האם כל אלה מכשולים המפריעים להבנה האמיתית?

ת: כן. שכח את כולם. 'אני הוא העצמי, אני הכול'. היאחז במודעות הזאת. כל שאר הדרכים הן עקיפות.

ש: בהגוואן אמר שחזרה על "אני הוא היעצמי" או על "אני לא הגוף הזה" עוזרת לחקירה, אבל אינה מהווה את החקירה עצמה.

ת: המדיטציה "אני לא הגוף ולא ההכרה. אני היעצמי האימננטי" עוזרת מאוד כל עוד האדם אינו מסוגל לבצע חקירה עצמית בצורה נכונה או מתמדת.

בהגוואן אמר: "לשמור על ההכרה בלב זו חקירה עצמית". אם אינך יכול לעשות זאת באמצעות השאלה "מי אני?" או באמצעות החזרת מחשבת ה"אני" למקורה, המדיטציה על המודעות "אני היעצמי הקיים בכולי עשויה לעזור מאוד.

בהגוואן אמר לעתים קרובות שעלינו לקרוא וללמוד את ה"ריבהו גיטה" באופן סדיר. ב"ריבהו גיטה" נאמר: על הבהוואנה (הגישה המנטלית) הזאת ש"אני לא הגוף, אני לא ההכרה, אני ברהמן, אני הכול" יש לחזור שוב ושוב עד שהיא נהיית מצב טבעי." בהגוואן ישב איתנו יום-יום בשעה שדקלמנו קטעים מתוך ה"ריבהו גיטה" המחזקים את הממשות של היעצמי. נכון שהוא אמר שהחזרות האלה הן רק עזרה לחקירה העצמית, אבל זו עזרה רבת עוצמה.

על ידי תרגול בדרך זו, ההכרה מתכווננת עוד ועוד אל האמת. כשההכרה מיטהרת באמצעות התרגול הזה, קל יותר לקחת אותה חזרה אל מקורה ולהשאירו שם. כשאדם מסוגל לציית ישירות ל"עצמי" הוא אינו זקוק לעזרות כאלה. אבל אם הדבר אינו אפשרי, התרגולים האלה יכולים בהחלט לעזור.

9

ש: יש לי אחות שחושבת שהעולם עומד להגיע אל קצו בשואה גרעינית. אנשים רבים חושבים כמוה. האם יש לסוואמי דעות כלשהן בקשר לזה?

ת: איני חושב שהעולם יושמד בעתיד הקרוב. אבל גם אם הוא עומד להישמד, אין זה דבר שאתה צריך לחשוב עליו או לדאוג בגללו. הפנה את תשומת לבך להווה; הפנה אותה אל ה"עצמי". אם תקבע את עצמך ב"עצמי" לא תצטרך לדאוג לעתיד העולם. אם תממש את ה"עצמי" שום דבר לא יוכל לפגוע בך. אפשר להרוס גוף של ניאני, אפשר להרוס את העולם שהוא חי בו, אבל אי אפשר לגעת במודעות העצמית שלו או לשנותה.

היעלמות היקום כולו לא תשפיע על הניאני כי ניאני אי אפשר להרוס. התודעה, תשתית היקום, אינה משתנה בשום צורה. כשהעולם מופיע בתודעה, התודעה עצמה אינה עוברת שום שינוי. לכן כשהיקום נעלם, התודעה אינה מושפעת מזה.

כל דבר שמופיע ייעלם באחד הימים. אין התמדה בעולם הצורות. אבל התודעה הבלתי משתנה, שבה מופיעות כל הצורות, אינה יכולה להיעלם, להישמד או להשתנות בשום אופן. אם תלמד להיות אותה תודעה, תבין ששום דבר לא יכול לגעת בך או להרוס אותך. אם, במקום זה, תזדהה עם צורה חולפת כלשהי, תהיה תמיד מודאג מן האפשרות של השמדה אפשרית של אותה צורה.

בגלל הבורות אנחנו מודאגים מהרס אפשרי של הגוף. אם בריאותך מותנית בבריאות גופך, תמיד תדאג ותסבול. כשתדע, באמצעות חוויה ישירה, שאתה ה"עצמי", תבין שאין לידה ואין מוות. תבין שאתה בן-אלמוות. מימוש עצמי נקרא לפעמים המצב האלמותי, מכיוון שהוא אינו מסתיים ולעולם אינו נהרס ואינו משתנה. אם תפנה את תשומת לבך אל ה"עצמי" תוכל להשיג את האלמותיות הזאת. אם תשיג אותה, באותו מצב אולטימטיבי של הוויה תגלה שאין לידה, אין מוות, אין רצונות, אין פחדים, אין דאגות, אין הכרה ואין עולם.

ש: כדי שההכרה תישאר ב"עצמי" חייב אדם להפסיק להשתוקק לדברים מלבד ה"עצמי". זה מצב שקשה מאוד להשיגו. הרצון לחפש הנאות בעולם החיצוני נראה תמיד חזק יותר מן הרצון לחפש הנאה ב"עצמי" מדוע זה כך?

ת: כל אושר נובע בסופו של דבר מן ה"עצמי". הוא אינו נובע מן ההכרה, מן הגוף, או מדברים חיצוניים. אם מתחשק לך מאוד מנגו, כאשר בסופו של דבר תאכל אותו, תחוש תחושת הנאה גדולה. כשתשוקה כזו מתגשמת, ההכרה שוקעת קצת לתוך ה"עצמי" ונהנה מקצת מן האושר שקיים שם תמיד. אחר כך הוא שוב מתעורר. הוא זוכר את האושר ומנסה לחזור על החוויה בעזרת אכילת עוד פרות מנגו, או על ידי מימוש תשוקות אחרות.

רוב בני האדם לגמרי אינם מודעים לכך שהנאה ואושר נובעים מן ה"עצמי", לא מן ההכרה ולא מן הגוף. היות שרוב בני האדם חוו את שלווה ה"עצמי" כאשר תשוקה עזה באה על סיפוקה, הם מסיקים מכך שהרדיפה אחרי התשוקות היא הדרך היחידה להשיג חוויה של אושר או של שלווה.

אם תנסה ללכת בדרך הסטנדרטית הזאת לאושר, תמצא בסופו של דבר תסכול רב וסבל רב. ייתכן שתחווה מפעם לפעם כמה רגעים קצרים של הנאה, אבל רוב הזמן תחווה את כאב התשוקות המתוסכלות, כאב של תשוקות שאינן מביאות שום הנאה כאשר הם מתגשמות.

אם תנסה לחזור על הנאה שוב ושוב, החידוש שבדבר ייעלם במהרה. מנגו, שאותו כל כך רצית ימים רבים, עשוי לתת לך כמה שניות של אושר כשתאכל אותו, אבל הנאתך לא תתארך אם תאכל עוד חמישה או שישה פרות. פינוק מתמשך סביר שיגרום יותר כאב מהנאה.

רוב בני האדם בעולם מבזבזים את כל חייהם בפינוקים וברדיפה אחרי מטרות שהם חושבים שיביאו להם אושר. רוב האנשים האלה לעולם לא ייעצרו כדי לעשות חשבון נפש נכון. אילו עשו זאת, הם היו מבינים שאחרי כל עשר שניות של אושר מגיעים שעות וימים שבהם אין שום אושר בכלל. יש אנשים שמבינים את זה, אבל במקום לוותר על אורח החיים הזה, הם שוקעים בו עוד יותר. הם חושבים שבעזרת מאמץ נוסף ועוד פינוק חושי, מנטלי, או רגשי, הם יצליחו להגדיל את פרקי הזמן הקצרים של האושר ולצמצם את המרווחים שבהם האושר אינו נחוה.

גישה זו אף פעם אינה מצליחה. אם יש הרבה תשוקות עזות בהכרה, ההכרה אינה יכולה לשקוע לגמרי ב"עצמי" ולחוות במלואם את השלווה והאושר שנמצאים שם. ההכרה עשויה לחוות מעט מאותה שלווה, אם תשוקה עזה מתממשת פתאום, אבל זו תהיה רק חוויה זמנית קצרה. ההכרה אינה יכול להישאר ב"עצמי" בשעה שהוא מלא תשוקות ופעילויות. הוא יתעורר שוב אחרי כמה שניות ויתחיל לרדוף אחרי המטרה החיצונית הבאה.

ההכרה שתשוקתה התמלאה חווה רק את האושר של ה"עצמי", בצורה מדוללת מאוד. אם ברצונך לחוות את האושר המלא של ה"עצמי" ואם ברצונך לחוות אותו באופן קבוע, תצטרך לוותר על כל תשוקותיך וקשריך. אין דרך אחרת. ההכרה אינה יכולה לנוח בשקט בעמקי ה"עצמי" כל עוד היא לא למדה להתעלם מכל הדחפים המנסים להיראות כמו הנאה וסיפוק בעולם החיצוני.

כל התשוקות יכולות לגרום לך צרות, ואפילו צרות רוחניות. לפעמים, אפילו תשוקה למדוט יכולה להוות מכשול. כשרציתי פעם למדוט ביחידות במערה על הארונצ'ילה, ראה בהגוואן שזה לא חלק מן הפרהרבהא שלי ויעץ לי לוותר על הרצון הזה. הוא אמר שזו סנאקלפה (תשוקה) שאם תתגשם, תביא ללידה עתידית.

"מדוט בפלקוטו עצמו", הוא אמר, "היה שקט שם ואל תלך לשום מקום אחר."

לפני כן, כשרק הגעתי לפלקוטו, אמרתי לבהגוואן שרצונתי היחידים הם לבשל ולאכול אורז קאנג'י, לחיות כאן ולמדוט ביחידות.

בהגוואן השיב: "למה שיהיו לך רצונות כאלה? מה שצריך להיות כבר נקבע מראש. היה שקט, בלי שום רצון, ומה שצריך לקרות יקרה."

ש: ליבת משנתו של בהגוואן ושל סוואמי היא כנראה "אני לא הגוף ולא ההכרה. אני ה"עצמי". עושה רושם שכל הרצונות מתעוררים רק מכיוון שאנחנו מזדהים עם הגוף ועם ההכרה. מזה נובע

באופן הגיוני, שאם יוכל האדם לוותר על ההרגל הזה, הוא יוכל באופן אוטומטי להגיע למצב של חוסר רצונות. האם זה נכון?

ת: זה נכון. אם אדם מוותר על הרעיון שהוא הגוף וההכרה, הוא כבר חי במישור יותר גבוה.

ש: העניין הזה של מישורים יותר גבוהים מעניין אותי. קראתי איפשהו שבהגוואן אמר פעם שקשה מאוד לממש את העצמי בחיים האלה. הוא גם אמר כנראה שאם מישהו ניסה ונכשל, ייתכן שהוא ייוולד בצורה אחרת במישור יותר גבוה. אני רוצה לדעת אם זה נכון, ואם זה נכון, איך זה פועל. אם ישנם מישורים כאלה, האם כל האנשים שם נמצאים באותו שלב? האם כולם משיגים שחרור באותה כמות של זמן? קשה מאוד להיות חופשי מתשוקות כאן על פני האדמה, כי כאן יש כל כך הרבה הסחות דעת. האם החיים במישורים הגבוהים האלה קשים באותה מידה, או שהם יותר קלים? האנשים שם צריכים להיוולד שוב כבני אדם?

ת: כמה נשמות בשלות, שלא הצליחו לממש את ה"עצמי" עשויות להיוולד במישור יותר גבוה. כדי להיוולד בעולם כזה, אדם חייב להיות טהור מאוד. עליו להיות נטול תשוקות ארציות. רק אלה שהקדישו את כל חייהם לרדיפה אחרי הניאנה יכולים לקוות להיוולד מחדש בצורה כזאת. אנשים כאלה נולדים לפעמים בפעם האחרונה במישור גבוה ומשיגים שם את המימוש. המאמינים שלא הצליחו לכבות את כל התשוקות מלבד התשוקה לניאנה ייוולדו מחדש על פני האדמה. האדמה היא מגרש אימונים לוואיראגיה (הינתקות). זאת הסיבה שהחיים כאן כל כך מתעים ושקריים. אדם חייב ללמוד חוסר תשוקה כאן על פני האדם לפני שהוא יכול לחשוב על הגעה לניאנה או על היוולדות מחדש במישור יותר גבוה.

10

ש: אני מנסה כל הזמן להיות מודע תמיד ל"אני-אני". אני מרגיש שה"אני" הזה הוא מרכז שממנו אני מסתכל על אישיותי ועל מוחי. אני מרגיש שההכרה יצא מן המרכז הזה. לפעמים אני מרגיש שאפילו המרכז הזה צריך להיעלם. האם זה נכון?

ת: כשאדם נמצא במרכז ה"אני קיים", אין כניסה ואין יציאה. זה כל מה שיש. אם אינך מודע לדבר כפי שהוא באמת, אתה עשוי לגלות שהדברים נכנסים למרכז הזה ויוצאים ממנו. אם אתה נמצא במודעות נכונה של המרכז, הלב, אתה מבין שאין לא כניסה ולא יציאה, לא תנועה ולא שינוי.

ש: האם עדיף למדוט פרקי זמן ארוכים או פרקי זמן קצרים?

ת: מלבד במצב של שינה, המאמץ למדוט צריך להימשך ללא הרף. כמו נהר הזורם תמיד לעבר הים, המודעות שלנו אמורה לזרום ללא הפסקה. לא צריך להיות אצלנו המושג הזה שעלינו למדוט

בזמנים מסוימים. המדיטציה על ה"עצמי" חייבת להימשך כשאנחנו הולכים, עובדים, אוכלים, וכיו"ב. עליה לזרום באופן טבעי בכל המקום ובכל הזמנים.

ש: מהו ההבדל בין דהרנה ודהיאנה?

ת: דהיאנה (מדיטציה) מתמדת נקראת דהרנה. בקאיוואליה נואניטאם נשאלת השאלה "איך משמידים את הגוף הזה שבו הוואסאנות נשמרות בצורת זרע?"

הגורו משיב: "אני התודעה המושלמת והמוחלטת. בתודעה המושלמת הזאת כל היקום

קיים רק כתופעה." אם דהיאנה הזאת זורמת במוחך, איך יכולה להיווצר בורות?"

ש: ס"ס כהן אומר באחד מספריו שכאשר אתה חווה ספורנה⁵, הלב מוכן לבטא את עצמו. האם הספורנה הזאת באה לפני או אחרי דהרנה?

ת: הספורנה באה אחרי דהרנה. ספורנה היא החוויה של הלב כאשר הוא מתחיל להיות מודע למחפש הרוחני המתקדם. זו חוויה זמנית של ה"עצמי" שנחווית כשהכרה מתחיל להיות מוצף על ידי הלב.

ש: האם כל מי שהולך במסלול החקירה העצמית חייב בסופו של דבר לחוות ספורנה?

ת: אם הם מסוגלים להשאיר את ההכרה בלב הם יגיעו לזה.

ש: אנשים שהולכים במסלולים אחרים חווים לפעמים מצבי סמדהי. האם הם יחוו גם ספורנה?

ת: אם מישהו הולך ללא הרף במסלול הגיאופה או היוגה, ההכרה בסופו של דבר ישתלב בספורנה. בשעת ההשתלבות החוויה תגיע.

הספורנה הזאת היא האור או הקרינה של ה"אני קיים". כשאתה קרוב להשתלבות עם ה"אני" הממשי, אתה מרגיש את הקרינה שלו. ה"אני" הממשי הוא שמו האמיתי וצורתו של האל. השם הראשון והנכון ביותר של אלוהים הוא "אני". המודעות ל"אני קיים" היא המנטרה המקורית והראשונית.

ש: אז המנטרה "אני" קודמת אפילו לפרנאוה⁶, כלומר לצליל "אום"?

ת: כן. זה מה שבהגוואן אמר בכמה הזדמנויות.

התודעה הזאת, של "אני קיים", קיימת ומאירה תמיד, אבל המודעות שלך בקשר אליה מוסתרת על ידי האגו, בדיוק באותו אופן שצל מסתיר את הירח בעת ליקוי לבנה. הצל על הירח

⁵ הקטע הבא הוא מתוך "יום עם בהגוואן" עמ' 4. "תמיד היה לי ספק מהו פירושה המדויק של המילה ספורנה. אז שאלתי את בהגוואן, והוא אמר: "...מה שזורח או מאיר" ... שאלתי את בהגוואן מהו הדבר שזורח, אם זה האגו או ה"עצמי". הוא אמר שזה לא אף אחד מאלה אלא משהו ביניהם, משהו שהוא שילוב של ה"אני" ("עצמי") ומחשבת ה"אני" (אגו) וכי ב"עצמי" איננה אפילו הספורנה הזאת."

⁶ תיאוריה הינדית אחת של קוסמולוגיה טוענת שהיקום התגלה במקור מתוך הפרנאוה, שהוא הצליל "אום"

נראה רק הודות לאור הירח מאחוריו. בלי אותו אור, לא היינו רואים את הצל. כך אנחנו מודעים לגוף, להכרה ולעולם, גם כאשר הם מסתירים את הראייה הברורה שלנו רק בגלל האור של ה"עצמי". לאורו של ה"עצמי" אפשר לראות את כל זה.

ש: איך אותו "אני" יחיד, שלם, נהיה לדברים הרבים ולאנשים הרבים שאנחנו רואים בעולם?

ת: הוא לא נהיה. הוא תמיד נשאר יחיד ושלם. הראייה הפגומה שלך והתפיסות המותעות שלך נותנות לך את הרושם שהאחד נהיה לרבים. ה"עצמי" מעולם לא עבר שום שינוי או מהפך אלא בדמיוןך.

כשאנחנו מזדהים עם הגוף ועם ההכרה, האחד נראה כהופך לרבים. כשהאנרגיה שלנו עוברת מן ההכרה והעולם החיצוני לעבר ה"עצמי" האשליה של הריבוי נעלמת. לך עמוק לתוך ההרגשה הזאת של ה"אני". הייה מודע לה היטב ובצורה אינטנסיבית כל כך ששום מחשבה אחרת לא תצליח לעלות במוחך ולהסיח את דעתך. אם תיאחז בהרגשה זו של "האני" חזק ולזמן רב, ה"אני" המזויף יעלם ותישאר רק המודעות השלמה של ה"אני" הממשי, האימנטי, של התודעה עצמה.

ש: זה נראה כל כך הגיוני וכל כך פשוט אבל כל כך קשה לוותר על הראייה הפגומה שלנו.

ת: אל תהיה עצוב או מדוכא ממחשבות כאלה. המשך לשאול את עצמך "למי זה קשה?", "למי יש ראייה פגומה?" אל תאפשר למחשבות כאלה להטות את תשומת לבך מן המקור, מן ה"עצמי".

ש: זאת בדיוק הבעיה שלי. האנרגיה המצטברת של ההכרה שלי – כל התקוות, הפחדים, התשוקות, הדאגות, האהבות והשנאות – היא יותר מדי בשבילי. האנרגיה הקטנה שמפעם לפעם אני משקיע בחקר עצמי לעולם אינה מספיקה להפסיק את סחרור ההכרה ליותר משנייה או שתיים. יש כל כך הרבה אנרגיה שזורמת החוצה במוחי. אני לא מסוגל להגיע אל מקור ההכרה בכלל.

ת: ברגע שתתחיל להתייבב במצב של אחדות, המשיכות והדחיות מהאובייקטים החושיים שמעוררות אצלך עכשיו כל כך הרבה בעיות פשוט תתפוגגנה מעצמן. כשלא יהיו לא אהבות ולא שנאות, מה יישאר בהכרה ויפריע את מנוחתך?

אל תתייבב ממכשולים, או מן ההרגשה שאינך מתקדם בכלל. ההכרה כל כך שקוע באשליה, עד כי היא אינה מסוגלת להחליט אם היא מתקדמת במסלול הרוחני או לא. המשך במדיטציה שלך. אל תצפה לתוצאות מידיות ואל תהיה מודאג מהיעדרן.

ש: אני מרגיש שאני מחפש רוחני חסר תועלת. אני מרגיש שלעולם לא אהיה מספיק מנותק, ולא תהיה לי מספיק אנרגיה להתעלות מעל בעיותי.

ת: אדם נבער עשוי לחשוב שיש לו בעיות רבות או מגרעות רבות, אבל אם הוא פונה אל ניאני, אותו ניאני לא יראה אף אחת מהן. הוא פשוט יראה אדם שאינו מודע ל"עצמי", אינו מודע לאמת. הוא לא יגנה אותו על כך, אלא רק יתמלא חמלה על בורותו.

כשאתה מבין שהכול הוא ה"עצמי" שלך, במי אתה יכול לנזוף, את מי תשבח? את מי תוכל לשנוא? אם אינך רואה שום פגמים או כשלים, אתה נשאר תמיד רגוע, בידיעה שהכול הוא ה"עצמי" שלך.

ההכרה מטבעה רואה חלק מהדברים כנכונים וחלק מהדברים כשגויים. אם מוותרים על כל הרעיונות הקשורים לטוב ולרע, לנכון ולשגוי, נשאר ה"עצמי" לבדו. תינוקות קטנים וניאנים דומים בכך שהם אינם רואים טוב או רע בשום דבר.

ש: אני מרגיש שיש לי בעיות כל כך רבות שרק חסד של גורו יוכל לעזור לי.

ת: זו ברכה אמיתית אם אפשר למצוא ניאני ולבטוח בו. אם תשים עצי הסקה ליד אש, הם יקלטו בסופו של דבר את האש ויתאחדו איתה. בלי חסדו של הגורו, ובלי להתחבר איתו, קשה מאוד לממש את ה"עצמי".

קשה לגלות מי הוא גורו אמיתי כי אנשים שמימשו את עצמם נראים ומתנהגים במקרים רבים כאנשים רגילים. אלה שאינם בוגרים מבחינה רוחנית אינם מזהים את גדולתם הרוחנית. אם סבא משחק עם נכדיו התינוקות, התינוקות יחשבו שהסבא הוא ממש כמוהם. הם יראו אותו כפי שהוא באמת רק כשיתחילו לגדול.

תינוקות טועים באופן כזה כי הם לא פיתחו די כישורי ביקורת שיאפשרו להם להבדיל בין בוגרים לתינוקות. יש תינוקות רוחניים רבים בעולם שחושבים כי ניאנים וגוראים הם אנשים רגילים בדיוק כמוהם. כשהתינוקות מתחילים לגדול מבחינה רוחנית, הם עשויים לפתח הבחנה רוחנית מספקת לגלות גורו אמיתי ולהיכנע לו. מציאת גורו היא הברכה הגדולה ביותר שיכולה לקרות לאדם בחיים האלה.

11

ש: לאחרונה, במדיטציה, הרגשתי שהנשימה שלי נעשית רדודה יותר ויותר. היא גם נהיית איטית כשאני עומד בשקט. האם עלי להשאיר את זה ככה, או שמא עלי להתאמץ לנשום יותר עמוק.

ת: אתה מתרגל יוגה או פראנאיאמה? או חקירה עצמית? יש לך גורו?
ש: יש לי גורו, אבל היא עכשיו בארצות הברית. לא ראיתי אותה כבר שלושה חודשים. אני לא מתרגל פראנאיאמה.

ת: אתה מתרגל חקירה עצמית?

ש: זה נקרא מדיטציה ספונטנית.

ת: מהי השיטה?

ש: נאמר לי שהדרך הטובה ביותר למדוט היא פשוט לשבת ולתת לזה לקרות. סוואמי מכיר את סוואמי מוקטנדה? אני תלמיד של ממשיכו, סוואמי צ'יטווילסנאנדה.

ת: כשהנשימה רגועה גם ההכרה רגועה. אדם יכול לעקוב אחרי הנשימה או אחרי ההכרה כסדהנה. אם זה נעשה נכון, שני הדברים יתחילו לדעוך. אבל שיטה יותר יעילה היא להיות מודע למי שעוקב אחרי הנשימה או ההכרה. אם נדע בכל עת מיהו עד הראייה, נוכל פשוט לאפשר לכול להיות כפי שהוא. אם נוכל להיות בטוחים בידע הזה, לא יהיה שום צורך לכוון את המדיטציה בשום אופן. למה? כי במצב הזה אנחנו יודעים ששום דבר שנראה, משתנה או נע לא יכול להשפיע עלינו.

אומרים שיש דרכים רבות להגיע אל האולטימטיבי, ויש סכנות רבות הקשורות בכמה מן הדרכים האלה. בהגוואן הראה לנו את המסלול נטול הסיכונים של אטמה ויצ'ארה (חקירה עצמית) שבאמצעותה אנחנו יכולים להכיר בקלות את עצמנו. אם נלמד להיאחז ב"עצמי" האמיתי באמצעות תרגול של חקירה עצמית, נצליח ללמוד לחיות באושר בעולם האומלל הזה.

ש: האם זה לא אנוכי לשבת ולהיות מאושר, כשיש בעולם כל כך הרבה סבל? האם עלינו לא לעזור למי שגוסס בדרך? אני מתכוון, כמובן, שעלינו לעזור לו. אי אפשר להעמיד פנים שהעולם איננו שם, במובן מסוים הוא מאוד ממשי.

ת: זו אינה חובתם של השוחרים הרוחניים להסתכל על העולם ולשנות את המצבים בעולם. העולם אינו אלא משחק גדול של מאיה. אם אתם מעורבים בפעילויות של העולם תמצאו את עצמכם לכודים במאיה, ולא תהיו מסוגלים לראות את עצמכם ואת העולם כפי שהוא באמת. העולם משתנה תדיר. לפעמים המצבים נוחים לחלק מהאנשים. בזמנים אחרים, המצבים אינם טובים. יש כל כך הרבה כאוס בעולם, כי הוא תמיד במצב של זרימה. אלא שעד הראייה של העולם המשתנה הזה – כלומר, אתה בעצמך – שרוי תמיד בשלווה, לעולם אינו מוטרד. בחרו במצב הזה של עדי ראייה והיו שלווים שם. באמת אין אנחנו יכולים לעשות שום דבר בקשר לעולם הזה.

ש: למה כל כך חיוני להתעלם מאנשים שבאופן ברור כל כך זקוקים לעזרה מסוג כלשהו?

ת: אם אדם מתייצב ב"עצמי", האנושות נהנית מזה באופן אוטומטי. אדם שמתייצב ב"עצמי" לא יהיה אדיש לבעיות העולם. אם בעיות מתעוררות, אדם כזה יהיה ספונטני ויספק את הפתרון הנכון לכל בעיה.

אתם מאמינים בהרבה אמונות: "אני בן אדם נבדל; העולם נבדל ממני; אנשים אחרים נבדלים ממני; אני שוחר רוחני העושה מדיטציה כדי להגיע אל ה"עצמי" אנשים אחרים בעולם סובלים." כל התפיסות האלה שגויות. אין שניות ואין הפרדה. למען האמת, אין סבל וייסורים מחוץ להכרה שלך, כי העולם כולו אינו אלא השלכה של ההכרה שלך. הסבל שלך והסבל שאתה רואה סביבך יכולים בקלות להימחק אם תוותר על כל הרעיונות השגויים שיש לך על עצמך.

כל סבל מתחיל ברעיון השניות. כל עוד תודעת השניות הזאת מקובעת היטב בהכרה, אדם אינו יכול להושיט שום עזרה לזולת. אם אדם מבין את טבעו חסר השניות ונהיה רגוע מבפנים, הוא נהיה המכשיר המתאים לעזרה לזולת.

כשאדם מתייצב ב"עצמי", השלווה הפנימית שהוא חווה בכל עת זורמת אל כל בני האדם. המסורת הטבעית הזאת מרפאה ומרוממת את האנושות הרבה יותר מכל כמות של פעילות גופנית.

הניאני הוא בדיוק כמו השמש. השמש מקרינה אור וחום ללא הרף וללא הבחנה. הניאני מקרין ללא מאמץ את טבעו האמיתי – את אהבתו, שלוותו, שמחתו – ליקום כולו. אף על פי שהשמש קיימת תמיד, כדי ליהנות מקרינה, עלינו לפנות אליה. באותו אופן, אם נרצה ללזכות באור רוחני, עלינו לפנות לעבר יצור ממומש. אם מישהו עושה מאמץ מודע להישאר באורו של ניאני, החשכה של הבורות הרוחנית תיעלם אוטומטית.

ש: מהי הסיבה לחוויות הרוחניות שכמה מאמינים זוכים להן? האם הן נועדו לעזור לנו בדרך, או לתת לנו ביטחון? החוויות האלה של אור פנימי, קולות פנימיים וכיו"ב, האם אנחנו זקוקים להן, או שהן פשוט קורות מכיוון שהן טבעיות? למה יש כאלה שחווים חוויות כאלה ואחרים שלא חווים אותן?

ת: החוויות שבאות במהלך מדיטציה הן תוצאה של תרגול קודם. אין צורך לחוות חוויות כאלה. "מיהו האדם שזוכה לכל החוויות האלה?" תשומת הלב שלנו צריכה להיות מכוונת רק לדבר הזה. חוויות באות ונעלמות, אבל עד הראייה לכל החוויות נשאר תמיד ללא שינוי. תשומת הלב שלנו צריכה להיות שם באופן קבוע.

עלינו לראות את האדם החווה את כל החוויות. זכור, את מה שקורה לך אפשר להבין רק באמצעות ההכרה. זכור גם שהתפיסות של ההכרה אינן ממשיות, כי זה שמבין אותן אינו ממשי. אם נשאל תמיד "למי קורה החוויה הזאת? המבין הטועה והחווה הטועה יתפוגגו שניהם. הקדוש סוברמניה בהראטי כתב פעם: "אם תצליחו לראות בבהירות שהעולם הוא רק השלכה של ההכרה, תתעלו על כל סבל." בשיר אחר הוא התבדח על ההכרה והמאיה:

יש כאלה שהבינו את האמת; הם אינם מתייחסים אליך (ההכרה) כממשי. אלה שמצייתים ל"עצמי" – להם אינך יכול לעשות דבר. אם תבין את האמת שאין בה שניות, לא תהיה לך שלוה שם; תצטרך לברוח. אם השניות של ההכרה תיפתר, איפה אתה? אותם אנשים אמיצים המגיעים להבנה העמוקה הזאת וקולטים שהגוף אינו ממשי, מה אתה יכול לעשות להם? למי שמוכן למות, מותה של ההכרה הזו אינו משנה דבר.

ש: האם הוא לא היה מעורב בפוליטיקה? לא ידעתי שהוא היה כל כך מעוניין בעניינים רוחניים.

ת: כן, הוא היה מעורב בפוליטיקה, אבן הוא גם היה משורר ופילוסוף. פעם הוא בא לראות את בהגוואן במערת וירופקשה.

ש: לא קראתי שום דיווח על הפגישה שלהם. הם שוחחו?

ת: לא, הוא רק בא ונכח בדרשן. בשיר אחר, שנכתב כשהוא היה בפוניצ'רי הוא אמר: "אין אומללות, שום עצב, שום עצב. ראו, הכול אלוהים; אין עצב."

12

ש: כאן בארונצ'לה קל יחסית, כנראה, להיות בעל הבחנה רוחנית. בפריז, עם הפעילויות היומיומיות שלנו, וכל כך הרבה השפעות חיצוניות, זה הרבה יותר קשה.

ת: מחשבות כמו "ארונצ'לה שונה מפריז", "אני עובד בפריז" – אלה מושגים שעולים רק אחרי שאנחנו מזדהים עם הגוף וחושבים שהגוף הוא ה"אני". אם אתה משלים עם רעיונות כאלה אתה מחבל בעצמך באופן אוטומטי.

ש: באמצעות התרגול שלנו אנחנו מרגישים שאנחנו מתקרבים לאמת, אבל אנחנו גם מרגישים שיש לנו עוד דרך ארוכה לפנינו.

ש: אינך יכול לגשת לאמת או להיות במרחק כלשהו ממנה. ה"עצמי" לעולם אינו רחוק ממך כי אתה כבר אותו "עצמי".

כדי להיפטר מרעיונות שגויים כאלה, עליך להבין באמת שזה כך. "אני ה'עצמי'; אני הכול; כל דבר הוא ה'עצמי'. המנטרה הזאת היא הכלי היעיל והחזק ביותר לשם כך. אם תחזור עליה תמיד, כל האנרגיה תבוא אליך כי אתה באמת התודעה הקיימת בכול.

ש: נניח שניתן את המנטרה הזאת לרשמקול. הוא יכול לחזור עליה בלי סוף, אבל הוא לא יהפוך לרשמקול הקיים בכול. האם החזרה לכשעצמה מספקת?

ת: אם אתה חוזר על משהו באופן תמידי ויוצר אמונה מספקת שמה שאתה אומר נכון, ההכרה שלך בסופו של דבר יהיה הדבר שעליו אתה חוזר. אם תחזור על האמת שאתה הוא ה"עצמי" ואם תהיה בד אמונה מספקת כי מה שאתה אומר נכון, בסופו של דבר אתה תהיה האמת, ה"עצמי".

ש: אני יכול להבין כי חזרה על המשפט הזה מביאה תועלת כשהכרה פעילה ונעה כלפי חוץ. אבל האם אנחנו חוזרים על כך גם כאשר אנחנו חווים שקט פנימי?

ת: אם אדם מקובע תמיד בשקט, זאת האמת. אבל כאשר ההתייצבות זמנית בלבד, האם זה מספיק?

ש: המנטרות יכולות לקחת אדם למצב של שקט פנימי. מרגע שהן משיגות את מטרתן, למה צריך להמשיך ולחזור עליהן?

ת: יש סוגים שונים של שקט. אם ההכרה נעצרת בשקט, הדבר דומה לשינה עמוקה, ועליך לדעת שזה אינו השקט האולטימטיבי. אם אתה נשאר במצב הזה בלי להמשיך במדיטציה שלך, לא תצמח לך שום תועלת. כשמצב זה מגיע, עדיף להמשיך במדיטציה על ה"עצמי".

ש: איך יכול אדם לדעת אם הוא חווה שקט דמוי שינה במקום שקט אמיתי?

ת: אם אחרי שיוצאים מן השקט, מיד מתייחסים לגוף כאל "אני", ברור שהאדם לא חווה את השקט האמיתי. בחתירה לשקט פנימי, אל לו לאדם להיכנס ללאיה (השעיה זמנית של כל התפקודים המנטליים).

לדוגמה, אדם עושה עבודה כלשהי; אחר כך הוא מרגיש עייפות ושוכב לנוח; אחר כך הוא חוזר לעבוד. השקט אמור להיות מסוג כזה. כלומר, אם ההכרה נח באופן זמני, לא תחווה את השקט האמיתי. היעדרות מוחלטת של מחשבות אין פירושה בהכרח שאתה חווה את השקט של ה"עצמי".

אם אין שום תחושה של רעננות ובהירות בשקט, אם המודעות של האדם זוהרת באופן כזה שהוא מרגיש מלא שמחה ורגוע לגמרי, סביר שזה השקט האמיתי. אם המודעות הזאת, הערנות הזאת, איננה שם, עדיף להמשיך בג'אפה ובדהיאנה.

אתן לך דוגמה נוספת: אדם מודט באולם הישן של בהגוואן. הוא יושב שם שעה. אחר כך הוא חושב לעצמו: "ישבתי ועשיתי מדיטציה שעה." זו לא נישטה (התייצבות ב"עצמי") כי ה"אני" היה שם וחשב "אני יושב; אני מודט". אם יש לך מודעות כלשהי לכך שאתה יושב ומודט, אינך חווה את ה"עצמי". אתה חווה את האגו.

ש: כשאיננו מרגישים אחדות או אחידות, האם פירוש הדבר שלא הגענו אל המצב האולטימטיבי?

ת: אין פער ממשי בין רגעים של מדיטציה. המדיטציה תמיד נמשכת.

ש: המדיטציה הזאת שאתה מדבר עליה, האם היא מכילה חזרה מנטלית? האם היא מנוסחת במילים כמו "אני הוא ה'עצמי', אני התודעה." או שזה סוג של מודעות ל"עצמי" שנוכח בלי מילים או מושגים?

ת: אם אתה חוזר על מנטרה בקול רם, זוהי ג'אפה. אם אתה חוזר על אותה מנטרה בהכרה, אתה יכול לקרוא לזה מדיטציה. אם אדם מתייצב במודעות של התודעה האימננטית, זוהי נישטה (התבססות ב"עצמי").

ש: אז אם אדם יכול להישאר במצב של נישטה, הוא לא צריך לעשות ג'אפה או מדיטציה?

ת: במדיטציה לעולם אינך שוכח את ה"עצמי". להיות מודע ל"עצמי" בלי לחשוב עליו בשום אופן זוהי נישטה. מדוע לחזור על "אני סונדרם. אני סונדרם" אם אתה כבר מרגיש שאתה סונדרם?

במצב האולטימטיבי הזה אדם לא חושב על ה"עצמי" וגם לא שוכח את ה"עצמי". הוא פשוט ה"עצמי". אם אתה חווה זאת, לא יתעורר בלבך ספקות כמו "האם עלי להמשיך למדוט? במצב האולטימטיבי הזה לא ייתכן שמחשבות כאלה תתעוררנה. לכן, אם אתה מגיע למקום רגוע או שקט במדיטציה שלך, ומתעוררות בלבך מחשבות כמו "האם עלי לנוח בשקט או להמשיך במדיטציה שלי?" עליך להמשיך במדיטציה, כי המחשבה עצמה מצביעה על כך שעדיין לא התייצבת ב"עצמי".

לא טוב לחשוב יותר מדי על תרגול המדיטציה. פשוט עשה זאת והמשך לעשות זאת עד שתהיה משוכנע לגמרי ששום דבר המופיע בהכרתך אינו קשור לאני האמיתי שלך. אם אתה שם לב למחשבות ולרגשות בשעה שאתה מודט ומנסה לנצל אותן כדי להעריך אם אתה מודט היטב, לעולם לא תגיע לשקט האולטימטיבי. במקום זה פשוט תהיה תקוע בתפיסות מנטליות.

יש אנשים שמסיחים את דעתם בדרכים רבות ושונות: למשל, הם מנסים לעשות הבחנות בין דברים כמו טוריה (המצב הרביעי) ובין טורייאטה (שנמצא מעבר לרביעי). בעצם זה פשוט מאוד: במקום לנסות להסביר או לתייג, פשוט הייה הדבר הזה בכך שתוותר על כל הזדהות עם הגוף וההכרה. זו הניאנה האולטימטיבית. אם תלך במסלול הזה לא תצטרך להיות מעורב בשום סיבוכים מנטליים או פילוסופיים.

אנשים מתרגלים כל מיני סוגים של סדהנות כדי להגיע אל ה"עצמי". חלק מן השיטות האלה מהוות מעכבות השגת ניאנה. מדיטציה יכולה להיות צורה אחרת של כבלים, אם היא יוצאת מתוך הנחה שהגוף וההכרה ממשיים. אם הרעיון הזה לא ננטש, המדיטציה רק תגביר אותו.

מימוש ה"עצמי" בלי לשכוח לעולם את ה"עצמי" – זו ניאנה אמיתית.

ש: זה בדיוק הקושי: להישאר יציב ב"עצמי".

ת: למי זה קשה? אל תשקע במחשבות כאלה. גלה מיהו החושב אותן. הקדוש טאיומנובר אמר פעם: "לשם מה כל המאהא יוגים האלה?" אתה כבר ה"עצמי". למה אינך נשאר מבוסס במצב הטבעי שלך, בלי לשכוח אותו או להפסיק להיות מודע לו? אל תדאיג את עצמך בכל המאהא יוגים האלה.

13

ש: האם הניאני פולט איזשהו סוג של כוח שמושך מאמינים, או שזה רק חלק מהייעוד שלו שמאמינים בסופו של דבר ימצאו אותו ויהפכו לתלמידיו?

ת: למגנט יש כוח למשוך ברזל. ההר ארונצ'לה מושך אליו אנשים, כמו מגנט המושך אליו פירורי ברזל, ואחר כך שולח אותנו להקיף אותה ברגל. ההר אינו אומר: "בואו ועשו פרדקשינה". הוא אינו צריך לומר זאת. כוחו מושך באופן אוטומטי אנשים הרוצים לעשות פרדקשינה.

אדם ממומש, שהתייצב ב"עצמי", הופך להיות כמו מגנט. הוא מושך אליו אנשים המחפשים את האמת.

הקדוש טאיומנובר מסביר באחד מפסוקיו שכאשר פרח פורח הוא מפיץ ריח שמושך דבורים לבוא ולאסוף את דבשו, אבל הוא מוסיף ואומר שאם הפרח אינו פורח, לא יהיה ריח, לא יהיה דבש, ולא יהיו דבורים.

בהגוואן דיבר על הכוח הזה באקשרמנמלאי: "כמגנט המושך אליו ברזל, משכת אותי, הו, ארונצ'לה, והפכת אותי לחלק ממך."
(כשדיבר עם כמה אורחים חדשים) קראתם את הספרים של בהגוואן? יש לכם ספקות בקשר למשנתו?

ש: קראנו כמה ספרים על בהגוואן שתורגמו לצרפתית. אין לנו ספקות בקשר למסר שהם מכילים.

ת: אם אתם מתייצבים לגמרי ב"עצמי" ומגיעים למימוש סופי, כל הספקות נעלמים, אבל לא לפני כן. עד אז הספקות יחזרו שוב ושוב.
אם ה"אני" המדומה – כלומר הרעיון ש"אני הוא הגוף" – אינו חוזר אלינו בכלל, אנחנו יכולים להסיק שמימשנו את ה"עצמי".

ש: האם ייתכן שאנשים רגילים כמונו יממשו את מה שנמצא מעבר לכול?

ת: אם ההכרה מיטהרת, האדם מממש את מה שמעבר לו. אם האדם לגמרי מוגבל, והוא מזדהה עם הרעיון ש"אני הוא הגוף" הוא רחוק מאוד ממימוש ה"עצמי".

ש: מה הקשר בין ההכרה שצריכה להיטהר ובין התודעה שלתוכה היא צריכה בסופו של דבר להיעלם?

ת: אתה יכול לומר שההכרה הוא כמו אטום של האינסוף. כשאנחנו מזדהים עם הגוף ועם ההכרה, אנחנו חושבים שאנחנו מוגבלים. ההזדהות עם ההכרה מסתירה את ה"עצמי". אם נוותר על ההזדהות הזאת ונישאר כתודעה טהורה, ההכרה תישתלב לתוך התודעה. אז תדע שההכרה אינה ישות נפרדת. היא מתעוררת בתודעה, שהיא ה"עצמי", ושוב נעלמת לתוך התודעה בלי להיות נפרדת או נבדלת ממנה.

טאיומנובר אמר:

ההכרה הוא כמו אטום. אין מי שישווה לאדם שהגיע למצב שבו ההכרה נמוג למקורו, כי במצב הזה אין אחר.

אין שום דבר מסתורי ב"עצמי", כי איש אינו יכול להתכחש לקיומו. תודעה טהורה קיימת תמיד ונחוות תמיד. איש אינו יכול להכחיש את קיומו של ה"אני קיים" הזה, או את המשכיותו בכל מצב. התעוררות עשויה לקרות; מצב החלום עשוי להופיע ולהיעלם; מוות יכול לבוא אל הגוף. כל הדברים האלה עשויים לבוא ולהיעלם, אבל ה"אני קיים" יישאר לתמיד. כל

המצבים המשתנים האלה – לידה, מוות, ערות, שינה, חלום – מתרחשים רק בתודעה. אבל בשעה שהשינויים האלה מתרחשים, התודעה הטהורה תמיד נשארת, בלתי משתנה ובלתי מסוגלת להשתנות. לכן היצמדו אליה ורק אליה.

"אהיה אשר אהיה": בהגוואן ציטט זאת לעתים קרובות מן התנ"ך ואמר שהפסוק מסכם את כל הוודנטה. אם תשאל "מהו אלוהים?" אפשר לומר בתשובה "החוויה של אותו 'אהיה' היא אלוהים." לכולנו יש אותו "אהיה", אותה תחושה בסיסית של קיום. התודעה הזאת היא האמת היחידה והאולטימטיבית.

ש: יש עוד משפט בברית החדשה המקובל מאוד בקרב הנוצרים: "איש לא יבוא אל האב בלתי על-ידי". איך מבין סוואמי את המשפט הזה של ישו?

ת: כשיש אמר "בלתי על-ידי" הוא דיבר על ה"עצמי", לא על הגוף, אבל אנשים לא הבינו את זה נכון.

בהזדמנות אחרת ישו אמר: "מלכות האלוהים בקרבכם הנה". הוא לא התכוון שהיא בתוך הגוף. ה"אתם" שישו מדבר עליו הוא ה"עצמי" התודעה האינסופית. גם אם חכם שהתייצב ב"עצמי" עשוי להשתמש במילה "אני", אל לנו לטעות ולחשוב שהוא הגוף. בכל פעם שהניאני, שהתאחד עם התודעה הטהורה, האינסופית, אומר "אני" הוא מדבר לא על הגוף, על הצורה, אלא על התודעה.

בתודעה המוחלטת, היחידה, חסרת הצורה והאימננטית, איפה נמצא ישו או כל ניאני אחר? כולם מתאחדים בתודעה. לא ייתכן להפריד שם בין אנשים.

מי שמממש את המצב הזה מעבר להכרה מבטא את האמת בדרכו. אלה שמבקשים להבין את האמת הזאת תמיד מנסים להבין את המסר דרך התיווך המטעה של המילים. הם מפרשים בטעות בעזרת הכרותיהם ומבינים לא נכון את מה שהמורה מנסה לומר.

נוצרים רבים מבינים את המשפט "איש לא יבוא אל האב בלתי על-ידי" כאילו הכוונה היא "רק על ידי ישו". בגלל הפרשנות הזאת, הם מגנים את כל התפיסות של אלוהים ואת כל הדתות האחרות.

במהותן כל הדתות זהות. בהגוואן אמר לי פעם: אם האגו מושמד בעקבות חקירה עצמית הולמת, ואם התודעה הלא-דואלית מתממשת, זו האמת. אחר כך, באותה תודעה לא-דואלית, איפה הן כל הדתות השונות? ואיפה הם כל המורים הדתיים השונים? הכול אחד במצב הזה.

ש: האם סוואמי מבין את ישו הנוצרי כניאני בדומה להרבה ניאנים אחרים, או שהוא היה יותר מזה?

ת: אם האגו מושמד, נשארת רק תודעה שאינה דואלית. אין גבוה יותר או נמוך יותר במצב הזה. אינך יכול לומר שניאני אחד נמצא במצב שונה מניאני אחר. אינך יכול לומר שישו הנוצרי טוב יותר מבהגוואן או להפך. אין מצב גבוה יותר מזה של הניאני, ואין ניאני שעולה על כל ניאני אחר.

אף שהמצב הפנימי והחוויה של כל הניאנים היא אחת, הפעילויות החיצוניות משתנות מכיוון שלכל אחד מהם ייעוד אחר להגשים. חלקם יהיו מורים וחלקם לא.

אם יש מיס בכוס, הם ירוו את צימאוונו של אדם אחד; אם יש מיס בסיר גדול, הם ירוו את צימאוונו של שלושים או ארבעים בני אדם; אם יש מיס בבאר, הם יכולים להרוות את צימאוונו של כל אנשי הכפר או העיר. כמה שוחרים רוחניים עשו טאפאס רק למען מימוש העצמי. אחרי המימוש הם אולי יוכלו לעזור לכמה אנשים. אבל כמה ניאנים עשו טאפאס מתמשך לא רק למען המימוש העצמי שלהם, אלא גם כדי לעזור לשחרר אחרים. הניאנים שעשו סוג כזה של טאפאס מתפרסמים בעולם כמורים ויש להם חסידים רבים.

14

ת: בחסדו של בהגוואן לא היו לי הרבה קשרים עם אנשים ארציים. כשאנשים באים לראות אותי הם יושבים ומקשיבים למה שיש לי לומר. אם הם מתעניינים בבהגוואן ובמשנתו, הם יכולים להישאר זמן מה. אם הם אינם מתעניינים, הם פשוט הולכים. לא רבים באים הנה. כמה אורחים קבועים ואולי אדם אחד או שנים חדשים מדי שבוע. וכשהם באים, אנחנו מדברים על בהגוואן ועל משנתו, לא על מה שקורה בעולם. למעלה מארבעים שנה לא טרחת לברר מה קורה בעולם. אני אפילו לא יודע מה קורה בטירונאמאלאי.

ש: עזבת פעם את פלקוטו בתקופה הזאת?

ת: כשבהגוואן עדיין חי, הייתי עולה אל ראש הגבעה ומבקר לעתים קרובות בסקנדאשרם. הלכתי לעתים די קרובות לגירי פרדקשינה בשנות השלושים, אבל חזרתי דרך פצאימאן קויל סקנדאשרם כדי לא לעבור דרך העיר. אפילו לא הייתי במקדש הגדול שם. בשנים האחרונות הגבלתי את עצמי לפלקוטו ולהליכות על ההר מפעם לפעם.

הגעתי לסרי ראמאנאשראמאם בשנת 1928. בכל השנים שעברו מאז, עזבתי את טירונאמאלאי רק פעמיים: פעם אחת כשברחתי לפולור בחודש הראשון שלי כאן, ופעם אחת ביום שבו הלכתי לעיר אחרת להזמין סיד שהיה דרוש לבניית חדר האוכל. זה קרה לפני למעלה מחמישים שנה. לא עזבתי את טירונאמאלאי בכלל, אפילו לא ליום אחד, למעלה מחמישים שנה.

ש: היה לך מזל גדול. יכולת לעשות את הסדהנה שלך במקום שקט עם גורו גדול. הפרארבהדה שלי לא כזה. אני צריך לגור ולעבוד בעיר גדולה במערב. האם אפשר לעשות סדהנה ראויה בעיר?

ת: מעולם לא עשיתי סדהנה בעיר גדולה, וגם לא ביקרתי בעיר כזאת, לכן איני יכול לתת לך חוות דעת של מומחה בעניין הזה. אנשים אומרים לי שהאוויר בערים הגדולות מזוהם מאוד, שיש שם הרבה מאוד רעש, והוויברציות הרוחניות גרועות מאוד. אם יש לך ברה, עדיף לעשות סדהנה בקרבת גורו, או במקום קדוש, שבו הוויברציות טובות. אם זה בלתי אפשרי, מקום מחוץ לעיר עדיף על מקום בעיר גדולה.

בכל מקום שאתה גר, נסה להימנע מחברתם של אנשים ארציים, כלומר אנשים שאינם עושים סדהנה. נסה למצוא מישהו שמבוסס ב"עצמי" ובלה זמן בחברתו. אם אין לך סאטסנג עם

ה"עצמי" נטול הצורה, זה הדבר הכי טוב שתוכל למצוא. אם אתה רציני, בהגוואן ידאג לכל תנאי חיך בצורה הכי טובה. הוא יביא אותך למקום שבו תוכל להתקדם.

ש: סוואמי, אני חייב לחזור לאירופה בהקדם, והאפשרות הזאת מתחילה להדאיג אותי. אני לא מרגיש שאני מסוגל לשמור על מודעות של ה"עצמי" בעיר גדולה. כאן זה יחסית קל. שם זה קשה מאוד.

ת: בעזרת מעט תרגול, תוכל להירדם בתוך קהל גדול גם אם הקהל יעשה הרבה רעש. כשתישן, הדיבור והרכילות שלהם לא ישפיעו עליך. אם אתה עומד לחיות בסביבה רועשת או כזו שמסיחה את דעתך, עליך ללמוד את אומנות השינה מתוך ערות. עליך ללמוד איך להישאר מודע כל הזמן ועם זאת בו בזמן לא להיות מודע לשום רעשים או הפרעות פוטנציאליות סביבך. בהגוואן קרא לפעמים לחוויית ה"עצמי" "שינה ערנית". אם תצליח ללמוד את הטכניקה הזאת, שום דבר לא יפריע לך אף פעם.

ש: אנחנו מסוגלים לחוות סאטסנג פה. זה נחמד מאוד ונעים מאוד. כשנעזוב את המקום הזה, איך נוכל לחוות סאטסנג כזה?

ת: אם לא נועדת להישאר עם ניאני, תוכל תמיד לנסות ליצור קשר עם ה"עצמי" חסר הצורה. זה הסאטסנג האמיתי. אתה אומר שהפרארדהא שלך היא לחיות בעיר גדולה. פרארדהא מתייחסת רק לפעילויות של הגוף. שום פרארדהא לא יכולה למנוע ממך לפנות פנימה ולהפנות את תשומת לבך אל ה"עצמי". זאת החירות שיש לכל אדם בלי קשר לפרארדהא שלו. אם הפרדהא שלך אינה נותנת לך סאטסנג עם ניאני, לך ישר אל המקור ויהיה לך סאטסנג עם ה"עצמי" הבלתי נראה. הסאטסנג הזה הרבה יותר קשה להשגה ולשמירה, אבל אם אין לך בררה אחרת, עליך לנסות זאת.

תינוקות קטנים חיים בערים בלי להיות מושפעים מן האווירה של האנשים שם. אם אתה חי חיים טהורים ועושה את המאמץ הנכון תוכל להגיע למצב שבו העולם לא ישפיע עליך.

ש: זה יהיה קשה מאוד. אזדקק לעזרה לעתים קרובות מאוד.

ת: אם יש לך תשוקה לסאטסנג, או תשוקה להיות עסוק תמיד במדיטציה על ה"עצמי", הדברים האלה יקרו. אם תשוקתך חזקה דיה, כוח ה"עצמי" יעשה את כל הסידורים למענך. הוא ישלח לך גורו, סאטסנג, או כל דבר שתצטרך. אם אתה באמת עושה מדיטציה רצינית על ה"עצמי" כל דבר שתצטרך יגיע אליך באופן אוטומטי.

ש: כל זמן שהייתי בהודו הרגשתי שהתקדמתי. אני מתחיל לשים לב שהגישה הפנימית שלי כלפי העולם מתחילה להשתנות. אני חושב שאני מתחיל ליצור מרחק ביני ובין העולם.

ת: צריכה להיות לך גישה שאומרת "אין חוץ ואין פנים. הכול הוא היעצמי". אין שום הבדלים ב"יעצמי".

בהגוואן אמר פעם: "אילו יכולת לוותר על כל הרעיונות בקשר להבדלים, זה בלבד היה מספיק".

ש: זאת אומרת שעלינו להיות בעולם בלי לתת לו להשפיע עלינו בשום צורה. עלינו לא להתייחס לאנשים אחרים כאל שונים מאיתנו ולא להתייחס אליהם כאל טובים או רעים.

ת: נכון. כשאונייה צפה על פני המים, זה אומר שמי הים אינם חודרים לתוכה, אלא בכמויות קטנות מאוד, אולי. אם מים רבים יחלחלו פנימה, האונייה תטבע בסופו של דבר. הייעוד שלך הוא לחיות בין אנשים רבים בעולם, לנסות לצוף ביניהם ולא לתת לאף מחשבה ארצית שלהם לחלחל לתוכך. אם תמשיך כך בחייך תוכל למנוע את הזיהום שנוצר מדברים ארציים. הקפד להפנות את תשומת לבך אל ה"יעצמי". כשאתה מזדהה עם ההכרה, כל דבר בעולם הוא מקור אפשרי לזיהום. אבל כשאתה מזדהה עם ה"יעצמי", כל דבר נהיה טהור, כי אתה מודע לו רק כהופעה ב"יעצמי".

ש: לפעמים אתה אומר שעלינו להימנע מחברה רעה. זה לא תמיד אפשרי. אדם שעובד, נאלץ לפגוש כל מיני בני אדם. לא תמיד אפשר להימנע מהם.

ת: במצבים כאלה עליך לנקוט גישה של שחקן. כלפי חוץ עליך לעשות כל מה שצריך, אבל כלפי פנים עליך להיות מודע תמיד למרכז, לתודעה שמאפשרת לך להכיר אותה כתחושה של "אני קיים".

אני אומר להימנע מ"חברה רעה", אבל בסופו של דבר חברה רעה היא רק חלק מן ההכרה. אין חברה רעה ב"יעצמי". כשאתה עדיין מנסה להתנתק מן ההכרה, יועיל לך להימנע מחברה רעה. בכל פעם שהדבר אינו אפשרי, עשה מאמץ נוסף לסגת לתוך ה"יעצמי". אם תוכל לבסס את עצמך שם, הזרמים הבאים מההכרות של אנשים אחרים לא יוכלו להשפיע עליך. אם עליך להתערבב עם אנשים שאינם רוחניים, אל תשפוט אותם. אל תחשוב "זה אדם רע" או "אני לא אוהב את האדם הזה?", רצוי שתזדהה עד כמה שפחות עם ההכרה כשאתה בקרבת אנשים כאלה.

ש: אני בטוח שאכנע למאיה ברגע שאגיע הביתה. אני לא אופטימי במיוחד בקשר לעתיד הרוחני.

ת: אם אין הכרה אין עולם, אין מאיה ואין שום דבר מלבד עצמך. מאיה היא אגו, אגו הוא הכרה, וההכרה הוא כל דבר שאתה יכול לחשוב עליו או להבין. כדי להתרחק מן ההכרה, מן האגו הזה, מן המאיה הזאת, עליך להפסיק להיות שקוע במחשבות. הייה כמו ציר של גלגל. תן לגלגל להסתובב סביבך, אבל אל תנוע בעצמך. הציר נשאר ללא תנועה גם כשהגלגלים מסתובבים מהר מאוד. אם תבסס את עצמך בדממה המוחלטת של ה"יעצמי", תצליח להבין שהתנועה המנטלית היא שיוצאת את המאיה. כשתישאר כ"יעצמי" בדממה מוחלטת, שום מאיה לא תיווצר.

עוד דוגמה: הייה כמו עץ גדול. כשהרוח באה, הענפים והעלים נעים, אבל הגזע נשאר יציב. אם אתה חי בהכרה, אתה תמיד מיטלטל כמו ענפים וגבעולים ברוח חזקה. ככל שתזדהה

פחות עם ההכרה, תהיה שם פחות תנועה. כשתהיה מודע לעצמך כתודעה בלבד, בלי שום עקבות של ההכרה, לא תהיה שום תנועה, רק שלוה מוחלטת ודממה אינסופית.

ש: סוואמי, לעתים קרובות אתה אומר שעלינו להימנע ממעשים רעים. למה בדיוק אתה מתכוון כ"מעשה רע"?

ת: במובן רגיל, כל דבר שגורם נזק לזולת הוא מעשה רע. אבל אדם יכול לומר גם שכל מעשה שמרחיק את תשומת הלב מן ה"עצמי" הוא מעשה רע. הזדהות עם הגוף היא המעשה הרע הראשוני כי היא מקור כל שאר המעשים הרעים.

15

ש: בהגוואן אמר: "היו מודעים תמיד לנוכחותו של ה'עצמי'". האם נוכחות זו היא ההרגשה של "אני קיים" שבשבילי היא מעורבת עכשיו אם ה"אני" האישי שלי, או שזה ה"אני" האמיתי?

ת: בהגוואן מדבר על ה"אני קיים" הזה כדבר שנוכח כאן ועכשיו. אין לו שום קשר ל"אני" האישי. ב"אני קיים" הזה אין עבר ואין עתיד. בקאיווליה נואניטאם נאמר:

הגיוואנמוקטה המבוסס ב"אני קיים" הזה אינו מוטרד מן העבר שכבר איננו, וגם לא מן העתיד שאינו בטוח. מכל דבר שקורה לו בהווה, הוא נהנה. גם אם השמש הופכת לירח, או גוף מת נשרף כדי לחזור לחיים, הוא ממשיך לראות את הדברים האלה כמופלאים.

ה"אני" האישי נוהג לשפוט מה טוב ומה רע, מה נכון ומה לא נכון. הוא כל הזמן חלק מן השניות. הגיוואנמוקטה, שתמיד מודע רק לעצמו כ"אני קיים" התעלה מעל השניות. הוא לא רואה נכון ולא נכון. הוא מהווה עד ראייה לכל ההתרחשויות בלי לשפוט אותן ובלי להזדהות איתן בשום אופן.

ש: כשאני מקפיד להשאיר את ההכרה בהרגשה הזאת של "אני קיים", האם עלי להיות רגוע ושקט? האם עלי לראות מה קורה בלי להתערב, או שעלי להיות משקיף שנוזף, משווה וכיו"ב?

ת: די אם תוכל פשוט להירגע ב"אני קיים" הזה. הישאר אדיש לכל מה שקורה ב"אני קיים" הזה, בתודעה הזאת. אתה התודעה עצמה, לא המחשבות והרעיונות המופיעים בה. דברים רבים, גם טובים וגם רעים, מתרחשים בעולם הזה. איננו מוטרדים מרובם כי אנחנו חושבים: "הדברים האלה קורים למישהו אחר ולא לי". באותו אופן, הייה התודעה של "אני קיים" והישאר אדיש לדברים השונים שנכנסים למוחך ויוצאים ממנו. אם אתה מזדהה עם מחשבות, שופט אותן, משווה אותן, דואג בגללן, מנסה לדכא אותן, או נהיה מעורב בהן בצורה כלשהי, הן יגרמו לך צרות. במקום זה, היה אדיש להן לגמרי. אם לא תשים אליהן לב הן לעולם לא תצליחנה להשפיע עליך.

ש: שמעתי את סוואמי אומר בהזדמנויות רבות שהסאטווה גונה היא כמו ה"עצמי" אבל קדושים ומורים רבים אומרים שאחרי שמתבססים בסאטווה גונה, גם אותה צריך לדחות, כי זה אינו המצב הסופי.

ת: פסוק אחד בקאיווליה נואניטאם אומר: "סאטווה טהורה היא האמת. אם תפסיק להזדהות עם רג'וגונה וטמוגונה, גם העולם וגם ההכרה ייעלמו."
אדם יכול לומר שהניאני הוא סודהא סאטווה (סאטווה טהורה). זה רק עוד מונח של ה"עצמי".

ש: אם הניאני מתבסס בסאטווה גונה וסאטווה גונה היא ה"עצמי", איזו משמעות יש למונח טריגונטיטה (מעבר לשלוש הגונות)?

ת: שום דבר אינו נפרד ממך באמת. אפילו הדברים שהגורו אומר לך לוותר עליהם – כמו שלוש הגונות והמאיה – הן לגמרי חלק ממך. הכול עניינן של פרספקטיבה. אם אינך יכול להתרחק משלוש הגונות ולראות אותן פועלות ממרחק בטוח, הן תתפוסנה אותך ותגרומנה לך צרות. אם אתה שוקע עמוק לתוך ה"עצמי" ומתבסס שם, הן לא תשפענה עליך. מעמקי הים אינם מושפעים מן הגלים ומפני השטח, גם אם הם סוערים מאוד. המים בגלים הם אותם מים שנמצאים בעומק הים, אבל אם תישאר על פני השטח תיטלטל בלי הרף על ידי הגלים.

הגלים הם רק חלק זעיר מן הים; הם הצורה החיצונית שלו. באופן דומה, בים הגדול וחסר הגבולות של התודעה חסרת הצורה, שמות, צורות וגונות הן האדוות הקטנות על פני השטח. הן כולן ביטויים לתודעה האחת ובלתי נפרדים ממנה. אם ברצונך לברוח ממערבולת על פני השטח, אתה יכול לשקוע עמוק לתוך התודעה חסרת הצורה ולהישאר שם. אם אתה מסוגל ללמוד להישאר שם, תוכל להיות מודע לשמות, לצורות ולגונות ממרחק גדול בלי להיות מוטרד או מושפע מהן. ממעמקי השקטים של ה"עצמי" לא תראה את השמות והצורות כדברים נפרדים, ותהיה מודע להם כחלק מה"עצמי" שלך. תכיר בהם כאדוות רחוקות בהווייתך.

אם תצליח להתבסס במעמקים חסרי התנועה של ה"עצמי" חסר הצורה, אתה טריגונטיטה, מעבר לשלוש הגונות, אף על פי שצורת הגונות היא חלק בלתי נפרד מן התודעה שהיא טבעך האמיתי.

לתודעה יש וגם אין צורה. אדם יכול לומר אותו דבר על אלוהים ועל הניאני. תודעה מכילה בתוכה את כל השמות, הצורות והגונות, אבל הניאני, שגילה כי טבעו האמיתי הוא התודעה עצמה, התעלה מעל כולם.

ש: הניאני נראה לנו כבעל צורה. האם הגונות משפיעות על תפקודה של הצורה הזאת?

ת: הניאני אינו מתייחס לעצמו כבעל צורה, אלא כאל ה"עצמי". אם נגביל את בהגוואן לצורה, זאת טעות שלנו, לא שלו. הצורה שאנחנו מתייחסים אליה בטעות כבהגוואן עשויה להופיע כנשלטת על ידי מעשיהן של הגונות, אבל מנקודת המבט של בהגוואן אין שום צורה בכלל, ישנו רק

ה"עצמי". כל עוד אנחנו מזהים את עצמנו ואת בהגוואן עם צורות מסוימות, איננו יכולים להיות מודעים אליו כפי שהוא באמת.

בהגוואן אמר לי פעם: "כל הצורות הן אלוהים, וכל המעשים הם שלו." אין פירוש הדבר שכל צורה נפרדת היא ביטוי של אלוהים, כי ב"עצמי" אין דבר נבדל. כל בני האדם, כל הדברים, והגונות שהביאו להופעתם כאילו הם מגיבים זה לזה, אינם אלה הופעות בלתי נפרדות ב"עצמי" הבלתי ניתן לחלוקה ולביטוי.

ש: סוואמי: האם טוב להרבות בצומות?

ת: פעם שאלתי את בהגוואן איזה מזון אמור מחפש רוחני לאכול. הוא ענה: "אם תכניס לקיבה יותר מדי מזון, תפחית בזה את האנרגיה ואת היכולת שלך להישאר מודע לתודעה, אבל אם כמות המזון בקיבה תהיה קטנה, המודעות שלך תהיה טובה." אין צורך להשאיר את הקיבה ריקה לגמרי. כמויות קטנות של מזון סאטווי הן הטובות ביותר אם ברצונך למדוט היטב. יש בחוט השדרה מעבר שעוביו לא עולה על חוט. דרך התעלה הזאת עובר אור וממשיך דרך הסושומנה (תעלה בגופה המעודן). אם תכניס יותר מדי מזון לקיבה, האור הזה יכוסה.

ש: סוואמי שמר על מאונה (שקט) לפחות שנה בשנות הארבעים. באותם ימים כנראה היה כאן רגוע ושקט מאוד. כיום האזור מלא רעש של אוטובוסים, רמקולים, משאיות, מכשירי רדיו וכיו"ב. גם אני הייתי רוצה לשמור על מאונה לזמן מה, אבל האם יש טעם לשמור על שקט, כשיש כל כך הרבה רעש מסביב?

ת: מאונה פירושה שקט פנימי, לא שקט חיצוני. אם יש הרבה רעשים והפרעות בחוץ, עלינו להתייחס אליהם כאל ביטויים של האל. אם נאמץ את הגישה שאלה הפרעות, נתנגד למה שהם באמת. זה רק ייצור מתח בתוכנו. אם נראה את כל זה כאלוהי, שום דבר לא יפריע לנו לעולם. אל תהיה שיפוטי בקשר לעולם. אתה חושב: "סביבה שקטה היא טובה; סביבה רועשת היא רעה." אם יש לך מחשבות כאלה, בסופו של דבר תיתקע בעבודת ההכרה. אין דבר רע בעולם או בסביבה שאתה חי בה. הפגמים היחידים הם בהכרה המסתכלת על העולם. אם תשנה את השקפת ההכרה, העולם ישתנה באופן אוטומטי. לחילופין, אתה יכול לתת את כל הכרתך לאלוהים.

הקדוש ג'נאנהסמבנדהר אמר: יש דרך שאנחנו יכולים לחיות באושר בעולם האומלל הזה. דרך זו היא להקדיש את הכרותינו לאל." בהגוואן אמר: "הכנע את מוחך לאל וראה את כל הצורות כאלוהים. רחש אהבה בלתי מסויגת לכל הברואים. רק מי שחי כך יהיה מאושר."

ש: האם נכון שכדי לממש את ה"עצמי" עלי לדבוק כל הזמן במי שמחפש? האם עלי להיות תמיד מודע לאדם הזה, שמחפש את ה"עצמי"?

ת: אינך צריך להיצמד לאדם המחפש. אם תראה שהאדם המחפש הוא אותו אדם שמחשבותיו נודדות; אם תראה ששניהם מזויפים, אתה כבר ער. כשאתה מדליק מנורה, החשכה מפסיקה להתקיים. כשאתה נהיה מודע לעצמך כ"עצמי", החשכה של ה"מה שאינו עצמי" נעלמת.

ש: כל כך קשה להימנע מלהיות מעורב בהכרה. להישאר מנותק מן המחשבות זה כמו לנסות להפסיק את הגאות מלבוא. גלים של מחשבות חדשות שוטפים את הצופה המנותק כל כמה שניות.

ת: חקירה עצמית חייבת להיעשות שוב ושוב ובאופן קבוע. המחשבות הנודדות מאבדות לאט את האנרגיה שלהן כשההכרה נמצא תחת ביקורת מתמדת. ההכרה מקבלת את כל האנרגיה שלה מתשומת הלב שאתה מקדיש למחשבות ולרגשות. אם אתה מסרב להקדיש להן תשומת לב כלשהי, ובמקום זה מאתגר כל מחשבה ברגע שהיא מופיעה, במוקדם או במאוחר תשומת הלב שלך תפסיק לפנות אל כל מחשבותיך התועות. כשכוח המשיכה של מחשבות חולפות יפחת עד לנקודה שבה כבר לא תרגיש מחויב להיאחז בהן כשהן מופיעות, תהיה מסוגל לנוח בשקט בחוויית טבעך האמיתי, בלי שום הסחות דעת.

ש: אנחנו רגילים לראות עולם של עצמים נפרדים רבים. איך נוכל לשנות את ראיית העולם שלנו כך שנראה רק את ה"עצמי" בכל מקום?

ת: אם תעביר שוב ושוב את תשומת לבך אל התודעה הקיימת-בכול שנמצאת בתוכך, ההרגל הזה, של ראיית הדברים הרבים, ייעלם בהדרגה. אתה רואה גיוון רק מכיוון שאתה מקדיש תשומת לב להרגל הזה. במקומו, העבר עכשיו את האנרגיה שלך מן ההרגל הזה ולך לכיוון האחר, לעבר ה"עצמי" האמיתי. בכך שתציית תמיד ל"עצמי" תצבור את האנרגיה הדרושה כדי להתנגד לאשליית הגיוון. כשתמשיך להשקיע את עצמך בתודעה הטהורה, ההרגל של ראיית האחד כרבים יפחת עד שייעלם לאטו.

ש: היעלמות ה"אחרות" מתרחשת באותו זמן שבו נעלם האגו. האם זה נכון?

ת: כן.

ש: שמת לי שכאשר יש לאדם אגו חזק, האנשים הקרובים אליו נראים גם הם כבעלי אגו חזק. כשאנחנו מתחילים להתנתק מן הגוף ומן ההכרה, איננו שמים לב למה שנובע מאנשים אחרים.

ת: אדם שצמצם את האגו שלו רואה אחרים כחלק מעצמו, כמו שזרועות, רגליים, כפות רגליים וכיו"ב הם חלק מגופו. הכול באחד. מאניקוואציגר שר: "אתה האחד ואיש איננו חלק ממך." הניאני אינו רואה אנשים אחרים, הוא רואה רק את ה"עצמי". הכוח הרוחני המיוצג בתוך אנשים כאלה ובקרבם עוזר לאחרים לאבד את הראייה הלא מושלמת שלהם. לכן הסאטסנג כל כך חשוב וכל כך מועיל.

בהגוואן אמר פעם: "הניאנים הם האנשים הטהורים היחידים. האחרים מזדהמים מן האגו שלהם. ההתחברות לניאנים חשובה מאוד לאנשים הרוצים להתקדם ברוחניות שלהם.

ש: האם סאטסנג פירושו "התחברות עם ניאנים" או שאפשר לפרש אותו גם כ"התחברות עם אנשים טובים"?

ת: הסאט האמיתי, שהוא הווייה, נמצא בתוכך. אתה מתחבר איתו ומקבל סאטסנג בכל פעם שאתה מפנה את תשומת לבך אליו. אינך זקוק לניאני לסאטסנג כזה. אתה יכול לקבל אותו בכל מקום. מצד שני, אנשים ארציים שחיים ליד ניאנים לעתים קרובות אינם מקבלים סאטסנג כי הם אינם מכווננים אל הסאט של הניאני.

אנשים החיים ליד קדושים הם כמו חרקים קטנים שנקראים "אוני" שחיים על עטינים של פרות. הם שותים שם את הדם במקום את החלב. יש אנשים שהיו מחוברים פיזית לבהגוואן אבל התעלמו ממשנתו ולא הצליחו להתחבר לחסד שהוא הקרין. הם עבדו ואכלו באשרם, אבל הפיקו מעט מאוד תועלת משהייתם שם. אנשים אלה לא קיבלו סאטסנג, הם היו סתם אוני אנושיים.

הייתה חבורה של ברהמינים שהיו קשורים לבהגוואן שלא היתה שותפה להשקפה האדוונטית ש"הכול ברהמן. הכול הוא העצמי". באותם ימים נהגנו לקרוא הרבה מתוך ה"ריבהו גיטה", טקסט שאומר שוב ושוב: "הכול ברהמן". הברהמינים האלה סירבו להצטרף אלינו כי הם לא הזדהו עם הפילוסופיה הזאת.

"איפה הוא הברהמן הזה שאתה מדבר עליו" הם היו שואלים. "איך הוא יכול להיות כל דבר? איך אתה יכול להמשיך לדקלם ה"כול ברהמן" כשזו לא החווייה שלך? תורה כזו היא אולי חסרת תועלת לאנשים כמו בהגוואן, אבל למה שאנשים כמונו יחזרו כמו תוכים על המשפטים האלה עד אין סוף?

בהגוואן עצמו עודד אותנו לדקלם את הטקסט הזה באופן קבוע. הוא אמר שחזרה מתמדת ותכופה מובילה לסמדהי. בכך שהורה לנו לעשות זאת, נתן לנו בהגוואן שיטה לחוות חלק מן הסאט שהיה טבעו האמיתי. למעשה הוא הציע לנו צורה יעלה ונעלה של סאטסנג. אבל אותם ברהמינים לא רצו בזה. הם העדיפו להתלונן על תוכנו של הספר. כשאנשים כאלה דוחים שיטה של התחברות עם הסאט של בהגוואן, איך אפשר לומר שהם מקבלים את הסאטסנג שלו?

ש: גם אם אנשים כאלה לא הבינו את משנתו של בהגוואן ולא ניסו ללכת בדרכו, האם הם לא הפיקו תועלת מעצם היותם קרובים אליו? ייתכן שהקרבה הפיזית שלהם אל בהגוואן תיתן פרות בחיים עתידיים כלשהם.

ת: כן, זה נכון. ביוגה ושיסטה נאמר שאדם שמתחבר עם ניאני יגיע למוקטי תוך ארבעה או חמישה פרקי חיים בלבד. אנשים אלה היו קשורים לבהגוואן פיזית, והיו מודעים למשנתו, גם אם לא האמינו בה ולא אימצו אותה לעצמם. דבריו אלה הם כמו זרעים שיתחילו לנבוט כשיגיעו הזמן הנכון והתנאים הנכונים.

ש: נאמר כי קדושים כמו גורו נאנאק, קביר ואחרים התנגדו מאוד לסגידה לאלילים. בהגוואן הסביר כי סגידה כזאת מועילה לכמה אנשים בשלב מסוים של הסדהנה שלהם. קראתי שניאני אמיתי לעולם לא ימתח ביקורת על שום דבר. האם פירוש הדבר שהקדושים האלה לא היו ניאנים? או שחסידיהם לא הבינו נכון את משנתם?

ת: אין ספק שגורו נאנאק וקביר היו ניאנים.

אם ממוקשים (אנשים הרוצים לממש את עצמם) הנאבקים קשה להשתחרר נאחזים בצורה של אל, קורה לעתים קרובות שהתקדמותם לקראת האמת נעצרת לחלוטין. לכן, מתוך חמלה ליצורים כאלה, הקדושים מתחו ביקורת על סגידה לאלילים. אנשים ממומשים אינם משמיעים דברי ביקורת ושיפוט על שום דבר. אם הם נראים, כלפי חוץ, כמותחים ביקורת על משהו, זה רק לטובת הזולת. החוויה הפנימית שלהם היא שאין "טוב" ואין "רע".

אם אדם מזדהה עדיין עם הגוף, אין שום רע מבחינתו בהערצת אלילים. אותם אנשים הממוקדים בגוף, המתניחסים לגוף כאל "אני" מלאים מחשבות על אלוהים כשהם סוגדים באופן חיצוני. הם נעשים מודעים לכוח כלשהו שגדול מעצמם ומכוחם המוגבל. אין סיבה למתוח ביקורת על פעילות כלשהי שמפנה את מוחותיהם של אנשים רגילים לעבר מודעות בקיומו של האל. אותו בהגוואן, שהודה כי סגידה לאלילים טובה לאנשים מסוימים אמר לי: "אינך צריך לעשות שום סגידה חיצונית".

שנים רבות אחר כך הוא אמר לי שאיני צריך אפילו לבוא לראות אותו. הוא לא נימק, אבל אני חושב שהוא רצה שאוותר על הקשר שלי עם גופו החיצוני. הוא אמר לי: היצמד ל"עצמי". אם תוכל לעשות זאת, לא תזדקק לתרגולים אחרים. זה הסדהנה האולטימטיבית והסופית."

בהגוואן כתב באחד הפסוקים שלו (אולאדו נרפדו 4,V): "אם יש לך צורה, גם לאל יש צורה; אם אין לך צורה, הרי שגם לאל אין צורה." אם אתה יכול לראות את כל הצורות כביטוי של האל, איך אתה יכול לומר שלא אל אין שום צורה? ב"ריבהו גיטה" נאמר: "כל הצורות הם ברהמן."

ש: קראתי באיזשהו מקום: "כל הצורות הן צורות שלו, ועם זאת לו אין שום צורה."

ת: כן. לים יש גלים רבים, שנותנים לו צורה חיצונית, אבל המים עצמם חסרי צורה. מאניקוואצ'גר שר: "אלוהים הוא גם החושך וגם האור; הוא גם הזכר וגם הנקבה; הוא גם השקרי וגם האמיתי; הוא הכול."

ש: לאחרונה קיבלתי מכתב מחבר. כשקראתי אותו שמחתי מאוד והתרגשתי. אחר כך חשבתי: "יש לי קשר לאדם הזה. אהבתי אינה נתונה באופן שווה לכל אחד."

ת: אהבה או חיבה לאדם מסוים אינה טובה. יש לאהוב כל אדם. זה חוסר תשוקה.

ש: יש לי חבר טוב שהיה בכלא עשר שנים. הוא מיואש מאוד. האם יש משהו שאני יכול לעשות כדי לעזור לו?

ת: כל היקום מופעל על ידי אלוהים. עלינו להניח את כל המטענים לרגליו. השאָר את ניהול העולם לאלוהים. אלוהים החליט אילו מעשים גופינו יבצעו בעולם הזה. רצון אלוהים קבע שגוף חברך יהיה בכלא, אבל אלוהים אינו כובל את הכרותיהם של בני האדם. הם תמיד חופשיים לפנות אליו. הם תמיד יכולים לפנות אל ה"עצמי" ולהתנתק מפעילויות הגוף.

אם ברצונך לעזור לחברך, שלח לו כמה מספריו של בהגוואן. הוא יוכל אז לדעת על ה"עצמי" שלו. אם הוא יבין אותם, הוא יוכל לנסות להגיע לחירות פנימית גם אם גופו כלוא. הוא כנראה סובל מכיוון שגופו הוכנס לכלא. אם הוא יצליח להבין קצת את טבעו האמיתי מקריאת משנתו של בהגוואן, הוא יוכל להבין שרק גופו נמצא בכלא. איש אינו יכול לכלוא את ה"עצמי". אם הוא ילמד להזדהות עם ה"עצמי" האמיתי שלו, הוא יהיה חופשי יותר מסוהריו.

התעלמות מן ה"עצמי" מניבה רק סבל ואומללות. חברך כנראה מרגיש אומלל כי הוא חושב שהוא הוכנס לכלא. אלה שנמצאים מחוץ לכלא אומללים לא פחות ברוב המקרים, כי הם מגבילים את עצמם בכך שהם מזדהים עם הגוף. האנשים מחוץ לכלא כולאים את עצמם בגופם בכך שהם מזדהים איתו. אנשים שמתעלמים מן ה"עצמי" מנהלים חיים אומללים בין שהם בכלא ובין שהם חופשיים.

אורובינדו עשה הרבה סדהנה בכלא, כמוהו עשה גם גנדי. כאשר הגישה נכונה, הכלא יכול להיות מקום מאוד מתאים למדיטציה.

ש: דרוש מאמץ רב מאוד כדי להתבסס ב"עצמי". אני לא בטוח שחברי מסוגל לעשות את המאמץ הזה.

ת: כן, באמת דרוש מאמץ רב. עץ לח אינו נדלק מיד. יש לייבש אותו תחילה בשמש. כאשר ההכרה שלנו מתייבשת עקב מדיטציה מתמדת, ניצוץ יחיד מן ה"עצמי" יצית אותו.

יש אנשים שעוברים הרבה ייסורים בגלל קארמה מלאת חטאים מעברם. הסבל הזה מטהר את ההכרה במידת מה באותו אופן שהשמש מייבשת עץ לח. אחרי שההכרה היטהרה במידה מסוימת, היא יכולה להתאים יותר לניאנה.

לעתים קרובות אלוהים יוצר למעננו קשיים רבים רק כדי להסיט את תשומת לבנו מן העולם ולהפנות אותה אליו.

כשאנחנו חווים כאב ותסכול, אנחנו מתחילים לשאול: "מה אנחנו יכולים לעשות שיעזור לנו להיפטר מן הסבל הזה?"

לעתים קרובות אנחנו פונים אל האל לעזרה. הסבל בעולם הזה הוא לעתים קרובות מתנה מאלוהים. רק דרך הייסורים והסבל אנחנו יכולים להיכנס למלכות האל. סבל רק נראה קיים מכיוון שאנחנו מזדהים עם הגוף ועם ההכרה. האמת היא שייסורים וסבל אינם אלא אשליה.

בהגוואן היה אומר: "אין שום דבר רע בבריאה של האל. ייסורים וסבל קיימים רק בהכרה."

אם אנחנו סובלים בגלל רעיונות שגויים שיש לנו בקשר לעצמנו, אנחנו יכולים ללמוד להתעלות על הסבל בכך שנוותר על הרעיונות האלה או שנפנה אל האל. הסבל נותן לנו את הדחף לברוח מן הבורות המגבילה שלנו. אילולא שלח לנו אלוהים את מתנות הסבל והייסורים האלה, אנשים רבים היו שמחים לחיות את כל חייהם מנוכרים מן האל בלי להכיר את טבעם האמיתי.

ש: האם חסדו של הגורו שורף קארמה? האם גורו יכול לבטל חלק מן הקארמה הרעה שלנו מן העבר?

ת: שנים רבות עבדתי בשירותו של בהגוואן. בכך ששירתי את בהגוואן בכל לבי ובכל מאודי, הקארמות מחיי הקודמים נמחקו בקלות. הכול קרה בחסדו. כאשר תקופה זו הסתיימה, אמר לי בהגוואן: "הקארמות שלך נגמרו." לא ציפיתי שבהגוואן יעניק לי ברכה גדולה כזו. מציאת גורו מעולה כמו בהגוואן תלויה בקארמה של האדם. אינך יכול לקוות למצוא גורו כזה, אם לא עשית טאפאס בחייד הקודמים.

מסלול הניאנה נועד לאלה שנשארה להם רק מעט קארמה. אלה שעדיין יש להם קארמות רבות לעבור, אינם יכולים ללכת במסלול הניאנה בהצלחה, כי חסרה להם היכולת להיות שקטים ודוממים. רק אלה שלמדו להיות שקטים יכולים לדבוק ב"עצמי".

אם יש לאדם מזל והוא מוצא גורו כמו בהגוואן, עליו להישאר איתו ולשרת אותו בכל לבו. אנשים רבים באו אל בהגוואן עשו סְוּוה (שירות) ואמרו שהם רוצים להגשים את עצמם. אחרי זמן מה רבים מהם שכחו את המטרה שלשמה באו אל בהגוואן. הם החלו להתעניין בפוליטיקה של האשרם ותוך זמן קצר איבדו את שאיפתם למימוש עצמי. לאחרים היו כמה חוויות טובות, ואחר כך הם עזבו, כשחשבו שאין להם עוד מה ללמוד. אם יש לך הזדמנות להישאר עם גורו, אל תבזבז את מזלך הטוב. אל תעזוב אותו ואל תשקע בפעילויות גשמיות בסביבתו.

ש: קראתי שאם אדם מודט במידה מספקת של אינטנסיביות, זרם המדיטציה נמשך גם בלילה. קצת לפני שאני הולך לישון בלילה, אני אומר לעצמי: "אני לא הגוף, אני לא ההכרה, אני העצמי האימננטי." האם יש לזה השפעה כלשהי? האם זה יעבוד במשך הלילה?

ת: מה שאתה עושה טוב מאוד. אם אתה הולך לישון כשהידיעה החזקה הזאת במוחך, היא תשפיע על ההכרה בשנתך. אם הרעיון הזה נוכח בשנתך, כשתקום למחרת בבוקר המחשבה הזאת תעלה מעצמה כמחשבה הראשונה של היום.

ש: סוואמי אומר לעתים קרובות שאין עלינו להזדהות עם הגוף. אם אני דוחה את הרעיון שזה הגוף שלי, באיזה כלי אחר אני יכול להשתמש כדי לממש את ה"עצמי"? האם אני לא צריך להזדהות עם הגוף באופן כלשהו כדי להשתמש בו לעשיית סדנהנה?

ת: אתה לובש חולצה. האם פירוש הדבר שאתה צריך להפוך את החולצה הזאת להיות עצמך? אתה לובש חולצה כדי להגן על עצמך מקור, אבל אתה לא אומר: "אני חולצה". אתה יכול להשתמש בגוף ככלי למימוש העצמי בלי לחשוב "אני הגוף". התייחס אליו רק ככלי מועיל.

ש: אני מבולבל מכמה היבטים של התורה הזאת. אין ספק שבהגוואן מימש את עצמו, אבל במצב הזה הוא היה עדיין מודע לגוף שלו. כשבהגוואן חלה הוא לא אומר: "כואב לי", הוא אומר: "כואב לו (לגוף)". מכיוון שהייתה לו מודעות לכאב הזה בגוף, הוא מן הסתם עדיין הזדהה איתו קצת.

ת: גם כאשר הגוף חווה כאב, בהגוואן היה מעבר לזה. הוא לא הושפע משום דבר שקרה לגוף.

ש: הוא היה מעבר לתחושה שהוא לא מוטרד או מודאג בגללה, אבל היה עדיין מודע לגוף שחווה כאב.

ת: הייתה מודעות לכאב, אבל לא הרגשה של: "זה הגוף שלי; כואב לי". אתה יכול להיות מודע לציפורים שעפות אל העץ וממנו בלי לחשוב: "אני העץ הזה, הציפורים האלה שלי". באופן דומה, בהגוואן היה יכול להיות מודע לתחושות גופניות מבלי לחשוב: "אני הגוף הזה; הכאב הזה שלי". בהגוואן לבש גוף באותו אופן שאנשים אחרים לובשים דהוטי.

אתה מעניק יותר מדי חשיבות לגוף, גם לגופו של בהגוואן וגם לשלך. אפשר להתקיים בלי להיות מודע לגוף בשום צורה. החוויה שלך בשינה עמוקה אמורה להבהיר לך שזה אפשרי. השאלות והספקות שלך נובעים כולם מרמת הגוף-הכרה, מן הרעיון שאתה גוף ואדם. אתה יכול לגלות מהו הקשר בין הגוף ל"עצמי" על ידי חווית ה"עצמי" כפי שהוא באמת. אבל כדי להגיע לחוויה הזאת, עליך קודם להיות מוכן לוותר על הרעיון שאתה גוף ואדם. לעולם לא תחוה את החוויה כל עוד אתה נצמד לרעיונות השגויים בקשר לגוף. לא תיפטר מספקותיך בקשר לגופך בכך שתדון בהם ותפתור אותם רק כאשר תוותר עליהם.

ש: מהו היחס בין ה"אני" הממשי ובין ה"אני" המזויף? מהו הקשר ביניהם?

ת: איך יכול להיות קשר או יחס כלשהו בין הדבר שרק הוא קיים ובין משהו שמעולם היה קיים רק בהכרה שלך? רק ה"עצמי" קיים. אין לו שום קשרים או יחסים לשום דבר, מכיוון שאין דבר נפרד ממנו שאפשר לקיים איתו קשר. ה"אני" המזויף אינו קיים במציאות; הוא רק אמונה שגויה. כשאתה מפסיק לבסוף להאמין שאתה אדם השוכן בתוך גוף, אתה נהיה מודע למה שאתה באמת. אם אדם פוזל מסתכל על פסגת הארונצ'ילה, הוא יראה שתי פסגות במקום אחת. אדם כזה אינו מודע לכך שראייתו פגומה, הוא עשוי לשאול: "מה הקשר בין שתי הפסגות? איך אני יכול לבנות גשר ביניהן? יש רק תשובה נכונה אחת שאפשר להשיב לאדם כזה.

"הראיה שלך פגומה. אם תתקן את הראייה שלך תראה שיש רק פסגה אחת. תראה שהפסגה השנייה מעולם לא הייתה קיימת מחוץ למוח שלך."
הראייה הרוחנית שלך פגומה. בגללה אתה רואה עצמים במקום את ה"עצמי" האחד. אתה יכול לתקן את הפגם הזה בכך שתתבסס ב"עצמי". הנישטה לא מודע לריבוי, הוא מודע רק ל"עצמי" האחד.

18

ש: אני בודק איך התורה הזאת נמשכת בפנים. הבוקר, כשהתעוררתי, המחשבה הראשונה שלי הייתה: "אני מוצא מקלט לרגליו של בהגוואן". אלא שאז מחשבה חדשה עלתה: "מי מוצא מקלט?" אני חושב שהגישה החדשה הזאת היא תוצאה של הקשבה לתורתו של סוואמי.

ת: השאלה שאתה שואל נכונה.

ש: אני מרגיש שיש ערנות בפנים.

ת: אם אתה בודק את מקורה של מחשבה ברגע שהיא מופיעה, תשומת לבך מוסטת לעבר ה"עצמי". ה"עצמי" תמיד ער. זה טבעו.

ש: אני רגיל להיאחז במשהו כמו דמותו של בהגוואן. זה חלק מחיפוש הביטחון שלי. עכשיו אני מבין שהתשוקה לביטחון עוזבת אותי.

ת: אתה נאחז חזק בבהגוואן האמיתי רק כאשר אתה מוותר על כל התמיכות. בכך שאתה מוותר על התמיכות אתה לא מוותר על הביטחון שלך, אלא נעשה יותר בטוח בבהגוואן האמיתי. גם הדמות, הצורה של בהגוואן, היא מאיה. הוא שוכן בתוך כולנו כ"עצמי". זה הבהגוואן האמיתי. אחרי שהקדוש מאניקוואצ'גר קיבל את ברכתיו של שיוה, הוא שר שיר שבו הוא החמיא לשיוה בכך שקרא לו מאיאוואדין (מי שמעמיד לדיון את הדוקטרינה של מאיה). עלינו ללמוד את האמת על המאיה מגורו ואחר כך להשתמש בחסדו כדי להתעלות מעליה.
צ'ינסוואמי ניסה פעם להפחיד אותי בכך שאמר לי: "אל תאמין למה שבהגוואן אומר לך, הוא מאיאוואדין. הוא ישלה אותך וירמה ואתך."

עניתי לו: "הוא יכול לרמות את הגוף וההכרה הזה, אבל בכך הוא יראה לי את ה"עצמי". בשנים הראשונות שלי כאן עליתי פעם לגבעה לראות את מערת עץ המנגו שבה חי פעם בהגוואן. על ידה ישב סדהו בעל שיער ארוך ופרוע בפדמסאנה. חשבתי שהוא סדהו מזויף, התעלמתי ממנו ונכנסתי למערה.

כשיצאתי ועברתי על פניו הוא אמר בכעס: "עברת לפני בלי לעשות נמסקראם! אני אקלל אותך בגלל זה! אתה תושמד!"

צחקתי לו ואמרתי: "באתי לארונצ'לה כי רציתי להישמד. הלואי שהקללה שלך תתגשם, כי אני רוצה שהאגו שלי ייהרס!"

הסדו הזה היה מאוד לא מרוצה כשהוא ראה שאני לגמרי לא פוחד ממנו.

ש: באחד הימים סוואמי אמר שאפשר לחיות כאן לרגלי הארונצילה, אבל אם הכרתו של אותו אדם אינה כאן, הוא לא ישיג שום דבר מן השחייה במקום. הארונצילה פורנאם ובהגוואן אומרים שניהם שעצם המחשבה על ארונצילה יכולה להביא אדם למוקשה. איך אפשר להבין את ההצהרות האלה לאור מה שאמר סוואמי.

ת: "מי שחושב על ארונצילה יגיע למוקטי" – כתוב בכתבי הקודש, אבל גם אם אדם יישאר בארונצילה, ייתכן הוא לא ירגיש שום מסירות כלפי הגבעה הזאת. הוא לא יראה בה אל. אנשים רבים חיים כאן בלי להקדיש מחשבה נוספת להר. איך אנחנו יכולים להסיק שאנשים כאלה חיים בארונצילה? האמת היא, שהאדם נמצא במקום שהכרתו נמצאת.

אם אדם חי כאן, אבל מוחו חושב כל הזמן על מקום אחר, הוא בעצם נמצא במקום אחר. יש סיפור שרמאקרישנה פרמהמסה היה מספר.

שני חברים הלכו פעם לשמוע הרצאה על בהגוואטאם.

בדרך חשב אחד מהם: "מה יש שם, בבהגוואטאם הזה? עדיף שאלך לזונה ואיהנה קצת." הוא הלך אל בית הזונה בשעה שחברו הלך להקשיב להרצאה. כששכב עם הזונה, החל אותו אדם להרגיש קצת אשמה בגלל מה שעשה.

הוא חשב לעצמו: "כמה טוב היה לנצל את החיים האלה ולהאזין לסיפורים על האל ולמדוט על האל." הוא החל לחשוב בערגה על כמה מסיפורי הבהגוואטאם ששמע בעבר. בגלל הרגשות האלה, הכרתו היתה עם הבהגוואטאם אף על פי שגופו היה עם הזונה.

השני, שהלך להקשיב לבהגוואטאם, חשב על מה שחברו עושה עם הזונה.

הוא חשב לעצמו: "החבר שלי נהנה עכשיו הרבה יותר ממני."

גופו נכח בהרצאה, אבל מוחו לא היה שם. הוא היה עם הזונה. זה שהיה עם הזונה קיבל את הפוניה שבהקשבה לבהגוואטאם. השני, אף שהיה נוכח פיזית בהרצאה, חטא בכך שהיה עם הזונה.

ש: אז כשבהגוואן אמר: המחשבה על ארונצילה מעניקה מוקטי" הוא לא התכוון למחשבה אחת תועה, אלא למחשבה על ארונצילה שצריכה להעסיק את ההכרה באופן תמידי?

ת: יש פסוק באקשרמנמאלי: "הו, ארונצילה! כשחשבת עליך ונתפסתי בקורי חסדך, את, כמו עכביש, החזקת בי בכוח וטרפת אותי."

אם אתה חושב על ארונצילה רק פעם אחת, ארונצילה מגיב בניסיון למשוך אותך לתוך עצמה. היא עושה זאת בכך שהיא מכריחה אותך לחשוב עליה עוד ועוד. כשהמחשבות חזקות ומתמשכות, אתה נכנע לחלוטין. כמו עכביש, הוא מושך אותך אז לתוך הרשת שלו ובסופו של דבר משמיד אותך. לכן, במקרה של מאמינים בשלים, אפשר לומר שמחשבה יחידה על ארונצילה עשויה להוביל, צעד אחר צעד, אל השחרור.

ש: הקשר עם ארונצילה, האם הוא בהכרה או רק בלב?

ת: : לפסוק הראשון של אקשרמנמאלי יש שני מובנים:

1) הו, ארונצ'לה! את עוקרת את האגו של אלה החושבים עליך בלב.
2) הו ארונצ'לה! את עוקרת את האגו של אלה החושבים "אני ארונצ'לה".
לפיכך, יכול להיות לאדם קשר גם בהכרה וגם בלב. הקשר שבלב עולה, כמובן, על הקשר בהכרה, מכיוון שהוא הארונצ'לה האמיתי.

ש: יש אנשים שאין להם שום מחויבות כלפי ארונצ'לה. הם סתם גרים ועובדים כאן. האם הכוח שמקרין ההר מביא להם איזושהי תועלת?

ת: אתה יכול לקחת מהים כמה מים שאתה יכול לשאת, אבל אם אינך טורח לקחת איתך דלי בלכתך אל החוף, לא תצליח לקחת שום דבר. ארונצ'לה מעניק מחסדו רק לאלה שיש להם כלי כלשהו להכילו בתוכם. אם ההכרה חושב על ארונצ'לה באהבה, באופן אוטומטי הוא יוצר בתוכו מרחב שיכול לקבל מעט מחסדו של ההר.

אנשים רבים עושים פרדקשינה של הר ארונצ'לה. יש להם תשוקות רבות; הם רוצים להשיג דברים רבים. תוך כדי כך, הם עשויים לקבל את מה שהם רוצים. אבל אם אתה עושה גירי פרדקשינה בתור סדהנה להשגת ידע על ה"עצמי" תזכה לקבלו.

לרוב בני האדם יש רצונות רבים שאותם הם רוצים להגשים. יש מעטים האומרים לאל: "אני לא רוצה שום דבר. הפוך אותי לחסר תשוקה, זה רצוני היחיד". בקשה כזאת תהיה מכשיר הולם להשגת חסד.

יש פסוק בקאיווליה נוואניטאם שאומר:

אם תתקרב לעץ, תזכה לחסות בצלו; אם תתקרב לאש, תזכה להתחמם; אם

תתקרב לנהר ותשתה, תרווה את צימאונך; אם תתקרב לאל, תזכה לחסדו.

אם אינך מתקרב ואינך זוכה לחסדו, האם זו אשמת האל?

מי שזוכה לחסר הרב ביותר הוא זה שאין לו שום רצון. לאדם כזה אין רצון אפילו למוקשה.

ש: עד כמה אפקטיבית פרדקשינה של ארונצ'לה? האם היא טובה כמו מדיטציה על ה"עצמי"?

ת: ארונצ'לה מקרין את חסדו של ה"עצמי". אם תלך סביבו בכבוד, תשמור על הכרה שקט או תחשוב על ה"עצמי", תקבל סאטסנג של ה"עצמי". יש כוח רוחני גדול הנובע מארונצ'לה. תוכל להרגיש אותו אם תתקרב אל ההר בענווה, בכבוד ובהכרה שקטה. אם עושים פרדקשינה של ארונצ'לה בגישה הנכונה, גם ההכרה וגם הגוף מיטהרים. אם אתה מרגיש רצון לעשות פרדקשינה, לך. מדוט בשעה שאתה הולך. ואם, בזמנים אחרים, מתחשק לך לשבת במדיטציה, שב. אין הבדל בין ההליכה לישיבה אם הן נעשות נכון ובתשומת לב. בכל עת, בלי קשר למה שעושה הגוף, יש לשמור על מודעות יציבה של ה"עצמי". העיקר גם בפרדקשינה וגם במדיטציה הוא לוותר על ההזדהות עם הגוף, לאבד את הרעיון של "אני-הוא-הגוף".

ש: אני מרגיש שארונצ'לה הוא כמו אֵם שתלך איתי לכל מקום, גם כאשר אני בארץ אחרת.

ת: "ארונצילה אינו הולך לשום מקום. ארונצילה הוא ה"עצמי" וה"עצמי" לא בא ולא הולך. המילה "אצילה" בסנסקריט פירושה "לא זו".

ש: יש פסוק בארונצילה מאהאטמיאם שאומר כי מי שחי ברדיוס של חמישים קילומטר מארונצילה מצליח להשתחרר בלי כל מאמץ או חניכה.⁷ מה דעתו של סוואמי על הפסוק הזה?

ת: להשגת שחרור חייב להיות זיכרון מתמשך של ארונצילה. אדם חייב גם להאמין בארונצילה ולהיכנע לו. ארונצילה הוא תודעה טהורה; הוא אינו גוש או סלע. אם אתה מאמין שארונצילה הוא גורו שינחה אותך, הוא יגיב בהנחיה ההולמת. אבל כדי להשיג הנחיה זו אדם חייב להיכנע להר ולהאמין בו מאוד.

ארונצילה הוא כמו אש; אם אתה מתקרב אליו, אתה יכול להתחמם או אפילו לקבל כויה. אבל אם אתה לובש סרבל מבודד, גם אם תתקרב פיזית, לא תרגיש את החום.

ש: אני מרגיש קשר חזר לארונצילה. אני מרגיש גם צורך ביציבות ובשקט. אני לא יודע איך אוכל אי פעם לגור הרחק מכאן, לצאת שוב לעולם.

ת: קשרים ורצונות בדרך כלל יוצרים כבלים, אבל תשוקה להישאר כאן בארונצילה היא רצון טוב ויש לעודד אותו. טוב להיות קשור לארונצילה כי ארונצילה הוא ה"עצמי". כשאתה חושב על ארונצילה, אתה מפנה את ההכרה לעבר ה"עצמי".

19

ש: רוב הזמן אני מתרגל את השאלה "מי אני". אני מנסה להרגיש את נוכחותו של ה"אני קיים" בתוכי. אבל לפעמים אני פשוט אוהב להרגיש שאני יושב בנוכחותו של בהגוואן. לפעמים כשאני מסתכל על תמונתו, היא מתמלאת אור. כשאני רואה את בהגוואן ככה, אני תמיד מרגיש שקט ושמח מאוד. אני לא שואל שום דבר על בהגוואן במקרים האלה. אני רק אוהב לשבת וליהנות מנוכחותו.

לפעמים אני מרגיש צורך לאהוב ולהיות נאהב. במקרים האלה אני מרגיש שיש משהו יבש וחסר רגש בחקירה - עצמית למרות זאת, אני ממשיך בחקירה - עצמית רוב הזמן. רק מפעם לפעם אני עובר תקופות בהאקטי כאלה. כשהן עוברות אני חוזר לחקר-עצמי ביתר מרץ ונראה לי שאני זוכה לתוצאות משופרות. בגלל זה אני מפסיק לפעמים לעסוק בחקר-עצמי ומסתכל על תמונתו של בהגוואן. בפעמים האלה אני נהנה הנאה גדולה לדמיין שאני יושב לפני בהגוואן האמיתי. מה סוואמי חושב על גישה זו ועל תרגול כזה?

⁷ "אני, האל, מצווה בזאת כי אלה הגרים בטווח שלוש יוג'נות (כחמישים קילומטרים) מהמקום הזה (ארונצילה) ישיגו אחדות שמסלקת כבלים גם בהעדר חניכה וכו'." זה אחד מתוך שבעת הפסוקים שרמאנה מהרשי תרגם מסנסקריט לטמילית.

ת: אדם חייב להפנות את תשומת לבו אל ה"עצמי" אם הוא רוצה להתקדם במסלול הרוחני. היות שגם בהגוואן הוא ה"עצמי", אתה יכול להתקדם גם בכך שאתה חושב עליו. טוב להרגיש אהבה ומסירות כלפי בהגוואן. ככל שנאהב אותו, ירבה חסדו לשוב אלינו.

ש: רצייתי לדעת כי לפעמים אני מרגיש כאילו אני מסתכל על צורה גופנית ממשית של בהגוואן. אני מרגיש מאוד שְלוּ במקרים האלה. אני לא בטוח אם עלי ליהנות במצבים האלה.

ת: כשנהגתי להסתכל על תמונתו של בהגוואן, הוא נראה כאילו אומר לי: "עברתי מעבר לגוף הזה וביססתי את עצמי כתודעה. עכשיו נסה אתה לעשות אותו דבר." בהגוואן הוא ה"עצמי". אם אתה מתמקד בתמונתו הוא יקרא לך אליו. הוא ינסה למשוך אותך לעבר העצמי האמיתי.

ש: לפעמים אני מרגיש כמו ילד. אני מרגיש שאני מחזיק בידו של בהגוואן. אני גם מרגיש שהוא מגן ושומר עלי. זו הרגשה ילדותית מוזרה, לפחד מכל דבר ומכל אדם מלבד בהגוואן.

ת: לאהוב את בהגוואן ולאהוב את ה"עצמי" שלך זה אותו דבר. אם יש לנו מסירות ואהבה כלפי צורתו של בהגוואן ואנחנו נכנעים לו, הוא ינחה אותנו לעבר האמת. אדם אינו יכול לראות את ה"עצמי", התודעה, כי היא אינה עצם שאפשר לראותו. אבל אנחנו יכולים להפנות את תשומת לבנו אל ה"עצמי" באופן לא ישיר, בכך שנקיים דרשן של דמות בהגוואן.

ש: אני מרגיש שמסלול הבהאקטי הוא דרך ללא מאמץ. כשאני שואל "מי אני?" אני מרגיש שעלי לעשות מאמץ גדול כדי להכניע את ההכרה. מסלול הבהאקטי נראה יותר מתוק, יותר שמח ופחות מאמץ.

ת: תמיד טוב להעריך את הגורו, אבל לציית למשנתו של הגורו עדיף בהרבה. אתה יכול ללכת במסלול הבהאקטי אם אתה רוצה, אבל עליך לזכור שהמאמין עצמו כמעט אינו יכול לשפוט אם הוא מתקדם או לא. אין זה אומר שעליך להסיק שאינך מתקדם בחקר עצמך רק מכיוון שקשה לך לעשות זאת. עליך לא לחשוב שתתקדם יותר כבהאקטי רק מכיוון שקל לך יותר לחולל מצבים של שמחה.

אותה תודעה שקיימת בתוכך ובתוכו של בהגוואן נמצאת בתוך כל הצורות. עלינו ללמוד ליצור קשר עם התודעה הזאת בכך שנהיה מודעים לה בכל עת.

ש: אני יודע שבהגוואן נמצא בכל הצורות, אבל לפעמים אני מרגיש שקל יותר להרגיש את חסדו באמצעות התמקדות בתמונה שלו. חקירה - עצמית הוא עבודה קשה. אדם בקושי מרגיש מאושר או שלו כשהוא עושה אותה. לפעמים אני מרגיש כאילו אני מרשה לעצמי מעט אושר בכך שאני מסתכל על תמונתו של בהגוואן לזמן מה.

ת: אין רע בכך שאתה מסתכל על תמונתו של בהגוואן. זה תרגול טוב מאוד. אבל אל לך להסיח את דעתך מן המטרה העיקרית שלך שהיא לייצב את עצמך כתודעה. אל תיקשר למצבים של אושר, ואל תיתן להם קדימות על פני חקר ה"עצמי". אם תהיה מחובר למצבים רגועים או מאושרים, אתה עלול לאבד עניין בחיפוש העיקרי שלך. טוב להרגיש מאושר ושלו, אבל אל תשקיע את עצמך במצבים האלה על חשבון חקר ה"עצמי". אם אתה מזהה את ה"עצמי" הפנימי, אם אתה מכיר בכך שאין אף אטום נפרד מן ה"עצמי", תחוה את השלווה והאושר האמיתיים של ה"עצמי". אתה תהיה השלווה והאושר, במקום לחוות אותם. אם אתה נהנה ממצבים זמניים של שלווה ואושר בהכרה, ההתנסות בשלווה ובאושר האלה לא ירצו להידרדר לתוך ה"עצמי" ולהיעלם.

אל תיקשר לשלווה מנטלית. לך מעבר לה אל השלווה האמיתית שבאה מלהיות ה"עצמי".

ש: אני חושב שאני נהנה ברגעי הבהאקטי האלה כי יש לי תשוקה גדולה לאהבה. ייתכן שאני מעניק אהבה רק מפני שאני רוצה לקבל עוד אהבה בתמורה.

ת: במצב של "עצמי" האהבה האמיתית קיימת תמיד. כאשר האהבה מוגבלת, או מכוונת כלפי אדם אחד, היא הופכת לתשוקה. סוג זה של אהבה יוצר סבל ולא אושר. אם אתה מממש את ה"עצמי" ואוהב הכול באופן שווה, זוהי חוכמה.

ש: האם זה לגיטימי לכוון את האהבה לעבר אדם ממומש?

ת: כן. אם אתה אוהב הוויה ממומשת בסופו של דבר תגלה שאתה יכול לרחוש אהבה לכל בני האדם באופן שווה.

במהלך פסטיבל הדיפאם, הפסטיבל השנתי שנמשך עשרה ימים ונחגג כאן, באים מאמינים מכל דרום הודו לסגוד לתמונתו של ארונצילה-שיוה. מובילים את התמונה הזאת כשהיא מוצבת בתוך מרכבה וכך עוברים איתה בתהלוכה דרך הרחובות. לאנשים הסוגדים באופן זה, יש מושג מוגבל מאוד על אלוהים. האל שנמצא במקדש, המרכבה, וכל האנשים שעוקבים אחרי התהלוכה – כולם הם ביטויים של האל. עליך לטפח את החזון הפנימי שרואה הכול כ"עצמי". קשה לפעמים לעשות את זה, אם אתה מגביל את האל לצורה מסוימת.

בהגוואן אמר פעם שהוא היה מודע לזמן העובר רק שלושה ימים בשנה: ביום האחרון של פסטיבל הדיפאם, ביום המהפוג'ה (יום השנה למות אמו) וביום הגיאנטי שלו. אנשים רבים באו לראות את בהגוואן בשלושת הימים האלה, שהיו הימים העמוסים ביותר באשרם מדי שנה. בזמנים אחרים לא היו אנשים רבים. הניאני לעתים נדירות מודעים לזמן החולף, כי תפיסת הזמן שייכת להכרה ולא ל"עצמי".

ש: לפעמים כשאני יושב כאן אני מרגיש כמו ילד בחופשה. אני מאושר מאוד כי במקום כזה קל להיות מודע ל"עצמי". אני תמיד מרגיש מאושר כאן. האם עלי לעשות מאמצים כלשהם בזמן שאני יושב כאן, או רק להירגע וליהנות מהסאטסנג?

ת: יש פסוק טמילי האומר :

מחפש הדרך שרוצה לממש את האמת צריך ללכת במסלול שמראות לו
הסאסטרות וללכת בעקבות החכמים. בהליכה בעקבות החכמים, המאיה
מוותרת על אחיזתה. עזבו את המאיה והגיעו למצב של אי-הבחנה. אם
תעזבו את המאיה, לידתכם ומותכם יגיעו אל קצם.

הודות לסאטסנג אנחנו יכולים להתעלות בקלות מעל המאיה. עכשיו, כשאתה מקשיב
לשיחה הזאת, המוחות שלנו מכוונים אל ה"עצמי" לכן אתה מרגיש כל כך שמת. כשהכרה
מכוונת לגמרי אל ה"עצמי" אין שום אפשרות לחשוב על מה שהוא לא-עצמי.

20

ש: (נשאלה על ידי זוג צעיר מאוסטרליה) האם הברהמצ'ריה (נזירות) נחוצה כאשר אדם מחפש
מימוש עצמי?

ת: עזרו זה לזה כחברים כשאתם בדרך. תשוקה מינית גורמת לאובדן כוח רוחני. גם אם אתם רק
מסתכלים על מישהו ומרגישים תשוקה כלשהי כלפיו, אתם מאבדים מעט אנרגיה רוחנית.
במשפחה יש תמיד קשרים חזקים. הבעל יעניק לאשתו הרבה אהבה וגם היא תעשה כמוהו.
שניהם יעניקו הרבה אהבה לילדים. אם אתה רציני בקשר לסדהנה, הישאר רווק והקדש את כל
האנרגיה שלך לחקר עצמי. לא תוכל להתמקד ב"עצמי" בשעה שיש לך קשרים חזקים עם אנשים
אחרים.

ש: לפני זמן מה, כשהיינו יחד, חווינו מוות של אגו שנמשך כמה זמן. אחר כך חזר האגו הזה. למה
הוא עלה אחרי שנעלם לגמרי?

ת: אם האגו קם מחדש, לא חוויתם את מותו. זו הייתה כנראה בסך הכול שקיעה זמנית של
ההכרה לתוך ה"עצמי". ברגע שהאגו מת, הוא לא יכול לשוב ולעלות. מרגע שהמים מגיעים אל
הים, הם נשארים שם ואינם זורמים חזרה אל ערוץ הנהר.

ש: קראתי הרבה על שיטת ההוראה של בהגוואן באמצעות שקט. אתה בוודאי חווית אותה
פעמים רבות. תוכל להסביר איך זה פעל?

ת: אם תיכנס למקום חשוך עם מנורה, האור יאיר את מי שנמצא בקרבתך. אינך צריך לומר
לאנשים "יש לי אור", כי כולם יהיו מודעים לאור בנוכחותו. בנוכחותו של ניאני כמו בהגוואן,
האפלה הרוחנית של המאמינים נעלמת עם הופעת האור הקורן של הניאנה. במקרה של בהגוואן
האור הזה ניקה והרגיע את הכרותיהם של כל מי שהיו בקרבתו. כשמאמינים מבוגרים נהנו מן
האור הזה, לפעמים הם חוו את ה"עצמי". הקרינה של הכוח הרוחני הזה הייתה המאונה דיקשה
(חניכה באמצעות שקט) של בהגוואן. הוא הקרין את הכוח הזה ללא מאמץ. זה לא נעשה
באמצעות אקט של רצייה, אלא היה תוצאה טבעית של מימוש. בהגוואן לא היה צריך לדבר על

ה"עצמי". הוא היה ה"עצמי" והוא הקרין את כוחו כל הזמן. אלה שנפתחו אל הכוח הזה לא נזקקו להסברים מילוליים מבהוואן. התורה המדוברת נועדה רק לאלה שלא הצליחו להתכוון אל הקרינה השקטה שלו.

ש: לפעמים אני מרגיש שזה אנוכי לרצות במימוש עצמי מכיוון שכדי להשיג אותו אדם חייב להיות מנוכר לחלוטין מחברה ומבני אדם אחרים. נראה לי שעלי לחתור לסדהנה בעצמי ולהיות אדיש לכל הסובלים שאני רואה סביבי.

אם אני שואל את האנשים הסובלים האלה: אתם באמת סובלים, או שזה רק הדמיון שלי? כולם יאמרו שהסבל שלהם ממשי. איך אני יכול להתעלם בכוונה מכל הסבל הזה שאני רואה סביבי בלי להרגיש אשם?

ת: אין חברה, אין סבל, ואין עולם. העולם, החברה והסבל שאתה רואה הם כולם חלק מן החלום שלך. אין להם ממשות מחוץ למוחך.

אם אתה רואה אדם רעב בחלומך, אתה יכול לבשל לו ארוחה חלומית ולתת לו מזון חלומי. זה יעניק לו הקלה זמנית. אם, במקום זה, אתה מתעורר, אתה פותר את הבעיה לתמיד, כי אתה מגלה שהאיש הרעב היה קיים רק בעולם החלום הדמיוני שלך.

העולם הוא כמו בבואה במראה. העולם שאנחנו רואים אינו אלא בבואה של הגונות שלנו, מצב ההכרה שלנו. אנחנו רואים את הבבואות, שוכחים את המראה, ומדמיינים שאנחנו מסתכלים על עולם ממשי נפרד מאיתנו.

אתה מקרין כל הזמן אנרגיה מנטלית שמשפיעה על כל דבר ועל כל אדם סביבך. אם אתה במצב רג'אסטי או טמאסי, אתה מדביק באופן אוטומטי את העולם במצב הלא שלם של ההכרה. הניאני, המבוסס בעצמי מעבר לגונות, חווה רק שלווה מתמשכת ואושר. רק הוא יכול לעזור לאחרים באמצעות הקרנת השלווה והאושר הזה עליהם. אם תנסה לעזור לעולם הזה בפעילות פיזית כלשהי, הטוב שתעשה יימחק על ידי ויברציות מנטליות שליליות שאתה מביא לעולם. אם אתה מטהר את ההכרה שלך, באופן אוטומטי אתה עוזר לכל אדם בעולם כי כל אדם יקבל משהו מן הטיהור וההילינג שלך.

נמלה הולכת על הרצפה כשגרגר סוכר על גבה. פתאום דורך עליה אדם והורג אותה. סיום: מוות מיידי. אנחנו נמצאים במצבה של הנמלה, כי המוות עלול לקרות בכל רגע. אינך יכול לקחת איתך שום דבר כשאתה מת, אפילו לא את ההכרה שלך. אז למה לא למות כבר עכשיו מבחינתו של העולם?

העולם שאתה קשור אליו אינו אלא חלום ארוך. אתה אולי רעב בחלום, אבל כשאתה מתעורר מתברר לך שאתה סובל מכאבי בטן כי אכלת יותר מדי בערב הקודם. כמה אמת אתה מייחס לכאבי הרעב שחשת בחלומך?

אם אתה רואה סבל בכל מקום סביבך, זו רק בבואה של הסבל הפנימי שלך. אם אתה רוצה להקל על הסבל, לך אל הסיבה העמוקה שהוא הסבל בתוכך. השקע את עצמך ב"עצמי". סיים את חלום המאיה והתעורר אל העולם הממשי של הניאנה. הרעיונות שלך בקשר לעולם שגויים כולם, כי אתה לא קולט אותו. ההכרה שלך מעבד את מה שאתה רואה באופן כזה שמאלץ אותך לחשוב שיש עולם סובל בחוץ בנפרד ממך. אם אתה רוצה להיפטר מן העולם הסובל הזה,

עליך לצמצם את התהליכים המנטליים שבגללם אתה טועה בהבנתך. כשתגיע למצב של ניאנה לא יהיו תפיסות שגויות. הראייה שלך תהיה צלולה לגמרי. אתה תהיה מודע לכך שאין סבל ואין עולם. אז תדע שרק ה"עצמי" קיים.

21

ש: אני מודט הרבה מאוד, אבל רוב הזמן אני לא משיג שום תוצאות. כשאני לא מצליח להשקיט את ההכרה, האם כל מאמצי מבוזזים, או שהם יתנו פרות מתישהו בעתיד?

ת: רוב ההכרות דומות לעץ רטוב: צריך לייבש אותם זמן רב בשמש לפני שהם יידלקו. בשעה שההכרה שלך מכוונת אל העצמי היא "מתייבשת". כשהיא מכוונת אל העולם, היא נרטבת מחדש. המאמץ שאה משקיע בהפניית ההכרה אל ה"עצמי" לעולם אינו מתבזבז. הוא מתבזבז רק כשאתה מאבד עניין וחוזר אל ההרגלים המנטליים הישנים שלך. אל תדאג אם מאמציך אינם מניבים תוצאות מיידיות. במוקדם או במאוחר תבוא על שכרך.

רמקרישנה פרמהמסה סיפר פעם סיפור. שני סדויים שהיו חברים הסכימו לעשות טאפאס אינטנסיבי יחד כדי להגיע לדרשן של קאלי. הם הסכימו לפני כן שאם היא לא תופיע לפניהם, שניהם יתאבדו.

הטאפאס שלהם היו כל כך אינטנסיביים, שבערך בשעה אחת אחר חצות, האלה קאלי הופיעה לפניהם. אחד מהם נהנה מן האושר הזה שהגיע בעקבות הדרשן של האלה, אבל האחר איבד את הכרתו ושקע בתרדמת.

זה שנשאר ער דאג מאוד לחבר שאיבד את הכרתו ושאל את קאלי: "עשינו יחד את אותה סדהנה, אבל כשאת באת לתת לנו דרשן, החבר שלי איבד לגמרי את ההכרה ושקע בתרדמת. איזו סיבה יש להפליה הזאת? זה לא נראה לי הוגן, כי שנינו עשינו אותה כמות של טאפאס.

קאלי השיבה: "עשיתם את הטאפס הזה כמה פרקי חיים. בעבר איבדת את ההכרה כמו האיש הזה. עכשיו אתה יכול להישאר בהכרה, הודות לתרגולים הקודמים שלך, ומכיוון שהקארמה שלך הסתיימה. לחבר שלך יש עדיין הרבה קארמה לחוות. יום אחד, כשהוא יסיים את כולו, הוא יהיה בעל ניסיון ויוכל להישאר בהכרה, כמוך עכשיו."

ש: כשהתחלתי למדוט, הייתה לי תשוקה עזה לשחרור. התקופה הזאת נמשכה שלוש-ארבע שנים. בשנה האחרונה ההתלהבות שלי פחתה. עכשיו אני יותר ויותר מרוצה מחיי הגשמיים.

ת: שביעות הרצון מן העולם החיצוני היא דבר חולף. במוות הכול יאבד. חיי האדם ניתנו לנו למטרה היחידה של מימוש ה"עצמי". אם תמות בלי לממש את ה"עצמי" חייך בוזבזו. המוות יכול להגיע בכל עת. אני אומר לך את זה כדי שתהיה מודע למותך. אם אתה מודע כל הזמן לאפשרות שתמות בכל רגע, ההתלהבות שלך תגבר. נסה לטפח את המודעות הזאת ולראות אם היא משנה באיזהו אופן את הסדהנה שלך.

ש: לפעמים אתה אומר שעלינו לאהוב את כל בני האדם באופן שווה; שעלינו להעניק אהבה לעולם כולו. בשבילי, אהבה היא דבר שפשוט קורה. אני לא יכול לייצר אותה ולהעניק אותה. אם אני רוחש אהבה למישהו, האהבה זורמת אליו. אם אני לא אוהב אותו, זה לא קורה, ואני לא יכול לאלץ את זה לקרות. איך לומדים לאהוב אנשים שאני בקושי מכיר? ואחרי שאלמד את זה, איך אלמד לאהוב את כל מיליוני הזרים שמעולם לא פגשתי ולעולם גם לא אפגוש?

ת: אתה יכול להתחיל באנשים שאתה מכיר. בהגוואן לימד זאת באמצעות דוגמה שעלינו לראות רק את הטוב בזולת. באופן וירטואלי כל האנשים הם תערובת של טוב ורע. נדיר למצוא מישהו שכולו טוב או כולו רע. אם עליך לבוא במגע עם הרבה אנשים, נסה להיות מודע לצדדים הטובים שלהם ולא להתמקד ברעים. אם אתה מוצא טוב בבני אדם, אתה מקרין אנרגיה הרמונית ואוהבת, שמרוממת את הסובבים אותך. אם אתה מסוגל לנהוג כך, האנרגיה הזאת תהפוך במהרה לזרם יציב של אהבה.

נסה להיות מודע לכל הפעמים שבהם כל אדם שאתה רואה וקולט הוא ה"עצמי". אם אתה רואה את ה"עצמי" בזולת, אהבתך תזרום אליו באופן אוטומטי. המחשבה שמישהו רע, אינה מוסיפה לך שום דבר. אם מתעוררות בלבך מחשבות שליליות בכל פעם שאתה רואה או חושב על אדם מסוים, המחשבות האלה תרחקנה אותך מן ה"עצמי". נסה להקרין את אהבתך באופן שווה לכל בני האדם במקום רק למעטים. נסה להרגיש שכל העולם הוא ה"עצמי" שלך, האל שלך. נסה לראות את ה"עצמי" בכל בני האדם. פזר את אהבתך לכל עבר כמעשה של הערצה וכניעה, כי כל דבר בעולם הוא ביטוי של האל.

ש: ברור שוואסאנות אינן נהרסות בשינה. האם הן נהרסות על די נירוויקלפה סמדהי, או שהמצב הזה לא משפיע עליהן בכלל?

ת: בהגוואן לימד אותנו שעלינו לשאוף לסהאגיה סמדהי⁸, לא לנירוויקלפה סמדהי. הוא אמר שאין צורך לחוות נירוויקלפה סמדהי לפני שנהנים מסהאגיה סמדהי. צורה אחת של נירוויקלפה סמדהי היא כמו לאיה, כמו שינה עמוקה. יש שקט בשעה שהסמדהי קיים, אבל כשהחוויה מסתיימת, ההכרה נח והוואסאנות נהיות פעילות כמקודם. לאיה (השעיה זמנית של כל הכישורים המנטליים במצב דמוי טראנס) היא בעצם כמו שינה. התנסות במצב הזה אינה מועילה לסדהאנה. לאיה אינה מדיטציה, ואינה חוסר הכרה; היא טמוגונה בצורה חזקה מאוד. מדיטציה זקוקה להכרה ערה, לא להכרה ישנה. שינה ולאיה מגבירות את ההזדהות עם ההכרה. אתה עשוי להרגיש מעט שלווה במהלך הלאיה, אבל כשתתעורר מן המצב הזה, מוחך יהיה שוב פעיל מאוד והשקט יאבד כולו.

⁸ נירוויקלפה פירושה 'בלי הבדלים'. בנירוויקלפה סמדהי ההכרה נעלמת לגמרי ומשאירה אתריה חוויה זמנית של ה"עצמי" בלי תיווך של מחשבת ה"אני". במצב זה האדם אינו מסוגל לשום מחשבה או פעולה, כי אין לו שום מודעות לא לגוף ולא לעולם. בסהאגיה סמדהי (סהאגיה פירושו "טבעי") ההכרה נהרסת לנצח. יש מודעות עצמית תמידית משולבת ביכולת לתפקד באופן נורמלי בעולם. סהאגיה סמדהי היא מצבו של הניאני.

בשקט של ה"עצמי" אין שום ואסאנות. אם אתה יכול לייצב את עצמך ב"עצמי" כל הוואסאנות תיהרסנה. הייה עד ראייה לוואסאנות כשהן עולות, אבל אל תזדהה איתן, ואל תשתף פעולה איתן. אם אתה רוצה להיפטר מן הוואסאנות שלך, עליך ללמוד לתרגל אי-מעורבות. אם אתה מרגיש שאתה מזדהה עם ואסאנה כשהיא מתחילה להופיע, הזכר לעצמך: "הוואסאנה הזאת היא לא אני," ועבור אל תוך ה"עצמי". אם תלמד להתעלם מהוואסאנות שלך באופן כזה, הן בסופו של דבר תפסקנה להופיע.

ש: כבר שנים רבות אני מודט. לפעמים, כשאני יושב, אני מרגיש אנרגיה חזקה שמחזקת את גווי ומקשיתה אותו. אני מודע מאוד לכוח הזה. הוא מפנה את תשומת לבי אל הגוף ומקשה עלי להיות מודע ל"עצמי".

ת: ההכרה והגוף שניהם אינרטיים. כל אנרגיה או שלוה שאתם חווים יכולה לנבוע רק מן ה"עצמי". ותר על ההזדהות עם הגוף. בגלל החוויות האלה אתה מודע יותר מדי לגוף. הייה מודע רק ל"עצמי" ונסה להפחית את מידת תשומת הלב שאתה מקדיש לגוף. ה"עצמי" הוא אנרגיה טהורה, כוח טהור. היאחז בזה.

ש: האם האנרגיה שמקבלים מה"עצמי" תמידית או חולפת? הגוף או ההכרה אוצרים אותה באיזושהי צורה?

ת: בשינה עמוקה ההכרה והגוף מתחדשים. בערות יש תחושה של אנרגיה ואושר, אבל כמעט מיד איברי החישה נהיים פעילים והתשוקות מתעוררות. כשזה קורה, האנרגיה שאגרת בשנתך נמוגה. אם אתה יכול לשלוט בהכרה ובחושים כדי שאף אחד מהם לא ייכנע לגירוים חיצוניים, תוכל לבנות אנרגיה ועוצמה בגוף.

בהגוואן אהב לספר את הסיפור על מלך הקופים הצולע⁹ שאיבד את כוחו ואת מעמדו. הוא הלך לבדו ליער לכמה ימים כדי להחזיר לעצמו את כוחו. כשחזר, הוא צבר די כוח ואנרגיה לשלוט שוב בשבט שלו.

האנרגיה גוברת כשאנחנו לבד. כשאתה לבד פחות סביר שהיא תצא באמצעות האינדריות (חמשת החושים) וההכרה.

ארונגירינטה, הקדוש המפורסם של טירוואנאמאלאי, שר פעם שיר שאומר: "חושים הם גנבים שגונבים את האנרגיה של ה"עצמי".

ש: אין שום שימוש לאנרגיה הזאת? מה יכול אדם לעשות בה?

ת: שאקטי היא ה"עצמי" וה"עצמי" הוא שאקטי. כשאתה יודע שאינך הגוף וגם לא ההכרה, איך אתה יכול לעשות משהו? במצב הזה, לא יהיה שום "אני" שיזרז פעילות כלשהי. במצב הזה הכול יקרה באופן אוטומטי.

⁹ הקוף הזה, שנקרא נונדיפיאן, שפירושו "נער פיסח" בטמילית, חי על הגבעה כשהגוואן חי בסקנדאשרם.

מים באגם מאפשרים צורות חיים רבות: דגים וצמחים במים, עצים, צמחים ובעלי חיים על הגדה. אם אתה מלא באנרגיה של ה"עצמי", האנרגיה הזורמת ממך מזינה כל אדם בסביבתך. אינך צריך לנתב את הכוח הזה החוצה. אם עשית מספיק טאפאס, האנרגיה הזאת תזרום בכוחות עצמה.

שאקטי הוא השאנטי של ה"עצמי". אם אתה עושה טאפאס, ואם אינך מבזבז את האנרגיה שלך על תענוגות חושיים, תרגיש את עוצמת ה"עצמי" המצטברת בתוכך. תוכל גם להרגיש אותה מקרינה החוצה לאנשים סביבך. אינך מאבד את הכוח שלך כשאתה מקרין אותו כך באופן טבעי, כי הכוח של ה"עצמי" הוא אינסופי. אתה מאבד אותו רק אם אתה מסיט את תשומת לבך מן ה"עצמי" ונהיה מעורב בחריגות חושיות ומנטליות חסרות טעם.

22

ש: האם סוואמי מעדיף שנישאר שקטים?

ת: אם אתם שקטים, זה טוב. אבל אם יש לכם ספקות כלשהם, עדיף לדבר עליהם ולהבהיר אותם.

ש: אני חושב שאני מתחיל עכשיו להבין מהו ה"אני קיים". נראה שזה משהו מאחורי הגוף, מאחורי ההכרה, ומאחורי המודעות לגוף. אני חושב שאנחנו לא יוצרים קשר באופן אוטומטי עם ה"אני קיים" הזה, כי אנחנו מרגישים שחסרה לנו היכרות מודעת איתו. אנחנו מורגלים לכוון את תשומת לבנו החוצה במקום פנימה. אנחנו חושבים על אנשים ועל דברים, כי אנחנו קשורים אליהם, ולא משום סיבה אחרת. אני מתחיל להבין כמה קשה לוותר על ההרגל הזה.

ת: תן למוח להגיע לאן שהוא רוצה להגיע. אינך חייב להקדיש תשומת לב לכל שיטוטיו. רק הייה ה"עצמי" ואל תדאג בקשר לפעילויות של ההכרה. אם תיישם את הגישה הזאת, הפעילויות והשיטוטים של ההכרה יפחתו בהדרגה.

ההכרה רק משוטטת לה כל היום מכיוון שאתה מזדהה איתה ומקדיש תשומת לב לכל פעולותיה. אילו יכולת לייצב את עצמך כתודעה בלבד, המחשבות כבר לא היו מצליחות להסיח את דעתך. כשאינן לך שום עניין במחשבות, הן נמוגות ברגע שהן מופיעות. במקום להיצמד למחשבות אחרות, שאחר כך מייצרות אינספור מחשבות אחרות ורעיונות אחרים, הן פשוט מופיעות לשנייה או שתיים ואז נעלמות. הוואסאנות של האדם הן שמעוררות את המחשבות. אחרי שהן מתעוררות, הן חוזרות על עצמן בשרשרות קבועות ודפוסים קבועים שוב ושוב. אם יש לך תשוקה כלשהי לקשרים, המחשבות עליהם תופענה בהכרה ללא הרף. אינך יכול להילחם בהן כי הן ניזונות מתשומת הלב שאתה מקדיש להן. כשאתה מנסה לדכא אותן, אתה מצליח לעשות זאת רק כשאתה מקדיש להן תשומת לב. וזה אומר הזדהות עם ההכרה. שיטה זו לעולם לא תצליח. אתה יכול להפסיק את שטף המחשבות רק אם תסרב לגלות בהן כל עניין.

אם תישאר במקור, ב"עצמי", תוכל בקלות לתפוס כל מחשבה כשהיא מתעוררת. אם אינך יכול לתפוס את המחשבות כשהן עולות, הן נובטות, הופכות לשתילים, ואם עדיין אינך יכול

להתעלם מהן, הן גדלות לעצים. בדרך כלל הסדהאקה שאינו מקדיש להן תשומת לב מצליח ללכוד את מחשבותיו רק בשלב העץ.

אם אתה יכול להיות מודע באופן רצוף לכל מחשבה כשהיא עולה, ואם אתה יכול להיות אדיש כלפיה עד כי היא אינה נובטת ואינה פורחת, אתה בהחלט בדרך לברוח מן הסיבוכים של ההכרה.

ש: יחסית קל לעשות את זה לזמן מה, אבל אז חוסר תשומת הלב גובר והעצים שוב גדלים.

ת: תשומת לב מתמשכת תגיע רק בעקבות תרגול ארוך. אם אתה באמת קשוב, כל מחשבה תתפוגג ברגע שהיא תופיע. אבל כדי להגיע לרמה כזאת של התנתקות, עליך להיות נטול קשרים בכלל. אם יש לך עניין קל שבקלים עם איזושהי מחשבה מסוימת היא תדרוש את תשומת לבך, תתחבר למחשבות אחרות, ותשתלט על ההכרה שלך לכמה שניות. זה יקרה ביתר קלות אם אתה רגיל להגיב באופן רגשי על מחשבה מסוימת. אם מחשבה מסוימת מעוררת אצלך רגשות כמו דאגה, כעס, אהבה, שנאה, או קנאה, התגובות האלה תיצמדנה למחשבות המתעוררות ותחזקנה אותן. בגלל התגובות האלה לעתים קרובות אתה מאבד את תשומת הלב לשנייה או שתיים. סוג זה של החמצה, נותן למחשבה די והותר זמן לגדול ולשגשג.

עליך להיות אדיש לגמרי ומנותק לגמרי כשמחשבות מסוג זה מופיעות. התשוקות והקשרים שלך אינם אלא תגובות על מחשבות שמופיעות בתודעה. אתה יכול להשתלט עליהם בכך שלא תגיב על מחשבות חדשות שמתעוררות.

אתה יכול להתעלות על ההכרה לגמרי בכך שלא תקדיש תשומת לב כלשהי לתוכנה. וברגע שתגבר על ההכרה, לעולם היא לא תטריד אותך שוב.

אחרי ההבנה הזאת אמר המלך ג'נקה: "עכשיו מצאתי את הגנב שגנב ממני את האושר שלי. אני לא ארשה לו לעשות זאת שוב." הגנב שגנב את אושרו היתה ההכרה שלו.

אם אתה עומד תמיד על המשמר בעיניים פקוחות, גנבים אינם יכולים להיכנס. הם יכולים רק לפרוץ פנימה בשעה שאתה ישן. באופן דומה, אם אתה ערני ללא הרף, ההכרה אינה יכולה להשלות אותך. היא תישתלט רק אם לא תצליח לשים לב למחשבות המתעוררות.

ש: קל למדי למנוע פריצה של גנב לתוך בית. מספיק לנעול את הדלת. אבל במקרה המסוים הזה, הגנב כבר בפנים. תחילה עלינו לתפוס אותו ולסלק אותו החוצה. רק אז נוכל לסגור לבטח את הדלת.

ת: להאמין שהגנב הזה הוא דבר ממשי, שיש להילחם בו ולתפוס אותו, זה כמו להאמין שהצל שלך הוא סוג של פולש זר שצריך להילחם בו ולגרש אותו. אם תנסה להרים את ידך כדי להכות את צלך, צלך ירים גם הוא את ידו להכותך. אינך יכול לנצח במאבק עם ההכרה כי כל המאבקים יהיו כמו התאגרפות עם צל. אינך יכול לנצח את צלך בכך שתכה אותו, כי אין שם דבר שיקבל את המכה. הצל ימשיך לרקוד סביבך כל עוד אתה תמשיך לרקוד בניסיון להכותו. אין מנצחים במאבק כזה, יש רק הרבה מפסידים מתוסכלים. אם אתה יוצא מהנחה שההכרה ממשית ועליך להילחם בה ולשלוט בה על ידי תמרון כל המחשבות בדרך מסוימת, ההכרה רק תיתחזק, ולא

תיחלש. אם סדהאנה מסוימת יוצאת מהנחה שההכרה ממשי, תרגול הסדהאנה הזאת ינציח את ההכרה במקום לבטל אותו.

האגו הוא כמו רוח רפאים. אין לו צורה ממשית משלו. אם אתה מבין מהו באמת האגו בכך שאתה חוקר "מי אני?" הוא פשוט יברח. להכרה אין ממשות ואין צורה. היא קיימת רק בדמיון. אם ברצונך להיפטר מדבר דמיוני, עליך רק להפסיק לדמיין אותו. לחילופין, אם אתה יכול להיות מודע ללא הרף לכך שההכרה וכל יצירותיה קיימות רק בדמיון, הם יפסיקו להשלות אותך ואתה תפסיק להיות מוטרד בגללן. לדוגמה, אם קוסם יוצר נמר, אתה לא צריך לפחד ממנו, כי אתה יודע שהוא רק מנסה לשכנע אותך להאמין שזה נמר אמיתי ומסוכן. אם אינך מאמין שהנמר אמיתי או מסוכן, אינך פוחד.

כשהקולנוע הגיע הנה, היו כמה כפריים שפחדו כשהם ראו דברים כמו שרפה על המסך. הם ברחו כי הם האמינו שהאש עלולה להתפשט ולשרוף את אולם הקולנוע. כשאתה יודע שכל דבר שקורה רק מופיע על מסך התודעה, ואתה עצמך הוא המסך שעליו כל זה קורה, שום דבר לא יכול לגעת בך, לפגוע בך או להפחיד אותך.

אנשים שמאמינים במציאות של העולם בעצם אינם טובים מאותם אנשים שבנו סכרים לעצור את המים שהם רואים בפאטה מורגנה.

ש: לפעמים הכול ברור ושלו. לפעמים קל להסתכל על עבודת ההכרה ולהבין כי מה שאומר סוואמי נכון. במקרים אחרים, שום מאמץ לא מרשים את המוחות הכאוטיים שלנו.

ת: בכל פעם שאנחנו במצב מדיטטיבי, הכול ברור. אחר כך מתעוררות ואסאנות, שלפני כן הסתתרו בהכרה, והן מעיבות על הבהירות הזאת. אין פתרון קל לבעיה זו. עליך להמשיך לחקור "למי זה קורה?" כל הזמן. אם אתה מתקשה להזכיר לעצמך כי "זה קורה רק על פני השטח של ההכרה שלי. אני לא ההכרה הזו ולא המחשבות הנוודות", חזור לחקירת "מי אני?" בכך שתעשה זאת תחדור עמוק יותר ויותר ותהיה מנותק מן ההכרה. זה יגיע רק אחרי מאמץ גדול. אם כבר השגת בהירות ושלווה כלשהם, כשאתה חוקר "מי אני" ההכרה שוקעת לתוך ה"עצמי" ונמוגה תוך שהיא משאיר רק מודעות סובייקטיבית של "אני-אני". בהגוואן הסביר לי את כל זה בפרטי פרטים כשבאתי לדרשן שלו בין השנים 1938 ל-1942.

ש: בוודאי היה נפלא לקבל הנחיה מצד גורו נהדר כזה. איפה אפשר למצוא אדם כזה היום?

ת: קשה לרוב בני האדם למצוא גורו מוכשר כי לאנשים רגילים קשה לדעת מי מימש את ה"עצמי". בהגוואן סיפר לי פעם סיפור ארוך שמתאר זאת היטב.

לפני מאות שנים היה ניאני אחד בסרירנגאם, עיר ליד טריצ'י. מדי יום הלך אותו ניאני לנהר קאוברי להתרחץ. כשהחל ללכת, הוא היה שם את ידיו על כתפיהם של שניים ממאמיניו שתמכו בו. הוא לא אהב לגעת בהם ישירות, ולכן הניח פיסות משי על כתפיהם. בכל יום הוא הלך כך קילומטר וחצי אל הנהר כדי להתרחץ. בשובו משם הוא היה נתמך בהם באותו אופן.

יום אחד אותו ניאני ומאמיניו הלכו אל הנהר כרגיל. מרחוק הם ראו סודרה (חבר בקסטה הנמוכה ביותר) הולך עם אשתו היפה. שניהם נראו הולכים לפסטיבל שהתקיים בצד האחר של הנהר. מכיוון שהשמש הייתה חמה מאוד, האישה לא יכלה לדרוך על החול החם. האיש עזר לה

בכך שהניח דהוטי על החול כדי שתלך עליו. כשהיא הגיעה אל קצה הדהוטי, הוא הניח דהוטי אחר על החול ומרים את הראשון. באופן זה היא הצליחה ללכת בלי שנכוו כפות רגליה. התלמידים של הניאני ראו את כל זה והעירו על כך לגורו.

"תראה איזה קשר נהדר יש לאיש הזה עם אשתו! הוא מניח את הדהוטים שלו על האדמה בזו אחר זו רק כדי לקרר את הדרך למענה."
בדרך לנהר נפגשו הזוג והניאני.

הגורו שאל את הגבר, בסקרנות רבה: "מעולם לא ראיתי בעל שמתייחס כך אל אשתו. מדוע אתה מתנהג ככה?"

האיש ענה: "היא האל שלי. כשאני רק מסתכל לה בעיניים, אני מאושר מאוד. כשאני מסתכל על הלחיים שלה, על פניה, או על חלק אחר בגופה, אני תמיד מתמלא אושר גדול. היא גם עונדת תכשיטי זהב רבים שמוסיפים לה יופי. אפילו שמה הוא פוני (פון פירושו זהב בטמילית). כשאני מסתכל על יופייה, ועל כל הזהב הזה, אני מתמלא אושר גדול. היא כמו אלה בעיניי."
הגורו אמר לו: "המראה של הגוף השלה אותך. מה יש בעיניך? רק מים ועור. מה יש בגוף? רק דם, שרירים ועצמות. המראה של הגוף השלה אותך. מעולם לא ראיתי אדם עטוף בכל כך הרבה מאיה."

אחר כך המשיך הגורו: "רק כלבים אוהבים שרירים ועצמות. בדיוק כמו בעלי החיים האלה, גם לך יש תשוקה גדולה לחתיכות בשר. בעתיד, כשמחלה קשה כלשהי תפקוד אותה, היא תאבד את יופייה. כשהיא תמות, לא יישאר לא גוף ולא יופי. אז למה אתה קשור כל כך לגוף שסופו להיעלם? לא לשם כך נולד האדם. במקום לבזבז את זמנך על הערצת הגוף הזה, נסה לממש את מה שאינו כלה, את ה"עצמי". זו המטרה היחידה לקיומו של האדם.

לאיש הזה היתה הכרה שהיתה בוגרת דיה ללמוד על ה"עצמי". כשהוא שמע את דבריו של הגורו, הוא החליט מיד לעשות כדבריו.

הוא אמר לאשתו: "את תלך בדרך שלך. מעכשיו והלאה אני אלך עם הגורו הזה."
הוא הלך עם הגורו, והאישה חזרה הביתה לחיו לבדה.

הבעל הלך בעקבות הגורו אל האשרם שלו. זה היה אשרם גדול ובו בניינים רבים. הגורו נזקק לאדם שיישאר ער כל הלילה וישמור על האשרם, והמאמין החדש נהיה שומר הלילה. שמו, במקרה, היה וילי.

תוך זמן קצר הוא נהיה מאמין טוב מאוד. כל מה שאמר לו הגורו לעשות, הוא היה מבצע מיד בענווה ובאהבה. הודות לגישתו זו, העניק לו הגורו הרבה אהבה מצדו. התלמידים האחרים, שהיו כולם ברהמינים החלו לקנא בוילי.

"האיש הזה בא הנה אחרינו," הם אמרו זה לזה. "הוא סודרה, לא ברהמין, אבל הגורו שלנו אוהב אותו מאוד."

קנאתם של התלמידים האלה גברה מיום ליום. בסופו של דבר הם החליטו לעשות משהו רע שייראה כאילו וילי עשה אותו, כדי שהגורו יסלק אותו משם.

הגורו ידע מה עובר במוחותיהם של התלמידים האלה, ולכן החליט גם הוא להערים עליהם. יום אחד, כיבסו המאמינים הברהמינים את בגדיהם ותלו אותם לייבוש. בשעה שהבגדים התייבשו, הם שכבו לישון. בשנתם לקח הגורו את כל הבגדים והסתיר אותם.

כשהתלמידים קמו וראו שכל בגדיהם אינם, הם באו ואמרו לגורו: "וילי גנב את הבגדים שלנו. אתה צריך לסלק אותו מהאשרם."

הגורו קרא לוילי ואמר לו: "האנשים האלה כולם נגדך. מה אני יכול לעשות? חזור הביתה ומדוט שם על ה"עצמי". ה"עצמי" אינו מוגבל. הוא נמצא בכל מקום. אתה יכול לעשות את המדיטציה הזאת בבית. אתה לא צריך להישאר כאן בשביל זה."

וילי חזר אל ביתו בלי להתלונן. הוא ציית להוראותיו של הגורו ובילה את זמנו במדיטציה על ה"עצמי". הוא כבר לא היה קשור לא לעולם ולא לאשתו. הוא רק ישב רוב הזמן ועסק במדיטציה.

יום אחד הלך וילי אל הנהר, כשהגורו בא לשם להתרחץ כהרגלו. הגורו לא הצליח להסתיר את אהבתו לתלמיד. הוא ניגש אל וילי, חיבק אותו ושאל אותו איך הוא מתקדם.

כשראו זאת התלמידים הברהמינים, הם שוב התמלאו שוב קנאה רבה.

"איזה מין גורו זה?" הם שאלו. "הוא מפלה אותנו לרעה. הוא לא נוגע בנו – הוא מניח פיסות משי בין ידיו ובין הכתפיים שלנו – אבל אל האיש הזה הוא ניגש וחיבק אותנו. האיש הזה הוא סודרה שאולי אפילו אוכל בשר. הוא אפילו חי עם אשתו. איך ייתכן שהגורו שלנו מתייחס ככה אל אדם כל כך רע?"

כשהגורו חזר אליהם, הם שאלו אותו מדוע הוא התנהג כך. הם אפילו התלוננו באוזניו על האפליה הזאת.

בתגובה, כדי להוכיח להם עד כמה וילי טהור, הציע הגורו לתלמידים לבצע תעלול. הגורו אמר להם: "הלילה, לכו אל ביתו של וילי וגנבו את כל תכשיטי הזהב שאשתו עונדת."

התלמידים התנגדו בתחילה: "לא! לא! אנחנו לא יכולים לעשות את זה. גניבה היא חטא."

הגורו אמר להם: "אני מצווה עליהם לעשות את זה, אתם חייבים לציית." התלמידים הסכימו בעל כורחם למלא את הוראתו. בלילה הם פרצו אל ביתו של וילי. וילי ישן באחד החדרים, ואשתו ישנה לידו, בשכיבה על צדה. התלמידים הסירו בזהירות את התכשיטים מעל ידה העליונה.

כשניסו ל הסיר את התכשיטים מעל היד האחרת, התעוררה האישה והחלה לצעוק: "גנבים! גנבים!" התלמידים ברחו עם כל הזהב שהצליחו לקחת, מסרו אותו לגורו וסיפרו לו על מה שקרה.

בינתיים התעורר וילי וראה שאשתו בוכה וצועקת: "גנבים! גנבים!" במקום להשתתף בצערה הוא אמר לה: "את אישה רעה! את קשורה יותר מדי לזהב שלך. מהיום והלאה לא אקח מידייך מזון. אם אקח מזון מידיה של אישה כזאת, שכל כך קשורה לזהב, המדיטציה שלי תושפע מזה. מה זה משנה אם גנבים לקחו את הזהב שלך? לא היית צריכה להיות קשורה אליו כל כך. מהיום והלאה, את תבשלי את האוכל שלך במקום אחד, ואני אבשל את האוכל שלי במקום אחר. ממחר, אנחנו נחיה בנפרד."

מאותו יום והלאה חיו השניים בנפרד באותו בית. היא התלוננה באוזני השכנים ובאוזני הנשים שבאו לשאוב מים מן הבאר. היא אפילו הלכה והתלוננה באוזני הגורו.

"לא גרמתי לו שום נזק," היא אמרה לכולם. "מעולם לא טעיתי בשום דבר. בסך הכול צעקתי 'גנבים! גנבים!' כשגנבים פרצו אלינו וגנבו את כל הזהב שלי. בעלי מעניש אותי על זה. עכשיו הוא מבשל בעצמו את האוכל שלו ואוכל אותו לבד. הוא אפילו לא מדבר איתי. אין עוד בעל כל כך חסר תועלת בכל העולם!"

הגורו ביקש מתלמידיו ללכת לראות מה קורה בביתו של וילי. הם הלכו לכפר והקשיבו לנשים המרכלות על וילי ואשתו. אחר כך הם חזרו אל הגורו וסיפרו לו מה שהנשים אמרו. הגורו אמר: "וילי כנראה חי בסמסרה אבל אין לו שום קשר לזהב או לכסף. הוא אפילו לא קשור לאשתו. זאת הסיבה שרחשתי לו אהבה כזאת כשראיתי אותו על יד הנהר. עכשיו, אחרי שראיתם איך הוא חי, אתה יכולים להבין. אתם חיים כברהמינים, כברהמצ'רים, אבל עדיין לא הגעתם למצב כזה של ניתוק. וילי חי עכשיו במצב של סהאג'יה (מצב טבעי של מימוש-עצמי). אחרי שהגיע וילי למצב זה של ניאנה, החלו רבים לבוא לראותו. הוא חי בפשטות בבקתה ולימד את דרך הניאנה. אחרי זמן מה נבנה כפר קטן סביבו כדי לספק מקומות לינה לאורחים ולמאמינים. הכפר, שנקרא ויליפוטור, קיים עד היום. וילי נודע בסופו של דבר כויליפוטור אלוואר, וכיום הוא זוכה לכבוד כאחד הקדושים החשובים של ואישנאוויטה.

אם כך, מי יכול לומר מיהו ניאני ומי אינו כזה. התלמידים הברהמצ'רים בילו שנים במדיטציה עם ניאני ושירתו אותו, אבל הם לא היו מסוגלים לזהות את גדולתו של וילי עד שהגורו לא הראה להם אותה. אדם צריך שיהיו לו הכרה טהור וקארמה טובה כדי למצוא גורו ולזהות אותו.

בהגוואן סיפר פעם את הסיפור הזה באולם הישן. אחרי שסיים לדבר, הפעיל אחד העוזרים את הרדיו. הקריין ברדיו הודיע מיד: "עכשיו נשמע את סיפורו של ויליפוטור אלוואר." האיש שסיפר את הסיפור ברדיו סיפר אותו בדיוק כפי שעשה זאת בהגוואן.

כשהסיפור הסתיים אמר הקריין: "נמסקראם לכולכם."

בהגוואן העיר: "אם הוא אמר 'נמסקראם לכולכם' גם הוא עצמו כלול בזה."

שמעתי את בהגוואן מספר את הסיפור בהזדמנות אחרת. עמדתי לעזוב את האולם כשהגוואן התערב וביקש ממני להישאר. אחר כך הוא סיפר את הסיפור הזה במלואו. בגלל ההתערבות הזאת הרגשתי שהוא מספר את הסיפור הזה רק למעני. אני חושב שבהגוואן רצה להבהיר לי שאדם יכול להתקדם במסלול הרוחני רק אם הוא מוכן לוותר על כל קשריו.

23

ש: בכמה מקרים הקשבתי לסוואמי שסיפר סיפורים על הזמנים שבילה עם בהגוואן. בכל פעם שאני שומע אותם אני מתרשם מחדש מרמת האמונה שהייתה לסוואמי בבהגוואן. נראה לי, כשאני מאזין לסיפורים האלה, שהאמונה הזאת היא שאפשרה לסוואמי להיכנע באופן כל כך מוחלט.

ת: חסדו של הגורו והקרבה אליו נטעו בי את הביטחון והאמונה ואפשרו לי להיכנע.

ש: האמונה שלך הייתה כל כך חזקה, שמצאתי את עצמי בוכה כשמעתי כמה מן הסיפורים. הם כל ריגשו אותי.

ת: עכשיו, כשאתה מדבר על כניעה, אני פתאום נזכר בתקרית אחת באשרם שנתנה לי הזדמנות להיכנע לבהגוואן. פעם אחת, מוקדם בבוקר, בהגוואן חתך פרחי בננה במטבח. פרחי הבננה האלה, כשחותכים אותם, מפרישים חומר שחור דמוי גומי, שנדבק לאצבעות. כדי להסיר את הגומי הזה,

שפסף בהגוואן תמרהינדי לתוך ידיו. אחר כך, מסיבה כלשהי, היא החליט לצאת לטיול לרגלי הגבעה. פגשתי אותו, כמו תמיד, בשבע בבוקר, מחוץ לשער האחורי. בהגוואן שם לב שהיה לי קמנדלו (כד מים) בידי וביקש ממני לשפוך מעט מים על ידיו כדי שיוכל לשטוף מהן את שרידי התמרהינדי.

חשבתי שזאת הזדמנות טובה להציע את עצמי לבהגוואן. אמרתי לעצמי כשיצקתי מעט מים על ידיו: "אני נכנע בגופי, בנשמתי ובמוחי לגורו".

בהגוואן חיך והורה לי בתנועת ידו לשפוך עוד מים.

יצקתי עוד קצת, וחזרתי אל אותה מחשבה: "אני מכניע את גופי, מוחי ונשמתי לגורו."

בהגוואן עדיין לא היה מרוצה ממנחתי.

"עוד!" הוא אמר.

בפעם השלישית יצקתי את המים וחזרתי על אותו משפט.

אחרי הפעם השלישית והצעת הכניעה השלישית בהגוואן הסתכל עלי ואמר: "די".

הרגשתי שמנחת הכניעה שלי התקבלה.

הרגשתי צורך לפעול כך בגלל סיפור שקראתי. האוואטרה נמאנה ביקש פעם מהמלך

מהבלי להיכנע לו. כאות לכניעה הזאת הוא ביקש מהמלך מהבלי למזוג מים שלוש פעמים.

סוקהצי'אריה, הגורו של המלך מהבלי, הזהיר אותו מראש: "אם אתה נכנע באופן כזה,

וישנו ייקח ממך הכול. הוא ייקח את הממלכה שלך ואת כל רכושך."

מהבלי, שהיה נחוש להיכנע, סירב להקשיב. הוא החל ליצוק מים מתוך הקמנדלו שלו.

לסוקהצי'אריה, הגורו שלו, היו סידהים רבים. הוא לבש צורה של דבורה גדולה, נכנס אל

זרבובית הכד של המלך וחסם בגופו את זרימת המים. ומאנה ידע מה הוא מנסה לעשות, ולכן

תקע מקל בפי הכד. המקל פגע בראשו של סוקהצי'אריה באופן כזה, שהוא התעוורר בעין אחת.

אחר כך יצק המלך מים שלוש פעמים והכניע את מוחו, נשמתו, ממלכתו וכל רכושו

לומאנה.

כשבהגוואן ביקש ממני ליצוק מים, נזכרתי בסיפור הזה. בהגוואן היה מן הסתם מודע

למחשבות שלי, כי הוא עזר לי בכך ששיתף פעולה וביקש ממני ליצוק מים שלוש פעמים.

בסיפור המקורי, המלך מהבלי נכנע באופן כל כך מוחלט, עד כי השיג ניאנה מיד. כמו

המלך גי'נאקה, הוא היה מוכן ומזומן לוותר על כל מה שהיה לו באקט אחד של כניעה. אם הגעת

לדרגה כזאת של בגרות רוחנית, אתה יכול להשיג ניאנה באקט יחיד של כניעה.

ש: כניעה היא גישה מנטלית. כשאנחנו יושבים לפני הגורו, קל יחסית להיכנע, מכיוון שישנה

מודעות תמידית לצורתו. אבל איך אדם יכול להיכנע אם הוא רחוק מאוד ממנו?

ת: בהגוואן עצמו לימד שאם אנחנו מתרגלים את משנתו וזוכרים את צורתו, אנחנו יכולים להיות

בקשר איתו בכל מקום שבו נהיה. אם אדם זוכה להזדמנות להיכנע לגורו, המרחק הפיזי אינו

חשוב. למען האמת, אם האמונה שלך חזקה, ואתה מתרגל אותה כל הזמן, לפעמים קל יותר

ליצור קשר טוב מרחוק.

ש: האם מדובר במשהו פיזי? התחושה הזאת, הקשר הזה, בין הגורו ובין האדם, אנחנו מרגישים

אותו רק בלב, או גם בהכרה?

ת: קשר הלב הוא הטוב ביותר, אבל אם מתרגלים נכון, אפשר להרגיש את זה גם בהכרה.

ש: אני שואל את השאלות האלה, כי כרגע אני מנסה באופן מודע לרחוש אהבה ומסירות כלפי ה"אני קיים" הזה, שעל פי הרגשתי הוא הצורה האמיתית של בהגוואן. אלא שזה דבר שקשה מאוד לעשות. אין שום הנאה בזה. זה מאבק תמידי. אני עושה משהו לא נכון?

ת: אם אתה מסוגל למקד את ההכרה שלך ב"אני קיים" הזה, אתה לא צריך שום דבר אחר. אינך צריך לטפח גישה מסוימת כלפי זה. אם תמקד את תשומת לבך בזה, בסופו של דבר הוא יגלה לך את כל סודותיו.

אם תמקד את הכרתך ב"אני קיים" הזה, בתודעה האימננטית הזאת, ואם תוכל לבסס את עצמך שם לזמן מה, תתחיל לחוות שלוה כלשהי. כשתהליכי המחשבה אינם נוכחים, אפילו לא לרגע, מקבלים הרבה אנרגיה רוחנית. כשחווים את האנרגיה הזאת והשלוה הזאת, מקבלים עוד עידוד ועוד התלהבות. אחרי שחווים קצת את השלוה והאושר של ה"עצמי" מרגישים תמיד נחישות לחזור ולקבל עוד. אחרי שפעם אחת תחוה את ההתלהבות והנחישות הזאת, הרגשת המאבק הלא מוצלח תיעלם בהדרגה.

ש: אני יודע שהשלוה תגיע בסופו של דבר, אבל כרגע אני צריך להתאמץ מאוד כדי לקבל ממנה טעימה קטנה.

ת: רמקרישנה פרמהמסה סיפר פעם סיפור על ניאני שעשה הרבה טאפס בגיונגל. יום אחד הוא יצא לגיונגל ופגש עני שנשא צרור של עצי הסקה. חוטב העצים הזה ראה שהניאני מקרין שלוה ואושר.

"סוואמי", הוא אמר, "אתה נראה כל כך מאושר. אין שום זכר לדאגה על פניך. אתה כנראה אדם גדול. הראה לי בבקשה את הדרך שאוכל להיות עשיר. אני עני מאוד. בקושי מצליח להשתכר למחייתי ממכירת עצי ההסקה האלה בעיר. מכיוון שאני נאלץ להיאבק מאוד כדי לשרוד, לעתים קרובות אני נהיה מתוסכל מאוד מאורח החיים הזה."

הניאני שאל אותו: "איפה אתה חוטב את העצים האלה?" והאיש ענה: "ממש בקצה היער."

הניאני אמר לו: "מחר, היכנס יותר פנימה וראה מה אפשר למצוא שם."

למחרת נכנס חוטב העצים לגיונגל קצת יותר עמוק מתמיד ומצא כמה עצי אלגום. הוא כרת את העצים האלה, מכר אותם בשוק והרוויח הרבה מאוד כסף. אלא שהוא לא היה מרוצה מהכסף הזה, חזר אל הניאני ושאל אותו איך יוכל להרוויח עוד כסף.

הניאני חזר על תשובתו המקורית: "היכנס יותר עמוק לתוך היער."

למחרת נכנס חוטב העצים יותר עמוק לתוך היער ומצא הרבה כלי נחושת, שמישהו השאיר שם.

הוא חשב לעצמו: "ככל שאני נכנס עמוק יותר לתוך היער הזה, אני מוצא אוצרות יותר גדולים. אני אשאיר את הנחושת הזאת, ואכנס עוד קצת יותר עמוק."

באמצע היער הוא מצא זהב ונהיה איש עשיר.

אני מספר לך את הסיפור הזה כדי להבהיר שכאשר אנחנו משתוקקים להתרחק מן הבעיות שנגרמות לנו עקב ההזדהות עם הגוף, אנחנו יכולים להיכנס פנימה, לעבר ה"עצמי". במקום לעמול ולסבול בהכרה, שהוא הקצה החיצוני של התודעה, עלינו לעבור לעבר ה"עצמי" שהוא מרכז הווייתנו.

כשאנחנו מתחילים להתקדם פנימה, אנחנו חווים את השלווה והאושר של העצמי בצורה מדוללת מאוד. ככל שאנחנו מעמיקים, החוויה מתחזקת. בסופו של דבר מגיע זמן שבו איננו רוצים עוד לעזוב את החוויה הזאת בכלל. יש צורך מתמשך להעמיק עוד ועוד לתוך ה"עצמי". כשאתה מאבד את כל התשוקות והקשרים, הזהב האמיתי של ה"עצמי" מתגלה לפניך. במצב הסופי הזה, אינך חווה שלווה ואושר. אתה הוא השלווה והאושר. במצב הזה אתה שווה-ערך לשיוה.

אתה אומר שעליך להתאמץ מאוד כדי לחוות שלווה, ולו גם מעטה מאוד. אל תדאג בקשר לזה. המאמץ שלך ישתלם במוקדם או במאוחר. אם תתמיד בחיפוש השלווה והאושר, הם יגיעו מבלתי שתבקש. אם תוותר על ההיצמדות שלך לכל המחשבות מלבד המחשבה על ה"עצמי", תמצא את עצמך נמשך אוטומטית לתוך השלווה של ה"עצמי". אם תתרגל באינטנסיביות ונכון תגלה שהחוויה של השלווה הזאת ממכרת. כשזה יקרה אתה תאבד עניין בכל דבר מלבד ה"עצמי".

24

ש: האם מערכת היחסים בין הגורו לתלמיד היא מערכת יחסים ממשית, או מערכת יחסים של מאיה? אם זו מערכת יחסים של מאיה, איך היא יכולה לעזור לנו להתעלות מעל המאיה?

ת: בהגוואן נהג להביא, כדוגמה, את הסיפור על פיל שחלם שאריה תקף אותו. ההלם שנגרם לו כשראה בחלומו את האריה העיר את הפיל משנתו. הגורו, לפי דברי בהגוואן, הוא האריה השואג, שמופיע בחלום המאיה שלנו ומדהים אותנו עד כדי כך שאנחנו מתעוררים לתוך ניאנה. כל עוד נמשך החלום, האריה ממשי מאוד בעינינו, אבל כשאנחנו מתעוררים אין אריה ואין חלום. במצב הניאנה אנחנו נהיים מודעים לכך שאין גורו ואת תלמיד; ישנו רק ה"עצמי".

אל לנו לאמץ גישה כזאת לפני המימוש. בשעה שאנחנו עדיין לכודים על ידי המאיה עלינו לקבל את מערכת היחסים שבין גורו לתלמיד כדבר ממשי, כי מערכת יחסים זו מספקת את הדרך היחידה להתעלות מעל כל הרעיונות השגויים שיש לנו על עצמנו. אף שאנחנו אולי יודעים בשכלנו שהכול הוא אחד, עלינו לכבד את צורתו של הגורו כי רק באמצעות חסדו יכולה בורותנו להיעלם. עלינו לכבד את הגורו ואת משנתו בכל עת. איננו יכולים לעשות זאת אם נתחיל להתייחס אליו כאל אדם רגיל שאינו שונה מכל ביטוי אחר של ה"עצמי". כבוד לגורו ואמונה במשנתו חיוניים לכל מי שרוצה להתקדם.

הגורו החיצוני בא כדי לספר לנו על קיומו של ה"עצמי", שהוא הגורו הפנימי. בראייה הפגומה שלנו איננו מסוגלים לראות או לחוות בעצמנו שזה נכון. הגורו הפנימי מושך אותנו לעבר ה"עצמי" ומבסס אותנו שם. הגורו הפנימי מחכה בכל עת למלא את התפקיד הזה, אבל הוא אינו יכול להתחיל בזה עד שאנחנו מפנים את תשומת לבנו אליו.

הגורו החיצוני הוא שאומר לנו " הסתכל פנימה. הפנה את תשומת לבך לגורו הפנימי ותן לו למשוך אותך חזרה אל המקור שלך."

בנוסף להוראות האלה שהוא נותן לנו, הגורו החיצוני מעניק לנו מחסדו, מטהר את הכרותינו, ודוחף אותם לכיוון הגורו הפנימי, ה"עצמי".

כל הגורואים הם ה"עצמי" כל הגורואים חסרי צורה. כל הגורואים הם בסופו של דבר אחד וכולם דומים. הצורות החיצוניות של הגורו נראות אולי שונות בעיני אנשים שונים, אבל בעצם יש רק גורו אחד והגורו הזה הוא ה"עצמי". כשאנחנו מגיעים לבגרות רוחנית, ה"עצמי" מתגלה לנו בצורת גורו כדי לעזור לנו להתקדם בסדנה שלנו.

מערכת היחסים עם הגורו החיצוני נמשכת כל עוד היא דרושה. היא נמשכת עד שהסישה (תלמיד) יודע מניסיון אישי שרק ה"עצמי" קיים. במקרה שלי, הגיע יום שבו כבר לא היה אפשרי פיזית בשבילי להיות עם צורתו של הגורו. בהגוואן קטע את מערכת היחסים הפיזית הזאת, כי הוא רצה שאהיה מודע לו כפי שבאמת היה. כשאתה עובר את המבחנים שלך בבית הספר, אתה עולה לכיתה הבאה. איננו יכולים להיכנס לאותה כיתה פעם נוספת. הפסקתי להתייחס לבהגוואן כצורה והתחלתי לראות בו את ה"עצמי" חסר הצורה. אחרי זה כבר לא ניתנה לי עוד הזדמנות לנהל מערכת יחסים עם צורתו הפיזית של בהגוואן.

תלמידים אחרים קיבלו יחס אחר. הגורו אינו מעניק אותו טיפול לכולם. הוא בוחן את הבגרות ואת החיבה היתרה של כל תלמיד ונותן סדהאנה הולמת לכל אחד. לדוגמה, בהגוואן עודד כמה ממאמיניו לשיר שירים המביעים מסירות כי זה היה מסלול הולם בשבילם. במקרה שלי, הוא עודד אותי להיות מודע ל"עצמי" חסר הצורה.

כאשר העגל צעיר מאוד, מיניקה אותו אמו בכל פעם שהוא רעב. אחרי שהוא לומד לאכול עשב, האם בועטת בו בכל פעם שהוא מנסה לינוק שוב חלב. אחרי שלמדתי ליצור קשר עם ה"עצמי" חסר הצורה, בהגוואן בעט בי כשעדיין ניסיתי להמשיך לינוק את החסד מצורתו הפיזית. הוא רצה לגמול אותי מצורתו. הוא רצה שאקבל את כל התזונה הרוחנית שלי מן ה"עצמי" חסר הצורה.

אדם אינו אמור לעזוב את הגורו כשלדעתו הוא כבר למד ממנו הכול. זו גישה שחצנית מאוד. עליו לעזוב א הגורו רק כאשר הגורו אומר לו ללכת. עד אז, עלינו להישאר וללמוד את מה שיש לו ללמד אותנו.

כל אחד מאיתנו יפגוש צורה אחרת של הגורו. הצורה שאנחנו פוגשים מותנית בבגרותנו ובבשלותנו הרוחנית. כל גורו מלמד דברים אחרים, ולעתים קרובות גורו אחד ילמד דברים שונים לתלמידים שונים. זו שאלה של בגרות ושל טמפרמנט. התלמידים בגן הילדים יקבלו שיעורים של גן ילדים, בשעה שהתלמידים במכללה, יקבלו שיעורים ברמה של מכללה. ובתוך כל כיתה יהיו שיעורים שונים לכל תלמיד. לחלקם יאמרו ללכת במסלול בהקטי, ולאחרים יאמרו אולי לעשות מדיטציה על ה"עצמי".

המסלולים הרבים והשונים שנלמדים הם בעצם רק הכנות למסלול של בהגוואן. בסופו של דבר, אדם חייב ללמוד לציית ל"עצמי" באמצעות מדיטציה על ה"עצמי" או באמצעות חקירה-עצמית או כניעה מוחלטת. לרוע המזל, יש מעט מאוד אנשים בוגרים רוחנית במידה מספקת ללכת בעקבות משנתו העילאית של בהגוואן. רוב בני האדם חייבים ללכת במסלולים אחרים עד שהם מוכנים למסלול הסופי.

השאלה המקורית שלך היתה: "האם מערכת היחסים בין גורו לתלמיד היא ממשית?" מנקודת המבט של ה"עצמי" יש לומר שהכול מאיה, אבל אפשר להוסיף שזה הסוג הטוב ביותר של מאיה. אפשר להשתמש בקוץ ולהוציא בעזרתו קוצים אחרים. באופן דומה אפשר להשתמש במערכת יחסים בין גורו לתלמיד דמוית מאיה כדי לעקור מן השורש מאיה על כל ביטוייה. המאיה מבוססת בתוכנו כל כך חזק, שרק אריה-גורו דמיוני בחלומנו יכול להעניק לנו הלם חזק שיצליח להעיר אותנו.

מילון מונחים

מילולית "לא שניים". אסכולה של ודנטה שאומרת כי רק ברהמן לבדו קיים, והעולם והעצמי האינדיווידואלי אינם אלא הופעות אשלייתיות בתוכו.	אדוואיטה
בורות, במיוחד בקשר ל"עצמי".	א-ניאנה
מי שאינו יודע מהו טבעו האמיתי; מי שאינו מואר.	אניאני
פואמה ארוכה, בת 108 בתים, המופנית לארונצ'לה, וחבורה בידי רמאנה מהרשי בשנת 1913.	אקשרמאנמלאי
קבוצה של קדושים ואישנאוויטים, שחיו בדרום הודו לפני יותר מאלף שנים.	אלווארים
אושר; אחד ההיבטים הבסיסיים או התכונות של ה"עצמי".	אנדה
שם טמילי לארונצ'לה. פירושו "ההר שאי אפשר להגיע אליו", או "שאי אפשר לגשת אליו".	אנמלאי
מנהגים וטקסים שבוצעו על פי המסורת על ידי ברהמינים. חלקם רוחניים וחלקם קשורים להיגינה אישית.	אנשטנות
תנוחה או עמדה ביוגה.	אסאנה
אלוהים בגלגולו הפיזי; בפרט, באחד מתשע הצורות שבהן וישנו התגלה על פני האדמה.	אוטארה
מאכל מדרום הודו עשוי מירקות, קוקוס וחלב קרוש.	אוויאל
שיר שמביע מסירות.	בהגין
מאמין, אדם מסור.	בהאקטה
מסירות.	בהאקטי
נדבת מזון; נתינת מזון; האקט של בקשת הנדבה.	בהיקשה

ברהמן	האמת המוחלטת והבלתי אישית של ההינדואיזם.
גרבהגריהא	החלק הפנימי במקדש.
גירי פרדקשינה	גירי פירושו הר; ראה פרדקשינה
גריהפראווסאם	טקס פתיחה, בדרך כלל של בית.
גריהאשה	בעל בית.
גונה	מילולית "איכות"; כתות הינדיות רבות מאמינות כי לטבע שלוש תכונות, שלעולם אינן נחות, והן נקראות סאטווה (הרמוניה או בהירות), ראגיאס (פעילות) וטאמאס (אנרציה או אדישות), שאחת מהן תמיד שלטת. פעילות הגומלין ההדדית של הגונות אחראית לאיכות כל השינויים גם הגופניים וגם המנטליים. בראגיוגונה הראגיאס שלטת, בטאמגונה הטאמאס שלטת.
ג'אפה	אמירה, בדרך כלל מתייחסת לחזרה על שמם של אל.
גיאנטי	ניצחון; היום שבו חוגגים את הולדתו של בהגוואן.
גיווה	ה"עצמי" האינדיווידואלי.
גיוונמוקטה	מי שהשתחרר בחייו.
גיוונמוקטי	שחרור כשהגוף עדיין חי.
ניאנה	ידע; במצב שבו אדם יודע, מניסיונו, מה ממשי ואינו שנוי במחלוקת.
ניאני	אדם ממומש; אדם שחי את האמת המוחלטת.
דרשן	ראייה; לראות אדם קדוש או אל או להיראות על ידם.
דאל	עדשים; תבשיל מזרעי קטניות.
דהרמה	העיקרון הנצחי של מעשה נכון; חובה מוסרית; חוק אלוהי; מסורת דתית.
דהוטי	רצועת בד ארוכה שגברים לובשים כמו חצאית.

מדיטציה.	דהיאנה
ענף ביוגה שעוסק בעיקר בשליטה על תנוחות גופניות ספציפיות.	האטה
מנת קינוח פריכה, מטוגנת, עשויה מקמח דאל, תבלינים וירקות.	ואדאי
היעדר - תשוקה	ואיראג'יה
רשמים של כל דבר שנשאר לא מודע בהכרה; התודעה הקיימת ממושגי עבר; ידע שנובע מזיכרון; נטייה נסתרת של ההכרה שנוצרת על ידי מחשבות ורצונות קודמים.	ואסאנות
ראה ודות.	ודנטה
ארבעה קבצים של כתבי קודש משנת 2,000 עד 500 לפנה"ס, שהם מקור המסורת הבלעדי לרוב ההינדים. האופנישדות הן החלק האחרון של כל ודה. ודאנטה היא הפילוסופיה הנובעת מן הטקסטים האופנישדיים.	ודות
אפר קדוש שנמרח על המצח ולפעמים על חלקי גוף אחרים.	ויבהוטי
ראה גונות.	טאמאס
בדרך כלל הכוונה למדיטציה הקשורה לתרגול של ביטול עצמי וסגפנות. הסיגופים בטאפאס אמורים לזרז התקדמות רוחנית. טאפאס מקורה במילה בסנסקריט שפירושה חום. לעשות טאפאס זה לשרוף את כל הטומאות באמצעות תרגול רוחני אינטנסיבי.	טאפאס
מים קדושים, בדרך כלל בצורה של ברכה מרובעת, ובה מדרגות המוליכות אל המים.	טירת'אם
עמוד אבן אנכי בעל קצה מעוגל; סמל לשויה. סוגדים לו בחלקים הפנימיים בכל המקדשים הסאוויטים.	לינגאם
"נשמה גדולה"; כינוי כמו ב"מהטמה גנדי".	מהטמה
מילה או משפט שניתנים לתלמיד על ידי הגורו שלו; החזרה על המנטרה היא אחת הצורות השכיחות של סדהנה.	מנטרה

מוסד הינדי או מרכז שהוקם למטרה מסוימת כגון כיבוד זכרו של קדוש, שירת בהגינות, לימוד וכיו"ב..	מאת'
מילולית: מקסם שווא, אשליה; בוודנטה הכוונה למי שרואה עולם דמיוני כממשי.	מאיה
הרשימה שבה כתב אנמלאי סוואמי כמה צריך לשלם לכל פועל. אף אדם שדיברתי איתו מלבד אנמלאי סוואמי לא שמע על המילה הזאת אם כי הוא מתעקש שהיא הייתה בשימוש נרחב בימי עבודתו. ייתכן שזה שיבוש של מקדו – מקאט (אנשים) + אדו (עלה) – רשימת שמות שנכתבה במקור על עלי דקל.	מקדו
שחרור, הארה.	מוקשה
אדם שהגיע לשחרור או להארה.	מוקטה
מצב של שחרור או הארה.	מוקטי
השתטחות על האדמה, שנעשית כמחוות כבוד או הערצה.	נמסקראם
מילולית "תשעה לילות"; פסטיבל של עשרה ימים, שמתרחש בדרך כלל באוקטובר, ובו סוגדים מדי יום להיבטים שונים של האלוהות הנקבית.	נוורטי
"ללא הבדלים"; בדרך כלל הוא מציין סוג של סמדהי שבו יש חוויה מלאה של ה"עצמי" אבל ללא מודעות לגוף או לעולם.	נירוויקלפה
מילולית "מאוזן" או "במצב של שיווי משקל". בדרך כלל מציין המונח את המצב של מי שמבוסס לתמיד ב"עצמי".	נישטה
פרי פלמירה, שנראה קצת כמו קוקוס סגול. בתוכו יש שלושה פרות בצורת עדשות, שקועים בסיבי הקליפה.	נונגו
גורו מואר, שיש לו הכוח להעמיד תלמידים במקום מגוריו.	סאט-גורו
שיטה רוחנית או תרגול.	סדהנה

שוחר-רוחני במשרה מלאה, בדרך כלל אדם שוויתר על חיי משפחה כדי להגשים מטרה רוחנית.	סדו
"טבעי"; סהאגיה מסאדהי, המצב של מימוש תמידי שבו ההכרה הושמד באופן בלתי אפיך.	סהאגיה
אנרגיה, כוח; ההיבט הדינמי של ה"עצמי" שמביא לביטוי.	שאקטי
מצב דמוי טראנס, שבו האדם חווה את ה"עצמי" את האמת. בהגוואן הבחין בין נירוויקלפה סמדהי, שהיא חוויה זמנית של ה"עצמי" שבו הגוף והעולם נעדרים, ובין סהאגיה סמדהי (סהאגיה פירושו "טבעי") המצב של מימוש תמידי שבו אדם יכול לתפקד באופן נורמלי בעולם. המילה מציינת גם מקדש או קבר של קדוש.	סמדהי
רוטב חריף מדרום הודו. נאכל עם אורז, ונחשב למרכיב חיוני בכל ארוחה בדרום הודו.	סמבר
מחזור הקיום היומיומי; מעגל החיים והמוות; אשליה ארצית.	סמסרה
הרגל רוחני או נטייה; רושם נסתר בהכרה, בפרט כזה שנגרם על ידי נטיות בחיים קודמים.	סמסקרה
"מחסן הקארמה"; הקארמה המצטברת מכל הגלגולים הקודמים, שחלק קטן ממנה נחוה כפרארבדהא קארמה בחיים הנוכחיים.	סנציטה קארמה
השלב הסופי בחיי ההינדי שבו אדם עוזב את הדאגות הארציות ואת חיי המשפחה למען חיי נדודים כנזיר קבצן.	סניאסה
אדם שנדר לחיות כנזיר; נזי שהתנתק לגמרי מן העולם כדי להגיע להארה.	סניאסין
שלוה; אחד ההיבטים הבסיסיים או התכונות של ה"עצמי".	שאנטי
"השולט בכול"; תואר שניתן לציניסוואמי, אחיו של בהגוואן, כשלקח על עצמו את ניהול ראמאנאשראמאם.	סרוודהיקארי
כתבי קודש; בפרט היצירות הקנוניות של ההינדואיזם.	סאסטרות
הווייה, מציאות, אמת	סאט

<p>”התחברות לסאט” ; זה יכול לבוא בצורה של התחברות לאדם ממומש, או להתחברות פנימית ל”עצמי”.</p>	<p>סאסטנג</p>
<p>ראה ”גונות”</p>	<p>סאטווה</p>
<p>ראה ”גונות”</p>	<p>סאטווה גונה</p>
<p>”השגה” או ”הגשמה” ; בדרך כלל מתייחס להשגת כוחות על-טבעיים כגון טלפתיה או ראיית עתידות.</p>	<p>סידהי</p>
<p>אדריכל מקדשים או פֶּסֶל.</p>	<p>סטפאטי</p>
<p>תנוחת פוטוס-מלא שבה הרגליים שלובות, והעקבים מונחים על הירכיים.</p>	<p>פדמסאנה</p>
<p>גגון זמני ; בדרום הודו הוא בדרך כלל עשוי מבמבוק ועלי קוקוס.</p>	<p>פנדאל</p>
<p>חטאים ; התוצאות הקארמיות של מעשים בלתי מוסריים.</p>	<p>פפאם</p>
<p>דקלום חלקים מכתבי הקודש.</p>	<p>פריאנה</p>
<p>בית ספר שמקנה ידע על הוודות (והדקלום הנכון שלהן) לנערים ברהמינים.</p>	<p>פת'סאלה</p>
<p>מאכל המורכב מאורז, עדשים וכמה תבלינים.</p>	<p>פונגל</p>
<p>הקֶפָה של חפץ, אדם או מקדש, כאקט של כבוד או סגידה. בספר הזה מתייחס המונח להקפת ארונצ'לה.</p>	<p>פרדקשינה</p>
<p>האנרגיה החיונית שמאפשרת את פעולות הגוף וההכרה. קשורה לנשימה.</p>	<p>פראנה</p>
<p>תרגילי נשימה שמיועדים לתמרן את הפראנה או לשלוט בה. פילוסופיית היוגה אומרת כי ההכרה והנשימה קשורים : לפיכך שליטה באחד מביאה לשליטה באחר.</p>	<p>פרניאמה</p>

<p>אותו חלק בקארמה שיש לבצע בחיים הנוכחיים. מכיוון שחוק הקארמה מרמז על דטרמיניזם במעשי האדם, הפרבדה מתורגמת לעתים קרובות כיעד.</p>	<p>פרדבהא</p>
<p>כל דבר שמוגש לגורו או לאל הופך לפרסאד כאשר הוא מוחזר אל המאמין. מזון הוא הצורה המקובלת ביותר של פרסאד.</p>	<p>פרסאד</p>
<p>סגידה טקסית לאל הינדי.</p>	<p>פוג'ה</p>
<p>התכונות המצטברות מביצוע מעשים טובים.</p>	<p>פוניה</p>
<p>עשרה מיליון.</p>	<p>קרור</p>
<p>כד מים; על פי המסורת הכדים עשויים מקליפות קוקוס.</p>	<p>קמנדלו</p>
<p>דייסה; בדרך כלל דייסת אורז. מעשה; חוק התגמול, שגומל בחיים הנוכחיים או העתידיים, ומניב תוצאות טובות או רעות על מעשים שנעשו. מסלול הקארמה (קארמה מאַרְגָה) נועד להשיג הארה באמצעות מעשים טובים.</p>	<p>קנג'י קארמה</p>
<p>מבער פחמים.</p>	<p>קומוטי</p>
<p>אנרגיה נפשית סמויה שכאשר היא מופעלת, באמצעות תרגילי יוגה, היא עולה דרך תעלה בעמוד השדרה (הסוּשומנָה) ומעניקה אנרגיה למרכזים נפשיים הקרויים צ'אקריות.</p>	<p>קונדליני</p>
<p>ראה גונות.</p>	<p>ראג'ה</p>
<p>ראה גונות.</p>	<p>ראג'וגונה</p>
<p>מרק חריף שמרכיביו העיקריים הם פלפל ותמרהינדי.</p>	<p>רסאם</p>
<p>נביא; מונח נְדִי שפירושו אדם שרואה משמעויות פנימיות של אמיתות מכתבי הקודש. אחד השמות של בהגוואן היה "מהרישי" שפירושו "נביא גדול".</p>	<p>רישי</p>

שרי רמאנה מהארשי הוא אחד הגורואים החשובים והמכובדים ביותר שמקורם בהודו. נוכחותו החזקה, משנתו הקיצונית הדורשת חקר עצמי וחיי המופת שלו מושכים אליהם גם היום מאמינים חדשים.

אנמלאי סוואמי הוא אחד מאותם מעטים שעדיין חיים, שפעל קרוב אליו במשך שנים רבות. בסיפורו המרגש והמעורר השראה הוא מתאר איך זה לחיות ולעבוד במחיצתו של שרי רמאנה. מדובר במפגש הקלאסי בין גורו לתלמיד, במסע הרוחני הקשה המדגיש את חסדו של הגורו ומפעיל את הקהילה הסובבת אותו.

דייוויד גודמן חי בשמונה-עשרה השנים האחרונות בהודו, רוב הזמן באשרם של שרי רמאנה מהארשי. זה ספרו הרביעי על שרי רמאנה ותלמידיו.